။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အဘိဓမ္မပိဋကေ

ဓမ္မသင်္ဂဏီ-အနုဋီကာ

ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ

၁. အဘိဓမ္မသံဝဏ္ဏနာယ အတ္ထံ သံဝဏ္ဏေတုကာမော တဿာ အာဒိကထာယ တာဝ ပယောဇနသမ္ဗန္ဓာဘိဓာနပုဗ္ဗင်္ဂမံ အတ္ထံ နိဒ္ဒိသန္တော ဥဋ္ဌာရမ္ဘာသယာနံ နိသမ္မကာရီနံ ပဋိပတ္တိ ပရေသံ ဝိဝိဓဟိတသုခနိပ္ဖာဒနပ္ပယောဇနာတိ အာစရိယဿာပိ ဓမ္မသံဝဏ္ဏနာယ အာဒိမ္ဟိ သတ္ထုရိ နိပစ္စကာရဿ အန္တရာယဝိသောသနတ္ထတာဝိယ သတ္ထုရိ ဓမ္မေ စ ပရေသံ အစ္စန္တသုခပ္ပဋိလာဘသံဝတ္တနိယသဒ္ဓါရတနုပ္ပာဒနတ္ထတာပိ သိယာတိ ဒဿေတုံ **“ဓမ္မသံဝဏ္ဏနာယ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ အပါယေသု အပတမာနေ ဓာရေတီတိ **ဓမ္မော**တိ သာမညဝစနေပိ ဓမ္မ-သဒ္ဒော သဒ္ဒန္တရသန္နိဓာနေန ဣဓ ပရိယတ္တိဝိသေသဝိသယော။ သံဝဏ္ဏီယတိ အတ္ထော ဧတာယာတိ **သံဝဏ္ဏနာ,** အဋ္ဌကထာ။

တိဝိဓယာနမုခေန ဝိမုတ္တိဓမ္မံ ယထာရဟမနုသာသတီတိ **သတ္ထာ** ။ ပဏာမနံ ပဏာမော, ကာယဝါစာစိတ္တေဟိ သတ္ထု ဂုဏနိန္နတာ။ ကိရိယာ ကရဏံ, ပဏာမဿ ကရဏံ **ပဏာမကရဏံ,** ဝန္ဒနာပယောဂေါ။ သော စ ကိဉ္စာပိ “ဣဓာနိ အဓိပ္ပေတံ ပဏာမံ ကရောန္တော”တိအာဒိနာ “တဿ ဟာဒေ နမဿိတ္ဝာ”တိအာဒိကဿ အဓိပ္ပေတပဏာမဘာဝံ ဒဿေဿတိ, “ကရုဏာ ဝိယာ”တိအာဒိကဿ ပန သဗ္ဗဿ ထောမနာဝသေန ဝုတ္တဿပိ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော ဟိ သတ္ထု မဟာကရုဏာဒိဂုဏဝိသေသကိတ္တနဝသေန ပဝတ္တော မဟာကရုဏာဒိဂုဏဝိသေသာဝိနာဘာဝိနာ သံဝဏ္ဏိယမာနသံဝဏ္ဏနာဓမ္မဝိဘာဝိတေန **ဓမ္မဿ သွာက္ခာတဘာဝေန** သွာက္ခာတဓမ္မေ သတ္ထုရိ အနုပ္ပန္နသဒ္ဓာနံ သဒ္ဓါဇနနာယ, ဥပ္ပန္နသဒ္ဓါနဉ္စ ဘိယျောဘာဝာယ ဟောတိ။ သတ္ထုနော စ အဝိပရီတဓမ္မဒေသနဘာဝေန အဝိတထဒေသနာဘူတေ ဓမ္မေတိ ဧတေန သတ္ထုနော မဟာကရုဏာဒိဂုဏာနံယေဝ စ ဖလဝိသေသနိပ္ဖာဒနသမတ္ထတာယ ပသာဒါဝဟတံ အာဟ။ ဓမ္မေန ဟိ သတ္ထုသိဒ္ဓိ, သတ္ထာရာ စ ဓမ္မသိဒ္ဓိ, ဓမ္မသမ္ပတ္တိယာပိ သတ္ထုဂုဏတာယ သတ္ထုဂုဏဝိဘာဝနေန သမ္ပဇ္ဇတီတိ။

ဧဝံ သတ္ထုရိ ပဏာမကရဏဿ ဂေါ် ပယောဇနံ ဒဿေတွာ ဣဓာနိ သမ္ဗန္ဓံ ဝိဘာဝေတိ **“တဒုဘယပ္ပသာဒါဟီ”**တိအာဒိနာ။ န ဟိ သတ္ထုရိ ဓမ္မေ တ အပ္ပသန္နော သံဝဏ္ဏိယမာနေ တဒဓိဂန္တဗ္ဗေ စ ဓမ္မေ သမ္မာ ပဋိပဇ္ဇတိ, နာပိ သီလာဒိအနုဟာအပရိနိဗ္ဗာနန္တံ မဟန္တံ အတ္ထံ သာဓေတိ, တသ္မာ ဓမ္မသံဝဏ္ဏနာသု ပရေသံ သမ္မာပဋိပတ္တိအာကင်္ခါယ တထာရူပဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကေဟိ စ ဝိနိယောဇိတေန သတ္ထုရိ ဓမ္မေ စ ပသာဒုပ္ပာဒနံ သတ္ထုရိ ပဏာမကရဏံ ဝိဟိတန္တိ အဓိပ္ပါယော။

ဘဂဝတော ဂုဏသံကိတ္တနံ တဿ ဓမ္မဿဋ္ဌာနမ္ပိ ထောမနာ ဟောတိယေဝါတိ ဝုတ္တံ **“ရတနတ္တယပဏာမဝစန”**န္တိ။ တထာ စ ဝက္ခတိ “ဘဂဝတော ထောမနေနေဝ”တိအာဒိ (ဓ. သ. မူလဋီ. ၆)။ ဝက္ခမာနံ တ “သဒ္ဓမ္မဥ္စဿ ပူဇေတွာ”တိအာဒိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝိညာပနတ္ထံ ပရေသံ ဝိညူနန္တိ တ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ အဝိညူနံ အပ္ပမာဏတာယ အဘာဇနတာယ စ ဝိညူနံ ဂဟဏံ။ တေ ဟိ ဗုဒ္ဓါဒီသု သကရဝဿ ပမာဏဘူတတံ ဇာနန္တာ တဿ ဝစနံ သောတဗ္ဗံ သဒ္ဓါတဗ္ဗံ မညန္တိ, သမ္မဒေဝ စ နံ အနုတိဋ္ဌန္တာ တဒဓိပ္ပာယံ ပူရေန္တိ။ ဣဓာပိ ပုရိမနယေနေဝ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော ပသာဒဝိညာပနာဒိမုခေနပိ သမ္မာပဋိပတ္တိအာကင်္ခါယ ပဝေဒိတတ္တာ။

ဧတ္ထ စ ပဌမော အတ္ထဝိကပ္ပော သဒ္ဓါနုသာရီနံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန ဝုတ္တော, ဒုတိယော ဓမ္မာနုသာရီနံ။ ပဌမော တ အသံသိဒ္ဓသတ္ထုဓမ္မာနံ ဝသေန ဝုတ္တော, ဒုတိယော သံသိဒ္ဓသတ္ထုဓမ္မာနံ။ တထာ ပဌမော ပဌမေ ရတနေ ပဏာမကိရိယာဒဿနပရော, ဒုတိယော ဣတရေသုပီတိ အယံ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဏာမော ကရီယတိ တောယာတိ ပဏာမကရဏံ, ပဏာမကိရိယာဘိနိပ္ဖာဒိကာ စေတနာ။ သာ ဟိ ခေတ္တသမ္ပတ္တိယာ အာစရိယဿ စ အဇ္ဈာသယသမ္ပတ္တိယာ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယဘူတာ ယထာလဒ္ဓသမ္ပတ္တိနိမိတ္တကဿ ကမ္မဿ ဗလာနုပ္ပအနုဝသေန ပုရိမကမ္မနိပ္ဖန္နဿ ဝိပာကသန္တာနဿ အန္တရာ ဝေမဇ္ဈေ အာယန္တိ အာပတန္တီတိ အန္တရာယာတိ လဒ္ဓနာမာနံ ရောကဒိအနတ္ထာနံ ဝိဓာယကဿ ဥပပီဠကဿ ဥပစ္ဆေဒကဿ တ ကမ္မဿ ဝိဒ္ဓံသနသမတ္ထော ပုညာတိသယောတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ **“ရတနတ္တယပဏာမ။ပေ။ ဝိသေသဘာဝတော”** တိ။ ဧတ္ထ ကတ္တ ရာကဒိ ပရိယုဋ္ဌာနာဘာဝဝစနေန အန္တရာယဿ ကာရဏဘူတာယ ပယောဂဝိပတ္တိယာ အဘာဝဿ, အတ္ထလာဘာဒိဝစနေန အနန္တရာယတာဟေတုဘူတာယ ပယောဂသမ္ပတ္တိယာ သဗ္ဘာဝဿ, “သဗ္ဗာပဇ္ဈာယ ပဇာယ အဗျာပဇ္ဇော ဝိဟရတီ”တိ (အ. နိ. ၆.၁၀; ၁၁.၁၁) ဝစနေန ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သုခဝိဟာရိတာယ စ ပကာသနံ **မဟာနာမသုတ္တံ** ယေဝ ဥဒါဟဋံ။

ဂုဏဝိသေသဒဿနတ္ထ န္တိ ဧတေန သတိပိ ကာယမနောပဏာမာနံ အန္တရာယဝိသောသနသမတ္ထဘာဝေ တေ ဟိ ပဏာမဝိသယဿ ပဏာမာရဟဘာဝဝိဘာဝနေန သာတိသယော ဝစီပဏာမော ဝိဟိတောတိ ဒဿေတိ။ **ဂုဏဝိသေသ တ ဟီ**တိအာဒိနာ အာစရိယဿ ယုတ္တပတ္တကာရိတံ ဒဿေတိ။ **ဒေသနာ ဝိနယပိဋ္ဋကေ**တိ ဧတ္ထ နနု ဝိနယပိဋ္ဋကဿ သပိ ဒေသနာဘာဝတော ဒေသနာဝိနယပိဋ္ဋကာနံ ဘေဒဝစနံ န ယုတ္တန္တိ? နော န ယုတ္တံ “တီသုပိ စေတေသု ဧတေ ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓာ”တိ (ခ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ; ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ; ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ) ဧတ္ထ ဝိယ သမုဒာယဒေသနာယ အဝယဝဒေသနာနံ အာဓာရဘာဝတော။ ဒေသနာကာလေ တ မနသာ ဝဝတ္ထာပိတာယ ဝိနယတန္တိယာ ဝိနယပိဋ္ဋကဘာဝတော တဒတ္ထပညာပနဿ စ ဒေသနာဘာဝတော ဘေဒဝစနံ။ အထ တ ဒေသီယတိ ဧတေနာတိ **ဒေသနာ,** ဒေသနာသမုဋ္ဌာပကော စိတ္တုပ္ပာဒော, တဿ စ ဝိနယပိဋ္ဋကဝိသယော ကရုဏာပုဗ္ဗင်္ဂမော စ သောတိ ဧဝမေတ္ထ ဘေဒဝစနောပပတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **သုတ္တန္တပိဋ္ဋကေ** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ကထံ ပန ဘဂဝတော ဒေသနာ ဝိနယပိဋ္ဋကေ ကရုဏာပဓာနာ, သုတ္တာဘိဓမ္မပိဋ္ဋကေသု စ ပညာကရုဏာပညာပဓာနာတိ ဝိညာယတီတိ? ယတော ဥက္ကံသပရိယန္တဂတဟိရောတ္တပ္ပောပိ ဘဂဝတ လောကိယသာဓုဇနေဟိပိ ပရိဟရိတဗ္ဗာနိ “သိခရဏီ”တိအာဒီနိ ဝစနာနိ ယထာပရာဓ္ဌေ ဂရဟာဝစနာနိ ဝိနယပိဋ္ဋကဒေသနာယံ မဟာကရုဏာသဉ္ဆောဒိတမာနသော မဟာပရိသမဇ္ဈေ အဘာသိ, တံတံသိက္ခာပဒပညတ္တိကာရဏာပေက္ခာယ ဝေရဉ္ဇာဒီသု သာရီရိကဥ္ခ ခေဒမနုဘောသိ, တသ္မာ ကိဥ္စာပိ ဘူမန္တရပစ္စယာကာရသမယန္တရကထာနံ ဝိယ ဝိနယပညတ္တိယာပိ သမုဋ္ဌာပိကာ ပညာ အနညသာဓာရဏတာယ အတိသယကိစ္စဝတီ, တတောပိ ကရုဏာယ ကိစ္စံ အဓိကန္တိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ **“ဝိနယပိဋ္ဋကေ ကရုဏာပဓာနာ”**တိ။ ကရုဏာဗ္ယာပာရာဓိကတာယ ဟိ ဒေသနာယ ကရုဏာပဓာနတာ, သုတ္တန္တဒေသနာယ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိဗဟုလော ဝေနေယျသန္တာနေသု တဒဇ္ဈာသယာနုလောမေန ဂမ္ဘီရမတ္ထပဒံ ပတိဋ္ဌပေသီတိ ကရုဏာပညာပဓာနတာ, အဘိဓမ္မဒေသနာယ ပန သဗ္ဗညုတညာဏဿ ဝိသယဘာဝပ္ပဟောနကော ရူပာရူပပရိစ္ဆေဒော ဓမ္မသဘာဝတနုရောဓေနေ ပဝတ္တိတောတိ ပညာပဓာနတာ။ **တေနေဝ စ ကာရဏေနာ**တိအာဒိနာ ဒေသနာနုရူပတံတံသံဝဏ္ဏနာယ ထောမနာ အာစရိယဿ ပကတီတိ ဒဿေတိ။

ကုသလာ ရူပံ စက္ခုမာ ဒသ အဋ္ဌိမာဒိ သမူဟဝသေန အတ္ထာနဝဗောဓနတ္တော ဝိယ အတ္ထာဝဗောဓနတ္တော ဟိ သဒ္ဒပ္ပယောဂေ အတ္တပရာဓိနော ကေဝလော အတ္ထပဒတ္ထကော, သော ပဒတ္ထဝိပရိယေသကာရိနာ ဣတိ-သဒ္ဒေန သဒ္ဒပဒတ္ထကော ဇာယတီတိ အာဟ **“ကရုဏာ ဝိယာတိ နိဒဿနဝစန”** န္တိ။ နိဒဿနဉ္စဟိ နာမ နိဒဿိတဗ္ဗဓမ္မေ တေန စ သမ္ဗန္ဓေ သတိ ဟောတိ, နာညထာတိ တဿ နိဒဿနဘာဝံ ဝိဘာဝေန္တော အာဟ **“ယဿ ယထာ။ပေ။ ပဝတ္တိတ္ထာတိ အတ္ထော”**တိ။

“တတ္ထ ကရုဏာ ဝိယာတိ နိဒဿနဝစန”န္တိအာဒိနာ နိဒဿနနိဒဿိတဗ္ဗဓမ္မာနံ အာဓာရဝိသယဗျာဟာရေဟိ သဝိသေသနေဟိ သဟ ပကာသနဝသေန ကထာယ အတ္ထတတ္ဝံ ဒဿေတွတ အဝယဝဘေဒဝသေန အတ္ထံ ဒဿေတုံ **“ကိရတီတိ ကရုဏာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ နိဇ္ဈန္နရာကနံ ဘူတပုဗ္ဗဂတိယာ တ သတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကေသသပိ ဓမ္မဿ အနေကသာမညာကာရဝန္တတာယ **“ယထာသဘာဝံ ပကာရေဟီ”**တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ – “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ သဗ္ဗာကာရေန”တိ (မဟာနိ. ၁၅၆; စူဠနိ. မောဃရာဇမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၈၅; ပဋိ. မ. ၃.၅) ဓမ္မာနံ အညေယျ

ယတ္တံ ပဋိက္ခိပတိ ဉာတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာဘာဝတော။ ဧတေန တသ္သာ ပညာယ အကိစ္စဝုတ္တိတံ အာဟ။ ယထေဝ ဟိ “ဉေယျေသု သဗ္ဗေသု ပဝတ္တိတ္ထာ”တိ ဧတ္တာဝတာ အဓိပ္ပေတတ္ထေ သိဒ္ဓေ တေသံ အတ္တတ္တ နိယတာဝိရဟာသံသူစနတ္ထံ ပရေသံ သတ္တာဒိမိစ္ဆာကဟပဋိသေဓနေန **ဓမ္မ**-သဒ္ဒေန ဉေယျာ ဝိသေသိတဗ္ဗာ, ဧဝံ **“ဓမ္မေသု သဗ္ဗေသု ပဝတ္တိတ္ထာ”**တိ ဧတ္တာဝတာ စ အဓိပ္ပေတတ္ထေ သိဒ္ဓေ ဓမ္မေသု တသ္သာ ပညာယ အာကင်္ခ ပ္ပဋိဗဒ္ဓတာယ အကိစ္စဝုတ္တိတံ ဒဿေတုံ အညေယျတ္တပဋိသေဓနေန **ဉေယျ** -သဒ္ဒေန ဓမ္မာ ဝိသေသိတာတိ။ **ဉေယျဓမ္မ** -သဒ္ဒာ နီလုပ္ပလသဒ္ဒာ ဝိယ အညမညံ ဘေအဘေဒယုတ္တာတိ **“ဉေယျာ စ တေ ဓမ္မာ စာ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ယာ ယာ**တိ ယထာ-သဒ္ဒသ္သတ္ထံ ဒဿေတိ။ ဗျာပနိစ္ဆာယဉှိ အယံ **ယထာ**-သဒ္ဒော, တပ္ပဘေအာ ပညာ ပဝတ္တိတ္ထာတိ သမ္ဗန္ဓောတိ။

ဘဂဝတိ ပဝတ္တာတ တိ ဣဒံ ယေဘုယ္ယေန ဥပမာနောပမေယျတ္တာနံ ဘိန္နာဓာရတာယ ဘိန္နာဓာရဿ စ ဥပမာနတ္ထဿ ဣဓ အသမ္ဘဝတော ဝုတ္တံ။ ဘဂဝတော ကရုဏာယ အညေဟိ အသာဓာရဏဘာဝတော သတ္တေ သံ သာရဒုက္ခတော ဥဒ္ဓရိတုံတ အစ္စန္တသုခေ နိဗ္ဗာနေ ပတိဋ္ဌပေတုံ အတ္တနော သရီရဇီဝိတပရိစ္စာဂေနပိ ဧကန္တဟိတဇ္ဈာ သယတာဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော, ယတော ဝိနေယျာနံ ကောသောဟိတဝတ္တဂုယှပဟူတဇိဝှာဝိဒံသနမ္ပိ ကတံ, ယဉ္စ ယဒိမေ သတ္တာ ဇာနေယျုံ, ဘဂဝတော သာသနေန ရဟာဒမိဝ သီတလံ သမ္ဗုဓ္ဓလိတံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓမ္ပိ သမောကဟေယျ ယ။ အညေသံ ပဿန္တာနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥဒ္ဓဋ္ဌာ** တိ ပဒံ အပေက္ခိတွတ **မဟောဃပက္ခန္ဒာနံ သတ္တာန** န္တိ ကမ္မတ္ထေ သာမိဝစနံ။ အယဉှေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ကာမာဒိမဟောဃပက္ခန္ဒေ သတ္တေ တတော ဥဒ္ဓဋ္ဌာ နတ္ထညော ကောစိ မံ ဌပေတွာတိ ပဿတော ယထာ ဘဂဝတော ကရုဏာယ အာဝိသနံ ဟောတိ, န ဧဝံ အညေသံ တထာဒဿနသ္သ သေဝ အဘာဝတော။ အထ တ **အညေသံ ပဿန္တာန** န္တိ ယဒိပိ ပရေ ပဿေယျုံ, တထာပိ န တေသံ ဘဂဝတော ဝိယ ကရုဏောက္ကမနံ အတ္ထိ အပ္ပဋိပတ္တိတော အတ္တဟိတမတ္တပဋိပတ္တိတော စာတိ အတ္ထော။

အနာဝရဏာ တီသု ကာလေသု သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋိဟတဝုတ္တိတာယ, **အသာဓာရဏာ** သဗ္ဗဓမ္မာနံ နိရဝသေသဟေတု ပစ္စယပရိဂ္ဂဟာဝသေန တေသဉ္စ သဘာဝကိစ္စာဒိအဝတ္ထာဝိသေသာဒိပရိဇာနနေန အာယူဟနဝေလာယမေဝ တံတံကမ္မာနံ တံတံဖလဝိသေသဟီနမဇ္ဈိမပဏီတာဒိဝိဘာဂဿ ကုန္ဒိယဗဒ္ဓေသု အနိန္ဒိယဗဒ္ဓေသု စ အတိသုခုမတိရောဟိတ ဝိဒူရဝုတ္တိအတီတာနာဂတာဒိဘေဒဘိန္နာနံ ရူပဓမ္မာနံ တံတံကာရဏသမတယဝိဘာဝနေနေဝ တံတံဖလေသု ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဂန္ဓရသဖဿာဒိဝိသေသဿ နိရဝသေသတော ပဋိဝိဇ္ဈနေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယဉ္စ အတ္ထော ဘဂဝတော အနေက ဓာတုနာနာဓာတုလောကံ ယထာဘူတံ ဉာဏာဒိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ယထာ စ ပဿန္တဿ** တိ ဣဒံ ရာဂဂ္ဂိအာဒီဟိ လောကသန္နိတသ္သ အာဒိတ္တတာဒိအာကာရဒဿနံ ဘဂဝတော မဟာကရုဏောက္ကမနုဟာယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တံ ပန ဗဟုကေဟိ အာကာရေဟိ ပဿန္တာနံ ဗုဒ္ဓာနံ ဘဂဝန္တာနံ သတ္တေသု မဟာကရုဏာ ဩက္ကမတိ။ “အာဒိတ္တော လောကသန္နိဝေသော။ပေ.။ ဥယျုတ္တော။ပေ.။ ပယာတော။ပေ.။ ကုမ္မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော။ပေ.။ ဥပနီယတိ လောကော အဓု ဝေ။ပေ.။ အတာဏော လောကော အနဘိဿရော။ပေ.။ အဿကော လောကော သဗ္ဗံ ပဟာယ ဂမနီယံ။ပေ.။ ဦနော လောကော အတိတ္တော တဏှာဒာသောတိ ပဿန္တာနံ ဗုဒ္ဓာနံ ဘဂဝန္တာနံ သတ္တေသု မဟာကရုဏာ ဩက္ကမ တီ”တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၁.၁၁၇) ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ ပရောသတံ အာကာရေဟိ ဒဿိတန္တိ ဂဏ္ဌိဝိတ္ထာရံ ပရိဟရိတုံ သံဝဏ္ဏယိတုဉ္စ ဥပာယံ ဒဿေတုံ အာဟ **“တံ သဗ္ဗံ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ မဟာကရုဏာဉာဏဝိဘင်္ဂဝသေန ဇာနိတဗ္ဗ ဗ”**န္တိ။ ဣန္ဒိယပရောပရိယတ္တအာသယာနုသယ ယမကပာဋိဟာရိယ သဗ္ဗညုတာနာဝရဏဉာဏာနိ သေသာသာဓာရဏ ဉာဏာနိ။ တေသမ္ပိ ဟိ ဝိဘင်္ဂေ “ဣဓ တထာဂတော သတ္တေ ပဿတိ အပ္ပရဇက္ခေ”တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၁.၁၁၁) ပ ဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ နာနပ္ပကာရေန ဒဿိတောတိ ပုရိမနယေနေဝ အတိဒိသတိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တတ္ထ ဝိဘတ္တာနံ ပဋိ သမ္ဘိဒါသစ္စဉာဏာဒီနံ သင်္ဂဟော ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

နိပ္ပဒေသသပ္ပဒေသဝိသယာ ကရုဏာ ဝိယ ဘဂဝတော ပညာပိ ဣဓ နိပ္ပဒေသသပ္ပဒေသဝိသယာ နိရဝသေသာ အ ဓိပ္ပေတာတိ တသ္သာ ကတိပယဘေဒဒဿနေန နယတော တဒဝသိဋ္ဌဘေအ ဂဟေတဗ္ဗာတိ ဒဿေန္တော **“ပညာဂ္ဂ ဂဟဏေန စာ”**တိအာဒိမာဟ။ တေ ပန သီလသမာဓိ ပညာဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန, ဒ္ဓတစတ္တာလီသသတဒုကဓမ္မ, ဗာဝီ သတိတိကဓမ္မ, စတုသတိပဋ္ဌာန သမ္မပ္ပဓာန ဣဒ္ဓိပာဒ သာမညဖလ အရိယဝံသာဒိ, ပဉ္စဂတိ ပဉ္စပဓာနိယင်္ဂပဉ္စင်္ဂိက သမာဓိ ဣန္ဒြိယ ဗလ နိဿာရဏီယဓာတု ဝိမုတ္တာယတန ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယဓမ္မသညာဒိ, ဆသာရဏီယဓမ္မ အနုဿတိ ဋ္ဌာန အကရဝကရဝ နိဿာရဏီယဓာတု သတတဝိဟာရ အနုတ္တရိယ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယပညာဒိ, သတ္တအပရိဟာနိယဓမ္မ

အရိယဓနေ ဗောဇ္ဈင်္ဂ သပ္ပုရိသဓမ္မနိဇ္ဈရဝတ္ထုံ သညာ ဒက္ခိဏေယျပုဂ္ဂလခိတ္တာသဝဗလာဒိ, အဋ္ဌပညာပဋိလာဘဟေတု မိစ္ဆတ္တ သမ္မတ္တ လောကဓမ္မ အရိယာနရိယဝေါဟာရ အာရမ္ဘဝတ္ထုံ ကုသီတဝတ္ထုံ အက္ခဏ မဟာပုရိသဝိတက္က အဘိဘာယတန ဝိမောက္ခာဒိ, နဝယောနိသောမနသိကာရမူလဓမ္မပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂ သတ္တာဝါသ အာဃာတဝတ္ထုံ အာဃာတပဋိဝိနယ သညာနာနတ္တ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရာဒိ, ဒသနာထကရဓမ္မ ကသိဏာယတန အကုသလကမ္မပထ ကုသလကမ္မပထ မိစ္ဆတ္တ သမ္မတ္တ အရိယဝါသ ဒသဗလညာဏ အသေက္ခဓမ္မာဒိ, ဧကာဒသမေတ္တာနိသံသ သီလာနိသံသ ဓမ္မတာ ဗုဒ္ဓိဟေတု, ဒွါဒသာယတနပဋိစ္စသမုပ္ပာဒ ဓမ္မစက္ကာကာရ, တေရသဓုတင်္ဂ, စုဒ္ဒသဗုဒ္ဓဉာဏ, ပဉ္စဒသစရဏဓမ္မ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယဓမ္မ, သောဠသအာနာပါနဿတိ သစ္စာကာရ သုတ္တန္တပဋ္ဌာန, အဋ္ဌာရသ ဗုဒ္ဓဓမ္မဓာတု ဘေဒကရဝတ္ထုံ, ဧကူနဝီသတိပစ္စဝေက္ခဏ, စတုဝီသတိပစ္စယ, အဋ္ဌဝီသတိသုတ္တန္တပဋ္ဌာန, ပဏ္ဏာသဉဒယဗ္ဗယဒဿန, ပရောပဏ္ဏာသ ကုသလဓမ္မ, ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဂတ, အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတာဒိဘေဒါနံ ဓမ္မာနံ ပဋိဝိဇ္ဈနဒေသနာကာရပ္ပဝတ္တာ, ယေ စ စတုဝီသတိကောဋိသတသဟဿသမာပတ္တိသဉ္စာရိမဟာဝဇိရဉာဏပ္ပဘေဒါ, ယေ စ အနန္တနယသမန္တပဋ္ဌာနပဝိစယဒေသနာကာရပ္ပဝတ္တာ, ယေ စ အနန္တာသု လောကဓာတူသု အနန္တာနံ သတ္တာနံ အာသယာနုသယစရိတာဒိဝိဘာဝနာကာရပ္ပဝတ္တာတိ ဧဝံပကာရာ ဘဂဝတော ပညာပဘေဒါ, သဗ္ဗေပိ ကမေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နယတော သင်္ဂယှန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကော ဟိ သမတ္ထော ဘဂဝတော ပညာယ ပဘေဒေ အနုပဒံ နိရဝသေသတော ဒဿေတုံ။ တေနေဝ ဘဂဝန္တံ ဌပေတွာ ပညဝန္တာနံ အဂ္ဂဘူတော ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ ဗုဒ္ဓဂုဏပရိစ္ဆေဒနံ ပတိအနုယုတ္တော “အပိစ မေ, ဘန္တေ, ဓမ္မန္ဝယော ဝိဒိတော”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၄၆) အာဟာတိ။

သံသာရမဟောဃပက္ခန္ဒာနံ သတ္တာနံ တတော သန္တာရဏတ္ထံ ပဋိပန္နော တေဟိ ပယောဇိတော နာမ ဟောတိ အသတိပိ တေသံ တထာဝိဓေ အဘိသန္ဓိမှိ ယန္တိ ဝုတ္တံ **“သတ္တာ ဟိ မဟာဗောဓိ ပယောဇေန္တီ”** တိ။ **ဧတေန သဗ္ဗေနာ** တိ မဟာဗောဓိမူလာဒိဒဿနေန။ အပဂမနံ နိရုပက္ကိလေသန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဇာတသံဝဒ္ဓဘာဝဒဿနေန “အနာဒိ အနိဓနော စ သတ္တော”တိ ဧဝံပကာရာ မိစ္ဆာဝါဒာ ပဋိသေဓိတာ ဟောန္တိ။ **သမညာ။ပေ။ ဒဿေတိ** သတ္တော ပရမတ္ထတော အသတိပိ သတ္တပညတ္တိဝေါဟာရသူစနတော။ **ကရုဏာ အာဒိပညာ ပရိယောသာန**န္တိ ကမံ သမ္ဘာရဏနိပ္ဖတ္တိကာလာပေက္ခာယ ဝုတ္တံ, န ပရိစ္ဆေဒဝန္တတာယ။ တေနေဝါဟ **“တန္နိဒါနဘာဝတော တတော ဥတ္တရိကရဏီယာဘာဝတော”**တိ။ **သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓဂုဏာ ဒဿိတာ ဟောန္တိ** နယတော ဒဿိတတ္တာ။ ဧသော ဧဝ ဟိ အနဝသေသတော ဗုဒ္ဓဂုဏဒဿနုပါယော ယဒိဒံ နယဂ္ဂါဟဏံ။ ပရဓနေဟာရဏာဒိတောပိ ဝိရတိ ပရေသံ အနတ္ထပရိဟာရဏဝသပ္ပဝတ္တိယာ သိယာ ကရုဏူပနိဿယာတိ **ကရုဏာနိဒါနံ သီလံ**။ တတော ဧဝ **“တတော ဟာဏာတိပါတာဒိဝိရတိပ္ပဝတ္တိတော”** တိ ဝုတ္တံ။

၂. **ယဿာ သံဝဏ္ဏန**န္တိအာဒိနာ “ဒယာယာ”တိအာဒိထောမနာယ သမ္ဗန္ဓံ ဒဿေတိ။ ပယောဇနံ ပန ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အဗ္ဘုန္တရံ** နိယကဇ္ဈတ္တံ, တတော ဗဟိဘူတံ **ဗာဟိရံ**။ **ဒယာတိ ကရုဏာ အဓိပ္ပေတာ** တိ **ဒယာ**-သဒ္ဒဿ မေတ္တာကရုဏာနံ တစကတ္တာ ဝက္ခမာနဉ္စ အနုယောဂံ မနသိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ တာယ ဟိ သမုဿာဟိတော, န မေတ္တာယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဿ ပဋိနိဒ္ဒေသော ဟောတီ** တိ **တ**-သဒ္ဒဿ အတ္ထံ အာဟ။ **တန္တိ** ပဒံ **ဝိသေသေတွာ** ဥပမာဘာဝေန **ဝိနိဝတ္တာ** စရိတတ္ထတာယ။ **ပဋိနိဒ္ဒေသံ နာရဟတိ** ပဓာနာပဓာနေသု ပဓာနေ ကိစ္စဒဿနတော။ **ဒွိဝိန္နံ ပဒါနံ။ပေ။ ဝတော** တိ ကရုဏာတစိနာ **ဒယာ**-သဒ္ဒေန ဧကောဓိကရဏဘာဝေန ဝုစ္စမာနော **တ**-သဒ္ဒော တတော အညဓမ္မဝိသယော ဘဝိတုံ န ယုတ္တောတိ အဓိပ္ပာယော။ အပရိယာယသဒ္ဒါနံ သမာနာဓိကရဏဘာဝေ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေ သတိ ဟောတိ, နာညထာတိ အာဟ **“သမာနာ။ပေ။ ဟောတီ”**တိ။ သမာနာဓိကရဏဘာဝေန ဟေတ္ထ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေ သာဓိယတိ, သာ စ သမာနာဓိကရဏတာ ဝိသိဋ္ဌဝိဘတ္တိကာနံ န ဟောတီတိ သမာနဝိဘတ္တိတာယပိ တမေဝ သာဓိယတီတိ **“ဒယာ။ပေ။ စိဒ”**န္တိ ကမံ ဒယာယ ဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေ ကာရဏဝစနံ။ ပဓာနတာယ ဟိ သာမညတာယ စ သာ ဝိသေသိတဗ္ဗာ ဇာတာ။ တတ္ထ ဘဂဝတော တဒညေသဉ္စ ကရုဏာနံ တစကတ္တာ သာမညတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တဿ စာ** တိ ဒယာ-သဒ္ဒဿ။ “ပဓာနဉ္စ ပည”န္တိအာဒိနာ ကိဉ္စာပိ ပုရိမကထာယ ပညာပ္ပဓာနာ, “တာယာ”တိ ပန ကေဝလံ အဝတွာ ဒယာဝိသေသနဘာဝေန ဝုတ္တတ္တာ အပ္ပဓာနာယပိ ကရုဏာယ ပဋိနိဒ္ဒေသော ယုတ္တောတိ ဒဿေတိ။ အပ္ပဓာနတာ စ ကရုဏာယ ပုရိမကထာယ ဝသေန ဝုတ္တာ, ကမေ ပန ပဓာနာ ဧဝ။ တထာ စ ဝုတ္တံ “ဒယာသမုဿာဟိနီတိ ပဓာနာ”တိ (ဓ. သ. မူလဋီ. ၂)။

ကထံ ပန။ပေ။ ဉာတဗ္ဗာ တိ ဝက္ခမာနညေ၀ံ အတ္ထံ ဟဒယေ ဌပေတွာ စောဒေတိ။ **ယဒိ ဧဝန္တိ** ယဒိ အဋ္ဌကထာယ အဓိပ္ပာယံ အဂ္ဂဟေတွာ ဝစနမတ္တမေဝ ဂဏှာသိ။ **မေတ္တာတိ စ န ယုဇ္ဇေယျာ** တိ ယထာ "မေတ္တာစိတ္တံ အာပန္နော"တိ ဧတိဿာ အဋ္ဌကထာယ ဝသေန န ဒယာ ကရုဏာ, ဧဝံ "နိက္ကရုဏတံ အာပန္နော"တိ ဧတိဿာ အဋ္ဌကထာယ ဝသေန န ဒယာ မေတ္တာတိ ဝစနမတ္တဂ္ဂဟဏေ အဋ္ဌကထာနမ္ပိ ဝိရောဓံ ဒဿေတိ။ "အဓိပ္ပာယဝသေန ယောဇေတဗ္ဗော"တိ ဝတွာ တမေဝ အဓိပ္ပာယံ **ဒယာ-သဒ္ဒော ဟိ** တိအာဒိနာ ဝိဝရတိ။ အက္ခရစိန္တကာ ဟိ **ဒယာ-သဒ္ဒံ** အနုဂတိရက္ခဏေသု ပဌန္တိ။ အနုရက္ခဏဉ္စ မေတ္တာကရုဏာနံ ဟိတူပသံဟာရဒုက္ခာပနယနာကာရဝုတ္တီနံ သမာနကိစ္စံ, တသ္မာ ဥဘယတ္ထ **ဒယာ-**သဒ္ဒော ပဝတ္တတီတိ ဝုတ္တံ။ **အနွောနီတ** န္တိ အနွောဂဓံ, ရက္ခတ္တော ဝိယ ဓဝခဒိရာဒီနံ အနုရက္ခဏတ္တော မေတ္တာကရုဏာနံ သာမညန္တိ အတ္ထော, အဓိပ္ပာယော ပန "ဒယာပန္နော"တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗဟဏာဘူတဟိတာနုကမ္ပီတိ အနန္တရံ ကရုဏာယ ဝုတ္တတ္တာ **ဒယာ-**သဒ္ဒော မေတ္တာပရိယာယောတိ ဝိညာယတိ။ မေတ္တာပိ ဟိ ကရုဏာ ဝိယ ဟဏာတိဟတဝိရတိယာ ကာရဏန္တိ။ "အဒယာပန္နော"တိ ဧတ္ထ ပန ကာရုဏိကော အဝိဟိံသဇ္ဈာသယတ္တာ ပရေသံ ဝိဟေသာမတ္တမ္ပိ န ကရောတိ, ကော ပန တအော ဟဏာတိဟတနေတိ နိက္ကရုဏတာယ ဟဏာတိဟတိတာ ဒဿိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတမေဝတ္ထံ သန္ဓာယ **"ဧဝဥ္စဟိ အဋ္ဌကထာနံ အဝိရောဓော ဟောတီ"**တိ အာဟ။ ယဒိ ဒယာ-သဒ္ဒော မေတ္တာကရုဏာနံ တစကော, ဧဝမ္ပိကထံ ပန ကရုဏာ "ဒယာ"တိ ဇာနိတဗ္ဗာတိ အနုယောဂေ တဒဝတ္တော ဧတတိ စောဒနံ မနသိ ကတွာ **ကရုဏာ စ ဒေသနာယာ**တိအာဒိနာ ကရုဏာယ ဧဝ ဂဟဏေ ကာရဏမာဟ။

နနု တာယာတိအာဒိနာ သာမတ္ထိယတောပိ ပကရဏံ ဗလဝန္တိ ပကရဏဝသေနေဝ ကရုဏာဝိသယဿ ဉာတတံ ဒဿေတိ။ **ယထာရုစိ ပဝတ္တိတ္တာ** တိ ဧတံ ပုရိမကထာယ သပ္ပဒေသနိပ္ပဒေသသတ္တဝိသယာယ ကရုဏာယ ဂဟိတဘာဝဿ ကာရဏဝစနံ။ ယထာရုစိပဝတ္တိ ဟိ ဧကသ္မိံ အနေကေသု စ ဣစ္ဆာနုရူပပ္ပဝတ္တီတိ။ **"ဣမ ပန နိပ္ပဒေသသတ္တဝိသယတံ ဂဟေတု"**န္တိ ဧတေန သိဒ္ဓေ သတိ အာရမ္ဘော ဉာပကတ္တော ဟောတီတိ ပုန "သတ္တေသူ"တိ ဝစနံ ဣမမတ္တဝိသေသံ ဖောဓေတီတိ ဒဿေတိ။ **န ဒေဝေသုယေဝ**တိအာဒိနာပိ ဒယာသာမနေဿ သမုဿာဟနဿ သတ္တဝိသယဘာဝေ သာမတ္ထိယလဒ္ဓေပိ "သတ္တေသူ"တိ ဝစနံ တဿ နိပ္ပဒေသသတ္တဝိသယဘာတေ အဓိပ္ပေတောတိ ဣမံ ဝိသေသံ ဉာပေတီတိ ဒဿေတိ။

ကာလဒေသဒေသကပရိသာဒိပရိဒီပနံ ဗာဟိရနိအနန္တိ ကာလာဒီနိ နိဒ္ဒါရေန္တော **"ယသ္မိံ ကာလေ"** တိအာဒိမာဟ။ **အဝသာနမ္ပိ ဝသန္တော တိဒသာလယေတိ ဝစနတော** တိ ဧတေန တဿ ဟဋ္ဌိဟာရိယဿ သဒ္ဒန္တရသန္နိဓာနေန အဝစ္ဆိန္နတံ ဒဿေတိ။ **တတ္ထ ပဝတ္တတေဟာရေန စ န သက္ကာ** တိ ပုထုဇ္ဇနသန္တာနေပိ ရာဂါဒိပဋိပက္ခဟရဏာသွာ သ အဘာဝတော နိဋ္ဌနုရာဂေသု သတ္တတေဟာရော ဝိယ ပုထုဇ္ဇနသန္တာနေ ရာဂါဒိပဋိပက္ခဟရဏဝသေန ပဝတ္တံ တဒဘာဝေပိ ဘဂဝတော သန္တာနေ ရုဠှီဝသေန ဟဋ္ဌိဟာရိယန္တော၀ ဝုစ္စတီတိ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ဒိဋ္ဌိ ဟရဏဝသေန** ယေ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ ဇာတာ အစေလကကဿပာဒယော ဝိယ, **ဒိဋ္ဌိပ္ပကာသနေ အသမတ္ထဘာဝေန** အပ္ပဋိဘာနဘာတဒိပ္ပတ္တိယာ သစ္စကာဒယော ဝိယ။

၃ . သီတပဗ္ဗတာ နာမ "သိနေရုံ ပရိတရေတွာ ဌိတာ ယုဂန္ဓရော။ပေ။ ဂိရိ ဗြဟာ"တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၃၇; ပာရာ. အဋ္ဌ. ၄. ၁.၁ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ) ဧဝံ ဝုတ္တပဗ္ဗတာ။

၄-၅. သဗ္ဗသော စက္ကတဋ္ဌသဟဿေဟိ သဗ္ဗသော အာဂမ္မ သဗ္ဗသော သန္နိသိန္နေနာတိ သမ္ဗန္ဓဝသေန တယော ဝိကပ္ပာ ယုတ္တာ, သဗ္ဗသော စက္ကတဋ္ဌသဟဿေဟိ ဒသဟိ ဒသဟီတိ ပန အနိဋ္ဌသာဓနတော ပဋိသေဓိတော။ **ဝဇ္ဇိတ ဗ္ဗေ**တိ ယေ ဝဇ္ဇေတုံ သက္ကာ "အတိသမ္ဗာဓာ အတိသမီပံ ဥန္နတပ္ပဒေသော"တိ, ဧတော။ ဣတရေ ပန တဿာ ပရိသာယ မဟန္တဘာဝေန န သက္ကာ ပရိဟရိတုံ။

"သဗ္ဗဋ္ဌေယျ။ပေ။ သမတ္ထာ"တိ ဝတွာ **တေသံ ဒေသေတဗ္ဗပ္ပကာရဇာနနသမတ္ထာ** တိ ဝစနံ အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓာကာရဿ ဓမ္မသာမိနာပိ ပရေသံ ဒေသေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ဝုတ္တံ။ အညထာ သဗ္ဗေပိ သတ္တာ ဒိဋ္ဌသစ္စာ ဧဝ ဘဝေယျုံ။ သဗ္ဗဋ္ဌေယျဓမ္မာနံ ယထာသဘာဝဇာနနသမတ္ထတာဒိယေဝ **ယထာဝုတ္တဗလံ။ တေသံ ဂဟဏ သမတ္ထတံ ဒီပေတိ,** အဓိကဝစနမညမတ္ထံ ဗောဓေတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၆. တထာဂတော ဝန္ဒနီယော တိအာဒိနာ "နမဿိတ္ဝာ"တိအာဒိကိရိယာဝိသေသာနံ တံတံသုတ္တာနုရောနေ ပဝတ္တိတမာဟ။ **သရီရသောဘဂ္ဂာဒီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကလျာဏတက္ကရဏတာအာဓိပစ္စပရိတရသမ္ပတ္တိအာဒိ သင်္ဂယှတိ။

၇. အန္တရာပေတ္ဝာ တိ နိရောဓေတ္ဝာ။ နိရောဓေနဒွေတ္တ ဥပ္ပာဒကဟေတုပရိဟရဏဝသေန တေသံ အနုပ္ပတ္တိကရဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အတ္ထံ ပကာသယိဿာမီတိ သမ္ဗန္ဓော** တိ "သောသေတ္ဝာ"တိ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာယ အပရကာလကိရိယာပေက္ခတာယ ဝုတ္တံ။

၈. ဒုက္ကရဘာဝံ **ဒီပေတု**န္တိ အဒုက္ကရဿ တထာအဘိယာစေတဗ္ဗတာဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ ဟရာဇိက သင်္ဃာဒိသေသာနံ သီလဝိပတ္တိဘာဝတော ထုလ္လစ္စယာဒီနဉ္စ ယေဘုယ္ယေန အာစာရဝိပတ္တိဘာဝတော အာစာရ သီလာနံ တထာ ယောဇနာ ကတာ, တထာ စာရိတ္တသီလဿ အာစာရသဘာဝတ္တာ က္လတရံ သဘာဝေနေဝ ဂဟေတ္ဝာ ဒုတိယာ။ **အသက္ကုဏေယျ** န္တိ ဝိသုဒ္ဓာစာရာဒိဂုဏသမန္နာဂတေန သဗ္ဗုဟ္မစာရိနာ သဒ္ဓမ္မစိရဋ္ဌိတတ္တံ သာဒရံ အဘိယာစိတေန တေန စ အဘိဓမ္မတ္ထပ္ပကာသနေ သမတ္ထောတိ ယာထာဝတော ပမာဏိတေန တဗ္ဗိမုခဘာတော န သုကရောတိ အဓိပ္ပာယော။

၉. ဒေဝဒေဝ-သဒ္ဒဿ အတ္ထော ပဌာနသံဝဏ္ဏနာဋီကာယံ ဝိပဥ္စိတောတိ န ဝိတ္ထာရယိမှာ။

၁၃. ပဌမသင်္ဂီတိယံ ယာ အဋ္ဌကထာ သင်္ဂီတာ တိ ဝစနေန သာ ဘဂဝတော ရေမာနကာလေပိ အဋ္ဌကထာ သံဝိဇ္ဇတိ, တေန ဟဋ္ဌော ဝိယ ဘဂဝံမူလိကာတတိ ဝိညာယတိ။ "အဘိဓမ္မဿာ"တိ ပဒံ "အတ္ထံ ပကာသယိဿာမီ"တိ တေဒပေက္ခန္တိ "ကဿ ပန သာ အဋ္ဌကထာ"တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ အဓိကာရဝသေန တမေဝ အဘိဓမ္မပဒံ အာကမုတိ။ အာဝုတ္တိ အာဒိဝသေန တ အယမတ္ထော ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။

၁၆. အရိယမဂ္ဂဿ ဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဈာနင်္ဂဝိသေသံ ဟဒကဈာနမေဝ နိယမေတီတိအာဒိနယပ္ပဝတ္တော တိ **ပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရတအေ အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝိပဿနာယ အာရမ္မဏဘူတာ ခန္ဓာ နိယမေန္တိ, ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော နိယမေတီတိ ဧဝမာဒယော **မောရတပိတသိမဟာဒတ္တတ္ထေရတိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရတအ** ဒယော သင်္ဂယှန္တိ။ **တပ္ပကာသနေနေတ**တိ အဘိဓမ္မဿ အတ္ထပ္ပကာသနေနေဝ။ **သောတိ** မဟာဝိဟာရတသီနံ ဝိနိစ္ဆယော။ **တထာ**တိ အသမ္ဘိဿာနာကုလဘာဝေန။ အသမ္ဘိဿာနာကုလဘူတော တ ဝိနိစ္ဆယော မဟာဝိဟာရတသီနံ သန္တကဘာဝေန, ဧ တေန အဘိဓမ္မဿ အတ္ထပ္ပကာသနေနေဝ မဟာဝိဟာရတသီနံ ဝိနိစ္ဆယော က္လမ အဘိနိဖ္ဖာဒီယတီတိ ဒဿေတိ။ အထ တ **တပ္ပကာသနေနေတ** တိ အသမ္ဘိဿာနာကုလဘာဝပ္ပကာသနေနေဝ ။ **သော**တိ ပကာသိယမာနော အဘိဓမ္မတ္ထော။ **တထာ**တိ မဟာဝိဟာရတသီနံ ဝိနိစ္ဆယဘာဝေန။ က္လမသိံ အတ္ထဝိကပ္ပေ "အသမ္ဘိဿံ အနာကုလံ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမီ"တိ သမ္ဗန္ဓနီယံ။

၁၇. အညစ္စ သဗ္ဗံ အတ္ထပ္ပကာသနံ ဟောတိ တိ တောသနံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ တေနေတဟ **"သဗ္ဗေန တေန တောသနံ ကတံ ဟောတီ"**တိ။ ယုတ္တရူပ ယောဇနာ။

ဝီသတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဒာနကထာဝဏ္ဏနာ

ပရိစ္ဆေဒေ သတ္တပ္ပကရဏဘာဝေ။ **သန္နိဝေသော** သတ္တန္နံ ပကရဏာနံ တဒဝယတနဉ္စ ဝဝတ္ထာနံ။ **သာဂရေဟိ တထာ စိန္တာ**တိ "က္လမဿ အဘိဓမ္မဿ ဂမ္ဘီရဘာဝဝိဇာနနတ္ထံ စတ္တာရော သာဂရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ"တိ အာဒိနာ နယေန ဇလသာဂရာဒီဟိ သဟ နယသာဂရဝိစာရော။ "သတဘာဂေန သဟဿဘာဂေန ဓမ္မန္တရာ ဓမ္မန္တရံ သင်္ကမိတ္ဝာ သင်္ကမိတ္ဝာ ဒေသေသီ"တိအာဒိနာ ဒေသနာဘေဒေဟိ အဘိဓမ္မဿ ဂမ္ဘီရဘာဝကထာ **ဒေသနာဟိ ဂမ္ဘီရတာ**။

“ဧဝံ တေမာသံ နိရန္တရံ ဒေသေန္တဿ”တိအာဒိနာ ဒေသနာကာလေ ဘဂဝတော သရီရဿ ယာပိတာကာရဝိစာ
ရော **ဒေသနာ။ပေ။ ဂဟဏံ။ တထာ ထေရဿ။ပေ။ပိ စာ** တိ “အဘိဓမ္မေ ဝါစနာမဂ္ဂေ နာမာ”တိအာဒိနာ အဘိဓမ္မေ
ဝါစနာမဂ္ဂဿ သာရိပုတ္တတ္ထေရသမ္ဗန္ဓိတတာ တဿ စ တေနေဝ ဥပ္ပာဒိတတာ။ ယော ဟိ ဘဂဝတာ ဒေဝတာနံ
ဒေသိတာကာရော, သော အပရိစ္ဆိန္နတရနယတန္တိတာယ အနန္တော အပရိမာဏော န ဘိက္ခူနံ ဝါစနာယောဂ္ဂေါ,
ယော စ ထေရဿ ဒေသိတာကာရော, သော အတိသံခိတ္တတာယ။ နာတိသင်္ခေပနာတိဝိတ္ထာရဘူတော ပန ဟဍ္ဍနယော
ထေရပ္ပဘာဝိတော ဝါစနာမဂ္ဂေါတိ။

ဝစနတ္ထဝိဇာနနေနာ တိအာဒိနာ ကုသလာ ဓမ္မာတိအာဒိပအနညေဝ အတ္ထဝဏ္ဏနံ အကတွာ အဘိဓမ္မ-သဒ္ဒဝိစာရ
ဿ သမ္ဗန္ဓမာဟ။ “ယေ တေ မယာ ဓမ္မာ အဘိညာ ဒေသိတာ။ သေယျထိဒံ – စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ပေ။ သိက္ခိ
တံ သိက္ခိသု ဒ္ဝေဝ ဘိက္ခူ အဘိဓမ္မေ နာနာဝါဒ”တိအာဒိသုတ္တဝသေန ကိဉ္စာပိ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ “အဘိဓမ္
မော”တိ ဝုစ္စန္တိ, ဓမ္မ-သဒ္ဒော စ သမာဓိအာဒီသု ဒိဋ္ဌပ္ပယောဂေါ, ပရိယတ္တိဓမ္မော ဧဝ ပန ဣဓ အဓိပ္ပေတောတိ ဒ
ဿေန္တော **“သုတ္တန္တာဓိကာ ဟဋ္ဌီတိ အတ္ထော”** တိ အာဟ။ တတ္ထ ဓမ္မဗျဘိစာရဘာဝေန ဝိသေသတော အဘိ
ဓမ္မော ဝိယ သုတ္တန္တောပိ “ဓမ္မော”တိ ဝုစ္စတိ။ “ယော ဝေါ, အာနန္ဒ, မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပည
တ္တော”တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၂၁၆) အညတ္ထ စ သမ္ဘဝတော အဘိ-သဒ္ဒေန နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္တံ ဒီပေတုံ “သုတ္တန္
တာ”တိ ဝုတ္တံ။ နနု စ အတိရေကဝိသေသဋ္ဌာ ဘိန္နသဘာဝါ ယတော တေ ယထာက္ကမံ အဓိကဝိစိတ္တပရိယာယေဟိ
ဗောဓိတာ, တသ္မာ “ဓမ္မာတိရေကဓမ္မဝိသေသဋ္ဌေဟိ”တိ ဗဟုဝစနေန ဘဝိတဗ္ဗံ, န ဧကဝစနေနာတိ အနုယောဂံ မနသိ
ကတွာ အာဟ **“ဒ္ဝိန္နမ္ပိ။ပေ။ ဧကဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော”** တိ။

ပယောဂမေဝ နာရဟတိ ဥပသဂ္ဂ-သဒ္ဒာနံ ဓာတု-သဒ္ဒဿေဝ ပုရတော ပယောဇနီယတ္တာ။ **အထာပိ ပယုဇ္ဇေယျ**
အတိမာလာဒီသု **အတိ**-သဒ္ဒာဒယော ဝိယ။ ဧဝမ္ပိ ယထာ “အတိမာလာ”တိ ဧတ္ထ သမာသဝသေန အနာဝိဘူတာယ
ကမနကိရိယာယ ဝိသေသကော **အတိ**-သဒ္ဒော, န မာလာယ, ဧဝမိဓာပိ **အဘိ**-သဒ္ဒော န ဓမ္မဝိသေသကော ယုတ္တောတိ
အဓိပ္ပာယော။ **အညဿပိ ဟိ ဥပသဂ္ဂဿာ** တိ ဣဒံ ရုဠှီဝသေန, အတ္ထေ ဥပသဇ္ဇတီတိ ဝါ ဥပသဂ္ဂဿ အန္ဝ
တ္ထသညတံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ အတိဆတ္တာဒီသု ဟိ **အတိ**-သဒ္ဒော ဣဓ ဥပသဂ္ဂေါတိ အဓိပ္ပေတော။ တတ္ထ ယထာ
ကလျာဏော ပူဇိတော ဝါ ပုရိသော အတိပုရိသောတိ ဘဝတိ, ဧဝံ အတိရေကဝိသေသဋ္ဌာနမ္ပိ ကလျာဏပူဇိတတ္ထ
ဘာဝသမ္ဘဝတော ကလျာဏံ ဝါ ပူဇိတံ ဝါ ဆတ္တံ အတိဆတ္တန္တိ သဒ္ဒနယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကလျာဏပူဇိတ
ဘာဝါ ဟိ ဂုဏဝိသေသယောဂေန ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ ဂုဏဝိသေသော စေသ ယဒိဒံ ပမာဏာတိရေကော စ ဝိစိတ္တရူပတာ စ။
ဧဝဉ္စ ပန ကတွာ “အကိရိယာယပိ”တိ ဝစနံ သမတ္ထိတံ ဘဝတိ။ ယထာ စ အတိဆတ္တာဒီသု, ဧဝံ အဘိဓမ္မ-သဒ္ဒေပိ ဒဋ္ဌ
ဗ္ဗံ။ အနေကတ္ထာ ဟိ နိပါတာတိ။ **တဗ္ဘာဝဒီပကတ္တာ** တိ အတိရေကဝိသေသဘာဝဒီပကတ္တာ။

ဧကတော အနာဂတတ္တာ တိ ဣဒံ သုတ္တန္တေ ဧကတော အာဂတာနံ ခန္ဓာယတနာဒီနံ သုတ္တန္တဘာဇနီယဿ ဒိဋ္ဌ
တ္တာ “ဆ ဣမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဣန္ဒြိယာနိ”တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၅.၄၉၅-၄၉၆) စက္ခာဒီနံ ဆန္နံ ဣတ္ထိန္ဒြိယာဒီနံ တိ
ဏ္ဏံ သုခိန္ဒြိယာဒီနံ ပဉ္စန္နံ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒီနံ ပဉ္စန္နံ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယာဒီနဉ္စ တိဏ္ဏံ ဝသေန ဝိသုံ ဝိသုံ
သုတ္တန္တဘာဝေန အာဂတတ္တာ ဧကသုတ္တဘာဝေန အနာဂတာနံ ဗာဝီသတိယာ ဣန္ဒြိယာနံ သုတ္တန္တဘာဇနီယဿ
အဒိဋ္ဌတ္တာ စ ဝုတ္တံ, န သုတ္တန္တေ ဧကတော အာဂမနဿ သုတ္တန္တဘာဇနီယဿ ကာရဏတ္တာ။ သုတ္တန္တေ
ဧကတော သဗ္ဗေန သဗ္ဗဉ္စ အနာဂတာ ဟိ ဘူမန္တရပရိစ္ဆေဒပဋိသမ္ဘိဒါ သုတ္တန္တဘာဇနီယဝသေန ဝိဘတ္တာ ဒိဿ
န္တိ, ဧကတော အာဂတာနိ စ သိက္ခာပဒါနိ တထာ န ဝိဘတ္တာနိ။ ဝေရမဏီနံ ဝိယ ပန သဘာဝကိစ္စာဒိဝိဘာဂဝိနိမုတ္တော
ဗာဝီသတိယာ ဣန္ဒြိယာနံ သမာနော ဝိဘဇနပ္ပကာရော နတ္ထိ, ယော သုတ္တန္တဘာဇနီယံ သိယာတိ **ဣန္ဒြိယဝိဘင်္ဂေ သု
တ္တန္တဘာဇနီယံ နတ္ထီ**တိ ယုတ္တံ သိယာ။

ယဒိပိ ပစ္စယဓမ္မဝိနိမုတ္တော ပစ္စယဘာဝေါ နာမ နတ္ထိ, ယထာ ပန ပဝတ္တော ပစ္စယဓမ္မော ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာနံ ပစ္
စယော ဟောတိ, သော တဿ ပဝတ္တိအာကာရဝိသေသော ဟေတုအာဒိဘာဝေါ တတော အညော ဝိယ ပစ္စယဓမ္မဿ
ပစ္စယဘာဝေါတိ ဝုတ္တော, သော စ “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ သမ္ဘဝန္တိ”တိအာဒီသု ပဓာနဘာဝေန ဝုတ္တော။ တတ္
ထ စ ဂုဏီဘူတာ ဟေတုဟေတုဖလဘူတာ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာဒယောတိ ဝုတ္တံ **“ပစ္စယဘာဝေါ ဥဒ္ဒိဋ္ဌော”** တိ။ **ဥဒ္ဒိဋ္ဌဓမ္မ**

မာနန္တိအာဒိ ဥဒ္ဒေသေန ပရိစ္ဆိန္နာနံယေဝ ခန္ဓာဒီနံ ခန္ဓဝိဘင်္ဂါဒီသု ပဉှာပုစ္ဆကနယော ဒဿိတော, န ဣတော အညထာတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။

သုတ္တန္တေ သင်္ဂီတိသုတ္တန္တာဒိကေ။ **ပဉ္စ သိက္ခာပဒာနိ** ဟဏာတိပာတာ။ပေ.။ ပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏီတိ ဧဝံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။ **အညော ပန ဝေရမဏီနံ ဝိဘဇိတဗ္ဗပ္ပကာရော နတ္ထိ** တိ ဣဒံ အတီတာနိစ္စာဒိဝိဘာဂေ ဝေရမဏီနံ ခန္ဓာယတနာဒီသု အန္တောဂဓတ္တာ တဗ္ဗသေနေဝ ဝိဇာနိတဗ္ဗော, တတော ပန အညော အဘိဓမ္မနယဝိခုရော ဝေရမဏီနံ ဝိဘဇိတဗ္ဗပ္ပကာရော နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ။ တထာ စ **ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ** "စက္ခုံ အနိစ္စံ။ပေ.။ ဇရာမရဏံ အနိစ္စ"န္တိ အနုပဒဓမ္မသမ္မသနကထာယံ န ဝေရမဏိယော ဥဒ္ဓဋာ။

နနု ဓမ္မသင်္ဂဏီဓာတုကထာဒီနမ္ပိ ဝသေန အဘိဓမ္မဟဋ္ဌိယာ အတိရေကဝိသေသဘာဝေ ဒဿေတဗ္ဗောတိ? သစ္စမေတံ, သော ပန ဧကန္တအဘိဓမ္မနယနိဿိတော အဝုတ္တောပိ သိဒ္ဓေါတိ ကတ္ဝာ န ဒဿိတော။ ဧတေန တ နိဒဿနေန သောပိ သဗ္ဗော နေတဗ္ဗော။ အဘိဓမ္မနယသာမညေန တ အဘိဓမ္မဘာဇနီယပဉှာပုစ္ဆကေဟိ သော ဝုတ္တော ဧတေတိ န ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ပဉှာတရာတိ ပုစ္ဆနဝိသ္ဇဇနဝသေန ပဝတ္တာ ဟဋ္ဌိနယာ။ **ဧတ္ထေတ** တိ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂေ ဧဝ။ အပေက္ခာဝသိကတ္တာ အပ္ပမဟန္တဘာဝဿ ယတော အပ္ပမတ္တိကာ မဟာဓာတုကထာတန္တိ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂဝစနဝသေန အဝသေသာ, တံ ဒဿနတ္ထံ **"ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂေ အနာဂန္တ္ဝာ မဟာဓမ္မဟဒယေ အာဂတတန္တိတော"** တိ ဝုတ္တံ။ ဓမ္မဟဒယ။ပေ.။ အာဂတတန္တိတော ရူပကဏ္ဍဓာတုဝိဘင်္ဂါဒီသု အနာဂန္တ္ဝာ မဟာဓာတုကထာယံ အာဂတတန္တိ အပ္ပမတ္တိကာတတိ သမ္ဗန္ဓော ။ အထ ဓာတုကထာယ ဝိတ္ထာရကထာ မဟာဓာတုကထာ ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂေ အနာဂန္တ္ဝာ မဟာဓမ္မဟဒယေ အာဂတတန္တိတော ဓာတုကထာယံ အနာဂန္တ္ဝာ မဟာဓာတုကထာယ အာဂတတန္တိ အပ္ပမတ္တိကာတတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဥပလဗ္ဘတီ တိ အနုလောမပစ္စနီယပဉ္စကဿ, **နုပလဗ္ဘတီ** တိ ပစ္စနီယာနုလောမပဉ္စကဿ ဥပလက္ခဏဝသေန ဝုတ္တံ။ **သစ္စိကဋ္ဌံ နိဿယ** န္တိ "သဗ္ဗတ္ထာ"တိအာဒိနာ ဒေသာဒိအနာမသနေန ရူပာဒိသတ္တပညာသဓမ္မပ္ပဘေဒံ သစ္စိကဋ္ဌမေဝ နိဿယဘူတံ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ဧတ္ထာပိ "ဥပလဗ္ဘတိ နုပလဗ္ဘတီတိ ပဋိညာယ ဂဟိတာယ ပဋိက္ခေပဂ္ဂဟဏတ္ထ"န္တိ အာနေတ္ဝာ သမ္ဗန္ဓနီယံ, တထာ **သဗ္ဗဒာ သဗ္ဗေသု** တိ ဧတ္ထာပိ။ ယဒိ ခန္ဓာယတနာဒယော ဂဟိတာ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတနယေန, အထ ပန ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ယော သစ္စိကဋ္ဌော** တိ သစ္စိကဋ္ဌနိဿယံ ဥပလက္ခေတိ။ **ဧတေဟီ**တိ ဧတေဟိ ဝစနေဟိ။ သစ္စိကဋ္ဌဒေသကာလပ္ပဒေသေဟိ ကထံ သစ္စိကဋ္ဌာဒီနံ ပဒေသော ဧကဒေသဘူတော သဗ္ဗောတိ ဝုစ္စတိ? ပဒေသာနံ ပုထုတ္တာ။ "သဗ္ဗေသု ပဒေသေသူ"တိ ပစ္စေကံ ဘေဒအမသနဝသေန စာယံ ပဉှော ပဝတ္တောတိ န ပုရိမေဟိ အဝသေသော။

ဥပလဗ္ဘတိ။ပေ.။ မိစ္ဆာတိ ဧက န္တိ **ဥပလဗ္ဘတီ** တိ ပဋိညာဂ္ဂဟဏပဋိက္ခေပဂ္ဂဟဏနိဂ္ဂဏှာနာနံ အနုလောမပဋိလောမတော ပဋိညာဋ္ဌပနနိဂ္ဂဟပါပနာရောပနာနဉ္စ ဝသေန ပဝတ္တာ တန္တိ ပဋ္ဌမပဉ္စကဿ ဧကံ အင်္ဂံ ဧကော အဝယဝေါတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သေသေသုပိ နေတဗ္ဗံ။ **နိဂ္ဂဟဿ သုနိဂ္ဂဟဘာဝံ ဣစ္ဆတော** သကတဒိနော "တ္ဝံ စေ ပန မညသိ ဝတ္တဗ္ဗေ ခော ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတီ"တိအာဒိနာ (ကထာ. ၃) **ပဋိညာဌပနေန,** တေန "တဝ တတ္ထ ဟေတာယ ပဋိညာယ ဟေဝံ ပဋိဇာနန္တော ဟေဝံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗေ အထ တံ နိဂ္ဂဏှာမ သုနိဂ္ဂဟိတော စ ဟောတီ"တိ ဝတ္ဝာ "ဟဉ္စိ ပုဂ္ဂလော နုပလဗ္ဘတီ"တိအာဒိနာ (ကထာ. ၂) ပရတဒိနော အတ္တနော ပဋိကမ္မံ ယထာ သကတဒီ န နိဗ္ဗေဌေ တိ, ဧဝံ ကရဏံ **ပဋိကမ္မဝေဌနံ**။ ပရတဒိနော **ပဋိကမ္မဿ ဒုပ္ပဋိကမ္မဘာဝံ ဣစ္ဆတော** သကတဒိနော **တံနိဒဿနေန** "ဧသော စေ ဒုန္နိဂ္ဂဟိတော ဟောဝ"န္တိ ပဋိကမ္မနိဒဿနေန, "ဝတ္တဗ္ဗေ ခော ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ။ပေ.။ ပရမတ္ထေနာတိ (ကထာ. ၁)။ နော စ မယံ တယာ တတ္ထ ဟေတာယ ပဋိညာယ ဟေဝံ ပဋိဇာနန္တော ဟေဝံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ။ အထ အမှေ နိဂ္ဂဏှာသိ ဒုန္နိဂ္ဂဟိတာ စ ဟောမာ"တိ ဝတ္ဝာ "ဟဉ္စိ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတီ"တိအာဒိနာ (ကထာ. ၅) **နိဂ္ဂဟဿ ဒုန္နိဂ္ဂဟိတဘာဝဒဿနေန** အနိဂ္ဂဟိတဘာဝကရဏံ **နိဂ္ဂဟနိဗ္ဗေဌနံ** ။ "တေန ဟိ ယံ နိဂ္ဂဏှာသိ ဟဉ္စိ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတီ"တိအာဒိံ ဝတ္ဝာ "တေန ဟိ ယေ ကတေ နိဂ္ဂဟေ သေ နိဂ္ဂဟေ ဒုက္ကဋေ သုကတေ ပဋိကမ္မေ သုကတာ ပဋိပာဒနာ"တိ သကတဒိနော နိဂ္ဂဟဿ, အနိဂ္ဂဟဘာဝါရောပနေန အတ္တနော ပဋိကမ္မဿ သုပဋိ

ကမ္မဘာဝကရဏေန စ သကတဒိန္နော နိဂ္ဂဟဿ **ဆေအေ** ဝိနာသနံ ပုဂ္ဂလတဒနိသေနေဝသေန သမုဋ္ဌိတတ္တာ။ ဓမ္မတာယ အနုလောမနဝသေန ဥဋ္ဌဟိတ္ဝာ တဗ္ဗိလောမနဝသေန ပဝတ္တော **အနုလောမပစ္စနီကပဥ္စကော** ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ဒုတိယပဥ္စကော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တအာဓာရောတိ တေ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထာ ရူပာဒယော အာဓာရာ တေသ္သာတိ တအာဓာရော။ ဧတေန "ရူပသ္မိံ အတ္တာ"တိ ဇေံပကာရော ပုဂ္ဂလတအေ ဒဿိတော ဟောတိ။ **တေသံ တ အာဓာရဘူတော**တိ ဧတေန "အတ္တနိ ရူပ"န္တိ ဇေံပကာရော။ **အညတ္ရ တ တေဟိ** တိ တေဟိ ရူပာဒီဟိ ဝိနာ။ အာဓာရာဓေယျာဒိဘာဝေန အသံသဋ္ဌော ဝိသုံယေဝ ဝိနာ။ တေန သတ္တာဒိဂုဏေဟိ အတေကိဏ္ဏော ပုရိသောတိ ဧမာဒိကော။ တံသာမိဘူတတာယ တ တဒဓီနဘာဝေန "အညတ္ရ တ တေဟီ"တိ ဝုတ္တန္တိ "ရူပတ အတ္တာ"တိ ဇေံပကာရော ပုဂ္ဂလတအေ ဒဿိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အနညော** တိ ဧတေန "ရူပံ အတ္တာ"တိ ဇေံပကာရော။ **ရုပ္ပနာဒိသဘာဝေ** ရူပက္ခန္ဓာဒီနံ ဝိသေသလက္ခဏံ, **သပ္ပစ္စယာဒိသဘာဝေ** သာမညလက္ခဏံ။ ရူပာဒိတော အညော **အနညော တ** အညတ္တော စ တအာဓာရာဒိဘူတော **ဥပလဗ္ဘမာနော အာပဇ္ဇတီတိ အနုယုဥ္စတိ** သကတဒီ ပကာရန္တရဿ အသမ္ဘဝတော။ ပုဂ္ဂလတဒီ **ပုဂ္ဂလဿ ရူပာဒီဟိ န အညတ္တံ ဣစ္ဆတိ** ရူပာဒိ ဝိယ ပစ္စက္ခတော အနုမာနတော တ ကဟယိတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ တဿ စ ကာရကဝေဒကဘာဝဿ အယုဇ္ဇမာနကတ္တာ။ **နာပိ အနညတ္တံ** ရုပ္ပနသပ္ပစ္စယာဒိသဘာဝပ္ပသင်္ဂတော ပုဂ္ဂလဿေဝ အဘာဝပ္ပသင်္ဂတော စ။ ယထေဝ ဟိ န ဝိနာ ဣန္ဓနေန အဂ္ဂိ ပညာပိယတိ, န စ အညံ ဣန္ဓနတော အဂ္ဂိံ သက္ကာ ပဋိဇာနိတုံ, နာပိ အနညံ။ ယဒိ ဟိ အညော သိယာ, န ဥဏှံ ဣန္ဓနံ သိယာ။ အထ အနညော, နိဒ္ဒဟိတဗ္ဗံယေဝ ဒဟကံ သိယာ။ ဧဝမေဝ န ဝိနာ ရူပာဒီဟိ ပုဂ္ဂလော ပညာပိယတိ, န စ တေဟိ အညော, နာပိ အနညော သဿတုစ္ဆေဒဘာဝပ္ပသင်္ဂတောတိ လဒ္ဓိယံ ဌတွာ ပုဂ္ဂလတဒီ "န ဟေဝ"တိ ပဋိက္ခိပတိ။ တတ္ထ အဂ္ဂိန္ဓနောပမာ တာဝ ယဒိ လောကတေဟာရေန ဝုတ္တာ, အပဋိတ္တံ ကဋ္ဌာဒိဣန္ဓနံ နိဒ္ဒဟိတဗ္ဗဥ္စ, ပဋိတ္တံ ဘာသုရုဏှံ အဂ္ဂိ အဟကဉ္စ, တဉ္စ သြဇဋ္ဌမကရူပံ ပုရိမပစ္ဆိမ ကာလိကံ အနိစ္စံ သင်္ခတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ, ယဒိ ဇေံ ပုဂ္ဂလော ရူပာဒီဟိ အညော အနိစ္စော စ အာပန္နော။ အထ ပရမတ္ထတော, တသ္မိံယေဝ ကဋ္ဌာဒိကေ ပဋိတ္တော ယံ ဥသုမံ သော အဂ္ဂိ, တံသဟဇာတာနိ တီဏိ ဘူတာနိ ဣန္ဓနံ, ဧဝမ္ပိ သိဒ္ဓံ လက္ခဏဘေဒတော အဂ္ဂိန္ဓနာနံ အညတ္တန္တိ အဂ္ဂိ ဝိယ ဣန္ဓနတော ရူပာဒီဟိ အညော ပုဂ္ဂလော အနိစ္စော စ အာပန္နောတိ ဗျာဟတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတီတိ ပဋိဇာနန္တဿ ပကာရန္တရဿ အသမ္ဘဝတော ဝုတ္တေသု ပကာရေသု ဧကေန ပကာရေန ဥပလဗ္ဘမာနော ဥပလဗ္ဘတီတိ "အာပန္န"န္တိ ဝုတ္တံ **"ပဋိညာယ ဧကတ္တာပန္န"** န္တိ။ ဧကတ္တာပန္နတ္တာ ဧဝ **အပ္ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ,** ပုဂ္ဂလေ ပဋိသိဒ္ဓေ တဒဘိနိဝေသောပိ အယာထာဝတော ပုဂ္ဂလတဒိနော ဂဟိတာကာရသုညတာဝိဘာဝနေန သကဋ္ဌာနတော စာဝိတော ပဋိသေဓိတော ဧဝ နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **"ပုဂ္ဂလဒိဋ္ဌိ ပဋိသေဓေန္တော"** တိ။ ပုဂ္ဂလောယေဝ တ တထာ ပဿိတဗ္ဗတ္တာ ဒိဋ္ဌိ။ "သာမီ နိဝါသီ ကာရကော ဝေဒကော နိစ္စော ဓုဝေ"တိ အဘိနိဝေသ ဝိသယဘူတော ဟိ ပရိကပ္ပမတ္တသိဒ္ဓော ပုဂ္ဂလော ဣမ ပဋိက္ခိပီယတိ, "န စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ"တိ အာဒိနာ ဝုတ္တတေဟာရပုဂ္ဂလောတိ **အနနုယောဂေ** အာကာသကုသုမဿ ရတ္တနီလာဒိဘာဝဝိစာရဏာ ဝိယာတိ အတ္တော။ ပုဗ္ဗေ "နုပလဗ္ဘတီ"တိ ပဋိဇာနိတ္ဝာ ဝိသေသစောဒနာယ အနာပဇ္ဇနတော ပုန "န ဟေဝ"တိ ပဋိက္ခေပော **ပဋိညာယ အာပဇ္ဇနလေသော** ။ ဝဥ္စာပုတ္တကဿ ဒီဃရဿတာနုယောဂဿ ဝိယ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ပရမတ္ထတော အနုပလဗ္ဘမာနဿ ပုဂ္ဂလဿ ရူပာဒီဟိ အညာနညတာနုယောဂဿ အနနုယောဂဘာဝတော ဧဝ ဣမ **အဝိပရီတတ္ထော**။

ယံကာရဏာတိ ဧတေန "ယတောနိဒာန"န္တိ ဧတ္ထ ဝိဘတ္တိအလောပေဟ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ **အဓ္ဓာစရန္တီ**တိ အဘိဘဝန္တိ။ အဘိနန္ဒနာဒယော တဏှာဟာဒီဟိ ယထာသင်္ချံ ယောဇေတဗ္ဗာ, တဏှာဟာဒိဋ္ဌိဟိ တ အဘိနန္ဒနဇ္ဈောသာနာနိ, တီဟိပိ အဘိဝဒနံ အဝိသေသေန တ တီဟိပိ တယော ယောဇေတဗ္ဗာ။ **ဧတ္ထ စေ နတ္ထိ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗ** န္တိ အာဒိနာ အဘိနန္ဒနာဒီနံ အဘာဝသူစနေန ဖလူပစာရတော အဘိနန္ဒနာဒီနံ သမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဘူတံ မဂ္ဂဖလံ ဝုတ္တံ စတိ, တံ ပစ္စာမသနဥ္စ သေတတီ ဣဒန္တိ ကတွာ ဝုတ္တံ **"အဘိ။ပေ။ ဖလံ တ"**တိ။

"ဉာယတီတိ ဇာန"န္တိ ဥက္ကံသဂတိဝိဇာနနေန နိရဝသေသံ ဉေယျဓာတုံ ပရိဂ္ဂယှဟတီတိ တဗ္ဗိသယာယ **ဇာနာတီ**ကိရိယာယ သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ ကရဏံ ဘဝိတုမရဟတီတိ **"သဗ္ဗညုတညာဏေန ဇာနိတဗ္ဗံ ဇာနာတီ"** တိ ဝုတ္တံ။

အထ တ ပကရဏဝသေန, ''ဘဂတ''တိ သဒ္ဒန္တရသန္နိဓာနေန တ အယံ အတ္ထော ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ **ပဿံ ပဿ သတီ**တိ တ္ထောပိ ဧသေဝ နယော။ **ဇာနန္တာပိ ဝိပလ္လာသဝသေန ဇာနန္တိ** တိတ္ထိယာ ပဌမဇ္ဈာနအရူပဇ္ဈာနေဟိ ကာမ ရူပပရိညာတဒိနော။ **ဇာနန္တော ဇာနာတိယေဝ ဘဂဝတ** အနာကမိအရဟတ္တမဂ္ဂေဟိ တံပရိညာတဒိတာယ။ အယဥ္စ အ တ္ထော **ဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ္တ** ဝသေန (မ. နိ. ၁.၁၆၃, ၁၇၅ အာဒယော) ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ ပညာစက္ခုနာ ဉပ္ပန္နတ္တာ တ **စက္ခုဘူတော။ ဉာဏဘူတော**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ အထ တ ဒိဗ္ဗစက္ခုအာဒိကံ ပဥ္စဝိဓမ္ပိ စက္ခုံ ဘူတော ပတ္တော တိ **စက္ခုဘူတော**။ ဧဝံ **ဉာဏဘူတော**တိအာဒီသုပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သာမုက္ကံသိကာယ ဓမ္မဒေသနာယ သာတိသယော ဘဂဝတော ဝတ္တုအာဒိဘာတေတိ ဝုတ္တံ **''စတုသစ္စဓမ္မေ ဝဒတီတိ ဝတ္တာ''** တိအာဒိ။ ''ပဝတ္တာ''တိ တ္ထေ ပ-ကာရဿ ပက ဋ္ဌတ္ထတံ ဒဿေတုံ **''စိရံ။ပေ။ ပဝတ္တာ''** တိ အာဟ။ နိဒ္ဒါရေတ္ဂတ နေတာ **နိန္နေတာ** ။

''ကေူနနဝုတိ စိတ္တာနီ''တိ ဝုတ္တာ စိတ္တသဟစရိယာယ ယထာ ''ကုန္တာ ပစရန္တိ''တိ။ တေသဥ္စ ဟဋ္ဌိ ပဒေသာနံ ဧကေကံ ပဒံ ဥဒ္ဒရိတ္ဂတပိ ကိဥ္စာပိ ကုသလတ္တိကပအနိယေဝ ဥဒ္ဒရိတ္ဂတ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ စိတ္တာနိ ဝိ ဘတ္တာနိ, ကုသလတ္တိကေန ပန သဘာဝဓမ္မသင်္ဂဟိတာနံ သေသတ္တိကဒုကပအနံ အသင်္ဂဟိတာနံ အဘာဝတော ကုသ လတ္တိကပဒုဒ္ဓါရေန နယဒဿနဘူတေန ဣတရတ္တိကဒုကပအနိပိ ဥဒ္ဒဋ္ဌာနေတတိ ဝုတ္တံ။ ဧဝဥ္စ ကတ္ဂတ မာတိ ကာဂ္ဂဟဏံ သမတ္ထိတံ ဘဝတိ။

သော စ ဓမ္မော တိ ''တယော ကုသလဟေတူ''တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁၀၆၀) ပုရိမာယ ပုရိမာယ ဟဋ္ဌိယာ ပစ္ဆိမာ ပစ္ ဆိမာ အတ္ထနိဒ္ဒေသောတိ ဝုတ္တံ။ ''သမာနေန္တိ''တိသဒ္ဒဿ ပဋ္ဌပဋ္ဌာယတိ-သဒ္ဒဿ ဝိယ သဒ္ဒနယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော တိ ဒဿေတုံ **''သမာနံ ကရောန္တိ''** တိ ဝုတ္တံ။ သမာနကရဏဥ္စ ဉီနပက္ခိပနေန အဓိကာပနယနေန တ ဟောတိ, ဣဓ ဉီ နပက္ခိပနေနာတိ ဒဿေတုံ **''ပူရေန္တိ''** တိ ဝုတ္တံ။ **သမာနေတဗ္ဗန္တိ တ္ထောပိ** တိ ''ပဌာနံ သမာနေတဗ္ဗ''န္တိ တ္ထေ ထ။

ဗလဝတာ ဉာဏဝေဂေန အဘိဓမ္မပစ္စဝေက္ခဏဝသပ္ပဝတ္တေန။ **ဗလဝတော ဉာဏဝေဂဿ** သဗ္ဗကိလေသကဓ္ဓ ပနဝသပ္ပဝတ္တဿ။ **ဂမ္ဘီရမေဝ ဂမ္ဘီရဂတံ** ဒိဋ္ဌိဂတန္တိအာဒီသု ဝိယ။ **နိရဝသေသေနာ**တိ န ကဥ္စိ အဝသေသေတ္ ဂတ။ **ပဥ္စခီလရဟိတေနာ** တိ ပဥ္စစေတောခီလရဟိတေန။

ကောဓိကေသု အဋ္ဌသု ကိလေသသတေသု တိ ''ဇာတိမဒေ''တိအာဒိနာ ဧကကဝသေန အာဂတာ တေသတ္တတိ, ''ကောဓော စ ဥပနာဟော စာ''တိအာဒိနာ ဒုကဝသေန ဆတ္တိံသ, ''တီဏိ အကုသလမူလာနီ''တိအာဒိနာ တိကဝသေန ပဉ္စာဓိကံ သတံ, ''စတ္တာရော အာသဝ''တိအာဒိနာ စတုက္ကဝသေန ဆပ္ပညာသ, ''ပဥ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာ နီ''တိအာဒိနာ ပဥ္စကဝသေန ပဥ္စသတ္တတိ, ''ဆ ဝိဝါဒမူလာနီ''တိအာဒိနာ ဆက္ကဝသေန စတုရာသီတိ, ''သတ္တ အနုသ ယာ''တိအာဒိနာ သတ္တကဝသေန ကေူနပညာသ, ''အဋ္ဌ ကိလေသဝတ္ထူနိ''တိအာဒိနာ အဋ္ဌကဝသေန စတုသဋ္ဌိ, ''နဝ အာဃာတဝတ္ထူနိ''တိအာဒိနာ နဝကဝသေန ကောသီတိ, ''ဒသ ကိလေသဝတ္ထူနိ''တိအာဒိနာ ဒသကဝသေန သတ္တတိ, ''အဇ္ဈတ္တိကဿုပ္ပာဒာယ အဋ္ဌာရသ တဏ္ဍဟာဝိစရိတာနီ''တိအာဒိနာ အဋ္ဌာရသကဝသေန အဋ္ဌသတန္တိ ဧဝံ ဧ ကာဓိကေသု အဋ္ဌသု ကိလေသသတေသု။ **သေသာ** တေနဝုတာဓိကံ ဆသတံ ကိလေသာ။ တေ ဗ္ရဟ္မဇာလသုတ္တာဂတာ ဟိ ဒ္ဂတသဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌီဟိ သဟ ပဥ္စပညာသာဓိကံ သတ္တသတံ ဟောန္တိ။

အထ တ စုဒ္ဒသေကန္တာကုသလာ, ပဥ္စဝီသတိ ကုသလာဗ္ယာကတသာဓာရဏာ, စုဒ္ဒသ ကုသလတ္တိကသာဓာရ ဏာ, ဉပစယာဒိဒ္ဂဝယံ ဧကံ ကတ္ဂတ သတ္တဝီသတိ ရူပာနိ စာတိ ဣမေ အသီတိ ဓမ္မာ, ဣမေသု ဘာဝဒ္ဂဝယေ ဧကံ ဌပေတ္ဂတ အဇ္ဈတ္တိကာ ကေူနာသီတိ, ဗာဟိရာ ကေူနာသီတီတိ သဗ္ဗေပိ အဋ္ဌပညာသာဓိကံ သတံ ဟောန္တိ။ ဣမေသု ဧကေကသ္ဂ မိံ ဒသန္နံ ဒသန္နံ ကိလေသာနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော **အသီတိအဓိကံ ဒိယမုကိလေသသဟဿံ** ဟောန္တိ။

အထ တ တေပညာသ အရူပဓမ္မာ, အဋ္ဌာရသ ရူပရူပာနိ, အာကာသဓာတု, လက္ခဏရူပာနိ စာတိ ပဥ္စသတ္တတိ ဓမ္မာ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာဘေဒတော ပညာသသတံ ဟောန္တိ။ တတ္ထ ဧကေကသ္မိံ ဒသ ဒသ ကိလေသာတိပိ ဒိယမုကိလေသသ ဟဿံ။ တထာ တ္ထေ ဝေဒနံ သုခိန္ဒြိယာဒိဝသေန ပဥ္စဝိဓံ ကတ္ဂတ သတ္တပညာသ အရူပဓမ္မာ, အဋ္ဌာရသ ရူပရူပာနိ စာ

တိ ပဉ္စသတ္တတိ ဝိပဿနူပဂဓမ္မာ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာဘေဒတော ပညာသသတံ ဟောန္တိ။ တေသု ဧကေကသ္မိံ ဒသ ဒသ ကိလေသာတိပိ **ဒိယဍ္ဎကိလေသသဟဿံ** ။

အပရော နယော – ဒွါဒသအကုသလစိတ္တုပ္ပာဒေသု ပဌမေ ဆ ကိလေသာ, ဒုတိယေ သတ္တ, တတိယေ ဆ, စတုတ္ထေ သတ္တ, ပဉ္စမေ ဆ, ဆဋ္ဌေ သတ္တ, သတ္တမေ ဆ, အဋ္ဌမေ သတ္တ, နဝမေ ပဉ္စ, ဒသမေ ဆ, ဧကာဒသမေ ပဉ္စ, ဒွါဒသမေ စတ္တာရောတိ သဗ္ဗေ ဒွါသတ္တတိ, ဣမေ ပဉ္စဒွါရိကာ ပဉ္စသု ရူပာဒီသု အာရမ္မဏေသု ဧကေကသ္မိံ ဒွါသတ္တတိတိ သဋ္ဌိအဓိကာနိ တီဏိ သတာနိ, မနောဒွါရိကာ ပန ဆသု အာရမ္မဏေသု ဧကေကသ္မိံ ဒွါသတ္တတိ ဒွါသတ္တတိတိ ကတွာ ဒွတ္တိံသာဓိကာနိ စတ္တာရိ သတာနိ, သဗ္ဗာနိပိ ဒွါနဝုတိအဓိကာနိ သတ္တသတာနိ, တာနိ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာဝိသယတာယ **စတုရာသီတိအဓိကံ ဒိယဍ္ဎကိလေသသဟဿံ** ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အထ ဝါ ရူပာရမ္မဏာဒီနိ ပဉ္စ, အဝသေသရူပဝေဒနာသညာသင်္ခါရဝိညာဏဝသေန ပဉ္စ ဓမ္မာရမ္မဏာကာ သေသာ စာတိ ဒသ, တေ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာဘေဒတော ဝီသတိ, ပညတ္တိ စာတိ ဧကဝီသတိယာ အာရမ္မဏေသု ဒွါသတ္တတိ ဒွါသတ္တတိ ကိလေသာတိ ဒွါဒသာဓိကံ **ဒိယဍ္ဎကိလေသသဟဿံ** ဟောန္တိ။

အထ ဝါ ဒွါဒသသု အကုသလစိတ္တုပ္ပာဒေသု ပဌမေ ဝီသတိ ဓမ္မာ, ဒုတိယေ ဒွါဝီသတိ, တတိယေ ဝီသတိ, စတုတ္ထေ ဒွါဝီသတိ, ပဉ္စမေ ဧကူနဝီသတိ, ဆဋ္ဌေ ဧကူနဝီသတိ, သတ္တမေ ဧကူနဝီသတိ, အဋ္ဌမေ ဧကဝီသတိ, နဝမေ ဧကူနဝီသတိ, ဒသမေ ဧကဝီသတိ, ဧကာဒသမေ သောဠသ, ဒွါဒသမေ သောဠသာတိ သဗ္ဗေ အကုသလဓမ္မာ ဆတ္တိံသာဓိကာနိ ဒွေ သတာနိ, ဣမေ ဆသု အာရမ္မဏေသု ပစ္စေကံ ဆတ္တိံ သာဓိကာနိ ဒွေ သတာနိ, သဗ္ဗေ သောဠသာဓိကာနိ စတ္တာရိ သတာနိ စ သဟဿံ ဟောန္တီတိ ဧဝမ္ပိ **ဒိယဍ္ဎကိလေသသဟဿံ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣတရေသန္တိ တဏှာဟာဝိစရိတာနံ ''အတီတာနိ ဆတ္တိံသာ''တိအာဒိနာ အတီတာဒိဘာဝတမသနတော။ **ခေပနေတိ** အရိယမဂ္ဂေန သမုစ္ဆိန္ဒနေ။ ''ဒိယဍ္ဎကိလေသသဟဿံ ခေပေတွာ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ ပရမတ္ထတော အတီတာဒီနံ မဂ္ဂေန အပ္ပဟာတဗ္ဗတ္တာ **''အတီတာဒိဘာဝတမသနာ အဂ္ဂဟဏံ ခေပနေ''** တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ပဋ္ဌာနေ ''ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗော ဓမ္မော ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဿ ဓမ္မဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော''တိအာဒိနာ တိကေ, တထာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာတီတတိကတိကေ ''အတီတာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ''တိအာဒိနာ စ တီသု ကာလေသု ဒဿနာဒိပဟာတဗ္ဗဝစနံ ကတံ, တံ အတီတာဒီနံ သံကိလိဋ္ဌတာယ အပာယဂမနီယတာယ စ ဒဿနပဟာတဗ္ဗေဟိ နိရုတိသယတ္တာ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

န ဘာသိတတ္တဝစန န္တိ ဣဒံ ''ဟိတပရိယာယဝစန''န္တိ ဧတေန နိဝတ္တိတဿ ဧကဒေသကထနံ။ ယထာ ဟိ အယံ **အတ္ထ** -သဒ္ဒော န ဘာသိတတ္တဝစနံ, ဇေံ ဝိသယပ္ပယောဇနာဒိဝစနမ္ပိ န ဟောတီတိ။ **ယထာဝုတ္တဿာ** တိ ဟိ တပရိယာယဿ။ ''န ဟညဒတ္တတ္တိပသံသလာဘာ''တိ ပဒဿ နိဒ္ဒေသေ ''အတ္တတ္ထော ဝါ ပရတ္ထော ဝါ''တိ အာဒိနာ (မဟာနိ. ၆၉) ကိဉ္စာပိ သုတ္တနိရပေက္ခံ အတ္တတ္ထာဒယော ဝုတ္တာ သုတ္တတ္ထဘာဝေန အနိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ, တေသု ပန ဧကောပိ အတ္ထပ္ပဘေဒေ သုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗတံ နာတိက္ကမတီတိ အာဟ **''တေ သုတ္တံ သူစေတီ''** တိ။ ဣမသ္မိံ ဝိကပ္ပေ **အတ္ထ** -သဒ္ဒော ဘာသိတတ္ထဝစနမ္ပိ ဟောတိ။ ပုရိမကာ ဟိ ပဉ္စ အတ္ထပ္ပဘေဒါ ဟိတပရိယာယာ, တတော ပရေ ဆ ဘာသိတတ္ထပ္ပဘေဒါ, ပစ္ဆိမကာ ပန ဥဘယသဘာဝာ။ တတ္ထ ဒုရဓိဂမတာယ ဝိဘာဝနေ အလဒ္ဓဂါဓော **ဂမ္ဘီရော,** န ဝိဝဋော **ဂုဠှော,** မူလုဒကာဒယော ဝိယ ပံသုနာ အက္ခရသန္နိဝေသာဒိနာ တိရောဟိတော **ပဋိစ္ဆန္နော,** နိဒ္ဓါရေတွာ ဉာပေတဗ္ဗော **နေယျော,** ယထာရုတဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော **နီတော။ အနဝဇ္ဇနိက္ကိလေသတော အနာ** ပရိယာယဝသေန ဝုတ္တာ, ကုသလဝိပါကကိရိယဓမ္မဝသေန ဝါ ။ **ပရမတ္ထော** နိဗ္ဗာနံ, အဝိပရီတသဘာဝေ ဝေ ဝါ။ **သာတိသယံ ပကာသိတာနိ** တပ္ပရဘာဝေန ပကာသိတတ္တာ။ ''တွေကံ တဿ ဘဂဝတော သုတ္တာဂတံ သုတ္တပရိယာပန္န''န္တိ (ပာစိ. ၁၂၄၂), ''သကဝါဒေ ပဉ္စသုတ္တသတာနီ''တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ; ကထာ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ) စ ဧဝမာဒီသု **သုတ္တ** -သဒ္ဒော ဥပစရိတောတိ အဓိပ္ပာယေနာဟ **''ဣဒမေဝ အတ္ထာနံ သူစနတော သုတ္တန္တိ ဝုတ္တ''**န္တိ။ **ဧကန္တဟိတပဋိလာဘသံဝတ္တနိကာ သုတ္တန္တဒေသနာ** တိ ဣဒမ္ပိ ဝိနေယျာနံ ဟိတသမ္ပာပနေ သုတ္တန္တဒေသနာယ တပ္ပရဘာဝံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တပ္ပရဘာဝေ စ ဝိနေယျဇ္ဈာသယာနုလောမတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တထာ **အတ္တတ္ထာဒိပ္ပကာသနပဓာနတာပိ။ ဣတရေဟီ** တိ ဝိနယာဘိဓမ္မေဟိ။

ရတ္တိအာဒီသု တိ ရတ္တိရာဇဝိနယေသု ဝိသယဘူတေသု။ နနု စ “အဘိရတ္တိ”တိ အဝုတ္တတ္တာ ရတ္တိဂ္ဂဟဏံ န ကတ္တဗ္ဗံ, “အဘိညာတာ အဘိလက္ခိတာ”တိ စ ဉာဏလက္ခဏကိရိယာဝိသေသကော **အဘိ**-သဒ္ဒောတိ? န, “အဘိ ညာတာ အဘိလက္ခိတာ”တိ **အဘိ**-သဒ္ဒဝိသိဋ္ဌာနံ ဉာတလက္ခိတသဒ္ဒာနံ ရတ္တိသဒ္ဒေန သမာနာဓိကရဏတာယ ရတ္တိဝိသယတ္တာ။ ဇော္တ စ တစကသဒ္ဒသန္နိဓာနေ နိပာတာနံ တဒတ္ထဇောတကမတ္တတ္တာ လက္ခိတသဒ္ဒတ္ထဇောတကော **အဘိ**-သဒ္ဒော လက္ခဏေ ဝတ္တတီတိ ဝုတ္တော။ အဘိလက္ခိတသဒ္ဒပရိယာယော စ အဘိညာတသဒ္ဒောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အဘိဝိနယသဒ္ဒသ္သ ပန အဘိပုရိသသ္သ ဝိယ သမာသသိဒ္ဓိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ အနေကတ္ထာ ဟိ နိပာတာ, အနေကတ္ထဘာဝေ စ သဒ္ဒာနံ ပယောဂဝိသယောတိ။

ကိဉ္စာပိ ဒေသနာဒယော ဒေသေတဗ္ဗာဒိနိရပေက္ခာ န သန္တိ, အာဏာဒယော ပန ဝိသေသတော ဒေသကာဒိအဓီနာ တိ တံတံဝိသေသယောဂဝသေန တေသံ ဘေဒော ဝုတ္တော။ ယထာ ဟိ အာဏာဝိဓာနံ ဝိသေသတော အာဏာရဟာဓီနံ တတ္ထ ကောသလ္လယောဂတော, ဧဝံ ဝေါဟာရပရမတ္ထဝိဓာနာနိ စ ဝိဓာယကာဓီနာနီတိ **အာဏာဒိဝိဓိနော ဒေသကာယတ္တတာ** ဝုတ္တာ။ အပရာဓဇ္ဈာသယာနုရူပံ ဝိယ ဓမ္မာနုရူပမ္ပိ သာသနံ ဝိသေသတော တထာဝိနေတဗ္ဗပုဂ္ဂလာပေက္ခန္တိ ဝုတ္တံ **“သာသိတဗ္ဗ॥ပေ॥ တဗ္ဗဘာဝေနာ”** တိ။ သံဝရာသံဝရနာမရူပာနံ ဝိယ ဝိနိဝေဌေတဗ္ဗာယ ဒိဋ္ဌိယာပိ ကထနံ သတိ တစာဝတ္တုသ္မိံ, နာသတီတိ ဝိသေသတော တဒဓီနန္တိ အာဟ **“ကထေတဗ္ဗသ္သ॥ပေ॥ ကထာ”** တိ။ **ဥပာရမ္ဘာဒီ** တိ ဥပာရမ္ဘနိဿရဏဓမ္မကောသရက္ခဏာနိ။ **ပရိယာပုဏနာဒီ**တိ ပရိယာပုဏနသုပ္ပဋိပတ္တိဒုပ္ပဋိပတ္တိယော။

တန္တိသမုဒာယော အဝယဝတန္တိယာ အာဓာရော ယထာ “ရုက္ခေ သာခာ”တိ။ **န စောဒေတဗ္ဗမေတံ** သမုဒေန, ဝိသယဝိသယိမုခေန တ ဝိနယာဒီနံယေဝ ဂမ္ဘီရဘာဝသ္သ ဝုတ္တတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဓမ္မော ဟိ ဝိနယာဒယော, တေသဉ္စ ဝိသယော အတ္ထော, ဓမ္မတ္ထဝိသယာ စ ဒေသနာပဋိဝေဓာတိ။ “ပဋိဝေဓသ္သာ”တိအာဒိနာ ဓမ္မတ္ထာနံ ဒုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ ဒေသနာယ ဥပ္ပာဒေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ပဋိဝေဓသ္သ ဥပ္ပာဒေတုဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈိတုဉ္စ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ဒုက္ခောဂါဟတံ ဒသ္သေတိ။

ဓမ္မာနုရူပံ **ယထာဓမ္မန္တိ** စ အတ္ထော ယုဇ္ဇတိ။ ဒေသနာပိ ဟိ ပဋိဝေဓော ဝိယ အဝိပရီတံ သဝိသယဝိဘာဝနတော ဓမ္မာနုရူပံ ပဝတ္တတိ ယတော “အဝိပရီတာဘိလာပေါ”တိ ဝုစ္စတိ။ **ဓမ္မနိရုတ္တာ ဒဿေတိ** တိ ဧတေန ဒေသနာသဒ္ဒသဘာတတိ ဒီပေတိ။ တထာ ဟိ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒာယ ပရိတ္တာရမ္မဏာဒိဘာဝေ ပဋ္ဌာနေ ဝုတ္တော, အဋ္ဌကထာယဉ္စ “တံတံသဘာဝနိရုတ္တိသဒ္ဒံ အာရမ္မဏံ ကတွာ”တိအာဒိနာ သဒ္ဒာရမ္မဏတာ။ ဣမသ္သ အတ္ထသ္သ အယံ သဒ္ဒော တစကောတိ ဝစနဝစနီယံ ဝဝတ္ထပေတွာ တံတံဝစနီယဝိဘာဝနဝသေန ပဝတ္တိတော ဟိ သဒ္ဒော ဒေသနာတိ။ နနု စ “ဓမ္မော တန္တိ”တိ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ ဓမ္မသ္သပိ သဒ္ဒသဘာဝတ္တာ ဓမ္မဒေသနာနံ ဝိသေသော န သိယာတိ? န, တေသံ တေသံ အတ္ထာနံ ဗောဓကဘာဝေန ဉာတော ဥဂ္ဂဟိတာဒိဝသေန စ ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တိတော သဒ္ဒပ္ပဗန္ဓော ဓမ္မော, ပစ္ဆာ ပရေသံ အဝဗောဓနတ္ထံ ပဝတ္တိတော တဒတ္ထပ္ပကာသနကော သဒ္ဒော ဒေသနာတိ။ အထ တ ယထာဝုတ္တသဒ္ဒသမုဋ္ဌာပကော စိတ္တုပ္ပာဒော ဒေသနာ မုသာတအာဒယော ဝိယ။ **ဝစနသ္သ ပဝတ္တန** န္တိ စ ယထာဝုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒမာဟ။ သော ဟိ ဝစနံ ပဝတ္တေတိ, တံ တ ဧတေန ပဝတ္တီယတီတိ **ပဝတ္တနံ** ။ ဒေသီယတိ အတ္ထော ဧတေနာတိ **ဒေသနာ**။ ပကာရေဟိ ဉာပီယတိ ဧတေန, ပကာရတော ဉာပေတီတိ တ **ပညတ္တိ** တိ ဝုစ္စတီတိ။ တေနေတဟ **“အဓိပ္ပာယော”** တိ အာဒိ။ အဘိသမေတိ, အဘိသမီယတိ တ ဧတေနာတိ **အဘိသမယော**တိ ဧဝမ္ပိ အဘိသမယတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ အဘိသမေတဗ္ဗတော ပန အဘိသမယောတိ ဒုတိယဝိကပ္ပေ ပဋိဝေဓောယေဝတတိ။

ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ တိ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာဒီနံ ဓမ္မတ္ထာနံ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈတာယ ဒုက္ခောဂါဟတာ, တေသံ ပညာပနသ္သ ဒုက္ကရဘာဝတော တံဒေသနာယ ပဋိဝေဓနသင်္ခါတသ္သ ပဋိဝေဓသ္သ ဥပ္ပာဒနဝိသယိကရဏာနံ အသက္ကုဏေယျတာယ ဒုက္ခောဂါဟတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကာရဏေ ဖလတေဟာရေန တေ ဓမ္မာ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တီတိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“ဥပာရမ္ဘ॥ပေ॥ ဟေတုဘာဝေနာ”**တိ။ **အညံ အတ္ထ** န္တိ ဥပာရမ္ဘံ နိဿရဏဉ္စ။ **နိဋ္ဌာပေတွာ** တိ ကထနဝသေန ပရိယောသာပေတွာ။ တသ္သ “အာရဒ္ဓ”န္တိ ဧတေန သမ္ဗန္ဓော။ **ဥဒ္ဒာနသင်္ဂဟာဒိဘေဒော သင်္ဂီတော** တိ ဟာဒ္ဒော ယုတ္တော, “သင်္ဂီတိယာ”တိ

ပန လိခတ္တိ။ ပုရိမံ တ **သင်္ဂီတိယာ** တိ ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏေ ဘုမ္မံ, ပစ္ဆိမံ အဓိကရဏေ။ **ပိဋကာဒီ**တိ ပိဋကနိကာယ ငွဓမ္မက္ခန္ဓာနိ။

တတ္ထ အင်္ဂေသု သုတ္တင်္ဂမေဝ န သမ္ဘဝတိ “သဂါထကံ သုတ္တံ ဂေယျံ, နိဂ္ဂါထကံ သုတ္တံ ဝေယျာကရဏ”န္တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ; ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ; ခု. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ) ဝုတ္တတ္တာ, မင်္ဂလသုတ္တာဒီနဉ္စ သုတ္တင်္ဂသင်္ဂဟော န သိယာ ဂါထာဘာဝတော ဓမ္မပဒါဒီနံ ဝိယ, ဂေယျင်္ဂသင်္ဂဟော ဝါ သိယာ သဂါထကတ္တာ သဂါထာဝဂ္ဂဿ ဝိယ, တထာ ဥဘတောဝိဘင်္ဂါဒီသု သဂါထကပဒေသာနန္တိ? ဝုစ္စတေ –

သုတ္တန္တိ သာမညဝိဓိ, ဝိသေသဝိဓယော ပရေ။
သနိမိတ္တာ နိရုဠှတ္တာ, သဟတာညေန နာညတော။ (နေတ္တိ. အဋ္ဌ. သင်္ဂဟဝါရဝဏ္ဏနာ)။

သဗ္ဗဿပိ ဟိ ဗုဒ္ဓဝစနဿ သုတ္တန္တိ အယံ **သာမညဝိဓိ**။ တေနေဝါဟ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာယနော **နေတ္တိယံ** “နဝဝိဓသုတ္တန္တပရိယေဋ္ဌိ”တိ (နေတ္တိ. သင်္ဂဟဝါရ)။ “ဧတ္တကံ တဿ ဘဂဝတော သုတ္တာဂတံ သုတ္တပရိယာပန္နံ (ပါစိ. ၁၂၄၂) သကဝါဒေ ပဉ္စ သုတ္တသတာနီ”တိ (ခု. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ; ကထာ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ) ဧဝမာဒိ စ ဧတဿ အတ္ထဿ သာဓကံ, တဒေကဒေသေသု ပန ဂေယျာဒယော **ဝိသေသဝိဓယော** တေန တေန နိမိတ္တေန ပတိဋ္ဌိတတ္တာ။ တထာ ဟိ ဂေယျဿ သဂါထကတ္တံ တဗ္ဘာဝနိမိတ္တံ။ လောကေပိ ဟိ သသိလောကံ သဂါထကံ ဝါ စုဏ္ဏိယဂန္ထံ “ဂေယျ”န္တိ ဝဒန္တိ။ ဂါထာဝိရဟေ ပန သတိ ပုစ္ဆံ ကတွာ ဝိဿဇ္ဇနဘာဝေါ ဝေယျာကရဏဿ။ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနဉှိ ဗျာကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဗျာကရဏမေဝ ဝေယျာကရဏန္တိ။

ဧဝံ သန္တေ သဂါထကာနမ္ပိ ပဉှပုစ္ဆဝိဿဇ္ဇနဝသေန ပဝတ္တာနံ ဝေယျာကရဏဘာဝေါ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ ဝေယျာကရဏာဒိသညာနံ အနောကာသဘာဝတော “ဂါထာဝိရဟေ ပန သတီ”တိ ဝိသေသိတတ္တာ စ။ တထာ ဟိ ဓမ္မပဒါဒီသု ကေဝလံ ဂါထာဗန္ဓေသု သဂါထကတ္တေပိ သောမနဿဉာဏမယိကဂါထာပဋိသံယုတ္တေသု “ဝုတ္တဉှေတ”န္တိအာဒိဝစနသမ္ဗန္ဓေသု အဗ္ဘုတဓမ္မပဋိသံယုတ္တေသု စ သုတ္တဝိသေသေသု ယထာက္ကမံ ဂါထာဥဒါနဣတိဝုတ္တကအဗ္ဘုတဓမ္မသညာ ပတိဋ္ဌိတာ, တထာ သတိပိ ဂါထာဗန္ဓဘာဝေ ဘဂဝတော အတီတာသု ဇာတီသု စရိယာနုဘာဝပ္ပကာသကေသု ဇာတကသညာ။ သတိပိ ပဉှပုစ္ဆဝိဿဇ္ဇနဘာဝေ သဂါထကတ္တေ စ ကေသုစိ သုတ္တန္တေသု ဝေဒဿ လဘာပနတော ဝေဒလ္လသညာ ပတိဋ္ဌိတာတိ ဧဝံ တေန တေန သဂါထကတ္တာဒိနာ နိမိတ္တေန တေသု တေသု သုတ္တဝိသေသေသု ဂေယျာဒိသညာ ပတိဋ္ဌိတာတိ ဝိသေသဝိဓယော သုတ္တင်္ဂတော ပရေ ဂေယျင်္ဂါဒယော။ ယံ ပနေတ္ထ ဂေယျင်္ဂါဒိနိမိတ္တရဟိတံ, တံ သုတ္တင်္ဂံ ဝိသေသသညာပရိဟာရေန သာမညသညာယ ပဝတ္တနတော။

နနု စ သဂါထကံ သုတ္တံ ဂေယျံ, နိဂ္ဂါထကံ သုတ္တံ ဝေယျာကရဏန္တိ သုတ္တင်္ဂံ န သမ္ဘဝတီတိ စောဒနာ တဒဝတ္ထာတိ? န, သောဓိတတ္တာ။ သောဓိတဉှိ ပုဗ္ဗေ ဂါထာဝိရဟေ သတိ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနဘာဝေါ ဝေယျာကရဏဘာဝဿ နိမိတ္တန္တိ။ ယဉ္စ ဝုတ္တံ “ဂါထာဘာဝတော မင်္ဂလသုတ္တာဒီနံ သုတ္တင်္ဂသင်္ဂဟော န သိယာ”တိ, တံ န, **နိရုဠှတ္တာ**။ နိရုဠှော ဟိ မင်္ဂလသုတ္တာဒီသု သုတ္တဘာဝေါ။ န ဟိ တာနိ ဓမ္မပဒဗုဒ္ဓဝံသာဒယော ဝိယ ဂါထာဘာဝေန ပညာတာနိ, ကိန္တု သုတ္တဘာဝေနေဝ။ တေနေဝ ဟိ အဋ္ဌကထာယံ သုတ္တနာမကန္တိ နာမဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ “သဂါထကတ္တာ ဂေယျင်္ဂသင်္ဂဟော ဝါ သိယာ”တိ, တဒပိ နတ္ထိ။ ယသ္မာ **သဟတာညေန**။ သဟ ဂါထာဟီတိ သဂါထကံ, သဟဘာဝေါ စ နာမ အတ္တတော အညေန ဟောတိ, န စ မင်္ဂလသုတ္တာဒီသု ဂါထာဝိနိမုတ္တော ကောစိ သုတ္တပ္ပဒေသော အတ္ထိ, ယော “သဟ ဂါထာဟီ”တိ ဝုစ္စေယျ, န စ သမုဒါယော နာမ ကောစိ အတ္ထိ။ ယဒပိ ဝုတ္တံ “ဥဘတောဝိဘင်္ဂါဒီသု သဂါထကပ္ပဒေသာနံ ဂေယျင်္ဂသင်္ဂဟော သိယာ”တိ, တဒပိ န, **အညတော**။ အညာ ဧဝ ဟိ တာ ဂါထာ ဇာတကာဒိပရိယာပန္နတ္တာ။ အတော န တာဟိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂါဒီနံ ဂေယျင်္ဂဘာဝေါတိ ဧဝံ သုတ္တာဒီနံ အင်္ဂါနံ အညမညသင်္ကရာဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဇိနသာသနံ အဘိဓမ္မော။ **ပဋိဝိဒ္ဓဋ္ဌာနံ** ပဋိဝေဓောပိ ပဋိဝေဓာဝတ္ထာ, ပဋိဝေဓဟေတု ဝါ။ “သော ဧဝံ ပဇာနာမိ သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာပိ ဝေဒယိတ”န္တိ (သံ. နိ. ၅.၁၁-၁၂) ဝုတ္တံ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန “သော ဧဝံ ပဇာနာမိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာပိ ဝေဒယိ

တံ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာပိ ဝေဒယိတ''န္တိ အာဂတံ (သံ. နိ. ၅.၁၁-၁၂)။ **ပစ္စယာဒီဟီ**တိ ပစ္စယသဘာဝဂူပသမတဒုဟယာဒီဟိ။ **ပရတာဒိစောဒနံ ပတ္တတ**တိ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတံ ပရတာဒိစောဒနံ ပတ္တတ။ **အဓိဂ။ပေ.။ ရူပေနာ**တိ အဓိဂန္တဗ္ဗော စ သော ဒေသေတဗ္ဗော စာတိ အဓိဂန္တဗ္ဗဒေသေတဗ္ဗော, သော ဧဝ ဓမ္မော, တဒနုရူပေန။ တွေ စ ယထာဓမ္မသာသနတ္တာ ယထာဓိဂတဓမ္မဒေသနာဘာဝတော အဘိဓမ္မသ္သ အဘိသမ္မောဓိ အဓိဂမနိဒ္ဒနံ။ ဒေသကာလာဒိယေဝ ဒေသနာနိဒ္ဒနံ။ ယံ ပန အဋ္ဌကထာယံ ''ဒေသနာနိဒ္ဒနံ ယာဝ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနာ''တိ ဝုတ္တံ, တံ အဘိဓမ္မဒေသနာဝိသေသေန ဓမ္မစက္ကပ္ပ ဝတ္တနန္တိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တေ တ ဒေသိတေဟိ အရိယသစ္စေဟိ သကလာဘိဓမ္မပဒတ္ထ သင်္ဂဟတော, ပရမတ္ထတော အဘိဓမ္မဘူတာနံ တ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒီနံ တတ္ထ ဒေသိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ တတ္တကာနံယေဝ ဒေသနာရုဠ္ဌဟတာယ အမုဆက္ကေသု ဇာတကသတေသု ပရိဟာစနံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ တွေကာသု ဧဝ ဇာတိသု ပုညာဒိသမ္ဘာရသမ္ဘရဏံ , ကိံ ပန ကာရဏံ တွေကာ ဧဝ ဇာတိယော ဒေသိတာတိ? တဒညေသံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ အဘာဝတော။

သုမေဓကထာဝဏ္ဏနာ

ဥပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ တတော အတ္တာနံ သေယ္ယတော တ သဒိသတော တ ဒဟန္တော ဈာနာဘိညာဟိ ပရိဟာယတိ, န တထာ သုမေဓပဏ္ဍိတော အဋ္ဌာသီတိ တသ္သ ဈာနာဘိညာဟိ အပရိဟာနိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေနေတဟ **''တာပသေဟိ အသ မော''**တိ။ ယထာ နိဗ္ဗာနံ, အညံ တ နိစ္စာဘိမတံ အဝိပရီတဝုတ္တိတာယ သဗ္ဗကာလံ တထာဘာဝေန ''သသ္သတ''န္တိ ဝု စ္စတိ, ဧဝံ ဗုဒ္ဓာနံ ဝစနန္တိ တသ္သ သသ္သတတာ ဝုတ္တာ။ တေနေတဟ **''အဝိပရီတမေတ''**တိ။ ဥပဟာရမီအာဒိဝိဘာဂေ န **အနေကပ္ပကာရတာ။ သမာအနာဓိဋ္ဌာန** န္တိ သမာအနသ္သ အဓိဋ္ဌာနံ ပဝတ္တနံ ကရဏန္တိ အတ္ထော။ **ဉာဏတေဇေနာ**တိ ဟာရမီပဝိစယဉာဏပ္ပဘာဝေန။ မဟာနုဘာဝဉ္စဟိ တံ ဉာဏံ ဗောဓိသမ္ဘာရေသု အနာဝရဏံ အနာစရိယကံ မဟာ ဗောဓိသမုပ္ပတ္တိယာ အနုရူပပုဗ္ဗနိမိတ္တဘူတံ။ တထာ ဟိ တံ မနုသ္သပုရိသဘာတဒိအာဓာရမေဝ ဇာတံ။ ကာယာဒီသု အသုဘာသညာဒိဘာဝေန **သုဒ္ဓကေစရာ** ။ ''အညထာ''တိ ပဒသ္သ ပကရဏပရိစ္ဆိန္နံ အတ္ထံ ဒဿေန္တော **''လီန တာ''**တိ အာဟ။ လီနတာတိ စ သင်္ကောစော ဝီရိယဟာနိ ဝီရိယာရမ္ဘသ္သ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ တေနာဟ **''သော မေ ဝီရိ ယဟာရမီ''**တိ။

နိဒါနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁. စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍ

တိကမာတိကာပဒဝဏ္ဏနာ

၁. တေနာတိ ဝေဒနာသဒ္ဒေန။ **သဗ္ဗပဒေဟီ**တိ တီဟိ ပဒေဟိ လဒ္ဓနာမော ဟောတိ အဝယဝဓမ္မေနာပိ သမုဒာယသ္ သ အပဒိသိတဗ္ဗတော ယထာ ''သမံ စုဏ္ဏာ''န္တိ။ စောဒကော ယထာဓိပ္ပေတမတ္ထံ အပ္ပဋိပဇ္ဇမာနော ဝိဘတ္တိအန္တ သ္သေဝ ပဒဘာဝံ သလ္လက္ခေတ္တွာ **''နနု သုခာယာ''**တိအာဒိနာ စောဒေတိ။ ဣတရော **''အဓိပ္ပေတပ္ပကာရတ္ထဂမက သ္သာ''**တိအာဒိနာ အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ဝိဝရတိ။ တေန ''တက္ကံ ဣမ ပဒန္တိ ဝုတ္တ''န္တိ ဒဿေတိ။ **ဟေတုပဒသ ဟေတုကပအာဒီဟီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နဟေတုပဒအဟေတုကပဒဟေတုသမ္ပယုတ္တပဒာနိ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တပဒမ္ပိ တ သင်္ဂဏ္ဟာတိ။

ဥဘယေကပဒဝသေနာတိ ဥဘယပဒဝသေန ဟေတုဒုကသမ္ဗန္ဓော, ဧကပဒဝသေန သဟေတုကဒုကသမ္ဗန္ဓော။ **တထာ**တိ ဥဘယေကပဒဝသေန။ ဧတ္ထ စ သဟေတုကဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကာတိအာဒိနာ ယထာ ဟေတုဂေစ္ဆကေ ပဌမဒုကသမ္ဗန္ဓာ ဒုတိယတတိယဒုကာ, ပဌမဒုကဒုတိယဒုကသမ္ဗန္ဓာ စတုတ္ထဆဋ္ဌဒုကာ, ပဌမဒုကတတိယဒုကသမ္ဗန္ ဓော ပဉ္စမော ဒုကော, ဧဝံ အာသဝဂေစ္ဆကာဒီသုပီတိ နယံ ဒဿေတိ။ သင်္ကာ ဟိ ဣမိနာဝ နယေန တေသုပိ ဒုကန္တရသ မ္ဗန္ဓော ဝိညာတုံ, ဂေဝလံ ပန အာသဝဂေစ္ဆကာဒီသု ဒုတိယဒုကတတိယဒုကသမ္ဗန္ဓော ဩသာနဒုကော, ကိလေသ ဂေစ္ဆကေ စ ဒုတိယစတုတ္ထဒုကသမ္ဗန္ဓောတိ။ ဓမ္မာနံ သာဝသေသနိရဝသေသဘာဝေန တိကဒုကာနံ သပ္ပဒေသနိပ္ပ ဒေသတာ ဝုတ္တာတိ ယေဟိ တိကဒုကာ သာဝသေသာတိ ပဒိဿန္တိ အပဒိဿန္တိ, တေ အသင်္ဂဟိတဓမ္မာပဒေ သော။ ဧဝံ သတိ ''အသင်္ဂဟိတော''တိ ဝိသေသနံ ကိမတ္ထိယန္တိ? တေဿေဝတ္ထဿ ပာကဋကရဏတ္ထံ ဒဋ္ဌဗ္ ဗံ။ အထ တ ပဒိဿတိ ဧတေန သမုဒါယောတိ ပဒေသော, အဝယဝတော။ ''သာမညဇောတနာ ဝိသေသေ အဝတိဋ္ဌတီ''တိ ယထာဓိပ္ပေတံ ဝိသေသံ ဒဿေန္တော **''အသင်္ဂဟိတော''** တိ အာဟ။

အနဝဇ္ဇတ္ထော အဝဇ္ဇဝိရဟတ္ထော။ **နာမံ** သညာ, **ကိရိယာ** ကရဏံ, **ပယောဇနံ** ရထရထင်္ဂဝိဘာဝနေန တေသံ ပကာရတော ယောဇနံ။ ကုသေန ဉာဏေန လာတဗ္ဗာတိ ကုသလာတိ အယမတ္ထော ဉာဏသမ္ပယုတ္တာနံ တာဝ ဟောတု, ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနံ ကထန္တိ အာဟ **''ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနမ္ပိ''** တိအာဒိ။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာပိ ဟိ ဉာဏေနေဝ ပဝတ္တိ ယန္တိ ဟိတသုခဟေတုဘူတာယ ပဝတ္တိယာ ပညဝန္တာနံ ပဋိပတ္တိဘာဝတော။ န ဟိ အန္တရေန ယောနိသောမနသိကာရံ ကုသလုပ္ပတ္တိ အတ္ထီတိ။ ''ယဒိ ကုသလဿ ဥဘယဘာဂဂတံ သံကိလေသလဝနံ ပာကဋံ သိယာ, ကုသာ ဝိယ လုနန္ တီတိ ကုသလာတိ အယမတ္ထော ယုတ္တော သိယာ''တိ ကောစိ ဝဒေယျာတိ အာသင်္ကာယ အာဟ **''သမ္မပ္ပဓာနဒွ ယံ ဝိယာ''**တိ။

န စာတိအာဒိနာ ''သဘာဝံ ဓာရေန္တီ''တိ ဧတ္ထ ပရမတ္ထတော ကတ္တုကမ္မဿ စ ဘေဒေ နတ္ထိ, ကပ္ပနာသိဒ္ ဓော ဧဝ ပန ဘေဒေါတိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **နာမဝသေန ဝိညာတာဝိညာတေ**တိ ယေသံ ''ဓမ္မာ''တိ ဣမိနာ ပရိယာယေန အဝိညာတာ သဘာဝ, ''သဘာဝံ ဓာရေန္တီ''တိ ဣမိနာ စ ပရိယာယေန ဝိညာတာ, တေသံ ဝသေန ဧဝံ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ ပဌမော အတ္ထော သင်္ခတာသင်္ခတဓမ္မဝသေန ဝုတ္တော, ဒုတိယော သင်္ခတဝသေန, တတိယော သင်္ခတာသင်္ခတပည တ္တိဓမ္မဝသေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကုသလပဋိသေဓနံ ကုသလာဘာဝေ ဧဝ။ အဘာဝေ ဟိ သတ္တာပဋိသေဓောတိ။ **ဓမ္မော** တိ သဘာဝဓမ္မော။ **အကုသလဝစနေန န ကောစိ အတ္ထော** သဘာဝဓမ္မဿ အဗောဓကတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ အထ သိယာ အကုသလဝ စနေန ကောစိ အတ္ထော အသဘာဝဓမ္မဗောဓကတ္တောပိ ''ပညတ္တိဓမ္မာ''တိအာဒီသု ဝိယ, ဧဝံ သတိ ''အနဗ္ယာက တာ''တိ စ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တတော စာယံ စတုက္ကော အာပဇ္ဇတိ, န တိကော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဒုကစတုက္ကဘာ တော အနဗ္ယာကတတောဟာရော စ နတ္ထိ, သော စ ဝုတ္တနယေန အဘာဝမတ္တဝစနေ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ။ **သဘာဝဓာရ ဏာဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ''ဓာရီယန္တိ ပစ္စယေဟီ''တိ အယမတ္ထော သင်္ဂဟိတော။ ဧဉ္ဈပရိယာယေန ပန **ဓမ္မ**-သဒ္ ဒေနာယံ အေသောတိ နနု အဉ္ဈေပရိယာယေပိ **ဓမ္မ**-သဒ္ဒေ န ကောစိ အေသောတိ? န, ဝုတ္တအေသာနတိဝတ္တန တော။

ဟရိသေသေနာတိ ဧတ္ထ နနု အယမကာရော န-အတ္ထတ္တယဿေဝ ဇောတကော, အထ ခေါ "အဟေတုကာ ဓမ္မာ, အဘိက္ခုကော အာဝါသော"တိ တံယောဂနိဝတ္တိယာ, "အပ္ပစ္စယာ ဓမ္မာ"တိ တံသမ္ဗန္ဓိဘာဝနိဝတ္တိယာ။ ပစ္စယုပ္ပန္နဉှိ ပစ္စယသမ္ဗန္ဓီတိ အပ္ပစ္စယုပ္ပန္နတ္တာ အသမ္ဗန္ဓိတာ ဧတ္ထ ဇောတီယတိ။ "အနိဒဿနာ ဓမ္မာ"တိ တံသဘာဝနိဝတ္တိယာ။ နိဒဿနဉှိ ဒဋ္ဌဗ္ဗတာ။ အထ စက္ခုဝိညာဏံ နိဒဿနံ, တဂ္ဂယှဘာဝနိဝတ္တိယာ, တထာ "အနာသဝါ ဓမ္မာ"တိ။ "အပ္ပဋိဃာ ဓမ္မာ အနာရမ္မဏာ ဓမ္မာ"တိ တံကိစ္စနိဝတ္တိယာ။ "အရူပိနော ဓမ္မာ အစေတသိကာ ဓမ္မာ"တိ တဗ္ဘာဝနိဝတ္တိယာ။ တဒညတာ ဟိ ဧတ္ထ ပကာသီယတိ။ "အမနုဿော"တိ တဗ္ဘာဝမတ္တနိဝတ္တိယာ။ မနုဿတ္တမတ္တံ နတ္ထိ အညံ သမာနန္တိ သဒိသတာ ဟေတ္ထ သူစိယတိ။ "အသမဏော သမဏပဋိညော အပုတ္တော"တိ တံသမ္ဘာဝနဂုဏနိဝတ္တိယာ။ ဂရဟာ ဟိ ဧတ္ထ ဉာယတိ။ "ကစ္စိ နု ဘောတော အနာမယာ, အနုဒရာ ကညာ"တိ တဒပ္ပဘာဝနိဝတ္တိယာ။ "အနုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ"တိ တံသဒိသဘာဝနိဝတ္တိယာ။ အတီတာနဉှိ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗတ္တာ ဥပါဒိဓမ္မာနဉ္စ ပစ္စယေကဒေသနိပ္ဖတ္တိယာ အာရဒ္ဓုပ္ပာဒဘာဝတော ကာလဝိနိမုတ္တဿ စ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဥပ္ပန္နာနုကူလတာ, ပဂေဝ ပစ္စုပ္ပန္နာနန္တိ တဗ္ဗိဓုရဘာဝေါ ဧတ္ထ ဝိညာယတိ။ "အသေက္ခာ ဓမ္မာ"တိ တဒပရိယောသာနနိဝတ္တိယာ။ တံနိဋ္ဌာနဉှေတ္ထ ပကာသီယတီတိ ဧဝမနေကေသံ အတ္ထာနံ ဇောတကော, တတ္ထ ကိံ ဝုစ္စတေ အတ္ထဒွယမေဝ ဝတွာ ဟရိသေသေနာတိ? ဣတရေသံ ဧတ္ထ သုဝိဒူရဘာဝတော။ န ဟိ ကုသလဝိပ္ပယုတ္တာဒီနံ ဓမ္မာနံ အကုသလဘာဝေါ ယုဇ္ဇတိ။

အကုသလသဒ္ဒဿ ဥစ္စာရဏာနန္တရံ ဝိနေယျာနံ ကုသလပဋိပက္ခဘူတေ အတ္ထေ ပဋိပတ္တိဘာဝတော တတ္ထ **နိရုဠှတာ** ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **"ဝိရုဒ္ဓသဘာဝတ္တာ"** တိ ဝုတ္တံ ကိစ္စဝိရောဓာဒီနမ္ပိ တဒန္တောဂဓတ္တာ, ဝိရုဒ္ဓသဘာဝတ္တေပိ ဝိနာသကဝိနာသိတဗ္ဗဘာဝတော ကုသလာကုသလေသု နိယတောတိ ဒဿေတုံ **"တပ္ပဟေယျဘာဝတော"** တိ အာဟ။ ဣတရထာ ကုသလာနမ္ပိ အကုသလေဟိ ပဟာတဗ္ဗဘာဝေ အစ္စန္တံ သမုစ္ဆိန္နကုသလမူလတ္တာ အဟေယျပူရဏာ ဧဝ သတ္တာ သိယုံ။ ယံ ပန "ဓမ္မာပိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဟာတဗ္ဗာ"တိ (မ. နိ. ၁.၂၄၀) ဝုတ္တံ, တံ "ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ, တံ ပဇဟထာ"တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၃.၃၃) ဝိယ တဒာရမ္မဏသံကိလေသပ္ပဟာနဝသေန ပရိယာယေန ဝုတ္တံ။ ယထာဟ "န ဟိ ကုသလာ အကုသလေဟိ ပဟာတဗ္ဗာ"တိ (ဓ. သ. မူလဋီ ၁)။

ဖဿာဒိဝစနေဟိ တံနိဒ္ဒေသဘူတေဟိ။ **တဗ္ဗစနီယဘာဝေနာ** တိ တေဟိ "သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ"တိအာဒိဝစနေဟိ အဘိဓေယျဘာဝေန။ ယထာ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကာဒိအတ္ထာ ကုသလာဒိဝစနေဟိ, ဧဝံ အဝိပါကတ္ထာ အဗျာကတဝစနေန ဗောဓိတာ ဧဝါတိ အာဟ **"အဗျာကတဝစနေနေဝ စာ"** တိ။ **ကာရဏံ အဝတွာ**တိ ဣဓ ဝုတ္တဘာဝေန အနုဝတ္တမာနတ္တာတိ ကာရဏံ အဝတွာ။ **အညာ။ပေ။ နိတရေတဗ္ဗော** တိ ဧတေန ကုသလာကုသလသဒ္ဒါ ဝိယ ကုသလာကုသလသဘာဝတံ တဒုဘယဝိပရီတသဘာဝတံ ဓမ္မာနံ အဗျာကတသဒ္ဒော ဗောဓကောတိ ဒဿေတိ။ န ဟိ အဝိပါကဝစနံ ဝုတ္တံ, အကုသလဝစနဉ္စ အဝုတ္တံ။ ယတော အဝိပါကဝစနဿ အဓိကတဘာဝတော အကုသလဿ စ တဗ္ဗစနီယဘာဝေန အကထိတဘာဝတော သိယာ, တသ္မာ န အကုသလာနံ အဗျာကတတာတိ အယံ အကုသလာနံ အနဗျာကတဘာဝေ ယောဇနာ။

တံ ပရိဟရိတုန္တိ အဗျာကတနိဝတ္တနမာဟ။ ယဒိ ဧဝံ "သုခဝိပါကာနဝဇ္ဇာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ အနဝဇ္ဇာ ဟိ ဗျဘိစာရိတာယ ဝိသေသိတဗ္ဗာတိ? န, သုခဝိပါကဝစနဿ ဝိသေသနဘာဝေန အဂ္ဂဟိတတ္တာ။ သုခဝိပါကဝစနေန ဟိ ကုသလဘာဝေ သမတ္ထော ဝိညာယတိ, အနဝဇ္ဇဝစနံ ပနေတ္ထ ကုသလာနံ အဂရဟိတဗ္ဗတာသင်္ခါတံ ကိစ္စဝိသေသမာဟ။ ဧတေနေဝ စ တဿ ဝိသေသနဘာဝေန ဝုတ္တဿ ပဝတ္တိသုခတာဒိဒဿနဘာဝံ သယမေဝ ဝက္ခတီတိ။ မနောသမာစာရဝိသေသဘူတာ ဖလဓမ္မာ ဝိသေသေန ပဋိပ္ပဿဒ္ဓာဝဇ္ဇာ နာမ ဟောန္တီတိ သမာစာရတ္တယဝသေန တသ္မိံ သုတ္တေ အနဝဇ္ဇဓမ္မာနံ ဝုတ္တတ္တာ စ တေ အနဝသေသတော သင်္ဂဟေတွာ ဒဿေတုံ **"ဝိရဟိတာဝဇ္ဇမတ္တာ"**တိ ဝုတ္တံ။ **အဝဇ္ဇဝိနာသနဘာဝတော ဒဿိတော** ကဏှသုက္ကဓမ္မာနံ ဝဇ္ဈဃာတကဘာဝဿ နိယတတ္တာ။ **သဝိပါကတာ** ဝိပါကဓမ္မတာ။ **သုခေါ ဝိပါကော ဧတေသန္တိ သုခဝိပါကာ** တိ ဣမိနာ သမာသေန ကုသလာနံ သုခဝိပါကဝန္တတာ ဝုတ္တာ။ သာ စ နေသံ န တံသမင်္ဂိတာယ အသဟဝတ္တနတောတိ တဒုပ္ပာဒနသမတ္ထတာတိ ဝိညာယတီတိ ဝုတ္တံ **"သုခဝိပါကဝိပစ္စနသဘာဝံ ဒဿေတီ"** တိ။ **ယုတ္တမေတ** န္တိ ပရမတ္ထတော ဘေဒာဘာဝေပိ ယထာဝုတ္တဝစနဝစနီယဘာဝသင်္ခါတော ဘေဒော တသ္မိံ အဘိဓေယျတ္ထဘူတေ ဝတ္ထုသ္မိံ ဥပစာရေန ဟောတီတိ ယုတ္တမေတံ

ထ လက္ခဏလက္ခိတဗ္ဗဘာဝေန ဘေဒဝစနံ။ ဘဝတိ ဟိ သဒ္ဒတ္ထဝိသေသမတ္တေနပိ အဘိန္နေ ဝတ္ထုသ္မိံ ဘေဒဝစနံ ယထာ ''သိလာပုတ္တကဿ သရီရ''န္တိ။

ဝိနာပိ ဘာဝတ္ထိဓာယိနာ သဒ္ဒေန ဘာဝပ္ပဓာနော နိဒ္ဒေသော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **''အနဝဇ္ဇဝစနေန အနဝဇ္ဇတ္တံ အာဟာ''**တိ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ပဒဝိဂ္ဂဟော ဂဟေတဗ္ဗော – န အဝဇ္ဇံ အနဝဇ္ဇံ, အဝဇ္ဇပဋိပက္ခတာယ အဂရဟိတဗ္ဗသ ဘာဝေါ။ သုခော ဝိပါကော အဿာတိ သုခဝိပါကံ, သုခဝိပါကဝိပစ္စနသမတ္ထတာ။ အနဝဇ္ဇဉ္စ တံ သုခဝိပါကဉ္စာတိ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကံ, တံ လက္ခဏံ ဧတေသန္တိ **အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ**။ အထ ဝါ ပုဗ္ဗေ ဝိယ အနဝဇ္ဇံ, ဝိပစ္စနံ ဝိပါကော, သုခဿ ဝိပါကော သုခဝိပါကော, အနဝဇ္ဇော သုခဝိပါကော စ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကံ ဧကတ္တဝသေန။ တံ လက္ခဏံ ဧတေသန္တိ **အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ**။ ကိံ ပနေတ္ထ ကာရဏံ ပဒဒ္ဒယပရိဂ္ဂဟော, နနု ဧကေနေဝ ပဒေန ကုသလပဋိသိဒ္ဓိ။ ယဒိပိ ''အဝဇ္ဇရဟိတံ အနဝဇ္ဇ''န္တိ ဣမသ္မိံ ပန ပက္ခေ အဗျာကတနိဝတ္တနတ္ထံ သုခဝိပါကဂ္ဂဟဏံ ကတ္တဗ္ဗံ သိယာ, သုခဝိပါကဂ္ဂဟဏေ ပန ကတေ အနဝဇ္ဇဂ္ဂဟဏံ န ကတ္တဗ္ဗမေဝ။ ''အဝဇ္ဇပဋိပက္ခာ အနဝဇ္ဇာ''တိ ဧတသ္မိံ ပန ပက္ခေ သုခဝိပါကဂ္ဂဟဏဉ္စာတိ စောဒနံ မနသိ ကတွာ အာဟ **''တတ္ထ အနဝဇ္ဇဝစနေနာ''**တိ အာဒိ။ ဧတေန ပဝတ္တိသုခသုခဝိပါကတာအတ္တသုဒ္ဓိဝိသုဒ္ဓဝိပါကတာအကုသလအဗျာကတသဘာဝနိဝတ္တိရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနဝိသေသဒီပနတော ဧဝံ ဝိပုလပ္ပယောဇနတ္တော ပဒဒ္ဒယပရိဂ္ဂဟောတိ ဒဿေတိ။ **သုခ**-သဒ္ဒဿ ဣဋ္ဌပရိယာယတာ ဝိယ ''နိဗ္ဗာနပရမံ သုခံ (ဓ. ပ. ၂၀၃-၂၀၄), သုခာ ဝိရာဂတာ လောကေ (ဥဒာ. ၁၁), ဧတံ ဝူပသမော သုခော''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၂၂၁, ၂၇၂) သင်္ခါရဒုက္ခူပသမပရိယာယတာပိ ဝိဇ္ဇတိ, တံအဝိပါကတာယ ပန ဣဓ သုခဝိပါကဘာဝေ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ **''သင်္ခါ။ပေ။ နတ္ထီ''**တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဧတဒူမက ကုသလာနမ္ပိ ဝိဝဋ္ဋသန္နိဿယဘာဝေန ပဝတ္တိသဘာဝတ္တာ ကိဉ္စာပိ သဗ္ဗေ ကုသလာ သင်္ခါရဒုက္ခူပသမသုခနိပ္ဖာဒကာ သမ္ဘဝန္တိ, ယထာဝုတ္တသုခဿ ပန အဝိပါကဘာဝတော န ဧတေန ပဒေန ကုသလာနံ သုခဝိပါကတာ သမ္ဘဝတီတိ။ ဝိပက္ကဘာဝမာပန္နေသု အရူပဓမ္မေသု နိရုဠှတ္တာ **ဝိပါက**-သဒ္ဒဿ **''ယဒိ ပနာ''**တိ သာသင်္ကံ ဝဒတိ။

ယထာသမ္ဘဝန္တိ သဟ အဝဇ္ဇေနာတိ သာဝဇ္ဇာ, ဂရဟိတဗ္ဗဘာဝယုတ္တာ။ ဧတေန နေသံ ဂရဟိတဗ္ဗသဘာဝံ ဒဿေတိ။ အညေပိ အတ္ထိ ဒုက္ခဘာဝေန ဂရဟိတဗ္ဗသဘာဝေ အကုသလဝိပါကာတိ သာဝဇ္ဇဝစနမတ္တေန ဧတေသမ္ပိ အကုသလတာပတ္တိံအာသံ ဒိသွာ တံ ပရိဟရိတုံ **ဒုက္ခဝိပါကဝစန**မာဟ။ **အဝဇ္ဇ** -သဒ္ဒေါ တ ရာဂါဒီသု ဧကန္တာကုသလေသု နိရုဠှောတိ တံသဟဝတ္တိမ္မောနံ ဧဝ သာဝဇ္ဇဘာဝေါ ကုသလာဗျာကတေဟိ အကုသလာနံ ဝိသေသော သာဝဇ္ဇဝစနေနေဝ ဒဿိတော။ အဗျာကတေဟိ ပန ဝိသိဋ္ဌံ ကုသလာကုသလာနံ သာဓာရဏံ သဝိပါကတာလက္ခဏန္တိ တသ္မိံ လက္ခဏေ ဝိသေသဒဿနတ္ထံ ဒုက္ခဝိပါကလက္ခဏံ ဝုတ္တံ။ ဣတော ပရံ ''ဒုက္ခော ဝိပါကော ဧတေသန္တိ ဒုက္ခဝိပါကာ''တိအာဒိနာ သုခဝိပါကအနဝဇ္ဇကုသလပဒါနံ ဌာနေ ဒုက္ခဝိပါကသာဝဇ္ဇအကုသလပဒါနိ ဌပေတွာ ယထာဝုတ္တနယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော ။ ယောဇနာ စ သာဝဇ္ဇဝစနေန အကုသလာနံ ပဝတ္တိဒုက္ခတံ ဒဿေတိ, ဒုက္ခဝိပါကဝစနေန ဝိပါကဒုက္ခတံ။ ပုရိမဉ္စုဟိ အတ္တနော ပဝတ္တိသဘာဝဝသေန လက္ခဏဝစနံ, ပစ္ဆိမံ ကာလန္တရေ ဝိပါကုပ္ပာဒနသမတ္ထတာယာတိ။ တထာ ပုရိမေန အကုသလာနံ အဝိသုဒ္ဓသဘာဝတံ ဒဿေတိ, ပစ္ဆိမေန အဝိသုဒ္ဓဝိပါကတံ။ ပုရိမေန စ အကုသလေ ကုသလသဘာဝတော နိဝတ္တေတိ, ပစ္ဆိမေန အဗျာကတသဘာဝတော သဝိပါကတ္တဒီပနတော ပစ္ဆိမဿ။ ပုရိမေန တ အဝဇ္ဇဝန္တတာဒဿနတော ကိစ္စဋ္ဌေန ရသေန အနတ္ထဇနနရသတံ ဒဿေတိ, ပစ္ဆိမေန သမ္ပတ္တိအတ္ထေန အနိဋ္ဌဝိပါကရသတံ။ ပုရိမေန စ ဥပဋ္ဌာနာကာရဋ္ဌေန ပစ္စုပဋ္ဌာနေန သံကိလေသပစ္စုပဋ္ဌာနတံ, ပစ္ဆိမေန ဖလဋ္ဌေန ဒုက္ခဝိပါကပစ္စုပဋ္ဌာနတံ။ ပုရိမေန စ အယောနိသောမနသိကာရံ အကုသလာနံ ပဒဋ္ဌာနံ ပကာသေတိ။ တတော ဟိ တေ သာဝဇ္ဇာ ဇာတာတိ။ ပစ္ဆိမေန အကုသလာနံ အညေသံ ပဒဋ္ဌာနဘာဝံ ဝိဘာဝေတိ။ တေ ဟိ ဒုက္ခဝိပါကဿ ကာရဏံ ဟောတီတိ။ ဧတ္ထ စ **ဒုက္ခ**-သဒ္ဒေါ အနိဋ္ဌပရိယာယဝစနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အနိဋ္ဌစတုက္ခန္ဓဝိပါကာ ဟိ အကုသလာ, န ဒုက္ခဝေဒနာဝိပါကာဝ။ **ဝိပါက**-သဒ္ဒဿ ဖလပရိယာယဘာဝေ ပန နိဿန္ဒဝိပါကေန အနိဋ္ဌရူပေနပိ ဒုက္ခဝိပါကတာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ ဝိပါကမ္မေတာပဋိသေဓဝသေန အဗျာကတာနံ အဝိပါကလက္ခဏာတိ လက္ခဏံ ဝုတ္တန္တိ တဒတ္ထံ ဒဿေန္တော **''အဝိပါကာရဟသဘာဝ''**တိ အာဟ။ **ဧဝံပကာရာန**န္တိ အဘိညာဒိကေ သင်္ဂဏှာတိ။

ဆဟိ ပဒေဟိ တိကေသု, စတူဟိ ဒုကေသု ယထာက္ကမံ ဆ စတ္တာရော အတ္ထာ ဝုတ္တာ။ **ဆက္ကဘာဝေ န ဘဝိဿတီ**တိ ဧတေန စတုက္ကဘာဝတာဘာဝေ ဒဿိတနယတ္တာ စောဒိတောယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အတ္ထဘေဒေ ဥပပဇ္ဇတီ**တိ ကသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တံ, နနု တီဟိ ဓမ္မသဒ္ဒေဟိ ဝုစ္စမာနော သဘာဝဓာရဏာဒိအတ္တေန အဘိန္နော ဧဝ သော အတ္

ထောတိ? န, ဇာတိအာဒိဘေဒေန ဘေဒသဗ္ဘာဝတော။ ဘေဒကာ ဟိ ဇာတိအာဒယော။ **မာသပဒတ္ထတာယာ** တိ မာသ-သဒ္ဒာဘိဓေယျဘာဝေန။ **တဗ္ဗစနီယဘိန္နတ္ထာန** န္တိ တေဟိ ကာလသဒ္ဒာဒီဟိ ဝတ္တဗ္ဗာနံ ဝိသိဋ္ဌတ္ထာနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – "ယထာ ကာလသဒ္ဒာဒိအဘိဓေယျာနံ ကာလာဒိအတ္ထာနံ ဘိန္နသဘာဝတနမ္ပိ မာသ-သဒ္ဒာဘိဓေယျဘာဝေန အဘေဒော, ဧဝံ ဇာတိအာဒိဘေဒေန ဘိန္နာနမ္ပိ တေသံ တိဏ္ဏံ ဒုဝိန္နဉ္စ အတ္ထာနံ ဓမ္မ-သဒ္ဒာဘိဓေယျဘာဝေန နတ္ထိ ဘေဒော"တိ။ **ဝိနိ။ပေ။ မာနာ**တိ ဓမ္မ-သဒ္ဒဿ ရူပဘေဒေပိ ဘေဒကာရဏမာဟ။ ဘိန္နဇာတိယတ္ထဝစနီယတာယ ဟိ တဿေဝတ္ထဘေဒောတိ။

သာဓေတုန္တိ ဗောဓေတုံ။ ဟောတု အသမ္ဘိန္နော, ကာ နော ဟာနီတိ ကဒါစိ ဝဒေယျာတိ အာသင်္ကာယ အာဟ "**ပုဗ္ဗာ။ပေ။ နာမ ဟောန္တီ**" တိ။ **သော စာ**တိ သဘာဝဓာရဏပစ္စယဓရိယမာနတာသင်္ခါတော အတ္ထော န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ ယထာဝုတ္တဿ အဘာဝဿ အပေက္ခာဝုတ္တိတာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ အပေက္ခာဝုတ္တိနော အန္တရေန အပေက္ခိတဗ္ဗံ လဗ္ဘန္တိ။ သတိပိ သဘာဝဓာရဏာဒိအတ္ထသာမညေ ကုသလဇာတိအာဒိဝိသိဋ္ဌဿေဝ တဿ ဣဓ အဓိပ္ပေတတ္တာ ဧကတ္ထတာ န အနုညာတာတိ ဝုတ္တံ, ဝစနသိလေသဝသေန တ။ **အထ တ**တိအာဒိနာ တိဏ္ဏံ ဓမ္မသဒ္ဒာနံ အဘာဝတ္တံ အသမ္ဘိန္နတ္တော နာနတ္ထတာဘာဝဒေါသံ ပရိဟရတိ။

ဉာပကဟေတုဘာဝတော ဥပပတ္တိ ဣဓ ကာရဏန္တိ ဝုတ္တာတိ အာဟ "**ကာရဏံ နာမ ယုတ္တီ**" တိ။ **ပုနရုတ္တိ** တိအာဒိနာ နနု "ကုသလာဒီနမ္ပိ ဧကတ္တံ အာပဇ္ဇတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ဧကတ္တာပတ္တိပိ ဝတ္တဗ္ဗာတိ ? သစ္စံ ဝတ္တဗ္ဗာ, သာ ပန အဘာဝတပတ္တိယံ ဧဝ အန္တောဂဓာ နာနတ္တာဘာဝဓောဒနာသာမညေန။ ဘေဒါဘေဒနိဗန္ဓနတ္တာ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝဿ သော အစ္စန္တမဘိန္နေသု နိယမေန နတ္ထီတိ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေန အစ္စန္တာဘေဒံ ဒဿေတိ, န ပန အစ္စန္တံ အဘိန္နေသုယေဝ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝံ။ အထ တ အစ္စန္တံ အဘိန္နေသု အဝိဝဋ္ဋသဒ္ဒတ္ထဝိဝရဏတ္ထံ ပဝတ္တာ။ ကသ္မာ? ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝတောတိ ဧဝံ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ အမိတ္တံ အဘိဘဝိတုံ သက္ကုဏာတီတိ **သက္ကော,** ဣန္ဒတီတိ **ဣန္ဒော,** ပုရိမေ ဒဒါတီတိ **ပုရိန္ဒဒေါ** တိ ဧဝံ ကိရိယာဂုဏာဒိပရိဂ္ဂဟဝိသေသေန။

ဘေဒါဘေဒဝန္တေသူ တိ ဝိသေသသာမညဝန္တေသု။ **နီလ**-သဒ္ဒော ဟိ ဥပ္ပလသဒ္ဒသမာယောဂေ ရတ္တုပ္ပလသေတုပ္ပလာဒိဥပ္ပလဇာတိသာမညတော ဝိနိဝတ္တေတွာ နီလဂုဏယုတ္တမေဝ ဥပ္ပလဇာတိဝိသေသံ ဇောတေတိ။ **ဥပ္ပလ**-သဒ္ဒောပိ နီလ-သဒ္ဒသမာယုတ္တော ဘမရင်္ဂါရကောကိလာဒိဂတနီလဂုဏသာမညတော အဝစ္ဆိန္ဒိတွာ ဥပ္ပလဝတ္ထုဂတမေဝ နီလဂုဏံ ပကာသေတီတိ ဝိသေသတ္ထသာမညတ္ထယုတ္တတာ ပဒဒွယဿ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဣမိနာ နယေန ဣတရတ္ထာပိ ဘေဒါဘေဒဝန္တတာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ **တာယ တာယ အနုမတိယာ**တိ တေန တေန သင်္ကေတေန။ **တေ တေ တေဟာရာ**တိ အစ္စန္တံ အဘိန္နေ အတ္ထေ ပရိယာယဘာဝေန အစ္စန္တံ ဘိန္နေ ယထာသကံ အတ္ထဝိဝရဏဘာဝေန ဘေဒါဘေဒဝန္တေ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေန တာ တာ သမညာ ပညတ္တိယော သိဒ္ဓါတိ အတ္ထော ။ **သမာနေ**တိ ဧကသ္မိံ။ **ကုသလာဒိဘာဝန္တိ** ကုစ္ဆိတသလနာဒိဘာဝံ။ အဘိဓာနတ္ထောပိ ဟိ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကာဒိအဘိဓေယျတ္ထော ဝိယ သဘာဝဓာရဏာဒိသာမညတ္တံ ဝိသေသေတီတိ။

ဧတ္ထာဟ "ကိံ ပန ကာရဏံ တိကာ ဧဝ ပဌမံ ဝုတ္တာ, န ဒုကာ, တိကေသုပိ ကုသလတ္တိကောဝ, န အညော"တိ? ဝုစ္စတေ – သုခဂ္ဂဟဏတော အပ္ပဘေဒတော စ တိကာ ဧဝ ပဌမံ ဝုတ္တာ။ ယသ္မာ တိကေဟိ ဗောဓိတေ ကုသလာဒိဘေဒေ တဗ္ဗိဘာဂဘိန္နာ ဟေတုအာဒယော ဝုစ္စမာနာ သုဝိညေယျာ ဟောန္တိ။ တထာ ဟိ "တယော ကုသလဟေတူ"တိအာဒိနာ ကုသလာဒိမုခေန ဟေတုအာဒယော ဝိဘတ္တာ, ကတိပယဘေဒါ စ တိကာ ဒွါဝီသတိပရိမာဏတ္တာ။

တေသု ပန သဗ္ဗသင်္ဂဟအသင်္ကရအာဒိကလျာဏဘာဝေန ပဌမံ ကုသလတ္တိကံ ဝုတ္တံ။ နိရဝသေသာ ဟိ ရူပါရူပဓမ္မာ ကုသလတ္တိကေန သင်္ဂဟိတာ, န တထာ ဝေဒနာတ္တိကာဒီဟိ။ နနု ဝိပါကတ္တိကာဒီဟိပိ နိရဝသေသာ ဓမ္မာ သင်္ဂဟိတာတိ? သစ္စမေတံ, တေသု ပန အနဝဇ္ဇသာဝဇ္ဇဓမ္မာ န အသင်္ကရတော ဝုတ္တာ ယထာ ကုသလတ္တိကေ။ နနု စ သံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကတ္တိကာဒီသုပိ တေ အသင်္ကရတော ဝုတ္တာတိ? ဧဝမေတံ, တေ ပန အကလျာဏဘူတေ ဟာပဓမ္မေ အာဒိံ ကတွာ ဝုတ္တာ, န ဧဝမယံ။ အယံ ပန ကလျာဏဘူတေ ပုဗ္ဗဘာဝပရိနိဗ္ဗုတိနိပ္ဖာဒကေ ပုညဓမ္မေ အာဒိံ ကတွာ ဝုတ္တော။ ဣတိ ဘဂဝတ သဗ္ဗဟသုခံ ရူပါရူပဒေသနံ အာရဘန္တော သဗ္ဗသင်္ဂဟအသင်္ကရအာဒိက

လ္လာဏဂုဏယောဂတော ပဌမံ ကုသလတ္တိကံ ဒေသေတိ, ကိဥ္စ တဒညတ္တိကာနံ သုခဂ္ဂဟဏတော။ တထာ ဟိ ကုသ
လတ္တိကမုခေန “ကာမာဝစရကုသလတော စတ္တာရော သောမနဿသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒာ”တိအာဒိနာ ဝေဒနာတ္တိ
ကာဒယော ဝိဘတ္တာတိ။

ကုသလတ္တိကေပိ စ ပဓာနဟာသံသဥဘယဟိတဘာဝတော ကုသလာ ဓမ္မာ ပဌမံ ဝုတ္တာ။ ကုသလာ ဟိ ဓမ္မာ သုခ
ဝိပာကတ္တာ သဗ္ဗသင္ခတဓမ္မာနံ ဥတ္တမာ အဝဇ္ဇဝိဓမနတော ဝိသုပ္ပသတ္တာ က္လဓလောကပရလောကေသု အတ္ထာဝ
ဟာ နိဿရဏာဝဟာ စ, တသ္မာ ပဓာနာဒိဘာဝေန ပဌမံ ဝုတ္တာ, တပ္ပဋိပက္ခတ္တာ တဒနန္တရံ အကုသလာ, တဒုဘယဝိ
ပရီတသဘာဝတ တဒနန္တရံ အဗ္ယာကတာ ဝုတ္တာ။ ကုသလဝသေန တ အဿာဒေ, အကုသလဝသေန အာဒီနဝေ, အဗ္ဗ
ယာကတဓမ္မေသု နိဗ္ဗာနဝသေန နိဿရဏန္တိ က္လမိနာ အဿာဒာဒိက္ကမေန, ကုသလေသု ပတိဋ္ဌာယ ပဏ္ဍိတာ အ
ကုသလေ ပဇဟန္တာ အဗ္ယာကတဓမ္မဘူတမဂ္ဂဖလံ နိဗ္ဗာနဥ္စ သစ္ဆိကရောန္တီတိ က္လမိနာ တ ပဋိပတ္တိက္ကမေန အ
ယမနုပုဗ္ဗီ ဌပိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကသ္မာ   ပနေတ္ထ သေက္ခတ္တိကာဒီသု ဝိယ သရူပတော ပုရိမပဒဒ္ဓဝယပဋိက္ခေပဝသေန တတိယပဒံ န ဝုတ္တံ
“နေဝကုသလာ နာကုသလာ”တိ? ဝိသေသဒီပနတ္ထံ။ ယထာ ဟိ သေက္ခာသေက္ခသဘာဝေသု ဓမ္မေသု ကောစိပိ ဓမ္
မော တဒုဘယသဘာဝေန ကေနစိပိ ပရိယာယေန ကအာစိ အဗ္ယာကရဏီယော နာမ နတ္ထီတိ သေက္ခတ္တိကေ ပဒဒ္ဓဝယ
ပဋိက္ခေပဝသေန “နေဝသေက္ခာ နာသေက္ခာ”တေ္ဝဝ ဝုတ္တံ, န ဧဝံ က္လဓ။ က္လဓ ပန ကုသလသဘာဝတ ဧဝ ဓမ္မာ အဂ္ဂဖ
လုပ္ပတ္တိယာ တထာ န ဗ္ယာကရဏီယာ ဟောန္တီတိ က္လမဿ ဝိသေသဿ ဒီပနတ္ထံ “အဗ္ယာကတာ”တိ ဝုတ္တံ။
ဝစနမတ္တေ ဧဝ တ က္လဒံ နာနာကရဏံ “အဗ္ယာကတာ နေဝကုသလာ နာကုသလာ”တိ ဗ္ယာကတ-သဒ္ဒေန ကုသလာကု
သလာနံ ဗောဓိတတ္တာတိ။

ဧတ္ထ စ အကုသလေသု တဏ္ဍ္ုဟာယ သဗ္ဗာကုသလေဟိ, တေဘူမကကုသလာကုသလေဟိ တ သမုဒယသစ္စံ, တံ
တံအဝသိဋ္ဌတေဘူမကဓမ္မေဟိ ဒုက္ခသစ္စံ, လောကုတ္တရကုသလေန မဂ္ဂသစ္စံ, အဝသိဋ္ဌအဗ္ယာကတဝိသေသေန နိ
ရောဓသစ္စံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ တတ္ထ သမုဒယေန အဿာဒေ, ဒုက္ခေန အာဒီနဝေ, မဂ္ဂနိရောဓေဟိ နိဿရဏံ။
ကိဥ္စာပိ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဘာဝတော သဘာဝဓမ္မနိဒ္ဒေသရဏပဓာနာ အဘိဓမ္မကထာ, တေသံ ပန ကုသလာဒိဝိသေသေ နိဒ္ဒရိ
တေ တဿ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗတာဒိပိ အတ္ထတော ဝုတ္တမေဝ ဟောတိ။ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ကုသလာနံ
ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယ “သဗ္ဗပာပဿ အကရဏံ, ကုသလဿ ဥပသမ္ပဒာ”တိ (ဓ. ပ. ၁၈၃; ဒီ. နိ. ၂.၉၀) ဧဝမာဒိဝစန
တော ဟိ ကုသလာဒီနံ ဥပသမ္ပာဒနာဒိဒဿနပရံ ဘဂဝတော သာသနံ, တသ္မာ ကုသလာနံ ဥပသမ္ပာဒနံ အကုသလာနံ ပ
ဟာနဥ္စ ဥပာယော, အဗ္ယာကတဝိသေသဿ သစ္ဆိကိရိယာ ဖလံ, ကုသလာဒီနံ ဥပသမ္ပာဒနာဒိအတ္ထာ ဒေသနာ အာ
ဏတ္တီတိ အယံ **ဒေသနာဟာရော**။

အာရောဂျဋ္ဌေန အနဝဇ္ဇဋ္ဌေန ကောသလ္လသမ္ဘူတဋ္ဌေန စ ကုသလာ, တပ္ပဋိပက္ခတော အကုသလာ, တဒု
ဘယဝိပရီတတော အဗ္ယာကတာ, သဘာဝဓာရဏာဒိအတ္ထေန ဓမ္မာတိ အနုပဒဝိစိနနံ **ဝိစယော ဟာရော**။

ပုဇ္ဇဘဝဖလပရိနိဗ္ဗုတိနိပ္ဖတ္တိ ကုသလေဟီတိ ယုဇ္ဇတိ သုခဝိပာကတ္တာ, အပာယဒုက္ခသံသာရဒုက္ခုပ္ပတ္တိ အ
ကုသလေဟီတိ ယုဇ္ဇတိ အနိဋ္ဌဖလတ္တာ, တဒုဘယဖလာနံ အနုပ္ပတ္တိ အဗ္ယာကတေဟီတိ ယုဇ္ဇတိ အဝိပာကဓမ္မ
တ္တာတိ အယံ **ယုတ္တိ ဟာရော**။

ကုသလာ ဓမ္မာ သုခဝိပာကဿ ပဒဋ္ဌာနံ, အကုသလာ ဒုက္ခဝိပာကဿ, အဗ္ယာကတာ ကုသလာကုသလာဗ္ယာက
တဓမ္မာနန္တိ အယံ **ပဒဋ္ဌာနော ဟာရော** ။

ကုသလဂ္ဂဟဏေန ယေ အနဝဇ္ဇသုခဝိပာကာ သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပ
ယုတ္တာ ဝိပာကဓမ္မဓမ္မာ အနုပာဒိန္နုပာဒာနိယာ အနုပာဒိန္နအနုပာဒာနိယာ။ပေ။ အရဏာ ဓမ္မာ, တေ ဗောဓိတာ ဘဝန္တိ
ကုသလလက္ခဏေန ဧကလက္ခဏတ္တာ။ တထာ အကုသလဂ္ဂဟဏေန ယေ သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပာကာ သုခာယ ဝေဒနာယ
သမ္ပယုတ္တာ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဝိပာကဓမ္မဓမ္မာ အနုပာဒိ
န္နုပာဒာနိယာ သံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကာ။ပေ။ သရဏာ ဓမ္မာ, တေ ဗောဓိတာ ဘဝန္တိ အကုသလလက္ခဏေန ဧကလ

ကွဏတ္တာ။ တထာ အဗျာကတဂ္ဂဟဏေန ယေ အဝိပာကာရဟာ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဝိပာကာ ဓမ္မာ နေဝဝိပာကနဝိပာကဓမ္မဓမ္မာ ဥပာဒိန္နုပာဒါနိယာ အနုပာဒိန္နုပာဒါနိယာ အနုပာဒိန္နအနုပာဒါနိယာ။ပေ။ အရဏာ ဓမ္မာ, တေ ဇောတိတာ ဘဝန္တိ အဗျာကတလက္ခဏေန ဧကလက္ခဏတ္တာတိ အယံ **လက္ခဏော ဟာရော** ။

“ကုစ္ဆိတေ ပာပဓမ္မေ သလယန္တီ”တိအာဒိနာ နိရုတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ကုသလာဒိမုခေန ရူပာရူပဓမ္မေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝိသုဒ္ဓိပရမ္ပရာယ “ကထံ နု ခေါ သတ္တာ အနုပာဒိသေသနိဗ္ဗာနဘာဂိနော ဘဝေယျု”န္တိ အယမေတ္ထ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော, နိဒါနံ အသာဓာရဏတော ကုသလာဒိဘေဒေန ဗုဇ္ဈနကသတ္တာ။ သာဓာရဏတော ပန ပာကဋမေဝ။ ပဌမံ ကုသလတ္တိကဿ ဒေသနာ ဝိစာရိတာယေဝါတိ အယံ **စတုဗျူဟော ဟာရော** ။

ကုသလဂ္ဂဟဏေန ကလျာဏမိတ္တပရိဂ္ဂဟော ယောနိသောမနသိကာရပရိဂ္ဂဟော စ။ တတ္ထ ပဌမေန သကလံ ဗြဟ္မစရိယမာဝတ္တတိ, ဒုတိယေန စ ယောနိသောမနသိကာရမူလကာ ဓမ္မာ။ အကုသလဂ္ဂဟဏေန ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ အဗျာကတဂ္ဂဟဏေန ပန သကလသံကိလေသတေအနုပက္ခော ယထာရဟမာဝတ္တတီတိ အယံ **အာဝတ္တော ဟာရော** ။

တတ္ထ ကုသလာ ဘူမိတော စတုဓာ ဝိဘတ္တာ, သမ္ပယုတ္တပဝတ္တိအာကာရာဒိတော ပန အနေကဓာ။ အကုသလာ ဘူမိတော ဧကဓာ ဝိဘတ္တာ, သမ္ပယုတ္တာဒိတော အနေကဓာ။ အဗျာကတာ ပန ဝိပာကကိရိယရူပနိဗ္ဗာနဝသေန စတုဓာ ဘူမိသမ္ပယုတ္တာဒိတော အနေကဓာ စ ဝိဘတ္တာတိ အယံ **ဝိဘတ္တိ ဟာရော** ။

ကုသလာ ဓမ္မာ အကုသလာနံ တဒင်္ဂါဒိပ္ပဟာနာယ ဝိတိက္ကမာဒိပ္ပဟာနာယ စ သံဝတ္တန္တိ, အကုသလာ ဓမ္မာ ကုသလာနံ အနုပသမ္ပဇ္ဇနာယ, အဗျာကတေသု အသင်္ခတဓာတု သင်္ခတနိဿရဏာယာတိ အယံ **ပရိဝတ္တော ဟာရော**။

ကုသလာ အနဝဇ္ဇာ ပုညာနီတိ ပရိယာယဝစနံ, အကုသလာ သာဝဇ္ဇာ အပုညာနီတိ ပရိယာယ ဝစနံ, အဗျာကတာ အဝိပာကာရဟာ နေဝအာစယကာမီ နအပစယကာမီနောတိ ပရိယာယဝစနန္တိ အယံ **ဝေဝစနော ဟာရော**။

ကုသလာဒယော “ယသ္မိံ သမယေ”တိအာဒိနာ ပဘဝဘူမိဝေဝစနပညတ္တိဝသေန ယထာသမ္ဘဝံ ပရိညာဒိပညတ္တိဝသေန စ ပညတ္တာတိ အယံ **ပညတ္တိ ဟာရော** ။

အကုသလာနံ ကုစ္ဆိတာနံ ပာပဓမ္မာနံ သလနံ ကုသာနံ ဝိယ ကုသာနံ တ ရာကဒီနံ လဝနံ ဧဝံဓမ္မတာတိ အယံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒမုခေန အဝတရဏံ, တထာ ကုသေန လာတဗ္ဗာ ကောသလ္လသမ္ဘူတာ စာတိ ပစ္စယပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတာယ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒ။ပေ။ အဝတရဏံ, ပစ္စယပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတာယ တ အာဒိအန္တဝန္တာ အနိစ္စန္တိကာ စာတိ အနိစ္စတာမုခေန အဝတရဏံ, အနိစ္စတာ ဧဝ ဥဒယဗ္ဗယပဋိပီဠိတတာယ ဒုက္ခာတိ ဒုက္ခတာမုခေန အဝတရဏံ, နိဿတ္တနိဇ္ဇီဝဋ္ဌေန ဓမ္မာတိ အဗ္ယာပာရတော သုညတာမုခေန အဝတရဏံ, ဧဝံ ကုသလာတိ စတ္တာရော ခန္ဓာ ဒွတာယတနာနိ ဒွေဓာတုယောတိအာဒိနာ ခန္ဓာယတနဓာတာဒိမုခေနပိ အဝတရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမိနာ နယေန အကုသလာဗျာကတေသုပိ အဝတရဏံ ဒဿေတဗ္ဗန္တိ အယံ **အဝတရဏော ဟာရော**။

ကုသလာတိ အာရမ္ဘော, ဓမ္မာတိ ပဒသုဒ္ဓိ, နော အာရမ္ဘသုဒ္ဓိ။ တထာ အကုသလာ ဓမ္မာ အဗျာကတာတိ, ဓမ္မာတိ ပန ပဒသုဒ္ဓိ အာရမ္ဘသုဒ္ဓိ စာတိ အယံ **သောဓနော ဟာရော**။

ဓမ္မာတိ သာမညတော အဓိဋ္ဌာနံ, တံ အဝိကပ္ပေတွာ ဝိသေသဝစနံ ကုသလာကုသလာဗျာကတာတိ။ တထာ ကုသလာ ဓမ္မာတိ သာမညတော အဓိဋ္ဌာနံ, တံ အဝိကပ္ပေတွာ ကာမာဝစရံ သောမနဿသဟဂတန္တိအာဒိ ဝိသေသဝစနံ။ အကုသလာ ဓမ္မာတိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယောတိ အယံ **အဓိဋ္ဌာနော ဟာရော** ။

ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ နဝမော ခဏော စတ္တာရိ စ သမ္ပတ္တိစက္ကာနိ ယောနိသောမနသိကာရော ဧဝ တ ဟေတု, ဝုတ္တဝိ ပရိယာယေန အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဟေတု, ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ ယထာသမ္ဘဝံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ ဟေတူတိ အယံ **ပရိက္ခာရော ဟာရော**။

ကုသလာတိ ပရိညေယျဂ္ဂဟဏာဠေဝ ဘာဝေတဗ္ဗဂ္ဂဟဏဠ။ အကုသလာတိ ပရိညေယျဂ္ဂဟဏာဠေဝ ပဟာ တဗ္ဗဂ္ဂဟဏဠ။ အဗျာကတာတိ ပရိညေယျဂ္ဂဟဏာဠေဝ သစ္ဆိကာတဗ္ဗဂ္ဂဟဏဠ။ ဓမ္မာတိ ပရိညာဒီနံ ပဝတ္တ နာကာရဂ္ဂဟဏံ။ တေန ပရိညေယျပ္ပဟာနဘာဝနာသစ္ဆိကရဏာနိ ဒီပိတာနီတိ တဒင်္ဂါဒိဝိတိက္ကမာဒိပ္ပဟာနာနိ လောကိယလောကုတ္တရာ စ ဘာဝနာ ဒဿိတာတိ အယံ **သမာရောပနော ဟာရော**။

ကာမဠေတံ အဝိသေသတော သဘာဝဓမ္မကထနံ, ဝိသေသဝဏ္ဏော ပန ဓမ္မာ ဝိသေသတော နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ တထာ ဟိ စိတ္တေနေဝ သမယော နိယမိတော, တသ္မာ ကုသလဂ္ဂဟဏေန ဝိသေသတော သာဓိဋ္ဌာနော သမထော ဝိပဿနာ စ ဒ ဿိတာတိ။ တထာ တပ္ပဋိပက္ခတော အကုသလဂ္ဂဟဏေန သာဓိဋ္ဌာနာ တဏှာ အဝိဇ္ဇာ စ , အဗျာကတဂ္ဂဟဏေန သပရိတရာ စေတောဝိမုတ္တိ ပညာဝိမုတ္တိ စာတိ အယံ **နန္ဒိယာဝတ္တဿ နယဿ ဘူမိ** ။

တထာ ကုသလဂ္ဂဟဏေန မူလဘာဝဝိသေသတော တီဏိ ကုသလမူလာနိ, တေသု စ အဒေါသေန သီလက္ခန္ဓော, အလောဘေန သမာဓိက္ခန္ဓော, အမောဟေန ပညာက္ခန္ဓော နီယတိ။ တထာ အကုသလဂ္ဂဟဏေန တီဏိ အကုသလမူ လာနိ, တေသု စ လောဘေန တဒေကဋ္ဌာ အကုသလာ ဓမ္မာ။ တထာ ဒေါသမောဟေဟိ တံတဒေကဋ္ဌာ။ အဗျာကတဂ္ဂ ဟဏေန အပ္ပဏိဟိတာနိမိတ္တသုညတာ နီယန္တီတိ အယံ **တိပုက္ခလဿ နယဿ ဘူမိ** ။

တထာ ကုသလဂ္ဂဟဏေန ယတော ကောသလ္လတော သမ္ဘူတာ ကုသလာ, တံ ပညိန္ဒြိယံ။ တံသဟဇာတာ တဒုပ နိဿယာ စ သဒ္ဓာဟနုဿဟနာပိလာဟဝိက္ခေပာ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒီနိ။ တေဟိ စ သဗ္ဗေ သဒ္ဓမ္မာ ဗောဓိတာ ဘဝန္တိ။ အကုသလဂ္ဂဟဏေန အကောသလ္လပဋ္ဌိတ္တာဒိတာဒီနဝေသု ကာယဝေဒနာစိတ္တဓမ္မေသု သုဘသုခနိစ္စအတ္တာဘိနိဝေ သဘူတာ စတ္တာရော ဝိပလ္လာသာ။ အဗျာကတဂ္ဂဟဏေန ယထာဝုတ္တက္လန္ဒြိယပစ္စယာနိ ယထာဝုတ္တဝိပလ္လာ သပ္ပဟာနဘူတာနိ စ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ ဗောဓိတာနီတိ အယံ **သီဟဝိက္ကီဠိတဿ နယဿ ဘူမိ** တိ ဣမေ တယော အတ္ထနယာ။

တေဟိ စ သိဒ္ဓေဟိ ဒွေ ကမ္မနယာပိ သိဒ္ဓါ ဟောန္တီတိ။ အယံ တိကော သဗ္ဗဓမ္မသင်္ဂဟိတသဗ္ဗဘာဂိယော ဝေဒိတ ဗ္ဗောတိ ဣဒံ **သာသနပဋ္ဌာနံ** ။

အယံ တာဝ နေတ္တိနယေန ကုသလတ္တိကဝဏ္ဏနာ။

ဧဝံ ဝေဒနာတ္တိကာဒီသုပိ ယထာသမ္ဘဝံ စတုသစ္စနိဒ္ဒေသာဒိဝိဓိနာ သောဠသ ဟာရာ ပဉ္စ နယာ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ, အတိဝိတ္ထာရဘယေန ပန န ဝိတ္ထာရယာမ။ သက္ကာ ဟိ ဣမိနာ နယေန တေသု တေသု တိကဒုကေသု တံတံဟာရနယ ယောဇနာနုရူပဓမ္မနိဒ္ဒေသာဝသေန တေ တေ ဟာရနယာ ဝိညုနာ နိဒ္ဒိသိတုန္တိ။

၂. **တဠ** သုခိန္ဒြိယံ **သုခဝေဒနာ ဧဝ ဟောတိ** သာမညဿ ဘေဒပရိယာအနတော, ဘေဒဿ စ သာမညပရိစ္စာဂ တောတိ အဓိပ္ပာယော။ ယသ္မာ ပန ဝိသေသသာမညာနိ အဝယဝသမုဒာယာ ဝိယ အညမညတော ဘိန္နာနိ, တသ္မာ **"န ပန။ပေ။ သမာနတ္တတ္တာ"**တိ ဝုတ္တံ။ ဣအနိ တမေဝ နေသံ ဘိန္နတတ္တံ **"အယဥ္စဟီ"**တိအာဒိနာ ဝိဝရတိ။ **တန္တိ** သုခဟေတူနံ ကာရဏံ။ တေန သုခဿ ကာရဏံ သုခဟေတု, သုခဿ ကာရဏကာရဏံ သုခမူလန္တိ ဒဿေတိ။ **သုခ ဟေတူနန္တိ ဧတ္ထ** **ဟေတု**-သဒ္ဒေန ကာရဏဘာဝသာမညတော ဟေတုပစ္စယာ သင်္ဂဟိတာတိ အာဟ **"ပုညပဿဒ္ဓိ အာဒီန"**န္တိ။ ဧတ္ထ စ သုခမူလသုခဟေတူသု ဖလူပစာရေန, သုခါရမ္မဏသုခပစ္စယဋ္ဌာနေသု သုခသဟစရိယာယ, အဗျ ယာပဇ္ဇနိဗ္ဗာနေသု ဒုက္ခာပဂမဘာဝေန သုခပရိယာယော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဣဋ္ဌာသူ** တိ သုခုပေက္ခာနံ ဝိပရိဏာ မာညာဏာသင်္ခာရဒုက္ခတာယ အနိဋ္ဌဘာဝတောပိ အတ္ထီတိ ဝိသေသေတိ။ ဉပေက္ခမေဝ တ အပေက္ခိတ္တ ဝိသေသနံ ကတံ။ သာ ဟိ အကုသလဝိပာကဘူတာ အနိဋ္ဌာပိ အတ္ထီတိ။ **ဝေမာဒီသူ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ''သောဝဂ္ဂိကံ သုခဝိပာက''န္တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၆၃) ဧဝမာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ ဣဋ္ဌပရိယာယော ဟိ ဧတ္ထ သုခ-သဒ္ဒောတိ။

သင္ခါရဒုက္ခာဒီသု တိ ေတြ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန “ဌိတိသုခံ ဝိပရိဏာမဒုကၡံ, အကုသလံ ကာယကမ္မံ ဒုကၡုဒြယံ ဒုကၡ
ဝိပာက”န္တိအာဒိေက သင္ဂဏွာတိ။ ယထာက္ကမံ သုခေဝဒနာ ဒုကၡအနိဋ္ဌပရိယာေယာ ဟိ ေတြ ဒုကၡ-သဒၵေါတိ။
ဒုကၡေဝဒနာဒုကၡဝတၳုအာဒီသု ဒုကၡသဒၵပ္ပဝတၱိ ဝုတၱနေယေနေဝ ေယာေဇတဗၺာ။ ဝိပာကာဝိပာကေဘဒအာယ သဗၺာယပိ သုခ
ေဝဒနာယ ဝေသန လကၡဏာသႆ ဝုတၱတၱာ တဒုဘယာနုကူလမတၳံ ဝိဝရေႏၲာ **“သဘာဝေတာ”**တိအာဒိမာဟ။ တ
တၳ ဝိပာကာ သဘာဝေတာ ကၠဌသႆ အနုဘဝနလကၡဏာ။ ကၠတရာ သဘာဝေတာ သင္ကပၸေတာ စ ကၠဌသႆ ကၠဌ
ဌာကာရႆ တ အနုဘဝနလကၡဏာတိ ဒဌဗၺံ။

အသမာနပစၥယေဟိ ေကဗၺံ ဥပၸတၱိေတာ သမာနပစၥယေဟိ ေကဗၺံ ဥပၸတၱိ သာတိသယာတိ ဉက္ကံသဂတိ
ဝိဇာနနဝေသန **“သမာနပစၥေယဟိ သဟုပၸတၱိကာတိ အတၳော”** တိ ဝုတၱံ။ အထ တ ဥပၸဇၨနံ ဥပ္ပာေဒာ, ဥပၸဇၨ
တိ ေတသၼာတိ ဥပ္ပာေဒာတိ ဒုဝိေဓာပိ ဥပ္ပာေဒာ ေကုပ္ပာဒာတိ ေတြ ေကေသသနေယန သင္ဂဟိေတာတိ ကၠမိနာ အဓိ
ပ္ပာေယန **“သမာ။ေပ။ အတၳော”** တိ ဝုတၱံ သိယာ။ **ေတန တာနိ ေကဝတၳုကာနီ**တိ ေတသႆ စ “ကေပၸန္တသ
သာ”တိအာဒိနာ သမၺေႏၶာ။ တတၳ ပုရိမဝိကေပၸ ေကံ ဝတၳု နိႆယော ေတေသံ ယောဇနာ, န ေကံေယဝ ဝတၳု
တိ။ ေကေကဘူတႆ ဘူတတၱယနိႆိတတၱာ စတုဘူတနိႆိတတၱာ စ ဥပာဒာရူပာနံ။ ဒုတိယဝိကေပၸ ပန ေ
ကံေယဝ ဝတၳု ေတေသံ နိႆိတန္တိ ေယာဇနာ။ နိႆယနိႆိတတာသင္ခါတဥပကာရေပကတၱဗၺဘာဝဒီပနံ ေက
ဝတၳုကဝစနန္တိ ဒုတိယဝိကေပၸ မဟာဘူတဝေသန ေယာဇနာ ကတာ။ ကၠတရထာ **ေကံ ဝတၳု ေတေသံ**တိ သမာသတၳ
ဘာေဝန ဥပာဒာရူပာနမၸိ ပရိဂၢေဟာ ဝတၱဗၺော သိယာ။ **ပဥၥဝိညာဏသမၸယုတၱာနန္** တိ ကၠဒံ နိဒႆနန္တိ ဒဌဗၺံ။
ကိရိယမေနာဓာတုစကၡုဝိညာဏာဒေယာပိ ဟိ ေကာရမၼဏာဘိန္နဝတၳုကာ စာတိ ဟာကေၸာယမတၳောတိ။ **သန္တီရဏာဒီန
န္တိ** **အာဒိ**-သဒၵေန တေဒၶဗၺနဇဝနတအာရမၼဏာနိ သင္ဂယ္ဟန္တိ, တာနိ စ သမၸယုတၱာနာဒီနိ စုတိအာသႏၷာနိ ကၠဓာဓိ
ေပၸတာနီတိ ဒဌဗၺံ။ တာနိ ဟိ တဒုဒ္ဓံ ကမၼဇရူပႆ အနုပၸတၱိေတာ ေကသိၼံေယဝ ဟဒယဝတၳုသၼိံ ဝတၱန္တိ,
ကၠတရာနိ ပန ပုရိမပုရိမစိတၱကၡဏုပၸေႏၷ ဟဒယဝတၳုသၼိံ ဥတၱရုတၱရာနိ ပဝတၱန္တီတိ။ ဆသု တ ဝတၳူသု
ေကံ ဟဒယဝတၳုေယဝ ဝတၳု ေတေသန္တိ ဧဝံ ပန အတၳော သတိ စုတိအာသႏၷေတာ ကၠတရေယသံ သမၸယုတၱာနာဒီနံ ဂဟ
ဏံ သိယာတိ ဉာတဗၺံ။

ေတြာဟ – “ကသၼာ ပေနတၳ ကုသလတၱိကာနန္တရံ ေဝဒနာတၱိေကာဝ ဝုတၱော”တိ? ကိသၼိံ ပန ဝုစၥမာ
ေန အယမနုေယာေဂ န သိယာ, အပိစ အဝယတနံ အေနကေဘဒတာဒႆနတၳာ တိကန္တရေဒသနာ။ သမၼာသမၺုဒၶေန ဟိ
ကုသလတၱိေကန သဗၺဓမၼာနံ တိဓာ ဝိဘာဂံ ဒႆေတြာ ပုန တဒဝယတနံ ကုသလာဒီနမၸိ အေနကေဘဒဘိႏၷတံ ဒႆ
ေသေႏၲာ ေတသံ ေဝဒနာသမၸေယာဂဝိဘာဂဝိဘာဝနတၳံ “သုခာယ ေဝဒနာယ သမၸယုတၱာ”တိ ဝုတၱံ။ ကုသလာ
ဟိ ဓမၼာ သိယာ သုခာယ ေဝဒနာယ သမၸယုတၱာ, သိယာ အဒုကၡမသုခာယ ေဝဒနာယ သမၸယုတၱာ။ အကုသလာ ဓမၼ
မာ သိယာ သုခာယ ေဝဒနာယ သမၸယုတၱာ, သိယာ ဒုကၡာယ ေဝဒနာယ သမၸယုတၱာ, သိယာ အဒုကၡမသုခာယ
ေဝဒနာယ သမၸယုတၱာ, တထာ အဗ်ာကတာ သမၸေယာကရဟာတိ။ ဧဝံ ကုသလာဒိဓမၼာနံ ပေစၥကံ ေဝဒနာေဘေဒန
ဝိဘာဂဒႆနတၳံ ကုသလတၱိကာနန္တရံ ေဝဒနာတၱိကံ ဝတြတ ကၠအနိ သုခသမၸယုတၱာဒီနံ ပေစၥကံ ဝိပာကာဒိ
ေဘဒဘိႏၷတံ ဒႆေတံု ေဝဒနာတၱိကာနန္တရံ ဝိပာကတၱိေကာ ဝုတၱော။ သုခသမၸယုတၱာ ဟိ ဓမၼာ သိယာ ဝိ
ပာကာ, သိယာ ဝိပာကဓမၼဓမၼာ, သိယာ ေနဝဝိပာကနဝိပာကဓမၼဓမၼာ။ တထာ အဒုကၡမသုခသမၸယုတၱာ, ဒုကၡသမၸယု
တၱာ ပန သိယာ ဝိပာကာ, သိယာ ဝိပာကဓမၼဓမၼာတိ ကၠမိနာ နေယန အဝေသသတၱိကာနံ ဒုကာနဥၥ တႆ တႆ
အနန္တရဝစေန ပေယာဇနံ ဝိဘာေဝတဗၺံ။

၃. ဝိပာကနိရုတၱိဥ္စ လဘန္တီ တိ ေတသု ဝိပာကသဒၵႆ နိရုဋ္ဌြဟတံ ဒႆေတိ။ **သုကၠကဏွဟာဒီ** တိ **အာဒိ**-
သဒၵေန အကဏွဟအသုကၠဖလႆာဒိဘာေတ ပရိဂၢဟိေတာ။ သတိ ပန ဟာက-သဒၵႆ ဖလပရိယာယဘာေဝ ရူပံ
ဝိယ န နိဟီေနာ ပက္ကံ ဝိယ ဝိသိေ႒ာ ဟာေကာတိ **ဝိပာေကာ**တိ ဧဝံ တ ေတြ အတၳော ဒဌဗၺော။ **သဗ်ာဟာရတာ**
တိ သဥႆာဟတာ။ **သန္တာေန သဗ်ာဟာရတာ** တိ ေတေန စိတၱပၸေယာဂသင္ခါတေန ကိရိယာဘာေဝန ဝိပာကဓမၼာနံ
သန္တာနဝိေသသမာဟ “ယေတာ ယသၼိံ စိတၱုပၸာေဒ ကုသလာကုသလာ ေစတနာ, တံသန္တာေန ေဝ တႆာ ဝိပာကုပၸတ
တီ”တိ။ ေတြ စ “သဗ်ာဟာရတာ”တိ ေတေန အာဝဇၨနဒၵဝယံ ဝိပာကဥ္စ နိဝတၱေတတိ, “အနုပစ္ဆိႏၷာဝိဇၨာတဏွဟာ
မာေန”တိ ကၠမိနာ အဝသိဌံ ကိရိယံ နိဝတၱေတတိ။ ဥဘေယနပိ အနုသယသဟာယသဥႆာဟတာလကၡဏာ ဝိပာကဓမၼဓ
မၼာတိ ဒႆေတိ။ ေလာကုတၱရကုသလာနမၸိ ဟိ အနုသယာ ဥပနိႆယာ ေဟာန္တိ, ယေတာ “ကတေမ ဓမၼာ ကု

သလာ? ယသ္မိံ သမယေ လောကုတ္တရံ။ပေ.။ တသ္မိံ သမယေ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ”တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၃၄၂) အရိယမဂ္ဂစေတနာယ အဝိဇ္ဇာဥပနိဿယတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝိဘင်္ဂေ ပကာသိတာ။ နိရုဿာဟသန္တဘာဝလက္ခဏာ ဝိဟကာ, ဥဘယဝိပရီတလက္ခဏာ နေဝဝိဟာကနဝိဟာကဓမ္မဓမ္မာတိ။

အဘိညာဒိကုသလာနန္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန “အဟောသိ ကမ္မံ နာဟောသိ ကမ္မဝိပာကော”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၃၄) ဧွမိနာ တိကေန သင်္ဂဟိတံ ဂတိဥပဓိကာလပယောဂဘာဝေန အဝိပာကံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယဉ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ အပရာပရိယဝေဒနီယံ ပန သံသာရပ္ပဝတ္တိယံ အဟောသိကမ္မာဒိဘာဝံ န ဘဇတိ။ **ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာဒီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗံ သင်္ဂဏှာတိ။ ဥဘယမ္ပိ “ဝိပာကာနုပ္ပာဒနေ”တိ ဝစနတော ဂတိဥပဓိကာလပယောဂဘာဝေန အနုပ္ပန္နဝိပာကမေဝ အဓိပ္ပေတံ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဿပိ ပဝတ္တိဝိပာကဿ အနုဇာနနတော။ ယေသံ ပန ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ အဝိပာကာ, တေသံ မတေန **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဿ အဟောသိကမ္မန္တိ ဇဝံ ပကာရဿေဝ ပရိဂ္ဂဟောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄. “ကထမာဒိန္နာ”တိ အယမ္ပိ ပဌေ့ဟာ လဗ္ဘတိ။ “ဖလဘာဝေနာ”တိ ဟိ အာအနုပ္ပကာရဝစနံ။ ကေသဥ္စိ ကေတ္တုဘုပစ္စဝေက္ခဏာဒီနံ ဥပေတကိရိယဘူတာနံ တံကတ္တုဘူတာနဥ္စ အတ္တာနံ ဥပေတဗ္ဗသမ္ဗန္ဓဘာဝတော တဒဘိဓာယိနောပိ သဒ္ဒာ သမ္ဗန္ဓာ ဇေတတိ **“ဥပေတသဒ္ဒသမ္ဗန္ဓိနာ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ဥပေတန္တိ** ဟိ ဥပေတဗ္ဗတ္တေ ဝုစ္စမာနေ အဝဿံ ဥပေတကိရိယာ ဥပေတာ စ ဉာယတီတိ။ “ရူပဓာတုယာ ခေါ ပန, ဂဟပတိ, ယော ဆန္ဒော ယော ရာဂေ ယာ နန္ဒီ ယာ တဏှာ ယေ ဥပယုပဟာအနာ, စေတသော အဓိဋ္ဌာနာ အဘိနိဝေသာ အနုသယာ”တိအာဒီသု “ဥပယော”တိ တဏှာဒိဋ္ဌိယော အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ **“ဥပယ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌီဟီ”** တိ။ **ယထာသမ္ဘဝ** န္တိ “အာရမ္မဏကရဏဝသေနာ”တိ အာဒိနာ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တအတ္ထေသု ယော ယော သမ္ဘဝတိ ယောဇေတုံ, သော သောတိ အတ္ထော။ **န ဝစနာနုပုဗ္ဗ ဗေနာ**တိ “ကိံ ပန တံ ဥပေတ”န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တဝစနာနုပုဗ္ဗေန န ယောဇေတဗ္ဗော။ **သဗ္ဗပစ္စယုပ္ပန္နာန** န္တိ သဗ္ဗတေဘူမကပစ္စယုပ္ပန္နာနံ။ **နာပဇ္ဇတိ** သာမညဇောတနာယ ဝိသေသေ အဝဋ္ဌာနတော ဝိသေသတ္ထိနာ စ ဝိသေသော အနုပယုဇ္ဇတီတိ တံ ပန ဝိသေသံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ နိယမေတုံ ဒဿေတုံ **“ဇောဓနေယျာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဥပေတံ ဒီပေတီတိ ယထာ “ဟာစရိယော”တိ ဧတ္တ ပဂတော အာစရိယော ဟာစရိယောတိ **ပ**-သဒ္ဒော ပဂတံ ဒီပေတိ, ဇဝံ **ဥပ**-သဒ္ဒော ဥပေတံ ဒီပေတိ ဧဝ, န စေတ္ထ ဂတာဒိအတ္ထာနံ ဧကန္တေန ပစ္စတ္တဝစနယောဂေ ကွစ္ဆိတောတိ။ **အတိသဒ္ဒော ဝိယာ** တိ စ ဧွဒံ သသာဓနေကိရိယာဒီပနသာမညေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပစ္စယဘာဝေနာ**တိ ဧတေန ပုရိမနိဗ္ဗတ္တိံ ဝိသေသေတိ။ တေန သဟဇာတဿပိ ဥပာအနဿ သင်္ဂဟော ကတော ဟောတိ။ သဟဇာတောပိ ဟိ ဓမ္မော ပစ္စယဘူတော ပုရိမနိပ္ဖန္နော ဝိယ တေဟရိယတိ ယထာ “ဇော် မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတာ”တိ, “ဇော် ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၅၃) စ။ **ဓာတုကထာယံ ပကာသိတန္တိ** “ဥပပတ္တိဘဝေ ပဉ္စဟိ ခန္ဓေဟိ ကော ဒသဟာယတနေဟိ သတ္တရသဟိ ဓာတူဟိ သင်္ဂဟိတော။ ကတိဟိ အသင်္ဂဟိတော။ န ကေဟိစိ ခန္ဓေဟိ ဧကေနာယတနေန ဧကာယ ဓာတုယာ အသင်္ဂဟိတော”တိ (ဓာတု. ၆၇) ဧဝမာဒိံ သန္ဓာယာဟ။ **တသ္မာ တေ** တိ ဥပာဒိန္နသဒ္ဒာနပေက္ခတ္တာ ဧဝ။ **အဝိသေသေတွ**တိ ဥပာဒိန္နာနုပာဒိန္နဝိသေသံ အကတွာ။ ဥပာအနာနံ အာရမ္မဏဘာဝတနတိဝတ္တနတော ဥပာအနေဟိ ဥပာအတဗ္ဗာတိ တ **ဥပာအနိယာ,** ဥပာအတုံ တ အရဟန္တီတိ **ဥပာအနိယာ,** ဥပာအနေ နိယုတ္တာတိ တ **ဥပာအနိယာ က**-ကာရဿ **ယ**-ကာရံ ကတွာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ။

၅. **ဝိဗာဓနံ** ပီဠနံ ကိလမနံ **ဥပတာပေ** ပရိဠာဟော အပ္ပဿဒ္ဓိဘာဝေ။ **ဝိဒူသိတာ မလီနာ** စ ယတော ကေစိ အကိလေသသဘာဝတပိ အနိဋ္ဌဖလာ ကရဏဟာ စ ဇာတာ။

၆. “သီလမတ္တကံ, ပရံ ဝိယ မတ္တာယာ”တိအာဒီသု မတ္တာ-သဒ္ဒဿ ပမာဏတစကတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ မရိယာဒတ စကော တ မတ္တာ-သဒ္ဒော။ ဝိစာရော ဟေတ္ထ ဈာနင်္ဂေသု ဟေဋ္ဌိမမရိယာအော, န ပဉ္စမဇ္ဈာနဥပစာရဇ္ဈာနေသု ဝိယ ဝိတက္ကော။ သာ ပန ဝိစာရမရိယာဒတာ ဝိတက္ကာဘာဝေန ဇာတေသံ ဇာတာတိ အဝိတက္ကဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ ဧွဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အဝိတက္ကာ ဟုတွာ ဝိစာရမရိယာဒဈာနင်္ဂေသု ဝိစာရဟေဋ္ဌိမကောဋ္ဌိကာတိ။ အထ တ ဉ်သဒတ္ထော **မတ္တာ**-သဒ္ဒော “မတ္တာသုခပရိစ္စာဂါ”တိအာဒီသု (ဓ. ပ. ၂၉၀) ဝိယ။ အယမ္ပဌေ့ဟတ္ထ အတ္ထော – ဝိတက္ကရဟိတာ ဘာဝနာယ အတိသုခုမဘူတဝိစာရတ္တာ ဉ်သံ ဝိစာရာ စ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာတိ။ န ဟိ ဧွတော ပရံ ဝိစာရော အတ္ထိ

တိ။ ယဒိ ဝိတက္ကဝိသေသရဟိတာ ဝိစာရမတ္တာ, ဧဝံ သန္တေ အဝိတက္ကဝစနံ ကိမတ္ထိယန္တိ အာဟ **“ဝိစာရမတ္တဝစနေနာ”**တိအာဒိ။ ယဒိ ဝိစာရမတ္တတော အညေသမ္ပိ အဝိတက္ကာနံ အတ္ထိဘာဝဇောတနတ္ထံ အဝိတက္ကဝစနံ, အဝိတက္ကာ စ ဝိစာရမတ္တာ အဝိစာရာတိ နိဝတ္တေတဗ္ဗာ ဂဟေတဗ္ဗာ စ, ဧဝံ သတိ ဝိစာရမတ္တာ ဝိသေသနံ, အဝိတက္ကာ ဝိသေသိတဗ္ဗာတိ ဝိစာရမတ္တာဝိတက္ကာတိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ စောဒနံ မနသိ ကတွာ အာဟ **“ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေ”**တိအာဒိ။ **ယထာကာမန္တိ** ဝတ္တုကာမတာနုရူပံ ။ ယေန ယေန ဟိ ပကာရေန ဓမ္မေသု နိဝတ္တေတဗ္ဗဂဟေတဗ္ဗဘာဝေ လဗ္ဘန္တိ, တေန တေန ပကာရေန ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေ သမ္ဘဝတီတိ။ ပဒာနံ အနုက္ကမော **ပဒာနုက္ကမော**။

အဝိတက္ကာ သဝိတက္ကာ စ သဝိစာရာ အဝိစာရာ စာ တိ အဝိတက္ကာသဝိစာရာ သဝိတက္ကာ အဝိစာရာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဥဘယေကဒေသဒဿနမ္ပိ ဥဘယဒဿနန္တိ အဓိပ္ပာယေန **“ယဒိ သဝိတက္ကသဝိစာရာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဣတရမ္ပိ ပကာသေတု** န္တိ ဣဒံ ယထာ သဝိတက္ကသဝိစာရေသု စိတ္တုပ္ပာဒေသု ဝိတက္ကော အဝိတက္ကသဝိစာရတာယ “အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တော”တိ ဝုတ္တော, ဧဝံ ယထာဝုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒေသု ဝိစာရော “သဝိတက္ကအဝိစာရော”တိ သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝိတက္ကာဘာဝေန ဧတေ ဝိစာရမတ္တာ** တိ အယမ္ပိ အတ္ထော ဝိသေသနိဝတ္တိအတ္ထံယေဝ **မတ္တာ** -သဒ္ဒံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တော။ **ဝိစာရမတ္တာ** တိ ဟိ ဝိစာရမတ္တဝန္တောတိ ဝိညာယမာနတ္တာ တဒညဝိသေသဝိရဟသာမညတော နိဝတ္တေတဗ္ဗံ ဝိတက္ကဝိသေသဝိရဟသင်္ခာတေ **အဝိတက္က**-သဒ္ဒော သန္နိဓာပိတော ဝိသေသေတိ ဒုတိယဖ္ဖာနမေဝ။ ယထာဟ **“န ဝိစာရတော”**တိအာဒိ။

၇. **ဝေဒယမာနာ**တိ အနုဘဝမာနာ။ **သုခာကာရေ**တိ ဣဋ္ဌာကာရေ, ဣဋ္ဌာနုဘဝနာကာရေ ဝါ။ **ဥအသိနာ**တိ နတိအပနတိရဟိတာ။ **သုခဒုက္ခာနံ အဝိရုဒ္ဓာ** တေသံ ဗ္ဗဝဓာယိကာဘာဝတော။ သုခဒုက္ခာနိ ဝိယ ဟိ သုခဒုက္ခာနံ အနန္တရံ ပဝတ္တနတော ဗ္ဗဝဓာယိကာဘူတာ န တေဟိ ဝိရုဇ္ဈတိ, န ပန သုခဒုက္ခာနိ အနန္တရာပဝတ္တိတော။ “ဥပပတ္တိတော ဣက္ခတီတိ ဥပေက္ခာ”တိ အယံ ပနတ္ထော ဣဓ **ဥပေက္ခာ**-သဒ္ဒဿ သဗ္ဗုပေက္ခာပရိယာအနတော န ဝုတ္တော။ န ဟိ လောဘသမ္ပယုတ္တာဒိဥပေက္ခာ ဥပပတ္တိတော ဣက္ခတီတိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ပီတိသဟဂတာယေဝ န သုခသဟဂတာ, သုခသဟဂတာပိ န ပီတိသဟဂတာ ဧဝေတိ ပီတိသဟဂတာ သုခသဟဂတာ စ အညမညံ ဘိန္နာ, တသ္မာ။ သတိပိ သုခသဟဂတာနံ ယေဘုယျေန ပီတိသဟဂတဘာဝေ ယေန သုခေန သမန္နာဂတာ သုခသဟဂတာ ဧဝ ဟောန္တိ, န ပီတိသဟဂတာ, တံ သုခံ နိပ္ပီတိကသုခန္တိ အယံ ဝိသေသော ဣမိနာ တိကေန ဒဿိတောတိ ဣမမတ္ထံ ဝိဘာဝေန္တော **“ပီတိသဟဂတာတိ ဝတွာ”**တိအာဒိမာဟ။

သိဒ္ဓော တိ သာဝသေသံ နိရဝသေသဉ္စ သုခပီတိယော သင်္ဂဟေတွာ ပဝတ္တေဟိ ပဌမဒုတိယပဒေဟိ ယော ပီတိသဟဂတော ဓမ္မဝိသေသော, တံ သုခံ, ယော စ သုခသဟဂတော ဓမ္မဝိသေသော, သာ ပီတီတိ သတိပိ အညမညံ သံသဋ္ဌဘာဝေ ပဒန္တရသင်္ဂဟိတဘာဝဒီပနတောသိဒ္ဓော ဉာတော ဝိဒိတောတိ အတ္ထော။ “စတုတ္ထဇ္ဈာနသုခံ အတိပဏီတသုခန္တိ ဩဠာရိကင်္ဂတော နီဟရိတွာ တဿ ပဏီတဘာဝံ ဒဿေတုံ အယံ တိကော ဝုတ္တော”တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တဒေတံ သဗ္ဗေသံ သုခဝေဒနာသမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ ဣဓ **“သုခသဟဂတာ”**တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ “သုခဘူမိယံ ကာမာဝစရေ”တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၁၂၈၃) “ကာမာဝစရကုသလတော စတ္တာရော သောမနဿသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒာ”တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၁၅၉၈) စ နိဒ္ဒေသော ပဝတ္တောတိ။

၈. **နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတံ သန္ဓာယာဟ,** န နိဗ္ဗာနပဋိဝိဇ္ဈနံ, ဣတရထာ ကေတုဘူသု ဒဿနဘာတပတ္တိ အစောဒနီယာ သိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ နနု စ ဒိဋ္ဌိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စကရဏေန သောတာပတ္တိမဂ္ဂေဝ ဒဿနန္တိ ဥက္ကံသဂတိဝိဇာနနေန နိဗ္ဗာနဿ ပဋိဝိဇ္ဈနမေဝ ဒဿနန္တိ ကေတုဘူသု ဒဿနဘာတပတ္တိ န စောဒေတဗ္ဗာ တတိ? န, ဒဿနသာမညဿေဝ သုယ္ယမာနတ္တာ ဒဿနကတ္တဗ္ဗကိစ္စကရဏာနဉ္စ ဘေဒေန ဝုတ္တတ္တာ။ တတ္ထ ယဒိပိ “ပညာယ စဿ ဒိဋ္ဌိ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၈၂) ဝိယ အဘိန္နကာလသ္သပိ ဘိန္နကာလဿ ဝိယ ဘေဒအေပစာရဒဿနတော ဘေဒဝစနံ ယုတ္တံ, ဒဿနဝိသေသေ ပန အဓိပ္ပေတေ ဒဿနသာမညဝစနံ န ကတ္တဗ္ဗန္တိ ဒဿနသာမညမတ္တံ ဂဟေတွာ စောဒနာ ကတာတိ **“နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတံ သန္ဓာယာဟာ”**တိ ဝုတ္တံ။ ဒုတိယတတိယမဂ္ဂနမ္ပိ ဓမ္မစက္ခုပရိယာယသဗ္ဘာဝတော **“ဘာဝနာဘာဝံ အပ္ပတ္တ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဘာဝနာ** ဝဍ္ဎနာ။ သာ စ ဗဟုလံ ဥပ္ပတ္တိယာ ဟောတီတိ အာဟ **“ပုနပ္ပုနံ နိဗ္ဗတ္တနေနာ”** တိ။ **တထာ ဟိ**

သတီတိ ''ဥဘယပဋိက္ခေပဝသေနာ''တိ ပဒဿ ဒဿနဘာဝနာပဋိက္ခေပဝသေနာတိ အတ္ထော သတိ။ နနု လောကိယသမထဝိပဿနာပိ ယထာဗလံ ကာမစ္ဆန္ဒာဒီနံ ပဟာယကာ, တတ္ထ ကထမိဒံ ဝုတ္တံ, န စ အညော ပဟာယကော အတ္ထီတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **''အညေဟီ''**တိအာဒိ။

၉. အပ္ပဟာတဗ္ဗဟေတုမတ္တေသူ တိ အပ္ပဟာတဗ္ဗဟေတုကမတ္တေသု။ သဗ္ဗော ကုသလာဗျာကတဓမ္မော ယထာဓိပ္ပေတတ္တော။ **သမာသော န ဥပပဇ္ဇတိ** အသမတ္ထဘာဝတော။ **ယေသန္တိ** ယေ တတိယရာသိဘာဝေန ဝုတ္တာ ဓမ္မာ, အတ္ထော တေသံ။ **ဥဘိန္န** န္တိ ဝိသုံ ဝိသုံ ယောဇေတဗ္ဗတာယ ဒွေဝ ပဟာတဗ္ဗဟေတုသဒ္ဒာတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ **တေန္တိ** ''နေဝဒဿနေန နဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗော ဟေတု တေသံ အတ္ထီ''တိ ဇတံ ဝစနံ။ **တေဟိ** ဒဿနဘာဝနာပဒေဟိ **ယုတ္တေန** ပဟာတဗ္ဗဟေတုကပဒေန။ **ဧဝဥ္စ ကတ္ဝာ** တိ ဧဝံ ဒဿနဘာဝနာပဒေဟိ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကပဒဿ ဝိသုံ ဝိသုံ ယောဇနတော။ ဧဝဥ္စဟိ ပုရိမပဒဒ္ဝယ။ပေ။ ဒဿနမေတံ ဟောတီတိ။ **ဧဝန္တိ** ဒဿနဘာဝနာဟိ နပဟာတဗ္ဗော ဟေတု ဧတေသန္တိ ဧဝံ အတ္ထော သတိ။ ''ဟေတု။ပေ။ သိယာ''တိ ဧတဿ ''ပုရိမသ္မိဥ္စဟိ အတ္ထော''တိအာဒိနာ အဟေတုကာနံ အဂ္ဂဟိတဘာဝဒဿနဝသေန အတ္ထံ ဝတ္ဝာ ဣဒါနိ ''အထ တ''တိအာဒိနာ ဒုတိယဿေဝ အတ္ထသဒ္ဒ ယုတ္တဘာဝံ ဝိဘာဝေန္တော **''ဂဟေတဗ္ဗတ္တာဿေတ''** တိအာဒိမာဟ။ သော ဟိ ''ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗတ္တော။

၁၀. အညထာတိ အာရမ္မဏကရဏမတ္တေ အဓိပ္ပေတေ။ ကထံ ပနေတံ ဇာနိတဗ္ဗံ **''အာရမ္မဏံ ကတ္ဝာ** တိ ဧတေန စတုကိစ္စသာဓကံ အာရမ္မဏကရဏံ ဝုစ္စတီ''တိ? သာမညဇောတနာယ ဝိသေသေ အဝဋ္ဌာနတော အရိယမဂ္ဂဓမ္မာနံ ယေဝ စ အပစယဂါမိဘာဝတော။ ''စတ္တာရော မဂ္ဂါ အပရိယာပန္နာ အပစယဂါမိနော''တိ (ဓ. သ. ၁၀၂၁) ဟိ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ ''အရိယမဂ္ဂါနံ ဧတံ အဓိဝစန''န္တိ။ ဧတေနေဝ တ ဝိသေသုပလက္ခဏဟေတုဘူတေန ဝစနေန ယထာဝုတ္တော အာရမ္မဏကရဏဝိသေသော ဝိညာယတိ။ ဥက္ကံသဂတိဝိဇာနနေန တ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပစ္စဝေက္ခဏာဒီနန္တိ** တေအနာဒယော သင်္ဂဏှာတိ။ **ဟေတုဘာဝေနာ**တိ သမ္ဘာပကဟေတုဘာဝေန။ ဥပကော ကာရကော သမ္ဘာပကောတိ တိဝိဓော ဟိ ဟေတု, တတ္ထ ဥပေတဗ္ဗာဒိဘာဝေန ဖလံ။ ယထာ နိရယာဒိမနုဿဘာတဒိကမိပဋိပအဘာဝတော အကုသလလောကိယကုသလစိတ္တုပ္ပာအ ''အာစယဂါမိနော ဓမ္မာ''တိ ဝုတ္တာ, န မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒိလောကိယသမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိဓမ္မာ ဧဝ, ဧဝံ နိဗ္ဗာနကမိပဋိပအဘာဝတော လောကုတ္တရကုသလစိတ္တုပ္ပာအ ''အပစယဂါမိနော''တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, န အရိယမဂ္ဂဓမ္မာ ဧတေတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ **''ပုရိမပစ္ဆိမာန''** န္တိအာဒိ။ တတ္ထ အရိယမဂ္ဂဿေဝ နိဗ္ဗာနကမိပဋိပအဘာဝေ ပရိဗ္ဗုတ္တောတိ တဿေဝ အပစယဂါမိဘာဝေ ယုတ္တော, တဒနုဝတ္တကတ္တာ ပန သေသဓမ္မေ သင်္ဂဟေတွ်တ ဝုတ္တံ။ အပစယေ ဒုက္ခပရိဇာနနာဒိနာ သာတိသယံ ဂမနံ ယေသန္တေ အပစယဂါမိနောတိ ''မဂ္ဂါ ဧဝ အပစယဂါမိနော''တိ ဝုတ္တံ။ **ပုရိမပစ္ဆိမာန** န္တိ စ က္ကမသ္မိံ တိကေ ပဌမပဒဒုတိယပဒသင်္ဂဟိတာနံ အတ္ထာနန္တိ အတ္ထော။ ''ဇယံ ဝေရံ ပသဝတိ (ဓ. ပ. ၂၀၁), စရံ တ ယဒိ တ တိဋ္ဌ''န္တိအာဒီသု (ဣတိဝု. ၈၆, ၁၁၀; သု. နိ. ၁၉၅) ဝိယ သာနုနာသိကော အာစယ-သဒ္ဒေတိ **''အနုနာသိကလောပေ ကတော''**တိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ ''အာစိန''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''အာစယ''န္တိ ဗုတ္တယဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အာစယာ ဟုတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တီ** တိ ဧတေန အပစိနန္တီတိ အပစယာ, အပစယာ ဟုတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ အယမတ္ထော နယတော ဒဿိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၁. လောကိယေသု အသေက္ခဘာတနာပတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ တိ ကသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တံ, နနု –

> ''သိက္ခတီတိ ခေါ ဘိက္ခု တသ္မာ သေက္ခောတိ ဝုစ္စတိ။ ကိဉ္စ သိက္ခတိ, အဓိသီလမ္ပိ သိက္ခတိ အဓိစိတ္တမ္ပိ သိက္ခတိ အဓိပညမ္ပိ သိက္ခတိ။ သိက္ခတီတိ ခေါ ဘိက္ခု တသ္မာ သေက္ခောတိ ဝုစ္စတိ (အ. နိ. ၃.၈၆)။ ယောပိ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနော အနုလောမပဋိပဒာယ ပရိပူရကာရီ သီလသမ္ပန္နော ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဝါရော ဘောဇနေ မတ္တညူ ဇာဂရိယာနုယောဂမနုယုတ္တော ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံ ဗောဓိပက္ခိယာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တော ဝိဟရတိ 'အဇ္ဇ ဝါ သွေ ဝါ အညတရံ သာမညဖလံ အဓိဂမိဿာမီ'တိ, သောပိ သိက္ခတီတိ သေက္ခော''တိ –

ဝစနတော ယထာဝုတ္တကလျာဏပုထုဇ္ဇနဿပိ သီလာဒိဓမ္မာ သေက္ခာတိ ဝုစ္စန္တီတိ? န, ပရိယာယဘာဝတော။ နိပ္ပရိယာယေန ဟိ သေက္ခာသေက္ခဘာတေ ယထာသမ္ဘဝံ မဂ္ဂဖလဓမ္မေသု ဧတတိ လောကိယေသု သေက္ခဘာတသင်

ကာဘာဝတော အသေက္ခဘာတနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ တေနေတဟ **“သီလသမာဓိ”**တိအာဒိ။ အရဟတ္တဖလဓမ္မာပိ သိက္ခာဖလဘာဝေန ပဝတ္တနတော ဟေဋ္ဌိမဖလဓမ္မာ ဝိယ သိက္ခာသု ဇာတာတိအာဒိအတ္ထေဟိ သေက္ခာ သိယုံ, ဟေဋ္ဌု ဋ္ဌိမဖလဓမ္မာပိ တ သိက္ခာဖလဘာဝေန ပဝတ္တနတော အရဟတ္တဖလဓမ္မာ ဝိယ အသေက္ခာတိ စောဒနံ မနသိကတွာ **“ပရိနိဋ္ဌိတသိက္ခာကိစ္စတ္တာ”** တိ ဝုတ္တံ, တထာ **“ဟေဋ္ဌိမဖလေသု ပနာ”** တိအာဒိ။ “တံ ဝေ သာလိံ ဘုဉ္ဇာမိ, သာ ဝေ တိတ္တိရီ, တာနိ ဝေ ဩသဓာနီ”တိအာဒီသု တံသဒိသေသု တဗ္ဗောဟာရော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧတေန စ သေက္ခသဒိသာ အ သေက္ခာ ယထာ “အမနုဿော”တိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ အညေ။ အညတ္ထ “အရိဋ္ဌ”န္တိအာဒီသု ဝုဒ္ဓိအတ္ထေပိ အ- ကာရော ဒိဿတီတိ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တာ သေက္ခာ အသေက္ခာတိ အယမ္ပိ အတ္ထော ဝုတ္တော။

၁၂. ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနသမတ္ထတာယာ တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝိတက္ကာဒိဝိက္ခမ္ဘနသမတ္ထတာ ပိ ဟေတ္ထ လဗ္ဘတီတိ။ အကုသလဝိဒ္ဓံသနရသတ္တာ တ ကုသလာနံ တတ္ထ သာတိသယကိစ္စယုတ္တတံ ပရိတ္တဓမ္မေ မေဟိ မဟဂ္ဂတာနံ ပကာသေတုံ “ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနသမတ္ထတာယာ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဝိပါကကိရိယေသု ဒီဃသန္တာနတာ ဝ,** န ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနသမတ္ထတာ ဝိပုလဖလတာ စာတိ အတ္ထော။ “ဝိပုလံ ဖလံ ဝိပုလဖလ”န္တိ ဧဝံ ပန အတ္ထေ ဂယှမာနေ ဝိပါကေသုပိ ဝိပုလဖလတာ လဗ္ဘတေဝ။ သောပိ ဧကေသနယေန အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **မဟန္တေဟိ ဂတာ ပဋိပန္နာ** တိ အယံ ပနတ္ထော တိဏ္ဏမ္ပိ သာဓာရဏောတိ။ ဂုဏတော အယံ ဧတ္တကောတိ သ တ္တာနံ ပမာဏံ ကရောန္တာ ဝိယ ပဝတ္တန္တီတိ ဩဠာရိကာ ကိလေသာ **“ပမာဏကရာ”**တိ ဝုတ္တာ။ တေဟိ ပရိတော ခဏ္ဍိတာ ပရိစ္ဆိန္နာတိ **ပရိတ္တာ** ။ သတိပိ ကေဟိစိ ပရိစ္ဆိန္နတ္တေ မဟာပမာဏဘာဝေန ဂတာ ပဝတ္တာတိ **မဟဂ္ဂတာ** ။ ပရိစ္ဆေဒကရာနံ ကိလေသာနံ သုခုမာနမ္ပိ အကေစရဘာဝတော တေဟိ န ကထဉ္စိပိ ပရိစ္ဆိန္နာ ဝီတိက္ကန္တာတိ **အပရိစ္ဆိန္နာ အပ္ပမာဏာ,** ယတော တေ “အပရိယာပန္နာ”တိပိ ဝုစ္စန္တိ။

၁၄. တိတ္တိံ န ဇနေန္တီ သန္တတရတာယ အသေစနကဘာဝတော။ တ္တေ စ “ပမာဏကရေဟီ”တိအာဒိကော အ တ္ထဝိကပ္ပော “အတပ္ပကတ္ထေနာ”တိအာဒိကာယ ဟီနတ္တိကပဒဝဏ္ဏနာယ ပရတော ဗဟူသု ဟေတ္ထကေသု လိခီ ယတိ, ယထာဌာနေ ဝေ ပန အာနေတွာ ဝတ္တဗ္ဗော။

၁၅. လောကိယသာဓုဇနေဟိပိ အတိဇိဂုစ္ဆနီယေသု အာနန္တရိယကမ္မနတ္ထိကတအာဒီသု ပဝတ္တိ ဝိနာ ဝိပလ္လာသဗလ ဝဘာဝေန န ဟောတီတိ **“ဝိပရိယာသဒဠှတာယာ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဧတေနာ**တိ “ဝိပါကအနေ သတီ”တိအာဒိနာ သတိပိ ကာလနိယမေ ဝိပါကုပ္ပာဒနေ သာသင်္ကဝစနေန။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ယထာဝုတ္တနယေန နိယတတာယ အတိပ္ပသင်္ ကေ ဒုန္နိတရော, တသ္မာ။ **ဗလဝတာ။ပေ.။ ပဝတ္တိ** တိ ဧတေန အသမာနဇာတိကေန အနိဝတ္တနီယဝိပါကတံ, သမာန ဇာတိကေန စ ဝိပါကာနုပ္ပာဒနေပိ အနန္တရံ ဝိပါကုပ္ပာဒနသမတ္ထတာယ အဝိဟန္တဗ္ဗတံ အနန္တရိကာနံ ဒဿေတိ။ ယ တော တေသံ ဝိပါကဓမ္မတာ ဝိယ သဘာဝသိဒ္ဓါ **နိယတာနန္တရိယတာ။ အညဿ။ပေ.။ အနတော** တိ ဣမိနာပိ အသ မာနဇာတိကာဒီဟိ အနိဝတ္တနီယဖလတံ ဝေ ဝိဘာဝေတိ။

စောဒကော အဓိပ္ပာယံ အဇာနန္တော “နနူ”တိအာဒိနာ အတိပ္ပသင်္ဂမေဝ စောဒေတိ။ ဣတရော “နာပဇ္ဇတီ”တိ အာဒိနာ အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ဝိဝရတိ။ **ကေန္တေ** တိ အဝဿမ္ဘာဝိနိ။ **သန္နိယတတ္တာ** တိ သမ္ပာဒနေ ဇနနေ နိယတ ဘာဝတော။ ဥပရတာ အဝိပစ္စနသဘာဝတသင်္ကာ ယေသု တာနိ ဥပရတာဝိပစ္စ။ပေ.။ သင်္ကာနိ, တဗ္ဘာဝတော **ဥပ။ပေ.။ သ င်္ကတ္တံ,** တသ္မာ။ **“န သမတ္ထတာဝိဃာတတ္တာ** တိ ဗလဝတာပိ အာနန္တရိယေန အနုပဟန္တဗ္ဗတံ အာဟ။ **ဥပတ္ထမ္ဘကာနိ** အနုဗလပ္ပဒါယကာနိ ဟောန္တိ ဥပ္ပတ္တိယာ သန္တာနဿ ဝိသေသိတတ္တာ။ တေန နေသံ ဝိပါကာနုပ္ပာဒ နေပိ အမောဃဝုတ္တိတံ အာဟ။

၁၆. မဂ္ဂကိစ္စံ ပရိညာဒိ။ အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာလောဘာဒေါသသင်္ခါတေဟိ မဂ္ဂဟေတူ ဟိ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တခန္ဓသေသမဂ္ဂင်္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌီနံ သဟေတုကဘာဝဒဿနတော တိဏ္ဏံ နယာနံ **အသင်္ဂဟိတသင် ဂဏှဟနဝသေနာ**တိ ဝုတ္တံ။ **ဟေတုဗဟုတာဝသေနာ**တိ ဗဟုဟေတုကဿ ပဌမနယဿ အနန္တရံ ဗဟုဟေတုကတာသာ မညေန **နိက္ခေပကဏ္ဍဟဋ္ဌိယံ** တတိယံ ဝုတ္တနယော ဣဓ **အဋ္ဌကထာယံ** ဒုတိယံ ဝုတ္တော။ ယထာသကံ ပစ္စယေဟိ ပ ဝတ္တမာနေသု နိရီဟကေသု ဓမ္မေသု ကေသဉ္စိ အနုဝတ္တနီယဘာဝေ န ကေဝလံ ဓမ္မသဘာဝတောယေဝ, အထ ခေါ ပု ရိမဓမ္မာနံ ပဝတ္တိဝိသေသေနပိ ဟောတီတိ အာဟ **“ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဝသေနာ”** တိ။ ပဝတ္တိဝိသေသော ဟိ ပုရိမပုရိမာနံ စိတ္

တစေတသိကာနံ ဥတ္တရုတ္တရေသု ဝိသေသာဓာနံ ဘာဝနာပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရောတိ။ **အနုဝတ္တယမာနော** တိ ဂရုကာရယမာနော။ **ဥအာဟရဏဝသေနာ**တိ နိဒဿနဝသေန, န နိရုဝသေသဒဿနဝသေန။ **ယသ္မာ ပနာ** တိအာဒိနာ ယထာဝုတ္တံ အတ္ထံ ဟဋ္ဌေရေန သာဓေတိ။ တတ္ထ ဟိ အဓိပတိပစ္စယဿ ပစ္စနီယေ ဌိတတ္တာ မဂ္ဂေ အဓိပတိ မဂ္ဂါဓိပတီ တိ အယမတ္ထော လဗ္ဘတီတိ။ **သမာနသဒ္ဒတ္ထဝသေနာ** တိ သတိပိ အညပဒတ္ထသမာနာဓိကရဏသမာသတ္တဘေဒေ မဂ္ဂါဓိပတိသဒ္ဒတ္ထဘေအာဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၁၇. **ဥပ္ပန္န** -သဒ္ဒော ဥပ္ပာအာဒိံ ပဋ္ဌိပဇ္ဇမာနော, ပတ္တ ဝိဂတော စာတိ ဒုဝိဓေသု အတ္ထေသု ဥဘယေသမ္ပိ တစကော, န ပုရိမာနံယေဝတိ တမတ္ထံ ဒဿေတုံ **"အနုပ္ပန္နာ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥပ္ပန္နဘာဝေ** ဥပ္ပာအာဒိပ္ပတ္တတာ။ တေန အတီတာပိ သင်္ဂဟိတာ ဟောန္တိ။ တေနေတဟ **"သဗ္ဗော ဥပ္ပန္နဘာဝေ"** တိ။ **ဥပ္ပန္နဓမ္မဘာဝေ** "ဥပ္ပန္နာ ဓမ္မာ"တိ ပဒေန ဂဟိတဓမ္မဘာဝေ, ဝတ္တမာနဓမ္မဘာဝေတိ အတ္ထော။ ယော တ ဥပ္ပာအာဒိပ္ပတ္တော အတ္တနော စ သဘာဝံ ဓာရေတိ ပစ္စယေဟိ စ ဓာရီယတိ, သော ဥပ္ပန္နဓမ္မောတိ ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝေ **ဥပ္ပန္နဓမ္မဘာဝေ** တိ ဧဝ မေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဥပ္ပန္နဓမ္မေ ဝတ္တ "အနုပ္ပန္နာ"တိ ဝစနံ န ယထာဓိဂတပဋ္ဌိသေဓနတ္ထိ ကထမိဒံ ပစ္စေတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"ယဒိ ဟိ"**တိအာဒိ။ ကေစိ ပနေတ္ထ "ဥပ္ပန္နာတိ ပဒေန အတီတာပိ သင်္ဂဟိတာ။ ယဒိ န သင်္ဂဟိတာ, နိဗ္ဗာနံ ဝိယ တေပိ နဝတ္တဗ္ဗာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ , န စ တထာ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ, တံ ပန တေသံ မတိမတ္တမေဝ။ အယံ ပန တိကော ဒုဝိန္နံ အဒ္ဓါနံ ဝသေန ပူရေတ္ဝာ ဒဿိတောတိ အဋ္ဌကထာယံ ဝက္ခတီတိ။ ဧဝံ သန္တေ ကသ္မာ အတီတာ နဝတ္တဗ္ဗာတိ န ဝုတ္တာတိ? ဓမ္မဝသေန အသင်္ဂဟိတတ္တာဘာဝတော။ ဓမ္မဝသေန ဟိ အသင်္ဂဟိတံ နိဗ္ဗာနံ တတ္ထ နဝတ္တဗ္ဗံ ဇာတံ, န စ နိယောဂတော အတီတာ နာမ ဓမ္မာ ကေစိ အတ္ထိ, ယေ ဣမေ အသင်္ဂဟိတတ္တာ နဝတ္တဗ္ဗာ သိယုန္တိ။ ဖလနိဗ္ဗတ္တိတော ကာရဏဿ ပုရေတရံ နိဗ္ဗတ္တိ ဣမေ ပရိနိဋ္ဌိတသဒ္ဒေန ဝုစ္စတိ, န တဿ ဟုတ္ဝာ ဝိဂတဘာဝေတိ အာဟ **"အနာဂတေ တ"**တိ။ ယတော မေတ္တေယျဿ ဘဂဝတော ဥပ္ပဇ္ဇနကဖလမ္ပိ "ဥပ္ပာဒီ"တိ ဝုစ္စတိ။

၂၀. **ယဿ ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတ္ဝာ** တိအာဒိနာ "တေနာနန္ဒာ"တိအာဒိပဋ္ဌိယာ ဟေဋ္ဌာဟဋ္ဌိ အတ္ထဝသေန ဒဿေတိ။ အယဥ္စှိ တတ္ထ ပါဠိ –

> "ကထဥ္စာနန္ဒ , ဘိက္ခု အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သဏ္ဌပေတိ သန္နိသာဒေတိ ဧကောဒိံ ကရောတိ သမာဒဟတိ။ ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ။ပေ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ ခေါ။ပေ။ သမာဒဟတိ။ သော အဇ္ဈတ္တံ သုညတံ မနသိ ကရောတိ, တဿ အဇ္ဈတ္တံ သုညတံ မနသိကရောတော သုညတာယ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ။ပေ။ မုစ္စတိ။ ဧဝံ သန္တမေတံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧဝံ သမ္ပဇာနာတိ အဇ္ဈတ္တံ ခေါ မေ သုညတံ မနသိကရောတော အဇ္ဈတ္တံ သုညတာယ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ။ပေ။ မုစ္စတီတိ, ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ သော ဗဟိဒ္ဓာ သုညတံ။ပေ။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ သုညတံ။ပေ။ သော အာနေဉ္ဇံ မနသိ ကရောတိ, တဿ အာနေဉ္ဇံ မနသိကရောတော အာနေဉ္ဇာယ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ။ပေ။ မုစ္စတီတိ, ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ တေနာနန္ဒ, ဘိက္ခုနာ"တိ (မ. နိ. ၃.၁၈၈)။

တတ္ထ **အဇ္ဈတ္တသုညတာဒီသူ**တိ အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓာ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ စ သုညတာယ အာနေဉ္ဇေ စ။ **ပဋ္ဌမဇ္ဈာနာဒိသမာဓိနိမိတ္တေ**တိ ဟဒကာဘူတပဋ္ဌမဇ္ဈာနာဒိသမာဓိနိမိတ္တေ။ အပဂုဏဟာဒကဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌိတဿ ဟိ အဇ္ဈတ္တံ သုညတံ မနသိကရောတော တတ္ထ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ။ တတော "ပရဿ သန္တာနေ နု ခေါ ကထ"န္တိ ဗဟိဒ္ဓာ မနသိ ကရောတိ, တတ္ထပိ န ပက္ခန္ဒတိ။ တတော "ကာလေန အတ္တနော သန္တာနေ, ကာလေန ပရဿ သန္တာနေ နု ခေါ ကထ"န္တိ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ မနသိ ကရောတိ, တတ္ထပိ န ပက္ခန္ဒတိ။ တတော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော ဟောတုကာမော "အရူပသမာပတ္တိယံ နု ခေါ ကထ"န္တိ အာနေဉ္ဇံ မနသိ ကရောတိ, တတ္ထပိ န ပက္ခန္ဒတိ။ "ဣဓာနိ မေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတီ"တိ ဝိဿဋ္ဌဝီရိယေန န ဘဝိတဗ္ဗံ, ဟဒကဇ္ဈာနမေဝ ပန သာဓုကံ ပုနပ္ပုနံ မနသိ ကာတဗ္ဗံ, ဧဝမဿ ရုက္ခံ ဆိန္ဒတော ဖရသုမ္ဟိ အဝဟန္တေ ပုနပ္ပုနံ နိသိတနိသိတံ ကာရေတ္ဝာ ဆိန္ဒန္တဿ ဆိဇ္ဇေ ဖရသု ဝိယ ကမ္မဋ္ဌာနေ မနသိကာရော ဝဟတီတိ ဒဿေတုံ **"တသ္မိံယေဝ"** တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ။

အတ္ထတော စ အသမာနတ္တာ တိ ဣဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တံ။ နနု ယေသု အတ္ထေသု အဇ္ဈတ္တ-သဒ္ဒော ဝတ္တတိ, တေ
သဗ္ဗေ ဒဿေတ္ွာ ဣဓာဓိပ္ပေတတ္ထနိဒ္ဓာရဏတ္ထံ အတ္ထုဒ္ဓာရဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ စက္ခာဒီသု စ အဇ္ဈတ္တိ
က-သဒ္ဒော အဇ္ဈတ္တာနံ အဗ္ဘန္တရတာဝိသေသမုပာဒါယ ပဝတ္တတိ, ယတော တေ အဇ္ဈတ္တအဇ္ဈတ္တာတိ ဝုစ္စန္
တိ။ အပိစ ''ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ''တိ ဣဒံ အဇ္ဈတ္တိက-သဒ္ဒဿ စက္ခာဒီနံ အဇ္ဈတ္တဘာဝဝိဘာဝနသဗ္ဘာဝတော ဣဓ
ဥဒာဟရဏဝသေန ဝုတ္တံ။ တေနေဝ ဟိ အဋ္ဌကထာယံ အဇ္ဈတ္တိကဒုကေ ''အဇ္ဈတ္တာဝ အဇ္ဈတ္တိကာ''တိ ဝုတ္တံ။
ဧတ္ထ သတိ န ဧတ္ထ သဒ္ဒတော အသမာနတာပိ သိယာ, တသ္မာယေဝ ယထာဝုတ္တစောဒနံ ဝိသောဓေန္တော **''အယံ ပ
နေတ္ထ''**တိအာဒိမာဟ။ **တေနာ**တိ တသ္မာ။ **တံတစကဿာ** တိ အဇ္ဈတ္တဇ္ဈတ္တတစကဿ **သက္ကာ ဝတ္တုံ** တ
ဒတ္ထဿ အဇ္ဈတ္တဘာဝသဗ္ဘာဝတော။

''န ခော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု သောဘတိ သင်္ဂဏိကာရာမော သင်္ဂဏိကာရတော သင်္ဂဏိကာရာမတံ အနုယုတ္
တော''တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၃.၁၈၆) ပဗ္ဗဇိတာသာရုပ္ပဿ နေက္ခမ္မသုခာဒိနိကာမလာဘိတာယ အဘာဝဿ စ ဒဿ
နေန သင်္ဂဏိကာရာမတာယ, ''နာဟံ, အာနန္ဒ, ဧကံ ရူပမ္ပိ သမနုပဿာမိ, ယတ္ထ ရတ္တဿ ယထာဘိရတဿ ရူပ
ဿ ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ န ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယုံ သောကပရိ။ပေ.။ ဥပာယာသာ''တိ (မ. နိ. ၃.၁၈၆) ဧဝံ ရူပာဒိရတိယာ စ
အာဒီနဝံ ဝတ္ွာ တသေဝ ကောစိ ဒုပ္ပညဇာတိကော ပဗ္ဗဇိတော ဝဒေယ္ယ ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ခေတ္တေ ပဝိဋ္ဌာ ကဝိယော
ဝိယ အမ္ဟေယေဝ ဂဏတော နီဟရတိ, ဧကီဘာဝေ နိယောဇေတိ, သယံ ပန ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီဟိ ပရိဝုတော ဝိဟ
ရတီ''တိ, တဿ ဝစနောကာသုပစ္ဆေဒနတ္ထံ စက္ကတဋ္ဌပရိယန္တာယ ပရိသာယ မဇ္ဈေ နိသိန္နောပိ တထာဂတော
ဧကကောတတိ ဒဿနတ္ထံ ''အယံ ခော ပနာ''တိ ဒေသနာ အာရဒ္ဓာတိ အာဟ **''တပ္ပဋိပက္ခဝိဟာရဒဿနတ္ထ''** န္
တိ။ တတ္ထ **သဗ္ဗနိမိတ္တာန** န္တိ ရူပာဒီနံ သင်္ခတနိမိတ္တာနံ။ **အဇ္ဈတ္တ**န္တိ ဝိသယဇ္ဈတ္တံ။ **သုညတ**န္တိ အနတ္တာနုပ
ဿနာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တဖလသမာပတ္တိံ။ တေနေတဟ **''အဇ္ဈတ္တ''**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ ဒုတိယေ ဝိကပ္ပေ **ဌာန**-သဒ္ဒော
ကာရဏပရိယာယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သစ္စကသုတ္တေနာ** တိ မဟာသစ္စကသုတ္တေန။ တတ္ထ ဟိ –

''အဘိဇာနာမိ ခော ပနာဟံ, အဂ္ဂိဝေဿန, အနေကသတာယ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတာ, အပိဿု မံ
ဧကမေကော ဧဝံ မညတိ 'မမေဝါရဗ္ဘ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတီ'တိ။ န ခော ပနေတံ, အဂ္ဂိဝေဿ
သန, ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယာဝဒေဝ ဝိညာပနတ္ထာယ တထာဂတော ပရေသံ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ။ သော ခော အဟံ, အဂ္ဂိ
ဝေဿန, တဿာယေဝ ကထာယ ပရိယောသာနေ တသ္မိံယေဝ ပုရိမသ္မိံ သမာဓိနိမိတ္တေ အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္
တံ သဏ္ဌပေမိ သန္နိသာဒေမိ, ဧကောဒိံ ကရောမိ, သမာဒဟာမိ 'ယေန သုဒံ နိစ္စကပ္ပံ ဝိဟရာမီ''တိ (မ. နိ. ၁.၃၈၇)
–

အာဂတန္တိ။

၂၂. အညေဟိ အနိဒဿနေဟိ အညံ ဝိယ ကတ္ွာ ယထာ ''သိလာပုတ္တကဿ သရီရ''န္တိ။ **ဓမ္မသဘာဝသာမ
ညေနာ**တိအာဒိနာ ကိဉ္စာပိ ရူပာယတနတော အညော နိဒဿနဘာဝေါ နာမ နတ္ထိ, ဓမ္မသဘာဝေါ ပန အတ္ထိ။ တတော စ
ရူပာယတနဿ ဝိသေသော နိဒဿနဘာဝေန ကတောတိ တဒညဓမ္မဝိသေသကရော နိဒဿနဘာဝေါ ရူပာယတနတော
အနညောပိ အညော ဝိယ ကတ္ွာ ဥပစရိတောတိ ဒဿေတိ။ **အတ္ထဝိသေသော** သာမညဝိသေသတ္ထဘေဒေါ။ **သယံ
သမ္ပတ္တာနံ** ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓမ္မာနံ, **နိဿယဝသေန သမ္ပတ္တာနံ** ဃာနဇိဝှာကာယာနံ ဂန္ဓရသာနဉ္စ, ဣတရေသံ အသမ္
ပတ္တာနံ။ **အညမညပတနံ** အညမညဿ ယောဂ္ယဒေသေ အဝဋ္ဌာနံ, **ယေန** ပဋိဃာနနဘာဝေန။ **ဗျာဟရာဒီ** တိ စိတ္တကိ
ရိယာတယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေန အက္ခိပဋလာဒီနံ ဟေဋ္ဌာ ဥပရိ စ သံသီဒနလင်္ဃနာဒိပ္ပဝတ္တိမာဟ။ **ဝိကာရုပ္ပတ္တိ** ဝိ
သဒိသုပ္ပတ္တိ, ဝိသယဿ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဘာဝေန အနုဂ္ဂဟော ဥပဃာတော စာတိ အတ္ထော။

တိကမာတိကာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကမာတိကာပဒဝဏ္ဏနာ

၁-၆. သမာနဒေသဂ္ဂဟဏာနံ ကေသိဉ္စိယေဝ ဝတ္ထုသိဉ္စိ ဂဟေတဗ္ဗာနံ, ကေဝတ္ထုဝိသယာနံ တ။ အထ တ သမာနဒေသာနံ ကေဝတ္ထုကတ္တာ သမာနဂဟေတဗ္ဗဘာဝတနံ ကေပ္ပဟာဒိတောတိ အတ္ထော။ ယေ ဓမ္မာ ဟေတုသဟဂတာ, တေ ဟေတူဟိ သဟ သင်္ဂယှဟန္တိ။ ယော စ တေသံ သဟေတုကဘာဝေ, သော သဟဇာတာဒီဟိ ဟေတူဟိ ကတောတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ **"သမာ။ပေ။ သဗ္ဗာဝ"** န္တိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန စေတ္ထ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာဓနာဒိဟေတုဗျာပာရေ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ **ကေဝိဘာဝူပဂမန္တိ** ကေကလာပဘာဝေန ပဝတ္တမာနာနံ စိတ္တစေတသိကာနံ သံသဋ္ဌတာယ သမူဟဃနဘာဝေန ဒုဝိညေယျနာနာကရဏတံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဓမ္မနာနတ္တာဘာဝေပီ** တိ သဘာဝတ္ထဘေအာဘာဝေပိ။ **ပဒတ္ထနာနတ္တေနာ**တိ နာနာပအာဘိဓေယျတာဘေဒေန။ ဧတေန ပကာရန္တရာပေက္ခံ ဒုကန္တရဝစနန္တိ ဒဿေတိ။ အနေကပ္ပကာရာ ဟိ ဓမ္မာ။ တေနေဝ "သဗ္ဗေ ဓမ္မာ သဗ္ဗာကာရေန ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဉာဏမုခေ အာပာထံ အာဂစ္ဆန္တီ"တိ (မဟာနိ. ၁၅၆; စူဠနိ. မောဃရာဇမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၈၅) ဝုတ္တံ။ အယဉ္စ အတ္ထော တိကေသုပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယေသံ ဝိနေယျာနံ ယေဟိ ပကာရဝိသေသေဟိ ဓမ္မာနံ ဝိဘာဝနေ ကတေ ပဋိဝေဓော ဟောတိ, တေသံ တပ္ပကာရဘေဒေဟိ ဓမ္မာနံ ဝိဘာဝနံ။ ယေသံ ပန ယေန ဧကေနေဝ ပကာရေန ဝိဘာဝနေ ပဋိဝေဓော ဟောတိ, တေသမ္ပိ တံ ဝတ္ဝာ ဓမ္မိဿရတ္တာ တဒညနိရဝသေသပ္ပကာရဝိဘာဝနဉ္စ ဒေသနာဝိလာသောတိ အာဟ **"ဒေသေတဗ္ဗပ္ပကာရဇာနန"** န္တိ အာဒိ။ နနု ဧကေန ပကာရေန ဇာနန္တဿ တဒညပ္ပကာရဝိဘာဝနံ အဖလံ ဟောတီတိ? န ဟောတိ ပဋိသမ္ဘိဒာပ္ပဘေဒဿ ဥပနိဿယတ္တာ။ တေ ပကာရာ ဧတေသန္တိ တပ္ပကာရာ, တဗ္ဘာဝေ **တပ္ပကာရတာ** ။ ဣမိနာ ဓမ္မာနံ ဝိဇ္ဇမာနဿေဝ ပကာရဝိသေသဿ ဝိဘာဝနံ ဒေသနာဝိလာသောတိ ဒဿေတိ။

အညတ္ထာပီ တိ "အဟေတုကာ စေဝ ဓမ္မာ န စ ဟေတူ"တိအာဒီသု။ ယထာ ပဌမဒုကေကဒေသေ ဂဟေတ္ဝာ ဒုတိယတတိယဒုကေဟိ သဒ္ဓိံ ဆဋ္ဌဒုကနယေ ယောဇနာ "ဟေတူ ဓမ္မာ သဟေတုကာပိ အဟေတုကာပီ"တိအာဒယော တယော ဒုကာ လဗ္ဘန္တိ, ဧဝံ ဒုတိယတတိယဒုကေကဒေသေ ဂဟေတ္ဝာ ပဌမဒုကေန သဒ္ဓိံ ယောဇနာယ "သဟေတုကာ ဓမ္မာ ဟေတူပိ န ဟေတူပိ, အဟေတုကာ ဓမ္မာ ဟေတူပိ န ဟေတူပိ, ဟေတုသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ ဟေတူပိ န ဟေတူပိ, ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ ဟေတူပိ န ဟေတူပီ"တိ စတ္တာရော ဒုကာ လဗ္ဘန္တိ, တေ ပန ဝုတ္တနယေနေဝ သက္ကာ ဒဿေတုန္တိ န ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ အထ တ ဟာပိုယံ ဝုတ္တေဟိ စတုတ္ထပဉ္စမေဟိ အဋ္ဌကထာယံ ဒဿိတေဟိ ပုရိမေဟိ ဒွီဟိ နိန္နာနာကရဏတော ဧတေ န ဝုတ္တာ။ သန္နိဝေသဝိသေသမတ္တမေဝ ဟေတ္ထ ဝိသေသောတိ။ တေနေဝ ဟိ နိန္နာနတ္ထတ္တာ ဟာပိုယံ အာဂတဒုကေသု ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌရိတဒုကာနံ ယထာသမ္ဘဝံ အဝရောဓနေန အဝုတ္တတံ ဒဿေတုံ **"ဧတေသု ပနာ"**တိအာဒိမာဟ။

အထ တ "ဧတေန တ ဂတိဒဿနေနာ"တိအာဒိနာ ဝက္ခမာနနယေန "ဟေတူ စေဝ ဓမ္မာ အဟေတုကာ စာ"တိအာဒီနံ သမ္ဘဝန္တာနံ ဒုကာနံ သင်္ဂဟေ သတိ ဧတေသမ္ပိ သင်္ဂဟော သိယာ။ ယတော တ ဒုကတော ပဒံ နိဒ္ဓာရေတ္ဝာ ဒုကန္တရံ ဝုစ္စတိ, တေန သတိ စ နာနတ္တေ ဒုကန္တရံ လဗ္ဘတိ, န စေတ္ထ ကောစိ ဝိသေသော ယထာဝုတ္တဒုကေဟီတိ သံဝဏ္ဏနာသု န ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တ္ထေ စ ယထာ သဟေတုကဒုကတော ဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကဿ, ဟေတုသဟေတုကဒုကတော စ ဟေတုဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကဿ ပဒတ္ထမတ္တတော နာနတ္တံ, န သဘာဝတ္ထတော။ ဧဝံ သန္တေပိ သဟေတုကဟေတုသဟေတုကဒုကေ ဝတ္ဝာ ဣတရေပိ ဝုတ္တာ, ဧဝံ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဟေတုဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကာဒီဟိ သဘာဝတ္ထနာနတ္တာဘာဝေပိ ပဒတ္ထနာနတ္တသမ္ဘဝတော ဓမ္မနာနတ္တာဘာဝေပိ ပဒတ္ထနာနတ္တေန ဒုကန္တရံ ဝုစ္စတီတိ ဝုတ္တတ္တာ "ဟေတုသဟဂတာ ဓမ္မာ, န ဟေတုသဟဂတာ ဓမ္မာ, ဟေတုသဟဇာတာ ဓမ္မာ, န ဟေတုသဟဇာတာ ဓမ္မာ။ ဟေတုသံသဋ္ဌာ ဓမ္မာ, ဟေတုဝိသံသဋ္ဌာ ဓမ္မာ။ ဟေတုသမုဋ္ဌာနာ ဓမ္မာ, န ဟေတုသမုဋ္ဌာနာ ဓမ္မာ။ ဟေတုသဟဘုနော ဓမ္မာ, န ဟေတုသဟဘုနော ဓမ္မာ"တိအာဒီနံ, တထာ "ဟေတူ စေဝ ဓမ္မာ ဟေတုသဟဂတာ စာ"တိအာဒီနံ, "န ဟေတူ ခော ပန ဓမ္မာ ဟေတုသဟဂတာပိ, န ဟေတုသဟဂတာပီ"တိအာဒီနဉ္စ သမ္ဘဝန္တာနံ အနေကေသံ ဒုကာနံ သင်္ဂဟော အနုညာတော ဝိယ ဒိဿတိ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ "ဧတေန တ ဂတိဒဿနေနာ"တိအာဒိ။ ဧဝံ အာသဝဂေစ္ဆကာဒီသုပိ အယမတ္ထော ယထာသမ္ဘဝံ ဝတ္တဗ္ဗော။ ဓမ္မာနံ တ သဘာဝကိစ္စာဒိဘေဒဓေတဗ္ဗာကာရဉ္စ ယာထာဝတော ဇာနန္တေန ဓမ္မသာမိနာ ယတ္တကာ ဒုကာ ဝုတ္တာ, တတ္တကေသု ဌာတဗ္ဗံ။ အဒ္ဓာ ဟိ တေ ဒုကာ န ဝတ္တဗ္ဗာ, ယေ ဘဂဝတာ န ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ န ဟေတုဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကော ဆဋ္ဌဒုကေ

န နိန္နာနတ္တောတိ အဓိပ္ပာယော။ **တေသူ**တိ ပဌမဒုကတတိယဒုကေသု။ ယဒိ ဒုကန္တရေဟိ ဒုကန္တရပဒေဟိ စ သမာနတ္ထတ္တာ ဧတေသံ ဒုကာနံ ဒုကန္တရပအနဥ္ဆ အဝစနံ , ဧဝံ သတိ ဆဠဒုကေ ပဌမပဒမ္ပိ န ဝတ္တဗ္ဗံ စတုတ္ထဒုကေ ဒုတိယပဒေန သမာနတ္ထတ္တာ။ တထာ စ ဆဠဒုကောယေဝ န ဟောတီတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **"စတုတ္ထဒုကေ"**တိအာဒိ။ **ဒုကပူရဏတ္ထန္တိ** ဣဒံ သမာနတ္ထတံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဒေသနာဝိသေသော ပန ဝိဇ္ဇတိယေဝ။ အတ္ထန္တရတာဘာဝေပိ ပကာရဘေဒဟေတုကံ ဒုကန္တရဝစနန္တိ ဒဿိတော ဟိ အယမတ္တောတိ။ **ဧတေန ဂတိဒဿနေနာ** တိ အတ္ထဝိသေသာဘာဝေပိ ဆဠဒုကပူရဏသင္ခါတေန နယဒဿနေန။ **ပဌမဒုကေ။ပေ။ ဒဿိတော** ဟဌိယံ ဝုတ္တေဟိ စတုတ္ထပဥ္စမေဟိ, အဌကထာယံ ဒဿိတေဟိ ပုရိမေဟိ ဒ္ဝီဟိ, ဣမေ ဒဿိတေဟိ စတူဟိ။ **တေသူ**တိ ဒုတိယတတိယဒုကေသု။ **ပဌမဒုကပက္ခေပေန ဒဿိတော** ဟဌိယံ ဆဠဒုကေန ဣတရတ္ရ စ ဣတရဒုကေဟီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၇-၁၃. **ပစ္စယဘာဝမတ္တေန။ပေ။ အတ္ထိတ** န္တိ ဧတေန န ပဋိလဒ္ဓတ္တတာသင်္ခါတာ သသဘာဝတာဝ အတ္ထိတာ, အထ ခေါ ပဋိပက္ခေန အနိရောဓော အပ္ပဟီနတာ အနိပ္ဖာဒိတဖလတာ ကာရဏာသမုဂ္ဃာတေန ဖလနိဗ္ဗတ္တနာရဟတာ စာတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ။ တထာ ဟိ "ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတီ"တိ ဧတ္ထ "သတီ"တိ ဣမိနာ ဝစနေန ယေန ဝိနာ ယံ န ဟောတိ, တံ အတီတာဒိပိ ကာရဏံ သင်္ဂဟိတမေဝတိ။ တေနေတဟ **"န သဟေတု။ပေ။ ကာလာနမေတာ"**တိ။ **သမေ။ပေ။ ဒီပေတိ** သမေစ္စ သမ္ဘုယ ပစ္စယေဟိ ကတန္တိ **သင်္ခတ** န္တိ။ **အယမေတေသံ ဝိသေသော**တိ အယံ ပစ္စယနိဗ္ဗတ္တာနံ ပစ္စယဝန္တတာ အနေကပစ္စယနိပ္ဖာဒိတတာ စ ဒုကဒွ၀ယေ ပုရိမပဒတ္ထာနံ ဘေဒေ, ဣတရေသံ ပန ပုရိမပဒသင်္ဂဟိတဓမ္မဝိဓုရသဘာဝတာယာတိ။ **အဝိနိ။ပေ။ ဌပနတော**တိ "ဧတ္တကာ"တိ ပဘေဒပရိစ္ဆေဒနိဒ္ဒါရဏာဝသေန အဘိဓမ္မမာတိကာယံ ဓမ္မာနံ အဝုတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။ သုတ္တန္တမာတိကာယံ ပန နိဒ္ဒါရိတသရူပသင်္ခါဝိသေသတ္တော ဝိနိစ္ဆိတတ္ထပရိစ္ဆေအယေဝ အဝိဇ္ဇာဒယော ဝုတ္တာတိ။ **"ပထဝီအာဒိ ရူပ"**န္တိ ဧတသ္မိံ အတ္ထဝိကပ္ပေ အနေကဟေတုကေသု စိတ္တုပ္ပာဒေသု ဟေတူနံ သဟေတုကဘာဝေ ဝိယ သဗ္ဗေသံ ပထဝီအာဒီနံ ရူပီဘာဝေ သိဒ္ဓေတိ အာဟ **"ပုရိမ။ပေ။ ပဇ္ဇတီ"** တိ။ န ဟိ တေသု နိယတော ကတ္ထစိ သံသာမိဘာဝေတိ။ အနိစ္စာနုပဿနာယ တ လုဇ္ဇတိ ဆိဇ္ဇတိ ဝိနဿတီတိ ဂဟေတဗ္ဗော လောကောတိ တံဂဟဏရဟိတာနံ လောကုတ္တရာနံ နတ္ထိ လောကတာ။ **တေနေတ**တိ ဒုက္ခသစ္စဘာဝေန ပရိညေယ္ယဘာဝေနာတိ အတ္တော။

ဒုကဗဟုတာ အာပဇ္ဇတီ တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု ဝီသတိ ဒုကာ ဝိဘတ္တာ, "အဝုတ္တောပိ ယထာလာဘဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော"တိ စ ဝက္ခတီတိ ဒုကဗဟုတာ ဣဋ္ဌာတာ တေတိ? သစ္စမေတံ, တံယေဝ ပန ဒုကဗဟုတံ အနိစ္ဆန္တော ဧဝမာဟ။ အပိစ ဒုကဗဟုတာ အာပဇ္ဇတိ, သာ စ ခေါ ဝိညာဏဘေဒအနုသာရိနီ, တတ္ထာပိ ကာမာဝစရကုသလတော ဉာဏသမ္ပယုတ္တာနိ, တထာ မဟာကိရိယတော မနောဒွါရာဝဇ္ဇနန္တိ ဧဝံပကာရာနံ သဗ္ဗဓမ္မာရမ္မဏဝိညာဏာနံ အနာမသန တော န ဗ္ဗာပိနီတိ ဒဿေတိ **"ဒုကဗဟုတာ"**တိအာဒိနာ။ အဗ္ဗာပိဘာဝေ ပန အေသံ ဒဿေန္တော **"တထာ စ။ပေ။ သိယာ"**တိ အာဟ။ **နိဒ္ဒေသေန စ ဝိရုဇ္ဈ** န္တိ "ယေ တေ ဓမ္မာ စက္ခုဝိညေယျာ, န တေ ဓမ္မာ သောတဝိညေယျာ"တိ အာဒိနာ ရူပာယတနာဒီနံ ပစ္စေကစက္ခုဝိညာဏာဒိနာ ကေနစိ ဝိညေယျတံ, သောတဝိညာဏာဒိနာ ကေနစိ နဝိညေယျတဥ္ဆ ဒဿေန္တေန နိက္ခေပရာသိနိဒ္ဒေသေန "ဒွိန္နမ္ပိ ပဒါနံ အတ္ထနာနတ္တတော ဒုကော ဟောတီ"တိ ဣဒံ ဝစနံ ဝိရုဇ္ဈံ, တထာ အတ္ထုဒ္ဓါရနိဒ္ဒေသေနပိ အတ္ထတော န သမေတီတိ အတ္ထော။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ နိက္ခေပရာသိသံဝဏ္ဏနာယံ။ ယော စ ပဋိသေဓော ကတော အတ္ထနာနတ္တတော ဒုကံ ဒဿေတုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **န ဟိ သမ။ပေ။ သေဓေတုန္တိ** ဧတေန "ယေ တေ ဓမ္မာ စက္ခုဝိညေယျာ, န တေ ဓမ္မာ သောတဝိညေယျာ"တိ ဧတ္တကေသု နိဒ္ဒေသပဒေသု ဒုကပဒဒွ၀ယပ္ပဝတ္တိ ဟဋ္ဌိတော ဧဝ ဝိညာယတီတိ ဒဿေတိ။

တထေတတိ ဥဘိန္နံ ကေစိန-သဒ္ဒာနံ အနိယမတော စက္ခုသောတာဒိနိဒ္ဒိသ္သယတေဟာရေန စက္ခုသောတဝိညာဏာဒိကော ဘိန္နသဘာဝေယေဝ ဓမ္မော အတ္ထောတိ ဒဿနဝသေန။ ရူပာယတနမေဝ ဟိ စက္ခုသောတဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျာဝိညေယျဘာဝတော "ကေနစိ ဝိညေယျံ ကေနစိ နဝိညေယျ"န္တိ စ ဝုစ္စတီတိ။ ယဒိ ဧဝံ ဣမသ္မိမ္ပိ ပက္ခေ ဒုကဗဟုတာ အာပဇ္ဇတီတိ စောဒနံ မနသိ ကတွာ အာဟ **"န စေတ္ထာ"** တိအာဒိ။ **ဝိညာတဗ္ဗဘေဒေနာ** တိ ဝိညာတဗ္ဗဝိသေသေန, ဝိညေယျေကဒေသေနာတိ အတ္တော။ **ဒုကဘေဒေ**တိ ဒုကဝိသေသော, ကေနစိ ဝိညေယျဒုကော, တပ္ပဘေဒေယေဝ တ။ **သမတ္တော** ပရိယတ္တော ပရိပုဏ္ဏောတိ အတ္တော။ **ယတ္တကာ ဝိညာတဗ္ဗာ တတ္တကာ ဒုကာ** တိ ဒုကဘေဒအာပဇ္ဇနပ္ပကာရဒဿနံ။ **ဝေဠ သတီ** တိအာဒိနာ ဣမိဿာ သံဝဏ္ဏနာယ လဒ္ဓဂုဏံ ဒဿေတိ။ "ယေ တေ ဓမ္မာ စက္ခုဝိညေယျာ, န တေ ဓမ္မာ သောတဝိညေယျာ"တိ ရူပာယတနဒဿေ၀ ဝုတ္တတ္တာ အတ္ထဘေဒအာဘာ၀

တော ကထမယံ ဒုကော ဟောတီတိ အာဟ **“ဝိညာဏနာနတ္တေနာ”** တိအာဒိ။ ယဒိ ပန သဗ္ဗဝိညာတဗ္ဗသင်္ဂဟော ဒုကောသမတ္တော ဟောတိ, နိက္ခေပရာသိနိဒ္ဒေသော ကထံ နီယတီတိ အာဟ **“တေဿ ပနာ”** တိအာဒိ။

ဧတ္ထ ပန ယထာ ဝိညာဏနာနတ္တေန ဝိညာတဗ္ဗံ ဘိန္ဒိတွာ ဒုကေ ဝုစ္စမာနေ သတိပိ ဝိညာတဗ္ဗာနံ ဗဟုဘာဝေ ယတ္တကာ ဝိညာတဗ္ဗာ, တတ္တကာ ဒုကာတိ နတ္ထိ ဒုကဗဟုတာ ဒုကသင်္ဂဟိတဓမ္မေကဒေသေသု ဒုကပဒဒွယပ္ပဝတ္တိ ဒဿနဘာဝတော။ ဧဝံ ဒွိန္နမ္ပိ ပဒါနံ အတ္ထနာနတ္တေန ဒုကေ ဝုစ္စမာနေပိ ယတ္တကာနိ ဝိညာဏာနိ, တတ္တကာ ဒုကာတိ နတ္ထိ ဒုကဗဟုတာ ဒုကသင်္ဂ။ပေ။ ဘာဝတော ဧဝ။ န ဟိ ကေနစိ ဝိညာဏံ “ကေနစိ ကေနစီ”တိ ဝုတ္တံ, ကိန္တု အပရိမိတိ သဗ္ဗဝိညာဏသင်္ဂဟော ဒုကော သမတ္တော ဟောတိ, န စ ကတ္ထစိ ဒုကဿ ပစ္ဆေဒော အတ္ထိ ဣန္ဒြိယဝိညာဏာနံ ဝိယ မနောဝိညာဏဿာပိ ဝိသယဿ ဘိန္နတ္တာ။ န ဟိ အတီတာရမ္မဏံ ဝိညာဏံ အနာဂတာဒိအာရမ္မဏံ ဟောတိ, အနာဂတာရမ္မဏံ ဝါ အတီတာဒိအာရမ္မဏံ, တသ္မာ ယထာလဒ္ဓဝိသေသေန ဝိသိဋ္ဌေသု မနောဝိညာဏဘေဒေသု တဿ တဿ ဝိသယဿ အာလမ္ဗနာနာလမ္ဗနဝသေန ဒုကပဒဒွယပ္ပဝတ္တိ န သက္ကာ နိဝါရေတုံ။ တေနေဝ စ အဋ္ဌကထာယံ “မနောဝိညာဏေန ပန ကေနစိ ဝိညေယျဉ္စေဝ အဝိညေယျဉ္စာတိ အယမတ္ထော အတ္ထိ, တသ္မာ သော အဝုတ္တောပိ ယထာလာဘဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော”တိ ဘူမိဘေဒဝသေန ယထာလာဘံ ဒဿေဿတိ။ “ဝတ္ထာနာဘာဝတော”တိ ဣဒမ္ပိ အနာမဋ္ဌဝိသေသံ မနောဝိညာဏသာမညမေဝ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ ဟဋ္ဌိ ပန ဣန္ဒြိယဝိညာဏေဟိ နယဒဿနဝသေန အာဂတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ဣမိဿာပိ အတ္ထဝဏ္ဏနာယ “ကေနစီ”တိ ပဒံ အနိယမေန သဗ္ဗဝိညာဏသင်္ဂါဟကန္တိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ, နိဒ္ဒေသေန စ န ကောစိ ဝိရောဓော။ စက္ခုဝိညေယျနသောတဝိညေယျဘာဝေဟိ ဒုကပဒဒွယပ္ပဝတ္တိ ဒဿိတာ, န ပန စက္ခုဝိညေယျာစက္ခုဝိညေယျဘာဝေဟိ ဝိသေသကာရဏာဘာဝတော။ ကိဉ္စ “ယေ ဝါ ပနာ”တိ ပဒန္တရသမ္ဗန္ဓနတောပိ “ယေ တေ ဓမ္မာ စက္ခုဝိညေယျာ။ပေ။ န တေ ဓမ္မာ စက္ခုဝိညေယျာ”တိ (ဓ. သ. ၁၁၀၁) ဧတ္တာဝတာ ဒုကပဒဒွယပ္ပဝတ္တိ ဒဿိတာတိ ဝိညာယတိ။ ပဒန္တရာဘာဝဒဿနတော ဟိ ယေဝါပန-သဒ္ဒော ယထာ “ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ, သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလာ။ ယေ ဝါ ပန ကုသလမူလာ, သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာ”တိအာဒီသု (ယမ. ၁.မူလယမက.၁)။ အညထာ “ယေ တေ ဓမ္မာ စက္ခုဝိညေယျာ, န တေ ဓမ္မာ သောတဝိညေယျာ။ ယေ တေ ဓမ္မာ သောတဝိညေယျာ, န တေ ဓမ္မာ စက္ခုဝိညေယျာ”တိ ဟဋ္ဌိ အဘဝိဿ။ ယံ ပန ဝဒန္တိ “ယေ တေ ဓမ္မာ စက္ခုဝိညေယျာ။ပေ။ န တေ ဓမ္မာ စက္ခုဝိညေယျာတိ ဣမိနာ အတ္ထတော ဒွေဝ ဒုကာ ဝုတ္တာ ဟောန္တီ”တိ, တဒပိ စက္ခုဝိညေယျာစက္ခုဝိညေယျတံ သောတဝိညေယျာသောတဝိညေယျတဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပန “စက္ခုဝိညေယျနသောတဝိညေယျတံ သောတဝိညေယျနစက္ခုဝိညေယျတဉ္စာ”တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧတေန ဟဋ္ဌိပဋိသေဓနေဉ္စ နိဝါရိတံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ပဋိသေဓနဿေဝ အဘာဝတော။ တထာ ယဿ အာရမ္မဏဿ ဝိဇာနနဘာဝေန ယော အတ္ထော ဝုစ္စမာနော အနိယမဒဿနတ္ထံ “ကေနစီ”တိ ဝုတ္တော, သောယေဝ တတော အညဿ အဝိဇာနနဘာဝေန ဝုစ္စမာနော အနိယမဒဿနတ္ထံ ပုန “ကေနစီ”တိ ဝုတ္တောတိ တဒတ္ထဒဿနေ တေနေဝါတိ အယံ ပဒတ္ထော န သမ္ဘဝတီတိ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ။ ဧဝမေတ္ထ ယထာ အဋ္ဌကထာ အဝဋ္ဌိတာ, တထာ အတ္ထော ယုဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၄-၁၉. သန္တာနဿ အဇ္ဈမလီနဘာဝကရဏတော ကဏ္ဍုဟကမ္မဝိပါကဟေတုတော စ အပရိသုဒ္ဓတ္တာ **“အသုစိဘာဝေန သန္ဒန္တီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထာ** တိ ဝဏေ။ **ပဂ္ဃရဏက။ပေ။ သဒ္ဒော** တိ ဧတေန အာသဝေ ဝိယ အာသဝေတိ အယမ္ပိ အတ္ထော ဒဿိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကေတုဘူ။ပေ။ ဝုတ္တာနီ** တိ ဧတေန ကေတုဘူဂ္ဂဟဏံ ဥပလက္ခဏံ ယထာ “ကာကေဟိ သပ္ပိ ရက္ခိတဗ္ဗ”န္တိ ဒဿေတိ။ ကေတုဘူသဒိသာ ကေတုဘူတိ ပန အတ္ထေ သတိ ဂုဏပ္ပဓာနတ္တာနံ ဧကေန သဒ္ဒေန အဝစနီယတ္တာ ဝေဒနာဒယော ဝုတ္တာ ဘဝေယျုံ။ အထ ဝါ **ကေတုဘူ** တိ ကေသေသေန သာမညေန ဝါ အယံ နိဒ္ဒေသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဘိဝိဓိဝိသယံ အဝဓိန္တိ ဝိဘတ္တိံ ပရိဏာမေတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ။

သမ္ပယုတ္တေဟိ အာသဝေဟိ **တံသဟိတတာ** အာသဝသဟိတတာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ သဟေတုကာနံ သမ္ပယုတ္တေဟိ ဟေတူဟိ သဟေတုကတာ, န ဧဝံ သာသဝတာတိ ဝုတ္တဓမ္မာနံ သမ္ပယုတ္တေဟိ အာသဝေဟိ သာသဝတာ, အထ ခေါ ဝိပ္ပယုတ္တေဟိပီတိ။ ဒုကန္တရေ အဝုတ္တပဒဘာဝေါယေဝေတ္ထ ဒုကယောဇနာယ ဉာယာဂတတာ။ ယဒိ ဧဝံ ဟေတုဂေစ္ဆကေ ကထန္တိ အာဟ **“ဟေတုဂေစ္ဆကေ ပနာ”** တိအာဒိ။ **ပဌမေ ဒုကေ ဒုတိယဿ ပက္ခေပေ ဧကော**တိ စတုတ္ထဒုကမာဟ။ **ပဌမေ ဒုကေ တတိယဿ ပက္ခေပေ ဒွေ** တိ “အာသဝါ စေဝ ဓမ္မာ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တာ စ, အာသဝဝိပ္ပယုတ္တာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ အာသဝါ”တိ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ပဉ္စမဒုကမာဟ။ **ပဌမဿ ဒုတိယေ ဒုကေ ပက္ခ**

ခေပေ ဧကောတိ ''နော အာသဝေ ဓမ္မာ သာသဝာပိ အနာသဝာပီ''တိ အယမေကော။ **တတိယေ ပဌမဿ ပဂ္ဂေပေ ဒွေဝေတိ** ''အာသဝေ ဓမ္မာ အာသဝသမ္ပယုတ္တာပိ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တာပိ, နော အာသဝေ ဓမ္မာ အာသဝသမ္ပယုတ္တာပိ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တာပီ''တိ က္ကမေ ဒွေ။ **တတိယေ ဒုတိယဿ ပဂ္ဂေပေ ဧကော** တိ ''သာသဝာ ဓမ္မာ အာသဝသမ္ပယုတ္တာပိ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တာပီ''တိ ဧကော။ **ဒုတိယေ တတိယဿ ပဂ္ဂေပေ ဧကော** တိ ဆဋ္ဌဒုကမာဟ။ **တီဟီတိ** စတုတ္ထပဥ္စမဆဋ္ဌေဟိ။ **က္ကတရေတိ** တဒဝသိဋ္ဌာ ပဉ္စ။ တေ ပန ပဌမေ တတိယဒုကဒုတိယပဒပဂ္ဂေပေ ဧကော, ဒုတိယေ ပဌမဒုကဒုတိယပဒပဂ္ဂေပေ ဧကော, တတိယေ ပဌမဿ ဧကေကပဒပဂ္ဂေပေ ဒွေ, တတိယေ ဒုတိယဒုကပဌမပဒပဂ္ဂေပေ ဧကောတိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ''သာသဝာ ဓမ္မာ အာသဝာပိ နော အာသဝာပိ။ အာသဝသမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ အာသဝာပိ နော အာသဝာပိ။ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ အာသဝာပိ နော အာသဝာပီ''တိ ဧတေသမ္ပိ, ''အာသဝသဟဂတာ ဓမ္မာ နော အာသဝသဟဂတာ ဓမ္မာ''တိ ဧဝမာဒီနဉ္စ အဂ္ဂဟဏေ ကာရဏံ ဂဟဏနယော စ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧသ နယောတိ ယော ဧသ ပဌမဒုကေ ဒုတိယဒုကပဂ္ဂေပါဒိကော ဥပာယော က္ကမ အာသဝဂေစ္ဆကေ ဝုတ္တော, ဧသ နယော သံယောဇနဂေစ္ဆကာဒီသု ဒုကန္တရနိဒ္ဒေသာရဏေတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဟဋ္ဌိယံ အနာဂတဒုကာ သံယောဇနဂေစ္ဆကေ တာဝ ''သံယောဇနာ စေဝ ဓမ္မာ သံယောဇနဝိပ္ပယုတ္တာ စ, သံယောဇနဝိပ္ပယုတ္တာ စေဝ ဓမ္မာ နော စ သံယောဇနာ, သံယောဇနာ ဓမ္မာ သံယောဇနသမ္ပယုတ္တာပိ သံယောဇနဝိပ္ပယုတ္တာပိ, နော သံယောဇနာ ဓမ္မာ သံယောဇနသမ္ပယုတ္တာပိ သံယောဇနဝိပ္ပယုတ္တာပိ, နော သံယောဇနာ ဓမ္မာ သံယောဇနိယာပိ အသံယောဇနိယာပိ, သံယောဇနိယာ ဓမ္မာ သံယောဇနသမ္ပယုတ္တာပိ သံယောဇနဝိပ္ပယုတ္တာပီ''တိ ပဉ္စ။ ဧဝံ ဂန္ထဩဃယောဂဥပာဒါနဂေစ္ဆကေသု ပစ္စေကံ ပဉ္စ။ နီဝရဏဂေစ္ဆကေ ပန နီဝရဏာနံ နီဝရဏဝိပ္ပယုတ္တဘာဝါဘာဝတော ''နော နီဝရဏာ ဓမ္မာ နီဝရဏိယာပိ အနီဝရဏိယာပိ, နော နီဝရဏာ ဓမ္မာ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တာပိ နီဝရဏဝိပ္ပယုတ္တာပိ, နီဝရဏိယာ ဓမ္မာ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တာပိ နီဝရဏဝိပ္ပယုတ္တာပီ''တိ တယော။ တထာ ပရာမာသဂေစ္ဆကေ ''နော ပရာမာသာ ဓမ္မာ ပရာမဋ္ဌာပိ အပရာမဋ္ဌာပိ, နော ပရာမာသာ ဓမ္မာ ပရာမာသသမ္ပယုတ္တာပိ ပရာမာသဝိပ္ပယုတ္တာပိ, ပရာမဋ္ဌာ ဓမ္မာ ပရာမာသသမ္ပယုတ္တာပိ ပရာမာသဝိပ္ပယုတ္တာပီ''တိ။ ကိလေသဂေစ္ဆကေ ''နော ကိလေသာ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာပိ အသံကိလေသိကာပိ, နော ကိလေသာ ဓမ္မာ သံကိလိဋ္ဌာပိ အသံကိလိဋ္ဌာပိ, နော ကိလေသာ ဓမ္မာ ကိလေသသမ္ပယုတ္တာပိ ကိလေသဝိပ္ပယုတ္တာပိ, သံကိလေသိကာ ဓမ္မာ သံကိလိဋ္ဌာပိ အသံကိလိဋ္ဌာပိ, သံကိလေသိကာ ဓမ္မာ ကိလေသသမ္ပယုတ္တာပိ ကိလေသဝိပ္ပယုတ္တာပိ, အသံကိလိဋ္ဌာ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာပိ အသံကိလေသိကာပီ''တိ ဆ ဒုကာတိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

၂၀-၂၅. **ပစ္စယဘာဝေနာတိ** သံယောဇနတ္တံ ဒဿေတိ။ ယထာသကံ ပစ္စယဘာဝတော ဧဝ ဟိ ကာမရာဂါဒီနံ ဝဋ္ဋသံယောဇနတ္တံ။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ ကာမရာဂါဒီနံယေဝ သံယောဇနဘာဝတောတိ အာဟ **''သတိပိ''**တိအာဒိ။ **အညေသန္တိ** သံယောဇနေဟိ အညေသံ ကိလေသာဘိသင်္ခါရာဒီနံ။ **တပ္ပစ္စယဘာဝေ** တိ တေသံ ကိလေသကမ္မဝိပာကဝဋ္ဋာနံ ပစ္စယဘာဝေ။ ဩရမ္ဘာဂိယုဒ္ဓမ္ဘာဂိယဘာဝေန သင်္ဂဟိတာ ပရိစ္ဆိန္နာ **ဩရ။ပေ။ သင်္ဂဟိတာ,** တေဟိ ကာမရာဂါဒီဟိ ဝိသေသပစ္စယဘူတေဟိ။ ကာမကမ္မဘဝါဒီနံ ကာမူပပတ္တိဘဝါဒီနိပ္ဖာဒနေပိ နိယမောတိ ကတ္တဗ္ဗ အာဟ **''တံတံ။ပေ။ ဟောတီ''**တိ။ တေန သံယောဇနာနံ ဘာဝေ ယထာဝုတ္တနိယမာနံ ကမ္မူပပတ္တိဘဝါနံ ဘာဝံ ဒဿေတွာ တဒဘာဝေ အဘာဝံ ဒဿေန္တော **''န စာ''**တိအာဒိမာဟ။ **ဗန္ဓနံ** အသေရိဘာဝကရဏံ အန္ဒုဗန္ဓနာဒယော ဝိယ။ **ဂန္ထကရဏံ** အဝစ္ဆိန္နတာကရဏံ။ **စက္ကလကံ** ဟာဒပုဉ္ဆနရဇ္ဇုမဏ္ဍလံ။ **န စောဒေတဗ္ဗ** န္တိ ပညာစက္ခုနာ ပစုရဇနဿ ပဿိတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ယထာဝုတ္တဝိသေသဿ သဒ္ဒေယျတံ အာဟ။ တိဝိဓာ ဟိ အတ္ထော ကောစိ ပစ္စက္ခသိဒ္ဓေါ ယော ရူပါဒိဓမ္မာနံ ပစ္စတ္တဝေဒနီယော အနိစ္စဒိသိတဗ္ဗာကာရော, သဗ္ဗဓမ္မာနံ သဘာဝလက္ခဏာနိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကောစိ အနုမာနသိဒ္ဓေါ ယော ဃဋ္ဋာဒီသု ပဋ္ဌာဒီသု စ ပသိဒ္ဓေန ပစ္စယာယတ္တဘာဝေန ဃဋ္ဋပဋ္ဌ-သဒ္ဒာဒီနံ အနိစ္စတာဒိအာကာရော, ကောစိ ဩကပ္ပနသိဒ္ဓေါ ယော ပစုရဇနဿ အစ္စန္တမဒိဋ္ဌော သဒ္ဓာဝိသယော သဂ္ဂနိဗ္ဗာနာဒိ။ တတ္ထ ယဿ သ သတ္တုနော ဝစနံ ပစ္စက္ခသိဒ္ဓေ အနုမာနသိဒ္ဓေ စ အတ္ထေ န ဝိသံဝဒေတိ အဝိပရီတပ္ပဝတ္တိယာ, တဿ ဝစနေန သဒ္ဒေယျတ္တသိဒ္ဓီတိ တထာရူပေ စ ဘဂဝတိ **''ဓမ္မာနံ သဘာဝ။ပေ။ န စောဒေတဗ္ဗ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧသ နယော က္ကတော ပရေသုပိ ဧဝရူပေသု။

၂၆-၃၇. ယထာ သရဘေဟိ အတိက္ကမိတဗ္ဗာ ပဗ္ဗတရာဇိ သရဘာနိယာ, ဧဝံ ဩဃနိယာတိ သဒ္ဒသိဒ္ဓိတိ အာဟ **"တေနာ"**တိအာဒိ။

၅၀-၅၄. ဝိပရိယေသဂ္ဂဟော ပရာမသနန္တိ ''ပရတော''တိ ဝေတ္တ န ဓမ္မသဘာဝတော အညထာမတ္တံ ပရန္တိ အ ဓိပ္ပေတံ, အထ ခေါ တဗ္ဗိပရိယာယေနာတိ အာဟ **"ပရတောတိ နိစ္စာဒိတော"** တိ။

၅၅-၆၈. ယဒိ သဘာဝတော အဝိဇ္ဇမာနံ, ကထမာရမ္မဏဘာဝေတိ အာဟ **"ဝိစိတ္တသညာယ သညိတ"** န္တိ, ပရိ ကပ္ပနာမတ္တသိဒ္ဓန္တိ အတ္ထော။ ဒုဝိညေယျနာနတ္တတာယ နိရန္တရဘာဝူပဂမနံ သံသဋ္ဌဘာဝေတိ **"သုဝိညေယျ နာနတ္တတ္တာ န သံသဋ္ဌတာ"**တိ ဝုတ္တံ။ **တေသံ** အရူပက္ခန္ဓာနံ။ **ဣတရေဟိ** ရူပနိဗ္ဗာနေဟိ။ ကိံ ပန ကာရဏံ သမာနုပ္ ပာဒနိရောဓာနံ ဧကေကလာပဘူတာနံ အရူပဓမ္မာနမေဝ အညမညံ သံသဋ္ဌတာ ဝုစ္စတိ, န ပန တထာဘူတာနမ္ပိ ရူပဓမ္မာန န္တိ အာဟ **"သေ ဟိ တေသံ သဘာဝေ"**တိ။ တေန ယဒိပိ ကေစိ အရူပဓမ္မာ ဝိသုံ အာရမ္မဏံ ဟောန္တိ, ဒန္ဓပ္ပဝတ္တိ ကတ္တာ ပန ရူပဓမ္မာနံယေဝ သုဝိညေယျနာနတ္တံ, န အရူပဓမ္မာနန္တိ တေသံ သံသဋ္ဌဘာဝေ တဒဘာဝေ စ ဣတရေ သံ သဘာဝသိဒ္ဓေါတိ ဒဿေတိ။ သမူဟဃနတာယ တ ဒုဗ္ဗိဘာဂတရတ္တာ နတ္ထိ အရူပဓမ္မာနံ ဝိသုံ အာရမ္မဏဘာ တေတိ ဒုဝိညေယျနာနတ္တတ္တာ တေသံယေဝ သံသဋ္ဌတာ။ **အမုဋ္ဌိတွတ** တဒဓိနုဝုတ္တိတာယ **ဂဟေတဗ္ဗတော** ဗုဒ္ဓိ ယာ။

၈၃-၁၀၀. ကာမတဏှာဟာ **ကာမော** ဥတ္တရပဒလောပေန ယထာ ရူပဘဝေ ရူပံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **အာရမ္မဏကရဏဝ သေနာ**တိ ဧတေန ကာမရူပာရူပတဏှာနံ ဝိသယဘာဝေ ယထာက္ကမံ ကာမရူပာရူပာဝစရတာယ ကာရဏန္တိ ဒဿေ တိ။ အဝသ္ဆေဒ္ဓတမေဝံ သမ္ပဋ္ဌိတဗ္ဗံ, အညထာ ကာမာဝစရာဒိဘာဝေ အပရိပုဏ္ဏဝိသယော သိယာ။ ယဒိ ဟိ အာ လမ္ဗိတဗ္ဗဓမ္မဝသေန ဘူမိပရိစ္ဆေဒေ, ဧဝံ သတိ အနာရမ္မဏာနံ သင်္ဂဟော န သိယာ။ အထ ဝိပာကအနဝသေန, ဧဝမ္ပိ အဝိပာကာနံ သင်္ဂဟော န သိယာ, တသ္မာ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ပရိယာပန္နာနံ ဘူမိပရိစ္ဆေဒေ ကာတဗ္ဗော။ ဧဝဥ် ဟိ သတိ ကာမာဝစရာဒိဘာဝေ ပရိပုဏ္ဏဝိသယော သိယာ။ တေနေတဟ **"ဧဝဥ္စ ဟိ သတိ"**တိအာဒိ။ အပရိယာပန္နာနံ ပန လောကတော ဥတ္တိဏ္ဏဘာဝေန အနုတ္တရဘူမိတာ။ **အကာမာဝစရာဒိတာ နာပဇ္ဇတီ** တိ အဗ္ယာပိတဒေါသံ ပရိဟရ တိ, **ကာမာဝစရာဒိတာ နာပဇ္ဇတီ** တိ အတိဗျာပိတဒေါသံ။ နနု စ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ ကာမတဏှာ ကတမာ, ကာမာဝစရဓ မ္မာရမ္မဏာ တဏှာ, ကာမာဝစရဓမ္မာ ကတမေ, ကာမတဏှာဝိသယာတိ ဣတရီတရနိဿယတာ ဒေါသောတိ? န, အဝီစိအာဒိဧကာဒသောကာသနိန္နတာယ ကိဥ္စိ တဏှံ ကာမတဏှာဘာဝေန ဂဟေတွာ တံသဘာဝတာယ ဝိသယဘာဝေ န ကာမာဝစရဓမ္မာနံ ဥပလက္ခေတဗ္ဗတ္တာ။

ဣအနိ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ ဟဌေန သမတ္ထေန္တော **"နိက္ခေပကဏ္ဍေပီ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဟိ ကာမတ ဏှာယ အာလမ္ဗိတဗ္ဗတ္တာ ကာမဓာတုပရိယာပန္နဓမ္မာ စ ကာမဘဝသင်္ခါတေ ကာမေ ဩကဋ္ဌှာ ဟုတွာ စရန္ တိ, နာညတ္တာတိ **ဩတ္တာဝစရာ** တိ ဝုတ္တန္တိ။ ဝိသေသတ္ထိနာ ဝိသေသော အနုပယုဇ္ဇတီတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္ တော အာဟ **"လောကဿ ဝသေန ပရိယာပန္နနိစ္ဆယတော"** တိ။ တေန လောကိယဓမ္မေသု ပရိယာပန္န-သဒ္ဒဿ နိ ရုဠှတံ ဒဿေတိ ဘဂဝတော တဒုစ္စာရဏာနန္တရံ ဝိနေယျာနံ တဒတ္ထပဋိပတ္တိတော။ ပရိစ္ဆေဒကာပေက္ခာ ပရိစ္ ဆိန္နတာတိ **"ပရိစ္ဆေဒကာရိကာယ တဏှာယာ"**တိ ဝုတ္တံ။ သာ ဟိ ဓမ္မာနံ ကာမာဝစရာဒိဘာဝံ ပရိစ္ဆိန္ဒတိ။ **ပရိ**-သဒ္ ဒေါ စေတ္ထ ''ဥပဟိန္နာ''တိအာဒီသု ဥပ-သဒ္ဒေါ ဝိယ သသာဓနံ ကိရိယံ ဒီပေတီတိ အယမတ္ထော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ ဗံ။

နိယျာနကရဏသီလာ **နိယျာနိကာ** ယထာ ''အပ္ပုပဘက္ခနသီလော အာပ္ပုပိကော''တိ, နိယျာနသီလာ ဧဝ တ။ ရာ ဂဒေါသမောဟာဝ ဂဟိတာတိ ဉာယတိ, ဣတရထာ ပဟာနေကဋ္ဌတာဝစနံ နိပ္ပယောဇနံ သိယာ။ ''ရဏောဟတာ န ဇော တန္တိ, စန္ဒသူရိယာ သတာရကာ''တိအာဒီသု ရဏ-သဒ္ဒဿ ရေဏုပရိယာယတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ သမ္ပဟာရပရိယာယတ္တာ ယုဒ္ဓ-သဒ္ဒဿ သမ္ပဟာရော စ ပဟာရိတဗ္ဗာဓာရောတိ အကုသလသေနာဝ ''သရဏာ''တိ ဝုတ္တာ။ **ဒုက္ခာဒီန** န္တိ ဖ လဘူတာနံ ဒုက္ခဝိဃာတဥပာယာသပရိဠာဟာနံ သဘာဂဘူတာယ စ မိစ္ဆာပဋိပဒာယ။ **တန္နိဗ္ဗတ္တကသဘာတနံ အကု သလာနန္တိ** ဧတေန သဗ္ဗေသမ္ပိ အကုသလာနံ သရဏတံ ဒဿေတိ။

သုတ္တန္တိကဒုကမာတိကာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၁-၁၀၈. ဝိဇ္ဇူပမဒုကေ , န သက္ကုဏာတိ ဥပမာယ ဝိဇ္ဇာယ ဥပကာရကဘာဝတော။ **"အဘေဇ္ဇံ။ပေ။ ရုဟတီ"**တိ ဥဘယမ္ပိ အနဝသေသပ္ပဟာနမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂေဟိပိ ပဟီယမာနာ ကိလေသာ တေန တေန သြမိနာ အနဝသေသမေဝ ပဟီယန္တိ, ယေ ပန အဝသိဋ္ဌာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာ, တေ လောဘာဒိကိလေသဘာဝ သာမညတော ပုန ဝိရုဠှာ ဝိယ ဟောန္တိ။ အရဟတ္တမဂ္ဂေ ပန ဥပ္ပန္နေ န ဧဝံ အဝသိဋ္ဌာဘာဝတော။ **တဒုပစာရေန** နိဿယတေဟာရေန။ ကုသလေဟိ တာပေတဗ္ဗာတိ တ **တပနိယာ,** တဒင်္ဂာဒိဝသေန ဇာဓိတဗ္ဗာ ပဟာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ **သမာနတ္ထာနိ** အဓိဝစနာဒီနံ သင်္ခါဒိဘာဝတော။ "သဗ္ဗေဝ ဓမ္မာ အဓိဝစနပထာ"တိအာဒိနာ အဓိဝစနာဒီနံ ဝိသယဘာဝေ န ကောစိ ဓမ္မော ဝဇ္ဇိတော, ဝစနဘာဝေ ဧဝ စ အဓိဝစနာဒီနံ ဝက္ခမာနေန နယေန ယုဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယေနာဟ **"သဗ္ဗဉ္စ ဝစနံ အဓိဝစနာဒိဘာဝံ ဘဇတီ"** တိ။

၁၀၉-၁၁၈. အညံ အနပေက္ခိတွာ သယမေဝ အတ္တနော နာမကရဏသဘာဝေ နာမကရဏဋ္ဌောတိ, တေန အရူပဓမ္မာနံ ဝိယ သြပပါတိကနာမတာယ ပထဝီအာဒီနမ္ပိ နာမဘာဝေ သိယာတိ အာသင်္ကာယ နိဝတ္တနတ္ထံ **"နာမန္တရာနာပဇ္ဇနတော"**တိ အာဟ။ န ဟိ ဝိနာ ပထဝီအာဒိနာမေနပိ ရူပဓမ္မာ ဝိယ ဂေဿဒိနာမေဟိ ဝိနာ ဝေဒနာဒိနာမေဟိ အညေန နာမေန အရူပဓမ္မာ ပိဏ္ဍာကာရတော တေဟာရီယန္တီတိ။ ယံ ပန ပရဿ နာမံ ကရောတိ, တဿ အညာပေက္ခံ နာမကရဏန္တိ နာမကရဏသဘာဝတာ နတ္ထီတိ သာမညနာမာဒိကရဏာနံ နာမဘာဝေ နာပဇ္ဇတိ။ ယဿ စညေဟိ နာမံ ကရီယတိ, တဿ နာမကရဏသဘာဝတာယ အဘာဝေယေတတိ နတ္ထိ နာမဘာဝေါ။ ယေ ပန အနာပန္နနာမန္တရာ သဘာဝသိဒ္ဓနာမာ စ, တေ ဝေဒနာဒယောဝ နာမံ နာမာတိ ဒဿေန္တော **"အတ္တနာတ"**တိအာဒိမာဟ။ ဖဿာဒီနံ အာရမ္မဏာဘိမုခတာ တံ အင်္ဂဟေတွာ အပ္ပဝတ္တိယေတတိ ဒဿေတုံ **"အဝိနာဘာဝတော"**တိ ဝုတ္တံ။ **အဓိဝစနသမ္ဖဿော** မနောသမ္ဖဿော, သော နာမမန္တရေန ဂဟေတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ ဟာကဋ္ဌောတိ နိဒ္ဒသ္သနဘာဝေန ဝုတ္တော။ **ရုပ္ပနသဘာဝေနာ** တိ နိဒ္ဒသ္သနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပကာသကပကာသိတဗ္ဗဘာဝေနပိ ဟိ ဝိနာပိ နာမေန ရူပဓမ္မာ ဟာကဋ္ဌာ ဟောန္တီတိ။ အထ တ ပကာသကပကာသိတဗ္ဗဘာဝေ ဝိသယိဝိသယဘာဝေ စက္ခုရူပာဒီနံ သဘာဝေ, သော ရုပ္ပနသဘာဝေ သာမညေ အန္တောဂဓောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၁၉-၁၂၃. ဣတော ပုဗ္ဗေ ပရိကမ္မ န္တိအာဒိနာ သမာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကုသလတာ ဝိယ သမာပတ္တိကုသလတာပိ ဈာနလာဘီနံယေဝ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ "ဣတရေသမ္ပိ အနုဿဝဝသေန သမာပတ္တီနံ အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒပညာ လဗ္ဘတီ"တိ ဝဒန္တိ။ "ဧဝံ သီလဝိသောဓနာဒိနာ သမာပတ္တိံ အပ္ပေတီတိ ဇာနနကပညာ သဟ ပရိကမ္မေန အပ္ပနာပရိစ္ဆေဒဇာနနကပညာ"တိ ကေစိ။ **ဝုဋ္ဌာနေ ကုသလဘာဝေ** ဝုဋ္ဌာနဝသိတာ။ **ပုဗ္ဗေ** တိ သမာပဇ္ဇနတော ပုဗ္ဗေ။ ဈာ

၁၂၄-၁၃၄. သောဘနေ ရတော သုရတော, တဿ ဘာဝေ သောရစ္စန္တိ အာဟ **"သောဘနကမ္မရတတာ"**တိ။ သုဋ္ဌု တ သြရတော ဝိရတော သောရတော , တဿ ဘာဝေ သောရစ္စန္တိ။ အယံ ပနတ္ထော အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တော ဧဝ။ **အပ္ပဋိသင်္ခါနံ** မောဟော။ **ကုသလဘာဝနာ** ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနံ ဝဍ္ဎနာ။ **သညာဏံ** ဥပလက္ခဏံ။ **သဝိဂ္ဂဟံ** သဇိမ္ဗကံ။ **ဥပလက္ခေတဗ္ဗာကာရံ** ဓမ္မဇာတံ, အာရမ္မဏံ တ။ **အဝိက္ခေပေ** တိ စိတ္တဝိက္ခေပပဋိပက္ခော။ ဥဇုဝိပစ္စနီကတာယ ဟိ ပဟာနဝုဋ္ဌာနေန စ အဝိက္ခေပေ ဝိက္ခေပံ ပဋိက္ခိပတိ, ပဝတ္တိတုံ န ဒေတီတိ။

၁၃၅-၁၄၂. ကာရဏသီလံ လောကိယံ။ **ဖလသီလံ** လောကုတ္တရံ တေန သိဇ္ဈတီတိ ကတွာ, လောကိယဿပိ တ သီလဿ ကာရဏဖလဘာဝေ ပုဗ္ဗာပရဘာဝေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သမ္ပန္နသမုအယဿ** ပရိပုဏ္ဏသမူဟဿ။ **အကုသလာ သီလာ** အကုသလာ သမာစာရာ။ **သီလသမ္ပအ** သီလသမ္ပတ္တိ သီလဂုဏာတိ အတ္ထော။ **သဟေတုတ္တပ္ပံ ဉာဏ** န္တိ သြတ္တပ္ပဿ ဉာဏပ္ပဓာနတံ အာဟ, န ပန ဉာဏဿ သြတ္တပ္ပသဟိတတာမတ္တံ။ န ဟိ သြတ္တပ္ပရဟိတံ ဉာဏံ အတ္ထီတိ။ **အဓိမုတ္တတာ** အဘိရတိဝသေန နိရာသင်္ကပဝတ္တိ။ **နိဿဋ္ဌတာ** ဝိသံယုတ္တတာ။ တွေ စ အဓိမုတ္တတာနိဿဋ္ဌတာဝစနေဟိ တဒုဘယပရိယာယာ ဒွေဝ ဝိမုတ္တိယော ဧကဒေသနယေန ဣဓ "ဝိမုတ္တီ"တိ ဝုတ္တာတိ ဒဿေတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ "စိတ္တဿ စ အဓိမုတ္တိ နိဗ္ဗာနဉ္စ"တိ။ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဧတေနာတိ ဥပ္ပာဒော, န ဥပ္ပာဒောတိ **အနုပ္ပာဒော,**

တဗ္ဗုတေ အနုပ္ပာဒပရိယောသာနေ ဝိမောက္ခန္တေ အနုပ္ပာဒသ္သ အရိယမဂ္ဂသ္သ ကိလေသာနံ တ အနုပ္ပဇ္ဇနသ္သ
ပရိယောသာနေတိ ဌာနဖလေဟိ အရိယဖလမေဝ ဥပလက္ခိယတီတိ ဒဌ္ဌဗ္ဗံ။

မာတိကာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကာမာဝစရကုသလပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၁. အပ္ပေတု န္တိ နိဂမေတုံ။ ''ပဒဘာဇနီယံ န ဝုတ္တ''န္တိ ပဒဘာဇနီယာဝစနေန အပ္ပနာဝရောဓံ သာဓေတ္ဝတ ပဒဘာဇနီယာဝစနသ္သ ကာရဏံ ဝဒန္တော **''သရူပေနာ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ''ဖသ္သော ဟောတိ''တိအာဒီသု ဟောတိ-သဒ္ဒေ အတ္ထိ-သဒ္ဒေန အနာနတ္တောတိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ **''ဒုတိယေန ဟောတိ-သဒ္ဒေနာ''** တိ။ ပုဗ္ဗေ အဋ္ဌကထာဓိပ္ပာယေန ဝတ္ဝတ ယထာဝုတ္တသ္သ ဟဋ္ဌိပ္ပဒေသသ္သ အပ္ပနာဝရောဓော သမတ္ထိတောတိ အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ဒသ္ဝသေန္တော **''သဋ္ဌေပေနာ''** တိအာဒိမာဟ။

ဉာတုံ ဣစ္ဆိတော တိ လက္ခဏသ္သ ပုစ္ဆာဝိသယတံ ဒသ္သေတုံ ဝုတ္တံ။ **ယေန ကေနစီ**တိ ဒသ္သနာဒိဝိသေသယုတ္ဝတေန, ဣတရေန တ။ အဝတ္ထာဝိသေသော ဟိ ဉာဏသ္သ ဒသ္သနတုလနတီရဏာနိ။ **''အဒိဋ္ဌတ''**န္တိအာဒီသု အာဟာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ, သဗ္ဗတ္ထ စ လက္ခဏသ္သာတိ။ တဋ္ဌေပာတ္ထ အဓိကတန္တိ။ **အဒိဋ္ဌံ ဇောတီယတိ ဧတာယာ** တိ ဧတေန ဒိဋ္ဌံ သံသန္ဒတိ ဧတာယာတိ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ။ ဝိမတိံ ဆိန္ဒတိ ဧတာယာတိ ဝိမတိစ္ဆေဒနာတိ ဧတာသမ္ပိ သဒ္ဒတ္ထော နယတော ဒဿိတော, အတ္ထတော ပန သဗ္ဗာပိ တထာပဝတ္တံ ဝစနံ, တဒုပ္ပာဒကော တ စိတ္တုပ္ပာဒောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အညမညတော ပဘိဇ္ဇတီတိ ပဘေဒော, ဝိသေသော, တေန **ပဘေဒေန။ ဓမ္မာနံ ဒေသန** န္တိ ကိဥ္စာပိ သမယဘူမိဇာတိအာရမ္မဏသဘာဝာဒိဝသေန အနဝသေသပ္ပဘေဒပရိဂ္ဂဟတော နိဒ္ဒေသဒေသနာဝ ဝတ္တုံ ယုတ္တာ, တထာပိ ကုသလာဒိမာတိကာပဒသင်္ဂဟိတဝိသေသောယေဝ ဣဓ ပဘေဒောတိ အဓိပ္ပေတောတိ ဝုတ္တံ **''ပဘေဒ။ပေ။ ဒေသနံ အာဟာ''**တိ။ တေနေတဟ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ကုသလ။ပေ။ ဒီပေတ္ဝတတိ ဖသ္သော ဟောတိ။ပေ။ အဝိက္ခေပော ဟောတိ''တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ဓမ္မုဒ္ဒေသတရ ဖသ္သပဉ္စမကရာသိဝဏ္ဏနာ)။ ''ဖသ္သော ဖုသနာ''တိအာဒိနာ စ ပဘေဒဝန္တောဝ သာတိသယံ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ, န ပန မာတိကာယံ ဝုတ္တပ္ပဘေဒောတိ ပဘေဒဝန္တဒသ္သနံ နိဒ္ဒေသော။ **ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ** တိအာဒိနာ ''ပဘေဒ။ပေ။ ဒသ္သနတ္ထ''န္တိ ဣမသ္သ တဏ္ဍသ္သ ပိဏ္ဍတ္ထမာဟ။ ယဒိ ဓမ္မာ ဧဝ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ ဝိသ္သဇ္ဇေတဗ္ဗာ စ, ကသ္မာ ကုသလာတိ ပဘေဒဝစနန္တိ အာဟ **''တေ ပနာ''**တိအာဒိ။ န ဟိ ပဘေဒဟိ ဝိနာ ပဘေဒဝန္တော အတ္ထီတိ။ ''ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ''တိ ဧတေန ''ဖသ္သော ဟောတိ''တိ, ''ဖသ္သော ဖုသနာ''တိ စ အာဒိနာ ဉဒ္ဒိဋ္ဌနိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ ဓမ္မာနံ ကုသလဘာဝေ ဝိသ္သဇ္ဇိတော ဟောတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန **''ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ ဝိသ္သဇ္ဇနေ ပီ''**တိ အာဟ။ **ဣမသ္မိဥ္ပဟိ** တိ **ဟိ**-သဒ္ဒော ကာရဏတ္တော။ တေန ယသ္မာ ဓမ္မာဝ ဒေသေတဗ္ဗာ, တေ စ ကုသလာ။ပေ။ ဘေအာ ဒေသေတဗ္ဗာ , တသ္မာတိ ဇဝံ တ ယောဇနာ။ **ဓမ္မာနမေတ** တိ အဝဓာရဏဖလံ ဒသ္သေတိ **''အဇောဟာရဒေသနာတော''**တိ။ **အတ္ထာနဥ္စ** တိ **စ**-သဒ္ဒေန ''ဖသ္သော ဖုသနာ''တိ ဧဝမာဒိသဘာဝနိရုတ္တိံ ယထာဝုတ္တဓမ္မာဒိဉာဏဥ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ ''ဣတိ ဇဝံ အယံ ပဝတ္တေတဗ္ဗော နိဝတ္တေတဗ္ဗော စာ''တိ တထာ တထာ ဝိဓေတဗ္ဗဘာတေ ဣတိကတ္တဗ္ဗတာ, တာယ ယုတ္တော **ဣတိ။ပေ။ ယုတ္တော** , တသ္သ ဝိဓေတဗ္ဗသ္သာတိ အတ္ထော, **ဝိသေသနတ္တာ** ပဘေဒသ္သာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣတိကတ္တဗ္ဗတာယုတ္တသ္သ ဝိသေသိတဗ္ဗတ္တာ **ဉဒ္ဒေသော ဓမ္မပ္ပဓာနော,** တသ္မာ တတ္ထ ဓမ္မသ္သ ဝိသေသိတဗ္ဗတ္တာ ''ကုသလာ ဓမ္မာ''တိ အယံ ပဒာနုက္ကမော ကတော။ **ပုစ္ဆာ သံသယိတပ္ပဓာနာ** အနိစ္ဆိတနိစ္ဆယနာယ ပဝတ္တေတဗ္ဗတ္တာ။ တေန သဗ္ဗဓမ္မေသု သမုဋ္ဌာဋ္ဌိတဝိစိကိစ္ဆာနုသယာနမ္ပိ ပုစ္ဆာ ဒေသေတဗ္ဗပုဂ္ဂလဂတသံသယာပတ္တိံ အတ္တနိ အာရောပေတ္ဝတ သံသယာပန္နေဟိ ဝိယ ပဝတ္တီယတီတိ ဒသ္သေတိ။ ကာမာဝစရာဒိဘေဒေ ဝိယ ကုသလာဒိဘာဝေန ကုသလာဒိဘေဒေ ဓမ္မဘာဝေန နိယတောတိ ဓမ္မာတိ ဝုတ္တေ နိစ္ဆယာဘာဝတော ''ကုသလာ နု ခော အကုသလာ နု ခော''တိအာဒိနာ သံသယော ဟောတီတိ အာဟ **''ကုသလာဒိဘေဒေ ပန သံသယိတော''**တိ။ ဓမ္မဘာဝေ ပန ကုသလာဒီသု ဧကန္တိကတ္တာ နိစ္ဆိတောယေဝတိ ဝုတ္တံ **''န စ ဓမ္မဘာဝေ သံသယိတော''**တိ။ တေန သံသယိတော နိစ္ဆေတဗ္ဗဘာဝေန ပဓာနော ဧတ္ထ ကုသလဘာဝေ, န တထာ ဓမ္မဘာဝေတိ ဓမ္မာ ကုသလာတိ ဝုတ္တန္တိ ဒသ္သေတိ။

စိတ္တုပ္ပာဒသမယေ တိ စိတ္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇနသမယေ။ “အထ ဝိဇ္ဇမာနေ”တိ ဧတ္ထ အထ-သဒ္ဒဿ အတ္ထမာဟ **“ပစ္ဆာ”** တိ။ ဘောဇနဂမနာဒီဟိ သမယေကဒေသနာနတ္တံ ဒဿေတွာ အဝသေသနာနတ္တံ ဒဿေတုံ **“သမတယာဒီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဝိသေသိတာ**တိ ဧတေန “နိယမိတာ”တိ ပဒဿ အတ္ထံ ဝိဝရတိ, တသ္မာ ယထာဝုတ္တစိတ္တဝိသေသိတဗ္ဗတော သမယတောတိ အတ္ထော။ **ယထာဓိပ္ပေတာန** န္တိ ကာမာဝစရာဒိဝိသေသယုတ္တာနံ။ “တသ္မိံ သမယေ”တိ စိတ္တုပ္ပတ္တိယာ ဝိသေသိတဗ္ဗောပိ သမယော ယေန စိတ္တေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနေန ဝိသေသီယတိ, တဿေဝ စိတ္တဿ “ယသ္မိံ သမယေ”တိ ဧတ္ထ သယံ ဝိသေသနဘာဝံ အာပဇ္ဇတိ။ တထာ “တသ္မိံ သမယေ”တိ ဧတ္ထ ဝိသေသနဘူတံ စိတ္တံ အတ္တနာ ဝိသေသိတဗ္ဗသမယဿ ဥပကာရတ္ထံ “ယသ္မိံ သမယေ။ပေ။ စိတ္တ”န္တိ ဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝံ အာပဇ္ဇတိ။ ဥပကာရောတိ စ အညမညံ အဝစ္ဆေဒကာဝစ္ဆိန္နိတဗ္ဗဘာဝေါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပုရိမဓမ္မာနံ ဘင်္ဂသမကာလံ, ဘင်္ဂါနန္တရမေဝ ဝါ ပစ္ဆိမဓမ္မာနံ ဥပ္ပတ္တိ **ပုရိမပစ္ဆိမာနံ နိရန္တရတာ** ကေနစိ အနန္တရိတတာ။ ယာယ ဘာဝပက္ခဿ ဗလဝဘာဝေန ပဋိစ္ဆာဒိတော ဝိယ ဟုတွာ အဘာဝပက္ခော န ပညာယတီတိ တဒေဝေတန္တိ ဂဟဏဝသေန ပစုရဇနော ဝိပရိယေသိတော, သောယမတ္ထော အလာတစက္ကေန သုပာကဋော ဟောတိ။ တေနေဝါဟ **“ဧကီဘူတာနမိဝါ”**တိ ။ ဧကသမူဟဝသေန ဧကီဘူတာနမိဝ ပဝတ္တိ **သမူဟဃနတာ,** ဒုဗ္ဗိညေယျကိစ္စဘေဒဝသေန ဧကီဘူတာနမိဝ ပဝတ္တိ **ကိစ္စဃနတာ**တိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ စ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေန ပဝတ္တမာနာနံ အနေကေသံ ဓမ္မာနံ ကာလသဘာဝဗျာပာရာရမ္မဏေဟိ ဒုဗ္ဗိညေယျဘေဒတာယ ဧကီဘူတာနမိဝ ဂဟေတဗ္ဗတာ ယထာက္ကမံ သန္တတိဃနတာဒယောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သဟကာရီကာရဏသန္နိဇ္ဈံ သမေတီတိ **သမယော,** သမဝေတီတိ အတ္ထောတိ **သမယ**-သဒ္ဒဿ သမေတယတ္ထတံ ဒဿေန္တော **“ပစ္စယသာမဂ္ဂီ”** န္တိ အာဟ။ သမေတိ သမာဂစ္ဆတိ ဧတ္ထ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ တဒာဓာရပုဂ္ဂလေဟီတိ **သမယော,** ခဏော။ သမေန္တိ ဧတ္ထ, ဧတေန ဝါ, သမာဂစ္ဆန္တိ ဓမ္မာ သဟဇာတဓမ္မေဟိ ဥပ္ပာဒါဒီဟိ ဝါတိ **သမယော,** ကာလော။ ဓမ္မပ္ပဝတ္တိမတ္တတာယ အတ္ထတော အဘူတောပိ ဟိ ကာလော ဓမ္မပ္ပဝတ္တိယာ အဓိကရဏံ ကရဏံ ဝိယ စ ပရိကပ္ပနာမတ္တသိဒ္ဓေန ရူပေန ဝေါဟရီယတီတိ။ သမံ, သဟ ဝါ အဝယဝါနံ အယနံ ပဝတ္တိ အဝဋ္ဌာနန္တိ **သမယော,** သမူဟော ယထာ “သမုဒါယော”တိ။ အဝယဝသဟာဝဋ္ဌာနမေဝ ဟိ သမူဟော။ ပစ္စယန္တရသမာဂမေ ဧတိ ဖလံ ဧတသ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပဝတ္တတီတိ စာတိ **သမယော,** ဟေတု ယထာ “သမုဒယော”တိ။ သမေတိ သမ္ဗန္ဓော ဧတိ သဝိသယေ ပဝတ္တတီတိ, သမ္ဗန္ဓာ ဝါ အယန္တိ ဧတေနာတိ **သမယော,** ဒိဋ္ဌိ။ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနေန ဟိ သတ္တာ အတိဝိယ ဗဇ္ဈန္တီတိ။ သမယနံ သင်္ဂတိ သမောဓာနန္တိ **သမယော,** ပဋိလာဘော။ သမဿ နိရောဓဿ ယာနံ, သမ္မာ ဝါ ယာနံ အပဂမော အပ္ပဝတ္တီတိ **သမယော,** ပဟာနံ။ အဘိမုခဘာဝေန သမ္မာ ဧတဗ္ဗော အဘိသမေတဗ္ဗော အဓိဂန္တဗ္ဗောတိ အဝိပရီတော သဘာဝေါ **အဘိသမယော**။ အဘိမုခဘာဝေန သမ္မာ ဝါ ဧတိ ဂစ္ဆတိ ဗုဇ္ဈတီတိ **အဘိသမယော,** အဝိရာဓေတွာ ဓမ္မာနံ အဝိပရီတသဘာဝါဝဗောဓော။ ဧတ္ထ စ ဥပသဂ္ဂါနံ ဇောတကမတ္တတ္တာ တဿ တဿ အတ္ထဿ ဝါစကော **သမယ**-သဒ္ဒေါ ဧဝါတိ သဥပသဂ္ဂေါပိ ဝုတ္တော။ **တာနေဝါ**တိ ပီဠနာဒီနေဝ။ **ဝိပ္ဖာရိကတာ** သေရိဘာဝေန ကိရိယာသု ဥဿာဟနပရိနိပ္ဖန္နော။

ကေသုစီတိ အကုသလဝိပါကာဒီသု။ ခဏဿ အသမ္ဘဝေါ တေန ဝိနာဘာဝေါတိ အာဟ **“နနူ”**တိအာဒိ။ **ဓမ္မေနေဝါ**တိ ဝိသေသန္တရရဟိတေန။ တံယေဝ ဟိ အဝဓာရဏေန နိဝတ္တိတံ ဝိသေသံ ဒဿေတိ **“န တဿ ပဝတ္တိတွာ”**တိအာဒိနာ။ **ယထာ ဝါ တထာ ဝါ**တိ ကာလေန လောကော ပဝတ္တတိ နိဝတ္တတီတိ ဝါ ကာလော နာမ ဘာဝေါ ဝတ္တနလက္ခဏော ဘာဝါနံ ပဝတ္တိဩကာသဒါယကောတိ ဝါ ယေန တေန ပကာရေန။ ဣမ ဥတ္တမဟေတုနော သမ္ဘဝေ ဧဝ နတ္ထီတိ ဟေတုဟေတုသာဓာရဏဟေတူယေဝ ပဋိသေဓေတိ။ **တပ္ပစ္စယတံ** အနေကပစ္စယတံ။

ပကတိဿရဝါဒ ဂ္ဂဟဏံ နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပဇာပတိပုရိသကာလဝါဒါဒယောပိ **“ဧကကာရဏဝါဒေါ”**တိ။ **ဝါ**-သဒ္ဒေန ဝါ တေသမ္ပိ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အဝယဝ။ပေ။ အယော ဝုတ္တော** အဝယဝဓမ္မေန သမုဒါယဿ အပဒိသိတဗ္ဗတ္တာ, ယထာ “သမံ စုဏ္ဏံ, အလင်္ကတော ဒေဝဒတ္တော”တိ စ။ **အနိပ္ဖာဒနံ** နိပ္ဖာဒနာဘာဝေါ အဟေတုဘာဝေါ။ နိပ္ဖာဒေတုံ အသမတ္ထဿ ပန ပစ္စယန္တရာနံ သဟဿေပိ သမာဂတေ နတ္ထေဝ သမတ္ထတာတိ အာဟ **“နိပ္ဖာဒနသမတ္ထဿာ”** တိ။ ဧတ္ထ စ သဟကာရီကာရဏာယတ္တာ ဖလုပ္ပာဒနာ ပစ္စယဓမ္မာနံ အညမညာပေက္ခာတိ ဝုတ္တာတိ အပေက္ခာ ဝိယာတိ အပေက္ခာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

နိဿာယဟရေသု အဗ္ဘာဝဋ္ဌေသု။ **ကေကသ္မိံ** န္တိ အဋ္ဌကထာယံ အာမေဍိတဝစနဿ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌတံ ဒဿေ တိ။ သတိ စ အာမေဍိတေ သိဒ္ဓေ ဗဟုဘာဝေတေတိ။ အန္ဓသတံ ပဿတီတိ စ ပစ္စတ္တဝစနံ နိဒ္ဒာရဏေ ဘုမ္မဝသေန ပရိ ဏာမေတ္ဝာ **"အန္ဓသတေ"**တိ အာဟ။ တထာ ကေကသ္မိံန္တိ က္လမိနာ ဝိသုံ အသမတ္ထတာ ဇောတိတာတိ အန္ဓသတံ ပ ဿတီတိ သမုဒိတံ ပဿတီတိ အတ္ထတော အယမတ္ထော အာပန္နောတိ အာဟ **"အန္ဓသတံ သဟိတံ ပဿတီတိ အ ဓိပ္ပာယော"**တိ။ **အညထာ**တိ ယထာရုတဝသေန အတ္ထေ ဂယှမာနေ။ ယသ္မာ **အသာ။ပေ။ သိဒ္ဓေ** သိဝိကုဗ္ဗဟနာဒီ သု, တသ္မာ နာယမတ္ထော သာဓေတဗ္ဗော။ က္လအနိ တဿတ္ထဿ သုပာကဋဘာဝေန အသာဓေတဗ္ဗတံ ဒဿေန္တ တော **"ဝိသု"**န္တိအာဒိမာဟ။

ဇေတနုပဟယေနာတိ ယောယံ ခဏသင္ခါတော သမယော ကုသလုပ္ပတ္တိယာ ဒုလ္လဘဘာဝံ ဒီပေတိ။ **အတ္တနော ဒု လ္လဘတာယာ**တိ တွေ ခဏတ္တော တ သမယ-သဒ္ဒေ ခဏသင္ခါတော သမယောတိ အတ္တော ဝုတ္တော။ ဇေတန ဥပဟယဘူတေန နယဘူတေန။ **ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ** တိ ဇွောယံ ယောဇနာ – **သမတယ။ပေ။ ဝုတ္တိံ ဒီပေတိ** သယံ ပစ္စယသာမဂ္ဂိဘာဝတော, သမတယတ္တော တ သမယ-သဒ္ဒေ သမတယသင္ခါတော သမယော။ သော ယာယ ပစ္စယ သာမဂ္ဂိယာ သတီတိ က္လမဿ အတ္ထဿ ပကာသနဝသေန ဓမ္မာနံ အနေကဟေတုတော ဝုတ္တိံ ဒီပေတိ။ **ကာလ။ ပေ။ ပရိတ္တတံ ဒီပေတိ** အတ္တနော အတိပရိတ္တတာယ။ **သမူဟ။ပေ။ သဟုပ္ပတ္တိံ ဒီပေတိ** သယံ ဓမ္မာနံ သမုဒာယ ဘာဝတော။ **ဟေတု။ပေ။ ဝုတ္တိတံ ဒီပေတိ** သတိ ဇဝ အတ္တနိ အတ္တနော ဖလာနံ သမ္ဘဝတောတိ။ အတ္ထပက္ခေ စ သဒ္ဒ ပက္ခေ စ ယသ္မိံ အတိပရိတ္တေ ကာလေ ယသ္မိံ ဓမ္မသမုဒာယေ ယမ္ဟိ ဟေတုမ္ဟိ သတီတိ တေသံ အတ္ထဿ ဉာ ပနဝသေန တဒာဓာရာယ တဒဓီနာယ စ ကုသလဓမ္မပ္ပဝတ္တိယာ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈတံ အနေကေသံ သဟုပ္ပတ္တိံ ပရာဓီနုပ္ပတ္ တိဉ္စ ဒီပေတီတိ။

ဒဋ္ဌဟဓမ္မာ ဓနုဂ္ဂဟာ တိ ဒဋ္ဌဟဓနုနော က္လဿာသာ။ **ဒဋ္ဌဟဓနု** နာမ ဒ္ဝိသဟဿထာမံ ဝုစ္စတိ။ **ဒ္ဝိသဟဿထာ မန္တိ** စ ယဿ အာရောပိတဿ ဇိယာဗဒ္ဓော လောဟသီသာဒီနံ ဘာရော ဒဏ္ဍေ ဂဟေတွ်ာ ယာဝ ကဏ္ဍပ္ပမာဏာ ဥ က္ခိတ္တဿ ပထဝိတော မုစ္စတိ။ **သိက္ခိတာ** တိ ဒသဒွ္ဒတဒသဝဿာနိ အာစရိယကုလေ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပာ။ **ကတဟတ္ ထာ**တိ ဓနုသ္မိံ စိဏ္ဏဝသီဘာဝ။ ကောစိ သိပ္ပမေဝ ဥဂ္ဂဏှာတိ, ကတဟတ္တော န ဟောတိ, က္လမေ ပန န တထာတိ ဒ ဿေတိ။ **ကတုပာသနာ**တိ ရာဇကုလာဒီသု ဒဿိတသိပ္ပာ။ **စတုဒ္ဒိသာ ဌိတာ အဿု** တိ ကေသ္မိံယေဝ ပဒေသေ ထမ္ ဘံ တ ရုက္ခံ တ ယံ ကိဉ္စိ ဇေယ်ေဝ နိဿာယ စတုဒ္ဒိသာဘိမုခာ ဌိတာ သိယုန္တိ အတ္တော။ **ဇဝံ ဝုတ္တဇဝနပုရိသသ္ သာ**တိ န ဇဝရူပေ ပုရိသော ကောစိ ဘူတပုဗ္ဗော အညတ္ရ ဗောဓိသတ္တေန။ သော ဟိ ဇဝနဟံသကာလေ ဇဝရူပမကာ သိ။ သုတ္တေ ပန အဘူတပရိကပ္ပနဝသေန ဥပမာမတ္တံ အာဟဋ္ဌံ။ **တပ္ပရဘာဝတ** တိ တပ္ပရဘာဝတော ဟေတုသင္ခါတ ဿ သမယဿ ပရာယတ္တဝုတ္တိဒီပနေ ဇေန္တဗ္ဗာဝဋ္ဌသဘာဝတောတိ အတ္တော။ ယေ ပန ''တပ္ပရဘာဝတေ''တိ ပဌန္တိ, တေသံ ပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိဒီပနတော တပ္ပရဘာဝေ ဟေတုသင္ခါတဿ သမယဿ, တသ္မာ တဿ ပ ရာယတ္တဝုတ္တိဒီပနတာ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။ သမုဒာယာယတ္တတာဒီပနေ တပ္ပရော, တဒေကဒေသာယတ္တတာဒီပ နေ တပ္ပရော န ဟောတီတိ အာဟ **"အတပ္ပရဘာဝတော"** တိ။

နနု စ တံ တံ ဥပာဒာယ ပညတ္တော ကာလော ဝေဟာရမတ္တကော, သော ကထံ အာဓာရော တတ္ထ ဝုတ္တဓမ္မာနန္ တိ အာဟ **"ကာလောပိ ဟိ"**တိအာဒိ။ ယဒိ ကိရိယာယ ကိရိယန္တရလက္ခဏံ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏံ, ကာ ပနေတ္ထ လ က္ခဏကိရိယာတိ အာဟ **"က္လဟာပိ"**တိအာဒိ။ **လက္ခဏဘူတဘာဝယုတ္တော** တိ **က္လတိ**-သဒ္ဒေ ဟေတုအတ္တော။ က္လဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယသ္မာ သတ္တာသင္ခါတာယ လက္ခဏကိရိယာယ ယုတ္တော သမယော, တသ္မာ တတ္ထ ဘူမိနိဒ္ ဒေသောတိ။

ဥဒ္ဒာနတော တိ ယဒိ သင္ခေပတောတိ အတ္တော။ နနု စ အဝသိဋ္ဌကိလေသာဒယော ဝိယ ကိလေသကာမောပိ အသ္ သာဒေတဗ္ဗတာယ ဝတ္ထုကာမေ သမဝရုဒ္ဓေ ဉာဏံ ဝိယ ဌေယျေတိ သင္ခေပတော ကောယေဝ ကာမော သိယာတိ အနုယောဂံ သန္ဓာယာဟ **"ကိလေသကာမော"**တိအာဒိ။ **သဟိတဿာ** တိ ဝိသယဝိသယိဘာဝေန အဝဋ္ဌိတဿ။ ''ဥဒ္ ဒါနတော ဒွေ ကာမာ''တိ ကိဉ္စာပိ သဗ္ဗေ ကာမာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ, ''စတုန္နံ အပာယာန''န္တိအာဒိနာ ပန ဝိသယဿ ဝိသေသိ တတ္တာ ဩရမ္ဘာဂိယကိလေသဘူတော ကာမရာဂေ က္လဓ ကိလေသကာမောတိ ဂဟိတောတိ **"တေနာ"**တိအာဒိမာဟ။

စောဒကော တဿ အဓိပ္ပာယံ အဇာနန္တော **"နနု စာ"**တိအာဒိနာ အနုယုဉ္ဇတိ။ ဣတရော ပန **"ဗဟလကိလေသသ္မွာ"**တိအာဒိနာ အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ဝိဝရတိ။

ကာမာဝစရဓမ္မေသု ဝိမာနကပ္ပရုက္ခာဒိပ္ပကာရေသု ပရိတ္တကုသလာဒီသု တ။ နနု စ "စတုန္နံ အပာယာန"န္တိ ဝိသယဿ ဝိသေသိတတ္တာ ရူပာရူပဓာတုဂ္ဂဟဏဿ အသမ္ဘဝတော ယေတတိ? န, "ဥဒ္ဒါနတော ဒွေ ဝ ကာမာ"တိ နိရ ဝသေသတော ကာမာနံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ။ ဥဒ္ဒိဋ္ဌေပိ ဟိ ကာမသမုအာယေ ယထာ တဒေကဒေသော ဝ ဂယှတိ, တံ ဒဿေ တုံ **"ဒုဝိဓော"**တိအာဒိမာဟ။ **ကာမရာဂေ** ပဉ္စကာမဂုဏိကော ရာဂေ။ **ကာမတဏှာ** ကာမာဝစရဓမ္မဝိသယာ တဏှာ။ **နိရောဓတဏှာ** ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဟဂတော ရာဂေ။ **ဣဓာ**တိ ဧကဒေသဝိဓေ ပဒေသေ။ ယဒိ အနဝသေသပ္ပဝတ္တိ အဓိပ္ပေ တာ, "ဒုဝိဓောပေသော"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ ဝတ္ထုကာမေကဒေသဿ ဣဓ အပ္ပဝတ္တနတောတိ အနုယောဂေန ယေဘုယျ ဘာဝတော အနဝသေသော ဝိယ အနဝသေသောတိ တ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော **"ဝတ္ထုကာမောပီ"**တိ အာဒိမာဟ။ အနဝသေသသဒိသတာ စေတ္ထ သဘာဝတိန္နဿ ကဿစိ အနဝသေသတော။ **ဝေဠု ကတ္တ** တိ ကိလေ သကာမဝတ္ထုကာမာနံ အနဝသေသပရိပုဏ္ဏဘာဝေန အဘိလက္ခိတတ္တာတိ အတ္ထော။ **စာသဒ္ဒဿ ရဿတ္တံ ကတ**န္တိ ကာမာဝစရသဒ္ဒေ ဟေတုကတ္တုအတ္ထော အန္တောနီတောတိ ဒဿေတိ။

ဝိသယေတိ ဝတ္ထုသ္မိံ အဘိဓေယျတ္တေတိ အတ္ထော။ **နိမိတ္တဝိရဟေ** တိ ဧတေန ရူဠ္ဍဟီသု ကိရိယာ ဝိဘာဂက ရဏာယ, န အတ္တကိရိယာယာတိ ဒဿေတိ။ **ကုသလဘာဝ**န္တိ ဇာတကဇာဟိတိကသုတ္တအဘိဓမ္မပရိယာယေန ကထိတံ ကုသလတ္တံ။ **တဿာ** တိ သုခဝိပာကဘာဝဿ။ **တဿ ပစ္စုပ္ပဋ္ဌာနတံ ဝတ္ထုကာမတာယာ** တိ ဧတေန "အနဝဇ္ဇသုခဝိ ပာကလက္ခဏ"န္တိ ဧတ္ထ သုခသဒ္ဒော ဣဋ္ဌပရိယာယော ဝုတ္တောတိ ဒဿေတိ။ သညာပညာကိစ္စံ သညာဏ ကရဏပဋ္ဌိဝိဓျနာနိ, တဒုဘယဝိမုရာ အာရမ္မဏူပလဒ္ဓိ "ဝိဇာနာတီ"တိ ဣမိနာ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **"သညာ။ပေ။ ဂဟဏ"**န္တိ။ နနု စ ဖဿာဒိကိစ္စတောပိ ဝိသိဋ္ဌကိစ္စံ စိတ္တန္တိ? သစ္စမေတံ, သော ပန ဝိသေသော န တထာ ဒုရဝ ဗောဓော, ယထာ သညာပညာဝိညာဏာနန္တိ သညာပညာကိစ္စဝိသိဋ္ဌလက္ခဏတာယ ဝိညာဏလက္ခဏမာဟ။ အနန္တရဓမ္မ မာနံ ပဂုဏဗလဝဘာဝဿ ကာရဏဘာဝေန ပဝတ္တမာနော သန္တာနံ စိနောတီ နာမ။ တထာပဝတ္တိ စ အာသေဝနပစ္စယဘာ တေတိ အာဟ **"အာသေဝနပစ္စယဘာဝေန စိနောတီ"**တိ။

စိတ္တကတမေတ တိ အဘိသင္ခါရဝိညာဏကတမေဝ။ **နာနတ္တာဒီနံ ဝဝတ္ထာန** န္တိ ဧတ္ထ ဝဝတ္ထာနံ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဝဝတ္ထာနံ** ပရိစ္ဆေဒေ အသင်္ကရဘာဝေ။ တေန စ ဓမ္မော နိစ္ဆိတော နာမ ဟောတီတိ အာဟ **"နိစ္ဆိတတာ"**တိ။ **လိင်္ဂနာနတ္တာဒီနိ** တိ ဧတ္ထ ဣတ္ထိပုရိသသဏ္ဌာနဝသေန လိင်္ဂနာနတ္တံ။ ဒေဝမနုဿတိရစ္ဆာနာဒိ ဝသေန ဣတ္ထိလိင်္ဂဿ ပုထုတ္တံ, တထာ ပုရိသလိင်္ဂဿ။ ဒေဝတဒိဘေဒေ ဣတ္ထိလိင်္ဂေ ပစ္စေကံ နာနတ္တကာယ တာသင်္ခါတဿ အညမညဝိသဒိသသဘာဝဿ ဒေဝေဒိဘေဒဘိန္နဿ စ ဝိသေသဿ ဝသေန ပဘေဒေ ဝေဒိတဗ္ဗ ဗော။ တထာ ပုရိသလိင်္ဂေ။ လိင်္ဂနိဗ္ဗတ္တကဿ တ ကမ္မဿ ယထာဝုတ္တနာနတ္တာဒိဝသေန လိင်္ဂဿ နာနတ္တ တာဒီနိ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ လိင်္ဂနာနတ္တာဒီသု ပဝတ္တတ္တာ သညာဒီနံ နာနတ္တာဒီနိ။ တေနေတဟ "ကမ္မနာနတ္တာဒီ ဟိ နိဗ္ဗတ္တာနိ ဟိ တာနိ"တိ။ အပအာဒိနာနာကရဏဒဿနေန လိင်္ဂနာနတ္တံ ဒဿိတံ။ တသ္မိံဋ္ဌ ဒဿိတေ သညာ နာနတ္တာဒယော ဒဿိတာ တေတိ အာဝတ္တတိ ဘာဝစက္ကန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ **"အနာဂ။ပေ။ ဃဋ္ဋေန္တော"**တိ။ ဣတ္ထိလိင်္ဂပုရိသလိင်္ဂာဒိ ဝိညာဏာဓိဋ္ဌိတဿ ရူပက္ခန္ဓဿ သန္နိဝေသဝိသေသော။ သညာသီသေန စ တ္တာရော ခန္ဓာ ဝုတ္တာ။ တေဟာရဝစနေန စ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ တေဟာရိတဗ္ဗဘာဝေန ပဝတ္တိ ဒီပိတာ, ယာ သာ တဏှာဒိဋ္ဌိ ဋ္ဌိအဘိနိဝေသဟေတူတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော **"လိင်္ဂာဒိ။ပေ။ ယောသာနာနီ"** တိ အာဟ။

"ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ အကုသလာ အကုသလဘာဂိယာ, သဗ္ဗေတေ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ"တိ (အ. နိ. ၁.၅၆-၅၇), "မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ"တိ (ဓ. ပ. ၁, ၂) စ ဧဝမာဒိဝစနတော စိတ္တဟေတုကံ ကမ္မန္တိ အာဟ **"ကမ္မဥ္စဟိ စိတ္တတော နိဗ္ဗတ္တ"**န္တိ။ **ယထာသင်္ခ** န္တိ ကမ္မတော လိင်္ဂံ လိင်္ဂတော သညာတိ အတ္ထော။ န ပုရိမဝိကပ္ပေ ဝိယ ကမ္မတော လိင်္ဂသညာ လိင်္ဂတော လိင်္ဂသညာတိ ဥဘယတော ဥဘယပ္ပဝတ္တိဒဿနဝသေန။ "ဘေဒံ ဂစ္ဆန္တိ ဣတ္ထာယံ ပုရိသောတိ တ"တိ ဘေဒဿ ဝိသေသိတတ္တာ ဣတ္ထာဒိဘာဝေန တေဟာရိတဗ္ဗဘာဝေ ဣဓ ဘေဒေတိ **"ဣတ္ထိပုရိသာဒိတေဟာရံ ဂစ္ဆန္တီ"** တိ ဝုတ္တံ။ **အဒ္ဓဒွယဝသေနာ** တိ အတီတပစ္စုပ္ပန္နဒ္ဓဒွယဝသေန။ ဂုဏာဘိ ဗ္ဗာပနံ ကိတ္တီတိ အာဟ **"ပတ္ထဋ္ဌယသတ"** န္တိ။ ကမ္မနာနာကရဏေန ဝိနာ ကမ္မနိဗ္ဗတ္တနာနာကာရဏာဘာဝတော

“ကမ္မဇေဟိ။ပေ။ နာနာကရဏာ”တိ ဝုတ္တံ။ **အဝိပစ္စနေယကာသော** အဌာနဘူတာ, ဂတိကာလောပိ တ။ ကာမာဝစရံ အဘိသင်္ခာရဝိညာဏံ ရူပဓာတုယာ စက္ခုဝိညာဏာဒိ ဇနေတ္ဝာ အနေယကာသတာယ တဒာရမ္မဏံ အဇနေန္တံ တွေထ နိဒ ဿေတဗ္ဗံ။ ဧကေစ္စစိတ္တကရဏာဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ စက္ခာဒိဝေကလ္လေန စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ အဇနကံ ကမ္မဝိညာ ဏံ အဝသေသပစ္စယဝိကလေ အနောဂမံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တဒပိ **ကာလဂတိပယောကာဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတန္တိ။ တွေထ စ ''သဟကာရီကာရဏာဝိကလံ ဝိပာကဿ အစ္စန္တံ ဩကာသမေဝ န လဘတိ, ဣတရံ ဝိပာကေကဒေသဿ လဒ္ဓော ကာသန္တိ, ဣဒမေတေသံ နာနတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ, တံ ဝိပာကဿ ဩကာသလာဘေ သတိ သဟာယကာရဏာဝိကလတာ ဝ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ။

ဘဝတု တာဝ ဘဝိတ္ဝာ အပဂတံ ဘူတာပဂတံ, အနုဘဝိတ္ဝာ အပဂတံ ပန ကထန္တိ အာဟ **“အနုဘူတဘူတာ”**တိ အာဒိ။ တေန **အနုဘူတ**-သဒ္ဒေန ယော အတ္တော ဝုစ္စတိ, တဿ **ဘူတ**-သဒ္ဒောယေဝ တစကော, န **အနု**-သဒ္ဒော, **အနု**-သဒ္ဒော ပန ဇောတကောတိ ဒဿေတိ။ သာဓာဘင်္ဂသဒိသာ ဟိ နိပာတောပသဂ္ဂါတိ။ ကိရိယာဝိသေသကတ္တဉ္စ ဥပသဂ္ဂါနံ အနေကတ္တတ္တာ ဓာတုသဒ္ဒါနံ တေဟိ ဝတ္တဗ္ဗဝိသေသဿ ဇောတနဘာဝေနေဝ အဝစ္ဆိန္နန္တိ ယ တ္တကာ ဓာတုသဒ္ဒေန အဘိဓာတဗ္ဗာ အတ္ထဝိသေသာ, တေသံ ယံ သာမညံ အဝိသေသော, တဿ ဝိသေသေ အဝဋ္ဌာပနံ တဿ တဿ ဝိသေသဿ ဇောတနမေတတိ အာဟ **“သာမည။ပေ။ ဝိသေသီယတီ”**တိ။ **အနုဘူတ**-သဒ္ဒော ဗ ဟုလံ ကမ္မတ္တေ ဧဝ ဒိဿတီတိ တဿ ဣဓ ကတ္တုအတ္ထတာဝိဘံ ဒဿေတုံ **“အနုဘူတသဒ္ဒော စာ”** တိအာဒိမာ ဟ။ သတိပိ သဗ္ဗေသံ စိတ္တုပ္ပာဒါနံ သဝေဒယိတဘာဝတော အာရမ္မဏာနုဘဝနေ, သဝိပလ္လာသေ ပန သန္တာနေ စိတ္ တာဘိသင်္ခါရဝသေန ပဝတ္တိတော အဗ္ဗာကတေဟိ ဝိသိဋ္ဌော ကုသလာကုသလာနံ သာတိသယော ဝိသယာနုဘဝနာကာ ရောတိ အယမတ္ထော ဣဓာဓိပ္ပေတောတိ ဒဿေန္တော **“ဝတ္တုံ အဓိပ္ပာယဝသေနာ”** တိ အာဟ။ **ဘူတာပဂတဘာ တဘိဓာနာဓိပ္ပာယေနာ**တိ ကုသလာကုသလဿ အာကမုနုဟယမာဟ။

ဥပ္ပတိတကိစ္စနိပ္ဖာဒနတော ဥပ္ပတိတသဒိသတ္တာ **“ဥပ္ပတိတ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ အာရဒ္ဓော** တိ အနာဂ တဿပိ တဿေဝ ဥပ္ပန္န-သဒ္ဒေန ဝုတ္တတာယ ကာရဏမာဟ။ တွေထ စ ရဇ္ဇနာဒိဝသေန အာရမ္မဏရသာနုဘဝနံ သာတိသယန္တိ အကုသလဉ္စ ကုသလဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဒ္ဓတာသာမညေန ''သဗ္ဗသင်္ခတံ ဘူတာပဂတ''န္တိ ဝုတ္တံ။ သမ္မောဟဝိနောဒနိယံ ပန ''ဝိပာကာနုဘဝနဝသေန တဒာရမ္မဏံ။ အဝိပက္ကဝိပာကဿ သဗ္ဗထာ အဝိဂတတ္တာ ဘဝိ တွ္ဝာ ဝိဂတတာမတ္တဝသေနကမ္မဉ္စ ဘူတာပဂတ''န္တိ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ တတ္ထ ဩကာသကတုပ္ပန္နန္တိ ဝိပာကမေဝ ဟ။ ဣဓ ပန ကမ္မမ္ပိတိ။ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ဘဝတိ တွေထ ကိလေသဇာတန္တိ **ဘူမီ**တိ ဝုတ္တာ ဥပဟာနုကမ္ခန္ဓာ။ **အဂ္ဂိအာဟိတော ဝိယာ** တိ ဘူမိလဒ္ဓန္တိ ဝတ္တဗ္ဗတာယ ဥပဟာယံ ဒဿေတိ။ **ဧတေနာ**တိ ကမ္မံ။ **တေဿာ** တိ ဝိပာ ကော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ တိ အဝိနောဒိတတ္တာ။ **သဘူမိယန္တိ** သကဘူမိယံ။ **ဝိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ** တိ ပုန ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ အဒတ္ တ။ **ခဏတ္တယေကဒေသဂတံ ခဏတ္တယဂတန္တိ ဝုတ္တ** န္တိ ယထာဝုတ္တဿ ဥဒာဟရဏဿ ဥပစာရဘာဝမာ ဟ။ တေန ဥပ္ပန္နာ ဓမ္မာ ပစ္စုပ္ပန္နာ ဓမ္မာတိ ဣဒမေတ္ထ ဥဒာဟရဏံ ယုတ္တန္တိ ဒဿေတိ။ **ပဓာနေနာ**တိ ပဓာန ဘာဝေန။ **ဒေသနာယ စိတ္တံ ပုဗ္ဗင်္ဂမ** န္တိ လောကိယဓမ္မေ ဒေသေတဗ္ဗေ စိတ္တံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတ္ဝာ ဒေသနာ ဘဂဝ တာ ဥစိတာတိ ဒဿေတိ။ **ဓမ္မသဘာဝံ တ သန္ဓာယာ** တိ လောကိယဓမ္မာနံ အယံ သဘာဝေ ယဒိဒံ တေ စိတ္တဇေဋ္ဌ ကာ စိတ္တပုဗ္ဗင်္ဂမာ ပဝတ္တန္တီတိ ဒဿေတိ။ တေန တေသံ တထာဒေသနာယ ကာရဏမာဟ, သဗ္ဗေ အကုသလာ ဓ မ္မာ စိတ္တဝဇ္ဇာတိ အတ္ထော။ **ဧကစီ**တိ ပဒကာရော။ **ဖဿာဒယောပီ** တိ ပိ-သဒ္ဒေန ရာဂဒယော သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ ကာလဘေဒအဘာဝေပိ ပစ္စယဘာဝေန အပေက္ခိတော ဓမ္မော ပုရိမနိပ္ဖန္နော ဝိယ တေဟရီယတီတိ အာဟ **“ပဌမံ ဥပ္ပန္န နော ဝိယာ”**တိ။ အနုပစရိတမေဝဿ ပုဗ္ဗင်္ဂမဘာဝံ ဒဿေတုံ **“အနန္တရပစ္စယမန”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ''ခီဏာ ဘဝနေ တ္တိ''တိအာဒိဝစနတော (ဒီ. နိ. ၂.၁၅၅; နေတ္တိ. ၁၁၄) နေတ္တိဘူတာယ တဏှာယ ယုတ္တံ စိတ္တံ နာယကန္တိ အာဟ **“တဏှာသမ္ပယုတ္တံ တ”** တိ။

''ယံ တသ္မိံ သမယေ စေတသိကံ သာတ''န္တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ သောမနဿဝေဒနာ သာတသဘာဝတတိ အာဟ **“သဘာဝဝသေန ဝုတ္တ”** န္တိ။ နိပ္ပရိယာယေန **မဓုရ**-သဒ္ဒော ရသဝိသေသပရိယာယော, ဣဋ္ဌဘာဝသာမညေန ဣဓ ဥပစာရေန ဝုတ္တောတိအာဟ **“မဓုရံ ဝိယာ”**တိ။ ပရမတ္ထတော တဏှာဝိနိမုတ္တော နန္ဒိရာဂေ နန္ဒိရာဂဘာဝေ တ

နတ္ထီတိ **“န ဧတ္ထ သမ္ပယောဂဝသေန သဟဂတဘာဝေါ အတ္ထိ”** တိ, **“နန္ဒိရာဂသဟဂတာ”** တိ စ ဝုစ္စတိ။ တေန ဝိညာယတိ “သဟဂတသဒ္ဒေါ တဗ္ဘာဝေ နန္ဒိရာဂဘာဝံ ဇောတေတီ”တိ။ အဝတ္ထာဝိသေသတစကော တ သဟ-သဒ္ဒေ “သနိဒဿနာ”တိအာဒီသု ဝိယ, သဗ္ဗာသုပိ အဝတ္ထာသု နန္ဒိရာဂသဘာဝတဝိဇဟနဒီပနဝသေန နန္ဒိရာဂဘာဝံ ဂတာ နန္ဒိရာဂသဟဂတာတိ တဗ္ဘာဝေ ဝုတ္တာ။ ဂတ-သဒ္ဒဿ တ “ဒိဋ္ဌိဂတ”န္တိအာဒီသု ဝိယ အတ္ထန္တရာဘာဝတော နန္ဒိရာဂသဘာဝတ တဗ္ဘာဝေ **“နန္ဒိရာဂသဟဂတာ”** တိ ဝုတ္တာ, နန္ဒိရာဂသဘာဝတာတိ အတ္ထော။ **ဣဏာပီတိ** ဣမိဿံ အဋ္ဌကထာယံ။ **ဣမသ္မိံမ္ပိ ပဒေ** တိ “သောမနဿသဟဂတ”န္တိ ဧတသ္မိံ ပဒေ။ **အယမေဝတ္ထော** တိ သံသဋ္ဌော ဧဝ။ **ယထာဒဿိတသံသဋ္ဌသဒ္ဒေါ** တိ အတ္ထုဒ္ဓါရပုဗ္ဗသင်္ဂဟေန ဟဋ္ဌိတော အဋ္ဌကထာယ အာဂတသံသဋ္ဌသဒ္ဒေါ။ **သဟဇာတေတိ** သဟဇာတတ္ထော။

ကာလဝိသေသာနပေက္ခော ကမ္မသာဓနော **အာဘဋ္ဌ** -သဒ္ဒေါ ဘာသိတပရိယာယောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“အဘာသိတဗ္ဗတာ အနာဘဋ္ဌတာ”**တိ။ **ဟဋ္ဌိယန္တိ** ဣမိဿာ ပဌမစိတ္တုပ္ပာဒဟဋ္ဌိယံ။ **အဘာသိတတ္တာ ဧဝ** တိ အသင်္ဂါရိကဘာဝဿ အဝုတ္တတ္တာ ဧဝ။ ကာရဏပရိယာယတ္တာ ဝတ္ထုသဒ္ဒဿ ပစ္စယဘာဝသာမညတော ဒွတရာဘူတမ မ္မာနမ္ပိ သိယာ ဝတ္ထုပရိယာယောတိ အာဟ **“ဒွတရံ ဝတ္ထုုတိ ဝုတ္တ”** န္တိ။ တေန ဝတ္ထု ဝိယ ဝတ္ထုုတိ ဒဿေတိ။ မနောဒွတရာဘူတာ ဓမ္မာ ယေဘုယ္ယေန ဟဒယဝတ္ထုနာ သဟ စရန္တီတိ **ဒွတရေန။ပေ.။ ဟဒယဝတ္ထု ဝုတ္တ** န္တိ အာဟ ယထာ “ကုန္တာ ပစရန္တီ”တိ။ **သကိစ္စဘာဝေနာ**တိ အတ္တနော ကိစ္စဘာဝေန, ကိစ္စသဟိတတာယ တ။ **အညာသာဓာရဏော** တိ **သ**-သဒ္ဒဿ အတ္ထမာဟ။ သကော ဟိ ရသော သရသောတိ။

အနန္တရစိတ္တပဟေတုကတ္တာ စိတ္တဿ ဧကသမုဋ္ဌာနတာ ဝုတ္တာ, သဟဇာတစိတ္တဖဿပဟေတုကတ္တာ စေတ သိကာနံ ဒွိသမုဋ္ဌာနတာ။ “စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဓမ္မာ, ဖုဋ္ဌော ဘိက္ခဝေ ဝေဒေတိ, ဖုဋ္ဌော သဉ္ဇာနာတိ, ဖုဋ္ဌော စေတေ တီ”တိ (သံ. နိ. ၄.၉၃) ဟိ ဝုတ္တံ။

သုခုမရဇာဒိရူပန္တိ အဏုတဇ္ဇာရိရူပမာဟ။ ပရမာဏုရူပေ ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ **ဝတ္ထုပရိတ္တတာယာ** တိ ဧတေန အနေကကလာပဂတာနိ ဗဟူနိယေဝ ရူပာယတနာနိ သမုဒိတာနိ သံဟစ္စကာရိတာယ သိဝိကုဗ္ဗဟနညာယေန စက္ခုဝိညာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယော, န ဧကံ ကတိပယာနိ တတိ ဒဿေတိ။ နနု စ ဇဝံ သန္တေ စက္ခုဝိညာဏံ သမုအာယာရမ္မဏံ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ သမုဒယဿေဝ အဘာဝတော။ န ဟိ ပရမတ္ထတော သမုဒယော နာမ ကောစိ အတ္ထိ။ ဝဏ္ဏာယတနမေဝ ဟိ ယတ္တကံ ယောဂ္ဂဒေသေ အဝဋ္ဌိတံ, သတိ ပစ္စယန္တရသမာယောဂေ တတ္တကံ ယထာဝုတ္တေ န ညာယေန စက္ခုဝိညာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယော ဟောတိ အဝိကပ္ပကတ္တာ တဿ။ တဒဘိနိပာတဋ္ဌံ ပန မနောဝိညာဏံ အနေကက္ခတ္တုံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ပုရိမသိဒ္ဓကပ္ပနာဝသေန သမူဟာကာရေန သဏ္ဌာနာဒိအာကာရေန စ ပဝတ္တတီတိ ကိံ စက္ခုဝိညာဏဿ ဧကံ ဝဏ္ဏာယတနံ အာရမ္မဏံ, ဥဒာဟု အနေကာနီတိ န စောဒေတဗ္ဗမေတံ။ န ဟိ ပစ္စက္ခဝိသယေ ယုတ္တိမဂ္ဂနာ ယုတ္တာ။ ကိဉ္စ ဘိယ္ယော အစ္စရာသင်္ဃာတက္ခဏေန အနေကကောဋ္ဌိသင်္ခာယ စိတ္တုပ္ပတ္တိယာ ပဝတ္တနတော စိတ္တဿ လဟုပရိဝတ္တိတာယ သမာနေပိ ဃဋ္ဋနသရာတဒိဝဏ္ဏာနံ ယောဂ္ဂဒေသာဝဋ္ဌာနေ ပုရိမမနသိ ကာရာနုရူပံ “ဃဋ္ဋော”တိ တ “သရာဝေ”တိ တ ပဌမံ တာဝ ဧကော မနောဝိညာဏသန္တာနေန ပရိစ္ဆိဇ္ဇတိ, ပစ္ဆာ ဣတ ရော စက္ခုဝိညာဏဝီထိယာ ဗ္ယဝဟိတေနာတိ အဝိသေသဝိဒိတာယ ပန ဃဋ္ဋသရာတဒိဗုဒ္ဓိယာ အဘေဒာပတ္တိပရိကပ္ပနာ တိ။ ဤဒိသီပေတ္ထ စောဒနာ အစောဒနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ခဏပရိတ္တတာယာ** တိ ပဗန္ဓက္ခဏဿ ဣတ္တရတာယ။ ပဗန္ဓ ဝဝသေန ဟိ ပစ္စေကံ ရူပာရူပမ္မာ ဝိရောဓိအဝိရောဓိပစ္စယသမာယောဂေ လဟုံ ဒန္ဓဥ္စ နိရုဇ္ဈနတော ပရိတ္တကာလာ ဒီဃကာလာ စ ဟောန္တိ, သဘာဝလက္ခဏဝသေန ပန ဧကပရိစ္ဆေဒာ ဧဝတိ။ ယထာ စ ရူပာယတနံ, ဇဝံ ဣတရာနိပိ။ သ ဒ္ဒဒယောပိ ဟိ ဝတ္ထုပရိတ္တတာဒိဘာဝေန လဗ္ဘန္တီတိ။ **အစ္စာသန္နာဒိတာယာ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အနာဝဇ္ဇနံ ကေနစိ ပဋိစ္ဆန္နတာတိ ဧဝမာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ ဝိသယိမ္ပိ ဝိသေသတော သိနောတိ ဗန္ဓတီတိ ဝိသယောတိ အနညတ္ထာဘာ တပေက္ခော ဝိသယောတိ အာဟ **“ဝိသယော အနညတ္ထာဘာဝေနာ”** တိ။ န ဟိ စက္ခုဝိညာဏာဒယော ရူပာယတနာဒိတော အညသ္မိံ အာရမ္မဏေ ပဝတ္တန္တီတိ။ ကာဝေ စရန္တိ ဧတ္ထာတိ ဂောစရော, ဂောစရော ဝိယာတိ ဂောစရောတိ သမ္ဗဟု လစာရိတာပေက္ခော ဂောစရောတိ အာဟ **“ဂောစရော တတ္ထ စရဏေနာ”** တိ။ ဗဟုလဥ္စဟိ စက္ခုဝိညာဏာဒီဟိ ရူပာဒ ယော ဂယှန္တိ, န တထာ မနောဝိညာဏေနာတိ။ **တေသန္တိ** မနောဝိညာဏေန ဂယှမာနာနံ ရူပာယတနာဒီနံ။ “ဝစနသ္သ သ အနုပပတ္တိတော”တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု ပဉ္စဒွာရေ ပဝတ္တမနောဝိညာဏဓာတုံ သန္ဓာယ တေသံ ဂောစရဝိသယံ ပစ္စနုဘောတီတိ ဝစနံ ဥပပဇ္ဇတိယေဝါတိ? န, နိယမာဘာဝတော။ န ဟိ ပဉ္စဒွာရာဘိနိပာဋ္ဌံယေဝ မနော ဣတ

‘‘မနော’’တိ ဝုတ္တန္တိ နိယမဟေတု အတ္ထီတိ, တေ်ယေဝ တ စောဒနံ မနသိ ကတွာ တ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏာဒိဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ **ဝေဝဏ္ဏော**တိအာဒိဝစနတော ပုဗ္ဗေနိဝါသအတီတာနာဂတံသဉာဏာဒယောပိ ဣဓ သင်္ဂဟိတာ။ **ဣတရထာ**တိ ရူပံ သဒ္ဒန္တိအာဒိနာ။

ဘောဇနေ ။ပေ။ **ဥဿာဟာဒီဟီ** တိ ဣဒံ ယာယ ကမ္မညတာယ ရူပကာယဿ ကလ္လတာ ဟောတိ, တဿာ ပစ္စယ နိဒဿနံ။ ဘောဇနေ ဟိ သမ္မာပရိဏတေ သပ္ပာယေ စ ဥတုဘောဇနေ သမ္မုပယုတ္တေ သမ္မာပယောဂသင်္ခါတေ ကာယိ ကစေတသိကဝီရိယေ စ သမာရဒ္ဓေ လဟုတာဒိသဟိတာဝေန ကာယော ကမ္မက္ခမော ဟောတိ သဗ္ဗကိရိယာနုကူလောတိ။ အထ တ **ဘောဇနေ။ပေ။ ဥဿာဟာဒီဟီ** တိ ဣဒံ ကာယဿ ကလ္လတာယ ဝိယ ဥပဒ္ဒုတတာယပိ ကာရဏဝစနံ။ ဝိသမ ဘောဇနာပရိဏာမာဒိတော ဟိ ကာယဿ ဥပဒ္ဒဝကရာ တတာဒယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ။ **အနုဝတ္တန္တဿာ** တိ ပဒံ ‘‘ဇယံ ဝေရံ ပသဝတီ’’တိအာဒီသု (ဓ. ပ. ၂၀၁) ဝိယ ဟေတုအတ္ထဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဇာဂရဏနိမိတ္တဉ္ဟိ ဣဓ အနုဝတ္တနံ အဓိပ္ပေတန္တိ။ အထ တ **အနုဝတ္တန္တဿာ** တိ ဣဒံ ပကတိယာ ဒိဋ္ဌာဒိဝသေန အာဟာထဂမနုပနိဿယာနံ က လ္လတာဒိနိဗ္ဗတ္တာနံ ကာယိကသုခာဒီနံ သင်္ဂဝဒဿနံ။ ကာယကလ္လတာဒိ အနနုဝတ္တန္တဿ ဟိ ယထာဝုတ္တ ဥပနိဿယာဘာဝေကဘာဝေန ဝုတ္တပ္ပကာရံ အာဟာထဂမနံ န သိယာတိ။ ယထာနုဘူတေ ရူပာဒိဝိသယေ စိတ္တဿ ဥပ နံ အာဝဇ္ဇနံ စိတ္တပဏိဒဟနံ။ ယထာနုဘူတေန ရူပာဒိနာ သဒိသံ အသဒိသံ သမ္ဗန္ဓဥ္စ သဒိသာသဒိသသမ္ဗန္ဓံ, တဿ ဒဿနာဒိ သဒိသာသဒိသသမ္ဗန္ဓဒဿနာဒိ, စိတ္တပဏိဒဟနဥ္စ သဒိသာသဒိသ။ပေ။ ဒဿနာဒိ စ **စိတ္တ။ပေ။ ဒဿ နာဒယော** တေ ပစ္စယာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဓာတုက္ခောဘာဒီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဒေဝတူပသံဟာရာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **တံသ ဒိသတာ** ဒိဋ္ဌသုတသဒိသတာ။ **တံသမ္ဗယုတ္တတာ** ဒိဋ္ဌသုတပဋိဗဒ္ဓတာ။ **ကေနစိ ဝုတ္တေ** တိ ဣမိနာ သဒ္ဒာယ အနုဿဝ နိဗ္ဗတ္တတံ အာဟ။ **အာကာရဝိစာရဏာ**န္တိ တေသံ တေသံ အတ္ထာနံ ဥပဋ္ဌာနာကာရဝိစာရဏံ။ **ကတ္တစိ** အတ္တေ။

နိယမိတဿာ တိ ကုသလမေဝ မယာ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗန္တိ ဇေဝံ နိယမိတဿ။ ပသာဒသိနေဟာဘာတေ အောသဗဟု လတာယ ဟောတီတိ **လူခပုဂ္ဂလာ အောသဗဟုလာ** တိ အာဟ။

အာယတနဘာဝတောတိ ကာရဏဘာဝတော။

ဝိဇ္ဇမာနဝတ္ထုသ္မိံ န္တိ ဧတေန ‘‘ဝိနာပိ ဒေယျဓမ္မပရိစ္စာဂေန စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေနေဝ အနမယံ ကုသလံ ဥပစိ တံ ဟောတီ’’တိ ကေသဥ္စိ အတိဓာဝနံ နိဝတ္တိတံ ဟောတီတိ။

ဓမ္မသဝနဿ ယောသနံ **ဓမ္မသဝနယောသနံ။ တဿာ** တိ ‘‘သဒ္ဒအနံ ဒဿာမီ’’တိ သဒ္ဒဝတ္ထုနံ ဌာနကရဏဘော ရိအာဒီနံ သသဒ္ဒပ္ပဝတ္တိကရဏဿ။ **စိန္တနံ** တထာ တထာ စိတ္တုပ္ပာဒနံ။ **အညတ္ထာ** တိ သုတ္တေသု။ **အပရတ္ထာ** တိ အဘိဓမ္မပဒေသု။ **အပရိယာပန္နာ** တိ ပဒဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ‘‘ပရိဘောဂရသော’’တိအာဒိကာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာယ ပရ တော ဗဟူသု ပောတ္ထကေသု လိခီယတိ, ယထာဌာနေယေဝ ပန အာနေတွာ ဝတ္တဗ္ဗာ။ တတ္ထ ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ ဇမာနတ္တာ လက္ခဏပညတ္တိယော အညာယတနတ္တာ ဆ အဇ္ဈတ္တိကာယတနာနိ အသင်္ဂဟိတာ ဓမ္မာယတနေနာ တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

‘‘ကေဒွတရိကကမ္မံ အညသ္မိံ ဒွတရေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ’’တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု ရူပာဒီသု ကောရမ္မဏံ စိတ္တံ ယထာ န အညာရမ္မဏံ ဟောတိ စိတ္တဝိသေသဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ, ဧဝံ ကမ္မဝိသေသေ အဓိပ္ပေတေ ကာယဒွတရာဒီသု ကေဒွ တရိကကမ္မံ အညသ္မိံ ဒွတရေ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ တတ္တေဝ ပရိယောသိတတ္တာ, အထ ကမ္မသာမညံ အဓိပ္ပေတံ, ရူပာဒီသု ကောရမ္မဏန္တိ ဣဒံ ဥအာဟရဏံ န သိယာတိ? န, အသဒိသဘာဝဝိဘာဝနဝသေန ဥအာဟဋတ္တာ, ဣတရထာ မနော ဝိညာဏဘူတံ ဣဒံ စိတ္တံ ဆသုပိ ဝိသယေသု ပဝတ္တနတော အနိဗဒ္ဓာရမ္မဏန္တိ အာရမ္မဏံ သဒိသူအာဟရဏဘာဝေန ဝုစ္စေယျ အာရမ္မဏံ ဝိယ ဒွတရမ္ပိ အနိဗဒ္ဓန္တိ။ ယသ္မာ ပန သတိပိ ကမ္မာနံ ဒွတရန္တရစရဏေ ယေဘုယျေန ဝု တ္တိယာ တဗ္ဗဟုလဝုတ္တိယာ စ ဒွတရကမ္မာနံ အညမညံ ဝဝတ္ထာနံ ဝက္ခတိ, တသ္မာ ဟဏာတိဟာတာဒိဘာဝသာမ ညေန ကမ္မံ ကေတ္တနယဝသေန ဂဟေတွာ တဿ ဝစီဒွတရာဒီသု ပဝတ္တိသဗ္ဘာဝတော ကမ္မဿ အနိဗဒ္ဓတ္တာ တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **‘‘ကာယဒွတရာဒီသု ကေဒွတရိကကမ္မံ အညသ္မိံ ဒွတရေ န နုပ္ပဇ္ဇတီ’’** တိ။ ရူပာဒီသု ပန ကောရ မ္မဏံ စိတ္တံ တေနေတရမ္မဏေန ပရိစ္ဆိန္နန္တိ ဝိသိဋ္ဌမေဝ ဂဟိတန္တိ အာရမ္မဏမေဝ နိဗဒ္ဓန္တိ ဝုတ္တန္တိ စိတ္တ

ဝိသေသော ဝေ ဂဟိတော, န စိတ္တသာမညံ။ ‘‘နနု စ ရူပာရမ္မဏံ တ။ပေ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ တ ယံ ယံ တ ပနာ’’တိ အာရမ္မဏမ္ပိ အနိယမေနေဝ ဝုတ္တန္တိ? သစ္စမေတံ, တတ္ထ ပန ယံ ရူပာဒီသု ဧကာရမ္မဏံ စိတ္တံ, တံ တေန ဝိနာ နပ္ပဝတ္တတိ, ကမ္မံ ပန ကာယဒ္ဝာရိကာဒိဘေဒံ ဝစီဒ္ဝာရာဒီသု န နပ္ပဝတ္တတီတိ ဣမသ္သ ဝိသေသသ္သ ဇောတနတ္ထံ ဟဋ္ဌိယံ အာရမ္မဏမေဝ ဂဟိတံ, ဒွာရံ န ဂဟိတန္တိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ **‘‘အာရမ္မဏမေဝ နိဗဒ္ဓ’’** န္တိအာဒိနာ။ **ဝစီဒ္ဝာရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမ္ပိ** ဟဏ္ဏာတိပာတာဒီတိ အတ္ထော။

ကာမာဝစရကုသလံ

ကာယကမ္မဒ္ဝါရကထာဝဏ္ဏနာ

ကမ္မဒ္ဝါရာန န္တိအာဒိနာ ပကာသေတဗ္ဗသ္သ သရူပံ ပကာသနုပာယဉ္စ ဒဿေတိ။ **နိယတရူပရူပဝသေနာ**တိ ဓမ္မသင်္ဂဟေ နိဒ္ဒိဋ္ဌနိယတရူပရူပဝသေန။ အညထာ ကမ္မသမုဋ္ဌာနိကကာယေ ဟဒယဝတ္ထုပိ ဂဟေတဗ္ဗံ သိယာ။ ဧကသန္တတိပရိယာပန္နေ ဥပာဒိန္နကကာယော ဣဓ ဂဟိတောတိ စက္ခာယတနာဒီတိ ဝုတ္တေသု ဧကော ဘာဝေ ဟဒယဝတ္ထု စ ဂဟိတန္တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ ‘‘စက္ခာယတနာဒိနိ ဇီဝိတပရိယန္တာနီ’’တိ သန္နိဋ္ဌာနသ္သ ဝိဘာဝိတတ္တာ။

ဝိပ္ပဋိသာရဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏာနန္တရံ ဝိညတ္တိဂ္ဂဟဏသ္သ ဣန္ဒြိတတ္တာ စလနာကာရာဝ တယောဓာတု ဝိညတ္တိဝိကာရသဟိတာတိ ကအာစိ အာသင်္ကေယျာတိ တန္နိဝတ္တနတ္ထံ **‘‘ပဌမဇဝနသမုဋ္ဌိတာ’’** တိ အာဟ။ **ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝေန စာလေတုန္တိ** တေန ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိ စလနံ, တံနိမိတ္တေ စ ကတ္တုဘာဝေ ဥပစရိတောတိ ဒဿေတိ, အညထာ ခဏိကတာ အဗျာပာရတာ စ ဓမ္မာနံ န သမ္ဘဝေယျာတိ။ **တဒဘိမုခဘာဝဝိကာရဝတီ**တိ တံဒိသမဘိမုခော တဒဘိမုခော, တသ္သ ဘာဝေ တဒဘိမုခဘာဝေ, သော ဧဝ ဝိကာရော, တံသမင်္ဂီနီ တယောဓာတု တဒဘိမုခဘာဝဝိကာရဝတီ။ ဣအာနိ တဒဘိမုခဘာဝဝိကာ ရသ္သ ဝိညတ္တိဘာဝံ ဒဿေန္တော အာဟ **‘‘အဓိပ္ပာယသဟဘာဝီ’’**တိအာဒိ။ **ဝေဠု ကတ္ဝတ** တိအာဒိနာ ဣမိသ္သာ အတ္ထဝဏ္ဏနာယ လဒ္ဓဂုဏံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **အာဝဇ္ဇနသ္သာ** တိ မနောဒ္ဝါရာဝဇ္ဇနသ္သ။ **ယတော ဇာတ္တိံသာ** တိအာဒိနာ တသ္သ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကတာ န သက္ကာ ပဋိသေဓေတုန္တိ ဒဿေတိ။

ပစ္စယော ဘဝိတုံ သမတ္ထော တိ တေန ယထာဝုတ္တတယောဓာတုယာ ထမ္ဘနစလနသင်္ခာတကိစ္စနိပ္ဖာဒနေ တသ္သ အာကာရဝိသေသသ္သ သဟကာရီကာရဏဘာဝမာဟ။ အနိဒဿနသပ္ပဋိဃတာဒယော ဝိယ မဟာဘူတာနံ အဝတ္ထာဝိသေသမတ္တံ သော အာကာရဝိသေသောတိ ပရမတ္ထတော န ကိဉ္စိ ဟောတီတိ **‘‘ပရမတ္ထတော အဘာဝံ ဒဿေတီ’’**တိ အာဟ။ ပရမတ္ထတော စိတ္တသမုဋ္ဌာနဘာဝေ ပဋိသေဓိတော။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာဒိဘာဝသ္သ ပန သမ္ဘဝေယဝ နတ္ထိတိ ယထာဝုတ္တဝိကာရသ္သ ပရမတ္ထတော သဘာဝေ နကုတောစိသမုဋ္ဌိတတ္တာ အပ္ပစ္စယတ္တံ အာပန္နံ။ န ဟိ ရူပံ အပ္ပစ္စယံ အတ္ထိ, အပ္ပစ္စယတ္တေ စ သတိ နိစ္စဘာဝေ အာပဇ္ဇတိ, န စ နိဗ္ဗာနဝဇ္ဇော အတ္ထော သဘာဝဓမ္မော နိစ္စော အတ္ထိ။ **စိတ္တသမုဋ္ဌာနဘာဝေ ဝိယာ** တိ ဝိညတ္တိယာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္ဇဟာအရူပဘာဝေ ဥပစာရသိဒ္ဓေါတိ ဒဿေတိ။

ဝိညတ္တိယာ ကရဏဘူတာယ။ **ယံ ကရဏန္တိ** ယံ စိတ္တကိရိယံ စိတ္တဗျာပာရံ။ **ဝိညတ္တိယာ ဝိညာတတ္တ** န္တိ ဣဒမေဝ ကာရဧတီတိ ယဒေတံ အဓိပ္ပာယဝိဘာဝနံ, တေံ ဝိညတ္တိဝိကာရရဟိတေသု ရုက္ခစလနာဒီသု န ဒိဋ္ဌံ, ဟတ္ထစလနာဒီသု ပန ဒိဋ္ဌံ, တသ္မာ ဝိပ္ပဋိသာရဝဏ္ဏဝိနိမုတ္တော ကောစိ ဝိကာရော အတ္ထိ ကာယိကကရဏသင်္ခာတသ္သ အဓိပ္ပာယသ္သ ဉာပကောတိ ဝိညာယတိ။ ဉာပကော စ ဟောတု ဉာပေတဗ္ဗမတ္ထံ သယံ ဉာတောယေဝ ဉာပေတိ, န သဗ္ဗာဘာဝမတ္တေနာတိ ဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏာနန္တရံ ဝိကာရဂ္ဂဟဏမ္ပိ ဝိညာယတိ။ တထာ ဟိ ဝိသယဘာဝမာပန္နော ဝေ သဒ္ဒေ အတ္ထံ ပကာသေတိ, နေတရော။ တေနေတဟ **‘‘န ဟိ ဝိညတ္တီ’’** တိအာဒိ။ ယဒိ ပန စိတ္တဇရူပာနံ စလနာကာရော ဝိညတ္တိ, စက္ခုဝိညာဏဿ ဝိပ္ပဋိသာရမ္မဏတ္တာ တေနပိ သာ ဂဟိတာ သိယာတိ အာသင်္ကာယ နိဝတ္တနတ္ထံ အာဟ **‘‘စက္ခုဝိညာဏဿာ’’** တိအာဒိ။

တာလပဏ္ဏာဒိရူပာနီတိအာဒိနာပိ ဝိညတ္တိယာ ဝိညာတဗ္ဗတံ မနောဝိညာဏေနေဝ စ ဝိညာတဗ္ဗတံ ဒဿေတိ။ သညာနာတိ တေနာတိ သညာဏံ, တသ္သ ဥဒကာဒိနော သညာဏံ တံသညာဏံ, တသ္သ အာကာရော တံသညာဏာကာရော,

ဥဒကာဒိသဟစာရိပ္ပကာရော စ သော တံသညာဏကာရော စာတိ **ဥဒကာ။ပေ။ ကာရော,** တံ **ဂဟေတွာ** ဇာနိတွာ။ **တ အာကာရညာ**တိ ဥဒကာဒိဉာပနာကာရညာ။ ယဒိ ယထာဝုတ္တဝိကာရဂ္ဂဟဏံယေဝ ကာရဏံ အဓိပ္ပာယဂ္ဂဟဏသ္သ, အထ ကသ္မာ အဂ္ဂဟိတသင်္ကေတသ္သ အဓိပ္ပာယဂ္ဂဟဏံ န ဟောတီတိ? န ကေဝလံ ဝိကာရဂ္ဂဟဏမေဝ အဓိပ္ပာ ယဂ္ဂဟဏသ္သ ကာရဏံ, ကိဉ္စရဟိတိ အာဟ **"တေသ္သ ပနာ"** တိအာဒိ။

အထ ပနာတိအာဒိနာ ဝိညတ္တိယာ အနုမာနေန ဂဟေတဗ္ဗတံ ဒသ္သေတိ။ **သာဓိပ္ပာယ။ပေ။ နန္တရ** န္တိ အဓိပ္ပာ ယသဟိတဝိကာရေန သဟဇာတဝဏ္ဏာယတနဂ္ဂဟဏသင်္ခါတသ္သ စက္ခုဒွါရိကဝိညာဏသန္တာနသ္သ အနန္တရံ။ **အဓိပ္ပ ာယဂ္ဂဟဏသ္သာ**တိ အဓိပ္ပာယဝိဝတ္တာပကသ္သ တတိယတရေ ဇဝနသ္သ။ **အဓိပ္ပာယသဟဘူ ဝိကာရာဘာဝေ အ ဘာဝတော**တိ တေန ယထာဝုတ္တဝိကာရံ အဓိပ္ပာယဂ္ဂဟဏေန အနုမိနောတိ။ **ဇဝံ သတီ**တိအာဒိနာ ယထာနုမိတမတ္ထံ နိဂမနဝသေန ဒသ္သေတိ။ တတ္ထ **ဥဒကာဒိဂ္ဂဟဏေနေတ** တိ တာလပဏ္ဏာဒီနံ ဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏာနန္တရေန ပုရိမသိဒ္ဓသ မ္ဗန္ဓာနုဂ္ဂဟိတေန ဥဒကာဒီနံ တတ္ထ အတ္ထိဘာဝဝိဇာနနနေနေဝ။ ယထာ တာလပဏ္ဏာဒီနံ ဥဒကာဒိသဟစာရိပ္ပကာရတံ သညာဏကာရော ဝိညာတောယေဝ ဟောတိ နာနန္တရိယကတ္တာ, ဇဝံ ဝိပ္ပန္ဒမာနဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏာနန္တရေန ပုရိမသိဒ္ဓ သမ္ဗန္ဓာနုဂ္ဂဟိတေန ဂန္တုကာမတာဒိအဓိပ္ပာယဝိဇာနနေနေဝ ဝိညတ္တိ ဝိညာတာ ဟောတိ တဒဘာဝေ အဘာဝတော တိ ဥပမာယောဇနာ။

သဘာဝဘူတန္တိ အနုဝတ္တဘူတံ။ **ဒွိဓာ**တိ ဝိညာပနတော ဝိညေယ္ယတော စ။ ကာယဝိညတ္တိယာ တထာပဝတ္တ တမာနာယ စေတနာသင်္ခါတသ္သ ကမ္မသ္သ ကာယကမ္မဘာဝတေ နိပ္ဖဇ္ဇတိ တာယ ဥပလက္ခိတဗ္ဗတ္တာ, န ပန စတုဝီ သတိယာ ပစ္စယေသု ကေနစိ ပစ္စယဘာဝတောတိ ဒသ္သေန္တော **"တသ္မိံ ဒွတရေ သိဒ္ဓာ"** တိအာဒိမာဟ။ တေန ဝစီဒွတ ရုပ္ပန္နာပိ ဟဏာတိဟတာဒယော သင်္ဂဟိတာတိ တေသံ သင်္ဂဟိတဘာဝံ ဒသ္သေတိ။ အထ တ ကာယဒွတရုပ္ပန္နာယ ကာယကမ္မဘူတာယ စေတနာယ ဝသေန **"တေန ဒွတရေန ဝိညာတဗ္ဗဘာဝတော"** တိ ဝုတ္တံ, တသ္သာယေဝ ဒွတရန္တ ရုပ္ပန္နာယ ဝသေန **"တေန ဒွတရေန နာမလာဘတော"**တိ။ မနောဒွတရာဝဇ္ဇနသ္သပိ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကဘာဝတေ နိစ္စ ဆိတောတိ **"ကောဒသန္နံ ကိရိယစိတ္တာန"** န္တိ အာဟ။

ဒွတရန္တရစာရိနော တိ ဒွတရန္တရဘာဝေန ပဝတ္တနကာ။ **ဒွတရသမ္ဘေအ** တိ ဒွတရာနံ သင်္ကရဏတော။ ဒွတရာ နဥဟိ ဒွတရန္တရဘာဝပ္ပတ္တိယာ သတိ ကာယဒွတရသ္သ ဝစီဒွတရာဒိဘာဝတေ, ဝစီဒွတရသ္သ စ ကာယဒွတရာဒိဘာ တေ အာပဇ္ဇတီတိ တံတံဒွတရုပ္ပန္နကမ္မာနမ္ပိ သင်္ကရော သိယာ။ တေနာဟ **"ကမ္မသမ္ဘေအောပီ"** တိ။ ဇဝံ သတိ ကာယကမ္မံ။ပေ။ ဝဝတ္ထာနံ န သိယာ။ ယဒိ ကမ္မာနိ ကမ္မန္တရစာရိနိ ဟောန္တိ, ကာယကမ္မာဒိကသ္သ ဝစီကမ္မာဒိ ကဘာဝတပတ္တိတော "ကမ္မသမ္ဘေအ ဒွတရသမ္ဘေအောပီ"တိ ကာယကမ္မံ ကာယကမ္မဒွတရန္တိ အညမညဝဝတ္ထာ နံ န သိယာတိ ဣမမတ္ထမာဟ **"ကမ္မာနမ္ပိ ကမ္မန္တရစရဏေ ဧသေဝ နယော"** တိ။ ကမ္မန္တရစရဏံ ကမ္မန္တရူပ လက္ခဏတာ။ တေနေတဟ **"ဒွတရာဘာဝေနာ"**တိ။ **ဒွတရန္တရစရဏံ** ဒွတရန္တရူပ္ပတ္တိ။ **ဒွတရေ**တိ အတ္တနော ဒွတရေ။ **အညသ္မိံ** န္တိ ဒွတရန္တရေ။ **ကမ္မာနီ** တိ တံတံဒွတရိကကမ္မာနိ။ **အညာနီ**တိ အညဒွတရိကကမ္မာနိ။ **ဒွတရေ ဒွတရာနိ န စရန္တီ**တိ ဒွတရန္တရဘာဝေန နပ္ပဝတ္တန္တိ, ဒွတရန္တရံ တ န သင်္ကမန္တိ။ ကိဉ္စာပိ ဝိညတ္တိယာ စတုဝီသတိယာ ပ စ္စယေသု ယေန ကေနစိ ပစ္စယေန စေတနာယ ပစ္စယဘာဝတေ နတ္ထိ, တထာ ပန ဝိညတ္တိယာ ပဝတ္တမာနာယ ဧဝ ဟဏာ တိဟတာဒိ ဟောတိ, နာညထာတိ သိယာ ဝိညတ္တိယာ ဟေတုဘာဝတေ စေတနာယာတိ ဝုတ္တံ **"ဒွတရေဟိ ကာရဏဘူ တေဟီ"**တိ။ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မန္တိ ကမ္မဝဝတ္ထာနသ္သေဝ တ ကာရဏဘာဝံ သန္ဓာယ **"ဒွတရေဟိ ကာရဏဘူတေ ဟီ"**တိ ဝုတ္တံ။ ယဒိပိ "ဒွတရေဟိ ကမ္မာနီ"တိ ဝုတ္တံ, "အညမညံ ဝဝတ္ထိတာ"တိ ပန ဝုတ္တတ္တာ ကမ္မေဟိပိ ဒွတ ရာနိ ဝဝတ္ထိတာနီတိ အယမတ္ထောပိ သိဒ္ဓောယေဝတိ ဒသ္သေတုံ **"န ကေဝလ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အဒွတရစာရီဟီ**တိ ဒွတရာနံ သယံ ဝဝတ္ထိတဘာဝမာဟ, န ပန အဝဝတ္ထာနံ, ဝဝတ္ထာနမေဝတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣအနိ တံ ဝဝတ္ထာနံ ဝိ ဘာဝေတိ **ကမ္မာနပေက္ခာ** တိအာဒိနာ။ တတ္ထ သမယနိယမိတေန စိတ္တေန သမယော ဝိယ ဒွတရနိယမိတေဟိ ကမ္မေ ဟိ ဒွတရာနိ နိယမိတာနီတိ အယံ သင်္ခေပတ္ထော။

ဇဝံသဘာဝတ္တာ တိ ဒွတရာဘူတေဟိ ကာယာဒီဟိ ဥပလက္ခဏီယသဘာဝတ္တာ။ **အာဏတ္တိ။ပေ။ မာနဿာ** တိ ကာယဝစီကမ္မာနံ ဝစီကာယဝိညတ္တိဟိ ပကာသေတဗ္ဗတံ အာဟ။ **ကာယာဒီဟီ**တိ ကာယဝစီဝိညတ္တီဟိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဒွတရန္တရေ စရန္တာနိပိ ကမ္မာနိ သကေန ဒွတရေန ဥပလက္ခိတာနေဝ စရန္တိ, တသ္မာ။ **နာပိ ကမ္မံ ဒွတရသ္သ**

သာတိ ယသ္မိံ ဒ္ဝါရေ ကမ္မံ စရတိ, တဿ ဒ္ဝါရဿ အနတ္တနိယဿ။ **တံတံဒ္ဝါရမေဝါ**တိ သကဒ္ဝါရမေဝ။ **ကမ္မဿာ** တိ သကသကကမ္မဿ။ ယဒိ ကမ္မေဟိ ဒ္ဝါရာနိ ဝဝတ္ထိတာနိ, ''ကမ္မဿ အနိဗဒ္ဓတ္တာ''တိ ဣဒံ ကထံ နီယတီတိ အာဟ **''ပုဗ္ဗေ ပနာ''** တိအာဒိ။

သာတိ ဝိညတ္တိ။ **တဿာ** တိ ကမ္မဿ။ **ကေနစိ ပကာရေနာ**တိ စတုဝီသတိယာ ပစ္စယပ္ပကာရေသု ကေနစိ ပကာရေန။ **တံသဟဇာတာ**တိ တေန ကာယဝိညတ္တိယာ သဟဇာတေဝေယေဝ ကာယကမ္မဿ သဟဇာတေ, နာညထာတိ ပရိယာယေန ဝိညတ္တိယာ ကမ္မဿ ကာရဏဘာဝံ ဝိဘာဝေတိ။ တေနေတဟ **''ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဘာဝေန ဝုတ္တာ''** တိ။ **ယထာဝုတ္တနိယမေနာ** တိအာဒိနာ ကမ္မဿ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဘာဝေ ဗျဘိစာရာဘာဝမာဟ။ တတ္ထ **ယထာဝုတ္တနိယမေနာ**တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဝဝတ္ထာနယုတ္တိသင်္ခါတေန နိယမေန။ **ဒ္ဝါရစရဏ**တိ အညဒ္ဝါရစရဏေ။

ကာယကမ္မဒ္ဝါရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝစီကမ္မဒ္ဝါရကထာဝဏ္ဏနာ

စတူဟိ အင်္ဂေဟီ တိ ဧတ္ထ ''သုဘာသိတံယေဝ ဘာသတိ, နော ဒုဗ္ဘာသိတံ။ ဓမ္မံယေဝ, ပိယံယေဝ, သစ္စံယေဝ ဘာသတိ, နော အလိက''န္တိ (သံ. နိ. ၁.၂၁၃; သု. နိ. သုဘာသိတသုတ္တ) ယာနိ အင်္ဂါနိ သုတ္တေ ဝုတ္တာနိ, တေသံ စေတနာသဘာဝံ ဒဿေတုံ **''သုဘာသိတဘာသနာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တထာပဝတ္တာ** တိ သုဘာသိတဘာသနာဒိဘာဝေန ပဝတ္တာ။ **သဟ သမ္ဘူတတ္တာ** တိ သဟေဝ ဥပ္ပန္နတ္တာ။ န ဟိ ဝစီဝိညတ္တိ သဒ္ဒရဟိတာ အတ္ထိ။ တထာ ဟိ **''ယာ တာယ တစာယ ဝိညတ္တီ''**တိ ဝုတ္တံ။ ''တစာဂိရာ ဗျပထော''တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၆၃၆) နာတိသုခုမံယေဝ သဒ္ဒတစံ ဝ တွာ ''ယာ တာယ တစာယ ဝိညတ္တီ''တိ, တာယ သဒ္ဒိံ ယောဇေတွာ ဝစီဝိညတ္တိယာ ဝုတ္တတ္တာ ရူပာယတနံ ဝိယ ဝဝတ္ထုပရိတ္တတာဒိနာ သဒ္ဒာယတနမ္ပိ အနိန္ဒြိယကေစရော အတ္ထိတိ စ အဓိပ္ပာယေန **''ယာ တာယ။ပေ။ ဝိညာယ တီ''**တိ အာဟ။

ဣအနိ အဝိသေသေန စိတ္တသမုဋ္ဌာနသဒ္ဒဿ သောတဝိညာဏာရမ္မဏတာ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တာတိ ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရ သဒ္ဒော န သောတဝိညေယျောတိ မဟာအဋ္ဌကထာတဒဿ ဟဋ္ဌိယာ ဝိရောဓံ ဒဿေတုံ **''စိတ္တသမုဋ္ဌာန''** န္တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သင်္ဂဟကာရဿ အဓိပ္ပာယေ ဌတွာ မဟာအဋ္ဌကထာတဒဿ ပဋိသေဓေဗ္ဗတံ ဒဿေတွာ ဣအနိ အတ္တနော အဓိပ္ပာယေ ဌတွာ တံ ပရိဟရိတုံ **''မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပနာ''**တိအာဒိမာဟ။ သင်္ဃဋ္ဋနာကာရေန ပဝ တ္တာနံ ဘူတာနံ သဒ္ဒဿ နိဿယဘာဝတော သင်္ဃဋ္ဋနေန သဟေဝ သဒ္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **တပ္ပစ္စယဘာဝတော** တိ ဥ ပာဒိန္နကဃဋ္ဋနဿ ပစ္စယဘာဝတော။ စိတ္တဇပထဝီဓာတုယာ ဥပာဒိန္နကဃဋ္ဋနေ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သမတ္ထော စိတ္ တသမုဋ္ဌာနမဟာဘူတာနံ ဧကော အာကာရဝိသေသော အတ္ထိ။ တဒာကာရတ္တာ ဟိ တေသံ ပထဝီဓာတု ဥပာဒိန္နကံ ဃ ဋ္ဋေတီတိ ဣမမတ္ထံ ဝုတ္တာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗတ္တာ ''ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော''တိ ဝတွာ တမေဝ ဝုတ္တန ယံ **''တဗ္ဗိကာရာန''** န္တိအာဒိနာ ဝိဘာဝေတိ။ တတ္ထ အညမညဿ ပစ္စယဘာဝေ တပ္ပစ္စယဘာဝေ ဝုတ္တောတိ အ တ္ထော။ **အညမ္ပိ သဗ္ဗံ ဝိစာန** န္တိ ''န စိတ္တသမုဋ္ဌာနာတိ ဧတေန ပရမတ္ထတော အဘာဝံ ဒဿေတိ''တိအာဒိနာ အတ္တနာ ဝုတ္တဝိစာနံ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ဝုတ္တဝိစာနံ ''ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တ မေဝါတိ။

အတ္တနော အတ္တနော ပစ္စယုပ္ပန္နဿ ဒေသန္တရေ ဟာရမ္ပရိယေန ဥပ္ပာဒနံ **ဒေသန္တရုပ္ပာဒနပရမ္ပရတာ။ လဒ္ဓ ဓာသေဝနေနာ**တိ လဒ္ဓပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရေန။ **စိတ္တေနေတ** တိ ပဌမစိတ္တေနေဝ။ ''သတ္တ ဇဝနာနိ သတ္တ အက္ခရာနိ နိဗ္ဗ တ္တေန္တီ''တိ တဒံ ပဋိက္ခိပိတွာ ဧကေဇဝနတရပရိယာပန္နာနိ စိတ္တာနိ ဧကမက္ခရံ နိဗ္ဗတ္တေန္တီ''တိ ဝဒန္တိ။ ကိဉ္စာ ပိ ပဌမစိတ္တေနပိ ဃဋ္ဋနာ နိပ္ဖဇ္ဇတိ, ဧကေဿဝ ပန ဗဟုသော ပဝတ္တနေန အတ္ထိ ကောစိ ဝိသေသောတိ ပုရိမ ဇဝနသမုဋ္ဌိတာဟိ ဃဋ္ဋနာဟိ ပဋိလဒ္ဓာသေဝနေန သတ္တမဇဝနေန သမုဋ္ဌိတာ ဃဋ္ဋနာ ပရိဗျတ္တမက္ခရံ နိဗ္ဗတ္တေ တီတိ ဥပတ္ထမ္ဘနံ နတ္ထီတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ လဒ္ဓာဘိသင်္ခါရေန ပန ပဌမစိတ္တေနပိ ဃဋ္ဋနာ ဗလဝတီ ဟောတီ တိ အဋ္ဌကထာယံ ''ဥပတ္ထမ္ဘနကိစ္စံ နတ္ထိ''တိ ဝုတ္တံ သိယာ, သဗ္ဗမေတံ ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဝစီကမ္မဒွါရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မနောကမ္မဒွါရကထာဝဏ္ဏနာ

''သဗ္ဗာယပိ ကာယဝိညတ္တိယာ ကာယဝစီဒွါရဘာဝေ ဝိယ သဗ္ဗဿပိ စိတ္တဿ မနောဒွါရဘာဝေ သမ္ဘဝတိ''တိ ဒဿနတ္ထံ အဋ္ဌကထာယံ ''အယံ နာမ မနော မနောဒွါရံ န ဟောတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော''တိ ဝတွာ တံဒွါရဝန္တဓမ္မဒဿနတ္ထံ ''အယံ နာမ စေတနာ''တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **''ယဿ ဒွါရံ မနော, တံ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တ''**န္တိ။ ယထာ ပန တိဝိဓေတုဗ္ဗိကောယဝစီကမ္မာနံ ဒွါရဘာဝတော ကာယကမ္မဒွါရဝစီကမ္မဒွါရာနိ ဝုတ္တာနိ, ဧဝံ မနောကမ္မန္တိ ဝုတ္တအဘိဇ္ဈာဒီနံ ဒွါရဘာဝတော ဝဋ္ဋဟေတုဘူတလောကိယကုသလာကုသလသမ္ပယုတ္တ မနော ဧဝ မနောကမ္မဒွါရန္တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ စေတနာယ အတ္တနော ကိစ္စံ အာရဒ္ဓာယ သမ္ပယုတ္တာပိ တံ တံ သကိစ္စံ အာရဘန္တီတိ သာ နေ သကိစ္စေ ပဝတ္တေတိ နာမ, တထာ ပဝတ္တေန္တီ စ သမ္ပယုတ္တေ ဧကသ္မိံ အာရမ္မဏေ အဝိပ္ပကိဏ္ဏေ ကရောတိ ဗ္ယာပါရေတိ စာတိ ဝုစ္စတိ, တထာ သမ္ပယုတ္တာနံ ယထာဝုတ္တံ အဝိပ္ပကိဏ္ဏကရဏံ သမ္ပိဏ္ဍနံ အာယူဟနံ ဗ္ယာပါရာပါဒနံ ဗ္ယာပါရဏံ စေတယနန္တိ အာယူဟနစေတယနာနံ နာနတ္တံ ဒဿေန္တော **''ဖဿာဒိဓမ္မေဟီ''** တိအာဒိမာဟ။ **တထာကရဏ**န္တိ ယထာ ဖဿာဒယော သကသကကိစ္စေ ပသုတာ ဘဝန္တိ, တထာ ကရဏံ။ တေနေဝ ယထာဝုတ္တေန အဝိပ္ပကိဏ္ဏဗ္ယာပါရဏာကာရေန သမ္ပယုတ္တာနံ ကရဏံ ပဝတ္တနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကမ္မက္ခယကရတ္တာ** တိ ကမ္မက္ခယကရမနဿ ကမ္မဒွါရဘာဝေ န ယုဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ယတော ''ကမ္မပထကထာ လောကိယာ ဧဝ''တိ ဝဒန္တိ။

မနောကမ္မဒွါရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

သမာနကာလာပိ ကာရဏဖလကိရိယာ ပုဗ္ဗာပရကာလာ ဝိယ ဝတ္တုံ ယုတ္တာယေဝ။ သေယျထာပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ''စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏ''န္တိ ဒဿေတုံ **''အထ တ''**တိအာဒိမာဟ။ **စောပနကိရိယ**န္တိ ဝိညတ္တိဒွယံ အာဟ။ တဿာ ဟိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနကာယသဒ္ဒတစာဟိ ကာယဝစီဝိညတ္တီဟိ ဧဝ တ ပုရိမပုရိမာဟိ ပဝတ္တေတဗ္ဗတ္တာ ''ကာယတစာဟိ စောပနကိရိယံ ကရောတီ''တိ ဝုတ္တံ တဗ္ဗိကာရာနံ ဘူတာနံ တထာပဝတ္တနတော။ အထ တ **ကာယတစာဟီ**တိ ကာယဝစီဝိညတ္တီဟိ ။ **စောပနကိရိယ**န္တိ ရူပကာယဿ ထမ္ဘနစလနကိရိယံ ဥပာဒိန္နကဃဋ္ဋနကိရိယဉ္စ။ သော ဟိ ကိရိယာ ''ရူပကာယံ ထမ္ဘေတုံ စာလေတုံ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သမတ္ထော''တိ, ''ဥပာဒိန္နကဃဋ္ဋနဿ ပစ္စယဘူတော''တိ စ ဝုတ္တတ္တာ ကာယဝစီဝိညတ္တီဟိ နိပ္ဖဇ္ဇတီတိ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ''စောပနကိရိယာနိ ဿယဘူတာ ကာယတစာ''တိ, ''ကာယာဒီဟိ ကရဏဘူတေဟိ စောပနာဘိဇ္ဈာဒိကိရိယံ ကရောန္တိ တသိအာဒီဟိ ဝိယ ဆေဒနာဒိ''န္တိ စ ဣဒမ္ပိ ဝစနံ သမတ္ထိတံ ဘဝတိ။ န ကေဝလံ ဓရမာနတာဝ သဗ္ဗာဝေ, အထ ခော မဂ္ဂေန အသမုစ္ဆိန္နတာပီတိ ဒဿေန္တော **''အနိရောဓိတေတ''**တိ အာဟ။ အသမုစ္ဆိန္နတာ စ ကာယာဒီနံ တဒုပနိဿယကိလေသာ သမုစ္ဆေဒနေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ''ကာယာဒီဟိ ကရဏဘူတေဟိ စောပနာဘိဇ္ဈာဒိကိရိယံ ကရောန္တိ''တိ ဧတေန စောပနာဘိဇ္ဈာဒိကိရိယာနိဗ္ဗတ္တိဒွါရေန စေတနာနိဗ္ဗတ္တိယေဝ ဝုတ္တာတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန **''ဧဝဉ္စ။ပေ။ ယုဇ္ဇန္တီ''**တိ အာဟ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ **ကာယေ သတိ တစာယ သတီ**တိအာဒိဝစနံ အနုလောမိတံ ဟောတိ။ **ယာယ စေတနာယာ**တိ ကရဏနိဒ္ဒေသော ပန ကာယာဒီနံ စောပနာဘိဇ္ဈာဒိကိရိယာယ စ စေတနာဟေတုကတ္တဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တောတိ။

သဘာဝတော ဥပကာရကတော မဂ္ဂေ သတိ သဗ္ဗာဝတော စ ဗောဇ္ဈင်္ဂ မဂ္ဂေ အန္တောဂဓာတိ အာဟ **''န စ န သက္ကာ''**တိအာဒိ။

ကမ္မပထံ အပ္ပတ္တာနမ္ပိ တံတံဒွါရေ သံသန္ဒန န္တိ ယထာ ကမ္မပထံ ပတ္တာနံ, ဧဝံ ကမ္မပထံ အပ္ပတ္တာနမ္ပိ သတိပိ ဒွါရန္တရုပ္ပတ္တိယံ ယထာသကံ ဒွါရေဟေဝ နာမဂ္ဂဟဏန္တိ ဝဒန္တိ, ဧဝံ သတိ အဋ္ဌကထာယ ဝိရောဓော။ ဒုတိယတ္ထဿ စ အဘာဝေ သိယာ, တသ္မာ **တံတံဒွါရေ သံသန္ဒန** န္တိ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ဒွါရေ ကမ္မပထံ အပ္ပတ္တာ အကုသလ စေတနာဒယော ပဝတ္တာ, တာသံ တေန တေနေဝ ဒွါရေန နာမဂ္ဂဟဏံ။ တံ ပန တံတံဒွါရပက္ခိကဘာဝကရဏတော တတ္ထ အဝရောဓနန္တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ ကမ္မပထံ ပတ္တာ ကာယကမ္မာဒိသင်္ခာတာ စေတနာ ဒွါရန္တရေ ဥပ္ပန္နာပိ

ကာယကမ္မာဒိနာမမေဝ လဘန္တိ, န ဇဝံ ကမ္မပထံ အပ္ပတ္တာ။ တာ ပန ယတ္ထ ယတ္ထ ဒွါရေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တေန တေ နေဝ ဒွါရေန ကာယဒုစ္စရိတံ ဝစီဒုစ္စရိတန္တိအာဒိနာမံ လဘန္တိ။ ဇဝံ နာမဂ္ဂဟဏမေဝ ဟိ တေသံ တံတံဒွါရပက္ခိက ကရဏံ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ကိဉ္စာပိ ဝစီဒွါရေ စောပနပ္ပတ္တံ ကမ္မပထံ, အပ္ပတ္တတာယ ပန ကာယကမ္မံ န ဟောတိ, ကေဝလံ ဝစီဒုစ္စရိတံ နာမ ဟောတီ''တိ ဝုတ္တံ။

သတိပိ ဟဏာတိပါတာဒိစေတနာယ ဝစီဒွါရာဒီသု ပဝတ္တိယံ ယထာဝုတ္တယေဘုယျတဗ္ဗဟုလဝုတ္တိယာ ကာယကမ္မာဒိဘာဝဝဝတ္တာပနံ ကာယာဒိကဿ တံတံဒွါရဘာဝဝဝတ္တာပနဉ္စ **ကမ္မဒွါရာဘေဒနံ** ။ တဉ္ဟိ ကမ္မဒွါရာနံ အသံကိဏ္ဏဘာဝေန ပတိဋ္ဌာပနံ။ ယံ သန္ဓာယ ''အာဏတ္တိသမုဋ္ဌိတေသူ''တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝက္ခတိ။ ကေစိ ပန ''ဧကေကသ္မိံ ဒွါရေ အနေကေသံ ကမ္မာနံ ပဝတ္တိဒဿနမ္ပိ ဒွါရသံသန္ဒန''န္တိ ဝဒန္တိ။ ယထာ ပဝတ္တော ဗျာပာ အော ကမ္မပထော ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ **''ဣမေ သတ္တာ ဟညန္တူ''** တိ ပဝတ္တိ ဗျာပာဒဿ ဒဿိတာ။ ကာယဒွါရိ ကစေတနာယ သဟကာရီကာရဏဘာဝတော **ကာယကမ္မတေဟာရလာဘာ,** အဘိဇ္ဈာဒိနံ ပရသန္တကဿ အတ္တနော ပ ရိဏာမနဝသေန ''ဣမေ သတ္တာ ဟညန္တူ''တိအာဒိနာ စ အပ္ပဝတ္တတ္တာ **မနောကမ္မတေဟာရဝိရဟာ,** အစေတနာ သဘာဝတော တ ဟဏာတိပါတာဒိဝသေန အဗ္ဗောဟာရိကာ, ဟဏာတိပါတာဒိဘာဝေန န ဝတ္တဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ **ဧ တ္ထာ**တိ အဗ္ဗောဟာရိကဘာဝေ။

ဒသဝိဓာ ဣဒ္ဓိ။ပေ။ တဗ္ဗာ ဝိတ္ထာရေနာတိ အဓိပ္ပာယော။

တေနာဓိပ္ပေတ န္တိ ''အကုသလံ ဝစီကမ္မံ မနောဒွါရေ သမုဋ္ဌာတီ''တိ ဝဒန္တေန အဓိပ္ပေတံ။ **''န ဥပဟေသထက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တ''**န္တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု တေန ဥပဟေသထက္ခန္ဓကတော သုတ္တံ အာဟဋန္တိ? ကိဉ္စာပိ အာဟဋံ, တတ္ထ အဝုတ္တောယေဝ ပန သော တေန ဝုတ္တောတိ ဂဟိတောတိ ဒဿေန္တော **''တတ္ထ အဝုတ္တမေတ''** တိ အာဒိမာဟ။

''သုဂတိဒုဂ္ဂတီသု ဥပပဇ္ဇနံ သုကတဒုက္ကဋကမ္မတော န ဟောတိ, ခန္ဓသိတဒီဟိ ပန ဟောတီတိ ဂဟေတ္ဂတ 'နတ္ထိ ဒိန္န'န္တိအာဒိနာ ပရာမသန္တဿ ဝသေန **'မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ ပရိဘဏ္ဍာဒီနိ ကရောတီ'**တိ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **အဘိဇ္ဈာဒိ ပဓာနတ္တာ**တိ ဧတေန ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ ဗျာပာဒအာဒီသု ယအာ ကာယဝစီဒွါရေသု စေတနာ ဗလဝတီ ဟောတိ, န တထာ ဣက တရေ, တအာ ပဓာနဘာဝတော စေတနာ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မန္တိ စ ဝေဟာရံ လဘတိ။ သော ခော ပနဿာ ပဓာနဘာ တေ ဟဏာတိပါတာဒိသိဒ္ဓိယာ ဝိညာယတိ။ ယအာ ပန တေသုယေဝ ဒွါရေသု အဘိဇ္ဈာဒယော ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, န တထာ စေတနာ, တအာ တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနာပိ စေတနာ အပဓာနဘာဝတော ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မန္တိ စ တေဟာရံ န လဘ တိ။ အဘိဇ္ဈာဒယော ပန ပဓာနဘာဝတော သတိပိ ကာယင်္ဂဝစင်္ဂစောပနေ သကေန ဝဝတ္ထာနေန မနောကမ္မန္တွေဝ ဝုစ္စန္တီတိ ဒဿေတိ။ ယေ ပန ''တီသုပိ ဒွါရေသု ကမ္မပထဘာဝေန အပ္ပတ္တိယာ ဒွါရတ္တယေပိ ကမ္မပထပ္ပတ္တ မနောကမ္မေန သဟ ပဝတ္တိယာ စ စေတနာ ဧတ္ထ ကမ္မန္တိ န ဝုစ္စတီ''တိ ဝဒန္တိ, တေဟိ အဘိဇ္ဈာဒီနံ ပဓာနသဘာဝံ ယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ သိယာ။ အထ တ စေတနာယ နိပ္ပရိယာယကမ္မဘာဝတော ပရိယာယကမ္မေ အနဝရောဓေတဗ္ဗတ္တ တာ **''အဗ္ဗောဟာရိကာ''** တိ ဝုတ္တံ။ အတ္တနော သဘာဝေနေဝ ပန သာ ဧတ္ထာပိ ကမ္မန္တိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ ''စေတနာ ဟံ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မံ ဝဒာမီ''တိအာဒိ (ကထာ. ၅၃၉)။ **အဋ္ဌကထာယဉ္စ** ''တသ္မိံ ဒွါရေ သိဒ္ဓါ စေတနာ''တိအာဒိနာ စေတနာယေဝ ပဓာနံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ **''သဘာဝေနေဝ သာ မနောကမ္မ''**န္တိအာဒိ။ အထ တ ကမ္မပထပ္ပတ္တ တအဘိဇ္ဈာဒီဟိ ကာယဝစီဒွါရေ သဟဇာတာ စေတနာ ကာယဝစီကမ္မဝသေန အဗ္ဗောဟာရိကာ စေတနာသဘာဝတ္တာ မနော ကမ္မတ္တာတိ။ ယဒိ အဘိဇ္ဈာဒယော ပဓာနာ, န စေတနာ, ဧဝံ သတိ အဘိဇ္ဈာဒယော စေတ္ထ ကမ္မံ, န စေတနာ, အဘိ ဇ္ဈာဒိပက္ခိကာ တ သာ သိယာတိ အနုယောဂံ မနသိ ကတွာ အာဟ **''တိဝိဓာ, ဘိက္ခဝေ''** တိအာဒိ။ ''စေတနာပိ။ပေ။ မ နောဒွါရေ ဧဝ သမုဋ္ဌာတီ''တိ ဣဒံ မနောဒွါရေ စေတနာယ အဘိဇ္ဈာဒီဟိ မနောကမ္မဘာဝေ နိဗ္ဗိသေသဘာဝဒဿ သနန္တိ ကတွာ **''စေတနာ။ပေ။ အဓိပ္ပာယော''** တိ အာဟ။ စေတနာ စေတနာကမ္မံ, အဘိဇ္ဈာဒယော စေတနာသမ္ပယု တ္တကမ္မန္တိ တွေကမေဝ ဟိ တွေ ဝိသေသောတိ။ တွေ စ စေတနာယ ကာယဝစီကမ္မဘာဝတော သိယာတိ အာသင် ကာယ အဘာဝတော မနောဒွါရေ အကုသလကာယဝစီကမ္မာနံ အနုပ္ပတ္တိတော စ အဗ္ဗောဟာရိကာတိ န ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဝိရတိဝိသိဋ္ဌာ တိ ဝိရတိတော စေတနာယ ပဓာနဘာဝမာဟ။ တတ္ထ ''တိဝိဓာ, ဘိက္ခဝေ, ကာယသဉ္စေတနာ''တိ အာဒိနာ (ကထာ. ၅၃၉) အာဂမမ္ပိ **''ဟဏာတိဟတာဒိပဋိပက္ခဘူတာ''**တိ ယုတ္တိံ ဒဿေတိ။ ယသ္မာ စ ပဋ္ဌာနေ စေတနာဝ ''ကမ္မပစ္စယော''တိ ဝုတ္တာ, န ဝိရတိ, အဘိဇ္ဈာဒယော တ, တသ္မာ နိပ္ပရိယာယေန ကမ္မံ ''စေတနာ''တိ အနဘိဇ္ဈာဒယော ''စေတနာပက္ခိကာ တ''တိ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အသင်္ကရတော ကမ္မဒ္ဝါရာနိ ဝဝတ္ထပေန္တော **''ရက္ခတီ''** တိ, ဝိပရိယာယေန **''ဘိန္ဒတီ''** တိ ဝုတ္တောတိ ရက္ခဏဘိန္ဒနာနိ အနာသေတ္ဝာ နာသေတ္ဝာ စ ကထနန္တိ ဝုတ္တာနီတိ။

ကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယော ဝိကပ္ပော ပဌမစတုတ္ထဝိညာဏဒ္ဝါရေသုယေဝ လဗ္ဘတိ, န ဣတရတ္ထ ''သောတံ ဃာန''န္တိအာဒိနာ အဝုတ္တတ္တာ, ဣတရထာပိ တ အဝိဘတ္တိကေ နိဒ္ဒေသေ လဗ္ဘတိ။ ယတော သံဝရဝသေန ဟတိမောက္ခသီလံ ပဝတ္တတိ, တံ ဒုဿီလ္လန္တိ အာဟ **''ဒုဿီလ္လံ ဟဏာတိဟတာဒိစေတနာ''** တိ။ ဣတရာ သံဝရဝိနိမုတ္တာ အဘိဇ္ဈာ ဒောမနဿယုတ္တာ တပ္ပဓာနာ တ အကုသလမ္ပော **သတိပဋိပက္ခာ အကုသလာ ဓမ္မာ** ။ အာရမ္မဏေ စိတ္တတောသ္ဝ သင်္ဂဝသေန ပဝတ္တော အကုသလစိတ္တုပ္ပာဒော **ပမာဒော**။ ဝီရိယပနောဒနဘာဝတော ထိနမိဒ္ဓံ **''ကောသဇ္ဇ''** န္တိ ဝုတ္တံ, ထိနမိဒ္ဓပ္ပဓာနော တ စိတ္တုပ္ပာဒော။

အသုဒ္ဓတာ တိ အကေဝလတာ အညေန သမ္မိဿတာ။ ဒ္ဝါရညှိ ဒ္ဝါရန္တရိကကမ္မဿ ဒ္ဝါရံ ဟောန္တံ တေန မိဿိတံ ဝိယ ဟောတိ။ တေနေတဟ **''မုသာဝါဒာဒိနောပိ ကာယဒ္ဝါရေ ပဝတ္တိသဗ္ဘာဝတ''** တိ။ ကေစိ ပန ''အဝိညေယျမာနန္တရာနံ ဒ္ဝါရန္တရစိတ္တာနံ အန္တရန္တရာ အပ္ပဝတ္တိတော သုဒ္ဓန္တိ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ, တံ အနေကဿပိ ဇဝနဝါရဿ ကာယကမ္မာဒိဘာဝေန ပဗန္ဓဝသေန ပဝတ္တိ အတ္ထီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ **အဝိရုဒ္ဓံ ဟောတီ** တိ အကုသလကာယကမ္မာဒိဘာဝေန အဝဓာရေတ္ဝာ အသံဝရံ ဝတ္ဝာ ပုန တဿေဝ တဓာအသံဝရဒ္ဝါရာဒီသု ဥပ္ပတ္တိံ ဝဓနံ ကာယဒ္ဝါရူပလက္ခိတော အသံဝရော ဒ္ဝါရန္တရေ ပဝတ္တောပိ ကာယဒ္ဝါရိကော ဧဝတိ ဇဝံ သံဝဏ္ဏနာယ သတိ န ဝိရုဇ္ဈတီတိ အတ္ထော။ ဣအနိ တံ အဝိရုဇ္ဈနာကာရံ **''အသံဝရော ဟိ''**တိအာဒိနာ ဝိဘာဝေတိ။ **သဒ္ဝါရေတိ** အတ္တနော ဒ္ဝါရေ။ **အသံဝရော ဒ္ဝါရန္တရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ သဒ္ဝါရဝသေန ဥပ္ပန္နောတိ ဝုစ္စတီ** တိ ဧတေန တဓာအသံဝရဒ္ဝါရေ ဥပ္ပန္နောပိ ကာယိကော အသံဝရော စောပနကာယအသံဝရဒ္ဝါရဝသေန ဥပ္ပန္နောတေ္ဝဝ ဝုတ္တောတိ ဒဿေတိ။ ဧသ နယော ဣတရတ္ထာပိ။ **ကမ္မံ အညဒ္ဝါရေ** တိ ကမ္မဿ ဒ္ဝါရန္တရစရဏံ ဟာကဉ္စန္တိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။

ဇဝံ သတီတိ စောပနသင်္ခါတေ ကာယအသံဝရဒ္ဝါရေ အသံဝရောတိ ဧတ္တကေ ဧဝ ဂဟိတေ။ ကမ္မပထဘာဝပ္ပတ္တံ တဿေဝ ကမ္မဘာဝေ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တောတိ အာဟ **''ကမ္မပထဘာဝပ္ပတ္တတာယ ဝစီမနောကမ္မ''** န္တိ။ **သေသန္တိ** ဒ္ဝါရန္တရာနုပလက္ခိတံ။ **တထာ န ဝုစ္စတီ** တိ ကာယကမ္မန္တိ န ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။ **တတ္ထေဝ ဝက္ခာမာ** တိ ကမ္မပထသံသန္ဒနေ ဝက္ခာမ။ ''သော ဟိ ကာယဒ္ဝါရေ စောပနပ္ပတ္တော အကုသလံ ကာယကမ္မံ ဟောတီ''တိအာဒိနာ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ကမ္မပထသံသန္ဒနကထာ) ''စောပနကာယအသံဝရဒ္ဝါရဝသေန ဥပ္ပန္နော အကုသလံ ကာယကမ္မမေဝ ဟောတီ''တိအာဒိနာ စ ဝစီကမ္မာဒီနန္တ ကမ္မပထပ္ပတ္တာနံ အသံဝရဘူတာနံ ကာယကမ္မာဒိဘာဝေ အာပန္နေ ''စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီဒုစ္စရိတံ အကုသလံ ဝစီကမ္မမေဝ ဟောတီ''တိအာဒိနာ အပဝာဒေန နိဝတ္တိ ဒဿိဿာတိ ဇဝံ ဝက္ခမာနတံ သန္ဓာယာဟ။ **အန္တောဂဓတာ ဒဿိဿာ** ပစ္စယသန္နိဿိတအာဇီဝပာရိသုဒ္ဓိသီလာနံ ဉာဏဝီရိယေဟိ သာဓေတဗ္ဗတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

အကုသလကမ္မပထကထာဝဏ္ဏနာ

သရသေန အတ္တနော သဘာဝေန။ ယာယ စေတနာယ ပဝတ္တမာနဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ပစ္စယဘူတေသု မဟာဘူတေသု ဥပက္ကမကရဏဟေတု တံမဟာဘူတပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇနကမဟာဘူတာ နုပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ, သာ တာဒိသပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ ဟဏာတိဟတော နာမ။ လဒ္ဓုပက္ကမာနိ ဟိ ဘူတာနိ န ပုရိမဘူတာနိ ဝိယ ဝိသဒါနီတိ သမာနဇာတိယာနံ ဘူတာနံ ကာရဏံ န ဟောန္တီတိ။ ဧကဿပိ ပယောဂဿ သဟသာ နိပ္ဖာဒနဝသေန ကိစ္စသာဓိကာယ ဗဟုက္ခတ္တုံ ပဝတ္တဇဝနေဟိ လဒ္ဓာသေဝနာယ စ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာယ ဝသေန ပယောဂဿ မဟန္တဘာဝေ။ သတိပိ က

အစိ ခုဒ္ဒကေ စေဝ မဟန္တေ စ ဟာဏေ ပယောဂဿ သမဘာဝေ မဟန္တံ ဟနန္တဿ စေတနာ တိဗ္ဗတရာ ဥပ္ပဇ္ဇ တီတိ ဝတ္ထုဿ မဟန္တဘာဝေတတိ တဒုဘယံ စေတနာယ ဗလဝဘာဝေနေဝ ဟောတီတိ အာဟ **“ပယောဂ။ပေ။ ဘာဝ တော”**တိ။ **ယထာဝုတ္တပစ္စယဝိပရိယာယေပီ** တိ ပယောဂဝတ္ထုအာဒိပစ္စယာနံ အမဟတ္တေပိ။ **တံတံပစ္စယေဟီ** တိ ဂုဏဝ န္တတာဒိပစ္စယေဟိ။ ဧတ္ထ စ ဟန္တဗ္ဗဿ ဂုဏဝန္တတာယ မဟာသာဝဇ္ဇတာ ဝတ္ထုမဟန္တတာယ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ကိလေသာနံ ဥပက္ကမာနံ ဒုဝိန္နဥ္စ မုဒုတာယ တိဗ္ဗတာယ စ အပ္ပသာဝဇ္ဇတာ မဟာသာဝဇ္ဇတာ စ ယောဇေတဗ္ဗာ။ ဟ ဏော ဟဏာသညိတာ ဝဓကစိတ္တဉ္စ ပုဗ္ဗဘာဂသမ္ဘာရာ, ဥပက္ကမော ဝဓကစေတနာသမုဋ္ဌာပိတော, ပဥ္စသမ္ဘာရဝတီ ဟ ဏာတိပာတစေတနာတိ သာ ပဥ္စသမ္ဘာရဝိနိမုတ္တာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ သေ နယော အဒိန္နာဒာနာဒီသုပိ။

မန္တပရိဇပ္ပနေန ပရဿ သန္တကဟရဏံ **ဝိဇ္ဇာမယော,** ဝိနာ မန္တေန ပရသန္တကဿ ကာယဝစီပယောဂေဟိ အာကမ္မနံ တာဒိသက္ကဒ္ဓိယောဂေန **ဣဒ္ဓိမယော** ပယောဂေတိ အဒိန္နာဒာနဿပိ ဆ ပယောဂ သာဟတ္ထိကာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အဘိဘဝိတ္ွာ ဝီတိက္ကမနေ မိစ္ဆာစာရော မဟာသာဝဇ္ဇော, န တထာ ဥဘိန္နံ သမာနစ္ဆန္ဒဘာဝေ။ **“စတ္တာရော သမ္ဘာရာ**တိ ဝုတ္တတ္တာ အဘိဘဝိတ္ွာ ဝီတိက္ကမနေ သတိပိ မဂ္ဂေနမဂ္ဂပဋိပတ္တိအဓိဝါသနေ ပုရိမုပ္ပန္နသေဝနာ ဘိသန္ဓိပယောဂဘာဝတော မိစ္ဆာစာရော န ဟောတိ အဘိဘုယ္ယမာနဿာ”တိ ဝဒန္တိ။ သေဝနစိတ္တေ သတိ ပယောဂ ဘာဝေ န ပမာဏံ ဣတ္ထိယာ သေဝနပ္ပယောဂဿ ယေဘုယ္ယေန အဘာဝတော။ ပုရိသဿေဝ ဟိ ယေဘုယ္ယေန သေဝနပ္ပယောဂေ ဟောတီတိ ဣတ္ထိယာ ပုရေတရံ သေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတွ္ာ နိပန္နာယပိ မိစ္ဆာစာရော န သိယာတိ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ပုရိသဿ ဝသေန ဥက္ကံသတော စတ္တာရော သမ္ဘာရာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အညထာ ဣတ္ထိယာ ပုရိသကိစ္စကရဏကာလေ ပုရိသဿပိ သေဝနပ္ပယောကဘာဝတော မိစ္ဆာစာရော န သိယာတိ။ ကေစိ ပန ‘‘အတ္တနော ရုစိ ယာ ပဝတ္တိတဿ တီဏိ အင်္ဂါနိ, ဗလက္ကာရေန ပဝတ္တိတဿ တီဏီတိ သဗ္ဗာနိ အင်္ဂဟိတင်္ဂဟဏေန စတ္တာရိ’’တိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတွ္ာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဒုဋ္ဌစိတ္တဿ အမရဏာဓိပ္ပာယဿ ဖရုသကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ ဖရုသစေတနာ **ဖရုသတစာ**။ မရဏာ ဓိပ္ပာယေ ပန သတိ အတ္ထသိဒ္ဓိတဒဘာဝေသု ဟဏာတိပာတာ ဗျာပာဒ စ ဟောန္တီတိ။ ယံ ပတိ ဖရုသတစာ ပယုဇ္ဇ တိ, တဿ သမ္မုခာဝ သီသံ ဧတိ။ ‘‘ပရမ္မုခေပိ ဖရုသတစာ ဟောတီ’’တိ ဝဒန္တိ။

ယဒိ စေတနာယ သဗ္ဗဒာ ကမ္မပထဘာဝတဘာဝတော အနိယတော ကမ္မပထဘာဝေတတိ ကမ္မပထရာသိမှိ အဝစနံ, နနု အဘိဇ္ဈာဒီနမ္ပိ ကမ္မပထံ အပ္ပတ္တာနံ အတ္ထိတာယ အနိယတော ကမ္မပထဘာဝေတတိ တေသမ္ပိ ကမ္မပထရာသိယံ အဝစနံ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ, ကမ္မပထတာတံသဘာဂတာဟိ တေသံ တတ္ထ ဝုတ္တတ္တာ။ ယဒိ ဇေံ စေတနာပိ တတ္ထ ဝ တ္တဗ္ဗာ သိယာတိ? သစ္စမေတံ, သာ ပန ဟဏာတိပာတာဒိကာတိ ဟာကဋ္ဌော တသ္မာ ကမ္မပထဘာဝေတတိ န ဝုတ္တံ သိ ယာ။ စေတနာယ ဟိ ‘‘စေတနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မံ ဝဒာမိ,’’ ‘‘တိဝိဓာ, ဘိက္ခဝေ, ကာယသဉ္စေတနာ အကုသလံ ကာယ ကမ္မ’’န္တိအာဒိဝစနေဟိ ကမ္မဘာဝေ ဒီပိတော။ ကမ္မံယေဝ စ သုဂတိဒုဂ္ဂတီနံ တဒုပ္ပဇ္ဇနသုခဒုက္ခာနဉ္စ ပထဘာဝေန ပဝတ္တံ ကမ္မပထောတိ ဝုစ္စတီတိ ဟာကဋ္ဌော တသ္မာ ကမ္မပထဘာဝေ။ အဘိဇ္ဈာဒီနံ ပန စေတနာသမီဟနဘာဝေန သုစ ရိတဒုစ္စရိတဘာဝေ, စေတနာဇနိတတံဗန္ဓတိဘာဝေန သုဂတိဒုဂ္ဂတိတဒုပ္ပဇ္ဇနသုခဒုက္ခာနံ ပထဘာဝေ စာတိ န တထာ ဟာကဋ္ဌော ကမ္မပထဘာဝေတတိ တေ ဧဝ ကမ္မပထရာသိဘာဝေန ဝုတ္တာ။ အတထာဇာတိယတ္တာ တ စေတနာ တေ ဟိ သဒ္ဓိံ န ဝုတ္တာ သိယာ။ ဝိစာရေတွ္ာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဟဏာတိပာတာဒီနံ အာရမ္မဏာနေဝ တဗ္ဗိရတိအာရမ္မဏာနီတိ **ပဥ္စ သိက္ခာပဒာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ ဧဝ** တိ ဝစနေန အဒိန္နာဒာနာဒီနံ သတ္တာရမ္မဏတာဝစနဿ ဝိရောဓံ စောဒေတိ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ ‘‘ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗတောယေဝ ဟိ ဝေရမဏီ နာမ ဟောတီ’’တိ။ **သယမေဝ ပရိဟရိဿတီ** တိ **သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ** ပဉှာပုစ္ဆကဝဏ္ဏနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တ တ္ထ ဟိ ‘‘ယသ္မာ သတ္တောတိ သင်္ခံ ဂတေ သင်္ခာရေယေဝ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, တသ္မာ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိ ဝုစ္စန္တီ’’တိ ဝုတ္တံ။

ဒုဂ္ဂတတာဒီနီ တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ''အလဒ္ဓလာဘော လဒ္ဓဝိနာသော ဉာတိဘောဂါနံ ဘောကနံ ကိစ္စပဋိလာဘော ရာဇာဒီဟိ သာဓာရဏဘောဂတာ ဒုက္ခဝိပာကော သာသင္ကဝိပာကော''တိ ဧဝမာဒယော သင်္ဂဟိတာ။ ကေစိ ပန ''ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဘောဂဇာနိအာဒယော နိဿန္ဒဖလ''န္တိ ဝဒန္တိ။

ကုသလကမ္မပထကထာဝဏ္ဏနာ

တာသဥ္စ ဝိရတီနံ စေတနာသမ္ပယုတ္တတ္တာ စေတနာဒ္ဒတရေန သုဂတိဒုဂ္ဂတိတဒုပ္ပဇ္ဇနသုခဒုက္ခာနံ ပထဘာ တေ ယုတ္တောတိ အဓိပ္ပာယော။

ကမ္မပထသံသန္ဒနကထာဝဏ္ဏနာ

တထာတိ ကမ္မပထပ္ပတ္တာနံ။ **ကေစီ**တိ ဓမ္မသိရိတ္ထေရံ သန္ဓာယာဟ။ သော ဟိ ကမ္မပထပ္ပတ္တာနမေဝ ဒုဿီလျာ ဒီနံ သုသီလျာဒီနဥ္စ ကမ္မပထေဟိ အတ္ထတော နာနတ္တာဘာဝဒဿနံ, တေသံ တ ဖဿဒ္ဒတရာဒီဟိ အဝိရောဓော ဝေန ဒီပနံ ကမ္မပထသံသန္ဒနန္တိ ဝဒတိ။ **ကမ္မပထတာ နတ္ထီ** တိ ဧတေန ယထာဝုတ္တာနံ အသံဝရသံဝရာနံ တေသံ တဒေ ကမ္မပထသံသန္ဒနေ အသင်္ဂဟိတတံ ဒဿေတိ။ ယေ ပန သင်္ဂဟံ လဘန္တိ, တေသံ ဂဟဏေ ပယောဇနာဘာဝံ ဒဿေ သေတုံ **''တိဝိဓ။ပေ။ ဒဿနေနာ''** တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ပုရိမပက္ခေ သဒ္ဒေပတော အေသံ ဝတ္တ ဒုတိယပက္ခေပိ ဝတ္တုံ **''န စ ဒုစ္စရိတာန''** န္တိအာဒိမာဟ။ တေန ယေ ဒုစ္စရိတသုစရိတအသံဝရသံဝရာ အနုစရိယန္တိ, တေသံ ကာယကမ္မာဒိ တာ ဝိဓီယတီတိ ဒဿေတိ။ ''ပဥ္စဖဿဒ္ဒတရဝသေန ဥပ္ပန္နော အသံဝရော အကုသလံ မနောကမ္မမေဝ ဟောတီ''တိအာဒိ နာ ဟိ ဝုတ္တန္တိ။ **ယဒိ စာ**တိအာဒိနာ အနုဝသေသပရိယာအနာဘာဝမာဟ။ **ဥပ္ပတ္တိ န ဝတ္တဗ္ဗာ** တိ ကမ္မပထ။ပေ။ ဝဒ န္တေဟိ ''မနောကမ္မံ ဆဖဿဒ္ဒတရဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ အထ တ ယဒိ ကမ္မပထပ္ပတ္တာ နေဝ ဒုဿီလျာဒီနိ ကာယကမ္မာဒိနာမေဟိ အဌကထာယံ ဝုတ္တာနီတိ ဧဝံ ဝဒန္တေဟိ အဌကထာစရိယေဟိ မနောကမ္ မဿ ဆဖဿဒ္ဒတရဝသေန ဥပ္ပတ္တိ န ဝတ္တဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ **တံတံကမ္မဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ** တိ ''တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ အကုသလံ ကာယကမ္မမေဝ ဟောတီ''တိအာဒိံ (ဝိဘ. ၉၁၃) သန္ဓာယာဟ။

ကမ္မန္တရမ္ပိ တံဒ္ဒတရိကကမ္မမေဝ သိယာ တိ ဟဏာတိပာတာဒိကဿ ဝစီကမ္မာဒိဘာဝမာသင်္ကတိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ကေသဥ္စိ အသံဝရာနံ သံဝရာနဥ္စ ကမ္မပထတာ နတ္ထိ, ကာယဒုစ္စရိတာဒီနဥ္စ ကမ္မပထေဟိ နာနတ္တာဘာဝဒဿ နေန ပယောဇနံ နတ္ထိ, န စ ဒုစ္စရိတာဒီနံ ဖဿဒ္ဒတရာနံ ဝသေန ဥပ္ပတ္တိ ဒီပိတာ, န စာယံ ဝိဓိ နိရဝသေသသင်္ဂဟိကာ, ကမ္မာနဥ္စ သင်္ကရော အာပဇ္ဇတိ, အဌကထာယဥ္စ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓော, တသ္မာတိ အတ္ထော။ **သမာနနာမတာ** ကာယ ကမ္မာဒိတာ။ **သာမညနာမာဝိဇဟနံ** ကာယကမ္မာဒိဘာတဝိဇဟနံ။ **ဥဘာယေသ**န္တိ ကမ္မပထာကမ္မပထာနံ။ **ဥပ္ပတ္တိပရိ ယာယဝစနာဘာဝတော**တိ ဧတေန ဖဿဒ္ဒတရအသံဝရဒ္ဒတရာဒီနံ တံဒ္ဒတရိကကမ္မာနဥ္စ အတ္ထတော နာနတ္တာဘာဝေ ပိ တထာ တထာ ပဝတ္တဒေသနာဝသေန တေ ဝိစာရိတာတိ ဒဿေတိ။ ''အကုသလံ ကာယကမ္မံ ပဥ္စဖဿဒ္ဒတရဝသေန န ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိအာဒိကော ဒုတိယဝိနိစ္ဆယော။

ကာယေ တစာယ စ။ပေ။ သိဒ္ဓိတောတိ ဧတေန စောပနပ္ပတ္တံ အကုသလံ မနောကမ္မံ စောပနံ အပ္ပတ္တတော ဝိ သေသေတ္တ ဒဿေတုံ **''ကာယဝစီကမ္မ''**န္တိ ဝုတ္တံ, န ပန ကာယဝစီကမ္မဘာဝတောတိ ဒဿေတိ။ တေန ကာယဝစီဂ ဟဏံ ယထာဝုတ္တစောပနပ္ပတ္တံ ဧဝ ဝိဘာဝေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေတဟ – ''စောပနပ္ပတ္တံ အကုသလံ ကာယဒ္ဒတ ရေ ဝစီဒ္ဒတရေ စ မနောကမ္မံ ဟောတီ''တိ။ **တံ**-သဒ္ဒေ ဝုတ္တေ **ယံ**-သဒ္ဒေ အဗ္ဗဘိစာရိတသမ္ဗန္ဓတာယ ဝုတ္တောယေ ဝ ဟောတီတိ ကတွတ **''ယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''** တိ ဝုတ္တံ။ **ဥပ္ပာဒမတ္တပရိစ္ဆိန္နေနာ** တိ ဆဖဿဒ္ဒတရိကကမ္မေနာတိ အတ္ ထော။ **မတ္တ**-သဒ္ဒေန ဝိသေသနိဝတ္တိအတ္ထေန မနောကမ္မတာဝိသေသံ နိဝတ္တေတိ။ **နိယမဿ ဧဝ** -သဒ္ဒဿ **အက တတ္တာ** ''ကာယဝစီကမ္မမေဝ ဟောတီ''တိ အဝုတ္တတ္တာ။ ဉာအနိ နိယမာကရဏေန လဒ္ဓဂုဏံ ဒဿေန္တော **''န ပန သဗ္ဗမ္ပိ''**တိအာဒိမာဟ။

''နိယမဿ အကတတ္တာ''တိအာဒိ **ပုရိမနယော**တိ အဓိပ္ပေတော။ ဝတ္တုအဓိပ္ပာယာနုရောဓိနီ သဒ္ဒပ္ပဝတ္တီ တိ သမာသပဒေ ဧကဒေသောပိ အာကမ္မိယတိ အဓိကာရဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယေန **''ကမ္မ-သဒ္ဒမတ္တေန သမ္ဗန္ဓံ က တွတ''**တိ ဝုတ္တံ။ **ယံ ပန ဝဒန္တိ** တိအာဒိနာ တ္ထေ ပဒကာရမတဿ အယုတ္တတံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **စေတနာပက္ခံ**

ကာနန္တိ ကာယဝိဓီကမ္မဘူတစေတနာပက္ခိကာနံ။ **သတ**န္တိ သမာနာနံ။ **တံတံဒွါရကမ္မပထာနဥ္စာ** တိ ဣဒံ ကမ္မဿ ဝိတ္ထာရဿ ကမ္မပထဘာဝေန ပဝတ္တံ ကာလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သဗ္ဗဒါ, ကမ္မပထဘာဝေနေဝ ပဝတ္တနတော။ **စ**-သဒ္ဒေန တ အကမ္မပထသင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အထ တ တံတံဒွါရာ စ တံတံဒွါရကမ္မပထာ စ တံတံဒွါရကမ္မပထာတိ ''တံတံဒွါရာ''တိ ပဒေန အကမ္မပထာနံ သံဝရာနံ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **တေန သဘာဝေနာ**တိ မနောကမ္မဿ ဒွါရဘာဝေန, န အတ္တနောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဧဝမိဓာပီ**တိ စိတ္တဇနိတော စိတ္တသမ္ပယုတ္တဿ ကမ္မဿ ဒွါရဘာဝေ စိတ္တေပိ ဥပစရိတောတိ အတ္ထော။ **ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ** အနန္တရပစ္စယဘူတမနောရဟိတဿ စိတ္တဿ အဘာဝတောတိ။

ဒွါရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကမာဘာဝနိယမာဘာဝေ **သဗ္ဗာရမ္မဏတာဒီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သင်္ဂဏှာတိ။ **န ဟိ။ပေ။ အတ္ထိ** တိ ပဓာနေ အသမ္ဘဝတော အပ္ပဓာနံ အဓိကရီယတီတိ ဒဿေတိ။

ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရကထာ

ဖဿပဉ္စမကရာသိဝဏ္ဏနာ

''တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတီ''တိအာဒိကာယ ဟဋ္ဌိယာ ဖဿာဒီနံ ကာမာဝစရတာဒိဒဿနေ န တပ္ပရဘာဝေ, သဘာဝဒဿနေ ဧဝ ပန တပ္ပရဘာဝေတိ ဒဿေတိ **''န ဟိ ဖဿာဒီန''** န္တိအာဒိနာ။

စိတ္တကိရိယာဘာဝေနာ တိ စိတ္တဗ္ဗာပာရဘာဝေန။ ဖဿဿ သမ္ပဇ္ဇနမုပ္ပဇ္ဇနမေဝ။ **သန္နိပတိတပ္ပဝတ္တိယာ ပစ္စယော ဟောတီ**တိ ဧတေန စိတ္တာရမ္မဏသန္နိပါတကာရဏံ ဖဿော စိတ္တာရမ္မဏသန္နိပါတောတိ ဝုတ္တောတိ ဒဿေတိ။ ဖဿော ဟိ စိတ္တဿ အာရမ္မဏေ ဖုသနာကာရေနေဝ ပဝတ္တိတော တဿ အာရမ္မဏေ သန္နိပတိတပ္ပဝတ္တိယာ ပစ္စယောတိ စ ဝုစ္စတိ။ သာ စဿ ဖုသနာကာရပ္ပဝတ္တိ သာခင်္ဂေ ဌိတံ ဒိသွာ ဘူမိသဏ္ဌိတဿ အဝိရကပုရိသဿ ဇင်္ဃစလနံ, အမ္ဗိလအမ္ဗပက္ကာဒိ ခါဒန္တံ ဒိသွာ မုခေ ခေဠုပ္ပတ္တိ, ဒယာလုကဿ ပရံ ဟညမာနံ ဒိသွာ သရီရကမ္ပနန္တိ ဧဝမာဒီသု ပရိဗျတ္တာ ဟောတိ။ **တဗ္ဗိသေသဘူတာ ရူပဓမ္မာ** တိ ယထာ ပဋိဟနနဝသေန အညမညံ အာသန္နတရံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေသု ရူပဓမ္မဝိသေသေသု သင်္ဃဋ္ဋနပရိယာယော, ဧဝံ စိတ္တာရမ္မဏာနံ ဝိသယကရဏဝိသယဘာဝပ္ပတ္တိ ပဋိဟနနာကာရေန ဟောတိ။ သော စ စိတ္တနိဿိတော ဓမ္မဝိသေသော သင်္ဃဋ္ဋနပရိယာယေန ဝုတ္တော, ယအာဟ **''ဧဝ''**န္တိအာဒိ။ ကေစိ ပန ''သင်္ဃဋ္ဋနရသော ဖဿော ပဉ္စဒွါရိကောဝ, န ဣတရော ဝတ္ထာရမ္မဏသင်္ဃဋ္ဋနာဘာဝတော''တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုဇ္ဇတိ ဥပစာရသိဒ္ဓတ္တာ သင်္ဃဋ္ဋနဿ။ ဣတရထာ ပဉ္စဒွါရိကဿပိ တံ န သမ္ဘဝေယျာတိ။ ဣန္ဒြိယမနသိကာရေသု ယထာပဝတ္တမာနေသု တံတံအာရမ္မဏေ ဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေသံ တထာပဝတ္တိယေဝ **ဝိညာဏဿ ဝိသယဘာဝကရဏံ** ။

''ယံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ, အယံ ဝုစ္စတိ ကာမာနံ အဿာဒေါ''တိအာဒိဝစနတော (အ. နိ. ၉.၃၄) သုခဝေဒနာဝ အဿာဒေါတိ အာဟ **''အဿာဒဘာဝတော''** တိ။ **ဖုသနာဒိဘာဝေန အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏံ ဧကဒေသာနုဘဝန**န္တိ အနုပစရိတမေဝ ဖဿာဒီနံ အနုဘဝနကိစ္စမာဟ။

နိမိတ္တေနာ တိ နီလာဒိနာ ဒီဃာဒိနာ စ နိမိတ္တေန။ **ဧတေနုပာယေနာ**တိ ယထာ ဉာဏပ္ပဓာနေ စိတ္တုပ္ပာဒေ သညာ ဉာဏမနုဝတ္တတိ, ဧဝံ သမာဓိပ္ပဓာနေ သမာဓိန္တိ ဒဿေတိ။

ပဗန္ဓတီ တိ ပဋ္ဌပေတိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ သကသကကိစ္စေ ပဋ္ဌပေတိ။ ဧတေနေဝ ဟိ တဒတ္ထံ ဝိဝရန္တော ''ပဝတ္တေတီ''တိ အာဟ။

ဝိဇ္ဇမာနတာတဝီ **ဟောတိ**-သဒ္ဒော, ဝိဇ္ဇမာနတာ စ သင်္ခတဓမ္မာနံ ဥပ္ပဇ္ဇနေန ဝိနာ နတ္ထီတိ ''စိတ္တံ န တထာ အတ္ထတော နုပ္ပဇ္ဇတီ''တိ ဝုတ္တံ။ တေန ယသ္မာ စိတ္တံ န နုပ္ပဇ္ဇတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧဝ, တသ္မာ စိတ္တံ ဟောတီတိ ဝုတ္တန္တိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော အတ္ထော။ ဧဝမဝဋ္ဌိတေ **ဟောတိ-ဥပ္ပဇ္ဇတိ** -သဒ္ဒာနံ သမာနတ္ထတ္တေန န ကိ

ဥ္ပ ပယောဇနံ ဒိဿတိ။ အထ တ ဘဝနံ နာမ သတ္တာ, သတ္တာ စ ဥပ္ပာဒာဒိနာ သမင်္ဂိတာတိ ဖဿာဒီနံ ခဏတ္တယ ပရိယာပန္နတာ "ဖဿော ဟောတီ"တိအာဒီသု **ဟောတိ**-သဒ္ဒေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ ယော ဘာဝေ ဥပ္ပာဒသမင်္ဂီ, န သော န ဟောတိ နာမ, တသ္မာ **ဥပ္ပဇ္ဇတိ** -သဒ္ဒေန ဝုစ္စမာနဿ အတ္ထဿ **ဟောတိ**-သဒ္ဒဝစနီယတာ န န သမ္ဘဝတိ။ **ဥပ္ပန္နံ ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ ပန ကိဥ္စာပိ **ဥပ္ပန္န** -သဒ္ဒေနေဝ ဥပ္ပာဒာဒိသမင်္ဂိတာ ဝုစ္စတိ, တဗ္ဘာဝတာနတိဝတ္တိ ပန **ဟောတိ**-သဒ္ဒေန ဝုတ္တာ ခဏတ္တယဝီတိဝတ္တောပိ **ဥပ္ပန္န** -သဒ္ဒဿ ဝတ္တနတော, တသ္မာ န ဧတ္ထ **ဥပ္ပဇ္ဇတိ**-သဒ္ဒေန သမာနတ္ထတာသဗ္ဘာဝဒဿနံ ဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇတိဒဿနမ္ပိ ဝိရုဇ္ဈတိ ဟာကဋ္ဌကရဏဘာဝတော။ က္လတရ ထာ "စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတီ"တိ က္လမိနာဝ စိတ္တဿ ဝိဇ္ဇမာနဘာဝေ ဒဿိတေတိ ကိံ ပုန ဝိဇ္ဇမာနဘာဝဒဿ နေနာတိ န န သက္ကာ ဝတ္တုံ, သမယဝဝတ္ထာနဝသေန သဝိသေသံ ဝုတ္တမ္ပိ စိတ္တံ ဖဿာဒီဟိ သဟုပ္ပတ္တိယာ သုဠုတရံ နိဗ္ဗိသေသန္တိ ဒဿေတုံ စိတ္တဿ ပုန ဝစနံ။ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဓမ္မာနံယေဝ စေတ္ထ နိဒ္ဒေသတရေ ဝိဘဇနံ, န ဝိဘင်္ဂေ ဝိယ ဟင်္ဂိယာ အာရုဋ္ဌဟာသဗ္ဗပအနန္တိ "ဥဒ္ဒေသတရေ သင်္ဂဏှဟနတ္ထံ နိဒ္ဒေသတရေ ဝိဘဇနတ္ထ"န္တိ အယမ္ပိ အတ္ထော နိစ္စလော။ တထာ ဟိ "ယသ္မိံ သမယေ ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတီ"တိအာဒီသု မဂ္ဂဒယော န ဝိဘတ္တာ။ အပိစ အဓိပတိဘာဝေန က္လန္ဒိရှေယသု ဝိယ ဖဿဝေဒနာသညာစေတနာဟိ သဟ သဗ္ဗစိတ္တုပ္ပာဒသာဓာရဏရာသိ ယံ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ သမယဝဝတ္ထာနေ ဝုတ္တမ္ပိ စိတ္တံ ဖဿပဉ္စမကေ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဈာနင်္ဂရာသိဝဏ္ဏနာ

ဝိတက္ကနန္တိ ဝိတက္ကနကိရိယာ, သာ စ ဝိတက္ကဿ အတ္တနော ပစ္စယေဟိ ပဝတ္တိမတ္တမေဝာတိ ဘာဝနိဒ္ဒေသော ဝ သဝတ္တိဘာဝနိဒ္ဒေသော ဝသဝတ္တိဘာဝနိဝါရဏာယ ဟောတိ။ ယသ္မိံ အာရမ္မဏေ စိတ္တံ အဘိနိရောပေတိ, တံ တဿ ဂဟဏယောဂ္ဂံ ကရော န္တော ဝိတက္ကော အာကောဋေန္တော ဝိယ ပရိဝတ္တေန္တော ဝိယ စ ဟောတီတိ တဿ အာကောဋနလက္ခဏတာ ပရိ ယာဟနနရသတာ စ ဝုတ္တာ။ က္လဒဥ္ဆ လက္ခဏံ ကိစ္စသန္နိဿိတံ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ ဓမ္မာနဉ္ဟိ သဘာဝဝိနိမုတ္တာ ကာ စိ ကိရိယာ နာမ နတ္ထိ, တထာ ဂဟေတဗ္ဗာကာရော။ ဗောဓနေယ္ယဇနာနုရောဓေန ပန ပရမတ္ထတော ဧကေသဘာဝေပိ သဘာဝဓမ္မော ပရိယာယဝစနေဟိ ဝိယ သမာရောပိတရူပေဟိ ဗဟူဟိ ပကာရေဟိ ပကာသီယတိ။ ဧဝဉ္ဟိ သော သုဠု ပကာသိတော ဟောတီတိ။

ဝိပ္ပာရော နာမ ဝိတက္ကဿ ထိနမိဒ္ဓပဋိပက္ခော အာရမ္မဏေ အနောလီနတာ အသင်္ကောစော, သော ပန အဘိနိ ရောပနဘာဝတော စလနံ ဝိယ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယေန **"ဝိပ္ဖာရဝတာတိ ဝိစလနယုတ္တော"** တိ ဝုတ္တံ။ **ဥပစာရပ္ပနာသု သန္တာနေန ပဝတ္တိယ**န္တိ ဧတေန ယထာ အပုဗ္ဗာရမ္မဏေ ပဌမာဘိနိပာတဘူတော ဝိတက္ကော ဝိပ္ဖာရဝာ ဟောတိ, န တထာ ဧကသ္မိံယေဝ အာရမ္မဏေ နိရန္တရံ အနုပ္ပဗန္ဓဝသေန ပဝတ္တိယံ, နာတိဝိပ္ဖာရဝာ ပန တတ္ထ ဟောတိ သန္နိသိ န္နဘာဝတောတိ ဒဿေတိ။ တေနေတဟ **"နိစ္စလော ဟုတ္ဝာ"**တိအာဒိ။

"ပီတိသုခေန အဘိသန္ဒေတီ"တိအာဒိဝစနတော (ဒီ. နိ. ၁.၂၂၆; မ. နိ. ၁.၄၂၇) ပီတိယာ ဖရဏံ ကာယဝိသယန္တိ ယထာ တံ ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ **"ပဏီတရူပေဟီ"**တိ ဝုတ္တံ။

ဝိသာရဿ ဗျဂ္ဂဘာဝဿ ပဋိပက္ခော သဘာဝေ အဝိသာရော, န ဝိသာရာဘာဝမတ္တံ။ အဝိသာရာဝိက္ခေပနံ သမာဓာနဘာဝတော အတ္တတော ဝိသေသာဘာဝေပိ သမုခေန သမ္ပယုတ္တမုခေန စ ဥဘယံ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတုံ **"အဝိသာ။ပေ။ ဝိက္ခေပေ"** တိ ဝုတ္တံ။ **ဝိသေသတော**တိ အတိသယေနာတိ တ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ သုခဉ္ဟိ သ မာဓိဿ ဝိသေသကာရဏံ "သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတီ"တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၅၉; အ. နိ. ၃.၉၆; ၆.၁၀; ၁၁.၁၂) ဝစနတော။

က္လန္ဒိယရာသိဝဏ္ဏနာ

တတ္ထာ တိ သဒ္ဒဟနသင်္ခါတေ အဓိမောက္ခလက္ခဏေ။ **ပုဂ္ဂလော သဒ္ဒဟတီ** တိ က္လမိနာပိ သဒ္ဓာယ အာဟိတဝိ သေသာနံ တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ သဒ္ဒဟနကိရိယာယ ကတ္တုဘာဝမေဝ ဝိဘာဝေတိ။ အဝယဝဗျာဟာရော ဟိ သမုအာ ယေ တေဟရီယတီတိ။ န ကေဝလံ ပသာဒနီယဝတ္ထုသ္မိံ အပ္ပသာဒနာကာရပ္ပဝတ္တမေဝ အကုသလံ အဿဒ္ဓိယံ, အထ ခော အပ္ပသာဒနီယဝတ္ထုသ္မိံ ပသာဒနာကာရပ္ပဝတ္တမ္ပီတိ ဒဿေတုံ **"မိစ္ဆာဓိမောက္ခော"** တိ ဝုတ္တံ။ တေန ပူရဏာဒီသု ပသာဒဿ အဿဒ္ဓိယတမာဟ။ **ပသာဒဘူတော**တိ ဧတေန အပ္ပသာဒဘူတံ အဿဒ္ဓိယံ နိဝတ္တေတိ။

ဝတ္ထုဂတောတိ ဣမိနာ မိစ္ဆာဓိမောက္ခံ။ ‘‘ပသာဒဘူတော နိစ္ဆယော’’တိ ဣမိနာ ပန ဝိဘာဝိတမေဝတ္ထံ ဟာကင့် ကရော န္တော **‘‘န ယေဝတပနကာဓိမောက္ခော’’** တိ အာဟ။ အကာလုသ္သိယံ ပသာဒော, တံ ပန အသဒ္ဓေယ္ယဘာဝတော **‘‘အနာဝိလဘာဝတေ’’**တိ ဝုတ္တံ။ တဥ္ဟိ သမ္ပယုတ္တေသု ဝိဒဟန္တိ သဒ္ဓာ အကာလုသ္သိယပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ **ဝေမေတန္တိ** အဓိမုစ္စနာကာရေန ပန ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ အဓိမုတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ **ဗုဒ္ဓါဒိဝတ္ထုနိ** တိ ဗွေ ဣဓလောကပရလောကကမ္မဖလ သမ္ဗန္ဓာပိ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ‘‘သဒ္ဓာဟတ္ထော, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော’’တိ, ‘‘သဒ္ဓီဓ ဝိတ္တံ ပုရိသဿ သေဋ္ဌ’’န္တိ (သံ. နိ. ၁.၂၄၆; သု. နိ. ၁၈၄), ‘‘သဒ္ဓာ ဗီဇံ တပော ဝုဋ္ဌိ’’တိ (သံ. နိ. ၁.၁၉၇; သု. နိ. ၇၇) ဝေမာဒိဝစနတော ကုသလဓမ္မာနံ အာအနာဒီသု ဟတ္ထာဒယော ဝိယ သဒ္ဓာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

> ‘‘ဣဓ ဘိက္ခုနာ ကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ ‘ကမ္မံ ခေါ မေ ကတ္တဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ, ကမ္မံ ခေါ ပန မေ ကရောန္တဿ န သုကရံ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ မနသိ ကာတုံ, ဟန္ဒာဟံ ဝီရိယံ အာရဘာမိ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ အသစ္ဆိကတဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ’’’တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၃၅) –

အာဒိကာ အနုရူပပစ္စဝေက္ခဏာ။

တံမူလကာနီတိ ဂန္တဗ္ဗမဂ္ဂာဒိမူလကာနိ။ ဗွေ စ **မဂ္ဂေ ဂန္တဗ္ဗော ဟောတီ** တိအာဒယော အဋ္ဌကထာယံ ဒဿနဝသေနေဝ ဝုတ္တာ, န ဟဋ္ဌိယံ အာဂတာနုက္ကမေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကရဏာဒိကာလေ ဝိယ စိရကတာဒိအာရမ္မဏံ ဝိဘူတံ ကတွာ ပဝတ္တန္တီ သတိ တံ ဥပဂန္တွာ တိဋ္ဌန္တီ အနိဿဇ္ဇန္တီ စ ဟောတိ။ ယံ အာရမ္မဏံ သမ္မုဋ္ဌံ, တံ ပိလဝိတွာ ဂတံ ဝိယ စလိတံ ဝိယ စ ဟောတိ, တပ္ပဋိပက္ခဘာဝေန ပန အသမ္မုဋ္ဌန္တိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော **‘‘ဥဒကေ အလာဗု ဝိယာ’’**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သာရဏာန္တိ** ဧတေန ‘‘သရန္တိ တာယာ’’တိ ဣမမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ။ သရဏကိရိယာယ ဟိ ပဝတ္တမာနာနံ ဓမ္မာနံ တတ္ထ အာဓိပစ္စဘာဝေန သတိ ပစ္စယော။ တဿာ ဟိ တထာ ပစ္စယဘာဝေ သတိ တေ ဓမ္မာ သာရိတာ အသမ္မုဋ္ဌကတာ အပိလာဝိတာဟောန္တီ တိ။ ‘‘ဣမေဟိ နာမ ဟေတူဟိ ပစ္စယေဟိ စ ဧတေ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တီ’’တိ **သမ္ဘဝတော** ။ ‘‘ဣမံ နာမ ဖလံ နိဗ္ဗတ္တေန္တီ’’တိ **ဖလတော** ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇနေန ဝိပစ္စနေန စ နိပ္ဖန္နာ နာမ ဟောန္တီတိ။ **ဝတ္ထုဘူတာ**တိ အာရမ္မဏဘူတာ။

သတိပိ သဗ္ဗေသံ သာရမ္မဏဓမ္မာနံ အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏေ န စိတ္တံ ဝိယ ပရေ ပရိစ္ဆိန္ဒကဟိနောတိ **‘‘ပရိစ္ဆိန္နနောပလဒ္ဓိဝသေန ဇာနာတီ’’**တိ စိတ္တံ ဝုတ္တံ။ စေတသိကေသု ဟိ ကေစိ ဝိသယံ ပရိစ္ဆိန္ဒ ဂဟေတုံ န သက္ကောန္တိ, ကေစိ ပန ပရိစ္ဆေဒမတ္တေယေဝ တိဋ္ဌန္တိ, န ဝိညာဏံ ဝိယ ဝိသယံ ဂဏှန္တီတိ ယေ အာသင်္ကိတဗ္ဗာ, တေသု တဒ ဘာဝံ ဒဿေန္တော **‘‘န သညာ။ပေ။ ဝိဇ္ဈနဝသေနာ’’** တိ အာဟ။

ပီတိယာ စ သောမနဿဘာဝတေ အာပဇ္ဇတီ တိ ဣဒံ ပီတိ စ သောမနဿဉ္စ ပီတိသောမနဿန္တိ ပီတိသောမနဿာနံ တုလျယောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သောမနဿဿေဝ ပန ‘‘အာဇညရထော’’တိ ဝိယ ပီတိယုတ္တံ သောမနဿံ ပီတိသောမနဿန္တိ ပဓာနဘာဝတေ ဣစ္ဆိတောတိ န ပီတိယာ သောမနဿဘာဝပ္ပတ္တိ။ န ဟိ ပဓာနေ ဝိဇ္ဇမာနေ အပ္ပဓာနံ ဥပယုဇ္ဇတိ, ပီတိဂ္ဂဟဏဉ္စေတ္ထ ပီတိယုတ္တဿ သောမနဿဿ ယေဘုယျေန ဘာဝတော ပရိဗျူတ္တကိစ္စတော စ ကတံ, န စ နိပ္ပီတိကသောမနဿဿ အသင်္ဂဟော။ ရူဠှီသဒ္ဒေသု ကိရိယာယ အနစ္စန္တိက ဘာဝတော။ ပီတိယာ ပန ဥပလက္ခဏဘာဝေန အယမတ္ထော သုဋ္ဌု ယုဇ္ဇတီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **‘‘ပီတိဥပလက္ခိတံ တ’’**တိအာဒိ။

ပဝတ္တံ ဥပာဒိန္နက္ခန္ဓံ။ စိရဋ္ဌိတိကံ ဟောတီ တိ ဧတေန န ကေဝလံ အနုပာလေတဗ္ဗဓမ္မာနံ ခဏဋ္ဌိတိယာယေဝ, အထ ခေါ ပဗန္ဓာနုပဗန္ဓဿာပိ ဇီဝိတံ ကာရဏန္တိ ဒဿေတိ။ အညထာ ဟိ အာယုက္ခယမရဏံ န ယုဇ္ဇေယျာတိ။ **အဝိသေသေနာ**တိ ကာရဏဝိသေသာနပေက္ခေန ဇီဝိတိန္ဒြိယတာသာမညေန။ ယဒိပိ အရူပသညာဘဝေသု ရူပာရူပဓမ္မာ နပ္ပဝတ္တန္တိ, တေဟိ ပန ပုရိမပစ္ဆိမဘဝေသု စရိမပဌမဓမ္မာ သမာနဇာတိယေန အဗ္ဗောဟိတတာယ နိရန္တရာယေဝ နာမ ဟောန္တီတိ **‘‘ယာဝ ပရိနိဗ္ဗာနံ အဝိစ္ဆိန္နံ ပဝတ္တတီ’’** တိ ဝုတ္တံ။ **အနုပာလနာဒိကဿာ** တိ အနုပာလနပဝတ္တနဋ္ဌပနာနိယေဝ ဝဒတိ။ **ဇီဝမာနဝိသေသသပ္ပစ္စယဘာဝတော** တိ သဟဇာတာနံ ဇီဝမာနတာဝိသေသဿ ပစ္စယဘာဝတော။ ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓဿ ဟိ မတရူပတော ကမ္မဇဿ စ ဥတုဇာဒိတော ဝိသေသော ဇီဝိတိန္ဒြိယကတောတိ။

မဂ္ဂင်္ဂရာသိဝဏ္ဏနာ

အဝိပရီတနိယျာနိကဘာဝေနာ တိ ဣဒံ **သမ္မာ**-သဒ္ဒဿ **ဒိဋ္ဌိ** -အာဒိသဒ္ဒာနဉ္စ သမာနာဓိကရဏတာဝသေန ဒိဋ္ဌိ အာဒီနံ အဝိသေသဘူတဿ နိယျာနိကဘာဝဿ သမ္မာ-သဒ္ဒေန ဝိသေသိတဗ္ဗတ္တာ ဝုတ္တံ။ အဝိပရီတတ္ထော ဟိ သမ္မာ-သဒ္ဒော, န နိယျာနိကတ္ထောတိ။ အဝိပရီတနိယျာနိကတ္ထော ဧဝ တ သမ္မာ-သဒ္ဒော။ အနေကတ္ထာ ဟိ နိပတာတိ။ **ဧဝမေတ**တိ အဝိပရီတနိယျာနိကဘာဝေန။

ဗလရာသိဝဏ္ဏနာ

ပတိဋ္ဌတေ ဝစနသမ္ဗန္ဓိဂ္ဂဟောတိ အဓိပ္ပာယေန **"သပ္ပတိဋ္ဌံ ပတိဋ္ဌဝဘူတံ တံသဘာဂဉ္စ ယံ ကိဉ္စိ ကရဝ"**န္တိ အာဟ။ **တတ္ထ တတ္ထ ဟာကဋ္ဌဘာဝေနာ** တိ အဇ္ဈတ္တဘူတေသု ဇာတိယာဒီသု ဗဟိဒ္ဓာဘူတေသု ဘိက္ခုအာဒိသု ဟိရောတ္တပ္ပာနံ အနုရူပပစ္စဝေက္ခဏဝသေန သသမ္ဘာရပထဝီအာဒီသု ပထဝီဓာတုအာဒီနံ ဝိယ ဝိဘူတကိစ္စဘာဝေနာတိ အတ္ထော။

မူလရာသိဝဏ္ဏနာ

ဧဝဉ္စဟိ ဥပမာယ သမေတီတိ ယထာ အသုစိမ္ဟိ ပတိတပုရိသဿ သတိပိ ကာယေန အလ္လီယနေ ဘာဝေ အနလ္လီနော, ဧဝံ အလောဘောပိ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ဂဟိတေပိ အာရမ္မဏေ အလဂ္ဂဘာဝေန အနလ္လီနဘာဝေ အနလ္လီနာကာရော ဧဝ ပဝတ္တတိ။ ဧဝံသဘာဝေ ဟိ သော ဓမ္မောတိ။ ကိဉ္စ ဒုဿီလျံ အဒေသသမုဋ္ဌာနံ သဗ္ဗမ္ပိ ဒုဿီလျံ အဒေသူပနိဿယန္တိ **"အဒေသသမုဋ္ဌာနတံ အဒေသူပနိဿယတဉ္စာ"** တိ ဝုတ္တံ။ တေန အဒေသော အဒေသ္သေဝ ဥဇုဝိပစ္စနီကော, တံမုခေန ဒုဿီလျဿာတိ ဒဿေတိ။

တတ္ထ ဇာတာနံ ဓမ္မာနံ အနတိဝတ္တနဋ္ဌေန။ပေ။ အာသေဝနဋ္ဌေန ဘာဝနာ တိ ယော သော ဧကတ္တုပဂတော ပဌမဇ္ဈာနာဒိအပ္ပနာစိတ္တုပ္ပာဒေ အာသန္နပစာရာဟိတဝိသေသော နီဝရဏာဒိပရိပန္ထဝိသုဒ္ဓိယာ ဝိသုဒ္ဓော, တအာဝရဏဝိသယဝိရဟေန စ သမပ္ပဝတ္တအပ္ပနာသမာဓိသင်္ခါတံ မဇ္ဈိမံ သမထနိမိတ္တံ ပဋိပန္နော, ဧဝံ ပဋိပန္နတ္တာ ဧဝ တတ္တုပဂမနေန တတ္ထ စ ပက္ခန္ဒော, ဝိသောဓေတဗ္ဗဿ ဝိက္ခေပဿ ကိလေသသံသဂ္ဂဿ စ အဘာဝတော ဝိသောဓနေသမာဓာနကေတ္တုပဋ္ဌာနဗျာပာရဝိရဟေန ဝိသုဒ္ဓိသမထပဋိပတ္တိကေတ္တုပဋ္ဌာနာကာရေ အဇ္ဈုပေက္ခန္တော အဘိဗျတ္တရူပာယ သဟဇာတတတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာယ ကိစ္စဝသေန ဥပေက္ခာနုဗျူဟိတော, တသ္မိံယေဝ ဇာတာ သမာဓိပညာသင်္ခါတာ ယုဂနဒ္ဓဓမ္မာ။ တေ ယထာ အညံ အနတိဝတ္တမာနာ ဟုတ္တ ပဝတ္တန္တိ, ဧဝံ ဘာဝနာ ဗျူဟနာ။ တထာ ယာနိ တတ္ထ သဒ္ဓာဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ နာနာကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ ဝိမုတ္တိရသေန ဧကရသာနိ ဟုတ္တ ပဝတ္တာနိ။ ယဉ္စ တတ္ထ တဒုပဂံ, တေသံ အနတိဝတ္တနဧကရသဘာဝတနံ အနုစ္ဆဝိကံ ဝီရိယံ တဟီယတိ ပဝတ္တီယတိ, ယာ စဿ တသ္မိံ ခဏေ ပဝတ္တာ ပဂုဏဗလဝဘာဝတပတ္တိသင်္ခါတာ အာသေဝနာ။ သဗ္ဗေသံ ဧတေသံ အာကာရာနံ ဘာဝနာ ဥပ္ပာဒနာ ဝဍ္ဎနာ, အယံ **တတ္ထ ဇာတာနံ။ပေ။ အာသေဝနဋ္ဌေန ဘာဝနာ** နာမ။

ယသ္မာ ပနာယံ ဘာဝနာကာရော ''ပဌမဿ ဈာနဿ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ အာဒိ''တိအာဒိနာပိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၅၈) **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတော ဧဝ, ဉာဏေန စ သံကိလေသတေအနေသု တံ တံ အာဒီနဝံ အာနိသံသဉ္စ ဒိသွတ တထာ တထာ နိပ္ဖာဒေတဗ္ဗော, တသ္မာ **"ဧဝံ ဝုတ္တာယ ပညာသာဓနာယ ဘာဝနာယာ"** တိ ဝုတ္တံ။ **အပ္ပဝတ္တိ** တိ ယသ္မိံ ဓမ္မေ သတိ ယထာဝုတ္တာ ဘာဝနာ နပ္ပဝတ္တတိ, သော ဓမ္မော ပဋိပက္ခဘာဝနာပရာမသနေန အဘာဝနာတိ ဝုတ္တောတိ အဓိပ္ပာယော။ န ဟိ အဘာဝမတ္တဿ အမောဟော ပဋိပက္ခောတိ ယုဇ္ဇတီတိ။ **တပ္ပဋိပက္ခဘူတာ အကုသလာ** ကာမစ္ဆန္ဒာဒယော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ပမာဒဝိသေသော တ **အဘာဝနာ**။ သော ဟိ ''ကုသလာနံ တ ဓမ္မာနံ အနာသေဝနာ အဘာဝနာ အဗဟုလီကမ္မ''န္တိအာဒိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ။

ဧကန္တေန အလဗ္ဘနေယျဒဿနတ္ထံ **"ဇရာဓမ္မော"** တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဟဋ္ဌိယံ ''ဇာတိဓမ္မာနံ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာနံ ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၃.၃၇၃) ဣစ္ဆိတာလာဘော ဝိဘတ္တော။ အလောဘာနုဘာဝေန ကာယာနုပဿနာယ, အမောဟာနုဘာဝေန စိတ္တဓမ္မာနုပဿနာယ သိဒ္ဓိ ဟာကဋ္ဌာယေတတိ အဟာကဋ္ဌံ အဒေသာ

နုဘာဝေန ဝေဒနာနုပဿနာသိဒ္ဓိ ဝိဘာဝေန္တော **“သုခဝိပရိဏာမေ”**တိအာဒိမာဟ။ အယဉ္စ ယောဇနာ အလောဘာဒီနံ ဝိသေသပစ္စယတံ သန္ဓာယ ကတာ, အဝိသေသေန ပန သဗ္ဗေ သဗ္ဗေသံ ပစ္စယာ။ သဘာဝတော သင်္ကပ္ပတော စ ဉပ္ပန္နသ္သ ဒုက္ခသ္သ အသဟနဝသေနေဝ ဉပ္ပဇ္ဇတီတိ အောသော တံဒဿနသ္သ **အာသန္နပဋ္ဌိပက္ခော,** န ရာဂေ ဝိယ ဒူရပဋ္ဌိပက္ခော။

ကမ္မပထရာသိဝဏ္ဏနာ

အဘိဇ္ဈာဒယော ဝိယ အနဘိဇ္ဈာဒယောပိ န ဧကန္တံ ကမ္မပထဘူတာယေဝါတိ အာဟ **“ကမ္မပထတာတံသဘာဂတာဟိ”**တိ။ မနောကမ္မပထဘာဝေန ပဝတ္တနကမ္မဘာဝတော ဟိ ဧတေသံ ကမ္မပထရာသိဘာဝေန သင်္ဂဟော, န သဗ္ဗအကမ္မပထာယေဝါတိ။ တေန ယော အညောပိ ဓမ္မော အနိယတော ကမ္မပထဘာဝေန ဟာကဒ္ဓော စ, တဿပိ ကမ္မပထတာဝစနံ န ဝိရုဇ္ဈတီတိ ဒဿေတိ။

ပဿဒ္ဓါဒိယုဂလဝဏ္ဏနာ

သမန္တိ သမ္မာ။ **စေတိယဝန္ဒနာဒိအတ္တ** န္တိ စေတိယဝန္ဒနာဒိဟေတု။ သမထစတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနဝသေန တဗ္ဗေဒဝသေန စ သဗ္ဗကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာဘိယုတ္တာနံ မုဒုမဇ္ဈိမတိက္ခိန္ဒြိယတာဒိဘေဒဝသေန သဗ္ဗယောဂီနံ စိတ္တဿ လီနုဒ္ဓစ္စာဒိကာလဝသေန သဗ္ဗအ ဟိတာဟိတဓမ္မုပလက္ခဏဘာဝတော ယထာသဘာဝံ ပဋ္ဌိဝေဓဘာဝတော စ သတိသမ္ဗဇ္ဈာနံ ဟရိဇန္တကဟရဏဘာဝနာဝမုနာနိ အဝိသေသတော ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ ယထာ အပ္ပနာကောသလ္လေန ဝိနာ သမထော သမထမန္တရေန ယထာဘူတာဝဗောဓော စ နတ္ထီတိ နာနာကင်္ခဏိကာ သမာဓိပညာ အညမညဿ ဝိသေသကာရဏံ, ဧဝံ ပဋ္ဌိဝေဓေ ဧကက္ခဏိကာပီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“အညမညံ နိမိတ္တဘာဝေနာ”** တိ။ ပညာယ ဟိ သာတိသယံ အဝဘာသိယမာနေ ဝိသယေ သမာဓိ ဧကတ္တဝသေန အပ္ပေတုံ သက္ကောတိ, သမာဓိမှိ စ မဇ္ဈိမံ သမထနိမိတ္တံ ပဋ္ဌိပန္နေ ပညာ အာရမ္မဏေသု ဝိသဒါ ဝဟတီတိ။ **သမံ ပဝတ္တာ** တိ အညမညာနတိဝတ္တနေန သမံ အဝိသမံ ဧကရသဘာဝေန ပဝတ္တာ။ အညမညသဟာယဘာဝူပဂမနေန ယောဂိနော မနောရထစုရာကမုနေ ရထစုရာကမုနေ ဝိယ အာဇာနေယျယုဂေ ယုဂလကော ဟုတွာ အညမညာနတိဝတ္တမာနေန နန္ဒာ ဗန္ဓာ ဝိယာတိ တ **ယုဂနန္ဒာ** ။ အဓိစိတ္တမနုယုတ္တေဟိ ဝီရိယသမာဓယော သမံ ယောဇေတဗ္ဗာတိ ဣမဿ ဝိသေသဿ ဒဿနတ္ထံ ပုဗ္ဗေ ဂဟိတာပိ တေ ပုန ဂဟိတာတိ ဒဿေတုံ ဝီရိယသမာဓိယောဇနတ္ထာယာတိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ တံ ပန သမာဓိဝီရိယယောဂဿ ဝိဘာဝနံ ဟောတီတိ **“ယောဂဝစနတ္ထာယာတိ အတ္တော”** တိ အာဟ။

ယေဝါပနကဝဏ္ဏနာ

ယထာ တထာ တတိ သမ္မာ မိစ္ဆာ တ။ **အနဓိမုစ္စန္တော** တိ “ကာဒံ ကရိဿာမိ, ဧဝံ ကရိဿာမီ”တိ ဧဝံ ပဝတ္တပုဗ္ဗဘာဂသန္နိဋ္ဌာနဟေတုကေန ပယောဂကာလသန္နိဋ္ဌာနေန အနိစ္ဆိနန္တော။ ယတ္ထ ဟိ အနိစ္ဆယော, တတ္ထ အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိ ဧတတိ။ **သံသပ္ပနံ** သံသယော။ သော ဟိ “အာသပ္ပနာ ပရိသပ္ပနာ”တိ ဝုတ္တော။ အသတိပိ ဗ္ဗာဟရေ တတ္ရမဇ္ဈတ္တတာယ သတိ တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မာ သကသကကိစ္စဝသေန အနူနာနဓိကတာယ အလီနအနုဒ္ဓတတာယ စ သံဝတ္တန္တီတိ သာ တေသံ တထာပဝတ္တိယာ ပစ္စယဘူတာ ဉီနာဓိကဘာဝံ နိတရေတိ ဝိယာတိ **ဉီနာဓိကနိတရဏရသာ** ဝုတ္တာ။ တထာ ပဝတ္တိပစ္စယတ္တာယေဝ တေသု ဓမ္မေသု မဇ္ဈတ္တတာတိ စ ဝုတ္တာ။

ဈာနပဒဿာ တိ **ဈာန**သဒ္ဒဿ။ **တေသူ**တိ ပဉ္စသု။ **ပဉ္စ ဟိ အင်္ဂါနိ ဈာနပဒဿ အတ္တော** တိ ကာဒံ သံဝဏ္ဏိယမာနတ္တာယေဝ ကာမံ စိတ္တုပ္ပာဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ သဗ္ဗသ္မိံ စိတ္တုပ္ပာဒေ ပဉ္စေဝ ဈာနင်္ဂါနိ။ **ပဒသမူဟော** တက္ကံ, **ပဒကောဋ္ဌာသော တ** ဖဿပဉ္စမကာဒိ ဓမ္မရာသိ။ **ဝုတ္တံ ပူရိတ** န္တိ ဆပဏ္ဏာသာဒိတာယ ပူရဏဝသေန။ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ “ဖုဋ္ဌော ဝေဒေတိ, ဖုဋ္ဌော သဉ္ဇာနာတီ”တိအာဒိဝစနတော (သံ. နိ. ၄.၉၃) ဖဿော ဝေဒနာဒီနံ ပစ္စယော။ ယဒိပိ ဆန္ဒာဒယော ယထာဝုတ္တရာသိကိစ္စာဘာဝတော တေသု န ဝတ္တဗ္ဗာ, ဝိသုံ ရာသိအန္တရဘာဝေန ပန သရူပတော ဝတ္တဗ္ဗာတိ စောဒနံ မနသိ ကတွာ **“ဝုတ္တာနမ္ပီ”** တိအာဒိမာဟ။

ဓမ္မုဒ္ဒေသတရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကာမာဝစရကုသလံ

နိဒ္ဒေသတရကထာဝဏ္ဏနာ

၂. **သန္တေ** တိ သဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနေ။ ဖဿဿ ဝိသယဝိသယီနံ သန္နိပတနာကာရေန ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ ဖုသနံ ဝိသယေ စိတ္တဿ သန္နိပတနံ ဝုတ္တံ။ “စိန္တနဋ္ဌေန စိတ္တံ, မနနဋ္ဌေန မနော”တိအာဒိနာ စိတ္တာဒိသဒ္ဒာ စိန္တနာဒိဗျာပာရမုခေန အတ္တနော အတ္ထံ ဝိဘာဝေန္တီတိ အာဟ **“စိတ္တံ မနောတိအာဒီသု ဝိယ ကိစ္စဝိသေသံ အနပေက္ခိတွာ”**တိ။ ယထာ လောကေ ဝိကတမေဝ ဝေကတံ, ဝိသယော ဧဝ ဝေသယန္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ မနော ဧဝ မာနသန္တိ သဒ္ဒမတ္တဝိသေသော။ **နီလာ**ဒိ-သဒ္ဒာ ဝိယ ဝတ္ထာဒီသု စိတ္တေသု ပရိသုဒ္ဓဘာဝနိဗန္ဓနာ **ပဏ္ဍရ** သဒ္ဒဿ ပဝတ္တီတိ တဿ **ဂုဏဝိသေသာ**ပေက္ခတာ ဝုတ္တာ။ ယထာ ကာယိကံ သာတန္တိ ဧတ္ထ ကာယပ္ပသာဒနိဿိတန္တိ အတ္ထော, ဧဝံ **စေတသိကံ သာတ**န္တိ ဧတ္ထ စေတောနိဿိတံ သာတန္တိ **နိဿယဝိသေသာ** ပေက္ခတာ ဝုတ္တာ။ ကေက္ခဏိကာ နာနာက္ခဏိကာ စ စိတ္တဿ ဌိတိ နာမ, တဿ အဝတ္ထာဝိသေသောတိ **အဝတ္ထာဝိသေသာ** ပေက္ခော စိတ္တဿ ဌိတီတိ ဧဝံပကာရော နိဒ္ဒေသော။ “န လုဗ္ဘတီ”တိ ဝုတ္တဿ စိတ္တဿ, ပုဂ္ဂလဿ ဝါ ပဝတ္တိအာကာရဘာဝေန အလုဗ္ဘနာတိ အလောဘော ဝုတ္တောတိ **အညဿ ကိရိယာဘာဝဝိသေသာ** ပေက္ခော **အလုဗ္ဘနာ** တိ နိဒ္ဒေသော။ ဝုတ္တနယေနေဝ အလုဗ္ဘိတဿ ဘာဝေ **အလုဗ္ဘိတတ္တ** န္တိ အယံ နိဒ္ဒေသော **အညဿ ဘာဝဘူတတာဝိသေသာ**ပေက္ခော ဝုတ္တော။ ကတ္တုကရဏဘာဝတဒယော သဘာဝဓမ္မာနံ အဇ္ဈာရောပနဝသေနေဝ သိဇ္ဈန္တိ, ဘာဝနိဒ္ဒေသော ပန အဇ္ဈာရောပနာနပေက္ခော, တတောယေဝ စ ဝိသေသန္တရဝိနိမုတ္တော ဝိနိဝတ္တော ဝိသေသတော နိဇ္ဇီဝဘာဝဂိဘာဝတော သဘာဝနိဒ္ဒေသော နာမ ဟောတီတိ ဖဿောတိ ဣဒံ ဖုသနဋ္ဌေန **“ဓမ္မမတ္တဒီပနံ သဘာဝပဒ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ အာရမ္မဏံ ဖုသန္တဿ စိတ္တဿ ပဝတ္တိအာကာရော ဖုသနဗျာပာရော ဟောတီတိ **“ဖုသနကိရိယာ ဖုသနာကာရော”**တိ ဝုတ္တံ။ သမ္ဖုသနာတိ သံ-သဒ္ဒော “သမုဒယော”တိအာဒီသု ဝိယ သမာဂမတ္ထဒီပကောတိ အာဟ **“သမာဂမဖုသနာ”**တိ။ “ဖုသာမိ နေက္ခမ္မသုခ”န္တိအာဒီသု (ဓ. ပ. ၂၇၂) ပဋိလာဘောပိ ဖုသနာ သမ္ဖုသနာတိ စ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **“န ပဋိလာဘသမ္ဖုသနာ”** တိ။

အပရေန ဝေဝစနေန။ ဗဟုဿုတဘာဝသမ္ပာဒိကာယ ပညာယ **ပဏ္ဍိစ္စ** ပရိယာယော။ သိပ္ပာယတနာဒီသု ဒက္ခတာဘူတာယ **ကောသလ္လ** ပရိယာယော, ယတ္ထ ကတ္ထစိ တိက္ခသုခုမာယ **နေပုည**ပရိယာယော, သမ္မာ ဓမ္မေ ပညပေန္တိယာ **ဝေဘဗ္ဗာ** ပရိယာယောတိ ဧဝမာဒိနာ တေသု တေသု ပညာဝိသေသေသု တေ တေ ပရိယာယဝိသေသာ ဝိသေသေန ပဝတ္တာတိ တေသံ ပညာဝိသေသာနံ နာနာကာလေ လဗ္ဘမာနတာ ဝုတ္တာ, **ဣတရေပိ အနုဂတာ ဟောန္တိ** ယေဘုယျေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အတ္ထနာနတ္တေန** ပညာဒိအတ္ထဝိသေသေန။ **ကောဓော ကုဇ္ဈနာ ကုဇ္ဈိတတ္တ** န္တိ ဧဝံပကာရာ နိဒ္ဒေသာ သဘာဝကာရဘာဝဒီပနဝသေန ဗျဉ္ဇနဝသေနေဝ ဝိဘာဂဝစနံ။ ပဏ္ဍိစ္စန္တိအာဒယော ပညာဝိသေသနိဗန္ဓနတ္တာ အတ္ထဝသေန ဝိဘာဂဝစနန္တိ ဣမမတ္ထမာဟ **“အထ ဝါ”**တိအာဒိနာ။ **ဧဝမာကာရော ပနာ**တိ ပုရိမာကာရတော ဝိသေသော အတ္ထတော ဝိဘတ္တိဂမနဿ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။

ပဋိက္ခိပနံ ပဋိသေဓနံ ပဋိက္ခေပေဟ, တဿ နာနတ္တံ ဝိသေသော ပဋိက္ခေပနာနတ္တံ, သဒ္ဓမ္မဂရုတာယ ပဋိက္ခေပေဟ သဒ္ဓမ္မဂရုတာပဋိက္ခေပေဟ, တေန သဒ္ဓမ္မဂရုတာပဋိက္ခေပေန နာနတ္တံ **သဒ္ဓမ္မဂရုတာပဋိက္ခေပနာနတ္တံ** ။ တံ သဒ္ဓမ္မဂရုတာပဋိက္ခေပနာနတ္တံ ပန ကောဓဂရုတာဒိဘေဒဘိန္နန္တိ **“ကောဓဂရုတာဒိဝိသိဋ္ဌေနာ”** တိ ဝုတ္တံ။ ကောဓာဒီဟိ ဝိသိဋ္ဌော ဘိန္နော သဒ္ဓမ္မဂရုတာယ ပဋိက္ခေပေဟ ပဋိသေဓနံ ကောဓာဒိဝိသိဋ္ဌပဋိက္ခေပေဟ။ ကောဓဂရုတာဒိယေဝ, တဿ နာနတ္တေန **သဒ္ဓမ္မဂရုတာပဋိပက္ခနာနတ္တေနာ** တိ ကောဓဂရုတာ သဒ္ဓမ္မဂရုတာယ ပဋိပက္ခော။ မက္ခလာဘသက္ကာရဂရုတာ သဒ္ဓမ္မဂရုတာယ ပဋိပက္ခောတိ သဒ္ဓမ္မဂရုတာယ ပဋိပက္ခဘာဝဝိသေသေန အသဒ္ဓမ္မဂရုတာ တဗ္ဘာဝေန ဧကီဘူတာပိ နာနတ္တံ ဂတာ။ ယသ္မာ ပန **ကောဓော** အတ္ထတော ဒေါသောယေဝ။ **မက္ခော** ဒေါသပ္ပဓာနာ ပရဂုဏဝိဒ္ဓံသနာကာရပ္ပဝတ္တာ အကုသလာ ခန္ဓာ။ တဂ္ဂရုတာ စ တေသံ သာဒရအဘိသင်္ခရဏဝသေန ပဝတ္တနမေဝ။ **လာဘဂရုတာ** စတုန္နံ ပစ္စယာနံ သက္ကာရဂရုတာ, တေသံယေဝ သုသင်္ခတာနံ လဒ္ဓကာမတာ။ တဒုဘယေသု စ အာဒရကိရိယာ တထာပဝတ္တာ ဣစ္ဆာယေဝ, တသ္မာ “သဒ္ဓမ္မဂရုတာပဋိပက္ခနာနတ္တေန အသဒ္ဓမ္မာ နာနတ္တံ ဂတာ”တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ စတ္တာရော အသဒ္ဓမ္မာ ဣစ္စေဝ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ။ **အသဒ္ဓမ္မဂရုတာ** တိ ဧတ္ထ စ ပုရိမသ္မိံ ဝိကပ္ပေ “န သဒ္ဓမ္မဂရုတာ”တိ သဒ္ဓမ္မဂရုတာ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဒုတိယသ္မိံ သဒ္ဓမ္မဂရုတာယ ပဋိပက္ခောတိ သဒ္ဓမ္မဂရုတာ

ဧဝ တ ပဋိပက္ခော, တဿ နာနတ္တေန **သဒ္ဒမ္ဗဂရုတာပဋိပက္ခနာနတ္တေနာ** တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကောဓမက္ခဂရုတာနညှိ သဒ္ဒမ္ဗဝိသေသော ပဝတ္တိဘေဒဘိန္နာ မေတ္တာ ပဋိပက္ခော။ လာဘသက္ကာရဂရုတာနံ အပ္ပိစ္ဆတာ သန္တောသာ။ တေန ကောဓဂရုတာ န သဒ္ဒမ္ဗဂရုတာတိ ကောဓဂရုတာ ကာယစိ သဒ္ဒမ္ဗဂရုတာယ ပဋိပက္ခောတိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော ဟောတိ။ တထာ မက္ခဂရုတာဒီသုပိ။ ဧဝဥ္စ ကတ္ွာ "စတ္တာရော သဒ္ဓမ္မာ သဒ္ဒမ္ဗဂရုတာ န ကောဓဂရုတာ။ပေ။ သဒ္ဒမ္ဗဂရုတာ န သက္ကာရဂရုတာ"တိ (အ. နိ. ၄.၄၄) အာဂတတန္တိပိ သမတ္ထိတာ ဘဝတိ။ လောဘော န ဟောတီတိ **အလောဘော** လုဗ္ဘနာ န ဟောတီတိ **အလုဗ္ဘနာ** တိ ဧဝမာဒိကော အလောဘောတိအာဒီနံ လောဘာဒိဝိသိဋ္ဌော ပဋိက္ခေပော "ဖဿော ဖုသနာ"တိအာဒိကေဟိ ဝိသဒိသဘာဝတော **"ဖဿာဒီဟိ နာနတ္တ"** န္တိ ဝုတ္တော။ **ဖဿာဒီဟီ** တိ စေတ္ထ အလုဗ္ဘနာဒယောပိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **လောဘာဒိပဋိပက္ခေနာ** တိ "လောဘပဋိပက္ခော အလောဘော"တိအာဒိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ အလောဘာဒေသာမောဟာနံ ဝိဓုရတာယ ပဋိပက္ခဘာဝေန စ လဗ္ဘမာနော အညမညဝိသဒိသော လောဘာဒိဝိသိဋ္ဌပဋိက္ခေပဘာဝေန လောဘာဒိပဋိပက္ခဘာဝေန စ ဝိညာယတီတိ အာဟ **"အလောဘာ။ပေ။ ယောဇေတဗ္ဗ"** န္တိ။ ဗဟူဟိ ပကာရေဟိ ဒီပေတဗ္ဗတ္တာ **မဟတ္ထတာ။ အာဒရဝသေန** သောတူနံ။

၃. ယဒိပိ ကေသိဉ္စိ ခဏေ ဂေါ်ယေဝ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဆသုပိ ပန အာရမ္မဏေသု ဥပ္ပတ္တိရဟတ္တာ **"တေဟိ တ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တဿာ** တိ သာတဿ သုခဿ။ **ဇာတာ**တိ တေဿ အတ္ထံ ဒဿေတုံ **"ကာရဏဘာဝေန ဖဿတ္ထံ ပဝတ္တာ"**တိ ဝုတ္တံ။ ကြံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ စေတသိကသာတသင်္ခာတာ သောမနဿဝေဒနာ သဟေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ တဒနုရူပဖဿသဟိတာ ဟုတ္ွာ ပဝတ္တာ တဇ္ဇာတိ ဝုတ္တာ။ **သာဒယတီ**တိ အဓိဂမာသီသာယ အနညနိန္န ကရောတိ။

၅. **န တဿာ တဇ္ဇတာ** တိ တဿာ မနောဝိညာဏဓာတုယာ တဿာရုပ္ပာ "တဿ ဇာတာ"တိ တ ဥဘယထာပိ တဇ္ဇတာ န ယုဇ္ဇတိ။ ယဒိပိ ဖဿော ဝိညာဏဿ ဝိသေသပစ္စယော န ဟောတိ, တထာပိ သော တဿ ပစ္စယော ဟောတိယေဝတိ တဿ တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇတာ ဝတ္တဗ္ဗာတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **"န စ တဒေတ"**တိအာဒိ။ **တေဟိ အာရမ္မဏေဟိ ဇာတာ တဇ္ဇာ** တိ ဣမိနာပိ အတ္ထေန တဇ္ဇာ မနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇာတိ ဝတ္တုံ န သက္ကာ။ ဝိညာဏဿ ပန တဇ္ဇတာပညတ္တိ လဗ္ဘတေဝ။ တထာ ဟိ "ကိံ တ ဧတေနာ"တိအာဒိနာ ဖဿာဒီနံ တထာ ဒေသေတဗ္ဗတံ အာဟ။

၇. စိတ္တဿ အာရမ္မဏေ အာနယနာကာရပ္ပဝတ္တော ဝိတက္ကော အတ္ထတော အာရမ္မဏံ တတ္ထ အာကဍ္ဎုပန္တော ဝိယ ဟောတီတိ **"အာရမ္မဏဿ အာကမုနံ ဝိတက္ကန"** န္တိ ဝုတ္တံ။

၈. အာရမ္မဏဿ အနုမဇ္ဇနာကာရပ္ပဝတ္တော ဝိစာရော တတ္ထ ပရိဗ္ဘမန္တော ဝိယ သမန္တတော စရန္တော ဝိယ စ ဟောတီတိ **"သမန္တတော စရဏံ ဝိစရဏ"** န္တိ ဝုတ္တံ။

၁၁. **တထာ အဝဋ္ဌာနမတ္တဘာဝတော** တိ ဟဏဝဓာဒိသာဓနအဝဋ္ဌာနမတ္တဘာဝတော, န ဗလဝဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၄. ယေန ဓမ္မေန စိတ္တေ အာရမ္မဏံ ဥပတိဋ္ဌတိ ဇောတတိ စ, သော ဓမ္မော ဥပဋ္ဌာနံ ဇောတနန္တိ စ ဝုတ္တော တိ အာဟ **"ဥပဋ္ဌာနံ ဇောတနဥ္စ သတိယေဝ"** တိ။

၁၆. **သဏ္ဌဟနဋ္ဌေနာ** တိ သုခုမဋ္ဌေန။

၂၀. **ဘာဝေတီ**တိ ဟိရိယနံ ဝဒတိ။

၃၃. **န ဖ္ဟာဟဒေတဗ္ဗော** တိ **အဖ္ဟာပဇ္ဇ** -သဒ္ဒဿ ကမ္မတ္ထတံ အာဟ။

၄၂-၄၃. ယဒိ အနဝဇ္ဇဓမ္မာနံ သီဃသီဃပရိဝတ္တနသမတ္ထတာ လဟုတာ, သာဝဇ္ဇဓမ္မာနံ ကထန္တိ အာဟ **“အဝိဇ္ဇာနီဝရဏာန”**န္တိအာဒိ။ **တေသံ ဘာဝေ ဂရုတာ**တိ ဧတေန သတိပိ သဗ္ဗေသံ အရူပဓမ္မာနံ သမာနခဏတ္တေ မောဟသမ္ပယုတ္တာနံ သာတိသယော ဒန္ဓော ပဝတ္တိအာကာရောတိ ဒဿေတိ။ သော ပန တေသံ ဒန္ဓာကာရော သန္တာနေ ပာကဋော ဟောတိ။

၄၄-၄၅. အပ္ပဋိဃာတော အဝိလောမနံ။

၄၆-၄၇. **ကိလိန္န** န္တိ အဝဿုတံ။

၅၀-၅၁. **ပစ္စောသက္ကနံ** မာယာ ယာ အစ္စသရာတိပိ ဝုစ္စတိ။ **အရုမက္ခနံ** ဝဏာလေပနံ။ ဝေဠု ဧဝ အတဗ္ဗဘာဝေ န ပရိဂ္ဂဟိတော **ဝေဠုအာနံ** နာမ။

နိဒ္ဒေသတရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကောဋ္ဌာသတရကထာဝဏ္ဏနာ

၅၈-၁၂၀. **တေတိ** ဖဿပဉ္စမကာဒယော။ **သင်္ဂဟဂမနေနေတ** တိ သာဓာရဏတာဒိနာ ကေနစိ သဒိသတာလေသေန, န ဖဿာဒယော ဝိယ ဝိသုံ ဓမ္မဘာဝေနေတတိ အတ္ထော။ **တထာ အဝိပ္ပကိဏ္ဏတ္တာ** တိ ဖဿာဒယော ဝိယ သရူပေန ဝိသုံ ဝိသုံ အဝုတ္တတ္တာ။ ယဒိပိ ဆန္ဒာဒယော သင်္ဂဟသုညတတရေသုပိ သရူပေန န ဝုတ္တာ, ခန္ဓာယတနဓာတုရာသီသု ပန သင်္ဂဟိတာယေဝတိ ဒဿေတုံ **“ယသ္မာ ပနာ”** တိအာဒိမာဟ။ **တံနိဒ္ဒေသေ** တိ သင်္ဂါရက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ။ ခန္ဓာနံ ဓာတာယတနဘာဝေ ဗ္ယာဘိစာရာဘာဝတော အခန္ဓဘာဝနိတရဏေန အနာယတနာဓာတုဘာဝနိတရဏမ္ပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **န ယေဝာပနကာ ဋ္ဌပေတဗ္ဗာ**တိ ခန္ဓာဒိရာသိအန္တောဂဓတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဥဒ္ဒေသာဒီသု ပန ‘‘ယေဝါပနာတေ့ဝ ဝုတ္တာနံ တေသံ တထာယေဝ သင်္ဂဟော ယုတ္တော’’တိ အဋ္ဌကထာယံ ‘‘ဌပေတ့ဝ ယေဝါပနကေ’’တိ ဝုတ္တံ။ သရူပေန အဝုတ္တာနမ္ပိ စိတ္တုပ္ပာဒပရိယာပန္နာနံ ခန္ဓာဒိဘာဝေ န တရေတဗ္ဗောတိ န ယေဝါပနကာ ဋ္ဌပေတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တန္တိ ဥဘယေသမ္ပိ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အာဟာရပစ္စယသင်္ခါတေနာ တိ ဥပတ္ထမ္ဘကပစ္စယသင်္ခါတေန။ သော စ အာဟာရာနံ ဥပတ္ထမ္ဘကဘာဝေ ပာကဋောတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တော, န ဇနကတ္တာဘာဝတော။ ဩဇဋ္ဌမကရူပဿ ဟိ ဝေဒနာဒီနဉ္စ အာဟာရဏာ တေသံ ဇနကတ္တံ လဗ္ဘတီတိ။ ယဒိ ဥပတ္ထမ္ဘကော က္လမ ပစ္စယောတိ အဓိပ္ပေတော, ကဗဠီကာရာဟာရဿ တာဝ ဟောတု, က္လတရေသံ ကထန္တိ အာဟ **“ယထာ ဟီ”**တိအာဒိ ။ **သဟဇာတာဒိပစ္စယေ** တိ သဟဇာတအညမညနိဿယသမ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေ ဝဒတိ, မဟာစတုက္ကံ တ, **ဧကေနာကာရေနာ**တိ ရူပာရူပာနံ ဥပတ္ထမ္ဘကတ္တေန ဥပကာရကဘာဝမာဟ။ သော ဧဝ စ နေသံ အာဟာရဏကိစ္စံ။ ‘‘သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ’’န္တိ ဝစနတော စေတနာယ ဝိညာဏဿ ပစ္စယဘာဝေ သာတိသယောတိ အာဟ **“ဝိညာဏံ ဝိသေသေနာ”**တိ။

ယထာဂတမဂ္ဂေတိ ဝုတ္တော ကာရဏဖလာနံ အဘေဒူပစာရေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, နာနာက္ခဏိကော အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂေ ဥပနိဿယော တေဿာတိ **အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂူပနိဿယော** ။ အရိယမဂ္ဂဿ ယထာဂတမဂ္ဂပရိယာယော ဝုစ္စမာနော တဿ ယာ ပုရိမကာလဘူတာ အဘေဒဘေဒပစာရသိဒ္ဓာ အာဂမနာဝတ္တာ တတော နာတိဝိလက္ခဏာတိ က္လမမတ္တံ ဝိဘာဝေတီတိ အာဟ **“ပုဗ္ဗဘာဂ။ပေ။ ဒီပိတာ”**တိ။ ဝိညာဏဿ စိတ္တဝိစိတ္တတာ ဝိဇာနနဘာဝဝိသေသာ တေတိ အာဟ **“ဝိဇာနနမေဝ စိတ္တဝိစိတ္တတာ”** တိ။ **ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒီန** န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ‘‘ဒုတယတနာနိ ဟောန္တိ’’တိအာဒီသု ဝုတ္တမနာယတနာဒယောပိ သင်္ဂဏှာတိ။ **တပ္ပဋိက္ခေပေ** တိ တဿ ဓာတိနိဒ္ဒေသဘာဝဿ ပဋိက္ခေပေ။ **ကတော ဟောတီ**တိ ဧတေန အာဟာရိန္ဒြိယဈာနမဂ္ဂဖလဟေတုယော ယတ္တကာ က္လမသ္မိံ စိတ္တေ လဗ္ဘန္တိ, တေ သဗ္ဗေပိ ‘‘ဧကော ဝိညာဏာဟာရော ဟောတီ’’တိအာဒိနာ အဝုတ္တာပိ အတ္ထတော ဝုတ္တာယေဝတိ ဒဿေတိ။ သေ နယော အညတ္တာပိ။

ကောဋ္ဌာသတရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သုညတတရာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၂၁-၁၄၅. ယထာဝုတ္တေ **သမယေ**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရသမူဟေ။

၁၄၆. ဥဿာဟနံ ပေသနံ နိယောဇနံ။

၁၅၆-၁၅၉. နာတိသမာဟိတာယာတိ နာနာဝဇ္ဇနူပစာရံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ယေတပနကေဟိပိ နိဗ္ဗိသေသတံ ဒဿေတိ** ကရုဏာမုဒိတာနမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇနတော။

ကာယဝစီကိရိယာ ကာယဝစီပဝတ္တိ, ဝိညတ္တိ ဧဝ ဝာ။ **အသမတ္တဘာဝနန္တိ** ပုဗ္ဗဘာဂဘာဝနမာဟ။

ကာမာဝစရကုသလဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရူပာဝစရကုသလံ

စတုက္ကနယော

ပဌမဇ္ဈာနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၀. ဥတ္တရပဒလောပံ ကတ္ဝာ "ရူပဘဝေ ရူပ"န္တိ ဝုတ္တော, "ရူပီ ရူပါနိ ပဿတိ (မ. နိ. ၂.၂၄၈; ၃.၃၁၂; ဓ. သ. ၂၄၈; ပဋိ. မ. ၁.၂၀၉), ရူပရာဂေ"တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၃၆၃) ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပယောဂသမ္ဘာဒိတဿ ရူပဇ္ဈာနဿ ရူပဘဝတတိက္ကမဿပိ ဥပဟယဘာဝတော ယထာ ရူပူပပတ္တိယာ ဧဝ မဂ္ဂေတိ အယံ နိယမော န ယုဇ္ဇတိ, ဧဝံ ပဉ္စယန္တရဝိကလတာဒီဟိ ရူပူပပတ္တိယာ အနဘိနိဗ္ဗတ္တကဿပိ အတ္ထိဘာဝတော ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂေ ဧဝေတိ အယမ္ပိ နိယမော န ယုဇ္ဇတိ။ ဧဝဉ္စ သတိ ယဒေဝ ရူပူပပတ္တိယာ နိဗ္ဗတ္တကံ, တဒေဝ သမ္ပယုတ္တဿ ရူပါဝစရကုသလဘာဝေ, န အနဘိနိဗ္ဗတ္တကဿာတိ အယမတ္ထော အာပန္နောတိ စောဒနံ သမုဋ္ဌာပေတိ **န သဗ္ဗဿ ကုသလဇ္ဈာနဿာ**တိအာဒိနာ။ တတ္ထ သာမညသဒ္ဒေပိ အဓိကာရဝသေန ဝိသေသနိဒ္ဒိဋ္ဌော ဟောတီတိ **"ကုသလဇ္ဈာနဿ မဂ္ဂဘာဝေ"**တိ ဝုတ္တံ။

ရူပူပပတ္တိဇနကသဘာဝေ ရူပဘဝဝိပစ္စနသဘာဝေတိ တဿပိ ဝိပါကဓမ္မဘာဝေ သတိပိ သဗ္ဗကုသလာကုသလ သာဓာရဏံ ဝိပါကဓမ္မဘာဝသာမညံ "ဝိပါကဓမ္မဘာဝေ ဝိယာ"တိ ဥဒာဟရဏဘာဝေန ဝုတ္တံ။ သာမညမ္ပိ ဟိ ဝိသေသ တော ဘိန္နံ ကတ္ဝာ တေဟရီယတီတိ။ **သဗ္ဗသမာနော**တိ ရူပူပပတ္တိယာ နိဗ္ဗတ္တကဿ ပစ္စယန္တရဝိကလတာဒီဟိ အနိဗ္ဗတ္တကဿ စ သဗ္ဗဿ ယထာဓိဂတဿ ဈာနဿ သာဓာရဏော။ တေန ဥတ္တရပဒာဝဓာရဏဿ ပရိဂ္ဂဟိတတံ ဒဿေတိ။ "ဣတော အညော မဂ္ဂေ နာမ နတ္ထိ"တိ ဣမိနာပိ သဇာတိယာ သာဓာရဏော အညဇာတိဝိနိဝတ္တိယာ အနညသာဓာရဏော ဣမဿ ဈာနဿ ရူပူပပတ္တိယာ ဥပဟယဘာဝေ ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဣတရေ ဒွေဝ** သန္ဓာ ဟိရီ စ။ ယဒိ ပဋိပဒာယ သာဓေတဗ္ဗတော ပုဂ္ဂလပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ဒေသနာယ ဘာဝေန္တေန သမယဝဝတ္ထာနံ ကတံ။ ပဋိပဒာရ ဟိတေသု ကထန္တိ အာဟ **"ကေသဉ္စိ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ကေသဉ္စိ** တိ သမထဘာဝနာယ ကတာဓိကာရာနံ။ တေသဉ္ဟိ မဂ္ဂာဓိဂမနတော ပုဗ္ဗေ အနဓိဂတဇ္ဈာနာနံ ပဋိသမ္ဘိဒယော ဝိယ မဂ္ဂာဓိဂမေနေဝ တာနိ သမိဇ္ဈန္တိ။

အညာနီတိ အရိယမဂ္ဂသိဒ္ဓိတော အညာနိ။ **တေသုပီ**တိ အရိယမဂ္ဂေန သိဒ္ဓတ္တာ ပဋိပဒာရဟိတေသုပိ။ နနု စ အရိယမဂ္ဂသိဒ္ဓဿပိ အာဂမနဝသေန ပဋိပဒာ ဥပလဗ္ဘတိယေဝ။ ဣတရထာ "န ကာမာဝစရံ ဝိယ ဝိနာ ပဋိပဒာယ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ , "ဗဟုတရံ လောကိယဇ္ဈာနမ္ပိ န ဝိနာ ပဋိပဒာယ ဣဇ္ဈတီ"တိ စ ဝစနံ ဝိရုဇ္ဈေယျာတိ? န, ယေဘုယျေန ဂဟဏတော ပုဂ္ဂလဝိသေသာပေက္ခတ္တာ စ။ အရိယမဂ္ဂသမိဇ္ဈနကဉ္ဟိ ဈာနံ ကဿစိဒေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဣတရံ ဗဟုတရံ လောကိယဇ္ဈာနံ ပုထုဇ္ဇနဿ အရိယဿ စ အကတာဓိကာရဿ န ဝိနာ ပဋိပဒာယ သိဇ္ဈတီတိ တေသံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ အရိယမဂ္ဂသိဒ္ဓဿပိ ဈာနဿ ဝိပါကာနံ ဝိယ ကုသလေန အရိယမဂ္ဂေန သဒိသတ္တာဘာဝတော အတဗ္ဗိ ပါကတ္တာ စ န မဂ္ဂါဂမနဝသေန ပဋိပဒာ ယုဇ္ဇတိ, ဧဝမဿ ပဋိပဒာဝိရဟော သိဒ္ဓေါ။ ဧဝဉ္စ ကတ္ဝာ သုဒ္ဓိကနဝက

ဒေသနာပိ သုဋ္ဌု နိတာ ဟောတိ။ တထာ စ ဝက္ခတိ လောကုတ္တရကထာယံ “လောကိယဇ္ဈာနမ္ပိ”တိအာဒိ (ဓ. သ. မူလဋီ. ၂၇၇)။

ဝဋ္ဋာသယဿ ဝိသေသပစ္စယဘူတာယ တဏှာယ တနုကရဏဝသေန ဝိဝဋ္ဋာသယဿ ဝမုနတ္ထံ အာဟ “တဏှာဟာသံကိလေသသောဓနေန အာသယပေါသန”န္တိ။ အာသယပေါသနန္တိ စ ဈာနဘာဝနာယ ပစ္စယဘူတာ ပုဗ္ဗယောကဒိဝသေန သိဒ္ဓာ အဇ္ဈာသယသမ္ပဒာ။ သာ ပန တဏှာပုပတာပဝိဂမေန ဟောတီတိ အာဟ “တဏှာဟာသံကိလေသသောဓနေနာ”တိ။

ထိနမိဒ္ဓာဒီန န္တိ ထိနမိဒ္ဓဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဝိစိကိစ္ဆာနံ။ **ပဟာန**န္တိ ပဟာယကံ။

တံသဒိသေသူတိ မဟဂ္ဂတဘာဝတဒိနာ ပဌမဇ္ဈာနသမာဓိသဒိသေသု။

ပီတိသုခဝတ္တံ ဈာနံ ပီတိသုခန္တိ ဝုတ္တံ ယထာ အရိသသောတိ ဒဿေန္တော **“ပီတိသုခ။ပေ။ အကာရော ဝုတ္တော”**တိ အာဟ။ မဂ္ဂဿပိ တ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတော တထလက္ခဏူပနိဇ္ဈာနတာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ **အသမ္မောသဓမ္မ** န္တိ အဝိနာသဘာဝံ။

ဒုတိယဇ္ဈာနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၁-၁၆၂. ဒိဋ္ဌာဒီနဝဿ တံတံဈာနက္ခဏေ အနုပ္ပဇ္ဇနဓမ္မတာပဟာဒနံ ဝူပသမနံ ဝိရဇ္ဇနံ ပဟာနဥ္စာတိ ဣဓာဓိပ္ပေတဝိတက္ကာဒယောယေဝ ဈာနင်္ဂဘူတာ တထာ ကရီယန္တိ, န တံသမ္ပယုတ္တဖဿာဒယောတိ ဝိတက္ကာဒီနံယေဝ ဝူပသမာဒိဝစနံ ဉာယာဂတံ။ ယသ္မာ ပန ဝိတက္ကာဒယော ဝိယ တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မာပိ ဧတေန ဧတံ ဩဠာရိကန္တိ ဒိဋ္ဌာဒီနတ ဧဝ, တသ္မာ အဝိသေသေန ဝိတက္ကာဒီနံ တံသဟဇာတာနဥ္စ ဝူပသမာဒိကေ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝိတက္ကဝိစာရာဒီနံယေဝ ဝူပသမာဒိကံ ဝုစ္စမာနံ “အဓိကဝစနမညမတ္ထံ ဗောဓေတီ”တိ ကိဥ္စိ ဝိသေသံ ဒီပေတီတိ တံ ဒဿေန္တော **“ယေဟိ ဝိတက္ကဝိစာရေဟီ”**တိအာဒိမာဟ။ ဝိသုံ ဝိသုံ ဌိတာနိပိ ဝိတက္ကဝိစာရသမတိက္ကမဝစနာဒီနိ ပဟေယ္ယင်္ဂနိဒ္ဒေသတာသာမည္ဉေန စိတ္တေန သမူဟတော ဂဟေတွာ တ အဝယဝေန သမုအာယောပလက္ခဏံ ကတန္တိ ဒဿေန္တော **“တေသံ။ပေ။ တံ ဒီပကန္တိ ဝုတ္တ”**န္တိ အာဟ။ ဣအနိ အဝယဝေန သမုအာယောပလက္ခဏံ ဝိနာ ဝိတက္ကဝိစာရဝူပသမဝစနေန ပီတိဝိရာကဒိဝစနာနံ သဝိသယေ သမာနဗ္ဗာဟာရတံ ဒဿေန္တော **“အထ တ”**တိအာဒိမာဟ။

တသ္မိံ ဒဿိတေ တိ “ယာ သဒ္ဓာ သဒ္ဒဟနာ”တိအာဒိနာ ဈာနဝိဘင်္ဂေ သမ္ပသာဒနေ ဒဿိတေ။ **သမာနာဓိကရဏနိဒ္ဒေသေနေတ**တိ တတ္ထေဝ ဝိဘင်္ဂေ ဥဒ္ဒေသပဒုဒ္ဓာရာဒီသု သဒ္ဓာဈာနာနံ “သမ္ပသာဒန”န္တိ ဧကောဓိကရဏတာဝစနေနေဝ။

ဩဠာရိကင်္ဂမုခေန **“တဒနုဓမ္မတာ သတီ”**တိ ဝုတ္တာယ တံတံဈာနနိကန္တိယာ ဝိက္ခမ္ဘနံ ဝိတက္ကဝိစာရဝူပသမဝစနာဒီဟိ ပကာသိတန္တိ အာဟ **“တဏှာပဟာနံ ဧတေသံ ဝူပသမန”** န္တိ (ဝိဘ. ၇၉၉)။ ယတော ဝိတက္ကဝိစာရေသု ဝိရတ္တဘာဝဒီပကံ ဝိတက္ကဝိစာရဝူပသမဝစနန္တိ တဒုဘယာဘာဝဒီပနံ ပုန ကတန္တိ ဒဿေတုံ **“ယေ စာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတိယဇ္ဈာနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၃. ဝီရိယံ ဥပေက္ခာတိ ဝုတ္တံ “ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟေသု ဗျာပာရာကရဏေန ဥပေက္ခိယတီ”တိ။ ဂဟဏေ မဇ္ဈတ္တဘာဝေန သင်္ခါရေ ဥပေက္ခတီတိ သင်္ခါရုပေက္ခာ, တထာပဝတ္တာ ဝိပဿနာ ပညာ။ တဿာ ပန ဝိသယတော ပဘေအေ “အဋ္ဌ သင်္ခါရုပေက္ခာ”တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၁.၅၇) ယဿံ **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တော, တံ ဟဋ္ဌိသေသံ ဒဿေန္တော **“ပဌမဇ္ဈာန”** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥပ္ပာဒ** န္တိ ပုရိမကမ္မပစ္စယာ ဣဓ ဥပ္ပတ္တိံ။ **ပဝတ္တ** န္တိ တထာ ဥပ္ပန္နဿ ပဝတ္တိံ။ **နိမိတ္တ** န္တိ သဗ္ဗမ္ပိ သင်္ခါရဂတံ နိမိတ္တဘာဝေန ဥပဋ္ဌာနတော။ **အာယူဟန**န္တိ အာယတိံ ပဋိသန္ဓိဟေတုဘူတံ ကမ္မံ။ **ပဋိသန္ဓိ**န္တိ အာယတိံ ဥပပတ္တိံ။ **ဂတိ**န္တိ ယာယ ဂတိယာ သာ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ။ **နိဗ္ဗတ္တိ** န္တိ ခန္ဓာနံ နိဗ္ဗတ္တနံ။ **ဥပပတ္တိ** န္တိ “သမာပန္နဿ တ ဥပပန္နဿ တ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ ဝိပါကပ္ပဝတ္တိံ။ **ဇာတိ**န္တိ ဇရာဒီနံ ပစ္စယဘူ

တံ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ။ **ဇရာမရဏာဒယော** ဟာကဥ္စ ဝေ။ တွေ စ ဉပ္ပာအဒယော ပဋ္ဌေ သင်္ခာရပေက္ခာဉာဏဿ ဝိသယဝသေန ဝုတ္တာ, သေသာ တေသံ ဝေဝစနဝသေန။ ''နိဗ္ဗတ္တိ ဇာတိ''တိ ဣဒဉှိ ဒွယံ ဉပ္ပာဒဿ ဧဝ ပဋိုသန္ဓိယာ စ ဝေဝစနံ။ ''ဂတိ ဉပပတ္တိ စာ''တိ ဣဒံ ဒွယံ ပဝတ္တဿ။ ဇရာဒယော နိမိတ္တဿာတိ။

ဘူတဿာ တိ ခန္ဓပဥ္စကဿ။ **ဧတေဟီ**တိ ဈာနစိတ္တသမုဋ္ဌိတရူပေဟိ။

စတုက္ကနယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဥ္စကနယဝဏ္ဏနာ

၁၆၇. အာကာရဘေဒန္တိ အာကာရဝိသေသံ။ အနေကာကာရာ ဟိ ဓမ္မာ, တေ စ နိရဝသေသံ ယာထာဝတော ဘဂဝတာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ။ ယထာဟ – ''သဗ္ဗေ ဓမ္မာ သဗ္ဗာကာရေန ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဉာဏမုခေ အာပာထံ အာဂစ္ဆန္တီ''တိ (မဟာနိ. ၁၅၆; စူဠနိ. မောဃရာဇမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၈၅; ပဋိ. ၃.၅)။ **ဒုတိယဇ္ဈာနပက္ခိကံ** န ပဌမဇ္ဈာနပက္ခိကန္တိ အဓိပ္ပာယော။ တေနေတဟ **''ပဌမဇ္ဈာနမေဝ ဟီ''** တိအာဒိ။ အတ္ထတော ဟိ စတုက္ကပဥ္စကနယာ အညမညာနုပ္ပဝေသိနော။ ပဥ္စကနယေ ဒုတိယဇ္ဈာနံ ကိံ သဝိစာရတာယ ပဌမဇ္ဈာနပက္ခိကံ ဉအာဟု အဝိတက္ကတာယ ဒုတိယဇ္ဈာနပက္ခိကန္တိ သိယာ အာသင်္ကာတိ တအာသင်္ကာနိဝတ္တနတ္ထမိဒံ ဝုတ္တံ။ **ကသ္မာ** တိအာဒိနာ တတ္ထ ကာရဏမာဟ။ သုတ္တန္တဒေသနာသု စ ဒုတိယဇ္ဈာနမေဝ ဘဇန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ စ-သဒ္ဒေန န ကေဝလံ ဣဓေဝ, အထ ခော သုတ္တန္တဒေသနာသုပီတိ ဒေသနန္တရေပိ ယထာဝုတ္တဇ္ဈာနဿ ပဌမဇ္ဈာနပက္ခိကတ္တာဘာဝံ ဒဿေတိ။ ဣအနိ ဘဇနမ္ပိ ဒဿေတုံ **''ဝိတက္ကဝူပသမာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တေန သုတ္တန္တေပိ ပဥ္စကနယဿ လဗ္ဘမာနတံ ဒဿေတိ။

နနု စ သုတ္တန္တေ စတ္တာရိယေဝ ဈာနာနိ ဝိဘတ္တာနီတိ ပဥ္စကနယော နတ္ထိယေဝါတိ? န, ''သဝိတက္ကသဝိစာရော သမာဓီ''တိအာဒိနာ သမာဓိတ္တယာပဒေသေန ပဥ္စကနယဿ လဗ္ဘမာနတ္တာ။ စတုက္ကနယနိဿိတော ပန ကတ္ထစိ ပဥ္စကနယော ဝိဘတ္တောတိ တတ္ထာပိ ပဥ္စကနယော နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗော။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာတိ ဟိ ဝိတက္ကဿ ဝိစာရဿ ဝိတက္ကဝိစာရာနဥ္စ ဝိတက္ကဝိစာရာနန္တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ တထာ အဝိတက္ကအဝိစာရာနန္တိ စ ဝိနာ သဟ စ ဝိစာရေန ဝိတက္ကပ္ပဟာနေန အဝိတက္ကံ သဟ ဝိနာ စ ဝိတက္ကေန ဝိစာရပ္ပဟာနေန အဝိစာရန္တိ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ အဝိတက္ကအဝိစာရဉ္စာတိ တ တိဝိဓမ္ပိ သက္ကာ သင်္ဂဟေတုံ။

ဒုတိယန္တိ စ ဝိတက္ကရဟိတေ ဝိတက္ကဝိစာရဒွယရဟိတေ စ ဉာယာဂတာ ဒေသနာ။ ဒုတိယံ အဓိဂန္တဗ္ဗတ္တာ ဝိစာရမတ္တရဟိတေပိ ဒွယပ္ပဟာနာဓိဂတသမာနမဓမ္မတ္တာ။ ဧဝဉ္စ ကတ္ထစ ပဥ္စကနယနိဒ္ဒေသေ ဒုတိယေ ဝူပသန္တော ပိ ဝိတက္ကော တံသဟာယဝိစာရာဝူပသမေန န သမ္မာဝူပသန္တောတိ ဝိတက္ကဝိစာရဒွယရဟိတေ ဝိယ ဝိစာရဝူပသမေနေဝ တဒုပသမံ သေသဓမ္မသမာနတဉ္စ ဒဿေန္တေန ''ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ တတိယံ ဈာနံ ဉပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ''တိ တတိယံ စတုက္ကနယေ ဒုတိယေန နိဗ္ဗိသေသံ ဝိဘတ္တံ။ ဒုဝိဓဿပိ သဟာယဝိရဟေန အညထာ စ ဝိတက္ကပ္ပဟာနေန အဝိတက္ကတ္တံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခတ္တဉ္စ သမာနန္တိ သမာနဓမ္မတ္တာပိ ဒုတိယန္တိ နိဒ္ဒေသော။ ဝိစာရမတ္တမ္ပိ ဟိ ဝိတက္ကဝိစာရဒွယရဟိတံ ဝိယ ''ယသ္မိံ သမယေ ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ ဉပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ''တိ အဝိတက္ကံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခန္တိ ဝိဘတ္တံ။ ပဌမဇ္ဈာနေ တ သဟစာရီသု ဝိတက္ကဝိစာရေသု ဧကံ အတိက္ကမိတ္တ ဒုတိယမ္ပိ တတ္ထဋ္ဌမေဝ အေသတော ဒိသ္တ ဉဘယမ္ပိ သဟာတိက္ကမန္တဿ ပဥ္စကနယေ တတိယံ ဝုတ္တံ တတိယံ အဓိဂန္တဗ္ဗတ္တာ။ ပဌမတော အနန္တရဘာဝေန ပန ဒုတိယဘာဝတော စ ဉပ္ပဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ သရူပတော ပဥ္စကနယော န ဝိဘတ္တောတိ? ဝိနေယျဇ္ဈာသယတော။ ယထာနုလောမဒေသနာ ဟိ သုတ္တန္တဒေသနာတိ။

ပဋိပဒာစတုက္ကာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၇၆-၁၈၀. တဒနုရူပတာတိ တဿ ပဌမာဒိဇ္ဈာနဿ အနုရူပသဘာဝတာ။ ယထာလဒ္ဓဇ္ဈာနံ သန္တတော ပဏီတတော ဒိသ္တ အဿာဒယမာနာ နိကန္တိ တံသမ္ပယုတ္တာ ခန္ဓာ တ တအာရက္ခဘူတာ သတိယေဝ တ တဿ ဈာနဿ

အနုစ္ဆဝိကတာယ ''တဒနုဓမ္မတာ သတိ''တိ ဝုတ္တာတိ။ **ကဒာစီ**တိ ယအာ ပဌမံ အဓိဂန္တွာ ယထာနိသိန္နောယေဝ ဝိနာ ပယောဂန္တရံ ဒုတိယာဒီနိ အဓိဂစ္ဆတိ, ဤဒိသေ ကာလေတိ အတ္တော။

၁၈၆. ကုသလဇ္ဈာနဿ အဓိဂတတ္တာ ''သေက္ခာ''တိ ဝုတ္တံ။ **န ဟိ တေ ဥပ္ပာဒေန္တိ နာမာ** တိ အရိယမဂ္ဂက္ခဏေ ရူပာဝစရဇ္ဈာနာနံ အနုပ္ပဇ္ဇမာနတံ သန္ဓာယာဟ။

ကသိဏကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၃. အာရုပ္ပဟာဒကတာ စ ဒဿိတာ ဝိနာ အဘာဝတော။ န ဟိ တေသံ အာရုပ္ပဟာဒကတာယ ဝိနာ နိရောဓဟာဒကတာ အတ္ထီတိ။ နိမ္မိနိတုံ ဣစ္ဆိတဿ ဝတ္ထုနော နိမ္မာနဝသေန ဓိပ္ပံ နိသန္တိ နိသာမနံ အာလောစနံ အဓိဂမော တေသန္တိ ဓိပ္ပနိသန္တိ။ တဗ္ဘာဝေ ''ဓိပ္ပနိသန္တိဘာဝေ''တိ အာဟ **''ဓိပ္ပဒဿနံ ဓိပ္ပာဘိညတာ''** တိ။

ကသိဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဘိဘာယတနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၄. ပဋိဘာဂနိမိတ္တဘူတံ ကသိဏာရမ္မဏသင်္ခာတံ အာယတနံ ကာရဏံ တေသန္တိ **ကသိဏာယတနံ,** ဈာနံ။ အထ တ အာရမ္မဏဿ အနဝသေသဖရဏဒွေန ကသိဏဋ္ဌ တံ အာယတနဋ္ဌ ယောဂိနော သုခဝိသေသာနံ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော မနာယတနဓမ္မာယတနဘာဝတော စာတိ သသမ္ပယုတ္တံ ဈာနံ **ကသိဏာယတနံ**။ တေနေတဟ ''သတိပိ အဘိဘာယတနာနံ ကသိဏာယတနတ္တေ''တိ။ ဘာဝနာယ နိမိတ္တံ ဘာဝနာနိမိတ္တံ, အာရမ္မဏဿ ပရိတ္တပ္ပမာဏတာ သုဝိသုဒ္ဓနီလာဒိတာ စ, တဒေဝ နာနတ္တံ။ ဘာဝနာ ဧဝ တ ပုဗ္ဗဘာဂဘူတာ ဘာဝနာနိမိတ္တံ, တဿ နာနတ္တံ ဘာဝနာနိမိတ္တနာနတ္တံ။ ပုဗ္ဗဘာဂဘာဝနာ ဟိ ယထာဝုတ္တဝိသေသေ အာရမ္မဏေ ပဝတ္တိအာကာရဝိသေသတော နာနာသဘာဝတတိ။ ကသိဏနိမိတ္တဿ အဘိဘဝနကဘာဝနာနိမိတ္တနာနတ္တံ **ကသိဏ။ပေ။ နာနတ္တံ,** တတောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဇ္ဈာနေ စ ပုရိမာနိ စတ္တာရိ အဘိဘာယတနာနိ ဘူတကသိဏာရမ္မဏာနိ, ဘူတကသိဏေသု စ ယံ သုဝဏ္ဏံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏန္တိ စ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ တတ္ထ ပဝတ္တိတာနိ သဗ္ဗတ္ထ တ ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတေန ပဝတ္တိတာနိ ပဌမတတိယာဘိဘာယတနာနီတိ ဒုတိယစတုတ္ထာနိ ဝဏ္ဏကသိဏာရမ္မဏာနိ။ ယဒိ ဧဝံ ဒုတိယစတုတ္ထေဟိ ပဌမာဒီနံ ကော ဝိသေသောတိ ''ပဋ္ဌမာဒီနိ ဝဏ္ဏတော ရမဏီယတရာနိ, န တထာ ဣတရာနီ''တိ ဝဒန္တိ။ ပုရိမာနိပိ စတ္တာရိ အဌ ကသိဏာရမ္မဏာနေဝ, တဿ တံ နေသံ မတိမတ္တံ ''အဋ္ဌသု ကသိဏေသူ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ဝိမောက္ခေသု စ ပဌမဒုတိယဝိမောက္ခာ အဋ္ဌ ကသိဏာရမ္မဏာ။ တတိယော ဝဏ္ဏကသိဏာရမ္မဏော။ ပဌမဒုတိယာပိ တ ဝဏ္ဏကသိဏာရမ္မဏာ ဧဝ ''ဗဟိဒ္ဓာ နီလကသိဏာဒိရူပာနိ ဈာနစက္ခုနာ ပဿတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ အာရမ္မဏမနုညတာယ ဟိ တတ္ထ အနိဂ္ဂတိတဘာဝေန တေသံ ပဝတ္တီတိ။ ဧဝံ သန္တေ တတိယဿ ဣတရေဟိ ကော ဝိသေသောတိ? သုဘာကာရာဘောဂေ။ တတိယော ဧဝ ဟိ သုဘန္တိ အာဘုဇနဝသေန ပဝတ္တတိ, န ဣတရေတိ။

ဉာဏံ အပ္ပနာပညာ။ **ဝိဇ္ဇမာနေပီ** တိ **အပိ-**သဒ္ဒေန အဝိဇ္ဇမာနေပီတိ ဒဿေတိ။ **ပရိတ္တပ္ပမာဏတာ အဘိဘဝနဿ ကာရဏံ** ဣမေသု စတူသု အဘိဘာယတနေသူတိ အဓိပ္ပာယော။ နနု စ သဗ္ဗတ္ထ **''သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီ''** တိ ဝစနတော ဝဏ္ဏာဘောဂသဟိတာနိယေဝ ဂဟိတာနီတိ? န ဂဟိတာနီတိ ဒဿေန္တော **''တတ္ထ စာ''** တိအာဒိမာဟ။ **တတ္ထာ**တိ အာဂမေသု။ **တထာ အပ္ပမာဏာနီ**တိ ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတာနိ စ သဗ္ဗာနိ အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီတိ အတ္တော။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ ဝိသိဋ္ဌာနံ ဝဏ္ဏာဘောဂေန ရဟိတာနံ သဟိတာနဉ္စ ဧကဇ္ဈံ မနသိ ကရောတိ? န ဧကဇ္ဈံ, ဝိသုံ ယေဝ ပန တေသု မနသိကာရော။ ယဒိ ဝိသုံ ကထမေကန္တိ? ပရိတ္တဘာဝသာမညတော။ ယဒိ ဧဝံ ''သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏဂ္ဂဟဏံ အတိရိစ္စတီ''တိ, နာတိရိစ္စတီတိ ဒဿေန္တော **''အတ္ထိ ဟိ သော ပရိယာယော''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယဒိဒံ ဝဏ္ဏာဘောဂဇနိတံ ဝိသေသံ အဂ္ဂဟေတွာ ပရိတ္တသာမညေန ဧကတ္တံ နေတွာ ''ပရိတ္တာနိ အဘိဘုယျာ''တိ ဝတွာ ပုန တဒန္တောဂဓမ္မပ္ပဘေဒံ ဝိနေယျဝသေန ဒဿေတုံ ''တာနိ စေ ကအာစိ ဝဏ္ဏဝသေန အာဘုဇိတာနိ ဟောန္တိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ အဘိဘုယျာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗတာယ ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတာနိ သဟိတာနိ စ ဝိသုံ မနသိ

ကတ္ွာ ဥဘယတ္ထာပိ ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတပရိတ္တာဘိဘာဝနေ တံ သဟိတပရိတ္တာဘိဘာဝနေ စ ပရိတ္တာဘိဘာဝန သ္သ သာမညံ ဂဟေတွ္ာ ဧကန္တိ ဝစနံ, ဧသော ပရိယာယော ဝိဇ္ဇတီတိ အယမဓိပ္ပာယော။

ဧဝံ သုတ္တန္တာဘိဓမ္မဟဒယဝိသေသတော အဋ္ဌကထာယ ဝိရောဓာဘာဝံ ဒဿေတွ္ာ ဣာအနိ သုတ္တန္တာဘိဓမ္မ ဟဒ္ဒာနံ အဝိရောဓံ အဓိပ္ပာယဝိဘာဝနေန ဒဿေတုံ **"တတ္ထစာ"** တိအာဒိမာဟ။ ဧဝံ အဘိဓမ္မေ ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိ တာနိ သဟိတာနိ စ ဝိသုံ ဝုတ္တာနိ။ သုတ္တန္တေ ပန "ဥဘယာနိ ဧကဇ္ဈ"န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ကထံ ဝိညာယတီတိ အာဟ **"တဒေတ"**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **အာဂတသ္သာ** တိ သုတ္တန္တေ အာဂတသ္သ။ တတ္ထ ဟိ "အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ"တိ အာဂတံ။ **အဝစနတော**တိ အဘိဓမ္မေ အဝစနတော။ ယဒိပိ ဝိမောက္ခာ ဝိသုံ ဒေသိတာ, ကသိဏာယတနဘာဝတော ဝိယ ပန အဘိဘာယတနာနံ ဝိမောက္ခကိစ္စတာပိ အတ္ထီတိ အဘိဘာယတနဝိမောက္ခာနံ ဣဓာပိ သင်္ကရော ဒုန္နိဝါရောတိ စောဒ နံ မနသိ ကတ္ွာ အာဟ **"သဗ္ဗဝိမောက္ခကိစ္စသာဓာရဏာဝစနာဘာဝတော"** တိ။ တေန ယထာ အဘိဘာယတနဒေသနာယံ အဘိဘာယတနကိစ္စာနိ နိရဝသေသတော ဝုတ္တာနိ, ဧဝံ ဝိမောက္ခဒေသနာယံ ဝိမောက္ခကိစ္စာနီတိ ဣာဓ တေသံ အသင်္ ကရောဃေတတိ ဒဿေတိ။

ယေ စ ယထာဝုတ္တံ ဝဝတ္ထာနံ န သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ, တေဟိ သုတ္တန္တာဘိဓမ္မဟဒဘေဒေ အညံ ကာရဏံ ဝတ္တ ဗ္ဗံ သိယာ။ ကိမေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, နနု အဋ္ဌကထာယံ "ကသ္မာ ပန ယထာ သုတ္တန္တေ"တိအာဒိံ ဝတ္ွာ "အဇ္ဈတ္တရူပာနံ အနဘိဘဝနီယတော"တိ ကာရဏံ ဝုတ္တန္တိ။ န တံ တသ္သ ကာရဏဝစနန္တိ ဒဿေန္တော **"အဇ္ဈတ္တရူပာန"**န္တိအာဒိ မာဟ။ တတ္ထ **ယ**န္တိ ဣာဓ သုတ္တန္တေ စ "ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတီ"တိ (အ. နိ. ၈.၆၅) ဝုတ္တဝစနံ သန္ဓာယာဟ။ ဗ ဟိဒ္ဓာ ရူပာနိယေဝ ဟိ အဘိဘဝနီယာနီတိ။ **အညဟေတုက**န္တိ ဒေသနာဝိလာသတော အညံ အဘိဘဝနီယဟေတု တေသ္ သာတိ အညဟေတုကံ။ အဇ္ဈတ္တအရူပသညိတာယ ဧဝ, န သုတ္တန္တေ ဝိယ အဇ္ဈတ္တရူပသညိတာယ စာတိ အတ္ထော။ **အဝိ ဘူတတ္တာ**တိ ဣာဒံ ဉာဏုတ္တရာနံ သဟ နိမိတ္တုပ္ပာဒနေန အပ္ပနာနိဗ္ဗတ္တနံ အာရမ္မဏသ္သ အဘိဘာတေ န သုဋ္ဌု ဝိ ဘူတဘာဝမန္တရေန သမ္ဘဝတီတိ ကတ္ွာ ဝုတ္တံ။ နနု စ အဋ္ဌကထာယံ ဟဋ္ဌဒဝယဝိသေသသ္သ ဒေသနာဝိလာသော ကာရဏဘာဝေန ဝုတ္တောတိ အာဟ **"ဒေသနာဝိလာသော စ ယထာဝုတ္တဝဝတ္ထာနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော"** တိ။ ဒေသနာဝိလာသော ဟိ နာမ ဝိနေယ္ယဇ္ဈာသယာနုရူပံ ဝိဇ္ဇမာနသ္သေဝ ပရိယာယသ္သ ဝိဘာဝနံ န ယသ္သ ကသ္သစီ တိ။ တတ္ထ စ "ပရိယာယဒေသနတ္တာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရဝဝတ္ထာနံ ဒေသနာဝိလာသနိဗန္ဓနမာဟ။ တထာ စေဝ ဟိ ပုရတော ဒေသနာဝိလာသော ဝိဘာဝိတော။

အဘိဘာယတနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိမောက္ခကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၈. **တ**န္တိ "သသန္တတိပရိယာပန္နရူပ"န္တိ ဝုတ္တကေသာဒိဝဏ္ဏမာဟ။ တံ ပန ယသ္မာ ခလမဏ္ဍလာဒိ ဝိယ ပ ရမ္မရာယ ဈာနသ္သ ကာရဏံ, တသ္မာ **"ဈာနသ္သ ဟေတုဘာဝေနာ"** တိ အာဟ။ **ယေနာ**တိ ယထာဝုတ္တရူပဝိသေသေ န။ **ဝိသိဋ္ဌေနာ** တိ အတိသယပ္ပတ္တေန "ရူပူပပတ္တိယာ"တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁၆၀ အာဒယော; ဝိဘ. ၆၂၅) ဝိယ ဥတ္တရပ ဒလောပေန "ရူပ"န္တိ ဝုတ္တေန ရူပဈာနေန။ "ဝိသိဋ္ဌေနာ"တိ ဣာမိနာ ဟိ အတိသယရူပယုတ္တော ရူပီတိ ဝုတ္တောတိ ဒဿေတိ။ "ပဉ္စမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ပထဝီကသိဏ"န္တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၄၉၉) **ဈာနာနမေဝ ကသိဏဘာဝေန ပဝတ္တာ။ သုတ္တေ အာရမ္မဏာနံ** ကသိဏဘာဝေန ပဝတ္တာ "ပထဝီကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတီ"တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၃.၃၆၀; အ. နိ. ၁၀.၂၅)။

ဝိမောက္ခကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗ္ရဟ္မဝိဟာရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅၁. အညာဏသမ္ပယုတ္တာပိ တ ဥပေက္ခာဝေဒနာ **အညာဏုပေက္ခာ, ဥပေက္ခာ** တိ အညာဏသမ္ပယုတ္တာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ, အညာဏုပေက္ခာတိပိ တေသံယေဝ နာမန္တိ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၉၄၇) ဟိ **သမ္မောဟဝိနောဒနိယံ** ဝက္ခတီ တိ။ အပ္ပဋိဘာဂနိမိတ္တတ္တေပိ ဧကံ ကတိပယေ တ သတ္တေ ဩဒိဿ ပဝတ္တာ ပရိစ္ဆိန္နရူပာဒိဥပာအနဝိသယေ ပဝ

တ္တတ္တာ ကထမပ္ပမာဏကေစရာတိ အာဟ **“န စ သမ္မုတိသစ္စဝသေနာ”** တိအာဒိ။ ဧဝမ္ပိ ယထာ နတ္ထိ သတ္တာ သြ ပဟတိကာတိ သတ္တဝသေန ပဝတ္တာယပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ သင်္ခါရာရမ္မဏတာ ဝုစ္စတိ ဥပာဒာနဝသေန, ဧဝံ သတ္တဝသေန ပဝ တ္တာနမ္ပိ မေတ္တာဒီနံ သင်္ခါရာရမ္မဏတာပိ သိယာတိ စေ? န, အပရာမသနဝသေန ပဝတ္တာနံ မေတ္တာဒီနံ သဥပာဒာနဂ္ဂ ဟဏာသမ္ဘဝတောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“အပရာမာသာ”**တိအာဒိ။

ဗ္ရဟ္မဝိဟာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အသုဘကထာဝဏ္ဏနာ

၂၆၃. ‘‘ကောဟမတံ တ ဒ္ဒဝီဟမတံ တ’’တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၂.၃၇၉; မ. နိ. ၁.၁၁၂) ဝုတ္တာသု နဝသု သိဝထိကာသု ဝဏ္ဏ ဝသေန ပဝတ္တဇ္ဈာနံ **သိဝထိကာဝဏ္ဏဇ္ဈာနံ** ။ နနု စေတဿ ဝဏ္ဏကသိဏေဟိ ဂဟဏံ ယုတ္တံ, န အသုဘေဟီတိ? န, သိဝထိကာဝဏ္ဏံ ဥပမံ ကတွာ အတ္တနော ကာယေ ပဋိကူလတ္တံ အမုဉ္စိတွာ ဝဏ္ဏဝသေန ပဝတ္တနတော ။ တေနေတဟ **“ပဋိကူလမနသိကာရသာမညေနာ”**တိ။ အယမတ္ထော **သိဝထိကာဝဏ္ဏဇ္ဈာနဿာ** တိ ဧတ္တာပိ ယောဇေတဗ္ဗောတိ ဝိဘာဝေန္တော **“တမ္ပီ”** တိအာဒိမာဟ။

အသုဘကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရူပာဝစရကုသလဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အရူပာဝစရကုသလကထာဝဏ္ဏနာ

၂၆၅. **ရူပနိမိတ္တ** န္တိ ရူပပဟောတု ရူပာဓိကရဏံ။ **ရူပာရူပနိမိတ္တေသု** တိ ရူပဓမ္မေသု စ ပထဝီကသိဏာဒိနိမိတ္တေ သု စ။ **တအာရမ္မဏဇ္ဈာနေသု** တိ ဧတ္ထ **တံ**-သဒ္ဒေန ရူပနိမိတ္တံ ပစ္စာမသတိ ရူပမ္ပိ တ ရူပဓမ္မာရမ္မဏာနမ္ပိ ရူပာဝ စရဇ္ဈာနာနံ သမ္ဘဝတော။ **ရူပာဒီသူ**တိ ရူပာရူပနိမိတ္တတအာရမ္မဏဇ္ဈာနေသု ရူပပဋိဗဒ္ဓဓမ္မေသု စ။ **အနာဝဇ္ဇိတု ကာမတာဒိနာ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အသမာပဇ္ဇိတုကာမတာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။

စုတိတော ဥဒ္ဓံ ဥပ္ပတ္တိရဟာနံ။ပေ။ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတာဟဒနေန သမတိက္ကမော တိ ဧတေန သမတိက္ကမိတ ဗ္ဗတ္တေန ရူပာဝစရကုသလာနံ ရူပာဝစရဝိပာကကိရိယေဟိ ဝိသေသာဘာဝံ ဒဿေတိ အနဓိဂတဘာဝတော။ ယေသဉ္စ ဟိ ရူပသညာဒီနံ အရူပဘာဝနာယ သမတိက္ကမာဒိကော လဗ္ဘတိ, တေ ဒဿေတုံ ‘‘အရူပဘာဝနာယ အဘာဝေ စုတိ တော ဥဒ္ဓံ ဥပ္ပတ္တိရဟာန’’န္တိ ဝုတ္တန္တိ။ **ယာ**တိ ကေန္တရူပနိဿိတာ အဝသိဋ္ဌပရိတ္တဝိပာကသညာဒယော။

အာနေဉ္ဇသန္တသမာပတ္တိသုခါနုဘဝနဘဝဝိသေသူပပဇ္ဇနာဒယော အာရုပ္ပသမာပတ္တီနံ အတ္ထာတိ အာဟ **“ရူပသညာ။ပေ။ န အတ္ထော”** တိ။

ဣဓ ဥဋ္ဌာဋ္ဋိတကသိဏဝသေန ပရိတ္တာနန္တတာ ဟောတိ နိပ္ပရိယာယဒေသနတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယဒိ ဧဝံ ပရိတ္တကသိဏုဋ္ဌာဋ္ဋိတေ ကထမာကာသာနဉ္စာယတနဝစနန္တိ? တတ္ထာပိ အနန္တဖရဏသဗ္ဘာဝတော။ တေနေတဟ **“အနန္တဖရဏတာသဗ္ဘာဝေ”** တိ။ ယဒိ သဗ္ဗတ္ထ အနန္တဖရဏတာ အတ္ထိ, အထ ကသ္မာ ‘‘အနန္တော အာကာ သော’’တိ န ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“သမယဝဝတ္ထာပနာ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ပဋိပတ္တီ** တိ စျာနဘာဝနာကာရမာဟ။

၂၆၆. ဥဋ္ဌာဋ္ဋဋ္ဌာဘာတေ **ဥဋ္ဌာဋ္ဋိမံ** ။ ယထာ ပာကိမံ။

၂၆၈. အာကာသေ ပဝတ္တိတဝိညာဏာတိက္ကမတော တတိယာတိ ပဒုဒ္ဓါရံ ကတွာ ယုတ္တိတော အာဂမတော စ တဒ တ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **“တဒတိက္ကမတော ဟိ”** တိအာဒိမာဟ။ အာရုပ္ပသမာပတ္တီနံ အာရမ္မဏာတိက္ကမေန ပတ္တဗ္ဗတ္တာ ဝိသေသတော အာရမ္မဏေ အဒေသဒဿနံ တဒဓေဝ အတိက္ကမိတဗ္ဗန္တိ အယံ ယုတ္တိ, အာရမ္မဏေ ပန အတိက္ကန္တေ တအာရမ္မဏံ စျာနမ္ပိ အတိက္ကန္တမေဝ ဟောတိ။ ဘာဝနာယ အာရမ္မဏဿ ဝိဂမနံ အပနယနံ ဝိဘာဝနာ။ **ဟဋ္ဌိယ** န္တိ ဝိဘာဝေ။ နနု စ ဟဋ္ဌိယံ ‘‘တညေဝ ဝိညာဏ’’န္တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ ‘‘န အာကာသာနဉ္စာယတနဝိညာဏ’’န္တိ။

“န တဿေဝဝိညာဏဉ္စ ဝိသေသဝစနေန အယမတ္ထော သိဒ္ဓေါ”တိ ဒဿေန္တော **“ဝိညာဏဉ္စာယတန”** န္တိအာဒိ မာဟ။

အရူပါဝစရကုသလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တေဘူမကကုသလဝဏ္ဏနာ

၂၆၉. **သတ္တဟိ မဟာတရေဟီ**တိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒပစ္စယနိဿယသံသဋ္ဌသမ္ပယုတ္တပဉ္ဟာတရေဟိ အနုလောမ ပစ္စနီယအနုလောမပစ္စနီယပစ္စနီယာနုလောမာဒိနယာ **အနုလောမာဒိနယာ**။ ဘာရဒ္ဒွာဇကေတမာဒယော အဋ္ဌစတ္တာလီသ လောကေ ကေတ္တာနိ မူလဘူတာနိ, တထာ ကဋ္ဌကလာပာဒယော အဋ္ဌစတ္တာလီသေဝ စရဏာနီတိ အာဟ **“အဋ္ဌစ တ္တာလီသ”**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **တေသ**န္တိ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗာနံ။ ဒ္ဓတရသိသေန ဒ္ဓတရဝန္တာနိ ဂယှန္တီတိ အဓိပ္ပာယေနာ ဟ **“တံတံဒ္ဓတရာနိ တ ကာယာဒီနီ”**တိ။ အစိတ္တီကာရေန တ ကတံ **ဟီနံ,** အဖျူပေက္ခနေန ကတံ **မဇ္ဈိမံ,** သက္ကစ္စက တံ **ပဏီတံ**။ အာမိသကိဥ္စက္ခာဒိဟေတု တ ကတံ **ဟီနံ,** ပုညဖလကာမတာယ ကတံ **မဇ္ဈိမံ,** ကတ္တဗ္ဗမိစ္စေဝ အရိယ ဘာဝေ ဌိတေန ကတံ **ပဏီတံ**။ ဘဝသမ္ပတ္တိလောဘေန တ ပဝတ္တိတံ **ဟီနံ,** အလောဘဇ္ဈာသယေန ပဝတ္တိတံ **မဇ္ဈိမံ,** ပရဟိ တာယ ပဝတ္တိတံ **ပဏီတံ**။ ပရိတ္တကတံ တ **ဟီနံ,** မတ္တသော ကတံ **မဇ္ဈိမံ,** အဓိမတ္တသော ကတံ **ပဏီတံ**။ မဟဂ္ဂတေသု ပန ပဋိလဒ္ဓမတ္တံ **ဟီနံ,** နာတိသုဘာဝိတံ **မဇ္ဈိမံ,** သုဘာဝိတံ ဝသိပ္ပတ္တံ **ပဏီတံ**။ ဣမေသုပိ ဧကေကဿ ဟီနာဒိကဿ အာယူဟနနာနတ္တာဒိဝသေန ဟီနာဒိဘေဒေ လဗ္ဘတိယေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ ဝသေနာ** တိ ယော စိတ္တ တပ္ပဘာဝိတော စိတ္တသမ္ပယုတ္တာနံ စိတ္တာဓိပတေယ္ယဘာဝေ, သော တံနိမိတ္တော စိတ္တော ဥပစရိတောတိ ဇဝံ တ ဋ္ဌော အတ္ထော။

တေဘူမကကုသလဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

လောကုတ္တရကုသလဝဏ္ဏနာ

၂၇၇. “ကေနဋ္ဌေန လောကုတ္တရ”န္တိအာဒိ ပဋိသမ္ဘိဒာဝစနံ (ပဋိ. မ. ၂.၄၃) အဋ္ဌကထာယ အာဘတံ, တသ္မာ တ တ္ထ “တိဝိဓာပိ အနုတ္တရဓမ္မော လောကံ တရတီ”တိအာဒိနာ သင်္ဂဟိတောတိ တံ တီဟိ ပဒေဟိ ယောဇေတ္တ ဒဿ သေတုံ **“လောကံ တရတီတိ ဧတေနာ”**တိအာဒိမာဟ။ ဧကေကသ္မိံ ယောဇေတဗ္ဗော လောကဿ အန္တဂမနာဒိတာယ မဂ္ဂါဒီသုပိ လဗ္ဘမာနတ္တာ။ မဂ္ဂေယေဝ တ တိဝိဓာပိ အတ္ထော ယောဇေတဗ္ဗောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အနုတိဝတ္တနာဒီ တိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဣန္ဒြိယာနံ ဧကရသတာ တဒုပဂဝီရိယတဟနံ အာသေဝနာတိ ဣမေ တယော ဘာဝနာဝိသေသေ သင်္ဂဏှာတိ။ ယသ္မာ စေတေ ဘာဝနာဝိသေသာ သံကိလေသတေအနေသု ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋေသု စ တံတံအာဒီနတနိသံသဒဿန ဘူတာယ ပုဗ္ဗဘာဂပညာယ သမ္ပာဒိတေန ဉာဏဝိသေသေန နိပ္ဖန္နန္တိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“အညမညံ။ပေ။ ဝမေ တီ”**တိ။

နိဿယော ဟောတီ တိ ရုက္ခော ဝိယ သာခာယ အာဓာရဘာဝေန တေဟာရိယတီတိ အတ္ထော။ ဖလဉာဏဖလဋ္ဌာနံ နိဿယဝစနံ နိဿယပစ္စယတ္တာ။ တတောယေဝ နိဿယဘာဝတော ပတိဋ္ဌာဘာဝတော။ အရိယဖလသန္နိဿ ယေန ဟိ အရိယာ ကတကိစ္စာ သုဋ္ဌု နိဗ္ဗုိနသဗ္ဗဘာတပိ စိရတရံ လောကေ ပရဟိတာယ တိဋ္ဌန္တိ။ ကိလေသာနံ ဩမိ သော ပဇဟနကာပိ အရိယမဂ္ဂ အဝိသေသေန သဗ္ဗာကုသလာနံ သဗ္ဗကုသလပဋိပက္ခတာယ အညမဂ္ဂပ္ပဟာတဗ္ဗေသု ပိ ကေနစိ ပဟာနာကာရေန ပဝတ္တန္တီတိ တံ ပဟာနာကာရံ ဒဿေန္တော **“ဣတရေသံ ဝိဇ္ဇုတောဘာသေန ဝိယ တမ သ္သာ”**တိ အာဟ။ ယေန **ဟဋ္ဌိယံ** ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂဉာဏာနံ ဝိဇ္ဇုပမတာ ဒဿိတာ။ ယဒိ ဇဝံ ဥပရိမဂ္ဂဝဇ္ဈာ ကိလေသာ ဣတ္တ ရေတိ ဣတ္တဓာမိပ္ပေတာ။ န တေသံ သမုစ္ဆေဒဝစနံ ယုတ္တံ။ န ဟိ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗေ ဒဿနမဂ္ဂေ သမုစ္ဆိန္ဒိ တုံ သက္ကောတိ။ တထာ စ သတိ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ ဧဝ တေ သိယုံ။ အထ တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ အဓိပ္ပေတံ, ယေန “ဝိဇ္ဇုတောဘာသေန ဝိယ တမဿာ”တိ ဝုတ္တံ, တံ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာယ ဧဝ သိဒ္ဓံ န စ ယုတ္တံ လောကုတ္တရမဂ္ဂေ တဒင်္ဂဝသေန ကိလေသေ ပဇဟတီတိ။ ဝိက္ခမ္ဘနေပိ ဧသေဝ နယော, အနုလောမဉာဏေနေဝ တဿ သာတိသယံ သာဓိ တတ္တာ။ အထ ပန ပဌမမဂ္ဂဝဇ္ဈာ ဧဝ ကိလေသာ ဣတရေတိ အဓိပ္ပေတာ, ဇဝံ သန္တေ တေသံ ဣတရဘာဝတောဝ န သိ ယာ, န စ အနပာယဂမနီယာ နာမ ကိလေသာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ အတ္ထိ, နာပိ ပဌမမဂ္ဂဝဇ္ဈာ ကိလေသာ တေန ဝိဇ္ဇု

ဇုတောဘာသေန ဝိယ တမော သမုစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာတိ ဝတ္တုံ ယုတ္တန္တိ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗောယံ ''ကြတရေသံ။ပေ။ သမုစ္ဆေအော''တိ။ လောကိယဇ္ဈာနမ္ပိ **န ဝိနာ ပဋိပဒာယ ဣဇ္ဈတီ** တိ ဣဒံ အဓိပ္ပာယဝသေန နေတဗ္ဗံ နေယျတ္ထတ္တာ တိ တံ အဓိပ္ပာယံ ဝိဘာဝေန္တော **''အကတာဓိကာရဿာ''** တိ အာဟ။ တေန ယထာဝုတ္တဝစနဿ စ သပ္ပဒေသတံ ဒဿေတိ။ နနု စ ကတာဓိကာရဿ အရိယဿ မဂ္ဂေန သမိဇ္ဈမာနမ္ပိ ဈာနံ မဂ္ဂပဋိပဒာဝသေန ပဋိပဒာသဟိတမေတတိ။ န ဝိနာ ပဋိပဒာယ ဣဇ္ဈတီတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ, တေနေတံ ဝစနံ နိပ္ပဒေသမေတတိ အနုယောဂံ သန္ဓာယာဟ **''ကတာဓိကာရဿ ပနာ''**တိအာဒိ။ ဣဒာနိ တဿ ဝစနဿ အဓိပ္ပာယဝသေန ဂဟေတဗ္ဗတ္တတာ ဟဋ္ဌိတောပိ ဝိညာယတီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''ယထာဝုတ္တ။ပေ။ ကတာ''** တိ။

''ယော ကောစီတိ အဝိသေသဝစန''န္တိ တဿ အပတဒံ ဒဿေန္တော **''သကိံ ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ''** န္တိ အာဒိမာဟ။ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္တတ ဂဟဏံ ပရိဇာနန္နံ။ **နာမရူပဝဝတ္ထာပနာဒီန** န္တိ နာမရူပဝဝတ္ထာပနပစ္စယပရိဂ္ဂဟလက္ခဏပဋိဝေဓနိကန္တိပရိယာအနာနံ ။ **ကိစ္ဆသိဒ္ဓိတော** တိ နာမရူပဝဝတ္ထာပနာဒီနံ ကေသဠ္ဌိ သဗ္ဗေသမ္ပိ တ ကိစ္ဆသိဒ္ဓိတော။ သေ န ယော ဒုတိယတရာဒီသုပိ ယထာသမ္ဘဝံ။ **သုခသိဒ္ဓိယမ္ပိ** တိ နာမရူပဝဝတ္ထာပနာဒီနံ ကိစ္ဆသိဒ္ဓိ မဂ္ဂဟာတုဘာဝဒန္ဓဘာဝဿ ကာရဏဘာဝေ အနေကန္တိကာ။ ဝိပဿနာသဟဂတိန္ဒြိယာနံ ပန မန္ဒတာ တဿ ဧကန္တကာရဏန္တိ ဒဿေတိ။

တေဒန္တတ္တာ ပဋိပဒာယာ တိ ဧတေန နိပ္ပရိယာယတော ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိသင်္ခာတာယ ဝိပဿနာပညာယ စိရာစိရပ္ပဝတ္တိဝသေန မဂ္ဂဿ ခိပ္ပဒန္ဓာဘိညတာ ဝုတ္တာတိ ဒဿေတိ။ **ပုရိမာန**န္တိ ပုရိမတရာနံ, လက္ခဏပဋိဝေဓာဒီနံယေဝ တ။ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ တိက္ခတ္တုံ ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနေ သတိ ဒုက္ခာပဋိပဒာဘာဝတော, န တ တော ဟေဋ္ဌာတိ နိစ္ဆိတတ္တာ အာဟ **''တိက္ခတ္တုံ ဝိက္ခမ္ဘနတရတာဝသေနာ''** တိ။ **တဿ သုခာပဋိပဒာ ဝေဒိတဗ္ဗာ** ဥက္ကံသဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော။

ယသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ဝိသံတဒနဘေဒနာနိဋ္ဌာနုတ္ထနိယောဇနာနံ ပဝတ္တိ, တတ္ထ သိနေဟဝိရဟေနေဝ တေသံ ပဝတ္တိ, သော စ ပုဂ္ဂလော အသင်္ဂဟိတော ဟောတီတိ မုသာတအာဒီနံ ဝိသံတဒနာဒိကိစ္စတာယ လူခတာ စ အပရိဂ္ဂဟတာ စ ဝုတ္တာ။ တပ္ပဋိပက္ခဝိရုဒ္ဓသဘာဝတ္တာ သမ္မာတစာယ သိနိဒ္ဓဘာဝတာ ပရိဂ္ဂဟကသဘာဝတာ ။ သန္ဒာဝိသေသယောဂ တော တ တဿာ သိနိဒ္ဓဘာတေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သမုဋ္ဌာပေတီ** တိ ပဝတ္တေတိ။ ဇီဝမာနော တ သတ္တော, **သမ္ပယုတ္တ ဓမ္မာ တ တေအာယ**န္တိ ဧတေန သယံ တ တေအာယတီတိ တေအာနံ။

၂၈၅. တဏှာဟာဒိဋ္ဌိဟိ **ပတိဋ္ဌာနံ** ။ အဝသေသကိလေသာဘိသင်္ခာရေဟိ **အာယူဟနာ**။ သဿတဒိဋ္ဌိယာ **ပတိဋ္ဌာနံ**။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ **အာယူဟနာ**။ လီနဝသေန **ပတိဋ္ဌာနံ** ။ ဥဒ္ဓစ္စဝသေန **အာယူဟနာ**။ ကာမသုခာနုယောဂဝသေန **ပတိဋ္ဌာနံ** ။ အတ္တကိလမထာနုယောဂဝသေန **အာယူဟနာ**။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခာရဝသေန **ပတိဋ္ဌာနံ** ။ သဗ္ဗလောကိယကုသလာဘိသင်္ခာရဝသေန **အာယူဟနာ**တိ ဩဃတရဏသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တေသု ပကာရန္တရေသု ဣမ အဝုတ္တာနံ ဝသေနပိ ပတိဋ္ဌာနာယူဟနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အထ တ ကိလေသဂ္ဂဟဏေန တဏှာဟာသဿတဒိဋ္ဌိသဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခာရာ ဂဟိတာ တံသဘာဂတာယ တ ဒေကဋ္ဌတာယ စ။ တထာ အဘိသင်္ခာရဂ္ဂဟဏေန အဝသေသကိလေသဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဗ္ဗလောကိယကုသလာဘိသင်္ခာရာ။ လီနုဒ္ဓစ္စကာမသုခတ္တကိလမထာနုယောကနံ ဝိသုံ ဝုတ္တတ္တာ တေဟိ န ယောဇေတဗ္ဗန္တိ ကိလေသာဘိသင်္ခာရဝသေန ပတိဋ္ဌာနာယူဟနေ ဝတ္တတ တဏှာဟာဒိဋ္ဌိနံ တတ္ထ ဝိသေသပစ္စယတံ ဒီပေတုံ တဒုဘယဝသေနပိ ယောဇနာ ကတာ။ နယဒဿနံ တ ဧတံ တတ္ထ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမိတရေပိ ပကာရာ ယောဇေတဗ္ဗာတိ ။ ''စတူဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၄.၁၁၂, ၁၁၄) **အင်္ဂ** -သဒ္ဒဿ ကာရဏတ္ထတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၂၉၉. မုသာတအာဒီနိ ဘာသမာနော ကရောတိ နာမ ကိံ ဝက္ခမာနံ ကိရိယံ, ကာ ပန သာတိ? မုသာတအာဒိကိရိယာတိ ဝိဒိတောတယမတ္ထော။ ဧဝံ တ ဧတ္ထ ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၃၀၁. **နိပ္ဖာဒိတပစ္စယာန** န္တိ စီဝရာဒိပစ္စယာနံ။ **ကုဟနဝတ္ထုနီ** တိ ဟာပိစ္ဆတံ နိဿာယ လူခစီဝရာဒိသေဝနဝသေန ''ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ, သော အရဟာ''တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၂၂၄) အတ္တာနံ အရိယဂုဏသာမန္တံ ကတ္တတ ဘဏနဝ

သေန ဝိသေသလာဘိနော ဝိယ အတ္တနော ပရိဟရဏဝသေန စ ပဝတ္တာ အကုသလစိတ္တုပ္ပာဒာ ပရေသံ ဝိမ္ဟာပနကာရဏာနိ ကုဟနဝတ္ထူနိ။

၃၄၃. သတိပိ သဂုဏာရမ္မဏေဟိ မဂ္ဂေဟိ အနိမိတ္တနာမလာဘေ န နိပ္ပရိယာယေန ဝိပဿနာ အနိမိတ္တနာမိကာတိ အာဂမနတော မဂ္ဂေ အနိမိတ္တနာမံ န လဘတီတိ အာဟ **"န ပန သဂုဏာရမ္မဏေဟိ။ပေ။ သိဒ္ဓံ ဟောတီ"** တိ။ ယသ္မာ ပန အာဂမနတော သုညတံ အပ္ပဏိဟိတန္တိ လဒ္ဓနာမဿ မဂ္ဂဿ သဂုဏတော အာရမ္မဏတော စ တံနာမာဘာဝေ န ကအာစိပိ အတ္ထိ, တသ္မာ နာမတ္တယဟာရိပူရိပေတုအာဂမနတော နာမလာဘောတိ အဓိပ္ပာယေနာဟ **"ပရိပုဏ္ဏနာမသိဒ္ဓိဟေတုတ္တာ"**တိ။ **သဗ္ဗေသ** န္တိ သဗ္ဗဝိမောက္ခမုခာဂတာနမ္ပိ မဂ္ဂါနံ။ **နာမတ္တယယောဂေ**တိ သုညတာပဏိဟိတာနိမိတ္တနာမယောဂေ။ **ဝဝတ္ထာနံ** အသင်္ကရော။

၃၅၀. နိမိတ္တဓမ္မာ သင်္ခါရာ တေဟိ သနိမိတ္တာ သဝိဂ္ဂဟာ ဝိယ ဥပဋ္ဌဟန္တီတိ တေသံ အဘာဝိတဘာဝနဿ ဘာဝိတဘာဝနဿ စ ဥပဋ္ဌဟနာကာရံ ဒဿေန္တော **"သမ္ပဟာဒီ"**တိအာဒိမာဟ။ တေန စ ''ဝိမောက္ခေန သဒ္ဓိန္ဒြိယံ အဓိမတ္တံ ဟောတီ''တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၃၅၀) ဝုတ္တံ, န ''တဿိ ဝိမောက္ခေ''တိ, တသ္မာ **"အနိမိတ္တဝိမောက္ခေတိ အနိစ္စာနုပဿနံ အာဟာ"**တိ ဝုတ္တံ။ ဣတရတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ အနိမိတ္တဿ အနိမိတ္တဘာဝတာဘာတေ နတ္ထီတိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု စ အနိစ္စာနုပဿနာယ အနိမိတ္တဝိမောက္ခဘာဝေ ပရိယာယေနာတိ နိပ္ပရိယာယဒေသနာယ တဿာ အနိမိတ္တဘာဝတာဘာဝေ အတ္ထိ ဧဝ, ဧဝဥ္စ သတိ ''အနိမိတ္တဿ အနိမိတ္တနာမအနာနာဘာဝေ''တိ စ န န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ ဥပမာသံသန္ဒနံ သုဋ္ဌုတရံ ယုဇ္ဇတိ, တထာ အနိမိတ္တေန မဂ္ဂဿ အနိမိတ္တဘာဝေ န ယုဇ္ဇတိယေဝ။ တေနာဟ ''ပရမတ္ထတော နာမံ အတုံ န သက္ကောတီ''တိ? သစ္စမေတံ , ပရိယာယသိဒ္ဓံဝေ ဝ ပန အနိစ္စာနုပဿနာယ အနိမိတ္တဘာဝံ ဂဟေတွာ မဂ္ဂဿာနေဝသေနာယမနုယောဂေ ကတော ''အနိမိတ္တဝိမောက္ခဿ အနိမိတ္တဘာဝတာဘာဝေ နတ္ထီတိဝိရုဒ္ဓံ ဝိယ ဟောတီ''တိ။ ဧဝဥ္စ ကတွာ ''အနိမိတ္တံ။ပေ။ ဒီပိတော ဟောတီ''တိ သယမေဝ ဝက္ခတီတိ။ **သာမညန္တိ** ဥပမောပမိတဗ္ဗာနံ သမ္ဗန္ဓမာဟ။ **န မဂ္ဂါဓိပတီ** တိ မဂ္ဂေ အဓိပတိ မဂ္ဂါဓိပတီတိ ဆန္ဒစိတ္တာနံ အယံ သမညာ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ **န စ တေဟိ မဂ္ဂဿာ** တိ ဆန္ဒစိတ္တေဟိ မဂ္ဂေ အဓိပတိ ဧတဿာတိ မဂ္ဂါဓိပတီတိ အယံ သမညာ မဂ္ဂဿ နတ္ထိ။ ကသ္မာ? တေသံ ဆန္ဒစိတ္တာနံ အမဂ္ဂင်္ဂတ္တာ။

ဈာနဿ သုညတာဒိနာမကတ္တာ တိ ဧတေန ဣန္ဒြိယဗလာဒီနမ္ပိ မဂ္ဂသမ္ပယောဂတော သုညတာဒိနာမကတာ ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သတိပိ ပစ္စနီကာမသနေ န တဿ မဂ္ဂဿ တံ ပရိဗ္ဗတ္တံ ယထာ သရသတာတိ အာဟ **"သရသပ္ပဓာနော"**တိ။ **ဒုဝိဟီ**တိ သရသပစ္စနီကေဟိ။ **အညနိရပေက္ခေဟီ** တိ အာဂမနနိရပေက္ခေဟိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ သရသတော ဝ နာမလာဘေ အဝဝတ္ထာနာပတ္တိ သဗ္ဗဿ မဂ္ဂဿ သဗ္ဗနာမဘာဝာပတ္တိ ဟောတိ, တသ္မာ။ **အတ္တာဘိ။ပေ။ မဂ္ဂ**တိ တေန အာဂမနတော နာမလာဘဿ ပစ္စနီကတော နာမလာဘဘာဝံ ဒဿေတိ။ **သရသန္တရေ** တိ အနိမိတ္တဘာဝတဒိကေ။ **ပစ္စနီကသဟိတေန သရသေနာ** တိ သုညတာပ္ပဏိဟိတဘာဝေဟိ တအာဂမနေဟိ။ **နိမိတ္တဂ္ဂဟဏာနိတရဏာ**တိ သင်္ခါရနိမိတ္တဂ္ဂဟဿ အနိသေဓနတော။ သုညတာပ္ပဏိဟိတဿေဝ မဂ္ဂဿ ဝုတ္တတ္တာ အနိစ္စတော ဝုဋ္ဌဟန္တဿ မဂ္ဂေ ဣဓ အသင်္ဂဟိတော သိယာတိ အာသင်္ကိတွာ အာဟ **"အနိစ္စာနုပဿနာ"**တိအာဒိ။ သင်္ခါရေဟိ ဝုဋ္ဌာနံ န သိယာ, လက္ခဏေဟိ ဧဝ ဝုဋ္ဌာနံ သိယာတိ အဓိပ္ပာယော, လက္ခဏပဋိဝေဓော န သိယာ အတအာရမ္မဏတ္တာတိ အတ္ထော။ သင်္ခါရာနည္စာဟိ ဟုတွာ အဘာဝဥဒယဗ္ဗယပဋိပီဠနာဝသဝတ္တနာကာရေသု အနိစ္စတာဒိလက္ခဏတေဟာရော။

အာကာရဝန္တေသု ဂဟိတေသု တအာကာရောပိ ဂဟိတောယေဝ ဟောတီတိ အာဟ **"လက္ခဏာနိပိ ပဋိဝိဒ္ဓါနိ ဟောန္တိ တအာကာရသင်္ခါရဂ္ဂဟဏတော"**တိ။ **ယထာဝုတ္တာဓိပ္ပာယေနာ** တိ ''အနိစ္စ''န္တိအာဒိနာ ''သင်္ခါရေသူ''တိအာဒိနာဝ ဝုတ္တပ္ပကာရာဓိပ္ပာယေန။ **ဝိသုန္တိ** သင်္ခါရေဟိ ဝိနိဝတ္တေတွာ။

လောကုတ္တရကုသလံ

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ

ပဋ္ဌာ ဥဒ္ဒိသတိ ပဋ္ဌပ္ပဟာအနုက္ခန္ဓေ အဇ္ဈတ္တဒုကဝသေန ရူပဒုကဝသေန စ ဘိန္ဒိတ္ဝာ အဘိန္ဒိတ္ဝာ စ နိမိတ္တံ စနေနေဝ ဥဒ္ဒိသတိ ပဝတ္တံ သ္ဟပိ သင်္ခါရနိမိတ္တဘာဝတနတိဝတ္တနတော ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗတာသာမညတော စ။ တေနေဝ ဥပဟိန္နာနုပဟိန္နဝသေန ပဝတ္တံ ဒွိဓာ ကတ္ဝာ နိဒ္ဒိသိတ္ဝာပိ ''အယံ တာဝ နိမိတ္တေ ဝိနိစ္ဆယော''တိ နိမိတ္တဝသေ နေဝ နိဂမေတိ။ တတ္ထ စ နိမိတ္တံ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ, ပဝတ္တံ ပန အဇ္ဈတ္တမေဝတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ **ဖောဇ္ဈင်္ဂ ကဒိဝိသေသန္တိ** ဖောဇ္ဈင်္ဂဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂါနံ အသဒိသတံ။ အသမာပဇ္ဇိတုကာမတာသင်္ခါတာ ဝိတက္ကာဒိဝိရာဂ ဘာဝနာ **အသမာပဇ္ဇိတုကာမတာဝိရာဂဘာဝနာ။ ဣတရသ္ဟာ** တိ ဟာဒကဇ္ဈာနာဒိကသ္ဟ။ **အတဗ္ဘာဝတော** တိ ယထာ ဝုတ္တဝိရာဂဘာဝနာဘာဝသ္ဟ အဘာဝတော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ မဂ္ဂသန္နာယ ဝိပဿနာယ သောမနဿ သသဟဂတတ္တေ မဂ္ဂသ္ဟ ပဌမာဒိဇ္ဈာနိကတာ စ ဥပေက္ခာသဟဂတတ္တေ ပဥ္စမဇ္ဈာနိကတာ ဧဝ စ တဗ္ဗသေန စ ဖောဇ္ဈင်္ဂါဒီနံ ဝိသေသောတိ တေသံ နိယမေ အာသန္နကာရဏံ ပဓာနကာရဏဉ္စ ဝုဋ္ဌာနကမိနိဝိပဿနာ, န ဧဝံ ဟာဒက ဇ္ဈာနာဒယောတိ။

ဣအနိ အဟာဒကပဥ္စမဇ္ဈာနဟာဒကာနံ ပကိဏ္ဏကသင်္ခါရပဥ္စမဇ္ဈာနာနိ သမ္မသိတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တိတာနဉ္စ မဂ္ဂါနံ ဧကန္တေန ပဥ္စမဇ္ဈာနိကဘာဝတော ဝိပဿနာနိယမောယေဝေတ္ထ ဧကန္တိကော ပဓာနဉ္စာတိ ဣမမတ္ထံ ဝိဘာဝေန္တော **''ဝိပဿနာနိယမေနေတ''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣတရေတိ** ဒုတိယဇ္ဈာနိကာဒိမဂ္ဂါ။ ဟာဒကဇ္ဈာနာတိက္ကန္တာနံ အင်္ဂါနံ အသမာပဇ္ဇိတုကာမတာဝိရာဂဘာဝနာဘူတာ ဝုဋ္ဌာနကမိနိဝိပဿနာ အဓိဋ္ဌာနဘူတေန ဟာဒကဇ္ဈာနေန အာဟိတဝိသေသာ မဂ္ဂသ္ဟ ဈာနင်္ဂါဒိဝိသေသနိယာမိကာ ဟောတီတိ **''ဟာဒကဇ္ဈာနဝိပဿနာနိယမေဟိ''** တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ စ အဓိဋ္ဌာနဘူတေန ဟာဒကဇ္ဈာနေန, ဧဝံ အာရမ္မဏဘူတေန သမ္မသိတဇ္ဈာနေန ဥဘယသဗ္ဘာဝေ အဇ္ဈာသ ယဝသေန အာဟိတဝိသေသာ ဝိပဿနာ နိယမေတီတိ အာဟ **''ဧဝံ သေသတဒေသုပိ။ပေ။ ယောဇေတဗ္ဗော''** တိ။

ဟာဒကဇ္ဈာနသင်္ခါရေသု တိ ပဥ္စမဇ္ဈာနသင်္ခါရေသု။ ''ပဥ္စမဇ္ဈာနံ ဟာဒကံ ကတ္ဝာ''တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၃၅၀) ဟိ ဝု တ္တံ။ **တံတံဝိရာကဝိရာဂဘာဝနာဘာဝေနာ**တိ ဝိတက္ကာဒီနံ ဝိရဇ္ဇနာဝိရဇ္ဇနဘာဝနာဘာဝေန။ တေန အာရမ္မဏဇ္ဈာန သ္ဟပိ ဝိပဿနာယ ဝိသေသာဓာနံ ဥပနိဿယတမာဟ။

ဟာဒကဇ္ဈာနသမ္မသိတဇ္ဈာနနိယေဝ ဖောဇ္ဈင်္ဂါဒိဝိသေသာနံ ဥပနိဿယော ကာရဏန္တိ **ဟာဒကဇ္ဈာနသမ္မ သိတဇ္ဈာနုပနိဿယော** , တသ္ဟ သဗ္ဘာဝေ။ **တဒဘာဘာတဘာဝတော**တိ တသ္ဟ အဇ္ဈာသယသ္ဟ အဘာတဘာဝ တော။

စတုတ္ထဇ္ဈာနိကသ္ဟ မဂ္ဂသ္ဟ အာရုပ္ပေ အရူပဇ္ဈာနမေဝ ဟာဒကံ သိယာတိ အာဟ **''စတုတ္ထဇ္ဈာနိကဝဇ္ဈာ န''**န္တိ။ အရိယမဂ္ဂသ္ဟ ဩဠာရိကင်္ဂတိက္ကမနူပနိဿယာ ဝိပဿနာယ အဓိဋ္ဌာနာရမ္မဏဘူတာ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒ ယော။ **ပဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟီ** တိ ပဋ္ဌဟိ ဈာနင်္ဂေဟိ။ ''တံတံတဒေဟိ ပညာပိယမာနာနိ ဟာဒကဇ္ဈာနာဒီနိ တဒသဟစရိတာယ 'တအာ'တိ ဝုစ္စန္တိ''တိ အဓိပ္ပာယေန **''တယောပေတေ တဒေ''**တိ အာဟ။ ဝဒန္တိ ဧတေဟီတိ တ တဒကရဏဘူတာနိ ဟာဒကဇ္ဈာနာဒီနိ တအာ။

ဝိဟာကသန္တာနသ္ဟ။ပေ။ သုသင်္ခတတ္တာ တိ ဧတေန ယသ္မိံ သန္တာနေ ကမ္မံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေ ဝ ကိဉ္စိ ဝိသေသာဓာနံ ကရောတီတိ ဒီပေတိ။ ယတော တသ္မိံယေဝ သန္တာနေ တသ္ဟ ဝိဟာကော, နာညတ္ထ။

ပုရိမာနုလောမံ ဝိယ တန္တိ ယထာ ကေတုဘူဋ္ဌာနေ ဥပ္ပန္နာနုလောမတော ပုရိမအနုလောမဉာဏံ တံ ကေတုဘူဋ္ဌာနေ ဥပ္ပန္နာနုလောမံ အနုဗန္ဓတိ, ဧဝံ။ **တဒပီတိ** ကေတုဘူဋ္ဌာနေ ဥပ္ပန္နာနုလောမဉာဏမ္ပိ အညံ အနုလောမဉာဏ မေဝ အနုဗန္ဓေယျ, တသ္ဟ အနန္တရံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ **သာ ဘူမီ**တိ သာ ပဋ္ဌပ္ပဟာအနုက္ခန္ဓသင်္ခါတာ ကိလေသာနံ ဥပ္ပ တ္တိဋ္ဌာနတာယ ဘူမိ။ **ဧကော ဘဝေတိ ဂဟေတ္ဝာ ဝုတ္တ** န္တိ ဧတေန သတ္တ ဘဝေ ဒွေ ဘဝေတိ ဣဒမ္ပိ အဓိပ္ပာယ ဝသေန နေတဗ္ဗတ္တံ, န ယထာရုတဝသေနာတိ ဒဿေတိ။ တတ္ထာယံ အဓိပ္ပာယော – ဧကတရံ ကာမာဝစရဒေဝေသု ဧကတရံ မနုဿေသူတိ ဧဝမ္ပိ မိဿိတူပပတ္တိဝသေန တေသု ဧကိဿာ ဧဝ ဥပပတ္တိယာ အယံ ပရိစ္ဆေဒော။ ယံ ပန ''န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တီ''တိ (ခု. ပ. ၆.၉; သု. နိ. ၂၃၂) ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ကာမာဝစရဘာဝံယေဝ သန္ဓာယာဟ။ မဟ ဂ္ဂတဘာဝါနံ ပရိစ္ဆေဒေ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ။ တထာ ''ဌပေတ္ဝာ ဒွေ ဘဝေ''တိ တတ္ထာပိ ကာမာဝစရဒေဝမနုဿဘာ

တနံ မိဿကဝသေနေဝ, တသ္မာ **ကာမဓာတုယံ ယေ ဒ္ဝေ ဘတတ**ိ ကာမာဝစရဒေဝမနုဿဝသေန ယေ ဒ္ဝေ ဘတတိ အတ္ထော။ ပုရိမဝိကပ္ပေသု ပုဂ္ဂလဘေဒေန ပဋိပဒာ ဘိန္ဒိတ္ဝာ ကဿစိ စလတီတိ, ကဿစိ န စလတီတိ ကတ္ဝာ ''စလတိ တေ''တိ အဝဓာရဏမန္တရေန အတ္ထော ဝုတ္တော။ ယသ္မာ ပန **အဋ္ဌကထာယံ** (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၃၅၀ လောကုတ္တရကုသလပကိဏ္ဏကကထာ) ''ယထာ စ ပဋိပဒာ, ဧဝံ အဓိပတိပိ စလတိ တေ''တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ သဗ္ဗေသမ္ပိ ပဋိပဒာသု အဘေဒေန ဂဟိတာသု ဧကေန္တေန စလနံ သမ္ဘဝတီတိ **''စလတိစ္စေဝ ဝုတ္တံ, န န စလတီ''** တိ တတိယဝိကပ္ပော စလနာဝဓာရဏော ဝုတ္တော။

လောကုတ္တရကုသလပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမမဂ္ဂဝီသတိမဟာနယဝဏ္ဏနာ

၃၅၇. ဈာနမဂ္ဂါဒိပရိယာယေဟိ ကထိတေ ဖောဇ္ဈနကာတိ အဓိပ္ပေတာ, ဝိသေသတော ပုဗ္ဗဘာဂေ ''ဈာနံ ဘာဝေမိ မဂ္ဂံ ဘာဝေမီ''တိ ပဝတ္တဇ္ဈာသယာ ဟောန္တီတိ အဓိပ္ပာယေန **''ယဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ''** တိအာဒိမာဟ။

၃၅၈. **ဥပနိဿယဝသေနာ** တိ တထာ စိတ္တပ္ပဝတ္တိသင်္ခာတေန ပုဗ္ဗဘာဂဘိသင်္ခါရေန။ တေနေတဟ **''ယဿ ဟီ''**တိအာဒိ။ **တဒနုရူပဗလာ**တိ အဓိပတိပစ္စယလာဘေန သတ္တိဝိသေသယောဂမာဟ။ ယဒိ ပုဗ္ဗဘာဂဘိသင်္ခါရဝသေန ဆန္ဒာဒီနံ အဓိပတိဘာဝေ, ကိမတ္ထမေတေယေဝ ဧဝံ ဝုတ္တာ, နနု သဒ္ဓါဒီနမ္ပိ ပုဗ္ဗဘာဂဘိသင်္ခါရော လဗ္ဘတီတိ အာဟ **''သေသဓမ္မာန''** န္တိအာဒိ။ **အတံသဘာဝတ္တာ** တိ သမ္ပယုတ္တေဟိ သာတိသယမနုဝတ္တိတဗ္ဗဘာဝရဟိတတ္တာ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ သဒ္ဓါဒယောပိ ဣန္ဒြိယပစ္စယတာယ သမ္ပယုတ္တေဟိ အနုဝတ္တယန္တိ, ဧကသ္မိံ ပန စိတ္တုပ္ပာဒေ သမဓုရေန အညေန ဝိနာ သမ္ပယုတ္တေဟိ အနုဝတ္တနီယဘာဝေ န တေသံ ယထာ ဆန္ဒာဒီနန္တိ တေယေဝ အဓိပတိဘာဝေန ဝုတ္တာ။ ဧဝဉ္စ ကတ္ဝာ ဣန္ဒြိယသဟဇာတာဓိပတိပစ္စယာနံ ဝိသေသော ပရိဗ္ဗတ္တော ဟောတိ။

စတုမဂ္ဂနယသဟဿဝဏ္ဏနာ

၃၆၂. **မာနဿ ဒိဋ္ဌိသဒိသာ ပဝတ္တိ** ။ တထာ ဟိ သော အဓိပတိ ဝိယ အညာဓိပတိနာ ဒိဋ္ဌိယာ သဟ နပ္ပဝတ္တတီတိ။ **ကေဒေသ။ပေ။ ဥပမာ ဟောတိ,** န သဗ္ဗသာမညေန, ဣတရထာ သူရိယတ္တင်္ဂမနေ အန္ဓကာရာဝတ္ထရဏံ ဝိယ အဂ္ဂမဂ္ဂတိရောဓာနေ သစ္စပဋိစ္ဆာဒကတမပ္ပဝတ္တိ အာပဇ္ဇေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အညမည**န္တိ အညေ အညေ။ ''အာနီတံ ဣဒံ သုတ္တ''န္တိ ဝိဘတ္တိ ပရိဏာမေတဗ္ဗာ။ **ယထာဝုတ္တနယေနာ** တိ ဣမိဿာ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တန ယေန။ **န ဥပမာယ ဝုတ္တတ္တာ** တိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ န ဥပမာယ ဝုတ္တဘာဝတော။ **ယထာဝုတ္တနယေနာ** တိ တ တေ သ္မိံ သုတ္တေ ဝုတ္တပ္ပကာရေန နယေန ဣမိဿာ အဋ္ဌကထာယံ ဥပမာယ န ဝုတ္တတ္တာ။ **အဝယတ ဝိယ ဟောန္တိ,** ယေန တေ စေတသိ နိယုတ္တာ, စိတ္တဿ ဧတေတိ စ **စေတသိကာ**တိအာဒိနာ ဝုစ္စန္တိ, န ပန ''ဖဿိကာ''တိအာဒိနာ တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကုသလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အကုသလပဒံ

ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရော

ပဌမစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆၅. ခဏတ္တယဿ အကုသလေသု အသမ္ဘဝတော သမတယကာလဟေတုသမူဟတ္တော **သမယ**-သဒ္ဒော။ လောဘာဘိဘူတာယ ဝေ ဣဋ္ဌာရမ္မဏသ္မိံ ဣတရတ္ရ စ ဣဋ္ဌာကာရဂ္ဂဟဏဝသေန သောမနဿသဟဂတဘာဝေ တိ ဝေမာဒိံ သန္ဓာယ **''ယထာနုရူပ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ ''ကိလေသာတုရတာယ အနာရောဂ္ယဋ္ဌေန ကိလေသဝဇ္ဇသဗ္ဘာဝ တော သာဝဇ္ဇဋ္ဌေန အဝိဇ္ဇာသမ္ဘူတတာယ အကောသလ္လသမ္ဘူတဋ္ဌေန အကုသလ''န္တိ စ ''သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပာကလ

က္ခဏံ, အနတ္တဇနနရသံ, သံကိလေသပစ္စုပဋ္ဌာနံ, အယောနိသောမနသိကာရပဒဋ္ဌာနံ, ကရယှဘာဝတော တ သာဝဇ္ဇ ဇလက္ခဏံ, သံကိလေသဘာဝရသံ, အနိဋ္ဌဝိပာကပစ္စုပဋ္ဌာနံ, ယထာဝုတ္တပဒဋ္ဌာနမေဝ”တိ စ ဝေမာဒိနာ ဝုတ္တာန ယေန အနုဂန္တဗ္ဗတာယ ဝုတ္တံ **“ဝုတ္တနယံ အနုဂန္တွာ”** တိ။

ဂတံ ဂမနံ ပဝတ္တီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ **“ဂတမတ္တံ ဂတိမတ္တံ ဂဟဏမတ္တ”** န္တိ။ ဒိဋ္ဌိယာ ဟိ ဂတိ ပဝတ္တိ ဧတတိ။ **အာသန္နကာရဏတ္တာ** တိ ပဒဋ္ဌာနတာယ, ယောနိသောမနသိကာရော ဝိယ ဟိ ကုသလဿ အယောနိသောမနသိကာရော အကုသလဿ အစ္စာသန္နဟေတု။ တထာ ဟိ သတိပိ အသဒ္ဓမ္မသဝနာဒိကာရဏေ အယောနိသော အနာဝဇ္ဇိတေ အဝဝတ္ထာပိတေ စ နတ္ထိ အကုသလပ္ပဝတ္တိ။ တထာ စ ဝက္ခတိ **အဋ္ဌကထာယံ** “အယောနိသော အကုသလ”န္တိ။ ဧတေန ဧကန္တကာရဏတာ စ ဝုတ္တတ္တာ ဟောတိ။ ပဋိသင္ခါ သီတာဒိခမနံ အပ္ပမာဒဝိဟာရောတိ ဝုတ္တံ **“အပ္ပမဇ္ဇနံ ခမန”** န္တိ။ တေန သတိသံဝရောတိ ဣမိနာ ခန္တိသံဝရော ဝုတ္တောတိ အဓိပ္ပာယော ဣန္ဒြိယသံဝရဿ ဝုတ္တတ္တာ။ **ပဟာန သံဝရောတိ ဝီရိယသံဝရော**။ သော ဟိ “ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝာသေတိ ပဇဟတီ”တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၆; အ. နိ. ၄.၁၄; ၆.၅၈) ဝုတ္တောတိ။

သမ္မာပဋိပတ္တိယာ ပဋိပက္ခဘာဝေန ဂဟေတဗ္ဗတာကာရော မောဟော **သမ္မာပဋိပတ္တိပဋိပက္ခဘာဝဂ္ဂဟဏာကာရော**။ ဧတေန ဟိ နိဝုတာ န သမ္မာ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ အဘိဇ္ဈာယ ဝိသေသယောဂေ **ကမ္မပထပ္ပတ္တိ** ။

အနုပပရိက္ခာ မောဟော။ သော စေတ္ထ ဒိဋ္ဌိရဟိတော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒိဋ္ဌိသဟိတဿ ပန ဒိဋ္ဌိယာ အနုဝိဓာယ ကတ္တာ တဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟဏန္တိ။ **အဝတ္ထုသ္မိံ** န္တိ အသဒ္ဒဟနီယေ ဝတ္ထုသ္မိံ။ **သာနုနယော အဓိမောက္ခော** တိ မောဟဒိဋ္ဌိနံ သဒ္ဒါပတိရူပတမာဟ။ အဟိရိကာနောတ္တပ္ပမောဟာဒီဟိ ပမဇ္ဇနတော **အဟိရိကာဒီဟိ** ကာရဏေဟိ။ **အာရက္ခရဟိတစိတ္တော** တိ စိတ္တဿ သတိဝိရဟတံယေဝ ဒဿေတိ။ အာရက္ခပစ္စုပဋ္ဌာနာ ဟိ သတီတိ။ ဧတေန “အဿဒ္ဓိယစိတ္တော အန္ဓဗာလစိတ္တော”တိ ပဒဒွယံ ဝုတ္တတ္ထံ ဟောတိ။ **ဥပနာဟာဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ရာကဒယော သင်္ဂယှန္တိ။ ရာကာဒီနံ ပရိယုဋ္ဌာနာဒိသဘာဝတာယ **“အဝိသေသေနာ”**တိ ဝုတ္တံ ဝိသေသဿ ဧကစ္စဿ အသမ္ဘဝတော။ **ဣဓာ**တိ, ဣမသ္မိံ စိတ္တေ။ **နိပ္ဖာဒေတဗ္ဗေ ပယောဇနေ ဘုမ္မံ** “စမ္မသ္မိံ ဒီပိနံ ဟန္တီ”တိ (ဝဇိရ. ဋီ. ၁၇-၁၈ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ) ဝိယ **အာရမ္မဏံ တ အဝူပသမော** ဖလူပစာရေန “သေမှော ဂုဠော”တိ ဝိယ။

ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဒ္ဒေသဝါရကထာဝဏ္ဏနာ

၃၉၀. သဘာဝပဋိစ္ဆာဒဝသေန ပကတိအတ္တာဒိအသန္တဂ္ဂဟဏဿ နိဿယတ္တာ နိမိတ္တတ္တာ **အသန္တံ ဗုဇ္ဈတိ,** နိစ္စာဒိဝိသမဂ္ဂဟဏဿ သညာဒိဝိပရိယေသဿ နိဿယတ္တာ **အသမံ ဗုဇ္ဈတီ** တိ မောဟော ဝုတ္တော နိမိတ္တဿ ကတ္တုဘာဝေန ဥပစာရိတတ္တာ, အယဉ္စ အတ္ထော ဒိဋ္ဌိသဟိတမောဟဝသေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧတ္ထ စ **ပကတီ**တိ ကာပိလာနံ ပဓာနံ။

တတိယစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၀၀. အပဏ္ဏကပဒံ ဝိယ အဝိရုဇ္ဈနကပဒမ္ပိ ကအာစိ နိယတဘာဝံ ဒီပေယျာတိ အနိယတတံ ဒီပေတုံ **“ဥပ္ပတ္တိ အရဟဋ္ဌာနီ”**တိ ဝုတ္တံ မာနဿ အနိယတတ္တာ။ ယဒိ ဟိ မာနော နိယတော သိယာ, ကာမရာဂဿ မာနရဟိတာ ပဝတ္တိ န သိယာ, တထာ ဘဝရာဂဿ။ ဧဝံ သတိ ပဋ္ဌာနေ စတုက္ခတ္တုံ ကာမရာဂေန ယောဇနာ န သိယာ, တိက္ခတ္တုံ ယေဝ သိယာ, ဘဝရာဂမူလိကာ စ န သိယာ, ဧဝဉ္စ သံယောဇနာနံ သံယောဇနေဟိ အဋ္ဌဝိဓေန ယောဇနာ သိယာ, န ဒသဝိဓာ ဒဿိတာတိ ယထာဝုတ္တာဟိ ယောဇနာဟိ မာနဿ အနိယတဘာဝေါ ပကာသိတော။ အထ တ မာနေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စ ဟောန္တိ ယထာဝုတ္တာနိ အပဏ္ဏကဋ္ဌာနိ, ကိံ ပန ဟောန္တီတိ အပေက္ခာယံ ယေဝါပနကာတိ ဝိဒိတောဝါယမတ္ထော။ ယေဝါပနကာနဉ္စ ဟိ ပဉ္စဘာဝေ ဣဓ ဝိဓီယတိ, န အပဏ္ဏကဋ္ဌာနန္တိ သော ယထာ ဟောတိ , တထာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ကိလေသဒုကေ ပဋိစ္စဝါရာဒီသု “ကိလေသံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကိလေသော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ”တိအာဒီသု “လောဘံ ပဋိစ္စ မောဟော မာနော ထိနံ ဥဒ္ဓစ္စံ အဟိရိကံ အနောတ္တပ္ပံ။ လောဘံ ပဋိစ္စ မောဟော မာနော ဥဒ္ဓစ္စံ

အဟိရိကံ အနောတ္တပ္ပံ။ လောဘံ ပဋိစ္စ မောဟော ထိနံ ဥဒ္ဒစ္စံ အဟိရိကံ အနောတ္တပ္ပံ။ လောဘံ ပဋိစ္စ မောဟော ဥဒ္ဒစ္စံ အဟိရိကံ အနောတ္တပ္ပ''န္တိ ဝိဘတ္တတ္တာ **''တထာ ကိလေသဒုကေပီ''**တိ ဝုတ္တံ။ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တသသင်္ခါရိကာသင်္ခါရိကစိတ္တဝသေန ဟိ အယံ ဟဒ္ဒဘေအောတိ။

''ကာမရာဂေ စတုဓာ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပဋိဃော တိဓာ, မာနော ဧကဓာ, တထာ ဝိစိကိစ္ဆာ ဘဝရာဂေတိ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ ကာမရာဂေ မာနသံယောဇနအဝိဇ္ဇာသံယောဇနေဟိ စေဝ အဝိဇ္ဇာသံယောဇနမတ္တေနေဝ စ သဒ္ဓိံ မာနော ဘဝရာဂဝိဇ္ဇာသံယောဇနေဟိ သဒ္ဓိံ ဘဝရာဂေ အဝိဇ္ဇာသံယောဇနေန သဒ္ဓိ''န္တိ **အဋ္ဌကထာကဏ္ဍဝဏ္ဏနာယံ** (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၄၈၅) ဝဏ္ဏိတတ္တာ **''ဣဓ စ ဝဏ္ဏိတာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထေဝ ''လောဘော ဆဓာ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပဋိဃော ဒွေဓာ, တထာ မောဟော''တိ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ ''လောဘော အသင်္ခါရိကော ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တော မောဟဥဒ္ဒစ္စအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, သသင်္ခါရိကော မောဟထိနဥဒ္ဒစ္စအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, အသင်္ခါရိကော ဝေ မောဟမာနဥဒ္ဒစ္စအဟိရိကအနောတ္တပ္ပေဟိ, သသင်္ခါရိကော ဝေ စ မောဟမာနထိနဥဒ္ဒစ္စအဟိရိကအနောတ္တပ္ပေဟီ''တိ ဝဏ္ဏိတတ္တာ **''တထာဒသဝိဓာ ကိလေသာန''**န္တိ ဝုတ္တံ။ ''အဟ''န္တိ ဂဟဏာကာယ အဝံကတ္ဝာ ဂဟဏမ္ပိ **''သမ္ပဂ္ဂဟော''**တိ ဝုတ္တံ။

စတုတ္ထစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၀၂. ဥဿာဟံ ဇနေန္တော တိ တေ္တ စိတ္တပယောဂသင်္ခါတော သင်္ခါရော ဧဝ ဥဿာဟော, န ဝီရိယုဿာဟောတိ။

နဝမစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁၃. ဝိသပ္ပနာနိဋ္ဌရူပသမုဋ္ဌာနံ ယေန ကုပိတဿ သကလသရီရံ ကမ္ပတိ, ကုပိတာကာရော ပညာယတိ။ တေန သမ္ပတ္တိအတ္ထော ရသော ဒဿိတော ဟောတိ, ပဝတ္တိအာကာရဝသေန တ ဝိသပ္ပနရသော။ တထာ ဟိ ယဿ ကုပ္ပတိ, တဿ အမိတ္တဿ သမ္ပတ္တိ ယေဘုယ္ယေန ပဋိဃုပ္ပတ္တိဟေတု ဟောတီတိ။ တေန ကိစ္စတ္ထော ရသော ဝုတ္တော ဟောတီတိ။

၄၁၈. ဝစနတ္ထမေဝ ဝစနပရိယာယမေဝ။

ဧကာဒသမစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၂၄. နိစ္ဆယာဘာဝတ တိ အဓိမောက္ခာဘာဝတ။ **အသဏ္ဌဟနတော** တိ သဏ္ဌာနဝသေန ဧကသ္မိံ အာရမ္မဏေ အနဝဋ္ဌာနတော။

ဒွါဒသမစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၂၉. သဟဇာတာဓိပတိ နတ္ထိ ''ဆန္ဒဝတော စေ ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သာ မယ္ဟံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ''တိအာဒိပ္ပဝတ္တိယာ အဘာဝတ။ **အနုဒ္ဒစ္စတ္တာ ပဋိသန္ဓိတာ,** ယထာဓမ္မသာသနေ အဝစနမ္ပိ အဘာဝံ ဒီပေတိ။

အဝစနတောတိ **အ-**ကာရဿ တဒညဝစနတံ ဒဿေတိ။ တေန စ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗေသု အဘာဝဝစနေန ကာရဏာသိဒ္ဓိယာ ဖလသိဒ္ဓိတိ တတ္ထ အဘာဝဿ ကာရဏမေဝ တာဝ ဒဿေတုံ **''ပဋိသန္ဓိအနာကမုနတော''** တိ ဝုတ္တံ။ တေန တံသဘာဝတာ တဿ စိတ္တုပ္ပာဒဿ ဝုတ္တာ ဟောတိ။ တတော စ ''ဗလဝံ ပဋိသန္ဓိ အာကမုတိ, ဒုဗ္ဗလံ နာကမုတီ''တိ ဣဒံ ပဋိသန္ဓိအနသဘာဝေသု။ ယဿ ပန ပဋိသန္ဓိအနသဘာဝေ ဧဝ နတ္ထိ, န တဿ ဗလဝဘာဝေ ပဋိသန္ဓိအာကမုနေ ကာရဏန္တိ အယမတ္ထော ဒဿိတော ဟောတိ။ အနာကမုနံ သာဓေတိ ''ယဒိ ဟိ အာကမေယျ''တိအာဒိနာ။ ယသ္မာ စ နာဂတံ, တသ္မာ နာကမုတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ''ယသ္မာ ပန တံ ပဋိသန္ဓိအနံ နတ္ထိ, တသ္မာ နာဂတ''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ **''အနာကမုနတော အနာဂမနံ သာဓေတု''** န္တိ ဝုတ္တံ။

အဟာယဂမနီယသ္မာ တိ အဟာယံ ဂမေတီတိ အဟာယဂမနီယံ, တံသဘာဝတ္တာ အတ္ထော။ ပဋိသန္ဓိအာကမုနေ သတိ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ ကေနစ္စေန အဟာယဂမနီယံ သိယာ။ တေန ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၄၂၉) ''ဣတရဿာပိ ဧတ္ထေဝ ပဋိသန္ဓိအနံ ဘဝေယျာ''တိ။ န ဟိ အကုသလပဋိသန္ဓိ သုဂတိယံ သမ္ဘဝတီတိ။ ''စတူဟိ အဟာယေဟိ စ ဝိပ္ပမုတ္တော (ခု. ပ. ၆.၁၁; သု. နိ. ၂၃၄) အဝိနိပါတဓမ္မော''တိ (သ. နိ. ၂.၄၁; ၅.၉၉၈, ၁၀၀၄) ဝစနတော အဟာယဂမနီယဥ္စ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗံ။ တေနာဟ ''အဟာယဂမနီယဿ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတ္တာ''တိ။ န စေတံ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗံ, န သော တဿ အဟာယဂမနီယော ရာဂေ ဒေသော မောဟော တဒေကဋ္ဌာ စ ကိလေသာတိ ဧတေန သင်္ဂဟော တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ နိယောဂတော ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဘာဝေန ဝုတ္တတ္တာ။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ ''ကတမေ ဓမ္မာ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော စိတ္တုပ္ပာဒေါ''တိ (ဓ. သ. ၁၄၀၆)။

''ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာ စ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၂၇) ဝုတ္တကမ္မပစ္စယဘာဝေ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဘာဝေ။ သော စ ယဒိ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ ပဋိသန္ဓိံ အာကမေယျ, တဿာပိ သိယာ။ တထာ စ သတိ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗံ သိယာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာနံယေဝ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ။ **န စေတံ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗ** န္တိ သဗ္ဗံ ပုဗ္ဗေ ဝိယ အာဝတ္တတိ။

သဟဇာတမေဝ ဝိဘတ္တ န္တိ ယထာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဝိဘင်္ဂေ ''ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗော ဓမ္မော နေဝ ဒဿနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဿ ဓမ္မဿ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၈.၈၆) သဟဇာတံ နာနာက္ခဏိကန္တိ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ ''သဟဇာတာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ စေတနာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော, နာနာက္ခဏိကာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ စေတနာ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာ စ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ ဝိဘတ္တံ, ဧဝံ အဝိဘဇိတ္ဝာ ''ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ စေတနာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၈.၈၉) ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ ''နာနာက္ခဏိကာ စေတနာ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာ စ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ။ တေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဿ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဘာဝေတိ ဝိညာယတိ။ **ပစ္စနီယေပိ** ယထာသမ္ဘဝံ သင်္ဂါဟကပစ္စယာနံ ဝသေန ပစ္စယုဒ္ဓါရေ ကရိယမာနေ။ **ဣတရတ္ထ စာ** တိ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗပဒေ။ တတ္ထ ဟိ ''ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗော ဓမ္မော နေဝ ဒဿနေန န ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော, သဟဇာတဥပနိဿယပစ္ဆာဇာတကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၈.၇၁) ကမ္မပစ္စယောပိ ဝုတ္တောတိ။

တဒဘာဝတတိ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယတ္တာဘာဝတ။ န စ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယံ ဝိနာ ပဋိသန္ဓိအာကမုနံ အတ္ထီတိ **''ပဋိသန္ဓိအနာကမုနတော တတ္ထ အနာဂတာ''** တိ ဝုတ္တံ။ **ဧတ္ထ** တိ ''ဌပေတွာ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ သေသာနိ ဧကာဒသေဝ ပဋိသန္ဓိံ အာကမုန္တိ''တိ ဧတ္ထ။ **ပဝတ္တိဝိပါကဿာ** တိ ပဝတ္တိယံ ဝိပါကော ပဝတ္တိကေဒေသတာယ ပဝတ္တိဘူတော တ ဝိပါကော ဧတဿာတိ **ပဝတ္တိဝိပါကံ,** ကမ္မံ, တဿ။ အထ တ ပဝတ္တိယံ ဝိပါကော ပဝတ္တိဝိပါကော။ ဣမသ္မိံ ပန အတ္ထေ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယော ဧတဿာတိ နာနာ။ပေ.။ ယော, **တဗ္ဘာဝေါ။ပေ.။ တာ** တိ ဧဝံ ပဒဒွေ အော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **န သက္ကာ နိတရေတုံ** နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယံ ဝိနာ ဝိပါကဿ အနုပ္ပဇ္ဇနတော။

ဣဒါနိ ပဝတ္တိဝိပါကာနံ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယလာဘိတာယ အာဟစ္စဘာသိတတံ ဒဿေတုံ **''ဝုတ္တဉ္စ''** တိ အာဒိမာဟ။ ဝိပါကအနံ ပဋိသန္ဓိဝိပါကဓမ္မတာတိ မညမာနော **''ယဒိ ဘာဝနာ''**တိအာဒိမာဟ။ ဣတရော ဝိပါကအနာဘာဝေပိ သိဒ္ဓေ ဝိပါကဓမ္မဘာဝေ တာဒိသာနံ အညေသမ္ပိ လဗ္ဘမာနတ္တာတိ အာဟ **''အဘိညာစိတ္တာဒီန''** န္တိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အတ္တနော ကာလမတိက္ကန္တံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယဉ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဝုတ္တံ သိယာ** တိ ဣဒံ သဟာယပစ္စယလာဘတော ပုထုဇ္ဇနသန္တာနဝုတ္တိနော ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဿ ဝိပါကုပ္ပာဒနံ, တဒဘာဝတ သေက္ခသန္တတိယံ တဿ ဝိပါကာနုပ္ပာဒနဉ္စ ယုတ္တံ သိယာတိ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ **''ဣဒံ ပန ဌာနံ သုဋ္ဌု ဝိစာရေတဗ္ဗ''** န္တိအာဒိ။ တထာ စ ဝက္ခတိ ''ပုထုဇ္ဇနေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ သကဘာဏ္ဍေ ဆန္ဒရာဂါဒီနံ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒဿ စ သံယောဇနတ္တယတဒေကဋ္ဌကိလေသာနံ အနုပစ္ဆိန္နတာယ အပရိက္ခိဏသဟာယာနံ ဝိပါကုပ္ပာဒနံ န သက္ကာ ပဋိက္ခိပိတုန္တိ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဓမ္မာနံ ဝိပါကော ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တော''တိ။ တဿ တာဒိသဿေဝ သတိ သဟာယေ ဝိပါကုပ္ပာဒနဝစနံ, အသတိ ဝိပါကာနုပ္ပာဒနဝစနံ ဝိရုဇ္ဈတီတိ စ ပဝတ္တိဝိပါကအယိကံ တ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဿ မနသိ ကတွာ **''ဝုတ္တံ သိယာ''**တိ ဝုတ္တံ။ ''ပဝတ္တိဝိပါကဥ္ဟိ သန္ဓာယ 'တေသံ ဝိပါကေ ဉာဏ'န္တိ **ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂေ** (ဝိဘ. ၇၂၅-၇၂၆) ဝု

တ္တာ’’တိ ဧကေ ဝဏ္ဏယန္တိ။ ဧဝံ ဥဒ္ဒေစ္စစေတနာပိ န ဟောတိ, သာပိ ဝိညာဏပစ္စယဘာဝေ အပနေတဗ္ဗာတိ ကြာဒမ္ပိ ပဋိ
သန္ဓိဝိညာဏမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ။

အကုသလပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဗျာကတပဒံ

အဟေတုကကုသလဝိပါကဝဏ္ဏနာ

၄၃၁. ကာမာဝစရ။ပေ။ အာဒိ ဝုတ္တ န္တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ‘‘ဥပစိတတ္တာ’’တိ ပဒံ သင်္ဂယှတိ ‘‘အသာဓာ
ရဏကမ္မပစ္စယဝသေနာ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **‘‘ဥပစိတတ္တာ** တိ လဒ္ဓာသေဝနတ္တာ’’တိ ကေစိ ဝဒန္တိ , တံ ပဌမဇဝနဿ
သ န ယုဇ္ဇတိ အနာသေဝနတ္တာ။ တထာ စ သတိ တဿ ဝိပါကအနမေဝ န သိယာတိ တတော အညထာ အတ္ထံ ဒဿ
သေန္တော **‘‘ယထာ’’**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိပါကာဘိမုခ**န္တိ ဝိပါကအနာဘိမုခံ ကတောကာသံ။ ကတောကာသတာ စ
အနာဒိမ္ဟိ သံသာရေ အနေကေသံ ကမ္မာနံ ကတာနံ အတ္တိတာယ ပရဿ ပဋိဗာဟနေန ဟောတီတိ **‘‘အညဿ ဝိပါ
ကံ ပဋိဗာဟိတွာ’’**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဝမိတတာ** စ သကမ္မဿ ဖလအနသမတ္ထတာဝသေန အတ္တနော ကာရဏဧဟိ
အဘိသင်္ခတတာ။ **အသာဓာရဏေန နာမံ ဥဒ္ဓဋံ** ‘‘ဘေရီသဒ္ဒေါ ယဝင်္ကုရော’’တိ ယထာ။ **ဝိညာဏာန**န္တိ စက္ခုဝိညာဏာ
ဒီနံ။ **ဝိသေသပစ္စယတ္တာ** တိ အဓိကပစ္စယတ္တာ။

စက္ခုသန္နိဿိတဥ တံ ရူပဝိဇာနနဥ္စာ တိ ဧတေန သမာနာဓိကရဏတံ သမာသဿ ဒဿေန္တော တတ္ထ စ
‘‘စက္ခုသန္နိဿိတ’’ န္တိအာဒိပဒဒွယဿ နိလုပ္ပလသဒ္ဒာဒီနံ ဝိယ အညမညဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝမာဟ။ **အ
ညဝိညာဏ**န္တိ ရူပာရမ္မဏံ မနောဝိညာဏံ။ ရူပံယေဝတရမ္မဏန္တိ ပန အတ္ထေ ဒိဗ္ဗစက္ခုဝိညာဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ တံသဒိသာနံ
တဒုပစာရံ ကတွာ ယထာ ‘‘သာ ဧဝ တိတ္တိရီ တာနိ ဧဝ ဩသဓာနီ’’တိ။ **ဈာနပစ္စယတ္တာဘာဝေ န ဈာနင်္ဂတာ နတ္ထီ**
တိ ပဥ္စဝိညာဏေသု ဥပေက္ခာဒီနံ ဥပစရိတဈာနင်္ဂတံ သာဓေတိ။ န ဟိ ဈာနင်္ဂာနံ ဈာနပစ္စယတံ ဝတွာ တေသံ ဈာနပစ္စယ
ဘာဝေ ပဋိက္ခိတ္တောတိ။ ယဒိ ဧဝံ ပဥ္စဝိညာဏေသု ဥပေက္ခာဒယော ဈာနရာသိဋ္ဌာနေ န ဝတ္တဗ္ဗာ သိယုန္တိ အာဟ
‘‘ဈာနပစ္စယတ္တာဘာဝေ’’ တိအာဒိ။ **ဥပေက္ခာဒိဘာဝတော**တိ ဥပေက္ခာသုခဒုက္ခေကဂ္ဂတာဘာဝတော။ **အညဋ္ဌာနာ
ဘာဝတော**တိ စိတ္တဋ္ဌိတိ ဧဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၄၃၆. အကုသလံ ဘဝင်္ဂနိဿန္ဒေန **‘‘ပဏ္ဍရ’’** န္တိ ဝုစ္စတိ, ဘဝင်္ဂေ အပဏ္ဍရေ တံမူလိကာ ကုတော အကုသလ
ဿ ပဏ္ဍရတာတိ **‘‘အကုသလဿ စာ’’** တိ ဝုတ္တံ။ **ပဏ္ဍရတာယ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ,** ယဒိ အညကာရဏာ ပဏ္ဍရ
တာ, **သဘာဝတေတယ**န္တိ စိတ္တဿ အကိလေသသဘာဝတာယ ဝုတ္တံ, န စေတ္ထ ဖဿာဒီနမ္ပိ ပဏ္ဍရတာပတ္တိ။
ယတော ဓမ္မာနံ သဘာဝကိစ္စဝိသေသညုနာ ဘဂဝတာ ဝိညာဏံယေဝ တထာ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ။

၄၃၉. အနတိက္ကမနေန ဘာဝနာယ။ ပသာဒဃဋ္ဋနံ ဝိသယဿ ယောဂ္ဂဒေသေ အဝဋ္ဌာနန္တိ **‘‘ပသာဒံ ဃဋ္ဋေ
တွာ အာဟာထံ ဂန္တွာ’’**တိ ဝုတ္တံ။ **မဟာဘူတေသု ပဋိဟညတီ**တိ ဧတ္ထ န သယံ ကိဉ္စိ ပဋိဟညတိ, နာပိ ကေနစိ ပဋိ
ဟညီယတိ အဖဿဗ္ဗသဘာဝတ္တာ။ ဝိသယဝိသယီဘူတံ ပန အဘိမုခဘာဝပ္ပတ္တိယာ ဝိညာဏုပ္ပတ္တိယာ ဟေတု
တာယ ဝိသိဋ္ဌဘာဝပ္ပတ္တံ ပဋိဟတပဋိဃာတကဘာဝေန ဘောဟရီယတိ , တသ္မာ ဧဝေသု သပ္ပဋိဃာဧဟာရော။ ‘‘ဥ
ပာဒာရူပံ ဃဋ္ဋေတီတိ ဧဝမာဒိ စ ဥပစာရဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မဟာဘူတာရမ္မဏေန ပန ကာယပ္ပသာဒနိဿယဘူ
တေသု မဟာဘူတေသု ဃဋ္ဋိယမာနေသု ပသာဒေပိ ဃဋ္ဋိတော ဧဝ နာမ ဟောတီတိ ဝတွာ ဝိမံသိတဗ္ဗ’’န္တိ ဝဒန္တိ။
ယထာဓိပ္ပေတေန ဧကဒေသသာမညေန ဥပမာဝစနတော နိဿိတနိဿယဃဋ္ဋနာနံ သတိပိ ပုဗ္ဗာပရဘာဝေ ဥပမတ္
တေ ဥပမာဘာဝေန ဂဟေတဗ္ဗဘာဝံ ဒဿေန္တော **‘‘ဥဘယဃဋ္ဋနဒဿနတ္ထ’’** န္တိ အာဟ။

၄၅၅. ဒဿနာဒိပ္ပဝတ္တိဘာဝတော တိ မနောဓာတုမနောဝိညာဏဓာတူနံ အဒဿနာဒိတာယ သာ ဧတေသံ ဧဝ ဝိ
သေသော။ **အနညနိဿယမနောပုဗ္ဗင်္ဂမတာယာ** တိ အညနိဿယမနောပုဗ္ဗင်္ဂမတ္တာဘာဝတော။ **အညနိဿယဝိ
ညာဏဿ အနန္တရပစ္စယတ္တာဘာဝေနာ**တိ ကြမိနာ ကိရိယာမနောဓာတုတောပိ ဝိသေသဿ ဝုတ္တတ္တာ **‘‘မနောဒွ
တရနိဂ္ဂမနမုခဘာဝတဘာဝတော’’**တိ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ ‘‘နိဂ္ဂမနပဝေသမုခဘာဝတဘာဝတော’’တိ။ တိဝိဓေနပိ ဟိ မနော

ဓာတုဝိညာဏဓာတူဟိ မနောဝိညာဏဓာတုယာ ဝိသေသော ဒဿိတောတိ။ **တတော ဧဝ** ဝိဇာနနဝိသေသဝိရဟတောယေဝ။ ယဒိ မနောဓာတု ''မနောဝိညာဏ''န္တိ န ဝုစ္စတိ, ဆဝိညာဏကာယာတိ ကထံ မနောဓာတုယာ တတ္ထ သင်္ဂဟော ဟောတီတိ? သင်္ဂဟော ဧဝ ပရိယာယဒေသနတ္တာ။ အတ္ထိ ဟိ သေ ပရိယာယော ''မနနမတ္တံ ဝိညာဏံ မနောဝိညာဏ''န္တိ ယထာ ''မနနမတ္တာ ဓာတု မနောဓာတူ''တိ။ အပိစ ဝတ္ထုဂ္ဂါဟိကစ္စေဟိ မနောဝိညာဏသဘာဂတ္တာ တဿ ဥပရမုပ္ပာဒဘာဝတော အန္တာဒိဘာဝတော စ မနောဝိညာဏကာယသင်္ဂဟိတာ မနောဓာတု, န သေသဝိညာဏကာယသင်္ဂဟိတာ အတံသဘာဂတ္တာ, ဣမ ပန နိပ္ပရိယာယကတတ္တာ မနသော သမ္ဘူယ ဝိသိဋ္ဌမနောကိစ္စယုတ္တံ မနောဝိညာဏန္တိ တဒဘာဝတော ''မနောဝိညာဏန္တိပိ န ဝုစ္စတီ''တိ ဣမမေဝတ္ထံ သာဓေတုံ **''န ဟိ တံ ဝိညာဏံ မနတော''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တေန မနောဓာတုယာ နိပ္ပရိယာယတော မနောဝိညာဏကိစ္စဝိရဟံယေဝ ဒဿေတိ။ **ဒဿနာဒီနံ ပနာ** တိအာဒိနာ အညဝိညာဏဝိရဟံ မနောဓာတုယာ စ သဘာဝံ ဒဿေတိ။

ယဒိ ဇနကသဒိသတာ နာမ မဟာဝိပါကေသု ဝိတက္ကာဒီနံ သမ္မာသင်္ကပ္ပာဒိတာ, တိဟေတုကတော နိဗ္ဗတ္တာနံ တိဟေတုကာနံ, ဒုဟေတုကတော နိဗ္ဗတ္တာနံ ဒုဟေတုကာနဉ္စ ဘဝတု သမ္မာသင်္ကပ္ပာဒိတာ, တိဟေတုကတော ပန နိဗ္ဗတ္တဒုဟေတုကာနံ ကထန္တိ အာဟ **''တတ္ထ ဟိ''** တိအာဒိ။ **တံသောတပတိတတာ န သိယာ** တဿာ အနာနန္တရိတတ္တာ။ **တတော ဧဝ ဟီ**တိအာဒိနာ ဝုတ္တသောတပတိတံ တေနန္တရေန ဝစနေန သမတ္ထယတိ။ ယဒိ ဝိဇ္ဇမာနာနမ္ပိ မနောဓာတုအာဒီသု ဝိတက္ကာဒီနံ ပဉ္စဝိညာဏေသု ဝိယ အင်္ဂဘာဝေါ နတ္ထိ, ဧဝံ သန္တေ ပဋ္ဌာနေ ကထံ တေသံ ဈာနပစ္စယတာ ဝစနံ။ ''အဗျာကတော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဓမ္မဿ ဈာနပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၃၁), ''ဝိပါကာဗျာကတာနိ ကိရိယာဗျာကတာနိ ဈာနင်္ဂါနိ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ဈာနပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၃၁) ဟိ ဝုတ္တံ။ ပစ္စနီယေပိ ''အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ န ဈာနပစ္စယာ, ပဉ္စဝိညာဏသဟိတံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ''တိအာဒိနာ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၉၈) ပဉ္စဝိညာဏာနိ ဧဝ ဥဒ္ဓဋာနိ, န မနောဓာတုအာဒီနီတိ အာဟ **''ဈာနပစ္စယကိစ္စမတ္တတော''**တိအာဒိ။ န ဟေတ္ထ ဈာနင်္ဂါနံ ဗလဝဒုဗ္ဗလဘာဝေ အဓိကတော, အထ ခေါ ဈာနပစ္စယဘာဝမတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၄၆၉. သမာနဝတ္ထုကံ အနန္တရပစ္စယံ လဘိတွာ တိ ဒဿနာဒိတော မနောဓာတုယာ စ ဗလဝဘာဝေ ကာရဏဝစနံ။ **ယထာရမ္မဏ** န္တိ အာရမ္မဏာနုရူပံ။ ယဒိ သမာနနိဿယတာယ မနောဓာတုတော ဗလဝတရတ္တံ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုယာ သောမနဿသဟဂတာယ, တေဒ္ဓဗ္ဗနံ ကထံ မဇ္ဈတ္တဝေဒနန္တိ အနုယောဂံ မနသိ ကတွာ တဿ ဗလဝဘာဝံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သန္တတိပရိဏာမနဟ္ဗာဟရဝိသေသာ န သောမနဿဝေဒနန္တိ ပရိဟာရံ ဝဒန္တော **''တေဋ္ဌဗ္ဗနံ''**န္တိအာဒိမာဟ။ **ဝိပါကော ဝိယ အနုဘဝနမေဝ န ဟောတီ**တိ သတိ သမတ္ထတာယ ဝိပါကာနံ ဧကန္တေန အာရမ္မဏရသာနုဘဝနတာယ ဝုတ္တံ။

အဟေတုကကုသလဝိပါကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌမဟာဝိပါကစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၉၈. ဝိပါကဓမ္မာနံ ကမ္မဒွာရံ ဝုတ္တံ **ဒွာရကထာယံ** ''တေဘူမကကုသလာကုသလော ဇေနာတိသဝိဓော မနော''တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. မနောကမ္မဒွာရကထာ)။ **ပယောဂေနာ**တိ အတ္တနာ ပရေဟိ တ ကတေန ဥဿာဟနပယောဂေန။ **ကုသလာကုသလာနိ ဝိယ** ယေသံ တံ တအာရမ္မဏံ အနုဗန္ဓဘူတံ။ ပဌမပဉ္စမစိတ္တာနံ အညမညဗလဝဒုဗ္ဗလဘာဝဝိစာရေန ဒုတိယဆဋ္ဌာဒီနမ္ပိ သော ဝိစာရိတော ဟောတီတိ **''ဧတေသု ဗလဝံ ဒုဗ္ဗလဉ္စ ဝိစာရေတု''** န္တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ သာလိအာဒီနံ ထဒ္ဓမုဒုဘူမိဝသေန တိဏာဒီနံ အနီဟရဏနီဟရဏဝသေန ဥတုအာဒိအဝသေသပစ္စယာနံ ဝိပတ္တိသမ္ပတ္တိဝသေန စ ဖလဝိသေသယောဂေ, ဧဝံ ကမ္မဿ သုဂတိဒုဂ္ဂတိဝသေန အဝိသုဒ္ဓဝိသုဒ္ဓပယောဂဝသေန ဥပပတ္တိယာ ဝိပတ္တိသမ္ပတ္တိဝသေန စ ဝိသိဋ္ဌဖလတာယ ပရိဏာမနံ, ဧဝမေဝ ဂိမှဟဝဿကာလာဒီသု ဗီဇာနံ ဖလဝိသေသယောဂေ ဝိယ တံတံကာလဝိသေသေန ကမ္မဿ ဖလဝိသေသယောဂေ ဟောတီတိ အာဟ **''ကာလဝသေန ပရိဏာမတီ''**တိ။ **သုက္ကသောဏိတပစ္စယာန**န္တိ ကမ္မဝိသေသပရိဘာဝိတသန္တာနုပ္ပန္နတာယ သုက္ကသောဏိတာနံ အာယုဝိသေသဟေတုဘာဝမာဟ သုက္ကသောဏိတဝသေနပိ ဝဏ္ဏာဒိဝိသေသဒဿနတော, ယေန ''ပိတူနံ အာကာရံ ပုတ္တော အနုဝိဒဟတီ''တိ ဝုစ္စတိ။

တံမူလကာနန္တိ အပ္ပာယုကသံဝတ္တနိယကမ္မမူလကာနံ။ **အာဟာရာဒီတိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝိသမူပက္ကမာဒယော ပရိဂ္ဂဏှာတိ။

ဝိပာကုဒ္ဓာရကထာဝဏ္ဏနာ

ယတော တိဟေတုကာဒိကမ္မတော။ **ယသ္မိံ ဌာနေ** တိ ပဋိသန္ဓိအာဒိဌာနေ, သုဂတိဒုဂ္ဂတိယံ တ။ **တိဟေတုကတော ဒုဟေတုကံ အနိဋ္ဌန္တော** ပဋိသန္ဓိန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ပဝတ္တိဝိပာကံ ပန တိဟေတုကတော ဒုဟေတုကမ္ပိ က္လဋ္ဌ တိ ဧဝ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ယံ ပုရိမာယ ဟေတုကိတ္တနလဒ္ဓိယာ န ယုဇ္ဇတီ''တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၄၉၈)။

ယေ ''တသ္သေဝ ကမ္မဿ ဝိပာကာဝသေသေနာ''တိ, ''ဧကပုပ္ဖံ ယဇိတွတန, အသီတိ ကပ္ပကောဋိယော (ထေရ က. ၉၆)။ ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ''တိ (အပ. ထေရ ၂.၄၆.၆၄) စ ဧဝမာဒိဝစနဿ အဓိပ္ပာယံ အဇာနန္တာ ''ကိံ နု ခေါ ဧကေနပိ ကမ္မေန အနေကာ ပဋိသန္ဓိ ဟောတီ''တိ, ''ဒိသွတ ကုမာရံ သတပုညလက္ခဏ''န္တိအာဒိဝစနဿ (ဒီ. နိ. ၃.၂၀၅) အတ္ထံ အသလ္လက္ခေတွတ ''ကိန္နု ခေါ နာနာကမ္မေဟိ ဧကော ပဋိသန္ဓိ ဟောတီ''တိ သံသယပက္ခန္ဒာ, တေသံ ဗီဇင္ကုရောပမာယ ''ဧကသ္မာ ဧကော, အနေကသ္မာ စ အနေကာ ပဋိသန္ဓိ ဟောတီ''တိ ဝိနိစ္ဆိတတ္တာ ကမ္မပဋိသန္ဓိဝဝတ္ထာနတော သာကေတပဥှေဟ ဝိပာကုဒ္ဓာရကထာယ ဥဿဒကိတ္တနဂဟဏဿ သမ္ဗန္ဓံ အာဟ **''ကမ္မဝသေန။ပေ။ ဒသ္ သေတု''**န္တိ။ ပဋိသန္ဓိဇနကကမ္မဝသေန ပဋိသန္ဓိဝိပာကော ဧဝ အလောဘာလောဘာဒိဂုဏာအောသာတိရေကဘာဝဟေတူတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ''သော တေန ကမ္မေန ဒိန္နပဋိသန္ဓိဝသေန နိဗ္ဗတ္တော လုဒ္ဓော ဟောတီ''တိ အာဒိ။ တတ္ထ စ လောဘဝသေန, ဒောသ, မောဟ , လောဘဒောသ, လောဘမောဟ, ဒောသမောဟ, လောဘဒောသမောဟဝသေနာတိ တယော ဧကကာ, တယော ဒ္ဝိကာ, ဧကော တိကောတိ လောဘာဒိဒဿနဝသေန အကုသလပက္ခေ ယေဝ သတ္တ တရာ။ တထာ ကုသလပက္ခေ အလောဘာဒိဒဿနဝသေနာတိ စုဒ္ဒသ တရာ လဗ္ဘန္တိ။

တတ္ထ ''အလောဘာဒောသာမောဟာ, အလောဘာဒောသမောဟာ, အလောဘာဒောသာမောဟာ ဗလဝန္တော''တိ အာဂတေဟိ ကုသလပက္ခေ တတိယဒုတိယပဌမတရေဟိ ဒောသုဿဒမောဟုဿဒဒောသမောဟုဿဒတရာ ဂဟိတာ။ တထာ အကုသလပက္ခေ ''လောဘာဒောသမောဟာ, လောဘာဒောသာမောဟာ, လောဘာဒောသာမောဟာ ဗလဝန္တော''တိ အာဂတေဟိ တတိယဒုတိယပဌမတရေဟိ အဒောသုဿဒအမောဟုဿဒအဒောသာမောဟုဿဒတရာ ဂဟိတာယေတတိ အကုသလကုသလပက္ခေ တယော တယော တရေ အန္တောဂဓေ ကတွတ အဋ္ဌေဝ တရာ ဒဿိတာ။ ယေ ပန ဥဘယေသံ တေမိဿတာဝသေနေဝ လောဘာလောဘုဿဒတရာဒယော အပရေ ဧကူနပညာသ တရာ ဒဿေတဗ္ဗာ, တေ အသမ္ဘဝတော ဧဝ န ဒဿိတာ။ န ဟိ ဧကသ္မိံ သန္တာနေ အန္တရေန အဝတ္ထန္တရံ လောဘော ဗလဝ အလောဘော စာတိ ယုဇ္ဇတိ။ ပဋိပက္ခတောယေဝ ဟိ ဧတေသံ ဗလဝဒုဗ္ဗလဘာဝေ, သဟဇာတဓမ္မတော တ။ တေသု လောဘဿ တာဝ ပဋိပက္ခတော အလောဘေန အနဘိဘူတတာယ ဗလဝဘာဝေ, တထာ ဒောသမောဟာနံ အဒောသာမောဟေဟိ။ အလောဘာဒီနံ ပန လောဘာဒိအဘိဘဝနတော သဒ္ဓေသဌ္ဌ သမာနဇာတိယံ သမဘိဘူယ ပဝတ္တိဝသေနေဝ သဟဇာတဓမ္မတော ဗလဝဘာဝေ။ တေန ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** ''လောဘော ဗလဝ, အလောဘော မန္ဒော, အဒောသာမောဟာ ဗလဝန္တော, ဒောသမောဟာ မန္ဒာ''တိ။ သော စ တေသံ မန္ဒဗလဝဘာဝေ ပုရိမူပနိဿယတော အာသယဿ ပရိဘာဝိတတာယ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ စ ပဌမဒုတိယေဟိ, သတ္တမပဌမေဟိ တ တရေဟိ တိဟေတုကကမ္မတော ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိဝသေန တိဟေတုကဝိပာကော, က္လတရေဟိ တိဟေတုကဒုဟေတုကကမ္မတော ယထာသမ္ဘဝံ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိဝသေန ဒုဟေတုကာဟေတုကဝိပာကာ ဒဿိတာတိ အယမ္ပိ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

က္လဓာတိ ဝိပာကုဒ္ဓာရမာတိကာယံ။ တေန ဟေတုကိတ္တနံ ဝိသေသေတိ။ **ဇစ္စန္ဓာဒိဝိပတ္တိနိမိတ္တံ** မောဟော, သဗ္ဗာကုသလံ တ။ ယံ ပန ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေန** ပဋိသမ္ဘိဒာမဂ္ဂဝစနေန။ **ဂတိသမ္ပတ္တိယာ** သတိ **ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ** ပဋိသန္ဓိမ္ပိ နိဖ္ဖာဒေတဗ္ဗော။ **အညတ္ထာ** တိ နိကန္တိပဋိသန္ဓိက္ခဏေသု။ **ကမ္မသရိက္ခကော** တိ က္လဓ သာတိသယော သရိက္ခဘာတေ အဓိပ္ပေတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ က္လတရထာ တိဟေတုကဒုဟေတုကာပိ အညမညံ သရိက္ခာယေတတိ ဒဿိတမေတန္တိ။ **စက္ခုဝိညာဏာဒီနီ**တိ တတ္ထ ပဉ္စဝိညာဏာနိ ဝိယ အပုဗ္ဗနိဿယပဝတ္တိနိ ဝိဇာနနဝိသေသရဟိတာ စ မနောဓာတု က္လဌာဒိဘာဂဂ္ဂဟဏေ န သမတ္ထာတိ ''ဟာကဋ္ဌာယေတ''တိ န ဝုတ္တာ, **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တ သင်္ဂဟိတာ။

တအာရမ္မဏပစ္စယသဗ္ဗဇဝနဝတာ တိ တအာရမ္မဏာသု ပစ္စယဘူတသကလဇဝနပ္ပဝတ္တိသဟိတေန။ ယံ သန္ဓာယ ''ဣမေ ပရိပက္ကတ္တာ အာယတနာန''န္တိ ဝုတ္တံ။ **အညကာလေ**တိ အဗုဒ္ဓိပဝတ္တိကာလေ။

အနုလောမေတိ ဓမ္မာနုလောမေ။ **အာသေဝနပစ္စယာ**တိ အာသေဝနဘူတာ ပစ္စယာ။ **န မဂ္ဂေ** အမဂ္ဂပစ္စယေ ။ **သောပိ မောဃတရော လဗ္ဘေယျာ**တိ ယဒိ တေဋ္ဌဗ္ဗနမ္ပိ အာသေဝနပစ္စယော သိယာ, ယထာ ''သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ အာသေဝနပစ္စယာ န (ပဋ္ဌာ. ၁.၂.၃) မဂ္ဂပစ္စယာ''တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၂.၁၄) အနုလောမပစ္စနီယေ, ပစ္စနီယာနုလောမေ စ ''သုခာ။ပေ။ န မဂ္ဂပစ္စယာ အာသေဝနပစ္စယာ''တိ စ ဝုတ္တံ ဟာသိတုပ္ပာဒစိတ္တဝသေန, ဧဝံ တေဋ္ဌဗ္ဗနဝသေန ''အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စာ''တိအာဒိနာ ပုစ္ဆေ ဝုတ္တနယေန ဟဝ္ဗော သိယာ, တထာ စ သတိ တရဒ္ဒဝယဝသေန ဂဏနာယံ ''အာသေဝနပစ္စယာ န မဂ္ဂေ ဒွေ။ န မဂ္ဂပစ္စယာ အာသေဝနေ ဒွေ''တိ စ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န ပန ဝုတ္တံ, တသ္မာ န လဗ္ဘေယျာ ယံ မောဃတရောတိ အဓိပ္ပာယော။

တေဋ္ဌဗ္ဗနမ္ပိ ယဒိ အာသေဝနပစ္စယော သိယာ, ဒုတိယမောဃတရေ အတ္တနော ဝိယ တတိယစတုတ္ထတရေသုပိ သိယာ, တထာ သတိ အတ္တနာပိ ကုသလာကုသလာနံ သိယာ။ **န ဟိ။ပေ။ အဝုတ္တော အတ္ထိ** ''ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ''တိအာဒိနာ အနဝသေသတော ဝုတ္တတ္တာ။ **တေဋ္ဌဗ္ဗနဿ။ပေ။ အဝုတ္တော** ''အဗျာကတော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော။ အကုသလဿ။ပေ။ ပစ္စယော''တိ ဝစနာဘာဝတော။ န ကေဝလံ အဝုတ္တော, အထ ခော **ကုသလံ။ပေ။ ပဋိက္ခိတ္တော၀။ အထာပိ သိယာ** တိအာဒိ မဂ္ဂသောနေတ္တမေဝ ဝုစ္စတိ။ သမာန ဝေဒနာနံ ဧဝ အာသေဝနပစ္စယဘာဝဿ ဒဿနတော **''အသမာနဝေဒနာနံ ဝသေနာ''**တိ ဝုတ္တံ။ **ဧဝံ ''အာသေဝန ပစ္စယေန ပစ္စယော''တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ,** သမာနဝေဒနာဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အဘိန္နဇာတိကဿ စာ** တိ စ-သဒ္ဒေ အဘိန္နဝေဒနဿ စာတိ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ ဝေဒနာတ္တိကေပိ တေဋ္ဌဗ္ဗနဿ အာသေဝနပစ္စယတ္တဿ အဘာဝတော ယောဇနာ။ ကုသလတ္တိကာဒီသု ယထာဒဿိတဟဋ္ဌိပ္ပဒေသေသုပီတိ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော ပိ-သဒ္ဒော။ **ဂဏနာယ** ကာရဏာဘူတာယ ဂဏနာယ **နိဒ္ဒါရိယမာနာယ** သတိ ဂဏနာယ တ အဗ္ဘုန္တရေ။ **ဒုတိယော မောဃတရော ဝိမံသိတဗ္ဗော**တိ အာသေဝနပစ္စယတ္တာဘာဝတ ဇဝနဋ္ဌာနေ ဌာတုံ န ယုဇ္ဇတိ။ န ဟိ ဝိနာ အာသေဝနံ ဇဝနပ္ပဝတ္တိ အတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။

အပိစေတ္ထ ''ယံ ဇဝနဘာဝပ္ပတ္တံ, တံ ဆိန္နမူလကရုက္ခပုပ္ဖံ ဝိယာ''တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၅၆၆) ဝက္ခမာနတ္တာ အနုပစ္ဆိန္နဘဝမူလာနံ ပဝတ္တမာနဿ တေဋ္ဌဗ္ဗနဿ ကိရိယဘာဝေ န သိယာ, ဝုတ္တော စ ''ယသ္မိံ သမယေ မနောဝိညာဏဓာတု ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ ကိရိယာ နေဝ ကုသလာ နာကုသလာ န စ ကမ္မဝိပာကာ ဥပေက္ခာသဟဂတာ''တိ, တသ္မာ ''ဇဝနဋ္ဌာနေ ဌတ္ဘတတိ ဇဝနဿ ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာနေ ဒွိက္ခတ္တုံ ပဝတ္တိတ္ဘတ, န ဇဝနဘာဝေနာ''တိ, ''အာသေဝနံ လဘိတ္ဘတတိ စ အာသေဝနံ ဝိယ အာသေဝန''န္တိ ဝုစ္စမာနေ န ကောစိ ဝိရောဓော, ဝိပ္ပာရိကဿ ပန သတော ဒွိက္ခတ္တုံ ပဝတ္တိယေဝေတ္ထ အာသေဝနသဒိသတာ။ ဝိပ္ဖာရိကတာယ ဟိ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကတ္တဉ္စဿ ဝုစ္စတိ။ ဝိပ္ဖာရိကမ္ပိ ဇဝနံ ဝိယ အနေကက္ခတ္တုံ အပ္ပဝတ္တိယာ ဒုဗ္ဗလတ္တာ န နိပ္ပရိယာယတော အာသေဝနပစ္စယဘာဝေန ပဝတ္တေယျာတိ န ဣမဿ ဟဋ္ဌေ အာသေဝနတ္ထံ ဝုတ္တံ, အဋ္ဌကထာယံ ပန ပရိယာယတော ဝုတ္တံ ယထာ ''ဖလစိတ္တေသု မဂ္ဂင်္ဂံ မဂ္ဂပရိယာပန္န''န္တိ။ အယမေတ္ထ အတ္တနောမတိ။ အယမ္ပိ ဟောရာဏကေဟိ အသံဝဏ္ဏိတတ္တာ သာဓုကံ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော။

ဝေဋ္ဌ ကတ္ဘတ တိ တေဋ္ဌဗ္ဗနာဝဇ္ဇနာနံ အနတ္ထန္တရဘာဝတော **''အာဝဇ္ဇနာ''ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ,** တေဋ္ဌဗ္ဗနဋ္ဌာနေပီတိ အဓိပ္ပာယော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ တေဋ္ဌဗ္ဗနံ အာဝဇ္ဇနာယေဝ အတ္ထတော ဥပေက္ခာသဟဂတာဟေတုက ကိရိယမနောဝိညာဏဓာတုဘာဝတော, တသ္မာ။ တံ အာဝဇ္ဇနာ ဝိယ သတိ ဥပ္ပတ္တိယံ ကာမာဝစရကုသလာကုသလကိရိယဇဝနာနံ ဧကန္တတော အနန္တရပစ္စယဘာဝေနေဝ ဝတ္တေယျ, နော အညထာတိ အဓိပ္ပာယေန **''တေဋ္ဌဗ္ဗနတော''** တိ အာဒိမာဟ။ **စတုန္န** န္တိ မဟ္ဂာမရဏာသန္နဝေလာဒီသု မန္ဒီဘူတဝေဂတာယ စတ္တာရိပိ ဇဝနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုန္တိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ။ **အယမေတဿ သဘာဝေ** တိ အာရမ္မဏမုခေနပိ စိတ္တနိယာမံယေဝ ဒဿေတိ။ ယဒိပိ **''ဇဝနာဟ ရိပူရိယာ။ပေ။ ယုတ္တော''**တိ ဝုတ္တံ, **''အာဝဇ္ဇနာဒီနံ ပစ္စယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတီ''** တိ ပန ဝုတ္တတ္တာ စိတ္တပ္ပဝတ္တိဝသေန ပဌမမောဃတရတော တေဿ န ကောစိ ဝိသေသော။ တေနေတဟ **''အယမ္ပိ။ပေ။ ရေတဗ္ဗော''** တိ။ ပဋ္ဌိ

သန္ဓိစိတ္တေယေဝ ပဝတ္တိယံ “ဘဝင်္ဂ”န္တိ ဝုစ္စမာနေ န တဿ ဟေတုဝသေန ဘေဒေါတိ “သဟေတုကံ ဘဝင်္ဂံ အ
ဟေတုကဿ ဘဝင်္ဂဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၃.၁.၁၀၂) န သက္ကာ ဝတ္တုံ, ဝုတ္တဉ္စ, တသ္မာ
သဟေတုကံ ဘဝင်္ဂ န္တိ တဒာရမ္မဏံ ဝုတ္တန္တိ ဝိညာယတိ။

သဘာဝကိစ္စေဟိ အတ္တနော ဖလဿ ပစ္စယဘာဝေါ, သဘာဝကိစ္စာနံ တ ဖလဘူတာနံ ပစ္စယဘာဝေါ **သဘာဝကိစ္စ
ပစ္စယဘာဝေါ။ အပ္ပဋိသိဒ္ဓံ ဒဋ္ဌဗ္ဗ** န္တိ “ဒုဟေတုကသောမနဿသဟဂတအသင်္ခါရိကဇဝနာဝသာနေ ဝေ”တိ ကြမ
ဿ အတ္ထဿ အနုမိပ္ပေတတ္တာ။ ယထာ စ အဟေတုကဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိကာနံ တိဟေတုကဇဝနာဝသာနေ အဟေ
တုကဒုဟေတုကတဒာရမ္မဏံ အပ္ပဋိသိဒ္ဓံ, ဧဝံ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိကဿ တိဟေတုကဇဝနာနန္တရံ ဒုဟေတုကတဒာရမ္
မဏံ, ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိကဿ စ ဒုဟေတုကာနန္တရံ အဟေတုကတဒာရမ္မဏံ အပ္ပဋိသိဒ္ဓံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ “တိဟေတုကကမ္
မံ တိဟေတုကမ္ပိ ဒုဟေတုကမ္ပိ အဟေတုကမ္ပိ ဝိပါကံ ဒေတီ”တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၄၉၈) ဟိ ဝုတ္တံ။ **ပရိပုဏ္ဏဝိပါက
ဿာ**တိ ကြမိနာပိ တိဟေတုကဇဝနတော ယထာဝုတ္တတဒာရမ္မဏဿ အပ္ပဋိသိဒ္ဓံယေဝ သာဓေတိ။ န ဟိ ပစ္စယန္တ
ရသာမဂ္ဂိယာ အသတိ တဒာရမ္မဏံ သဗ္ဗံ အဝိပစ္စန္တံ ကမ္မံ ပရိပုဏ္ဏဝိပါကံ ဟောတီတိ။ **မုခနိဒဿနမတ္တမေဝ** ယ
ထာဝုတ္တတဒာရမ္မဏပ္ပဝတ္တိယာ အဝိဘာဝိတတ္တာ။ တိဟေတုကာဒိကမ္မဿ ဟိ ဥက္ကဋ္ဌဿ တိဟေတုကကမ္မ
ဿ သောဠသ, ဩမကဿ ဒွာဒသ, ဥက္ကဋ္ဌဿေဝ ဒုဟေတုကကမ္မဿ ဒွာဒသ, ဩမကဿ အဋ္ဌာတိ ဧဝံ
သောဠသဝိပါကစိတ္တာဒီနိ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ပရိပုဏ္ဏဝိပါကဿ ပဋိသန္ဓိဇနကကမ္မဿ ဝ
သေန ဝိပါကဝိဘာဝနာယ မုခနိဒဿနမတ္တမေဝေတံ, တသ္မာ။

ဝေဠု ကတ္ဝာ တိ နာနာကမ္မတော တဒာရမ္မဏုပ္ပတ္တိယံ ကြတော အညထာပိ သမ္ဘဝတောတိ အတ္ထော။
“ဥပေက္ခာ။ပေ.။ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဧတ္ထ ကေန ကိစ္စေန ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? တဒာရမ္မဏကိစ္စံ တာဝ န ဟောတိ ဇဝနာရမ္မဏ
ဿ အနာလမ္ဗဏတော, နာပိ သန္တီရဏကိစ္စံ တထာ အပ္ပဝတ္တနတော, ပဋိသန္ဓိစုတီသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ, ပာရိသေ
သတော ဘဝင်္ဂကိစ္စန္တိ ယုတ္တံ သိယာ။ န ဟိ ပဋိသန္ဓိဘူတံယေဝ စိတ္တံ “ဘဝင်္ဂ”န္တိ ဝုစ္စတီတိ။

တန္နိန္န န္တိ အာဟာထဂတဝိသယနိန္နံ အာဝဇ္ဇနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **အညဿ ဝိယ** ပဋ္ဌမဇ္ဈာနာဒိကဿ ဝိယ။ ဧဝေ
ဿပိ သာဝဇ္ဇနတာယ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အတဒတ္ထာ** တိ ဧတ္ထ **တံ**-သဒ္ဒေန နိရောခံ ပစ္စာမသတိ။ **ဥပ္ပ
တ္တိယာ**တိ ဥပ္ပတ္တိတော။ **တန္တိ** နေဝသညာနာသညာယတနံ။ **တဿ** နိရောဓဿ။ **တထာ စ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ “အနန္တ
ရပစ္စယော ဟောတီ”တိ ပဒဿ အတ္ထံ ဝိဝရတိ။ **ယထာဝုတ္တာ** ဝုတ္တပ္ပကာရာ။ **တေအနံ** ဒုတိယမဂ္ဂါဒီနံ ပုရေစာရိ
ကညာဏံ။ **ဧတေသ**န္တိ အရိယမဂ္ဂစိတ္တမဂ္ဂါနန္တရဖလစိတ္တာနံ။ **ဧတေဿာ** တိ ယထာဝုတ္တဝိပါကစိတ္တဿ။

ဥပနိဿယတော တဿေဝ စက္ခုဝိညာဏာဒိဝိပါကဿ ဒဿနတ္ထံ **စက္ခာဒီနံ ဒဿနာဒိအတ္ထတော** ဒဿ
နာဒိဖလတော, ဒဿနာဒိပ္ပယောဇနတော တ။ **ပုရိမစိတ္တာနိ** အာဝဇ္ဇနာဒီနိ။ ဝတ္ထန္တရုပ္ပတ္တေ ဒဿေတဗ္
ဗေ ဝတ္ထန္တရေ ဝိယ အာရမ္မဏန္တရေပိ န ဝတ္တတီတိ **“ဝတ္ထာရမ္မဏန္တရရဟိတ”** န္တိ ဝုတ္တံ။

ယဒိ ဝိပါကေန ကမ္မသရိက္ခေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ, ဧဝံ သတိ ကြမသ္မိံ တရေ အဟေတုကဝိပါကာနံ အသမ္ဘဝတော ဧဝ သိ
ယာ တေသံ အကမ္မသရိက္ခကတ္တာတိ ကြမမတ္ထံ မနသိ ကတွာ အာဟ **“အဟေတုကာနံ ပနာ”**တိ။ **အဘိနိပါတမတ္တန္တိ**
ပဉ္စန္နံ ဝိညာဏာနံ ကိစ္စမာဟ။ တေ ဟိ အာပာထဂတေသု ရူပာဒီသု အဘိနိပါတနမတ္တေနေဝ ဝတ္တန္တိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေ
န သမ္ပဋိစ္ဆနာဒီနိ သင်္ဂဏှာတိ။ ကုသလေသု ကုသလာကုသလကိရိယေသုပိ တ ဝိဇ္ဇမာနာ သသင်္ခါရိကာသင်္ခါရိက
တာ အညမညံ အသရိက္ခတ္တာ ပဟာနာဝဋ္ဌာနတော စ ဝိရုဒ္ဓာ ဝိယာတိ ဝိပါကေသု သာ တဒနုကူလာ သိယာ, သာ ပန မူလာ
ဘာဝေန န သုပ္ပတိဋ္ဌိတာနံ သဝိသယာဘိနိပတနမတ္တာဒိဝုတ္တီနံ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ **“န သသင်္ခါရိကဝိရုဒ္ဓော”** တိ
အာဒိ။ **ဥဘယေနပိ တေသံ နိဗ္ဗတ္တိံ အနုဇာနာတိ** ယထာ “ကဋတ္တာရူပာန”န္တိ အဓိပ္ပာယော။ “ဝိပါကဓမ္မဓမ္မော ဝိ
ပါကဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော။ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မေ ခန္ဓေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿ
သတိ, အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ, တံ အာရဗ္ဘ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကုသလာကုသလေ နိရုဒ္
ဓေ”တိအာဒိနာ (ပဋ္ဌာ. ၁.၃.၉၃) ဝိပါကတ္တိကေ ဝိယ သိယာ ကုသလတ္တိကေပိ ဟဋ္ဌိတိ ကတွာ **“ကုသလတ္တိကေ
စာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ “ကုသလော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စ
ယော”တိ ဥဒ္ဒိသိတွာ “သေက္ခာ တ ပုထုဇ္ဇနာ တ ကုသလံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ, ကုသလေ

နိရုဒ္ဓေ ဝိပာကော တဒာရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကုသလံ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ, တံ အာရဗ္ဘ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဒိ
ဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, ဥဒ္ဓစ္စံ, ဒောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အကုသလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပာကော တဒာရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ ဝုတ္တံ။
အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဧဝ အဝစနန္တိ အဓိပ္ပာယေန တတ္ထ ယုတ္တိံ ဒဿေတိ **“ဝိပ္ဖာရိကဥ္ဟိ”** တိအာဒိနာ။

ဧတ္ထ ကေစိ ''ဆဠင်္ဂုပေက္ခာဝတောပိ ကိရိယမယစိတ္တတာယ ကိရိယဇဝနဿ ဝိပ္ဖာရိကကိရိယဘာဝေ န သ
က္ကာ နိသေဓေတုန္တိ နိဒဿနဘာဝေန ပဏ္ဏာပုဋ္ဌမုပနီတံ အသမာနံ။ ကိရိယဇဝနာနန္တရံ တဒာရမ္မဏာဘာဝဿ ပဟ
ဋ္ဌိယံ အဝစနမ္ပိ အကာရဏံ လဗ္ဘမာနဿပိ ကတ္ထစိ ကေနစိ အဓိပ္ပာယေန အဝစနတော။ တထာ ဟိ ဓမ္မသင်္ဂဟေ
အကုသလနိဒ္ဒေသေ လဗ္ဘမာနောပိ အဓိပတိ န ဝုတ္တော, တသ္မာ ကိရိယဇဝနာနန္တရံ တဒာရမ္မဏာဘာဝေ ဝီမံသိတ
ဗ္ဗော''တိ ဝဒန္တိ။ သတိပိ ကိရိယမယတ္တေ သဗ္ဗတ္ထ တာဒိဘာဝပ္ပတ္တာနံ ခီဏာသဝါနံ ဇဝနစိတ္တံ န ဣတရေသံ ဝိယ
ဝိပ္ဖာရိကံ, သန္တသဘာဝတာယ ပန သန္နိသိန္နရသံ သိယာတိ တဿ ပဏ္ဏာပုဋ္ဌံ ဒဿိတံ။ ဓမ္မသင်္ဂဟေ အကုသလနိဒ္
ဒေသေ အဓိပတိနော ဝိယ ပဋ္ဌာနေ ကိရိယဇဝနာနန္တရံ တဒာရမ္မဏဿ လဗ္ဘမာနဿ အဝစနေ န ကိဉ္စိ ကာရဏံ ဒိ
ဿတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ တတ္ထ အဋ္ဌကထာယံ ''ဟေဋ္ဌာ ဒဿိတနယတ္တာ''တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၄၂၉)။ န စေတ္ထ ဒ
ဿိတနယတ္တာတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ ဝိပာကဓမ္မဓမ္မေဟိ ကုသလာကုသလေဟိ အတံသဘာဝါနံ နယဒဿနဿ အ
ယုဇ္ဇမာနကတ္တာ။ အပိစ တတ္ထ ဝီမံသာယ ကေသုစိ သဗ္ဗေသဉ္စ အဓိပတီနံ အဘာဝတော ဧကေရသံ ဒေသနံ ဒဿေတုံ
''ဥဒ္ဒိဋ္ဌော''တိ စ သက္ကာ ဝတ္တုံ, ဣဓ ပန န တာဒိသံ အဝစနေ ကာရဏံ လဗ္ဘတီတိ **“အဝစနေ ကာရဏံ နတ္ထီ”** တိ ဝု
တ္တံ။

အဓိပ္ပာယေနာ တိ အကုသလာနန္တရံ သဟေတုကတဒာရမ္မဏံ နတ္ထီတိ တဿ ထေရဿ မတိမတ္တန္တိ ဒဿ
သေတိ။ ''ကုသလာကုသလေ နိရုဒ္ဓေ သဟေတုကော ဝိပာကော တဒာရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ (ပဋ္ဌာ. ၃.၁.၉၈) ဝစန
တော ပန အကုသလာနန္တရံ သဟေတုကတဒာရမ္မဏမ္ပိ ဝိဇ္ဇတိယေဝါတိ ဥပ္ပတ္တိံ ဝဒန္တဿ ယုတ္တဂ္ဂဟဏဝ
သေနာတိ အဓိပ္ပာယော။

န ဧတ္ထ ကာရဏံ ဒိဿတီ တိ ဧတေန တိဟေတုကဇဝနာနန္တရံ တိဝိဓမ္ပိ တဒာရမ္မဏံ ယုတ္တန္တိ ဒဿေတိ။
ယေန အဓိပ္ပာယေနာ တိ ပဋ္ဌမထေရေန တာဝ ဧကေန ကမ္မုနာ အနေကတဒာရမ္မဏံ နိဗ္ဗတ္တမာနံ ကမ္မဝိသေသာဘာဝတ
တံတံဇဝနသင်္ခါတပစ္စယဝိသေသေန ဝိသိဋ္ဌံ ဟောတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဇဝနဝသေန တဒာရမ္မဏဿ သသင်္ခါ
ရာဒိဝိဓာနံ ဝုတ္တံ, ဝိပာကေန နာမ ကမ္မသရိက္ခေန ဘဝိတဗ္ဗံ, န ကမ္မဝိရုဒ္ဓသဘာဝေနေ။ အညထာ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါ သိ
ယာတိ ဧဝမဓိပ္ပာယေန ဒုတိယတ္ထေရော ကမ္မဝသေနေဝ တဒာရမ္မဏဝိသေသံ အာဟ။ ဉာဏဿ ဇစ္စန္ဓာဒိဒုဂ္ဂတိဝိပ
တ္တိနိမိတ္တပဋိပက္ခတာ ဝိယ သုဂတိဝိပတ္တိနိမိတ္တပဋိပက္ခတာပိ သိယာတိ မညမာနော တတိယတ္ထေရော ''တိဟေတု
ကကမ္မတော ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိမ္ပိ နာနုဇာနာတီ''တိ ဣမိနာ နယေန တေသု တဒေသု အဓိပ္ပာယာဝိရောဓဝသေန ယုတ္
တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **မဟာပကရဏေ အာဂတဟဋ္ဌိယာ**တိ ''သဟေတုကော ဓမ္မော အဟေတုကဿ ဓမ္မဿ အနန္တရပစ္စ
ယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၃.၁.၁၀၂) ဣမဿ ဝိဘင်္ဂေ ''သဟေတုကံ ဘဝင်္ဂံ အဟေတုကဿ ဘဝင်္ဂဿ အနန္တ
ရပစ္စယေန ပစ္စယော, သဟေတုကာ ခန္ဓာ ဝုဋ္ဌာနဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ ဧဝမာဒိနာ ပဋ္ဌာနေ သဟေတု
ကဒုကာဒီသု အာဂတဟဋ္ဌိယာတိ အတ္ထော။

ကာမာဝစရကုသလဝိပာကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရူပာဝစရာရူပာဝစရဝိပာကကထာဝဏ္ဏနာ

၄၉၉. တသ္မိံ ခဏေ ဝိဇ္ဇမာနာနံ ဆန္ဒာဒီန န္တိ ဧတေန ဝိပာကဇ္ဈာနေ ဒုက္ခာပဋိပဒါဒိဘာဝဿ အဝိဇ္ဇမာနတံ ဒ
ဿေတိ။ န ဟိ ကုသလဇ္ဈာနံ ဝိယ ဝိပာကဇ္ဈာနံ ပရိကမ္မဝသေန နိဗ္ဗတ္တတီတိ။ န စေတ္ထ ပဋိပဒါဘေဒော ဝိယ ကု
သလာနုရူပေ ဝိပာကဿ အာရမ္မဏဘေဒောပိ န ပရမတ္ထိကော သိယာတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ ဧကေန္တေန သာရမ္မဏ
တ္တာ အရူပဓမ္မာနံ ဝိပာကဿ စ ကမ္မနိမိတ္တာရမ္မဏတာယ အညတ္ထာပိ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ **နာနာက္ခဏေသု နာနာဓိပ
တေယျန္တိ** ''ယသ္မိံ ခဏေ ယံ ဈာနံ ယဒဓိပတိကံ, တတော အညသ္မိံ ခဏေ တံ ဈာနံ ဧကန္တေန တဒဓိပတိကံ န ဟော

တီ’’တိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **စတုတ္ထဇ္ဈာနဿေတ** တိ စ ပဋိပဒါ ဝိယ အဓိပတယော န ဧကန္တိကာတိ ကၠမမေဝတ္ထံ ဒဿေတိ။

ရူပာဝစရာရူပာဝစရဝိပါကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

လောကုတ္တရဝိပါကကထာဝဏ္ဏနာ

၅၀၅. တဏှာပဟာဝိဇ္ဇာဒီဟိ အာဟိတဝိသေသံ လောကိယကမ္မံ ဝိပါကုပ္ပာဒနသမတ္ထံ ဟောတိ, န အညထာတိ ဝုတ္တံ **“တဏှာဒီဟိ အဘိသင်္ခတ”** န္တိ။ **ကၠတရဿာ** တိ သုညတာပ္ပဏိဟိတနာမရဟိတဿ။ ယော သုဒ္ဓိကပဋိပဒါယ ဝိဘာဝိတော, ယော စ သုတ္တန္တပရိယာယေန အနိမိတ္တောတိ ဝုစ္စတိ။ တေနေတဟ **“အနိစ္စာနုပဿနာနန္တရဿပိ မဂ္ဂဿာ”**တိအာဒိ။ **ဝဋ္ဋဥ္ဇ၊ပေ.၊ ဘဝေအေ ဟောတိ** မဂ္ဂါဂမနဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ ‘‘မဂ္ဂါနန္တရဖလစိတ္တသ္မိံ ယေဝ’’တိ ဝစနံ အပေက္ခိတွာ **“သုညတာဒိနာမလာဘေ သတိ”**တိ သာသင်္ကံ အာဟ။ **အနိမိတ္တနာမဥ္စ လဘတိ** မဂ္ဂါဂမနတော ဖလဿ နာမလာဘေ ဝိသေသာဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **တာဒိသာယ ဧဝ**တိ ယာဒိသာ မဂ္ဂေ သဒ္ဓါ, တာဒိသာယ ဧဝ ဖလေ သဒ္ဓါယ။

၅၅၅. ‘‘ကတမေ ဓမ္မာ နိယျာနိကာ? စတ္တာရော မဂ္ဂါ’’တိ ဝစနတော (ဓ. သ. ၁၂၉၅, ၁၆၀၉) အနိယျာနိကပဒနိဒ္ဒေသေ စ ‘‘စတူသု ဘူမီသု ဝိပါကော’’တိ (ဓ. သ. ၁၆၁၀) ဝုတ္တတ္တာ န နိပ္ပရိယာယေန ဖလံ နိယျာနသဘာဝံ, နိယျာနသဘာဝဿ ပန ဝိပါကော ကိလေသာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပ္ပဟာနဝသေန ပဝတ္တမာနော ပရိယာယတော တထာ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **“နိယျာနိကသဘာဝဿာ”** တိအာဒိ။ **ပဉ္စင်္ဂိကော စာ** တိ ဧတေန မဂ္ဂဝိဘင်္ဂေ သဗ္ဗတရေသုပိ ဖလဿ မဂ္ဂပရိယာယော အာဂတောတိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ ဟိ အရိယမဂ္ဂက္ခဏေ ဝိဇ္ဇမာနာသုပိ ဝိရတီသု တဒဝသိဋ္ဌာနံ ပဉ္စန္နံ ကာရာပကင်္ဂါနံ အတိရေကကိစ္စတာဒဿနတ္ထံ ဟဋ္ဌိယံ ပဉ္စင်္ဂိကောပိ မဂ္ဂေါ ဥဒ္ဓဋော။ **ဧဝံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ပီ**တိ ယထာ မဂ္ဂေါ, ဧဝံ မဂ္ဂဗောဇ္ဈင်္ဂဝိဘင်္ဂေသု ဖလေသု စ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဥဒ္ဓဋာတိ အတ္ထော။

လောကုတ္တရဝိပါကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကိရိယာဗျာကတကထာဝဏ္ဏနာ

၅၆၈. ပုရိမာ ပဝတ္တိ တိ မဟာကိရိယစိတ္တပ္ပဝတ္တိံ အာဟ။ တာယ ဟိ ခီဏာသဝေ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ တေနေတဟ **“ကၠဒံ ပန စိတ္တံ ဝိစာရဏပညာရဟိတ”** န္တိ။ **ဧဝန္တိ** ယထာ သောတဒ္ဓတရေ, ဧဝံ ဃာနဒ္ဓတရာဒီသုပိ မဟာကိရိယစိတ္တေဟိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝိသယေ ကၠဒမတ္ထိကတာယ ပရိစ္ဆိန္နာယ ကၠဒံ စိတ္တံ ဝတ္တတီတိ ဒဿေတိ။ **ပဉ္စဒ္ဓတရာနုဂတံ ဟုတွာ လဗ္ဘမာန**န္တိ ပဉ္စဒ္ဓတရေ ပဝတ္တမဟာကိရိယစိတ္တာနံ ပိဋ္ဌိဝဋ္ဋကဘာဝေန ကၠမဿ စိတ္တဿ ပဝတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ပဉ္စဒ္ဓတရေ ဧဝ တ ကၠဒမေဝ ပဝတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **“လောလုပ္ပ၊ပေ.၊ ဘူတ”** န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဉ္စဒ္ဓတရေ ပဌမံ ကၠမိနာ စိတ္တေန သောမနဿိတော ဟုတွာ ပစ္ဆာ မဟာကိရိယစိတ္တေဟိ တံ တံ အတ္ထံ ဝိစိနောတီတိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော ဝိယ ဒိဿတိ။ ပုဗ္ဗေယေဝ ပန မနောဒ္ဓတရိကစိတ္တေန ပဓာနသာရုပ္ပဋ္ဌာနာဒိံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ပဉ္စဒ္ဓတရေ တာဒိသဿေဝ တာဒိသေသု ရူပါဒီသု ကၠဒံ စိတ္တံ ပဝတ္တတီတိ ဝဒန္တိ။ အယမ္ပိ အတ္ထော ပဉ္စဒ္ဓတရေ ဧဝ ပဝတ္တံ လောလုပ္ပတဏှာပဟာနာဒိပစ္စဝေက္ခဏာဟေတု ယထာဝုတ္တကာရဏဘူတံ ဇာတန္တိ ဧဝံ ယောဇေတွာ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ဧဝဉ္စ သတိ ကၠမဿ စိတ္တဿ ပစ္စယဘူတာ ပုရိမာ ပဝတ္တီတိ ကၠဒမ္ပိ ဝစနံ သမတ္ထိတံ ဟောတိ။

ဧတ္ထ စ ပဉ္စဒ္ဓတရေ ကၠမိနာ စိတ္တေန သောမနဿုပ္ပာဒနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, န ဟာသုပ္ပာဒနံ ပဉ္စဒ္ဓတရိကစိတ္တာနံ အဝိညတ္တိဇနကတ္တာ, မနောဒ္ဓတရေ ပန ဟာသုပ္ပာဒနံ ဟောတိ။ တေနေဝ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** ပဉ္စဒ္ဓတရေ ‘‘သောမနဿိတော ဟောတီ’’တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, မနောဒ္ဓတရေ စ ‘‘ဟာသယမာန’’န္တိ။ ကၠမိနာ ဟသိတုပ္ပာဒစိတ္တေန ပဝတ္တိယမာနမ္ပိ ဘဂဝတော သိတကရဏံ ပုဗ္ဗေနိဝါသအနာဂတံသသဗ္ဗညုတညာဏာနံ အနုဝတ္တကတ္တာ ဉာဏာနုပရိဝတ္တိယေဝါတိ။ ဧဝံ ပန ဉာဏာနုပရိဝတ္တိဘာဝေ သတိ န ကောစိ ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာနံ ဝိရောဓော, ဧဝဉ္စ ကတွာ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘‘တေသံ ဉာဏာနံ စိဏ္ဏပရိယန္တေ ကၠဒံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ’’တိ ဝုတ္တံ။ အဝဿဉ္စ စေတံ ဧဝံ ကၠဋ္ဌိတဗ္ဗံ, အညထာ

အာဝဇ္ဇနစိတ္တသ္သပိ ဘဂဝတော ပဝတ္တိ န ယုဇ္ဇေယ္ယ။ တသ္သပိ ဟိ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကဘာဝသ္သ နိစ္ဆိတတ္တာ, န စ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကတ္တေ တံသမုဋ္ဌိတာယ ဝိညတ္တိယာ ကာယကမ္မာဒိဘာဝံ အာဝဇ္ဇနဘာဝေ ဝိဗန္ဓတီတိ။

တတော ဧဝါတိ မူလာဘာဝေန န သုပ္ပတိဋ္ဌိတတ္တာ ဧဝ။ “အဟေတုကာနံ ဈာနင်္ဂါနိ ဗလာနိ စာ”တိ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော **ဈာနင်္ဂါနိ စာ** တိ **စ**-သဒ္ဒော။ ယဒိ အပရိပုဏ္ဏတ္တာ ဗလဘာဝသ္သ ဣမသ္မိံ အဟေတုကဒ္ဝယေ ဗလာနိ အနုဒ္ဒိဋ္ဌာနိ အသင်္ဂဟိတာနိ စ, အထ ကသ္မာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနီတိ အာဟ **“ယသ္မာ ပနာ”** တိအာဒိ။ သမ္မာ နိယ္ယာနိကသဘာဝါနံ ကုသလာနံ ပဋိဘာဂဘူတော ဝိပါကောပိ ဖလံ ဝိယ တံသဘာဝေါ သိယာတိ သဟေတုကဝိပါကစိတ္တာနိ အဂ္ဂဟေတွာ ကိရိယစိတ္တကတတ္တာ ဝါ **“မဟာကိရိယစိတ္တေသူ”** တိ ဝုတ္တံ။ အထ ဝါ **မဟာကိရိယစိတ္တေသု စာ** တိ **စ**-သဒ္ဒေန သဟေတုကဝိပါကစိတ္တာနိပိ ဂဟိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၅၇၆. **“ဣန္ဒြိယ ။ပေ။ ဣမသ္သာနန္တရံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနီ”** တိ ဝုတ္တံ တေသံ ဉာဏာနံ ကာမာဝစရတ္တာ။ ဣတရေသံ မဟဂ္ဂတတ္တာ **“ပရိကမ္မာနန္တရာနီ”** တိ ဝုတ္တံ။

၅၇၇. အာဟိတော အဟံ မာနော ဧတ္ထာတိ အတ္တာ, သော ဧဝ ဘဝတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န ပရပရိကပ္ပိတော ဝိယ နိစ္စောတိ **အတ္တဘာဝေါ**။ အတ္တာတိ ဝါ ဒိဋ္ဌိဂတိကေဟိ ဂဟေတဗ္ဗာကာရေန ဘဝတိ ပဝတ္တတီတိ **အတ္တဘာဝေါ**။

ကိရိယာဗျာကတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ရူပကဏ္ဍံ

ဥဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

ကေနစီတိ ရူပေန ဝါ အရူပေန ဝါ။ စိတ္တုပ္ပာဒေန တာဝ ရူပဿ သမယဝဝတ္ထာနံ န သက္ကာ ကာတုံ အဗျာပိတာယ အနေကန္တိကတာယ စာတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော **"အစိတ္တသမုဋ္ဌာနသဗ္ဘာဝတော"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အစိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ စိတ္တဿ တီသု ခဏေသု ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဣမသ္မိံ တာဝ ဝါဒေ စိတ္တုပ္ပတ္တိသမယေန ရူပုပ္ပတ္တိသမယဿ ဝဝတ္ထာနံ မာ ဟောတု, စိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေယေဝ သဗ္ဗမ္ပိ ရူပံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဣမသ္မိံ ပန ဝါဒေ ကထန္တိ? ဧတ္ထာပိ အစိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ စိတ္တေန သဟုပ္ပာဒေပိ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပံ ဝိယ အစိတ္တပဋိဗဒ္ဓုပ္ပာဒတာယ န စိတ္တေန ဝဝတ္ထာပေတဗ္ဗသမယန္တိ ဝုတ္တံ **"အစိတ္တသမုဋ္ဌာနသဗ္ဘာဝတော"** တိ။ တေန စိတ္တုပ္ပာဒေန ရူပဿ သမယဝဝတ္ထာနံ န ဗျာပီတိ ဒဿေတိ။ အနေကစိတ္တသမုဋ္ဌာနတာယ ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော တိ သမ္ဗန္ဓော။ နိယတော ဟိ သမုဋ္ဌာပကစိတ္တော စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဿ သိယာ ဝဝတ္ထာနန္တိ။

ကေသဉ္စီ တိ ကာမာဝစရကုသလာဒီနံ။ **ကတ္ထစီ** တိ အာရုပ္ပေ။ **ကေသဉ္စီ** တိ ဝါ ကေသဉ္စိ ပဉ္စဝေါကာရဝိပါကာနံ။ **ကတ္ထစီ** တိ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ စရိမက္ခဏေ စ။ "တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတီ"တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၁) စိတ္တုပ္ပာဒသဟဘာဝိနံ ဧဝ စိတ္တေန သမယဝဝတ္ထာနံ ကတန္တိ ဝုတ္တံ **"အစိတ္တသဟဘုဘာဝတော"** တိ။ **တေသန္တိ** ဥပါဒါရူပါနံ။ ယော ယဿ သဟဘာဝေန ဥပကာရကော, သော ဧဝ တဿ သမယဝဝတ္ထာပကဘာဝေန ဝုတ္တောတိ အာဟ **"သဟဇာတ။ပေ။ တ္တနတော"** တိ။ **နာပိ မဟာဘူတေဟီ**တိအာဒိနာ ဝဝတ္ထာနာဘာဝမေဝ ဒဿေတိ။ **ကေသဉ္စီ**တိ အကမ္မဇာဒီနံ။ **ကေဟိစီ**တိ ကမ္မဇာဒီဟိ။ **ပဝတ္တိတော**တိ ပဝတ္တနတော။ **သဟာ**တိ ဧကသ္မိံ ကာလေ။ **အဘာဝတာ**တိ နိယောဂတော အဘာဝတာ။

ဝိညတ္တိ ။ပေ။ န သက္ကာ ဝတ္တုံ မဟာဘူတေဟိ သမယဝဝတ္ထာနေ ကရိယမာနေ တေဟိ အယာဝဘာဝိတာယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဧကသ္မိံ ကာလေ** တိအာဒိနာပိ မဟာဘူတေဟိ သမယနိယမနေ ဝဝတ္ထာနာဘာဝမေဝ ဝိဘာဝေတိ။ "တထာ ဝိဘဇနတ္ထ"န္တိ, "အဝိဘတ္တံ အဗျာကတံ အတ္ထီတိ ဒဿေတု"န္တိ စ ဣမေသံ ပဒါနံ "ဝိဘတ္တံ အဝိဘတ္တဉ္စ သဗ္ဗံ သင်္ဂဏှန္တော အာဟာ"တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ သမယဝဝတ္ထာနံ ကတွာ နိဒ္ဒိသိယမာနဿ နိပ္ပဒေသတာယ အသမ္ဘဝတော ဧကဒေသံ နိဒ္ဒိသိတွာ သာမညေန နိဂမနံ ယုတ္တံ, အကတွာ ပန သမယဝဝတ္ထာနံ သရူပတော နိဒ္ဒိသနေန တထာတိ ဣမမတ္ထံ အာဟ **"သမယဝဝတ္ထာနေနာ"** တိအာဒိနာ။ **အဝိဘတ္တေ** တိ ဝိပါကကိရိယာဗျာကတံ ဝိယ န ပုဗ္ဗေ ဝိဘတ္တေ။ **ဝိဘဇိတဗ္ဗေ** တိ ဘေဒဝန္တတာယ ဝိဘဇနာရဟေ။ **ဒဿိတေ** တိ ဥဒ္ဒိသနဝသေန ဒဿိတေ။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိတ္ထာရတရေန ဒဿေတုံ **"ဧတ္ထ ပနာ"** တိအာဒိမာဟ။

ဝိပါကာဒိဓမ္မာနံ နယနံ နယော, သောဝ ဒဿနန္တိ နယဒဿနံ။ "ဒေသနာ"တိ ဝုတ္တံ **ဟေဋ္ဌာ ဂဟဏမေဝ နယဒဿနန္တိ**။ ဒုတိယဝိကပ္ပေ ပန ကာမာဝစရာဒိဘာဝေန နီယတီတိ နယော, ကိရိယာဗျာကတံ။ တဿ ဒဿနံ နယဒဿနန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဒုကာဒီသု နိဒ္ဒေသဝါရေ စ ဟဒယဝတ္ထုနော အနာဂတတ္တာ တံ အဂ္ဂဟေတွာ ပဌမဝိကပ္ပော ဝုတ္တော, ဧကေန ပန ဝတ္ထုပိ ဂဟိတန္တိ **"ဟဒယဝတ္ထုဉ္စာ"** တိ ဒုတိယဝိကပ္ပေ ဝုတ္တံ။ ကိံ ပန ကာရဏံ ဒုကာဒီသု နိဒ္ဒေသဝါရေ စ ဟဒယဝတ္ထု န ဂဟိတန္တိ? ဣတရဝတ္ထူဟိ အသမာနဂတိကတ္တာ ဒေသနာဘေဒတော စ။ ယထာ ဟိ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ ဧကန္တတော စက္ခာဒိနိဿယာနိ, န ဧဝံ မနောဝိညာဏံ ဧကန္တတော ဟဒယဝတ္ထုနိဿယံ, နိဿိတမုခေန စ ဝတ္ထုဒုကာဒိဒေသနာ ပဝတ္တာ။ ယမ္ပိ ဧကန္တတော ဟဒယဝတ္ထုနိဿယံ, တဿ ဝသေန "အတ္ထိ ရူပံ မနောဝိညာဏဿ ဝတ္ထူ"တိအာဒိနာ ဒုကာဒီသု ဝုစ္စမာနေသုပိ တဒနုကူလအာရမ္မဏဒုကာဒယော န သမ္ဘဝန္တိ။ န ဟိ "အတ္ထိ ရူပံ မနောဝိညာဏဿ အာရမ္မဏံ, အတ္ထိ ရူပံ န မနောဝိညာဏဿ အာရမ္မဏ"န္တိအာဒိနာ သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ ဝတ္ထာရမ္မဏဒုကဒေသနာ ဘိန္နဂတိကာ သိယုံ, သမာနဂတိကာ စ တာ ဒေသေတုံ ဘဂဝတော အဇ္ဈာသယော။ သော ဟိ ဘဂဝတော ဒေသနာ ပကတိ။ တေနေဝ ဟိ **နိက္ခေပကဏ္ဍေ** စိတ္တုပ္ပာဒဝိဘာဂေန အဝုစ္စမာနတ္တာ အဝိတက္ကာဝိစာရပဒဝိဿဇ္ဇနေ ဝိစာရောတိ ဝတ္တုံ န သက္ကာတိ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တပဒဝိဿဇ္ဇနေ လဗ္ဘမာနောပိ ဝိတက္ကော န ဥဒ္ဓဋော, အညထာ ဝိတက္ကော စာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ။ ဧဝံ ဣတရဝတ္ထူဟိ အသမာနဂတိကတ္တာ ဒေသနာ

ဘေဒတော စ ဒုကာဒီသု ဥဒ္ဒေသေ န ဂဟိတံ။ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿေဝ ဟိ နိဒ္ဒိသနတော နိဒ္ဒေသေပိ န ဂဟိတံ ဟဒယဝတ္ထုတို ဝ ဒန္တိ။

စက္ခာဒိဒသကာ သတ္တာ တိ စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယက္ကတ္ထိဘာဝပုရိသဘာဝဒသကာ သတ္တ, ကေသန္တာနဝ သေန တ စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယဘာဝဝတ္ထုဒသကာ သတ္တ။ နိဗ္ဗာနဿ အသတိပိ ပရမတ္ထတော ဘေဒေ ပရိ ကပ္ပိတဘေအေပိ ဘေအေယေဝ တေဟာရဝိသယေတိ ကတ္ဝာ **သောပဒိသေသာဒိ**ဘေအေ ဝုတ္တော။

၅၈၄. ကိဥ္စာပိ အညတ္တ ကုက္ကုဋ္ဌဏ္ဍသဏ္ဌာနေ ပရိမဏ္ဍလ-သဒ္ဒော ဒိဿတိ, စက္ကသဏ္ဌာနတာ ပန ဝဋ္ဋ သဏ္ဌာနေ စက္ကတဋ္ဌေ ဝုစ္စမာနော ပရိမဏ္ဍလ-သဒ္ဒော ဝဋ္ဋပရိယာယော သိယာ။ အနေကတ္ထာ ဟိ သဒ္ဒာတိ အဓိပ္ ပာယေနာဟ **"ဝဋ္ဋံ ပရိမဏ္ဍလ"** န္တိ။ ဧတ္ထ စ သိနေရုယုဂန္ဓရာဒီနံ သမုဒ္ဒတော ဥပရိအဓောဘာကနံ ဝသေန ဥဗ္ဗေဓော ဝုတ္တော, အာယာမဝိတ္ထာရေဟိပိ သိနေရု စတုရာသီတိယောဇနသဟဿပရိမာဏော၀။ ယထာဟ "သိနေရု, ဘိက္ခဝေ, ပဗ္ဗတရာဇာ စတုရာသီတိ ယောဇနသဟဿာနိ အာယာမေန, စတုရာသီတိ ယောဇနသဟဿာနိ ဝိတ္ထာရေနာ"တိ (အ. နိ. ၇.၆၆)။ သိနေရုံ ပာကာရပရိက္ခေပဝသေန ပရိက္ခိပိတွာ ဌိတာ ယုဂန္ဓရာဒယော, သိနေရုယုဂန္ဓရာဒီနံ အန္တရေပိ သီတ သမုဒ္ဒါ နာမ။ "တေ ဝိသာလတော ယထာက္ကမံ သိနေရုအာဒီနံ အစ္စုဂ္ဂမနသမာနပရိမာဏာ"တိ ဝဒန္တိ။

ကောဋ္ဌသတသဟဿစက္ကတဋ္ဌဿေဝ အာဏာခေတ္တဘာဝတော ဒသသဟဿစက္ကတဋ္ဌဿ ဇာတိခေတ္တဘာ တော ဝိယ ဓမ္မတာဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိကပ္ပသမာနသမုစ္စယဝိဘာဝနေနေသု ဝိယ အဝဓာရဏေ အနိယမေ စ **တ**-သဒ္ ဒေ ဝတ္တတီတိ တထာ ယောဇနာ ကတာ။ အနေကတ္ထာ ဟိ နိပာတာတိ။ တတ္ထ အနေကန္တိကတ္တော **အနိယမတ္ထော**။

သီလာဒိဝိသုဒ္ဓိသမ္ပာဒနေန, စတုဓာတုဝဝတ္ထာနဝသေနေဝ တ မဟာကိစ္စတာယ **မဟန္တေန တယာမေန** ။ သတိပိ လက္ခဏာဒိဘေဒေ ကေသိမ္ ဧဝ ကာလေ ကေသိမ္ သန္တာနေ အနေကသတသဟဿကလာပဝုတ္တိတော မဟန္တာနိ ဗဟူနိ ဘူတာနိ ပရမတ္ထတော ဝိဇ္ဇမာနာနီတိ တ **မဟာဘူတာနိ** ယထာ "မဟာဇနော"တိ။ **ဝေန္တိ** "ဥပာဒာယ ပဝတ္တ"န္တိ အ တ္ထော သတိ **ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နတာ ဝုတ္တာ ဟောတိ** ပစ္စယသမ္ဘူတတာဒီပနတော။ **ဥပာအယတီ**တိ ဥပာအယတိ တေတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနေတဟ **"ကေန္တနိဿိတဿာ"** တိ။ **"ဘဝတိ ဟိ နိဿယရူပာနံ သာမိဘာတေ"** တိ အာဓာရာဓေ ယ္ယသမ္ဗန္ဓဝစနိစ္ဆာယ အဘာဝေ အာဓာရဘူတောပိ အတ္ထော သံသာမိသမ္ဗန္ဓဝစနိစ္ဆာယ သာမိဘာဝေန ဝုစ္စတိ ယထာ "ရုက္ခဿ သာခာ"တိ အဓိပ္ပာယော။

တိဝိဓရူပသင်္ဂဟဝဏ္ဏနာ

၅၈၅. **ဝိညတ္တိဒုကော စာ**တိ **စ**-သဒ္ဒေန စိတ္တသဟဘုစိတ္တာနုပရိဝတ္တိဒုကာပိ သင်္ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သ က္ကာ ဟိ ဧတေန နယေန။ပေ။ ဝိညာတုန္တိ** ဧတ္ထ ပဥ္စဝီသာယ တာဝ ဝတ္ထုဒုကေသု ပဌမဒုကပဥ္စကာဒယော စုဒ္ဒသဟိပိ ပကိဏ္ဏကဒုကေဟိ အဝသိဋ္ဌေဟိ ဝတ္ထုဒုကေဟိ ပဥ္စဝီသာယ အာရမ္မဏဒုကေဟိ ပဥ္စဟိ ဗာဟိရာယတနဒုကေဟိ ရူပဓာ တုဒုကာဒီဟိ ပဥ္စဟိ ဓာတုဒုကေဟိ ပစ္ဆိမကေဟိ တီဟိ ကုန္ဒြိယဒုကေဟိ ဒ္ဒတဒသဟိပိ သုခုမရူပဒုကေဟိ ပဌမာဒိဝဇ္ဇေဟိ အဝသိဋ္ဌေဟိ အာယတနဓာတုကုန္ဒြိယဒုကေဟိ စ ယောဇနံ ဂစ္ဆန္တိ။ ပဥ္စဝီသာယ ပန အာရမ္မဏဒုကေသု ပုရိမကော ဒု ကပဥ္စကော ဥပာဒိန္နုပာဒိန္နုပအနိယသနိဒဿနစိတ္တသမုဋ္ဌာနစိတ္တသဟဘုစိတ္တာနုပရိဝတ္တိဒုကဝဇ္ဇေဟိ ပကိ ဏ္ဏကဒုကေဟိ သဗ္ဗေဟိပိ ဝတ္ထုဒုကေဟိ ရူပာယတနရူပဓာတုဒုကဝဇ္ဇေဟိ အာယတနဓာတုဒုကေဟိ သဗ္ဗေဟိပိ ကုန္ဒြ ိယဒုကသုခုမရူပဒုကေဟိ ယောဇနံ ဂစ္ဆတိ။ ဒုတိယဒုကပဥ္စကာဒီသု ယထာက္ကမံ သဒ္ဒါယတနသဒ္ဒဓာတုဒုကာဒယော ယောဇနံ န ဂစ္ဆန္တိ, ရူပာယတနရူပဓာတုဒုကာဒယော ဂစ္ဆန္တိ။ ပကိဏ္ဏကဒုကေသု သနိဒဿနဒုကဥ္စာတိ အယမေ ဝ ဝိသေသော။ ယထာ စ ဝတ္ထုဒုကေသု, ဧဝံ စက္ခာယတနစက္ခုဓာတုစက္ခုန္ဒြိယာဒိဒုကပဥ္စကေသု။ ယထာ စ အာရမ္မဏဒု ကေသု, ဧဝံ ရူပာယတနရူပဓာတုအာဒိဒုကပဥ္စကေသု တိကယောဇနာ။ ကုတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယဇီဝိတိန္ဒြိယဒုကာ သုခု မရူပဒုကာ စ သဗ္ဗေဟိပိ ဒုကေဟိ ယောဇနံ ဂစ္ဆန္တီတိ ဧဝံ တာဝ တိကယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ နနု စာယမ္ပိ ယောဇနာ ဘဂဝတာ န ဒေသိတာတိ န ကာတဗ္ဗာတိ? နယိဒံ ဧကန္တိကံ။ ကသ္မာ? ဘဂဝတာ ဒိန္နနယေန ယောဇနာပိ ဘဂဝတော

ယေဝ ဒေသနာ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **မာတိကာဝဏ္ဏနာယံ** (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁-၆) ‘‘ဟေတူ စေဝ ဓမ္မာ အဟေတုကာ စာတိ ဣဒ မ္ပိ သမ္ဘဝတိ’’တိအာဒိ။ သမ္ဘဝေ ဟိ ဂဟဏဿ ကာရဏန္တိ စ။

တိဝိဓရူပသင်္ဂဟဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုဗ္ဗိဓာဒိရူပသင်္ဂဟဝဏ္ဏနာ

၅၈၆. စိတ္တတော ဧဝ သမုဋ္ဌာတီတိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ ဣမမေဝ အတ္ထံ ဂဟေတွာ **‘‘ဝိညတ္တိဒွယာဒီဟိ သ မာနဂတိကော စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကော’’**တိ ဝုတ္တံ ။ ဝိနိဝတ္တိတေ ဟိ သာမညေ ယံ ရူပံ ဇနကပစ္စယေသု စိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တတော ဧဝ သမုဋ္ဌာတီတိ။ **ဝိညတ္တိဒွယာဒီဟီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန စိတ္တသဟဘုစိတ္တာနုပရိဝတ္တိ ဒုကေ သင်္ဂဏှာတိ။ **လဗ္ဘမာနော** တိ ယံ တံ ရူပံ ဥပဟအ, တံ အတ္ထိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ, အတ္ထိ န စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ။ ယံ တံ ရူပံ နုပဟအ, တံ အတ္ထိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ, အတ္ထိ န စိတ္တသမုဋ္ဌာနန္တိ ဧဝံ လဗ္ဘမာနော။ **သနိဒဿနဒုကာဒီ နန္တိ** **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သပ္ပဋိဃမဟာဘူတဒုကာဒယော သင်္ဂဏှာတိ။ **တေနာ**တိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကေန။ **တဿာ** တိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကဿေဝ။ **အညေ ပနာ**တိ ဝိညတ္တိစိတ္တသမုဋ္ဌာနစိတ္တသဟဘုစိတ္တာနုပရိဝတ္တိဒုကေဟိ အ ညေပိ ပကိဏ္ဏကဒုကာ။

သဒ္ဒာယတနဿ ဧကန္တတော အနုပဟိန္နတ္တာ **‘‘သောတသမ္ဖဿာရမ္မဏဒုကာဒယော ဝဇ္ဇေတွာ’’** တိ ဝုတ္တံ။ **စတုက္ကာ လဗ္ဘန္တီ** တိ ယံ တံ ရူပံ ဥပဟိန္နံ, တံ အတ္ထိ စက္ခုသမ္ဖဿဿ အာရမ္မဏံ, အတ္ထိ စက္ခုသမ္ဖဿ သဿ နာရမ္မဏံ။ ယံ တံ ရူပံ အနုပဟိန္နံ, တံ အတ္ထိ စက္ခုသမ္ဖဿဿ အာရမ္မဏံ, အတ္ထိ စက္ခုသမ္ဖဿဿ နာရမ္မဏန္တိ ဧဝမာဒယော သဗ္ဗာရမ္မဏဗာဟိရာယတနာဒိလဗ္ဘမာနဒုကေဟိ ယောဇနာယံ စတုက္ကာ လဗ္ဘန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အဝသေသေဟီ**တိ အာရမ္မဏဗာဟိရာယတနရူပဓာတုဒုကာဒိတော လဗ္ဘမာနဒုကေဟီတိ ဝုတ္တဒုကရာသိ တော အဝသေသေဟိ။ **တေသန္တိ** ဥပဟိန္နဥပဟိန္နုပဟအနိယစိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကာနံ။ **အညေသန္တိ** ဥပဟိန္နဒုကာဒိ တော အညေသံ ဥပဟအဒုကာဒီနံ။ **ဝတ္ထုဒုကာဒီဟီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန စက္ခာယတနဒုကာဒယော သင်္ဂဏှာတိ။ တ္တောပိ အဝသေသေဟိ တေသံ အညေသဥ္စ ယောဇနာယ စတုက္ကာ န လဗ္ဘန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

စတုဗ္ဗိဓာဒိရူပသင်္ဂဟဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရူပဝိဘတ္တိ

ဧကကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၅၉၄. ပထဝီအာဒီနံ ဓမ္မာနံ ရုပ္ပနသဘာဝေ ဝိယ န ဟေတုအာဒိဘာဝေပိ သာဓာရဏောတိ န ဟေတူသု ဝိဘဇိတဗ္ဗ ဘောတိ ဝုတ္တံ **‘‘အဝိဇ္ဇမာနဝိဘာဂဿာ’’** တိ။ တဿ ပန ဝိဘာကဘာဝဒဿနသရူပဒဿနမေဝ နိဒ္ဒေသော။ ဧဝဥ္စ ကတွာ နိဗ္ဗာနဿပိ ဝိဘာဂရဟိတတ္တာ ‘‘အသင်္ခတာ ဓာတူ’’တိ ဧတ္တကမေဝ နိဒ္ဒေသဝသေန ဝုတ္တံ။

ယဒိပိ ဟိနောတိ ဧတေန ပတိဋ္ဌာတိ ကုသလာဒိကော ဓမ္မောတိ အလောဘာဒယော ကေဝလံ ဟေတုပဒဝစနီယာ, ကာရဏဘာဝသာမညတော ပန မဟာဘူတာဒယောပိ ဟေတု-သဒ္ဒာဘိဓေယျာတိ မူလဋ္ဌတစိနာ ဒုတိယေန **ဟေတု**-သဒ္ဒေန ဝိသေသေတွာ အာဟ **‘‘ဟေတုဟေတူ’’**တိ။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာဓနေတော ကုသလာဒိဓမ္မာနံ မူလတ္ထေန ဥပကာရကဓမ္မော ‘‘တယော ကုသလဟေတူ’’တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၁၀၅၉-၁၀၆၀) ပဌာနေ စ တေယေဝ ‘‘ဟေတုပစ္စ ယော’’တိ ဝုတ္တာတိ အာဟ **‘‘မူလဟေတု ပစ္စယဟေတူတိ တ အယမတ္ထော’’** တိ။ ဟိနောတိ ဧတေန, ဧတသ္မာ တ ဖလံ ပဝတ္တတီတိ ဟေတု, ပဋိစ္စ ဧတသ္မာ ဧတိ ပဝတ္တတီတိ ပစ္စယောတိ ဧဝံ **ဟေတုပစ္စယ**-သဒ္ဒာနံ အနာနတ္ထတံ သန္ဓာယ ဟေတုသဒ္ဒပရိယာယဘာဝေန **ပစ္စယ**-သဒ္ဒော ဝုတ္တောတိ အာဟ **‘‘ဟေတုပစ္စယသဒ္ဒာနံ သမာနတ္ထတ္တာ’’**တိ။ ဘူတတ္တယနိဿိတာနိ စ မဟာဘူတာနိ စတုမဟာဘူတနိဿိတံ ဥပဟအရူပန္တိ သဗ္ဗမ္ပိ ရူပံ သဗ္ဗအ သဗ္ဗ

တ္တ သဗ္ဗာကာရံ စတုမဟာဘူတဟေတုကံ မဟာဘူတာနိ စ အနာမဋ္ဌဘေဒါနိ သာမညတော ဂဟိတာနီတိ ဝုတ္တံ **“ရူပက္ခန္ဓဿ ဟေတူ”**တိ။

ကမ္မသမာဒါနာနန္တိ သမာဒါနာနံ ကမ္မာနံ, သမာဒိယိတ္ဝာ ကတကမ္မာနံ တ။ **အဒ္ဓေသု ပစ္စယေသု** ဝိပာကဿ တဏှာဟာဝိဇ္ဇာဒီသု။

“အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော, ယံ ကာယဒုစ္စရိတဿ ဣဋ္ဌော ကန္တော မနာပော ဝိပာကော နိဗ္ဗတ္တေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဌာနဉ္စ ခေါ ဧတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဇ္ဇတိ, ယံ ကာယဒုစ္စရိတဿ အနိဋ္ဌော အကန္တော အမနာပော ဝိပာကော နိဗ္ဗတ္တေယျ။ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဝစီ။ပေ.။ မနော။ပေ.။ ဝိဇ္ဇတိ။ ပေ.။ အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော, ယံ ကာယသုစရိတဿ အနိဋ္ဌော အကန္တော အမနာပော ဝိပာကော နိဗ္ဗတ္တေယျာ”တိ (မ. နိ. ၃.၁၃၁; ဝိဘ. ၈၀၉),

“ကမ္မံ သတ္တေ ဝိဘဇတိ, ယဒိဒံ ဟီနပဏီတတာယာ”တိ (မ. နိ. ၃.၂၈၉) – ဧဝမာဒိဝစနတော ကမ္မံ ဝိပာကဿ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌတံ နိယမေတီတိ အာဟ **“ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိပာကနိယာမကတ္တာ”** တိ။ **ဂတိဥပဓိကာလပယောဂသမ္ပတ္တိဝိပတ္တိယောဂေဟိ ဌာနံ** ဝိပာကဿ ဩကာသဘာဝတော။ န ဟိ တေဟိ ဝိနာ ကောစိ ဝိပာကော နိဗ္ဗတ္တတီတိ။ ယထာဝုတ္တဋ္ဌာနေ သတိ အဓိဂန္တဗ္ဗံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မဏံ **“ဂတိ။ပေ.။ နိဟာဒိတ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝိပာကဿ အာရမ္မဏေန ဝိနာ အဘာဝတော အာရမ္မဏမ္ပိ တဿ ပဓာနံ ကာရဏံ။ **အနညသဘာဝတော**တိ ဟေတုအာဒိသဘာဝတာဘာဝတော။

ရုပ္ပနံ ရူပံ။ တံ အဿ အတ္ထီတိ ဧတ္ထ “အဿာ”တိ ဝုစ္စမာနော ပထဝီအာဒိအတ္ထောယေဝ ရုပ္ပတီတိပိ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **“ရုပ္ပနလက္ခဏယုတ္တဿေဝ ရူပီရူပဘာဝတော”** တိ။ **တေံ သဘာဝ**န္တိ တေံ ဥပ္ပန္နဘာဝေ သတိ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျသဘာဝံ ရူပေ နိယမေတိ ရူပဿေဝ တံသဘာဝတ္တာ။ **န ရူပံ တေသမ္ပိ** န္တိ ကာလဘေဒဝသေန အတံသဘာဝဿပိ ရူပဿ အတ္ထိတာယ န ရူပံ တတ္ထ နိယန္တဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ **အတ္ထိ ဟိ** တိအာဒိနာ တတ္ထ ရူပဿေဝ နိယန္တဗ္ဗတာဘာဝံယေဝ ဝိဝရတိ။ **တေမေတ**တိအာဒိနာ ဥဒ္ဒေသေန နိဒ္ဒေသံ သံသန္ဒေတိ။ ဧတ္ထ ဧတမေဝ ရူပေ ယထာဝုတ္တသဘာဝံ နိယမေတဗ္ဗံ နိဒ္ဒေသေ **ဧဝ**-သဒ္ဒေန နိယမေတိ အဝဓာရေတီတိ အတ္ထော။ **ယထာဝုတ္တော နိယမော**တိ ဥပ္ပန္နဘာဝေ သတိ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျဘာဝေ နိယန္တဗ္ဗတာယ “နိယမော”တိ ဝုတ္တော, သော ရူပေ အတ္ထိ ဧဝ ရူပဿေဝ တံသဘာဝတ္တာ။ ဝိသိဋ္ဌကာလဿ ဝုတ္တပ္ပကာရံ အဝဓာရဏံယေဝ တ ယထာဝုတ္တော နိယမော, သော ရူပေ အတ္ထိယေဝ သမ္ဘဝတိယေဝ, န အရူပေ ဝိယ န သမ္ဘဝတီတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ကာလဘေဒ**န္တိ ကာလဝိသေသံ။ **အနာမသိတ္ဝာ**တိ အဂ္ဂဟေတ္ဝာ။ **တံ သဗ္ဗ**န္တိ အနာမဋ္ဌကာလဘေဒံ တတော ယေဝ အရူပေဟိ သမာနဝိညေယျသဘာဝံ သဗ္ဗံ ရူပံ။ **ဥပ္ပန္န** န္တိ ဧတေန ကာလဘေဒအမသနေန ဝိသေသေတိ **“ဥပ္ပန္နံ။ပေ.။ မေတ”**တိ။

ဝတ္တမာနကာလိကံ သဗ္ဗံ ရူပံ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတသဘာဝံ, တံ ယထာသကံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျသဘာဝမေဝ, န တေဟိ အဝိညေယျံ။ နာပိ ဥပ္ပန္နမေဝ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျသဘာဝံ ဧကန္တလက္ခဏနိယမာဘာတပတ္တိတောတိ ဧဝံ အဝိပရီတေ အတ္ထေ ဝိဘာဝိတေပိ စောဒကော အဓိပ္ပာယံ အဇာနန္တော **“နနု ဧဝ”**န္တိအာဒိနာ သဗ္ဗဿ သဗ္ဗာရမ္မဏတာပတ္တိံ စောဒေတိ။ ဣတရော **“ရူပံ သဗ္ဗံ သမ္ပိဏ္ဍေတ္ဝာ”** တိအာဒိနာ အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ဝိဘာဝေတိ။ ဧတ္ထ **ဧကီဘာဝေန ဂဟေတ္ဝာ**တိ ဣဒံ “သမ္ပိဏ္ဍေတ္ဝာ”တိ ဧတဿ အတ္ထဝစနံ။ ဧကန္တလက္ခဏံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျသဘာဝတေယေဝ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကိဉ္စာပိ ပဉ္စန္နံ ဝိညာဏာနံ ဝိသယန္တရေ အပ္ပဝတ္တနတော န သဗ္ဗဿ သဗ္ဗာရမ္မဏတာ, သဗ္ဗဿပိ ပန ရူပဿ ဆဝိညာဏာရမ္မဏဘာဝတော ယထာသကံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျတာယ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျတာဝ အတ္ထိ, တံ ဧကတော သင်္ဂဟဏဝသေန ဂဟေတ္ဝာ “ဥပ္ပန္နံ သဗ္ဗံ ရူပံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျ”န္တိ ဝုတ္တံ ယထာ “အဘိညာပ္ပတ္တံ ပဉ္စမဇ္ဈာနံ ဆဋ္ဌာရမ္မဏံ ဟောတီ”တိ။ ယထာ ဟိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဒိဗ္ဗသောတာဒိအဘိညာပ္ပတ္တဿ ပဉ္စမဇ္ဈာနဿ ဝိသုံ အသဗ္ဗာရမ္မဏတ္ဝေပိ ဧကန္တလက္ခဏဝသေန ဧကီဘာဝေန ဂဟေတ္ဝာ အာရမ္မဏဝသေန ပဉ္စမဇ္ဈာနာဒိတော ဝိသေသံ ဒဿေတုံ “အဘိညာပ္ပတ္တံ ပဉ္စမဇ္ဈာနံ ဆဋ္ဌာရမ္မဏံ ဟောတီ”တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ အရူပတော ရူပဿ ဝိသယဝသေန ဝိသေသံ ဒဿေတုံ **“ဥပ္ပ ။ပေ.။ ဝိညေယျ”** န္တိ ဝုတ္တန္တိ။ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျဘာဝေ ရူပေ နိယမေတဗ္ဗော, န ပန ရူ

ပံ တသ္မိံ နိယမေတဗ္ဗံ, အနိယတဒေသော စ ဧဝ-သဒ္ဒေါတိ **အဋ္ဌကထာယံ** (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၅၉၇) ‘‘ပစ္စုပ္ပန္နရူပမေဝ စက္ခုဝိညာဏာဒီဟိ ဆဟိ ဝေဒိတဗ္ဗ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ ‘‘ပစ္စုပ္ပန္နရူပမေတ’’တိအာဒိနာ တတ္ထ ဒေသမာဟ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဟဋ္ဌိယံ ဝိညေယ္ယမေတတိ ဧဝ-သဒ္ဒေါ ဝုတ္တော, န စ တဿ အဋ္ဌာနယောဇနေန ကာစိ က္လဋ္ဌသိဒ္ဓိ, အထ ခေါ အနိဋ္ဌသိဒ္ဓိယေဝ သဗ္ဗရူပဿ ဧကန္တလက္ခဏနိယမာဒဿနတော, တသ္မာ။ ယထာရုတဝသေနေဝ နိယမေ ဂယှေ ဟမာနေ ဥပ္ပ။ပေ။ ပတ္တိ နတ္ထိ, တတော စ သောတပတိတတာယပိ ပယောဇနံ နတ္ထီတိ။ **ဝုတ္တနယေနာ** တိ ‘‘အရူပတော ဝိ ဓုရ’’န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေန။

ဉာဏဿ တ ဥတ္တရဿ ပုရိမဉာဏံ ဝတ္ထုကာရဏန္တိ **ဉာဏဝတ္ထု**။ ‘‘သဇာတီ’’တိ ဧတ္ထ သ-ကာရော သမာနသဒ္ဒတ္ထောတိ ဒဿေတုံ **‘‘သမာနဇာတိကာန’’**န္တိ ဝုတ္တံ။ သမာနဇာတိတာ စ သမ္မာတစာဒီနံ သီလနတ္ထော ဧဝ။ ဧတေန သမာနသဘာဝတာ သဇာတိသင်္ဂဟောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာရမ္မဏေ စေတသော အဝိက္ခေပပ္ပဝတ္တိယာ ဥပဋ္ဌာနုဿာဟနာနိ ဝိယ တေသံ အဝိက္ခေပေပိ အတိသယေန ဥပကာရကောတိ **‘‘အညမညောပကာရဝသေနာ’’**တိ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ အညေသု သဟဇာတဓမ္မေသု ဧတေသံယေဝ သမာဓိက္ခန္ဓသင်္ဂဟော ဒဿိတော။ ယံ ပန **သစ္စဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာယံ** (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၁၈၉) **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဒီသု** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၅၆၈) စ ‘‘တယာမသတိယော ကိရိယတော သင်္ဂဟိတာ’’တိ ဝုတ္တံ, တံ အသမာဓိသဘာဝတံ တေသံ သမာဓိဿ ဥပကာရကတ္တဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ စ တတ္ထ ‘‘သမာဓိယေဝေတ္ထ သဇာတိတော သမာဓိက္ခန္ဓေန သင်္ဂဟိတော’’တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၅၆၈; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၁၈၉) ဝုတ္တံ။ က္လစ ပန **သဇာတိသင်္ဂဟော** တိ သမာဓိတဒုပကာရကဓမ္မာနံ ဥပ္ပတ္တိဒေသဝသေန သင်္ဂဟော ဝုတ္တောတိ။ အဝိရာဓေတွာ ဝိသယသဘာဝတဝဂ္ဂဟဏံ **ပဋိဝေဓော, အပ္ပနာ** စ အာရမ္မဏေ ဒဠှဟနိပာတော တဒဝကဟောယေတတိ **‘‘ပဋိဝေဓသဒိသံ ကိစ္စ’’**န္တိ ဝုတ္တံ။ အထ တ အာရမ္မဏပဋိဝေဓဿ တဒာဟနနပရိယာဟနနမနုဂုဏတာယ သမာနန္တိ ပညာဝိတက္ကာနံ ကိစ္စသရိက္ခတာ ဝုတ္တာ။

ဧကကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကနိဒ္ဒေသော

ဥပာဒါဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ

၅၉၆. သမန္တတော သဗ္ဗသော ဒဿနဋ္ဌေန စက္ခု **သမန္တစက္ခု** တိ က္လမမတ္တံ ဒဿေတုံ **‘‘သဗ္ဗသင်္ခတာသင်္ခတဒဿန’’**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဝေမာဒီနာ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေ ‘‘ဒုက္ခံ ပရိညေယ္ယံ ပရိညာတ’’န္တိ တီသုပိ ပဒေသု ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။ ‘‘က္လဒံ ဒုက္ခန္တိ မေ, ဘိက္ခဝေ, ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခုံ ဥဒပာဒိ, ဉာဏံ ဥဒပာဒီ’’တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၅; ပဋိ. မ. ၂.၃၀) ဟိ ဟဋ္ဌ ပဝတ္တာတိ။ **အာကာရေနာ**တိ ဒွါဒသဝိဓေန အာကာရေန။ **တမ္ပိ ကာမာဝစရံ** ဝိပဿနာပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဘာဝတော။ ‘‘ဉာဏစက္ခု သဟအရိယမဂ္ဂံ ဝိပဿနာဉာဏန္တိပိ ယုဇ္ဇတီ’’တိ ဝဒန္တိ။ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ပန သဟ ဝိပဿနာ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏန္တိ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။

ယထာဝုတ္တေ မံသပိဏ္ဍေ သသမ္ဘာရေ စက္ခုတေဟာရော သဏ္ဌာနဝသေန ပဝတ္တမာနေ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပဓမ္မေ ဥပာဒါယ ပဝတ္တောတိ **‘‘စတု။ပေ။ သမ္ဘာရာ’’**တိ ဝုတ္တံ။ **သဏ္ဌာန** န္တိ **ဝဏ္ဏာယတနမေတ** တိ တေန တေန အာကာရေန သန္နိဝိဋ္ဌေသု မဟာဘူတေသု တံတံသဏ္ဌာနဝသေန ဝဏ္ဏာယတနဿ ဝိညာယမာနတ္တာ ဝုတ္တံ, န ဝဏ္ဏာယတနဿေဝ သဏ္ဌာနပညတ္တိယာ ဥပာဒါနတ္တာ။ တထာ ဟိ အန္ဓကာရေ ဖုသိတွာပိ သဏ္ဌာနံ ဝိညာယတီတိ။ တထာ စ ဝက္ခတိ ‘‘ဒီဃာဒီနိ ဖုသိတွာပိ သက္ကာ ဇာနိတု’’န္တိ, (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၆၁၆) ‘‘ဒီဃာဒိသန္နိဝေသံ ဘူတသမုဒါယံ နိဿာယ’’တိ (ဓ. သ. မူလဋီ. ၆၁၆) စ။ **တေသံ** သမ္ဘဝသဏ္ဌာနာနံ အာပေါဓာတုဝဏ္ဏာယတနေဟိ အနတ္ထန္တရတာ ဝေပိ တေဟိ **ဝိသုံ ဝစနံ တထာဘူတာနံ** သမ္ဘဝဘူတာနံ သဏ္ဌာနဘူတာနဉ္စ။ ဧတေန အာပေါဓာတုဝဏ္ဏာယတနာနံ ဝသေန ဝတ္တမာနအဝတ္ထာဝိသေသော သမ္ဘဝေ သဏ္ဌာနဉ္စာတိ အယမတ္ထော ဒဿိတော ဟောတိ။ တတ္ထ သမ္ဘဝေ စတုသမုဋ္ဌာနိကော သောဠသဝဿကာလေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဿ ရာဂဝသေန ဌာနာ ဝစနံ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ **အတထာဘူတာနံ** တတော အညထာဘူတာနံ။ **ယထာဝုတ္တေ** သမ္ဘာရဝတ္ထုသဏ္ဌာနေ။ **ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ** တိ ဘိယျောဝုတ္တိ ဝသေန ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ခီဏာသဝါနံ ဗြဟ္မာနဉ္စ သမ္ဘဝေ နတ္ထီတိ။ အာပေါဓာတုဝိသေသတ္တာ သမ္ဘဝေ အာ

ဟေဓာတုသမ္ဗန္ဓိ အာဟေဓာတုတန္တိသ္သယနိသ္သိတောပိ ဟောတီတိ တသ္သ စတုဓာတုနိသ္သိတတာယ အဝိရောဓော ဝုတ္တော။

ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ ဥပတ္ထမ္ဘိယမာနန္တိ ဧတ္ထ ''ကလာပန္တရဂတာ ဥတုအာဟာရာ အဓိပ္ပေတာ''တိ ဝဒန္တိ။ **အနေကကလာပဂတဘာဝံ စက္ခုဿ ဒဿေတိ** ယတော ဥပဒ္ဒုတပဋ္ဌလေ နိရာကရဏေပိ စက္ခု ဝိဇ္ဇတီတိ ။ **ပဋိဃ ဋ္ဌနံ** ဝိသယာဘိမုခဘာဝေ နိဃံသပစ္စယတ္တာ။ **နိဃံသော** နိဿယဘာဝပတ္တိ။ ယတော စက္ခာဒိနိဿိတာ သညာ **''ပဋိဃသညာ''**တိ ဝုစ္စတိ။

အနေကတ္တာတိ ကြဒံ အဝစနဿ ကာရဏံ, န ဟေတုကိရိယာယ ဝိညာယမာနဘာဝဿ။ သော ပန အပေက္ခာသိဒ္ဓိတော ဧဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဟေတုကိရိယာပေက္ခာ ဟိ ဖလကိရိယာတိ။ **စက္ခုံ သင္ဂဏှာတီ**တိ စက္ခုဝိညာဏဿ နိဿယဘာဝတနုပဂမနေပိ တံသဘာဝတနတိဝတ္တနတော တဿာ သမညာယ တတ္ထ နိရုဠှဘာဝံ ဒဿေတိ။ ဒဿနပရိဏာယကဘော စက္ခုဿ ကြန္ဒဘောယေတတိ **''ယထာ ဟိ ကြဿရော''** တိအာဒိနာ ကြဿရောပမာ ဝုတ္တာ။ စက္ခုဝိညာဏံ ဒဿနကိစ္စေ ပရိဏာယန္တံ စက္ခု တံသဟဇာတေ စက္ခုသမ္ဖဿာဒယောပိ တတ္ထ ပရိဏာယတီတိ ဝုစ္စတီတိ **''တေ ဓမ္မေ။ပေ။ ပရိဏာယတီ''** တိ ဝုတ္တံ, န ပန စက္ခုသမ္ဖဿာဒီနံ ဒဿနကိစ္စတ္တာ။ အထ တ စက္ခုသမ္ဖဿာဒီနံ ကြန္ဒြိယပစ္စယဘာဝေန ဥပကာရကံ စက္ခုဝိညာဏံ ဒဿနကိစ္စေ ပရိဏာယန္တံ စက္ခု တတ္ထ စက္ခုသမ္ဖဿာဒယောပိ တဒနုဝတ္တကေ ပရိဏာယတီတိ အတ္ထာယံ ပရိယာယောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''တေ ဓမ္မေ။ပေ။ ဏာယတီ''**တိ။ အနေကတ္ထတ္တာ ဓာတူနံ **စက္ခတီ** တိ ကြမဿ ''ပရိဏာယတိ ပကာသေတီ''တိ စ အတ္ထာ ဝုတ္တာ။ သဏှာနမ္ပိ ရူပာယတနမေဝတိ **''သမဝိသမာနိ ရူပာနိ စက္ခတီတိ စက္ခု''** တိ ဝုတ္တံ။ တံဒ္ဓတရိကာနံ ဖဿာဒီနံ ဥပနိဿယပစ္စယဘာဝေ ဧဝ **ဝဋ္ဋနတ္တော** ။

၅၉၉. **တံဒ္ဓတရိကာ။ပေ။ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ** တိ စက္ခုဝိညာဏေ ဥပ္ပန္နေ သမ္ပဋိစ္ဆနာဒီနိ ဗလဝတရမ္ပဏေ ဇဝနံ ဧကန္တေန ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ တထာ စေဝ ဟိ အန္တရာ စက္ခုဝိညာဏေ တ သမ္ပဋိစ္ဆနေ တ သန္တီရဏေ တ ဌတ္ဝာ နိဝတ္တိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီတိ နိဋ္ဌိတံ။ **တေန ပစ္စယေနာ** တိ တံပကာရေန ပစ္စယေန။ **တံသဒိသာန**န္တိ ဂရုံ ကတ္ဝာ အဿာဒနာဒိပ္ပဝတ္တိဝိသေသရဟိတတာယ ဒဿနသဒိသာနံ မနောဓာတုသန္တီရဏတေဋ္ဌဗ္ဗနာနံ။ ပဉ္စဒ္ဓတရိကဇဝနာနံ အဿာဒနာဒိတော အညထာ ဂရုံ ကတ္ဝာ ပဝတ္တိ နတ္ထိ ရူပဓမ္မဝိသယတ္တာတိ **''အဿာဒနာဘိနန္ဒန ဘူတာနီ''**တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ မနောဒ္ဓတရိကဇဝနပိဋ္ဌိဝဋ္ဋကာနမ္ပိ ဟိ ပဉ္စဒ္ဓတရိကဇဝနာနံ အဿာဒနာဘိနန္ဒန ဘာဝေန ရူပံ ဂရုံ ကတ္ဝာ ပဝတ္တိ နတ္ထီတိ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ။ ရူပံ အာရမ္မဏာဓိပတိ အကုသလဿေဝ ဟောတိ။ တထာ ဟိ **ပဋ္ဌာနေ** ''အဗျာကတော ဓမ္မော အကုသလဿ ဓမ္မဿ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော။ အာရမ္မဏာဓိ ပတိ စက္ခုံ ဂရုံ ကတ္ဝာ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတီ''တိအာဒိနာ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၁၆) ရူပဓမ္မောပိ အာရမ္မဏာဓိပတိ ဝိဘတ္တော။ ''အဗျာကတော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဓမ္မဿ အဗျာကတော ဓမ္မော ကုသလဿာ''တိ ဧတ္ထ ပန ဖလနိဗ္ဗာနာနေဝ အာရမ္မဏာဓိပတိဘာဝေန ဝိဘတ္တာနီတိ။ ဂဏနာယ စ ''အာရမ္မဏအာရမ္မဏာဓိပတိဥပနိဿယပု ရေဇာတအတ္ထိအဝိဂတန္တိ ဧကေ''န္တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၄၅) ဝုတ္တံ။ ယဒိ ကုသလဿပိ သိယာ, ဒွေဝတိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ။ **တာနီ**တိ ယထာဝုတ္တဇဝနာနိ ပဋိနိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။ **တံသမ္ပယုတ္တာနိ စာ** တိ ဇဝနသမ္ပယုတ္တာနိ။ **အညာနိ** စက္ခုသမ္ဖဿာဒီနိ။ ယဒိ ရူပဿ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝမတ္တံ အဓိပ္ပေတံ, ''တံ ရူပာရမ္မဏေတိ ဧတေနေဝ သိဒ္ဓေယျာ''တိ ဧတ္တကမေဝ ဝဒေယျ။ ယသ္မာ ပန ရူပံ တံဒ္ဓတရိကဇဝနာနံ ပစ္စယဝိသေသောပိ ဟောတိ, တသ္မာ တဿ ဝိသေသဿ ဒီပနတ္ထံ ''အာရဗ္ဘာ''တိ ဝစနံ ဝုတ္တံ သိယာတိ အာဟ **''အာရမ္မဏပစ္စယတော အညပစ္စယဘာဝဿပိ ဒီပက''**န္တိ။

၆၀၀. သောတဝိညာဏပ္ပဝတ္တိယံ သဝနကိရိယာတေဟာရေတောတိ သောတဿ သဝနကိရိယာယ ကတ္တုဘာဝေ သောတဝိညာဏဿ ပစ္စယဘာဝေနာတိ ဝုတ္တံ **''သောတဝိညာဏဿ နိဿယဘာဝေန သုဏာတီ''** တိ။ ဇီဝိတနိမိတ္တမာဟာရရသော ဇီဝိတံ, တသ္မိံ နိန္နတာယ တံ အဝှာယတီတိ ဇိဝှာတိ ဧဝံ သိဒ္ဓေန ဇိဝှာ-သဒ္ဒေန ပကာသိယမာနာ ရသာဝှာယနသင်္ခာတာ သာယနကိရိယာ လဗ္ဘတီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ **''ဇိဝှာသဒ္ဒေန ဝိညာယမာနာ ကိရိယာသာယန''**န္တိ။ တထာ စ ဝက္ခတိ ''ဇီဝိတမဝှာယတီတိ ဇိဝှာ''တိ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၁၅၄)။ **အာယော**တိ ဥပ္ပတ္တိဒေသော။ ပသာဒကာယဿ ကာယိကာနံ ဒုက္ခသုခာနံ နိဿယဘာဝတော ကြတရေသံ ဥပနိဿယဘာဝတော **''ဒုက္ခဒုက္ခဝိပရိဏာမ

ဒုက္ခာနံ အာယော”တိ ဝုတ္တံ။ **ဗျာပိတာယာ** တိ ဗျာပိဘာဝေ, ဗျာပိဘာဝေန တ။ **ကာယပ္ပသာဒဘာဝေ** တိ ကာယပ္ပ
ပသာဒသဗ္ဘာဝေ။ **အနုဝိဒ္ဓတ္တာ** တိ အနုယုတ္တဘာဝတော, သံသဋ္ဌဘာဝတောတိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ
ယာဝတာ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဥပာဒိန္နကပဝတ္တံ နာမ အတ္ထိ, သဗ္ဗတ္ထ ကာယာယတနံ ကပ္ပာသပဋလေ သ္နေဟော ဝိ
ယာတိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ။ ပဏ္ဏရသဘာဝ ပသာဒ အာပာထဂတံ ဝိသယံ ဝိညာဏုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝေန ပကာသေန္တော
ဝိယ ဟောန္တီတိ တေသံ ဝိသယာဝဘာသနကိစ္စတာ ဝုတ္တာ။ **သမာနနိဿယာန** န္တိ ဧကနိဿယာနံ။ အဝိနိဗ္ဘုတ္တော
သု ဟိ ရူပရသာဒီသု ယံနိဿယံ ရူပံ, တံနိဿယော ဧဝ ရသာဒီတိ။ **အညမညသဘာဝါနုပဂမေနာ**တိ လက္ခဏသင်္က
ရာဘာဝမာဟ။

ယသ္မာ ပစ္စယန္တရသဟိတောယေဝ စက္ခုပ္ပသာဒေ ရူပာဘိဟနနဝသေန ပဝတ္တတိ, န ပစ္စယန္တရရဟိတော,
တသ္မာ ရူပာဘိဃာတော ဟောတု ဝါ မာ ဝါ ဟောတု, ဇာတိသဘာဝေ သော ရူပဓမ္မောတိ ဒဿေတုံ **“ရူပာဘိဃာတာရ
ဟော”**တိ ဝုတ္တံ ယထာ “ဝိပါကာရဟသဘာဝ ကုသလာကုသလာ”တိ။ ဝိသယဝိသယီနံ အညမညံ အဘိမုခဘာဝေ အ
ဘိဃာတော ဝိယာတိ အဘိဃာတော, သော ရူပေ စက္ခုသ္မိံ, စက္ခုမှိ ဝါ ရူပဿ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **“ရူပေ, ရူပဿ
ဝါ အဘိဃာတော”**တိ။ တေနေဝါဟ “ယမှိ စက္ခုမှိ အနိဒဿနမှိ သပ္ပဋိဃမှိ ရူပံ သနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃံ
ပဋိဟညိ ဝါ”တိ (ဓ. သ. ၅၉၇), “စက္ခု အနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃံ ရူပမှိ သနိဒဿနမှိ သပ္ပဋိဃမှိ ပဋိဟညိ ဝါ”တိ
(ဓ. သ. ၅၉၈) စ အာဒိ။ ဧတ္ထ စ တံတံဘဝပတ္ထနာဝသေန စက္ခာဒီသု အဝိဂတရာဂဿ အတ္တဘာဝနိဗ္ဗတ္တကသာဓာရ
ဏကမ္မဝသေန ပုရိမံ စက္ခုလက္ခဏံ ဝုတ္တံ, သုဒူရသုခုမာဒိဘေဒဿပိ ရူပဿ ဂဟဏသမတ္ထမေဝ စက္ခု ဟောတူတိ
ဇာတံ နိဗ္ဗတ္တိတအာဝေဏိကကမ္မဝသေန ဒုတိယံ။ သေ နယော သေသေသုပိ။ အထ ဝါ သတိပိ ပဉ္စန္နံ ပသာဒဘာဝသာမ
ညေ သဝိသယာဝဘာသနသင်္ခါတဿ ပသာဒဗျာပါရဿ ဒဿနဝသေန ပုရိမံ ဝုတ္တံ, ပသာဒကာရဏဿ သတိ
ပိ ကမ္မဘာဝသာမညေ အတ္တနော ကာရဏဘေဒေန ဘေဒဒဿနဝသေန ဒုတိယံ။

ကာမတဏှာဟာတိ ကာမဘဝေ တဏှာ။ တထာ ရူပတဏှာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တဿ တဿ ဘဝဿ မူလကာရဏဘူ
တာ တဏှာ တသ္မိံ တသ္မိံ ဘဝေ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာယတနဝိသယာပိ နာမ ဟောတီတိ **ကာမတဏှာဟာဒီနံ ဒဋ္ဌုကာမတာဒိ
တေဟာရာရဟတာ** ဝုတ္တာ။ **ဒဋ္ဌုကာမတာ** တိ ဟိ ဒဋ္ဌုမိစ္ဆာ ရူပတဏှာတိ အတ္ထော။ တထာ သေသာသုပီတိ။ ဧတ္ထ
စ ဒဋ္ဌုကာမတာဒီနံ တံတံအတ္တဘာဝနိဗ္ဗတ္တကကမ္မာယူဟနက္ခဏတော သတိ ပုရိမနိဗ္ဗတ္တိယံ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ။ အ
သတိပိ တဿ မဂ္ဂေန အသမုဂ္ဃာတိတဘာဝေနေဝ ကာရဏန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယတော မဂ္ဂေန အသမုစ္ဆိန္နံ ကာရဏလာ
ဘေ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ ဝတ အတ္တနော ဖလဿ ကာရဏဘာဝူပဂမနတော ဝိဇ္ဇမာနမေဝာတိ ဥပ္ပန္နအတ္ထိတာပရိယာယေ
ဟိ ဝုစ္စတိ “အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေန္တော အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဗဟုလီကရောန္တော ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေ ပါပ
ကေ အကုသလေ ဓမ္မေ အန္တရာယေဝ အန္တရဓာပေတိ” (သံ. နိ. ၅.၁၅၇), “သန္တံ ဝါ အဇ္ဈတ္တံ ကာမစ္ဆန္ဒံ အတ္
ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ ကာမစ္ဆန္ဒောတိ ပဇာနာတိ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၈၂; မ. နိ. ၁.၁၁၅) စ ဧဝမာဒီသု။

ဧတ္ထာဟ – စက္ခာဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ ကိံ ဧကကမ္မုနာ ဥပ္ပတ္တိ, ဥဒါဟု နာနာကမ္မုနာတိ? ဥဘယထာပီတိ ဟောရာ
ဏာ။ တတ္ထ နာနာကမ္မုနာ တာဝ ဥပ္ပတ္တိယံ စက္ခာဒီနံ ဝိသေသေ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ ကာရဏဿ ဘိန္နတ္တာ။ ဧကက
မ္မုနာ ပန ဥပ္ပတ္တိယံ တေသံ ကထံ ဝိသေသောတိ? ကာရဏဿ ဘိန္နတ္တာယေဝ။ တံတံဘဝပတ္ထနာဘူတာ ဟိ တ
ဏှာ တံတံဘဝပရိယာပန္နာယတနာဘိလာသတာယ သယံ ဝိစိတ္တရူပာ ဥပနိဿယဘာဝေန တံတံဘဝနိဗ္ဗတ္တကက
မ္မဿ ဝိစိတ္တဘေဒတံ ဝိဒဟတိ။ ယတော တဒာဟိတဝိသေသံ တံ တထာရူပသမတ္ထတာယောဂေန အနေကရူပာပန္နံ
ဝိယ အနေကံ ဝိသိဋ္ဌသဘာဝံ ဖလံ နိဗ္ဗတ္တေတိ။ တထာ စ ဝက္ခတိ “ကမ္မမေဝ နေသံ ဝိသေသကာရဏ”န္တိ။ န စေတ္
ထ သမတ္ထတာဘာဝတော အညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ကာရဏဝိသေသေနာဟိတဝိသေသဿ ဝိသိဋ္ဌဖလနိဗ္ဗတ္တနယောဂ္ဂတာ
ဘာဝတော။ တထာ ဟိ သတိ ဧကဿပိ ကမ္မဿ အနေကိန္ဒြိယဟေတုတာဝိသေသယောဂံ ဧကမ္ပိ ကမ္မန္တိအာဒိနာ
ယုတ္တိတော အာဂမတောပိ ပရတော သယမေဝ ဝက္ခတိ။ တထာ စ ဧကဿေဝ ကုသလစိတ္တဿ သောဠသာဒိဝိပါကစိ
တ္တနိဗ္ဗတ္တိဟေတုဘာဝေ ဝုစ္စတိ။ လောကေပိ ဧကဿေဝ သာလိဗီဇဿ ပရိပုဏ္ဏာပရိပုဏ္ဏတဏ္ဍုလဖလနိဗ္
ဗတ္တိဟေတုတာ ဒိဿတိ။ ကိံ ဝါ ဧတေန ယုတ္တိစိန္တာယ, န စိန္တိတဗ္ဗမေဝေတံ။ ယတော ကမ္မဝိပါကော စက္ခာဒီနိ
ကမ္မဝိပါကော စ သဗ္ဗာကာရတော ဗုဒ္ဓါနံယေဝ ကမ္မဝိပါကဉာဏဖလယုတ္တာနံ ဝိသယော, န အညေသံ အတက္ကာဝစရ
တာယ။ တေနေဝ စ ဘဂဝတာ “ကမ္မဝိပါကော အစိန္တေယျော န စိန္တေတဗ္ဗော, ယော စိန္တေယျ ဥမ္မာဒဿ ဝိ

ဃာတဿ ဘာဂီ အဿာ''တိ (အ. နိ. ၄.၇၇) အာဒီနံ ဒဿေတ္ဝာ ပဋိက္ခိတ္တံ။ **အာဝိဋ္ဌနံ ပုဂ္ဂလဿ ဝိညာဏ ဿ ဝာ** တံနိန္နဘာဝပ္ပတ္တိယာ ဟေတုဘာဝေါ။

သဗ္ဗေသ န္တိ ပဒဿ ပကရဏတော ဟရိသေသတော ဝ လဗ္ဘမာနံ အတ္ထဝိသေသံ အဇာနန္တော ယထာရုတဝ သေနေဝ အတ္ထံ ဂဟေတွာ **''ကော တ္တေ ဝိသေသော''** တိအာဒိနာ စောဒေတိ။ ဣတရော တေဇာဒီနံ ပစ္စေကံ အဓိက ဘာဝေ ဝိယ ဒွိဝိန္နံ တိဏ္ဏံ ဝ အဓိကဘာဝေပိ ယထာဝုတ္တာဓိကဘာဝေနေဝ ကေကာဒိဝသေန လဗ္ဘမာနာယ ဩမတ္တ တာယပိ ကာယပ္ပသာဒေ န ဟောတီတိ ဝိညာယမာနတ္တာ ပကရဏတော ဟရိသေသတော ဝ စတုန္နမ္ပိ ဘူတာနံ သမ ဘာဝေန ကာယော ဟောတီတိ အယမတ္ထော သိဒ္ဓေါတိ သဗ္ဗ-သဒ္ဒေါ ဣဓ သမဘာဝဒီပကောတိ ဒဿေတုံ **''ဣဒံ ပနာ''**တိအာဒိမာဟ။ **ဣမမတ္ထံ ဒီပေတီ** တိ စ ယထာဝုတ္တေန ဉာယေန ''သဗ္ဗေသ''န္တိ ဝစနတော အယမတ္ထော လဗ္ဘတိ, န တဿ တစကတ္တာတိ ဒဿေတိ။ တေနေတဟ **''အနုဝတ္တ။ပေ။ ဝသေန ဝုတ္တတ္တာ''** တိ။ ကေဒေသာဓိက ဘာဝနိတရဏေနေဝ ဟိ ဧကဒေသောမတ္တတာနိတရဏမ္ပိ ဝိညာယတီတိ။ **ဧကဒေသော** အဝယဝေါ။ စတုဓာတုသမုဒာယနိ ဿယဿ ဟိ ပသာဒဿ တဒေကဓာတုအဓိကတာ အဝယဝဓိကတာ ဟောတီတိ။

''ပုရိမာ စေတ္ထ ဒွေဝပိ တဒိနော နိကာယန္တရိယာ''တိ ဝဒန္တိ။ အာလောကာဒိသဟကာရီကာရဏသဟိတာနံယေဝ စက္ခာဒီနံ ရူပာဒိအဝဘာသနသမတ္ထတာ ဝိဝရဿ စ သောတဝိညာဏုပနိဿယဘာဝေ ဂုဏောတိ တေသံ လဒ္ဓိတိ အ ဓိပ္ပာယေန **''တံတံဘူတဂုဏေဟီ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တေဇာဒီနံ ဝိယ ဝိဝရဿ ဘူတဘာဝတဘာဝတော **''ယထာယောဂ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ အထ ဝ ရူပာဒယော ဝိယ ဝိဝရမ္ပိ ဘူတဂုဏောတိ ပရာဓိပ္ပာယံ ဒဿေန္တော **''တံတံဘူတဂုဏေဟီ''**တိ အာဟ။ တေဇဿ ပန အာလောကရူပေန, အာကာသသင်္ခါတဿ ဝိဝရဿ သဒ္ဒေန, ဝာယုဿ ဂန္ဓေန, ဥဒကဿ ရသေန, ပထဝိယာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေနာတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ **''ယထာယောဂံ တံတံဘူတဂုဏေဟီ''**တိ ဝုတ္တံ သိယာ။ **ရူပာ ဒိဂ္ဂဟဏေတိ** ရူပာဒိဝိသယေ စက္ခုဝိညာဏာဒိကေ နိပ္ဖာဒေတဗ္ဗေတိ အတ္ထော။ **ဥပကရိတဗ္ဗတော** တိ သဟကာရီ ကာရဏဘူတေဟိ ယထာဝုတ္တဘူတဂုဏေဟိ စက္ခာဒီနံ သကိစ္စကရဏေ ဥပကရိတဗ္ဗတော။ **သဘာဝေန သုယျမာနသ္သ သာ**တိ ကေနစိ အနုစ္စာရိယမာနဿေဝ လဗ္ဘမာနတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဃဋ္ဋနံ ပန ဝိနာ တယုသဒ္ဒေါပိ နတ္ထီတိ။ အထ ဝ တယုမ္ဟိ သဒ္ဒေါ သဘာဝေန သုယျတီတိ အာပေ ရသော မခုရောတိ စ တဿ လဒ္ဓိယေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဒုတိယတဒိသွ သပိ နိဂ္ဂဟော ဟောတိ** တဿပိ တေဇာဒိဂုဏာ ရူပာဒယောတိ ဧဝံလဒ္ဓိကတ္တာ။

ရူပာဒိဝိသေသဂုဏေဟီတိ ရူပာဒိဝိသေသဂုဏယုတ္တေဟိ။ **တေဇ။ပေ။ တယူဟီ**တိ သဟာကာသေဟိ တေဇာဒိပရ မာဏူဟိ။ **ကပ္ပာသတော ဝိသဒိသာယာ** တိ ကပ္ပာသပထဝိတော ဝိသေသယုတ္တာယ တတော အဓိကသာမတ္ထိယယုတ္တာ တာယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **တဿာယေဝ** တိ ကပ္ပာသပထဝိယာယေဝ။ ယသ္မာ သာ ဝိဇ္ဇမာနာနိပိ အဝိသေသဘူတာနိ အတ္တိတိ ဂဟေတုံ အသက္ကုဏေယျဘာဝေန အဘိဘဝိတွာ ဌိတာ, တသ္မာ တဿာယေဝ ဂန္ဓော အဓိကတရော ဘဝေယျာတိ အတ္တော။ အယဥ္စ သဗ္ဗော ဥတ္တရော ''တဿ တဿ ဘူတဿ အဓိကတာယာ''တိအာဒိနာ **အဋ္ဌကထာယံ** (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၆၀၀) ဝုတ္တတ္တာ တထာဂတာနံ တဒံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဝဒန္တဿ ကဏာဒဿ ဝသေန ဝုတ္တော။ ''အတ္တနော ပန မတေန ကဏာဒကပိလာဒယော ကေဝလံ ပထဝဒိဒ္ဒဗ္ဗမေဝတိအာဒိ လဒ္ဓိ။ ကဏာဒ သာသနာယ အဓိမုတ္တာနံ သာသနေ အနဝကဌ္ဌာနံ ကေသဉ္စိ အယံ တဒေ''တိ စ ဝဒန္တိ။ **တေဿျဘာယဿာ** တိ အာ သဝဂန္ဓတော ကပ္ပာသဂန္ဓော အဓိကော သီတုဒကဝဏ္ဏတော ဥဏှောဒကဝဏ္ဏော စ အဓိကောတိ တေဿ ဉာဘယဿ။ တေဇာဒိအဓိကေသု စ သမ္ဘာရေသု ရူပာဒီနံ ဝိသေသဿ အဒဿနတော န ရူပာဒယော တေဇာဒီနံ ဝိသေသဂုဏောတိ သိ ဒ္ဓန္တိ အာဟ **''တဒဘာ။ပေ။ တ္တိတာ''** တိ။ တေန န ရူပံ တေဇဿ ဝိသေသဂုဏော ကေန္တတော တေဇာဒိကေ သမ္ဘာရေ ဝိသေသေန အဒဿနတော, ယော ယဿ ဝိသေသဂုဏော, န သော တဒဓိကေ သမ္ဘာရေ ကေန္တတော ဝိသေသေန ဒိဿ သတိ ယထာ ပထဝီအဓိကေ သမ္ဘာရေ အာပေဓာတူတိ ဒဿေတိ။ ဧဝံ သေသေသုပိ ယထာယောဂံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ကော ပန တဒေ နာနာကလာပေ**တိ သဘာဝတော နာနတ္တာဘာဝေပိ မူလကာရဏနာနတ္တဝသေန အတ္ထိ ကောစိ ဝိသေသော အသင်္ဂှာတေတိ ဒဿေတိ, ယတော ပရမရဏာဒိကိရိယာသမတ္ထတာ နေသံ ကေသဉ္စိယေဝ ဒိဿတီတိ။

ဧကမ္ပိ တိ ပိ-သဒ္ဒေန အနေကသ္မိံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ ပဉ္စာယတနိကတ္တဘာဝေ ပတ္တနာ ယာ ဒဠှကာမတာဒိဘာဝေန ဝုတ္တာ, တာယ နိပ္ဖန္နံ။ တေန ကာရဏဝိသေသေန ဖလဝိသေသမာဟ။ **န ဟီ**တိအာဒိနာ ဝု တ္တမေဝတ္ထံ သမတ္ထယတိ။ **တန္တိ** ကမ္မံ။ **ဝိသေသေနာ**တိ အတ္တနော ကာရဏေန အာဟိတာတိသယေန ။ တေနေဝ

သောတဿ န ဟောတိ ပစ္စယော, တတော အညေနေဝ ပန ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တေန အနေကသဘာဝေန ကာရဏေန အာဟိတဝိသေသံ ဧကမ္ပိ ကမ္မံ အနေကသဘာဝံ ဖလံ နိပ္ဖာဒေတုံ သမတ္ထံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ဣအနိ ကမ္မဿ ဝုတ္တပ္ပကာရဝိသေသာဘာဝေ ဒေါသမာဟ **“ဣန္ဒြိယန္တရာဘာဝပ္ပတ္တိတော”** တိ။ တဿတ္ထော – ကာရဏဝိသေသာဘာဝေ ဖလဝိသေသဿ အသမ္ဘဝတော ယံ ဝိသေသယုတ္တံ ကမ္မံ စက္ခုဿ ကာရဏံ, တဿ တတော အညဝိသေသာဘာဝေ တဒညိန္ဒြိယုပ္ပာဒကတာပိ န သိယာတိ သောတိန္ဒြိယာဒီနံ တတော အနုပ္ပတ္တိ ဧဝ သိယာ။ ဧဝမိတရတ္ထာပိ။ **ဝိသေသောတိ** စေတ္ထ ကမ္မဿ တံတံဣန္ဒြိယုပ္ပာဒနသမတ္ထတာ အဓိပ္ပေတာ, သာ စ ပုဗ္ဗေ ဒဿိတသဘာဝတောဝ။

အနေကာဟိ မဟဂ္ဂတစေတနာဟိ ဧကာယ တ ပရိတ္တစေတနာသဟိတာယ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ကဋတ္တာရူပာနံ နိဗ္ဗတ္တိတိ န သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ **“သဗ္ဗေသံ။ပေ။ ဝိညာယတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ ဣအနိ တမေဝ အသက္ကုဏေယျတံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **“နာနာစေတနာယာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တဿာယံ သင်္ခေပတ္ထော – **“ပဋိသ။ပေ။ ပစ္စယော”**တိ ဧတ္ထ ယဒိ နာနာကမ္မဝသေန ဣန္ဒြိယာနံ ဥပ္ပတ္တိ အဓိပ္ပေတာ, ဧဝံ သတိ မဟဂ္ဂတကမ္မေန စ ကာမာဝစရကမ္မေန စ တံတံပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ကဋတ္တာရူပံ ဥပ္ပန္နံ သိယာ, န စေတံ ယုတ္တံ ''မဟဂ္ဂတစေတနာ ကမ္မပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၂.၇၈) ဝုတ္တတ္တာ။ နာပိ တံတံဘဝနိယတရူပိန္ဒြိယေဟိ ဝိကလိန္ဒြိယတာ ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဩပပာတိကယောနိယံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ယုတ္တာ။ အထ မဟဂ္ဂတာဟိ ဧဝ နာနာစေတနာဟိ နိဗ္ဗတ္တံ, န စေကာ ပဋိသန္ဓိ အနေကကမ္မနိဗ္ဗတ္တာ ဟောတိ။ နိစ္ဆိတဥပ္ပတ္တိဟိ သာကေတပဥ္စဟာနာတိ။ ဧဝံ ဧကေန မဟဂ္ဂတကမ္မုနာ စက္ခုန္ဒြိယသောတိန္ဒြိယာဒယော ဥပ္ပတ္တိဥပကေန ဣမိနာ ဝစနေန ပရိတ္တကမ္မုနာပိ ဧကေန ယထာရဟံ အနေကေသံ ဣန္ဒြိယာနံ ဥပ္ပတ္တိ သိဒ္ဓါတတိ ဝုတ္တံ **“သိဒ္ဓမေကေန ကမ္မေန အနေကိန္ဒြိယုပ္ပတ္တိ ဟောတီ”** တိ။

သမ္ပတ္တောယေဝ နာမ သမ္ပတ္တိကိစ္စကရဏတောတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတုံ **“ပဋိ။ပေ။ နကတော”**တိ ဝုတ္တံ။ အတိသုခုမဘာဝတော မံသစက္ခုအကေစရေန ရူပာယတနေန သမန္နာဂတသင်္ဃာတဝုတ္တိတာယ စ **“တယု ဝိယာ”**တိ ဝုတ္တံ။ **စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ သဒ္ဒာယတနံ သောတဝိညာဏဿ ကအစိပိ အာရမ္မဏပစ္စယော န သိယာ** ဓာတုပရမ္ပရာယ ဃဋ္ဋေန္တဿ ဥတုသမုဋ္ဌာနတ္တာ။ တေနာဟ **“န ဟိ။ပေ။ ပဇ္ဇတီ”** တိ။ **ပဋ္ဌာနေ** (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၂) စ ''သဒ္ဒာယတနံ သောတဝိညာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။

နနု စိရေန သုယျန္တီ တိ ဒူရေ ဌိတာနံ လဟုကံ သဝနံ နတ္ထိ, တေသမ္ပိ တ လဟုကံ သဝနေန ဒူရာသန္နဘာဝတနံ ဝိသေသော န သိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **န , ဒူ။ပေ။ တော**တိ န ဒူရေ ဌိတေဟိ ရဇကာဒိသဒ္ဒာ စိရေန သောတဝိညာဏေန သုယျန္တိ, သစေ သဝနူပစာရေ သော သဒ္ဒော ဒူရေ အာသန္နေ စ ဌိတာနံ ယထာဘူတေ အာပာထဂတေ သဒ္ဒေ မနော ဝိညာဏသင်္ခါတတော ဂဟဏဝိသေသတော စိရေန သုတော သီဃံ သုတောတိ အဘိမာနောတိ အတ္ထော။ တေမေဝတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေန္တော **“ယထာ ဟီ”**တိအာဒိမာဟ။ **နိစ္ဆယ။ပေ။ အဘိမာနော ဟောတိ,** သောတဝိညာဏပ္ပဝတ္တိ ပန ဉာဘယတ္ထာပိ သမာနာ, ယသ္မာ **သော ပန သဒ္ဒော။ပေ။ အာဂစ္ဆတီ** တိ။ ယဒိ ဓာတုပရမ္ပရာယ သဒ္ဒော နပ္ပဝတ္တတိ, ကထံ ပဋိဃောသာဒီနံ ဥပ္ပတ္တီတိ အာဟ **“ဒူရေ။ပေ။ ပစ္စယော ဟောတီ”** တိ။ **ဥပ္ပတ္တိဝသေန အာဂတာနီ** တိ ဧတေန ရူပဓမ္မာပိ ယတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇန္တိ, န ဒေသန္တရံ သင်္ကမန္တီတိ ဒဿေတိ။ **ဃဋ္ဋနသဘာဝနေတ**တိ တေသံ ဘူတာနံ သဒ္ဒသမုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝမာဟ။ **သောတပဒေသဿာ** တိ သောတဒေသဿ, သောတဒေသေ ဌိတဿာတိ အတ္ထော။

စက္ခုမတော ပုဂ္ဂလဿ အဇ္ဈာသယဝသေနာ တိ စိတ္တဝိစိတ္တရူပာယတနေ ယေဘုယျေန သတ္တာနံ စက္ခုဒ္ဒွါရိကဇဝနဿ အနုကမ္ပနဝသေန ပဝတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကဏ္ဏကူပစ္ဆိဒ္ဒေယေဝ ပဝတ္တနတော** တိ ဧတေန အဓိဋ္ဌာနတော ဗဟိဒ္ဓါ ဣန္ဒြိယံ ပဝတ္တတီတိ တဒံ ပဋိသေဓေတိ။ အဓိဋ္ဌာနဒေသေ ဧဝ ဟိ ဣန္ဒြိယံ ဝတ္တတိ တတ္ထ ကိစ္စာဒိပ္ပယောဂဒဿနတော။ သတိပိ ပနဿ ဗဟိဒ္ဓါ ဝုတ္တိယံ န ဝိသယဂ္ဂဟဏေ သမတ္ထတာ, အညထာ အဓိဋ္ဌာနပိဒဟနေပိ ဝိသယဂ္ဂဟဏံ ဘဝေယျာတိ။ **အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏဟေတုတော စာ** တိ ကဏ္ဏကူပစ္ဆိဒ္ဒေယေဝ ဌတွာ တ အာရမ္မဏကရဏဿ ဝိညာဏဿ တ ဟေတုဘာဝတော။

တဗ္ဗောဟာရေနာ တိ ဂန္ထဂန္ထဂ္ဂဟဏသ္သ သဟစရိတာယ ဂန္ထောပိ တထာ ဝုတ္တောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဂန္ထော ပစ္စယော**တိ ဂန္ထော သဟကာရီပစ္စယောတိ အတ္ထော။ ခေဋ္ဌာဒိကော ပစ္စယောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တထာ ပထဝီ**တိ သဟကာရီပစ္စယန္တရဘူတာ အဇ္ဈတ္တိကဇာဟိရာ ပထဝီ အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏေ ပစ္စယောတိ အတ္ထော။ **အာဓာရဘူတာ**တိ တေဇောတယောဓာတူနံ အာဓာရဘူတာ။ **နိသ္သယဘူတာန** န္တိ နိသ္သယမဟာဘူတာနံ အာပောတေဇောတယောဓာတူနံ။ **သဗ္ဗအ** တိ ဥပ္ပိဋ္ဌနကာလေ စ အနုပ္ပိဋ္ဌနကာလေ စ။ **တတ္ထာ** တိ စတုရာသီတိပဘေဒေ ဥပရိမကာယသဍ္ဍာတေ ရူပသမူဟေ။ **ဝိနိဗ္ဘုဇ္ဇိတုံ အသက္ကုဏေယျာန** န္တိ ဣဒံ စက္ခုဒသကံ ဣဒံ ကာယဒသကံ ဣဒံ ဘာဝဒသကန္တိ ဓေဝံ ကလာပတောပိ ဝိနိဗ္ဘုဇ္ဇိတုံ အသက္ကုဏေယျာနံ။

၆၁၆. **ဒီဃာဒီနံ ဖုသိတ္ဝတ ဇာနိတဗ္ဗတော** တိ ဣဒံ ဒီဃာဒီနံ န ကာယဝိညာဏဂေစရတ္တာ ဝုတ္တံ, ဒီဃာဒိတေဟာရရူပာဒီနံ ပန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတ္ဝတ ကာယဝိညာဏဝီထိယာ ပရတော ပဝတ္တေန မနောဝိညာဏေနပိ ဇာနိတဗ္ဗတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ဒီဃာဒိသန္နိဝေသ** န္တိ ဒီဃာဒိသန္နိဝေသဝန္တံ။ **ကေသိဉ္စိ ဣတရသ္သ အဘာဝ** တိ ဆာယာတပာနံ အာလောကန္ဓကာရာနဥ္စ အသဟဋ္ဌာယိတံ အာဟ။ ကထံ ပန အာလောကော အန္ဓကာရံ ဝိဓမတီတိ? ''အာလောကပ္ပဝတ္တိသမာနကာလံ အန္ဓကာရသဘာဝေန ပဝတ္တမာနံ ဝဏ္ဏာယတနံ ဘိဇ္ဇတိ။ အန္ဓကာရသ္သ နိသ္သယော ဟုတ္ဝတ ပဝတ္တမာနာနိ ဘူတာနိ ကမေန တထာရူပသ္သ ဝဏ္ဏာယတနသ္သ နိသ္သယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တီ''တိ ကေစိ။ သဟ အန္ဓကာရေန တန္နိသ္သယဘူတာနံ နိရောဓသမနန္တရံ တံသန္တတိယံ တာဒိသေ ပစ္စယသန္နိဟိတေ အာလောကနိသ္သယဘူတာနံ ဥပ္ပတ္တိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ န ဟိ နိသ္သယမဟာဘူတေဟိ ဝိနာ အာလောကပ္ပဝတ္တိ အတ္ထိ, နာပိ အန္ဓကာရသင်္ခာတံ ဝဏ္ဏာယတနမေဝ နိရုဇ္ဈတိ တံနိသ္သယေဟိ ပယုဇ္ဇမာနကကေကလာပဘူတောဟာအရူပာနံ သဟေဝ နိရုဇ္ဈနတော။ ပဒီပသိခာမဏိရံသိယော ဝိယ ပထဝီဟာကာရရုက္ခာဒီနိ မုဋ္ဌိတ္ဝတပိ အန္ဓကာရော ပဝတ္တတီတိ ဝဒန္တိ။ မန္ဒံ ပန ဟာကာရာဒိအာဓာရရဟိတံ န သုဋ္ဌု ပညာယတိ, ဗဟလံ အာဓာရံ နိသ္သာယ ပဝတ္တတီတိ ယုတ္တန္တိ စ ဝဒန္တိ။

၆၂၀. **''အမနုသ္သသဒ္ဒော''** တိ ဧတ္ထ **အ**-ကာရော န မနုသ္သတာမတ္တနိဝတ္တိအတ္ထော သဒိသဘာဝဒီပနတာယ အနဓိပ္ပေတတ္တာ, မနုသ္သတော ပန အညတာနိဝတ္တိအတ္ထောတိ ဒဿေတုံ **''အမနုသ္သ။ပေ။ ဌာဒယောပီ''** တိ အာဟ။ **တထာ ကိတ္တေတဗ္ဗော** တိ ''ဝံသဖာလနသဒ္ဒော''တိအာဒိနာ ဝတ္ထုဝသေန ကိတ္တေတဗ္ဗော။

၆၃၂. **ကမ္မစိတ္တာဒိနာ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဥတုအာဟာရေ သင်္ဂဏှာတိ။ **တံတအာကာရာနီ**တိ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိအာကာရာနိ။ **ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ သမုဋ္ဌဟန္တီ** တိ အညမညပစ္စယာနိပိ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒီနိ ယေဘုယျေန ဣတ္ထိန္ဒြိယသဟိတေ ဧဝ သန္တာနေ သဗ္ဘာဝတ ဣတရတ္ထ စ အဘာဝတ ဣန္ဒြိယပဟေတုကာနိ ဝုတ္တာနိ။ **အညထာ**တိ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိအာကာရတော အညထာ, ဣတ္ထိန္ဒြိယာဘာဝေ တ။ **ဣတ္ထိဂ္ဂဟဏသ္သ စာ** တိ ဣတ္ထီတိ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ။ **တေသံ ရူပာန**န္တိ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိအာကာရရူပာနံ။ ယဒိ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိအာကာရရူပာနံ သဟကာရီကာရဏံ, အထ ကသ္မာ တသ္သ ဣန္ဒြိယာဒိပစ္စယဘာဝတော တေသံ န ဝုတ္တောတိ? နေဝ တံ သဟကာရီကာရဏံ, အထ ခော တေသံ တဗ္ဘာဝဘာဝိတာမတ္တေန တံ ကာရဏန္တိ ဝုစ္စတီတိ ဒဿေတုံ အာဟ **''ယသ္မာ ပနာ''** တိအာဒိ။

၆၃၃. လိင်္ဂံ ပရိဝတ္တမာနံ ပုရိမလိင်္ဂာဓာရဇာတိအနုရူပမေဝ ဟုတ္ဝတ ပရိဝတ္တတီတိ ကတ္ဝတ ဝုတ္တံ **''ပဋိသန္ဓိယံ ဝိယ ပဝတ္တေပီ''**တိ။ **ယသ္သ။ပေ။ နောတိ အာဒိဝစနတော** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ''ယသ္သ ဝာ ပန ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္သ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ နော''တိ (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၁၈၈) သင်္ဂဏှာတိ။

၆၃၅. ဒုတရဘာဝေန ကုစ္ဆိတာနံ အာသဝဓမ္မာနံ ပဝတ္တိဋ္ဌာနတာယ ပသာဒဝိသေသေ ဝိယ ဝိညတ္တိဝိသေသေပိ ကာယတေဟာရပ္ပဝတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဝိတ္ထမ္ဘနသဘာဝတာယ တယောဓာတုယာ ထမ္ဘနံ **''တယောဓာတုကိစ္စ''**န္တိ ဝုတ္ဝတံ။ ကိစ္စမ္ပိ ဟိ ဓမ္မာနံ သဘာဝတေယေတတိ။ ပထဝီဓာတုယာ အာကာရော ဝစီဝိညတ္တီတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၆၃၆. **ဝိတက္က။ပေ။ ဂဟိတာ**တိ ယထာဓိပ္ပေတတ္ထာဘိဗျဉ္ဇကာယ တစာယ သမုဋ္ဌာပနာဓိပ္ပာယပ္ပဝတ္တိ သန္နဓာယ ဝုတ္တံ။ တဒ ဟိ သာ တေဟိ ပရိဂ္ဂဟိတာ နာမ ဟောတီတိ။ ကေသ္သပိ အက္ခရသ္သ အနေကေဟိ ဇဝနေဟိ နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗတ္တာ တထာ နိဗ္ဗတ္တိယမာနတာယ အသမတ္ထသဘာဝတ္တာ န ဝိညာတဝိသေသာ န ဘိန္နာ တေတိ

အာဟ **“သ၀။ပေ။ ဘိန္နာ”** တိ။ **အဗျောကတ်ေ** တိ အနန္တရနန္တရာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေပိ အသံသဋ္ဌေ။ ‘‘ပဋ္ဌမစိတ္တ’’န္တိ အဝိသေသေန စုတိစိတ္တံ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယေန **“အညေသမ္ပိ စုတိစိတ္တံ။ပေ။ ဉာယတီ”** တိ ဝုတ္တံ။

အထ တ ‘‘ယေ စ ရူပာဝစရံ အရူပာဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတ္ွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ, တေသံ စဝန္တာနံ တေသံ ဝစီသင်္ခါ ရော နိရုဇ္ဈိဿတိ, နော စ တေသံ ကာယသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈိဿတီ’’တိ (ယမ. ၂.သင်္ခါရယမက.၈၈) ရူပာရူပဘဝူပပဇ္ ဇနကာနံ ကာမာဝစရစုတိစိတ္တဿပိ ကာယသင်္ခါရာသမုဋ္ဌာပနဝစနေန ခီဏာသဝေပိ **အညေသမ္ပိ။ပေ။ ဉာယ တီ”**တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ စ –

> ‘‘ယဿ ကာယသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈတိ, တဿ ဝစီသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈိဿတီတိ အာမန္တာ’’တိ (ယမ. ၂.သင်္ခါရယမက.၁၀၈),

> ‘‘ယဿ ကာယသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈတိ, တဿ စိတ္တသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈိဿတီတိ အာမန္တာ’’တိ (ယမ. ၂.သင်္ခါရယမက.၁၀၈) စ,

> ‘‘ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ တေသံ ကာယသင်္ခါရော စ န နိရုဇ္ဈတိ စိတ္တသင်္ခါရော စ န နိရုဇ္ဈိဿ တီ’’တိ (ယမ. ၂.သင်္ခါရယမက.၁၁၃) –

အာဒိဝစနတော စ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ပုရတော သောဠသမေန စိတ္တေန တတော ဩရိမေန တ သဒ္ဓိံ အဿာသပဿ သာသာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ သိဒ္ဓံ။ ယဒိ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယုံ, ‘‘ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ တေသံ ကာယသင်္ခါရော န နိရု ဇ္ဈတီ’’တိ န ဝဒေယ္ယ, ဝုတ္တဉ္စေတံ, တသ္မာ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ စုတိတော ပုရိမေန သတ္တရသမေန ဥပ္ပန္နာ အဿ သာသပဿာသာ စုတိယာ ဟေဋ္ဌာ ဒုတိယေန စိတ္တေန သဒ္ဓိံ နိရုဇ္ဈန္တိ။ တေန ‘‘ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ ကာ မာဝစရာနံ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ’’တိ စုတိစိတ္တဿာနန္တရပစ္စယဘူတဿပိ စိတ္တဿ ကာယသင်္ခါရာသမု ဋ္ဌာပနတာ ဝုတ္တာ။

အထ တ **ယဿ စိတ္တဿာ** တိ ယေန စိတ္တေန သဗ္ဗပစ္ဆိမော ကာယသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ စိတ္တံ ဝုတ္ တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, န ပစ္ဆိမစိတ္တဿ အနန္တရပစ္စယဘူတံ။ **အနန္တရာ**တိ ဟိ ကာယသင်္ခါရုပ္ပာဒနံ အန္တရံ ဝိနာ, ယတော ပစ္ဆာ ကာယသင်္ခါရုပ္ပာဒနေန အနန္တရိတံ ဟုတ္ွာ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ? ‘‘ဣတရေသံ ဝစီသင်္ခါရော စ နိရုဇ္ဈိဿတိ ကာယသင်္ခါရော စ နိရုဇ္ဈိဿတီ’’တိ (ယမ. ၂.သင်္ခါရယမက.၈၈) ဝုတ္တတ္တာ။ အ ညထာပစ္ဆိမစိတ္တတော ပုရိမတတိယစိတ္တသမင်္ဂီနံ ကာယသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အာပဇ္ဇတီတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗေသမ္ပိ စု တိစိတ္တဿ ရူပဇနကတာဘာဝေ အာဂမံ ဒဿေတ္ွာ ဣဒါနိ ယုတ္တိံ ဒဿေတုံ **“န ဟီ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဂဗ္ဘ ဘာဂမနာဒီ**တိ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန ဥဒကနိမုဂ္ဂအသညီဘူတကာလကတစတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပန္နရူပာရူပဘဝသမင်္ဂိနိရောဓသ မာပန္နဘာဝေ သင်္ဂဏှာတိ။

၆၃၇. အနေကေသံ ကလာပာနံ ဧကတော ဟုတ္ွာ ဧကဃနပိဏ္ဍဘာဝေန ပဝတ္တနတော ကလာပန္တရဘူတာနံ က လာပန္တရဘူတေဟိ သမ္ဗန္ဓဘာဝေ ဝုတ္တော။ ယတော တေသံ ဒုဝိညေယ္ယနာနတ္တံ, န ပန အဝိနိဗ္ဘုတ္တဘာဝ တော။ **တံတံဘူတဝိဝိတ္တတာ** တိ တေသံ တေသံ ဘူတာနံ ဝိဘတ္တဘာဝေ ကလာပန္တရဘူတေဟိ ဝိဘတ္တသဘာဝ တာ အသံကိဏ္ဏတာတိ အတ္ထော။ ယသ္မာ ပန ယထာဝုတ္တာ ဝိဝိတ္တတာ ရူပာနံ ဩသာနံ ဟောတိ, တသ္မာ **“ရူပပရိ ယန္တော”**တိ ဝုတ္တံ။ အထ တ တံတံဘူတသုညတာ။ ယေသဉ္ဟိ ပရိစ္ဆေဒေ အာကာသော, တေသံ ပရိယန္တတာယ တေဟိ သုညဘာဝတောတိ လက္ခိတဗ္ဗော။ တတောယေဝ စ သော ဘူတန္တရေဟိ ဝိယ တေဟိ အသမ္ဘဋ္ဌောတိ ဝုစ္စတီတိ။ **အညထာ**တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗေဟိ အသမ္ဘဋ္ဌဘာဝတဘာဝေ။

၆၃၈. **တံတံဝိကာရာဓိကရူပေဟီ**တိ တွေ ကထံ စမ္မသုဝဏ္ဏေသု မုဒုတာကမ္မညတာ လဗ္ဘန္တိ, နနု လဟုတာဒိဝိ ကာရာ ဧကန္တတော ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပေ ဧဝ ပဝတ္တနတော အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓေ န လဗ္ဘန္တီတိ? သစ္စမေတံ, ဣဓ ပန တံ သဒိသေသု တဗ္ဗောဟာရဝသေန ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ တူလပိစုအာဒီသု ဂရုဘာဝတဒိပေတူနံ ဘူတာနံ အဓိကဘာဝတဘာဝ

တော လဟုအာဒိတေဟာရော။ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗမ္မနိဿယရူပေ ဧဝ တ သန္ဓာယ **"တံတံဝိကာရာဓိကရူပေဟီ"**တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သဗ္ဗေ သဗ္ဗေသံ ပစ္စယာ** လဟုတာဒီနံ အညမညာဝိဇဟနတောတိ အဓိပ္ပာယော။

၆၄၁. **အာစယသဒ္ဒေနေတ** တိ နိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တအာစယသဒ္ဒေနေဝ။ ယော အာယတနာနံ အာဒိစယတ္တာ အာစယော ပုနပ္ပုနံ နိဗ္ဗတ္တမာနာနံ, သောဝ ရူပဿ ဥပရိစယတ္တာ ဥပစယောတိ အဓိပ္ပေတံ အတ္ထံ ဟဒ္ဒိယံ ယောဇေတွာ တ ဒဿေတုံ **"ဟဋ္ဌိယံ ပနာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဥပ-သဒ္ဒော ပဌမတ္ထော** "အနံ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဏိတုပညတ္တ"န္တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၄၅) ဝိယ။ **ဥပရိအတ္ထောစ** "သမ္မဋ္ဌေ ဥပသိတ္တေ စ, တေ နိသီဒိံသု မဏ္ဍပေ"တိအာဒီသု ဝိယ။ **အညထာ**တိ ဥပ-သဒ္ဒဿ ဥပရိအတ္ထဿေဝ ဂဟဏေ။

၆၄၃. **ဖလဝိပစ္စနပကတိယာ** တိ ဖလဝိပစ္စနသဘာဝေန။ **ဖလမေဝ တ ပကတီ**တိ အာယုသံဟာနာဒိနာ ဖလသဘာဝေန ဇရာနိဒ္ဒေသောတိ အတ္ထော။ တထာ ဟိ "ဖလူပစာရေန ဝုတ္တာ"တိ ဝုတ္တံ။ **သုပရိဏတရူပပရိပာကကာလေ** ဟာနိဒသကာဒီသု။

၆၄၅. **ကတ္တဗ္ဗသဘာဝတော** တိ မူလဖလာဒီနံ က္လဓာဓိပ္ပေတအာဟာရဝတ္ထုနံ မုခေန အသနာဒိကတ္တဗ္ဗသဘာဝတော။ ဝိသဘူတေ သဋ္ဌာတေ ဩဇာ မန္ဒာ ဟောတီတိ **သဝိသတ္တာဘာဝတော သုခုမတာ ဝုတ္တာ။ အင္ဂမင္ဂာနုသာရိနော ရသဿ သာရော**တိ ရသဟရဏိဓမနိဇာလာနုသာရေန သရီရာဝယဝေ အနုပ္ပဝိဋ္ဌဿ အာဟာရရသဿ အဗ္ဘန္တရာဟာရပစ္စယော သ္နေဟော, ယော လောကေ ရသဓာတူတိ ဝုစ္စတိ။

ဥပာဒါဘာဇနီယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နောဥပာဒါဘာဇနီယကထာဝဏ္ဏနာ

၆၄၆. "ဓကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတာ တယော မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဓကံ မဟာဘူတ"န္တိအာဒိဝစနတော (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၅၃) ဓကံ မဟာဘူတံ အဝသေသမဟာဘူတေ နိဿယတိ, တေဟိ ဥပာဒါရူပေန စ နိဿီယတီတိ အာဟ **"နိဿယတိ စ နိဿီယတိ စာ"** တိ။

၆၄၇. မဟာဘူတာနံ အညမညာဝိဇဟနတော ကေသ္မိံမ္ပိ ကလာပေ အနေကံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ အတ္ထီတိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသဘာဝေသုယေဝ အနေကေသုပိ အာရမ္မဏေသု အာဟာထဂတေသု အာဘောဂါဒိဝသေန ဓကံယေဝ ဝိညာဏုပ္ပတ္တိဟေတု ဟောတီတိ အယံ ဝိစာရော ဒဿိတော။ က္လတရေသုပိ ပန ယထာယောဂံ ဒဿေတဗ္ဗော။ တတ္ထ ရသာရမ္မဏံ တာဝ က္လန္ဒိယနိဿယံ အလ္လီယိတွာ ဝိညာဏုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝတော သတိပိ အနေကေသံ ရသာနံ အာဟာထဂမနေ ကေသ္မိံ ခဏေ ကေပ္ပကာရံယေဝ ယထာဝုတ္တနယေန ဇိဝှာဝိညာဏုပ္ပတ္တိဟေတု ဟောတိ, တထာ ဂန္ဓာရမ္မဏံ။ ရူပသဒ္ဒာရမ္မဏာနိ ပန က္လန္ဒိယနိဿယံ အသမ္ပတွာဝ ဝိညာဏုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝတော ယောဂ္ဂဒေသေ အဝဋ္ဌိတာနိ ယတ္တကာနိ သဟကာရီပစ္စယန္တရဂတံ ဥပကာရံ လဘန္တိ, တတ္တကာနိ ကေသ္မိံ ခဏေ ကေဇ္ဈံ အာရမ္မဏံ န ဟောန္တီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာနိ။ တထာ ဟိ သဒ္ဒေ နိဗ္ဗောသာဒိကော အနေကကလာပဂတော တထာ ဝဏ္ဏောပိ သိဝိကုဗ္ဗဟနနိယာမေန ဓကဇ္ဈံ အာရမ္မဏံ ဟောတီတိ။ တ္တောပိ စ အာဘုဇိတဝသေန အာရမ္မဏာဓိမတ္တတာဝသေန အနေကကလာပသန္နိပာတေပိ ကတ္ထစိ ဝိညာဏုပ္ပတ္တိ ဟောတိယေဝ။ **ပသာအဓိမတ္တတာ** ပိတ္တာဒိဝိဗန္ဓာဘာဝေန ပသာဒဿ တိက္ခတာ။ **ကထံ ပန စိတ္တဿာ** တိ စိတ္တသာမညတော ကေတ္တနယဝသေန ပုစ္ဆတိ။

၆၅၁. **တာဒိသာယာ**တိ ယာ ပစုရဇနဿ အတ္ထီတိပိ န ဂဟိတာ။ **သန္တိ** သမာနာ။ **ဝေန္တိ** ယထာသသမ္ဘာရဒက်ံ သသမ္ဘာရပထဝိယာ အာဗန္ဓကံ, ဓံ ပရမတ္ထဒက်ံ ပရမတ္ထပထဝိယာတိ ဒဿေတိ။ **တဒနုရူပပစ္စယေဟီ** တိ အတ္တနော အာဗန္ဓနာနုဂုဏေဟိ အာဗန္ဓိယမာနေဟိ သန္ဓာရဏာဒိကိစ္စေဟိ ပုရိမေဟိ စ ပထဝီအာဒီဟိ။ **အဖုသိတွတ ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ, အဖုသိတွတ အာဗန္ဓတီ**တိ က္လမိနာ ဖုသိတဗ္ဗဖုသနကဘာဝေ အာဟေဓာတုယံ နတ္ထီတိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝသေန ဥဘယဓမ္မတံ အာဟ။ အညမညံ နိဿယတာ **အညမညနိဿယတာ** ။ အထ တ အညမညတာ စ နိဿယတာ စ **အညမညနိဿယတာ**။ ယဒိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတူနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဘာဝေန ဝိနာ အညမညနိဿယတာ, ပထဝီအာဒီနံ ကက္ခဋ္ဌာဒိသဘာဝေ ဧဝ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဘာဝေတိ တဗ္ဗိရဟေန ကထံ တေသံ အာဟေဓာတုယာ နိဿယာဒိဘာဝေတိ အာဟ **"အဝိ

နိဗ္ဗာနဂုတ္တိသူ”တိအာဒိ။ **အညမညပစ္စယဘူတေသူ**တိ ဧတေန ဥပာဒါရူပံ နိဝတ္တေတိ။ အထ တ ပုဗ္ဗေ အင္ဂက ထာမိပ္ပာယေ ဌတွာ ဖောဌဗ္ဗာဖောဌဗ္ဗဓာတူနံ ဝိသိင်္ဂ အညမညနိဿယတံ ဝတွာ က္လာအနိ အတ္တနော အဓိပ္ပာယေ ဌတွာ အဝိသေသေန တံ ဒဿေန္တော အာဟ **“အဝိနိဗ္ဗောဂဂုတ္တိသူ”** တိအာဒိ။ တံယေဝ အဝိသိင်္ဂ အညမညနိဿယတံ ဒဋ္ဌဟံ ကတွာ ဒဿေန္တော **“နာပိ သဟဇာတေသူ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အဖုသနံ တာဝ ကေကလာပဂတတ္တာ န ဝိစာရေတဗ္ဗံ, ဖုသနံ ပန ကထန္တိ? ကေကလာပဂတတ္တာ ဧဝ။ ဝိသုံ သိဒ္ဓါနံယေဝ ဟိ ဝိသယမဟာဘူတာနံ ကာယပ္ပသာဒနိဿယဘူတေသု ဖုသနံ ဒိဿတိ။

ဈာယတီတိ ပရိပစ္စတိ။ **န ဥဏှဟာ ဟုတွာတ**တိ တေဿ ဥဏှဟသဘာတ ဟုတွာတတိ အယမတ္ထောတိ ကတွာ **“တေဇောသဘာဝတံယေဝ ပဋိက္ခိပတိ”** တိ ဝုတ္တံ။ ဥဏှဟပဋိပက္ခတ္တာ သီတဿ ဥဏှဟတာယ ပဋိက္ခေပေ သီတတာသင္ကာ သိယာတိ အာဟ **“န သီတတ္တံ အနုဇာနာတိ”** တိ။ တေဇောသဘာဂတံယေဝ တ သီတတာယပိ ဒဿေတုံ **“န သီတတ္တံ အနုဇာနာတိ”** တိ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ **“တေဇော ဧဝ ဟိ သီတ”**န္တိ။ မန္ဒေ ဟိ ဥဏှဟဘာဝေ သီတဗုဒ္ဓိတိ **တေဇော ဧဝ ဟိ သီတံ**။ ကထံ ပနေတံ ဝိညာယတီတိ? သီတဗုဒ္ဓိယာ အဝဝတ္ထိတဘာဝတော ဟရာဟရံ ဝိယ။ တထာ ဟိ အာတပေ ဌတွာ ဆာယံ ပဝိဋ္ဌာနံ သီတဗုဒ္ဓိ ဟောတိ, တတ္ထေဝ ပထဝိဂဗ္ဘတော နိဂ္ဂတာနံ ဥဏှဟဗုဒ္ဓိတိ။ ယဒိ တေဇော ယေဝ သီတံ, ဥဏှဟဘာဝေန သဒ္ဓိံ သီတဘာဝေပိ ကေသိံ့ ကလာပေ ဥပလဗ္ဘေယျာတိ အာဟ **“သီတုဏှဟာနဉ္စ**ာ”**တိအာဒိ။ ဥဏှဟသီတကလာပေသု သီတုဏှဟာနံ အပ္ပဝတ္တိ။ **ဒွဝိန္နံ။ပေ။ ယုဇ္ဇတိ,** န အာဟေဓာတုတယောဓာတူနံ သီတဘာဝေတိ အဓိပ္ပာယော။ အာဟေဓာတုယာ ဟိ တယောဓာတုယာ သီတဘာဝေ ဥဏှဟဘာဝေန သဒ္ဓိံ ကေသိံ့ ကလာပေ သီတဘာဝေ လဗ္ဘေယျ, န ပန လဗ္ဘတိ။ န စေတ္ထ အာဟေဓာတုအဓိကေ တယောဓာတုအဓိကေ တ ကလာပေ သီတဘာတေတိ သက္ကာ ဝိညာတုံ တာဒိသေပိ ကတ္ထစိ ကလာပေ အလဗ္ဘမာနတ္တာ သီတဘာဝဿာတိ။ ခရတာဒိသဘာတမိကဿ ဘူတသင်္ဃာတဿ ဒဝတာဒိသဘာတမိကတာပတ္တိ **ဘာဝညထတ္တံ** ။ တံ ပန ယထာ ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ **“ပစ္စ။ပေ။ ပ္ပတ္တိ”** တိ အာဟ။

၆၅၂. ကေန္တနစိတ္တသမုဋ္ဌာနာဒီ တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကေန္တအနုပာဒိန္နုပာအနိယာဒိံ သင်္ဂဏှဟာတိ။ **ပုရိမာနမ္ပိ** တိ ‘‘ယံ တ ပနညမ္ပိ’’တိ တေသမ္ပာ ဝစနတော ပုရိမာနံ အနုပာဒိန္နာနံ သဒ္ဒါယတနကာယဝိညတ္တိအာဒီနံ နစိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ စက္ခာယတနသောတာယတနာဒီနံ။ **နကမ္မဿကတတ္တာဘာတဒိက** န္တိ နကမ္မဿကတတ္တာဘာဝံ နစိတ္တသမုဋ္ဌာနဘာဝန္တိ ဝေမာဒိကံ။ **ကေန္တာကမ္မဇာဒီသူ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကေန္တာစိတ္တဇံ ဂဏှဟာတိ။ **တာ** ဇရတာ အနိစ္စတာ။ **အနေကန္တေသု န ဂဟိတာ** တိ ကေန္တတော အကမ္မဇေသု သဒ္ဒါယတနာဒီသု အစိတ္တဇေသု စ စက္ခာယတနာဒီသု ဂဟေတွာ စတုသမုဋ္ဌာနိကတ္တာ အနေကန္တေသု ရူပာယတနာဒီသု န ဂဟိတာတိ အတ္ထော။

၆၆၆. အနိပ္ဖန္နတ္တာ တိ အညံ အနပေက္ခိတွာ သဘာဝတော အသိဒ္ဓတ္တံ။ **တဿာ** တိ ဝိညတ္တိဒွယဿ။

နောဥပာအာဘာဇနီယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၆၆. ‘‘သဗ္ဗံ ရူပံ မနသာ ဝိညာတ’’န္တိ ဝစနတော ယဒိ ဝိညာတတော အညံ ဒိဋ္ဌာဒိ န ဟောတီတိ ‘‘ကတမံ တံ ရူပံ ဒိဋ္ဌ’’န္တိအာဒိနာ ပုစ္ဆာ န ကတာ, ဧဝံ သန္တေ စတုက္ကဘာတေ ကထန္တိ အနုယောဂံ မနသိ ကတွာ အာဟ **“ဒဿနာဒိဂ္ဂဟဏဝိသေသတော”**တိ။ ဒဿနံ သဝနံ မိနိတွာ ဇာနနံ ဝိဇာနနဉ္စာတိ တေသမ္ပာ **ဒဿနာဒိဂ္ဂဟဏဝိသေသတော** ။ ဧတေန ကပာကဘေဒေန ဂဟေတဗ္ဗဘေဒေတိ ဒဿေတိ။ က္လာအနိ သမုခေနပိ ဂဟေတဗ္ဗဘေဒေ လဗ္ဘတီတိ ဒဿေတုံ **“ဒိဋ္ဌာ။ပေ။ ဘာဝတော”** တိ ဝုတ္တံ။

ပဉ္စကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၆၉. တဒိဒံ နယကရဏံ ဆဗ္ဗိဓာဒီသု တီသု သင်္ဂဟေသု ယောဇိတံ။

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ

၉၇၅. ကေန္တတော နီဝရဏတ္တာ မိဒ္ဓဿ ''နတ္ထိ နီဝရဏာ''တိ ဝစနေန ဂဟဏန္တိ ဒဿေတုံ **''မိဒ္ဓဿပိ နီဝရဏဿာ''**တိ ဝုတ္တံ။ **န စ ရူပံ ပဟာတဗ္ဗံ** နိပ္ပရိယာယပ္ပဟာနဿ ဣဓ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ တွေ့ ကေစိ ''နာမကာယရူပကာယဂေလညသဘာဝတော ဒုဝိဓံ မိဒ္ဓံ။ တတ္ထ ပုရိမံ 'နီဝရဏာ'တိ ဝစနေန ဝုတ္တံ, ဣတရံ ရူပသဘာဝ''န္တိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ ယံ တံ အရူပတော အညံ မိဒ္ဓံ ပရိကပ္ပိတံ, တမ္ပိ နီဝရဏံ မိဒ္ဓသဘာဝတော ဣတရံ မိဒ္ဓံ ဝိယာတိ ပရိကပ္ပိတမိဒ္ဓဿပိ န သက္ကာ နီဝရဏဘာဝံ နိဝတ္တေတုန္တိ တေသံ ဝစနဿ နီဝရဏပ္ပဟာနဝစနေန ဝိရောဓံ ဒဿေန္တော **''န စ ရူပကာယ''**န္တိအာဒိမာဟ။ အထ တ ခီဏာသတနံ သောပ္ပနသဘာဝတော သောပ္ပဿ စ မိဒ္ဓဟေတုကတ္တာ အတ္ထိ မိဒ္ဓရူပန္တိ တဒံ သန္ဓာယ ဥတ္တရမာဟ **''န စ ရူပကာယဂေလည''**န္တိအာဒိနာ။ တတ္ထ မိဒ္ဓမေဝ သောပ္ပဟေတူတိ နာယံ အဝဓာရဏာ ဣစ္ဆိတာ, သောပ္ပဟေတု ဧဝ မိဒ္ဓန္တိ ပန ဣစ္ဆိတာတိ မိဒ္ဓတော အညောပိ သောပ္ပဟေတု အတ္ထိ, ကော ပန သော? ရူပကာယဂေလညံ။ န စ ရူပ။ပေ။ ဝစနတောတိ ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဝစီဃောသာဒီတိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဟုံကာရာဒိသဒ္ဒော သင်္ဂယှတိ။ အင်္ဂုလိဖောဋ္ဌာဒိသဒ္ဒော ဥတုသမုဋ္ဌာနောယေဝ, စိတ္တပစ္စယော ပန ဟောတိ။ **ရူပဘာဝမတ္တာနီ** တိ ဇရာမရဏသဘာဝတနံ ရူပာနံ တံမမ္မမတ္တာနိ, တတော ဧဝ န ဇာတိ အာဒိဓမ္မဝန္တာနီတိ အာဟ **''န သယံ သဘာဝဝန္တာနီ''** တိ။ ယထာ ဇရာ အနိစ္စတာ စ ရူပဘာဝမတ္တံ, ဧဝံ ဇာတိပီတိ ဇာတိယာ ရူပဘာဝမတ္တတာယ ဥပသံဟရဏတ္တော **တထာ**-သဒ္ဒော။

တေသံ ရူပဓမ္မာနံ။ သင်္ခါတာဒိ-သဒ္ဒော ဝိယ **အဘိနိဗ္ဗတ္တိတ** -သဒ္ဒောပိ ဝတ္တမာနကာလိကောပိ ဟောတီတိ **''အဘိနိဗ္ဗတ္တိယမာနဓမ္မက္ခဏသ္မိ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဧဝမပီ**တိ ယဒိပိ ဇိရဏဘိဇ္ဇနဘာဝ ဇိရဏာဒိသဘာဝတနံ ဓမ္မာနံ ဇနကပစ္စယကိစ္စာနုဘာဝက္ခဏေ အဘာဝတော တပ္ပစ္စယဘာဝတေဟာရံ အဘိနိဗ္ဗတ္တိတေဟာရဋ္ဌ န လဘန္တိ, ဧဝမ ပိ တေသံ ဥပာဒိန္နတာ ဝတ္တဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ''ဇရာမရဏံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္န''န္တိ ဝစနတော တဿ ပရိယာယတံ ဝိဝရတိ **''တေသံ ဥပ္ပာဒေ သတိ''** တိအာဒိနာ။

ယဒိ ဧဝန္တိ ယဒိ နိဿယပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိကာ ဇာတိအာဒယော, ဧဝံ သတိ။ ''မဟာဘူတာနံ ဥပာဒာယရူပ''န္တိ ဝစနတော ဘူတနိဿိတေသု ကေဝလော ဥပာဒာယတေဟာရောတိ ဥပာဒာယေ နိဿိတာပိ အပရေန ဥပာဒာယ-သဒ္ဒေန ဝိသေသေတ္တတ ဝတ္တဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယေန **''ဥပာဒာယုပာဒာယဘာဝေ အာပဇ္ဇတီ''** တိ အာဟ။ ကာရဏကာရဏေပိ ကာရဏေ ဝိယ တေဟာရော ဟောတိ ''စောရေဟိ ဂမော ဒဍ္ဎော''တိ ယထာတိ ဒဿေန္တော **''ဘူတ။ပေ။ တ္တန တော''**တိ အာဟ။ ဣတိ ပရမ္ပရာ ဝိနာ နိပ္ပရိယာယတော ဥပ္ပာဒါနံ ဘူတပဋိဗဒ္ဓဘာဝံ သဟ နိဒဿနေန ဒဿေတုံ **''အပိ စာ''**တိအာဒိမတေ။ ဝိကာရပရိစ္ဆေဒပိ ဥပာဒာယရူပဝိကာရာဒိဘာဝေ ဘူတပဋိဗဒ္ဓဘာဝတဝိနိဝတ္တိတော ကေသ့မိ ကလာပေ ဧကောဝ ဝိကာရဒယောတိ ဓိဝိတိဋ္ဌိယံ ဝိယ ကလာပာနုပာလကံ ကလာပဝိကာရာဒိဘာဝတော စ ''ဥပာဒာယရူပါနိ''ဣစ္စေဝ ဝုစ္စန္တီတိ အာဟ **''ဧဝံ ဝိကာ။ပေ။ ယောဇေတဗ္ဗာနီ''** တိ။

အသင်္ခတဘာဝနိတရဏတ္ထံ ပရိနိပ္ဖန္နတာ ဝုတ္တာ တိ ဣဒံ အပရိနိပ္ဖန္နသဘာဝဝတော အနုပလဗ္ဘမာနတာယ သသဝိသာဏံ ဝိယ ကေနစိ န သင်္ခတန္တိ အသင်္ခတံ နာမ သိယာတိ ဣမိဿာ အာသင်္ကာယ နိဝတ္တနဝသေန ဝုတ္တံ။ အထ တ ရူပဝိကာရာဒိဘာဝတော ရူပဘာဝေ ဝိယ ရူပေ သတိ သန္တိ, အသတိ န သန္တီတိ သိဒ္ဓါယ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နတာယ သာဓိတာ ပရိနိပ္ဖန္နတာ တေသံ သင်္ခတဘာဝံ သာဓေတိ အသင်္ခတဘာဝံ နိတရဏတ္ထံ ဇာယတီတိ ဝုတ္တံ **''အသင်္ခတဘာဝနိတရဏတ္ထံ ပရိနိပ္ဖန္နတာ ဝုတ္တာ''** တိ။

ပကိဏ္ဏကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရူပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. နိက္ခေပကဏ္ဍံ

တိကနိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၉၈၅. ယထာဝုတ္တဖဿပဉ္စမကာဒိရာသိကိစ္စရဟိတတ္တာ ကေစိ ဓမ္မေ ဝိသုံ ဌပေတွာ သောဝစဿတာဒိအဝုတ္တဝိသေသသင်္ဂဏှနတ္ထံ, ဝေနေယျဇ္ဈာသယဝသေန တ ဆန္ဒာဒယော "ယေတပနာ"တိ ဝုတ္တာတိ ယေတပနကာနံ ပဒုဒ္ဓာရေန နိဒ္ဒေသာနရဟတာယ ကာရဏံ ဝုတ္တန္တိ ဟဒယဝတ္ထုဿ တထာ နိဒ္ဒေသာနရဟတာယ ကာရဏံ ဝဒန္တော **"သုခုမဟာ။ပေ။ ဟိတဿာ"** တိ အာဟ။ သုခုမဘာဝေပိ ဣန္ဒြိယာဒိသဘာတနိ ဥပာအယရူပါနိ အာဓိပစ္စာဒိဝသေန ပါကဋာနိ ဟောန္တိ, န အတံသဘာဝံ သုခုမဟာအယရူပန္တိ ဟဒယဝတ္ထုဿ ပဒုဒ္ဓာရေန ကုသလတ္တိကပဒဘာဇနေ နိဒ္ဒေသာနရဟတာ ဝုတ္တာ။ သုခုမဘာဝတောယေဝ ဟိ တံ **မဟာပကရဏေပိ** "ယံ ရူပံ နိဿာယ မနောဓာတု စ မနောဝိညာဏဓာတု စ ဝတ္တန္တိ"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၈) နိဿိတဓမ္မမုခေန ဒဿိတန္တိ။ ဝေနေယျဇ္ဈာသယဝသေန တ ဟဒယဝတ္ထု ပဒုဒ္ဓာရေန န ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယေန ပန အဓိပ္ပာယေန ရူပကဏ္ဍေ ဟဒယဝတ္ထု ဒုဝိဓေန ရူပသင်္ဂဟာဒီသု န ဝုတ္တံ, သော ရူပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာယ ဝိဘာဝိတော ဧတတိ။ **နိက္ခိပိတွာ** တိ ပဒဿ ပက္ခိပိတွာတိ အတ္ထောတိ အဓိပ္ပာယေန **"ဝိတ္ထာရဒေသနံ အန္တောဂဓံ ကတွာ"** တိ ဝုတ္တံ။ မူလာဒိဝသေန ဟိ ဒေသိတာ ကုသလာဒိဓမ္မာ တံတံစိတ္တုပ္ပာဒဝသေနပိ ဒေသိတာ ဧဝ နာမ ဟောန္တိ တံသဘာဝတနတိဝတ္တနတောတိ။

မူလဝသေနာတိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာဓနဝသေန။ တောနိ ဟေတုပအဒီနိ ဟိနောတိ ဖလံ တေသ္မာ ပဝတ္တတီတိ **ဟေတု,** ပဋိစ္စ တေသ္မာ ဧတီတိ **ပစ္စယော,** ဇနေတီတိ **ဇနကော,** နိဗ္ဗတ္တေတီတိ **နိဗ္ဗတ္တကော** တိ သေသာနံ ဝစနတ္ထော။ **"မူလဋ္ဌေန။ပေ။ ဝုတ္တ"** န္တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု "ပီဠနဋ္ဌော"တိအာဒီသု ဝိယ မူလဘာဝေ မူလဋ္ဌော, တီဏိ ကုသလမူလာနီတိ အယဉ္စ မူလတော နိက္ခေပေဟတိ? န, မူလဿ အတ္ထော မူလဋ္ဌော , သော ဧဝ မူလဋ္ဌောတိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာဓနဋ္ဌေန မူလဘာဝတနံ အလောဘာဒိဓမ္မာနံ ကုသလဓမ္မေသု ကိစ္စဝိသေသဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ တေနေတဟ **"အတ္ထောတိ ဓမ္မကိစ္စ"** န္တိ။ အထ တ **အတ္ထဝသေနာ** တိ "တီဏိ ကုသလမူလာနီ"တိ ဝုတ္တာနံ တေသံ မူလာနံ သဘာဝသင်္ခါတအတ္ထဝသေန, န ကထာယ ဝုတ္တအတ္ထဝသေန။ ယသ္မာ ပန သော မူလဋ္ဌောယေဝ စ ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **"အလောဘာဒီန"**န္တိအာဒိ။ အလောဘာဒယော ဝိယ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယောပိ အဓိကတတ္တာ **တံ-**သဒ္ဒေန ပဋိနိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ **"တေ ကုသလမူလာ တံသမ္ပယုတ္တာ"** တိ။ **တေဟိ အလောဘာဒီဟီ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန တ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒယောပိ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဿေတုံ **"တေ ကုသလမူလာ တံသမ္ပယုတ္တာ"** တိ ဝုတ္တံ။

"ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ ဖဿာဒိဘေဒတော စတ္တာရော ခန္ဓေ ဒဿေတွာ "ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ"တိ (ဓ. သ. ၁) ဝုတ္တတာ ခန္ဓာ စ ကုသလန္တိ ဝုတ္တံ **"ခန္ဓေဟိ သဘာဝတော ကုသလေ ပရိယာဒိယတီ"** တိ။ **ဝေဒနာက္ခန္ဓော တ** တိ ကုသလံ။ပေ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော တတိ။ **အညဿ** အတ္တနော ဖလဿ။ **မူလေဟိ ကုသလာနံ အနဝဇ္ဇတာယ ဟေတုံ ဒဿေတီ**တိ ဣဒံ န မူလာနံ ကုသလဿ အနဝဇ္ဇဘာဝသာဓကတ္တာ ဝုတ္တံ, အထ ခော တဿ အနဝဇ္ဇတာယ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာဓကတ္တာ။ ယဒိ ဟိ မူလေဟိ ကတော ကုသလာနံ အနဝဇ္ဇဘာဝေ ဘဝေယျ, တံသမုဋ္ဌာနရူပဿပိ သော ဘဝေယျ, မူလာနံ တ တေသံ ပစ္စယဘာဝေ န သိယာ, ဟောတိ စ သော။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ "ဟေတူ ဟေတု။ပေ။ ပစ္စယော"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၁.)။ ကိဉ္စ ဘိယျော ကုသလာနံ ဝိယ အကုသလာဗျာကတာနမ္ပိ တဗ္ဗာတေ မူလပဋိဗဒ္ဓေ ဘဝေယျ, တထာ သတိ အဟေတုကာနံ အကုသလာဗျာကတာနံ တဗ္ဗာတေ န သိယာ, တသ္မာ ကုသလာဒီနံ ယောနိသောမနသိကာရာဒိပဋိဗဒ္ဓေ ကုသလာဒိဘာဝေ, န မူလပဋိဗဒ္ဓေ, မူလာနိ ပန ကုသလာဒီနံ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာဓနာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သဟေတုကာ ဟိ ဓမ္မာ ဝိရူဠှမူလာ ဝိယ ပါဒပာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ ထိရာ ဟောန္တိ, န တထာ အဟေတုကာတိ။ **တံသမ္ပယောဂကတံ အနဝဇ္ဇသဘာဝ** န္တိ ဣဒမ္ပိ န အနဝဇ္ဇသဘာဝဿ တံသမ္ပယောဂေန နိပ္ဖာဒိတတ္တာ ဝုတ္တံ, အနဝဇ္ဇသဘာဝံ ပန ဝိသေသေတွာ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ အလောဘာဒိသမ္ပယောဂတော ဟိ ကုသလာဒီနံ ခန္ဓာနံ အနဝဇ္ဇဘာဝေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတော ဇာယတိ, န အဟေတုကာဗျာကတာနံ ဝိယ န သုပ္ပတိဋ္ဌိတောတိ။ ယဒိ ဧဝံ န တေသံ ခန္ဓာနံ ကုသလာဒိဘာဝေ ဒဿိတော သိယာ? န, အဓိကာရတော ကုသလဘာဝဿ ဝိညာယမာနတ္တာ။ **ကမ္မ-**သဒ္ဒော ဝိယ ဝိပါကဓမ္မတာတစိနော န မူလက္ခန္ဓသဒ္ဒာ, သော စ ဣမ အဝိသေသတော ဝုတ္တောတိ အာဟ **"ကမ္မေဟိ သုခဝိပါကတံ ဒဿေတီ"** တိ။ အာဒိကလျာဏတံ ကုသလာနံ ဒဿေတီတိ ယောဇနာ။ အနဝဇ္ဇ

ဟေတုသဘာဝသုခဝိပာကဘာဝနိအနာဒိသမ္ပတ္တိယော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ယောနိသောမနသိကာရအဝဇ္ဇပဋ္ဌိပက္ခတာကုက္ကုဋ္ဌဝိပာက တာဝသေနပိ နိအနာဒိသမ္ပတ္တိယော ယောဇေတဗ္ဗာ။ ယောနိသောမနသိကာရတော ဟိ ကုသလာ အလောဘာဒိမူလကာ, အလောဘာဒိသမ္ပယောဂတော စ လောဘာဒိပဋ္ဌိပက္ခသုခဝိပါကာဝ ဇာတာတိ။

၉၈၆. **“ကသ္မာ ဝုတ္တ”** န္တိ အနုယုဥ္ဇိတ္ဝာ စောဒကော **“နနူ”**တိအာဒိနာ အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ဝိဝရတိ။ ဣတရော ယထာဝုတ္တမောဟဿ ဣဓ **သမ္ပယုတ္တ** -သဒ္ဒေန အဝုစ္စမာနတံ **“သစ္စမေတ”** န္တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဝာ **“တေနာ”**တိအာဒိနာ ပရိဟာရမာဟ။ တဿတ္ထော – ‘‘တံသမ္ပယုတ္တာ’’တိပဒေန ကိဥ္စာပိ ယထာဝုတ္တမောဟော ပဓာနဘာဝေန န ဂဟိတော, နာနန္တရိယကတာယ ပန ဂုဏဘာဝေန ဂဟိတောတိ။ **အညတ္ထ အဘာဝ** တိ ယထာဝုတ္တသမ္ပယုတ္တတော အညတ္ထ အဘာဝ။ န ဟိ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတော မောဟော ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စာဒိဓမ္မေဟိ ဝိနာ ဟောတီတိ။

၉၈၇. ဥပ္ပာအဒိသင္ခတလက္ခဏဝိနိဝတ္တနတ္ထံ **“အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တတာ”**တိ ဝုတ္တံ။ ဥပ္ပာအဒယော ပန တဒဝတ္ထဓမ္မဝိကာရဘာဝတော တံတံဓမ္မဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတာယေဝ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ‘‘ဇရာမရဏံ ဒ္ဝီဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတ’’န္တိ (ဓာတု. ၇၁), ‘‘ရူပဿ ဥပစယော’’တိ စ အာဒိ။ ကေသကုမ္ဘာဒိ သဗ္ဗံ နာမံ **နာမပညတ္တိ,** ရူပဝေဒနာဒိဥပာဒာ ဗ္ရဟ္မဝိဟာရာဒိကေစရာ ဥပာဒါပညတ္တိ **သတ္တပညတ္တိ,** တံတံဘူတနိမိတ္တံ ဘာဝနာဝိသေသဉ္စ ဥပာဒါယ ဂဟေတဗ္ဗော ဈာနကေစရဝိသေသော **ကသိဏပညတ္တိ။ ပရမတ္ထေ အမုဥ္စိတ္ဝာ တေဟာရိယမာနာ** တိ ဣမိနာ ဝိဟာရမဥ္စာဒိပညတ္တီနံ သတ္တပညတ္တိသဒိသတံ ဒဿေတိ, ယတော တာ သတ္တပညတ္တိဂ္ဂဟဏေန ဂယှန္တိ။ ဟုတ္ဝာ အဘာဝပဋိပီဠနအဝသဝတ္တနာကာရဘာဝတော သင္ခတဓမ္မာနံ အာကာရဘာဝတော သင္ခတဓမ္မာနံ အာကာရဝိသေသဘူတာနိ လက္ခဏာနိ ဝိညတ္တိအာဒယော ဝိယ ဝတ္တဗ္ဗာနိ သိယုံ, တာနိ ပန နိဿယာနပေက္ခံ န လဗ္ဘန္တီတိ ပညတ္တိသဘာဝနေဝ တဇ္ဇာပညတ္တိဘာဝတောတိ န ဝုတ္တာနိ, သတ္တဃဋ္ဋာဒိတော ဝိသေသဒဿနတ္ထံ ပန အဋ္ဌကထာယံ ဝိသုံ ဝုတ္တာနီတိ။ **န ဟိ ကော။ပေ။ ဝတ္တုံ ယုတ္တံ** ကုသလတ္တိကဿ နိပ္ပဒေသတ္တာ။

၉၈၈. ဘဝတိ ဧတ္ထာတိ ဘူမိ, နိဿယပစ္စယဘာဝတော သုခဿ ဘူမိ **သုခဘူမိ။** သုခဝေဒနာသဟိတံ စိတ္တံ။ တဿ ဘူမိဘာဝေန နိဒ္ဒိဋ္ဌဇာဏတ္တံ တံနိဿယဘူတာ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ **“ကာမာဝစရေ”**တိ ဝုတ္တာ။ တဿ တဧကဒေသဘူတဿ သမုဒာယဘာဝတော အာဓာရဏဘာဝေန အပေက္ခိတ္ဝာ တံသမာနဘူမိ **“ကာမာဝစရေ”**တိ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ ‘‘သုခဘူမိယံ ကာမာဝစရေ’’တိ ဒွေဝပိ ဘုမ္မဝစနာနိ ဘိန္နာဓိကရဏဘာဝေန အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တာနီတိ ဥဘယေသမ္ပိ သမာနာဓိကရဏဘာဝေန အတ္ထယောဂံ ဒဿေတုံ **“သုခဘူမီတိ ကာမာဝစရာဒယောပိ ယုဇ္ဇန္တီ”** တိ ဝုတ္တံ။ ယထေဝ ဟိ စိတ္တံ, ဧဝံ သဗ္ဗေပိ ပရိတ္တသုခေန သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ တဿ နိဿယဘာဝတော ဘူမိ ကာမာဝစရာတိ။ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ တ အယမတ္ထော ဝုတ္တောယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ‘‘စိတ္တ’’န္တိ ဟိ စိတ္တုပ္ပာဒောပိ ဝုစ္စတိ။ တေန ဝုတ္တံ ‘‘စိတ္တံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဧတ္ထ စိတ္တမေဝ အဂ္ဂဟေတွာ ပရောပဏ္ဏာသကုသလဓမ္မေဟိ သဒ္ဓိံယေဝ စိတ္တံ ဂဟိတ’’န္တိ။ **ဝေဠု ကတွာ** တိ သုခဘူမိယန္တိ စိတ္တုပ္ပာဒဿ ဝိညာယမာနတ္တာ။ **ဝိဘာဂဒဿနံ** ဝိသေသဒဿနံ။ ဘာသိတဗ္ဗံ ဘာသိတံ, တဒေဝ အတ္ထောတိ **ဘာသိတတ္ထော** ။ အဘိဓေယျတ္ထော။ **တဒတ္ထဝိညာပနေနာ** တိ တိကဒုကာနံ ကုစ္ဆိတာနံ သလနာဒိအတ္ထဒီပနေန။

၉၉၄. **ကော ပန တအော ခန္ဓာရမ္မဏဿာ** တိ ပုဗ္ဗာပရဘာဝေန ဝတ္တမာနေ အရဟတော ခန္ဓေ ဧကတ္တနယဝသေန သန္တာနတော ‘‘အမ္ဟာကံ မာတုလတ္ထေရော’’တိအာဒိနာ အာလမ္ဗိတ္ဝာ ပဝတ္တမာနံ ဥပာဒါနံ တဿ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေယေဝ ဂဏှာတိ။ သတိပိ တံသန္တတိပရိယာပန္နေ လောကုတ္တရက္ခန္ဓေ တတ္ထ ပဝတ္တိတုံ အသမတ္ထဘာဝတော ကာ ပန ကထာ ခန္ဓေ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တမာနေ။ တေန နတ္ထိ မဂ္ဂေ ဝိသုဒ္ဓိယာ, နတ္ထိ နိဗ္ဗာနန္တိ ဧဝမာဒိဝသေန ပဝတ္တာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒယော န မဂ္ဂါဒိဝိသယာ တံတံပညတ္တိဝိသယာတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။

၉၉၈. **ဧဝံ သံ။ပေ။ လေသိကာ**တိ အနုပာဒါနိယေဟိ အသံကိလေသိကာနံ ဘေဒါဘာဝမာဟ။

၁၀၀၆. အဝိဇ္ဇမာနော စ သော နိစ္စာဒိဝိပရိယာသာကာရော စာတိ **အဝိ။ပေ။ သာကာရော**တိ ပဒစ္ဆေဒော။ ဒိဋ္ဌိယာ နိစ္စာဒိအဝိဇ္ဇမာနာကာရေန ဂယှမာနတ္တေပိ န တအာကာရော ဝိယ ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနော, အထ ခော ဝိဇ္ဇမာ

နော ကာယော သက္ကာယောတိ အဝိဇ္ဇမာနနိစ္စာဒိဝိပရိယာသာကာရတော ဝိသေသနတ္ထံ **လောကုတ္တရာ န ဣဒံ ဝိသေသ
နံ အရဟန္တိ** ''သန္တော ဝိဇ္ဇမာနော ကာယော သက္ကာယော''တိ။ **ဝတ္ထု အဝိသေသိတံ ဟောတီ**တိ ဣဒံ ''သတိ ကာ
ယေ''တိ ဧတ္ထ ကာယ-သဒ္ဒေါ သမူဟတ္ထတာယ အနာမသိတဝိသေသံ ခန္ဓပဉ္စကံ ဝဒတီတိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ။
ပသာဒကာယော ဝိယ ကုစ္ဆိတာနံ ရာကဒီနံ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနတာယ ကာယောတိ ဝုစ္စတီတိ ဧဝံ ပန အတ္ထေ သတိ ဒိဋ္ဌိယာ
ဝတ္ထု ဝိသေသိတမေဝ ဟောတီတိ လောကုတ္တရာပိ အပနီတာ။ န ဟိ လောကုတ္တရာ ခန္ဓာ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနတာယ ''ကာ
ယော''တိ ဝုစ္စန္တီတိ။ **သုဒ္ဓိယာ အဟေတုဘူတေနာ** တိ ကေသီလာဒိနာ, လောကိယသီလေန တ လောကုတ္တရသီလသ္
သ အပဒဋ္ဌာနေန။ ''အဝီတိက္ကမနီယတာသတတံစရိတဗ္ဗတာဟိ တ **သီလံ,** တဟေစရဏဘာဝေန သမာဒိန္နတာယ **ဝတံ**။
အတ္တနော ဂတဒိဘာတဓိဋ္ဌာနံ **သီလံ,** ဂစ္ဆန္တောယေဝ ဘက္ခနာဒိဂတဒိကိရိယာကရဏံ **ဝတံ**။ အကတ္တဗ္ဗာဘိမတ
တော နိဝတ္တနံ တ **သီလံ,** တံသမာအနဝတော ဝေသဘောဇနကိစ္စစရဏာဒိဝိသေသပဋိပတ္တိ **ဝတ**''န္တိ စ သီလဗ္ဗတာနံ
ဝိသေသံ ဝဒန္တိ။

၁၀၀၇. ဣမသ္သုပ္ပာအ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဥပ္ပာအေတိ န ဇနနမတ္တံ အဓိပ္ပေတံ, အထ ခော အနိရောဓောပီတိ
''အဝိဃာတံ ဇနသဒ္ဒေါ ဝဒတီ'' တိ အာဟ။ တတ္ထာယံ **ဇန**-သဒ္ဒေ နယော, ဇနိတာတိ **ဇနာ,** အဝိဟတာတိ အတ္ထော။ **ပု
ထူ ဇနာ ဧတေသန္တိ ပုထုဇ္ဇနာ**တိ ပုထုသတ္တမုမာနိနော သတ္တာ။ **အဘိသင်္ခရဏာဒိအတ္ထော တ ဇန-သဒ္ဒေါ** အနေ
ကတ္ထတ္တာ ဓာတူနံ။ ခန္ဓာယတနာဒီနံ သဝနာဓိနတ္တာ ပညာစက္ခုပဋိလာဘသ္သ တေသံ သဝနာဘာဝဒီပကံ ''အသ္သုတ
တ''တိ ဣဒံ ပဒံ အန္ဓတံ ဝဒတိ။

ကတံ ဇာနန္တီ တိ အတ္တနာ ပရေဟိ စ ကတံ ကုသလာကုသလံ တေဟိ နိပ္ဖာဒိတံ သုခဒုက္ခံ ယာထာဝတော ဇာနန္တိ။
ပရေသံ အတ္တနာ, အတ္တနော စ ပရေဟိ ကတံ ဥပကာရံ ယထာဝုတ္တာကာရေန **ဟာကဋ္ဌုံ ကရောန္တိ** ။ ဗ္ယာဓိအာဒီဟိ ဒုက္ခိ
တသ္သ ဥပဋ္ဌာနာဒိ**ကာတဗ္ဗံ,** သံသာရဒုက္ခဒုက္ခိတသ္သေဝ တ ယထာဝုတ္တာကာရေန **ကာတဗ္ဗံ ကရောန္တိ** ။ အရိယ
ကရဓမ္မာ အရိယသစ္စာနီတိ ပုရိမသစ္စဒ္ဝယဝသေန ဝုတ္တံ **''ဝိပသ္သိယမာနာ အနိစ္စာဒယော''** တိ။ ပရိညာဒိဝိသေသေန
တ ပသ္သိယမာနာတိ အတ္ထေ သတိ **အနိစ္စာဒယော** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နိစ္စမ္ပိ နိဗ္ဗာနံ ဂဟိတန္တိ စတုသစ္စဝသေနပိ
ယောဇေတဗ္ဗံ, အနိစ္စတ္တာဒယော တ **''အနိစ္စာဒယော''** တိ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အဝသေသကိလေသာ **ကိလေသသောတံ**။ **ဉာဏန္တိ** ယာထာဝတော ဇာနနံ။ ယထာဘူတာဝဗောဓနေ ဟိ တသ္သ တာ
နိ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတံ အာဟာဒိတတာယ သန္တာနေ အပ္ပဝေသာရဟာနိ ''သံဝုတာနိ ပိဟိတာနီ''တိ စ ဝုစ္စန္တိ။ **တထာ**တိ သဗ္ဗ
သင်္ခာရာနံ ဝိပ္ပကာရသ္သ ခမနာကာရေန။ အဝိပရီတဓမ္မာ တောယ နိဇ္ဈာယံ ခမန္တီတိ **ပညာ ခန္တီ**တိ။ အဒုဋ္ဌသ္သေဝ
တိတိက္ခာဘာဝတော တထာပဝတ္တာ ခန္ဓာတိ အဒေါသပ္ပဓာနာ ခန္ဓာ ဝုတ္တာတိ **''အဒေါသော ဧဝ တ''**တိ တတိယော ဝိ
ကပ္ပော ဝုတ္တော။ သတိပဋိပက္ခတ္တာ အဘိဇ္ဈာဒေါမနသ္သာနံ ''မုဋ္ဌသ္သစ္စ''န္တိ ဝုတ္တာ။ **အက္ခန္တိ** အဒေါသော။
သသ္သတာဒိအန္တဝိနိမုတ္တာ ဓမ္မဋ္ဌိတီတိ **သသ္သတုစ္ဆေဒါဒိကဟော တပ္ပဋိလောမဘာတေ** ဝုတ္တော။ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္
ဗာနတအော **နိဗ္ဗာနေ ပဋိလောမဘာတေ** ။ စရိမာနုလောမဉာဏဝဇ္ဈတဏ္ဍှာဒိကော ကိလေသောတိ ဝုတ္တော, ပဋိပအာ
ဉာဏဒသ္သနဉာဏဒသ္သနာနိ ဝိယ ကေတ္ရဘုဉာဏံ ကိလေသာနံ အပ္ပဝတ္တိကရဏဘာဝေန ဝတ္တတိ, ကိလေသဝိသ
ယာတိလင်္ဃနဘာဝေန ပန ပဝတ္တတီတိ ကတ္ဍတ ဝုတ္တံ **''သင်္ခာရ။ပေ။ ပဟာန''** န္တိ။

ဒိဋ္ဌိယာဒီနံ သမုဒယသဘာဂတာ ကမ္မသ္သ ဝိကုပ္ပာဒနေ သဟကာရီကာရဏဘာဝေ, ဒသ္သနာဒိဗ္ယာပာရံ တ အ
တ္တာနဉ္စ ဒသ္သနာဒိကိစ္စံ စက္ခာဒီနန္တိ ဧဝဉ္ဂဟိ ယထာတက္ကိတံ အတ္တာနံ ရူပန္တိ ဂဏှာတိ။ **ယထာဒိဋ္ဌန္တိ**
တက္ကဒသ္သနေန ယထောပလဒ္ဓန္တိ အဓိပ္ပာယော။ န ဟိ ဒိဋ္ဌိဂတိကော ရူပာယတနမေဝ အတ္တာတိ ဂဏှာတီတိ။ **ဣ
မိသ္သာပဝတ္တိယာ**တိ သာမညေန ရူပံ အတ္တာတိ သဗ္ဗသင်္ဂာဟကဘူတာယ ပဝတ္တိယာ။ **ရူပေ။ပေ။ မာနန္တိ** စက္ခာဒိသု
တံသဘာတေ အတ္တာတိ ပဝတ္တမာနံ အတ္တဂ္ဂဟဏံ။ **အနညတ္တာဒိဂ္ဂဟဏ** န္တိ အနညတ္တံ အတ္တနိယအတ္တနိသ္သိ
တအတ္တာဓာရတာဂဟဏံ။ **ဝဏ္ဏာဒီန** န္တိ ဝဏ္ဏရုက္ခပုပ္ဖမဏီနံ။ နနု စ ရုက္ခပုပ္ဖမဏိယော ပရမတ္ထတော န ဝိဇ္ဇန္တိ?
သစ္စံ န ဝိဇ္ဇန္တိ, တဒုပာအနံ ပန ဝိဇ္ဇတီတိ တံ သမုဒိတာဒိပ္ပကာရံ ဣဓ ရုက္ခာဒိပရိယာယေန ဝုတ္တန္တိ ရုက္ခာဒိနိဒ
သ္သနေပိ န အဒေါသော ဆာယာရုက္ခာဒီနံ ဝိယ ရူပသ္သ အတ္တနော စ သံသာမိဘာတဒိမတ္တသ္သ အဓိပ္ပေတတ္တာ။

၁၀၀၈. ဇာတိအာဒိသဘာဝန္တိ ဇာတိဘတဒီနံ နိဗ္ဗတ္တိနိဗ္ဗတ္တနာဒိသဘာဝံ, **ဥပ္ပာဒနသမတ္ထတာ** ပစ္စယဘာဝော။

၁၀၀၉. သာမညေန ‘‘တဒေကဋ္ဌာ ကိလေသာ’’တိ (ဓ. သ. ၁၀၁၀), ပရတော ‘‘အဝသေသော လောဘော’’တိအာဒိဝစနတော (ဓ. သ. ၁၀၁၁) ဟရိသေသတော သာမတ္ထိယတော တ လဗ္ဘမာနတာယ သတိပိ အာဂတတ္တေ သရူပေန ပဘေဒေန တ ဒိဋ္ဌိအာဒယော ဝိယ အနာဂတတ္တာ လောဘာဒယော ‘‘အနာဂတာ’’တိ ဝုတ္တာတိ အာဟ **‘‘ဣမေ ။ပေ။ သ္သေတု’’န္တိ။** **အတ္ထတော ဝိညာယတိ** လောဘာဒီဟိ သဟဇာတာ ဟုတ္တ ဒိဋ္ဌိယာ ဧဝ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တကိလေသဘာဝတော။ **ဣတိပိ အတ္ထော ယုဇ္ဇတိ** သံယောဇနကိလေသာနမ္ပိ ပဋ္ဌိနိဒ္ဒေသာရဟတ္တာ သမ္ပယုတ္တသမုဋ္ဌာနဘာဝတော စ။ **သံယောဇနရဟိတေဟီ**တိ သံယောဇနဘာဝရဟိတေဟိ ထိနဥဒ္ဓစ္စအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, ထိနအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ တ။

၁၀၁၃. ဧကဒေ။ပေ။ ဝဒတိ အဝယဝေနပိ သမုအာယော ဝုစ္စတီတိ။ ဟေတု ဧဝေသံ အတ္ထီတိ တ **ဟေတုကာ။ အနိယတော**တိ န အဝဓာရိတော။ ပုရိမပဒာဝဓာရဏဝသေန ဂဟေတဗ္ဗတ္တတ္တာ **ဝိဝရဏီယတ္တတ** ။ **အတ္ထတော နိက္ခိပိတုန္တိ** ‘‘တယော ကုသလဟေတူ အလောဘော အဒောသော အမောဟော’’တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁၀၆၀) ဝိယ ပုရိမနယေန ဒဿိတဓမ္မေယေဝ ဟေတုပဟာတဗ္ဗဟေတုကဘေဒတော အတ္ထဒဿနဝသေန နိဒ္ဒိသိတုန္တိ အတ္ထော။

၁၀၂၉. အဘိညာယုတ္တဝဇ္ဇာနံ မဟဂ္ဂတာနံ ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာဘာဝတ **‘‘မဟဂ္ဂတာ တ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒယော’’**တိ ဝုတ္တံ။ အတီတံသညာဏဿ ကာမာဝစရတ္တာ **‘‘စေတော။ပေ။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ’’** တိ အာဟ။

၁၀၃၅. အနန္တရေ နိယုတ္တာနီ တိ စုတိအနန္တရံ ဖလံ အနန္တရံ, တသ္မိံ နိယုတ္တာနိ တံ ဧကန္တေန နိပ္ဖာဒနတော အနတိက္ကမနကာနီတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တပ္ပကာရဿ အနန္တရဿ ကရဏံ အနန္တရံ, တံ သီလာနီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ အနေကေသု အာနန္တရိယေသု ကတေသု ကိဉ္စာပိ ဗလဝတောယေဝ ပဋိသန္ဓိအနံ, န ဣတရေသံ, အတ္တနာ ပန ကာတဗ္ဗကိစ္စဿ တေနေဝ ကတတ္တာ တဿ ဝိပာကဿ ဥပတ္ထမ္ဘနဝသေန ပဝတ္တနတော န ဣတရာနိ တေန နိတရိတဖလာနိ နာမ ဟောန္တိ, ကော ပန တအော ပဋိပက္ခေသု ကုသလေသူတိ ဝုတ္တံ **‘‘ပဋိပက္ခေန အနိတရဏီယဖလတ္တာ’’** တိ။ **‘‘အနေကသ္မိမ္ပိ။ပေ။ နတ္ထီ’’**တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု အနေကေသု အာနန္တရိယေသု ကတေသု ဗလဝံယေဝ ပဋိသန္ဓိအယကန္တိ တေန ဣတရေသံ ဝိပာကော ပဋိဗာဟိတော ဟောတီတိ အာဟ **‘‘န စ တေသ’’**န္တိအာဒိ။ တဉ္စ တေသံ အညမညံ အပ္ပဋိဗာဟကတ္တံ မာတိကာဝဏ္ဏနာယံ ဝိတ္ထာရေန ဝိစာရိတမေဝ။

အတ္ထတော အာပန္နံ အဂ္ဂဟေတ္တ ယထာရုတဝသေနေဝ ဟဋ္ဌိယာ အတ္ထံ ဂဟေတ္တ တေသံ တအနံ တပ္ပရဘာဝေန ပဝတ္တိံ သန္ဓာယ အဟေတုကတအာဒီနံ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ **‘‘ပုရိမတအော’’**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အနိယ္ယာနိကနိယ္ယာနိကဘေဒံ ပန သမ္ဘာရကမ္မံ ဗန္ဓမောက္ခဟေတူတိ ဗန္ဓမောက္ခဟေတုံ ပဋိသေဓေန္တောပိ ကမ္မံ ပဋိသေဓေတိ။ **သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယံ** ပန ဝိပာကဿ ကမ္မကိလေသသမာဓိပညာနံ ဟေတုဘာဝတော ဝိပာကောပိ ဗန္ဓမောက္ခဟေတူတိ ‘‘နတ္ထိ ဟေတူတိ ဝဒန္တော ဥဘယံ ပဋိဗာဟတီ’’တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၇၀-၁၇၂) ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ကမ္မံ ပဋိသေဓေန္တေနပိ ဝိပာကော ပဋိသေဓိတော ဟောတိ, ဝိပာကံ ပဋိသေဓေန္တေနပိ ကမ္မန္တိ တယောပိ ဧတေ တအာ အတ္ထတော ဥဘယပဋိသေဓကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိန္တိ** အဟေတုကတအာဒိပဋိသံယုတ္တေ အသဒ္ဓမ္မေ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဝိနိစ္ဆယပသုတဿ ‘‘နတ္ထိ ဟေတူ’’တိအာဒိနာ ရဟော နိသီဒိတ္တ စိန္တေန္တဿ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ မိစ္ဆာသတိ သန္တိဋ္ဌတိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ဇဝနာနိ ဇဝန္တိ။ ပဌမဇဝနေ သတေကိစ္ဆော ဟောတိ, တထာ ဒုတိယာဒီသု။ သတ္တမေ အတေကိစ္ဆဘာဝံ ပတ္တော နာမ ဟောတိ။ ယာ ဧဝံ ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ‘‘နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’’န္တိ။ တတော ပုရိမဘာဝတ အနိယတာ။

၁၀၃၉. သဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတာဒိဝိသိဋ္ဌဘာဝေပိ မဂ္ဂပစ္စယဿ သမ္ပယောဂဝိသိဋ္ဌတာဒီပနေနေဝ သဟဇာတာဒိဝိသိဋ္ဌတာပိ ဝိညာယတီတိ ဟဋ္ဌိယံ ‘‘သမ္ပယုတ္တော’’တိ ဝုတ္တန္တိ **‘‘သမ္ပယောဂဝိသိဋ္ဌေနာ’’**တိ ဝုတ္တံ။ **မဂ္ဂ။ပေ။ ဒဿေတုံ,** န ပန မဂ္ဂင်္ဂါနံ အညမညံ မဂ္ဂပစ္စယဘာဝတဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဧဝံ သတီ**တိ ယဒိ မဂ္ဂင်္ဂါနံ မဂ္ဂပစ္စယလာဘိတာယ ပကာသနော ပဌမနယော, ဧဝံ သန္တေ။ မဂ္ဂင်္ဂါနိပိ ဝေဒနာဒယော ဝိယ

မဂ္ဂဟေတုကဘာဝေန ဝတ္တဗ္ဗတ္တာ အမဂ္ဂသဘာဝတံ အလောဘာဒီနံ တဒညေသံ တဒုဘယသဘာဝတံ ဓမ္မာနံ ပစ္စယ ဘာဝဒီပနေ တတိယနယေ ဝိယ န ဌပေတဗ္ဗာနီတိ အာဟ **“ဌပေတ္ဗာတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ”** တိ။ **ပုဗ္ဗေ** တိ ပုရိမနယေ။

ဒုတိယနယေပီတိ ပိ-သဒ္ဒေန ပဌမနယံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ တေန သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ပုရိမသ္မိံ နယဒွယေ ဌပိတတ္တာ တ ဿ သဟေတုကဘာဝဒဿနော တတိယနယော အာရဒ္ဓောတိ ဒဿေတိ။ တတိယနယေ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သဟေတုက ဘာဝဒဿနံ အနိစ္ဆန္တော စောဒကော **“ကထံ ဒဿိတော”** တိ စောဒေတ္ဝာ **“နနူ”**တိအာဒိနာ အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ဝိ ဝရတိ။ ဣတရော **“ယထာ ဟိ”**တိအာဒိနာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုဘာဝေန ဝုတ္တာနမ္ပိ လောဘာဒီနံ အညမညံ သဟဇေကဌသမ္ပယုတ္တသင်္ခာရက္ခန္ဓပရိယာပန္နတော ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကသင်္ဂဟော ဝိယ မဂ္ဂဟေ တုဘာဝေန ဝုတ္တာယပိ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ မဂ္ဂဟေတုကဘာဝောပိ ယုဇ္ဇတိ မဂ္ဂဟေတုသမ္ပယုတ္တသင်္ခာရက္ခန္ဓပရိ ယာပန္နဘာဝတောတိ ဒဿေတိ။

တတော အညဿေဝ တိ တတော သမ္မာဒိဋ္ဌိသင်္ခာတဟေတုတော အညဿ အလောဘာဒေဿဝ။ **အညေ နာ**တိ ‘‘မဂ္ဂေ ဟေတူ’’တိ ဣတော အညေန။ အလောဘာဒေသာနံယေဝ အဓိပ္ပေတတ္တာ တေသံယေဝ အာဝေဏိကေ န မဂ္ဂဟေတူတိ ဣမိနာ **ပရိယာယေန။ သာဓာရဏေန ပရိယာယေနာ**တိ တိဏ္ဏမ္ပိ ဟေတူနံ အဓိပ္ပေတတ္တာ မဂ္ဂမဂ္ဂသဘာဝတံ သာဓာရဏေန မဂ္ဂဟေတုမဂ္ဂဟေတူတိ ဣမိနာ ပရိယာယေန။ **တေသန္တိ** ဟေတူနံ။ **အညေသန္တိ** ဟေတုသမ္ပယုတ္တာနံ။ **အတ္ထဝိသေသဝသေနာ** တိ ‘‘မဂ္ဂဟေတုကာ’’တိ ဟဋ္ဌိယာ အတ္ထဝိသေသဝသေန။ အမောဟေန အလောဘာဒေသာမောဟေဟိ စ သေသဓမ္မာနံ သဟေတုကဘာဝဒဿနဝသေန ပဝတ္တာ ဒုတိယတတိယနယာ **“သရူပတော ဟေတုဟေတုမန္တဒဿန”**န္တိ ဝုတ္တာ။ **တထာအဒဿနတော** တိ သရူပေန အဒဿနတော။ **အတ္တေန။ ပေ။ ဂမနတော**တိ ‘‘မဂ္ဂင်္ဂါနိ ဌပေတွာ တံသမ္ပယုတ္တော’’တိ (ဓ. သ. ၁၀၃၉) ဝစနတော မဂ္ဂသဘာဝတံ ဓမ္မာနံ မဂ္ဂပစ္စယတာသင်္ခာတော သမ္ပယုတ္တာနံ ဟေတုဘာဝတော သရူပတော ဒဿိတော။ မဂ္ဂဟေတုဘူတာယ ပန သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမ္ပယုတ္တာနံ ဟေတုဟေတုဘာဝတော အတ္ထတော ဉာပိတော ဟောတီတိ အတ္တော။

၁၀၄၀. အသဘာဝဓမ္မော ဂရုကာတဗ္ဗော န ဟောတီတိ **“သဘာဝဓမ္မော”** တိ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ **ပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာယံ** (ပဋ္ဌာ. အဋ္ဌ. ၁.၃) ‘‘အာရမ္မဏာဓိပတိ ဇာတိဘေဒတော ကုသလာကုသလဝိပာကကိရိယရူပနိဗ္ဗာနဝသေန ဆဗ္ဗိ ဓော’’တိ ဝက္ခတိ။ **မဂ္ဂဒီနိ ဌပေတွ** တိ မဂ္ဂဒီနိ ပဟာယ။ **အညေသန္တိ** မဂ္ဂဒိတော အညေသံ။ **အဓိ။ပေ။ ဝဿာ** တိ အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စယဘာဝဿ။ ပညုတ္တရတ္တာ ကုသလာနံ လောကုတ္တရကထာယ စ ပညာဓုရတ္တာ ဝီမံသာဓိ ပတိဿ သေသာဓိပတီနံ ပဓာနတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၀၄၁. ပဒေသသတ္တဝိသယတ္တာ ပဌမဝိကပ္ပဿ သကလသတ္တဝသေန ဒဿေတုံ **“ကပ္ပသဟဿာတိက္က မေပိ တ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **လဒ္ဓောကာသံ ယံ ဘဝိဿတီ** တိ လဒ္ဓောကာသံ ယံ ကမ္မံ ဟာပုဏိဿတိ။ ကပ္ပသဟဿ သာတိက္ကမေ အဝဿံ ဥပ္ပဇ္ဇနဝိပာကတ္တာ **တဒပိ။ပေ။ ဝုစ္စတီ** တိ။ အလဒ္ဓတ္တလာဘတာယ ဥပ္ပာဒိက္ခဏံ အပ္ပ ပတ္တဿ ဝိပာကဿ အနုပ္ပန္နဘာဝေ နတ္ထိဘာဝေ ဟာကဋ္ဌဘာဝတဘာဝတောတိ ဝုတ္တံ **“နတ္ထိ နာမ န ဟောတီတိ အ နုပ္ပန္နော နာမ န ဟောတီ”**တိ။ **တတ္ထာ** တိ အရူပဘာဝေ။

အဝိပက္ကဝိပာကံ ကမ္မံ သဟကာရီကာရဏသမတယာလာဘေန အကတောကာသံ ဝိပာကာဘိမုခဘာဝဘာဝတော ဝိပက္ကဝိပာကကမ္မသရိက္ခကန္တိ ဝုတ္တံ **“အလဒ္ဓော။ပေ။ ဒေယ္ယာ”** တိ။ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ အသတိ ဥပ္ပန္နမ္ပိ က မ္မံ အနုပ္ပန္နသမာနန္တိ **“ဩကာသော န ဘဝေယ္ယာ”** တိ ဧတဿ **သမတ္ထတာ န သိယာ** တိ အတ္ထမာဟ။ တေန အပစယကမိကမ္မကိစ္စဿ ဩကာသဘာဘတေ ဒဿိတော။ ပုဗ္ဗေ နိရုတ္တကတ္တာ ဥပ္ပတ္တိယာ ဩကာသော န ဘဝေ ယျာတိ ပယောဇနာဘာဝတော ကမ္မုပ္ပတ္တိယာ ဩကာသဘာဘတေ ဝုတ္တော။ **“ဝိပာကတော အညဿ ပဝတ္တိဩ ကာသော န ဘဝေယ္ယာ”**တိ ဣမိနာ အသမ္ဘဝတောတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ **ဓုဝဝိပာကဿ** ကမ္မဿ **ဝိပ ကေန** နိဒဿနမတ္တဘူတေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ အရိယမဂ္ဂအာနန္တရိယကမ္မာနံ ဝိယ မဟဂ္ဂတကမ္မာနံ နိယတသ ဘာဝတာဘာဝ အဋ္ဌသမာပတ္တီနံ **“ဗလဝဝိရဟေ”**တိအာဒိနာ သဝိသေသနဓုဝဝိပာကတာ ဝုတ္တာ။ တေ ဧ စ ‘‘ပဥ္စ အာ နန္တရိယကမ္မာနီ’’တိ နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာပိ ဓုဝဝိပာကတ္တာ။ ယဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ယော ဝိပာကော နိယောဂတော ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, သော တဿ အနာဂတကာလေပိ ဥပ္ပာဒိတေဟာရဲ လဘတိ။ သော စ ဥ

ပ္ပာဒိတေဟာရော အာယူဟိတကမ္မဝသေန ဝုစ္စမာနော ဘာဝိနာ အာယူဟိတဘာဝေန မဂ္ဂေ အနုပ္ပန္နေတိ ဧတ္ထ ဝုတ္တ တောတိ ဒဿေတုံ **“ယံ အာယူဟိတံ ဘဝိဿတီ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၁၀၅၀. ဥပဟာအနေပဟိ အာဒိန္နာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အညေ**တိ ဥပဟာအနာရမ္မဏေဟိ အညေ အနုပာအနိယာတိ အတ္ထော။ **အာဒိကေန ဂဟဏေနာ**တိ “အဟံ ဖလံ သစ္ဆာကာသိ”န္တိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏသင်္ခာတေန ဂဟဏေန။ ဣတိ အနိ ဥ ပေတတ္ထဒီပကဿ ဥပ-သဒ္ဒဿ ဝသေန **ဥပာဒိန္န** -သဒ္ဒဿ အတ္ထံ ဝတွာ **“ဥပာဒိန္နသဒ္ဒေန တ”** တိအာဒိ ဝု တ္တံ။ တတ္ထ နိဗ္ဗာနဿ အနဇ္ဈတ္တဘာဝတော **“အမဂ္ဂဖလဓမ္မာယေဝ ဝုတ္တာ”** တိ အာဟ။ **ဣတရေဟီ**တိ အဇ္ဈတ္တပအဒီဟိ။

တိကနိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကနိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၆၂. မေတ္တာယ အယနံ ဥပဂမနံ မေတ္တာယနံ, တဉ္စ အတ္တနော သန္တာနေ မေတ္တာယ လာဘော ဥပ္ပာဒနံ သတ္တာနံ အနုပဂမော အတ္ထတော မဇ္ဇနမေတတိ “မေတ္တာ, မေဒန”န္တိ ဝတ္ဝာ **“သိနေဟန”**န္တိ အာဟ။

၁၀၆၅. တသ္မိံ တသ္မိံ ဝိသယေ စိတ္တံ သံရဇ္ဇတီတိ **စိတ္တဿ သံရဇ္ဇနံ။ တဏှာပဟာဝိစရိတာဒီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သေနာဒယော သင်္ဂဟိတာ။ တဏှာပဟာယ ဝိပုလတာ ဝိသယဝသေန ပဝတ္တိဝသေန တ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အနိစ္စာဒိသဘာဝဿ ရူပာဒိကဿ နိစ္စာဒိတော ဂဟဏံ အဘိနိဝေသော ဝိသေသတော တဏှာပဟာဝသေန ဟောတိ တဏှာပဟာရဟိတာယ ဒိဋ္ဌိယာ အဘာဝတာတိ ဥပစာရဝသေန နိမိတ္တဿ ကတ္တုဘာဝမာဟ **“နိစ္စာဒိတော ဂဏှာတ္တိ ဝိသံတဒိကာ ဟောတီ”** တိ။ ဟ ကဒ္ဓေန သဒ္ဒေန လဟုမာနတ္တာ ယထာရုတဝိညာယမာနတ္တာ စ **ဝိသတ္တိကာ**သဒ္ဒဿ ဝိသတသဘာဝေ **“ပဓာနော အတ္ထော”**တိ ဝုတ္တော။ “အန္တလိက္ခစရော ပာသော, ယွာယံ စရတိ မာနသော။ တေန တံ ဗာဓယိဿာမိ”တိအာဒိဝ သေန (သံ. နိ. ၁.၁၅၁; မဟာဝ. ၃၃) **မာရေန ဂဟိတတာယ**။

၁၀၆၆. အနတ္တစရဏာဒိအနဘိသန္ဓာနကတာယ အဇ္ဈာနဘူတေသု စ ဝဿတတာဒိသင်္ခာရေသု ဥပ္ပန္နကော ဟေ ဝိယ သတ္တေသု အတ္တာစရဏာဒိနာ အာရောပနာဓိပ္ပာယေသုယေဝ တဒဇ္ဈာရောပနဝသေန ပဝတ္တော ယဒိပိ အနာယတနုပ္ပတ္တိယာ အဇ္ဈာနာဃာတောယေဝ ဟောတိ, သတ္တဝိသယတ္တာ ပန သတိ စိတ္တဿ ကေန္တွဿပတ္ တိယံ ကမ္မပထဘေအေ ဟောတိယေတတိ သင်္ကာ ဝိညာတုံ, အဇ္ဈာနုပ္ပတ္တိယံ ပနဿ န သိယာ ကမ္မပထဘေအေတိ အာဟ **“သတ္တေသု ဥပ္ပန္နော အဇ္ဈာနကောဟေ ကရောတီ”** တိ။ ပဋိဃာဒိပအနံ ဃဋ္ဋနာပုရိမယာမဝိကာရုပ္ပတ္တိသမ ညာဒီသုပိ ဒဿနတော **“ပဋိဝိရောဓာဒိပအနိ တေသံ ဝိသေသနတ္ထာနီ”** တိ ဝုတ္တံ။

၁၀၉၁. ဒွေဝ ဓမ္မာ တယော ဓမ္မာတိ သဒ္ဒန္တရသန္နိဓာနေန ပရိစ္ဆေဒဝတော ဗဟုဝစနဿ ဒဿနတော **“အပရိ စ္ဆေဒေန ဗဟုဝစနေနာ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဥဒ္ဒေသော ကတော** တိ **ဣတိ**-သဒ္ဒော ဟေတုအတ္ထော။ တေန ဗဟုဝစနေန ဥဒ္ဒေသကရဏံ ဗဟုဝစနေန ပုစ္ဆာယ ကာရဏန္တိ ဒီပေတိ။ ဥဒ္ဒေသာနုဝိဓာယိနီ ဟိ ပုစ္ဆာတိ။ တထာ ဟိ သင်္ခာပရိစ္ဆိန္နေ ဥ ဒ္ဒေသေ “ကတမေ တ တယော”တိ သင်္ခာပရိစ္ဆိန္နာဝ ပုစ္ဆာ ကရီယတီတိ။ ဥဒ္ဒေသေန ဓမ္မာနံ အတ္ထိတာမတ္တာဝစနိစ္စ ဆာယံ သဘာဝဘူမိကာရဏဖလာဒိပရိစ္ဆေဒအေ ဝိယ သင်္ခာပရိစ္ဆေဒအေပိ န ကာတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယေန **“အနိဒ္ဒာရိ တပရိစ္ဆေဒေ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ “အပစ္စယာ ဓမ္မာ”တိ ပဒတော ပန ဟေဋ္ဌာ အနေကဘေဒဘိန္နာ ဓမ္မာ အပရိစ္ဆေဒေ န ဗဟုဝစနေနေဝ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ, ဥဒ္ဒိဋ္ဌ တထာ ဥဒ္ဒိသီယန္တိတိ တံ သောတပတိတတာယ ဘေဒအာဘာဝေပိ ပရမတ္ထတော အ ပ္ပစ္စယဓမ္မဿ အသင်္ခတဓမ္မဿ စ သောဟဒိသေသနိရုဟဒိသေသရာဂက္ခယာဒိအသင်္ခတာဒိဝစနဝစနီယဘာဝေန ဥပစရိတဘေဒဒေဂဟိတေ ပဒဒ္ဒဝယေန အတ္ထိ ကာစိ ဘေဒမတ္တာတိ **အပရိစ္ဆေဒေန ဗဟုဝစနေန ဥဒ္ဒေသော ကတော** တိ ယုတ္တံ သိယာ။ ဥဒ္ဒေသာနုသာရိနိ ပုစ္ဆာနိဂမနာနီတိ တာနိပိ တထာ ပဝတ္တာနိ။ နိဒ္ဒေသော ပန ယထာဓိပ္ပေတသဘာ တဒိပရိစ္ဆေဒဝိဘာဝနဝသေနေဝ ကာတဗ္ဗောတိ အသင်္ခတာ ဓာတု ဣစ္စေဝ ကတော ပရမတ္ထတော ဘေဒအာဘာဝဒီပနတ္ ထန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကထေတုကာမတာဝသေန ပုစ္ဆန္တော ယဿ ကထေတိ, တေန ကာတဗ္ဗပုစ္ဆာယ ကရဏတော တဂ္ဂ တံ အဇာနနံ သံသယံ တ အနုဝိဓာယယေဝ ပုစ္ဆတီတိ **“သဘာဝ။ပေ။ အဇာနန္တဿ ဝသေန ပုစ္ဆာ ကရီယတီ”** တိ ဝုတ္ တံ။ **နိဒ္ဒေသတော ပုဗ္ဗေ** တိအာဒိနာ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ ပုစ္ဆာနုသန္ဓိံယေဝ ဝိဘာဝေတိ။

၁၁၀၁. ဘိန္ဒိတ္ဂတ တိ ဝိဘာဇိတ္ဂတ။ **ရူပာဝ။ပေ။ ဝိညေယျာ** တိ ကာမာဝစရကုသလမဟာကိရိယဝိညာဏေန မဟဂ္ဂတဓမ္မာနံ သမ္မသနဝသေန ယထာယောဂံ မဟဂ္ဂတပ္ပမာဏဓမ္မာနံ ပစ္စဝေက္ခဏာဒိဝသေန ရူပရာဂရူပရာဂသမ္ပယု တ္တေန အကုသလမနောဝိညာဏေန မဟဂ္ဂတဓမ္မာနံ အဘိနိဝေသနအဿာဒနဝသေန တံတံပညတ္တိယဥ္စ တံတံတေ ဟာရဝသေန ပဝတ္တေန အာဝဇ္ဇနေန စ ယထာဝုတ္တဝိညာဏာနံ ပုရေစာရိကေန ကာမာဝစရဓမ္မာ န ဝိညေယျာ။ **ဣတ ရေနာ**တိ ပရိတ္တာရမ္မဏေန။ **ကာမာဝစရာနမေဝ အာရမ္မဏာန** န္တိ နိဒ္ဒါရဏေ သာမိဝစနံ။ ရူပာရမ္မဏာဒီဟိ ဝိညာ ဏေဟိ တတ္ထ ရူပာရမ္မဏေန ဝိညာဏေနပိ သဒ္ဒာဒီနံ အဝိညေယျတာ ရူပဿ စ ဝိညေယျတာ။ ဧဝံ သေသေသုပိ ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ စက္ခုဒ္ဒွါရိကေန သဒ္ဒာဒီနံ အဝိညေယျတာ ရူပဿ ဝိညေယျတာတိအာဒိနာ **ဒွါရဘေဒဝသေ န** ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဣတရန္တိ** ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တံ အနိဋ္ဌမနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တဥ္စ။ **ရူပာဝစရာဒယော ကာမာဝစရဝိပာကာဒီဟီ**တိ ရူပာဝစရာရူပာဝစရလောကုတ္တရပညတ္တိယော ကာမာဝစရဝိပာကေဟိ လောကုတ္တရာ ကာမာဝစရတော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္ တကုသလကိရိယေဟိ အကုသလေဟိ စ အဝိညေယျာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ နိဗ္ဗာနဿ အဝိဇာနနသဘာဝတ္တာ ဧဝ **အတ္တသ မ္ဘတော**။

၁၁၀၂. ရူပာရူပာဝစရကမ္မုပပတ္တိဘဝေ ဒိဋ္ဌိရဟိတော လောဘော ဘဝသတောတိ ယထာဝုတ္တဝိသယော ဒိဋ္ဌိသ ဟိတော သဗ္ဗကာမာဝစရဓမ္မဝိသယော စ လောဘော ကာမာသဝေ ဘဝိတုံ ယုတ္တောတိ ဝုတ္တံ **"ဘဝသဝံ။ပေ။ သိ ယာ"**တိ။ ကာမာသဝဘဝသဝဝိနိမုတ္တဿ ဟိ လောဘဿ အဘာဝံ သဓမ္မေဝ ဝက္ခတီတိ။ **ဟဋ္ဌိယန္တိ** အဋ္ဌကထာက ဏ္ဍဟဋ္ဌိယံ။ တတ္ထ ယထာ "ကာမာသဝေ အဋ္ဌသု လောဘသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ "ဘ ဝသဝေ အဋ္ဌသု လောဘသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ အဝတွာ "စတူသုဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တလောဘ သဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ (ဓ. သ. ၁၄၆၅) ဝုတ္တတ္တာ "ဘဝသဝေ။ပေ။ ယုတ္တေသု ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇ တီ"တိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တောတိ သာဝဓာရဏံ ဝုတ္တံ။ တထာ စ ဝက္ခတိ "ဘဝသဝေ စတူသု ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တေသု အဝိဇ္ဇာသဝေန သဒ္ဓိံ ဧကဓာဝ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၄၇၃)။ **သောပိ ရာဂေ**တိ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂ တော ရာဂေ။ ကာမဘဝပတ္ထနာ ဝိယ ကာမာသဝေတိ ယုတ္တံ ဝတ္တုံ။ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတရာဂကာမဘဝပတ္ထ နာနမ္ပိ ဟိ ဘဝသဝေတိ ဝတ္တဗ္ဗပရိယာယော အတ္ထီတိ "သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတော ရာဂေ ဘဝရာဂဝသေန ပတ္ ထနာ ဘဝသဝေ နာမာ"တိ ဝုတ္တံ, န ဝေသံ ဣဓ အဓိပ္ပေတဘဝသဝဘာဝဒဿနတ္ထန္တိ **အဋ္ဌကထာယံ** အဓိပ္ပာ ယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တထာ ဟိ "ရူပာရူပသဠာတေ ကမ္မတော စ ဥပပတ္တိတော စ ဒုဝိဓေပိ ဘဝေ အာသဝေ ဘဝသ ဝေ"တိ ဝုတ္တန္တိ။ တတ္ထ ကာမဘဝပတ္ထနာယ တာဝ ကာမာသဝဘာဝေ ဟောတု, ရူပာရူပဘဝေသု သဿတာဘိနိ ဝေသသဟဂတရာဂဿ ကထန္တိ? သောပိ ယထာဝုတ္တဝိသယေ ကာမနဝသေန ပဝတ္တိတော ကာမာသဝေယေဝ နာမ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ တေဘူမကာ ဓမ္မာ ကမနီယဋ္ဌေန ကာမာတိ။ န စေတ္ထ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂော ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တလောဘဿ ဘဝသဝဘာဝေန ဝိသုံ ဥဒ္ဒဋ္ဌတ္တာ။ အဝဿဥ္စေတမေဝံ ဝိညာတဗ္ဗံ, ဣတရထာ ရူပာရူပဘဝေသု ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဟဂတ ဿပိ လောဘဿ ဘဝသဝဘာဝေ အာပဇ္ဇေယျာတိ။ ကာမာသဝဒယော ဧဝ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကာသဝဘာဝေ န ဒွိဝိဓာ ဝုတ္တာ။

၁၁၀၃. ဣဓ ဟဋ္ဌိယာပိ ဘဝသဝဝိနိမုတ္တလောဘဿ ကာမာသဝဘာဝေ န န သက္ကာ ယောဇေတုန္တိ ဒဿေတုံ **"ကာမာသဝနိဒ္ဒေသေ စာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ "ဓမ္မစ္ဆန္ဒော သဒ္ဓါ"တိ ကေစိ။

၁၁၀၅. ဥပာဒါနက္ခန္ဓေသွဝ ပဝတ္တတီ တဗ္ဗိနိမုတ္တဿ ဓမ္မဿ ဇီဝဂ္ဂဟဏဝိသယဿ ပရမတ္ထ တော အဘာဝတော။ **ရူပေ။ပေ။ ဝိညာဏေ တ ပန န ပတိဋ္ဌာတိ** ရူပာဒီနံ အဝိပရိတသဘာဝမတ္တေ အဋ္ဌတွာ တ သယံ သမာ ရောပိတဿ တေသု ပရိကပ္ပနာမတ္တသိဒ္ဓဿ ကဿစိ အာကာရဿ အဘိနိဝေသနတော။ တေနေတဟ "တတော အညံ ကတွာ"တိ။ **တတော** ဥပာဒါနက္ခန္ဓတော။ ဝေဒနာဒယောပိ ဟိ ကေစိ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ အနိစ္စာတိ ပဿန္တီတိ။ **တ တော**တိ တ သရီရသင်္ခါတရူပက္ခန္ဓတော။ "အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ"န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ **ဟောတီ**တိ ဘဝတိ သဿတံ အ တ္တာတိ အတ္ထော။ **အညန္တိ** ဗြဟ္မဇာလသုတ္တာဒိတော အညံ။

အရူပဘဝေ ဝိယ ရူပရာဂပ္ပဟာနေန ရူပဘဝေ ကာမရာဂပ္ပဟာနေန ပတ္တဗ္ဗော။ ရူပီဗြဟ္မာနဥ္စ ပဥ္စကာမဂုဏိ ကော ရာဂေ ပဟီယတိ, န ဝိမာနာဒီသု ရာဂေတိ သော အကာမရာဂေတိ ကတွာ ကာမာသဝေ န ဟောတီတိ အဋ္ဌကထာ ယံ ပဋိက္ခိတ္တံ။ ဋီကာကာရေဟိ ပန ကာမာသဝဘဝသဝဝိနိမုတ္တလောဘာဘာဝဒဿနေန ရူပီဗြဟ္မာနံ ဝိမာနာဒိရာဂဿ

သပိ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိဘာဝတော ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တရူပါရူပဘဝရာဂဝိနိမုတ္တော သဗ္ဗော လောဘော ကာမာသဝေတိ ဒသ္သိတော။ တတ္ထ ယုတ္တံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ သိယာ အာသဝသမ္ပယုတ္တော ကာမရာဂေန ဘဝရာဂေန တ သဟုပ္ပတ္တိယံ, သိယာ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တော တဒညရာဂေန သဟုပ္ပတ္တိယံ, ''စတူသု ဒိဋ္ဌိဂတာ''တိအာဒိပဟင္ဗိယာ အဘာဝဒဿနေန ကာမာသဝဘာဝတသဝဝိနိမုတ္တလောဘာဘာဝံ ဒဿေတုံ ''ကာမာသဝေ''တိအာဒိပဟင္ဗိဒဿနေန ဒိဋ္ဌိရာဂဿ ကာမာသဝဘာဝံ သာဓေတိ။ **ပဟာတဗ္ဗဒဿနတ္ထံ** တိ ပဟာတဗ္ဗတာဒဿနတ္ထံ။ **ပဟာနေ**တိ ပဟာနနိမိတ္တံ။

၁၁၂၁. **ဇာတိယာ**တိ ခတ္တိယသဘာဝဒိဇာတိသမ္ပတ္တိယာ။ **ကေတ္တေနာ** တိ ကေတမကေတ္တာဒိဥက္ကဋ္ဌကေတ္တေန။ **ကောလပုတ္တိယေနာ** တိ မဟာကုလဘာဝေန။ **ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယာ** တိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နသရီရတာယ။ ''ပေါက္ခရ''န္တိ ဟိ သရီရံ ဝုစ္စတီတိ။ **မာနံ ဇပ္ပေတီ** တိ မာနံ ပဝတ္တေတိ ကရောတိ။ ပဝတ္တော မာနော **ပဝတ္တမာနော။ ပုဂ္ဂလဝိသေသ**န္တိ သေယျဿ သေယျောတိအာဒိဘေဒံ ပုဂ္ဂလဝိသေသံ။ သေယျံ ဘိန္ဒိတွာ ပဝတ္တမာနော **သေယျမာနော။ တိဏ္ဏ**န္တိ သေယျဿ သေယျာဒီနံ တိဏ္ဏံ ''သေယျောဟမသ္မီ''တိအာဒိနာ အညံ ပုဂ္ဂလံ အနိဿာယ ဝုတ္တာနံ။ သေယျာဒိဝသေန အတ္တနော မနနံ ပဂ္ဂဟော မာနော, တဿ ကရဏံ သေယျောဟမသ္မီတိအာဒိပဝတ္တိယေတတိ ဝုတ္တံ **''သေယျောတိ အာဒိကိစ္စကရဏ''** န္တိ။

၁၁၄၀. သဗ္ဗောပိ လောဘော အဘိဇ္ဈာသဘာဝတေတိ အဘိဇ္ဈာ အာသဝဒွယသဘာဝ, ကာမရာဂေ ကာမာသဝသဘာဝေ ဇေတိ **အာသဝဒွယကောသဝဘာဝေ** အဘိဇ္ဈာကာမရာဂနံ ဝိသေသော ဝုတ္တော။ န အဘိဇ္ဈာ စ ဓမ္မာ ဌ ပေတ္ဝာ ဒိဋ္ဌိ အဝိဇ္ဇဉ္စ နောအာသဝသဘာဝ။ အဘိဇ္ဈာ စ အာသဝဒွယသဘာဝ ဝေ, နအဘိဇ္ဈာသဘာဝေ စ လောဘော နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယေန **''နောအာသဝလောဘဿ သဗ္ဘာဝေ ဝိစာရေတဗ္ဗော''** တိ အာဟ။ **ဂဏနာယ ဟေတုယာ သတ္တာတိ ဝုတ္တ**န္တိ ပဉ္စဟာတရပဟဋ္ဌံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ ''အာသဝေ ဓမ္မေ အာသဝဿ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။ အာသဝေ ဓမ္မေ နောအာသဝဿ ဓမ္မဿ။ အာသဝေ ဓမ္မေ အာသဝဿ စ နောအာသဝဿ စ။ နောအာသဝေ ဓမ္မေ နောအာသဝဿ။ နောအာသဝေ ဓမ္မေ အာသဝဿ။ နောအာသဝေ ဓမ္မေ အာသဝဿ စ နောအာသဝဿ စ။ အာသဝေ စ နောအာသဝေ စ ဓမ္မာ နောအာသဝဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၃.၃.၁၆) ဣမေသံ တရာနံ ဝသေန ''ဂဏနာယ သတ္တာ''တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယဒိ နောအာသဝသဘာဝေပိ လောဘော သိယာ, ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဝသေန ''အာသဝေ စ နောအာသဝေ စ ဓမ္မာ မောဟယထာဝုတ္တလောဘာ အာသဝဿ ဓမ္မဿ ဒိဋ္ဌိယာ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ သတ္တမော, ဟင္ဗိယံ အာဂတံ သတ္တမံ အဋ္ဌမံ ကတွာ ''အာသဝေ စ နောအာသဝေ စ ဓမ္မာ အာသဝဿ စ နောအာသဝဿ စ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ နဝမော ပဉ္စော ဝုစ္စေယျ, န ပန ဝုတ္တောတိ။ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တလောဘဿ နောအာသဝဘာဝတာဘာဝံ ဒဿေတွာ ဣတရဿပိ တံ ဒဿေတုံ **''ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေ စာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၁၁၆၂. ယထာရူပေ ရူပပ္ပဗန္ဓေ ဝတ္တမာနေ ပုဂ္ဂလော ဂစ္ဆတိ တိဋ္ဌတိ နိသီဒတီတိ ဝုစ္စတိ, တထာ ဝိသဒရူပဿ ဥပ္ပာဒကံ စိတ္တံ **ဣရိယာပထူပတ္ထမ္ဘကံ**။ တံ ပန ကုသလတော ကိရိယတော စ ပဉ္စမဇ္ဈာနစိတ္တံ အဘိညာပ္ပတ္တံ အပ္ပတ္တဉ္စ ဘိန္ဒိတွာ သတ္တပညာသ ဇဝနာနိ တေဟဋ္ဌဗ္ဗနုဉ္စာတိ **အဋ္ဌပညာသဝိဓံ**။ သဟဇာတဓမ္မာနံ အကမ္မညဘာဝကရတ္တာ ထိနမိဒ္ဓသဟဂတစိတ္တံ ဝိသအနိ ရူပာနိ န သမုဋ္ဌပေတိ န ဥပတ္ထမ္ဘေတိ စာတိ ဝုတ္တံ **''ဣရိယာပထံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တ''**န္တိ။

၁၁၆၃. ဝိပက္ခေပိ ဘာဝတော အနေကန္တိကတ္တာ **ရူပတ္တာသာဓေတုံ** ။ **ဂရုဘာဝပ္ပတ္တိ** လဟုတာဝိရဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သတိပိ အညေသမ္ပိ အကုသလာဒီနံ လဟုတာဝိရဟေ ထိနမိဒ္ဓာနံ ဧကန္တတော လဟုတာပဋိပက္ခတ္တာ ကာရဏာနုရူပတ္တာ စ ဖလဿ **''ထိနမိဒ္ဓသမုဋ္ဌိတရူပေဟီ''** တိ ဝုတ္တံ။ **န ဇာဂရူပေ။ သန္တတိ** န္တိ ဧတေန နာမကာယေ သုပနဿ အသိဒ္ဓတံ ဒဿေတိ။ **မိဒ္ဓဿ ဖလတ္တာ** တိ ဧတ္ထ မိဒ္ဓံ ယေဝ နိဒ္ဒာကာရဏန္တိ နာယံ နိယမော ဣစ္ဆိတော, နိဒ္ဒာကာရဏမေဝ ပန မိဒ္ဓန္တိ နိယမော ဣစ္ဆိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တထာ ဟိ ခီဏာသဝာနံ နိဒ္ဒာယ မိဒ္ဓတော အညံ ကာရဏံ ကရဇကာယဿ ဒုဗ္ဗလဘာဝေ အဋ္ဌကထာယံ ဒဿိတောတိ။

ဆာဒနံ , အဝတ္ထရဏံ တ ဩနာဟော, သော ရူပသ္သေဝ သဘာဝေတိ ပရဿ အာသင်္ကံ မနသိ ကတွာ အာဟ
“တေန သဟ ဝုတ္တာ ဩနာဟပရိယောနာဟာ စာ” တိ။ အသဏ္ဌေစဝသေန ဝိသဒ ပဝတ္တိ **ဝိပ္ဖာရိကဘာဝေ ။ အာဝရ
ဏဘာဝေ ဝိယာ**တိ ဧဝေန အာဝရဏသဘာဝတ္တေပိ မိဒ္ဓဿ တဗ္ဗိဓုရော အနုညာသာဓာရဏတ္တာ ဩနဟနာဒိဘာ
ဝေတိ ဒဿေတိ။ သာမညဉ္စိဟိ ပဉ္စနွမ္ပိ ကာမစ္ဆန္ဒာဒီနံ အာဝရဏသဘာဝေတိ အာဝရဏဘာဝသဒိသဿ ဩနဟ
နာဒိဘာဝဿ နာမကာယေ လဗ္ဘမာနဿ ဂဟိတတာတိ ဧတ္ထာဓိပ္ပာယော။

ဟာနတ္တိ အနုယောဂေတိ စ တံကိရိယာသာဓိကာ စေတနာ အဓိပ္ပေတာတိ သုရာပာနဿ သုရာ။ပေ.။ ယောဂဿ
စ အကုသလဘာဝေန ဥပက္ကိလေသဒုဗ္ဗလီကရဏဘာဝေ ယုတ္တောတိ ဝုတ္တော။ “သုရာမေရယဿ အဇ္ဈောဟရ
ဏံ ဟာနံ ပမာဒဋ္ဌာနာနုယောဂေ စာ”တိ **ပရဿ အဓိပ္ပာယော။ နီဝရဏံ ဟုတွာ တ** တိအာဒိနာ ဣဒံ ဒဿေတိ “နီဝရ
ဏသဘာဝတနံ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တဘာဝဒဿနပရာယ စောဒနာယ နီဝရဏန္တိ ကတ္ထစိ အဒိဋ္ဌပယောဂဿ အသမ္ပ
ယုတ္တဿ ရူပဿ ယထာလာဘာဝေ ဂဟဏံ ဉာယောယေဝ န ဟောတိ, သိဒ္ဓနီဝရဏဘာဝသမ္ပယုတ္တသဘာဝတနံ
ယေဝ ပန ဂဟဏန္တိ တံသဘာဝ အရူပဓမ္မာယေဝ ဒဿိတာ, န ရူပန္တိ ထိနံ ဝိယ မိဒ္ဓမ္ပိ အရူပမေဝါတိ ဝိညာယ
တီ”တိ။ **ယန္တိ** ယေန ဝစနေန။ **အသမ္ဘဝဝစနတော** တိ အသမ္ဘဝဝစနဘာဝတော။

တေနာတိ တေန ရူပာရမ္မဏဿ ဆန္ဒရာဂဿ ပဟာနဝစနေန။ ရူပပ္ပဟာနတော အညောတိ ကတွာ ရူပေ ဆန္ဒရာ
ဂပ္ပဟာနံ **“အညော ကာရော”**တိ ဝုတ္တံ။ ယံ အဋ္ဌကထာယံ “အညထာ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဣဒန္တိ**အာဒိနာ “တံ ပဇဟထာ”တိ
ဟာဋ္ဌိယာ န နိပ္ပရိယာယပ္ပဟာနံ အဓိပ္ပေတန္တိ ဒဿေတိ။ **အရူပသ္သေဝ ယုဇ္ဇတီ** တိ သုဒုဒ္ဒသံ ဒူရင်္ဂမာဒိပ္ပဝတ္တ
ကံ စိတ္တံ တံသမ္ပယုတ္တော အရူပဓမ္မောယေဝ ဝိဗန္ဓိတုံ သမတ္ထောတိ ဒဿေတိ။ **စေတသော ပရိယုဋ္ဌာန** န္တိ
ကုသလစိတ္တဿ ဂဟဏံ။ နီဝရဏာနိ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ အပ္ပအနေန ကုသလတရံ ဂဏှာန္တီတိ ဝုစ္စန္တိ။
ဂဟဏဋ္ဌေတ္တ **ပရိယုဋ္ဌာနံ** “စောရာ မဂ္ဂေ ပရိယုဋ္ဌိံသူ”တိအာဒီသု ဝိယ။

၁၁၇၆. ဥဒ္ဓစ္စံ ကုက္ကုစ္စဥ္စ သဟ ဝုတ္တ န္တိ ဥဒ္ဒေသပုစ္ဆာနိဂမနေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန အဋ္ဌကထာယံ ဥဒ္ဓစ္စ
စဿ ကုက္ကုစ္စေန ဝိနာဘာဝကာရဏံ ဝတွာ “ဘိန္ဒိတွာ ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ, တံ “နီဝရဏာ စေဝ နီဝရဏသမ္ပယု
တ္တာ စာ”တိ ပဒဿ နိဒ္ဒေသေ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စာနံ ဝိသုံ နိဒ္ဒိဋ္ဌတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဥက္ကဋ္ဌနီဝရဏ
တာ ဩရမ္ဘာဂိယဘာဝေ။ သော ဟိ ရူပရာဂရူပရာဂပ္ပကာရကာမစ္ဆန္ဒံ ဥပာဒာယ တတော တိဗ္ဗကိစ္စတာယ “ဥက္ကဋ္ဌ
နီဝရဏ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏန္တေဝွ လောဘော ဝုတ္တော, န ဘိန္ဒိတွတ။ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏဿ စ အနဝ
သေသတော အနာဂါမိမဂ္ဂေန ပဟာနေ ဝုစ္စမာနေ စတုတ္ထမဂ္ဂဝဇ္ဈော လောဘော အနီဝရဏသဘာဝေ အာပဇ္ဇတီတိ
အာဟ **“ယဒိ။ပေ.။ သိယာ”**တိ။ **နောနီဝရဏော** ရူပရာဂရူပရာဂပ္ပကာရော လောဘဓမ္မော **နီဝရဏဿ** အဝိဇ္ဇာဒိကသ္သ
သ။ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန “နောနီဝရဏော ဓမ္မော နီဝရဏဿ စ နောနီဝရဏဿ စ ဓမ္မဿ။ နီဝရဏော စ နောနီဝရဏော စ
ဓမ္မာ နီဝရဏဿ ဓမ္မဿ။ နီဝရဏော စ နောနီဝရဏော စ ဓမ္မာ နောနီဝရဏဿ ဓမ္မဿ။ နီဝရဏော စ နောနီဝရ
ဏော စ ဓမ္မာ နီဝရဏဿ စ နောနီဝရဏဿ စ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၃.၈.၂၅) ဣမေ ပဉ္စ
ဟေ သင်္ဂဏှာတိ။ **စတ္တာရီတိ ဝုတ္တံ** နီဝရဏပဒမူလကာနံ တိဏ္ဏံ နောနီဝရဏမူလကဿ ဧကဿ ဝသေန။ နီဝရ
ဏနောနီဝရဏတဒုဘယမူလကာနံ ပန တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ ဝသေန **နဝါတိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ** တိ ယထာဒဿိတနယာယ ဟာဋ္ဌိ
ယာ အဘာဝ နောနီဝရဏလောဘာဘာဝ။

၁၂၁၉. တေနေဝါတိ ပုရိမဒိဋ္ဌိအာကာရေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေန။ ဒိဋ္ဌိဂတိကေဟိ ဝုစ္စမာနာနံ “နိစ္စံ သုဘာ”န္တိ ဧဝ
မာဒိဝစနာနံ, ဒိဋ္ဌိရပိတေဟိ ဝုစ္စမာနာနံ ဂဂနကုသုမာဒိလောကဝေဟာရဝစနာနဉ္စ ဝတ္ထုမ္ဟိ တစာဝတ္ထုမတ္တာနီတိ
အာဟ **“တစာ။ပေ.။ တ”**တိ။

၁၂၂၁. စိတ္တေန ပရလောကေ ဌိတောတိ ယသ္မိံ လောကေ နိဗ္ဗတ္တိဝသေန သယံ ဌိတော, တတော အညံ လောကံ
ပရလောကောတိ စိတ္တေန ဂဟေတွာ ဌိတော။

၁၂၃၆. န ဟိ ပုရိမေဟီတိအာဒိနာ ပဌမမဂ္ဂေဒီဟိ သမုစ္ဆိန္နတ္တအဟာယဂမနီယဘာဝဒိကာ ဧဝ ရာကဒယော ဒုတိယ
မဂ္ဂါဒီဟိ ပဟီယန္တီတိ ဒဿေတိ။

၁၂၈၇. ဥပဋ္ဌိတေပိ ဒုဂ္ဂတိနိမိတ္တာဒိကေ န တထာ တိဗ္ဗော လောဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ယထာ သုဂတိနိမိတ္တာဒိကေ တိ အာဟ **"ဗလဝနိကန္တိဝိရဟေနာ"** တိ။

၁၃၀၁. ကေသိဉ္စိ စိတ္တုပ္ပာဒေ ဥပ္ပန္နာနံ ဝိယ ကေသိဉ္စိ သန္တာနေ ဥပ္ပန္နာနမ္ပိ သဟပဝတ္တိပရိယာယော အတ္ထီတိ ပဟာနေကဋ္ဌေန ရာဂရဏေန ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတမောဟသ္သ သရဏတာ ဝုတ္တာ။ ဥဒ္ဓစ္စဝိစိကိစ္ဆာဟိ ယော မောဟော သဟဇာတော ဘဝေ, သောပိ ရာဂေန သရဏော ပဟာနေကဋ္ဌဘာဝတောတိ ။ လောဘဒေါသမောဟတဒေကဋ္ဌကိ လေသတံသမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓတံသမုဋ္ဌာနကမ္မဘေဒတော သဗ္ဗသ္သပိ အကုသလသ္သ သင်္ဂဟဏဝသေန ပဝတ္တော သရဏပဒနိဒ္ဒေသော အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တေနပိ အညဒတ္ထု သံသန္ဒတီတိ ဒဿေတုံ **"အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တေ"** တိ အာဒိမာဟ။ ယံ ပန အဋ္ဌကထာယံ သမ္ပယောဂပ္ပဟာနေကဋ္ဌဘာဝဒီပနေန ရာဂါဒီနံ သဗ္ဗေသံ တ အကုသလဓမ္မာနံ သရဏဘာဝဒဿနံ, တံ ဟဋ္ဌိယာ ယထာဒဿိတဓမ္မာနံ အညမညသရဏဘာဝဒဿနပရံ, တဒညဓမ္မာနံ သရဏဘာဝ ပဋိသေဓေနပရန္တိ **အရဏဝိဘင်္ဂ** သုတ္တဝိရောဓောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သုတ္တန္တဒေသနာယ တ ပရိယာယကထာဘာဝတော နိပ္ပ ရိယာယတော သရဏဘာဝေ ဝိယ အရဏဘာဝေပိ အကုသလဓမ္မာနံယေဝတိ တထာပဝတ္တာယ **အဋ္ဌကထာယ** န ကောစိ သုတ္တဝိရောဓောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သုတ္တန္တိကဒုကနိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃၁၃. အဟံ-သဒ္ဒေန ဟေတုဘူတေန ယော အတ္ထော တိ ဧတ္ထ **အဟံ**-သဒ္ဒော အတ္ထောတိ အဓိပ္ပေတော။ အ တ္ထာဝဗောဓနေတ္တော ဟိ သဒ္ဒပ္ပယောဂေါ။ အတ္ထပရာမိနော ကေဝလော အတ္ထပဒတ္ထကော, သော ပဒတ္ထဝိပရိ ယေသကာရိနာ ပန ႘ုတိ-သဒ္ဒေန ပရတော ပယုတ္တေန သဒ္ဒပဒတ္ထကော ဇာယတိ ယထာ ကဝီတိ အယမာဟာတိ ကေ-သဒ္ဒံ အာဟာတိ ဝိညာယတိ။ တေန ဝိညတ္တိဝိကာရသဟိတော သဒ္ဒော ပညတ္တီတိ ဒဿေတိ။ တထာ ဟိ "ဗုဒ္ဓ သ္သ ဘဂဝတော တေဟာရော လောကိယသောတေ ပဋိဟညတီ"တိအာဒိနာ (ကထာ. ၃၄၇) ပညတ္တိယာ ဝစနဘာဝံ သာဓ ယတိ။ **အညထာ**တိအာဒိနာ ပညတ္တိယာ အသဒ္ဒသဘာဝတ္တေ ဒေါသမာဟ။ **အဓိဝစနာဒိတာ သိယာ,** တထာ စ အဓိဝစ နာဒီနံ အဓိဝစနပထာဒိတော ဝိသေသော န သိယာတိ ဒုကောယေဝ န သမ္ဘဝေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန သကသန္တတိပရိယာပန္နေ ရူပဒယော ဓမ္မေ သမူဟတော သန္တာနတော စ ဧကတ္တဝသေန ဂဟေတွာ အဟန္တိ တေ ဟရိယမာနာ ဥပာဒါပညတ္တိ သင်္ခါယတိ တေဟရီယတီတိ သင်္ခါတိ အဓိပ္ပေတာ။ တထာ သေသေသု ယထာသမ္ဘဝံ ဒ ဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေတဟ **"ဒတ္တောတိ ဧတ္တာဝတာ သတ္တပညတ္တိံ ဒဿေတ္ဝာ အညမ္ပိ ဥပာဒါပညတ္တိံ ဒဿေ တုံ"**န္တိအာဒိ။ **ပဒတ္ထဿာ** တိ အဟံ-သဒ္ဒာဒိပအာဘိဓေယျဿ, ပရမတ္ထဿ တ။ အဓိဝစနံ သဒ္ဒောတိ အဓိပ္ပာ ယေန **"ဝဒန္တေနာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သော ဟိ အတ္တနာ ဉာပေတဗ္ဗမတ္ထံ သယံ ဉာတော ဧဝ ဉာပေတီတိ အဂ္ဂဟိတသ မ္ဗန္ဓဿ န သဒ္ဒော အတ္ထပ္ပကာသနသမတ္ထောတိ ဝုတ္တံ **"ပုဗ္ဗေ ဂဟိတသညေနာ"** တိ။ **ဝိသေသေန ဉာယတီ**တိ **သမညာ**တိ **သံ**-သဒ္ဒဿ ဝိသေသတ္ထတံ အာဟ။

ကရီယတီတိ ႘ုဒံ ႘ုမဿတ္ထဿ အဓိဝစနန္တိ ဧဝံ နိရုတ္တိပီယတိ။ နာမဘူတံ ဝစနမေဝ တံ တံ အတ္ထံ နိဒ္ဒာရေ တွာ သဟေတုကံ ကတွာ ဝဒတိ ဗျဉ္ဇယတိ စာတိ အာဟ **"နာမမိစ္စေဝ ဝုတ္တံ ဟောတီ"** တိ။ တေနေတဟ **"န ဟိ ပထဝီ"**တိအာဒိ။ **ပထဝီသင်္ခါတ** န္တိ ပထဝီ-သဒ္ဒာဘိဓေယျံ။

အာစရိယာတိ အဋ္ဌကထာယ သံဝဏ္ဏနကာ အာစရိယာ, န အဋ္ဌကထာစရိယာတိ အဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ။ **မာတိကာယ**န္တိ မာတိကာဝဏ္ဏနာယံ။ **တေနာ**တိ မာတိကာဝဏ္ဏနာဝစနေန။ ႘ုမိဿာ ဟဋ္ဌိယာ အဋ္ဌကထာယ စ အတ္ထဒဿနဿ ဧတ ဿ ယထာဝုတ္တဿ အာစရိယတဒဿ ဝိရောဓော သိယာ, တမေဝ ဝိရောဓံ **"န ဟီ"**တိအာဒိနာ ဝိဝရတိ။ တတ္ထ အဓိ ဝစနပထာဒိဘာဝေန ဝုတ္တာနံ ဓမ္မာနံ ပကာသကဿ သဘာဝဿ ဝိညတ္တိဝိကာရသဟိတသဒ္ဒဿေဝ ဝစနမတ္တံ အဓိကာရံ ကတွာ ပဝတ္တိအာဒိ ယုဇ္ဇတိ, န အသဘာဝဿာတိ အဓိပ္ပာယေန **"ဥပ္ပာဒဝယကိစ္စရဟိတဿာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အနိဒ္ဓာရိတသဘာဝဿာ** တိ ပရမတ္ထတော အနုပလဒ္ဓသဘာဝဿ။

ဒုဝိဓာတိ ပညာပနပညာပိတဗ္ဗဘေဒတော ဒုဝိဓာ။ **ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာ** တိ ဥပ္ပာဒဝယကိစ္စရဟိတာတိအာဒိပ္ပကာ ရာ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ပုဂ္ဂလပညတ္တိဝဏ္ဏနာယံ။ နနု စ တတ္ထ ဥပနိဓာပညတ္တိအာဒယော အပရာပိ ပညတ္တိယော ဝုတ္တ

တာ, အထ ကသ္မာ **“ဆ ပညတ္တိယော ဝုတ္တာ”** တိ ဝုတ္တံ? သစ္စံ ဝုတ္တာ, တာ ပန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိအာဒီသု ဆသု ဧဝ အန္တောဂဓာတိ **“အဋ္ဌကထာယံ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိအာဒယော ဆ ပညတ္တိယော ဝုတ္တာ”** တိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ ရူပာဒိ ဝိယ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ပညာပိတဗ္ဗတ္တာ စ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ, အဝိဇ္ဇမာနဿ စ သတ္တရထာဒိအတ္ထဿ ပညာပနတော အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တီတိ ဧဝံ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဝစနေန ယထာဝုတ္တာ ဒုဝိဓာပိ ပညတ္တိ သင်္ဂဟိတာတိ အာဟ **“အဝိဇ္ဇမာန။ပေ။ ဝုတ္တာ”** တိ။ **ဣတရေဟီ**တိ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိအာဒီဟိ အဝသေသေဟိ ပဉ္စဟိ, ရူပဝေဒနာဒီနံ သတ္တရထာဒီနဉ္စ အတ္ထာနံ ပကာရေဟိ ဉာပနတော တံတံဝါစကော သဒ္ဒောယေဝ ဝိသယဘေဒတော ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိအာဒိဘေဒာ ပညတ္တိ သင်္ခါဒီဟိ ဒသဟိ ပဒေဟိ ဝုတ္တာတိ အယံ ပုရိမော အတ္ထော, သော စ ယထာရုတဝသေနေဝ ဟဋ္ဌိယာ ဝိညာယမာနတ္တာ **“ဟဋ္ဌိအနုဂတော ဥဇုကော”**တိ စ ဝုတ္တော။ **ယဒိ စာ**တိအာဒီသု သတ္တာဒိကာ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာ ဥပာဒာပညတ္တိ ယဒိ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ, **သာ အတ္ထီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ** ။ အဝိဇ္ဇမာနာ စ သာ ပညာပိတဗ္ဗတော ပညတ္တိ စာတိ တေသံ အာစရိယာနံ လဒ္ဓီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣဒါနိ တဿာ လဒ္ဓိယာ ဝသေန ပညတ္တိပထာတိ ဝုတ္တဓမ္မာနမ္ပိ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝါပတ္တိစောဒနေန တတ္ထ ဒေါသံ ဒဿေတိ **“ယထာ စာ”**တိ အာဒိနာ။ **တတော**တိ ယသ္မာ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ပညာပိတဗ္ဗတ္တာ စ သတ္တရထာဒီနံ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝေါ ဝိယ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ပညာပိတဗ္ဗတ္တာ စ သဗ္ဗေသံ သဘာဝဓမ္မာနံ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝေါ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာတိ အတ္ထော။

“အထာ”တိအာဒိနာ ပညတ္တိပထနိဒ္ဒေသတော ဝိသိဋ္ဌဿ ပညတ္တိဓမ္မနိဒ္ဒေသဿ သယမေဝ ကာရဏမာသင်္ကတိ။ **“နာပိ”**တိအာဒိနာ တဿ ကာရဏဿ အသိဒ္ဓတံ ဒဿေတိ။ ‘‘ပုရိသောတိ သင်္ခါ’’တိအာဒီသု သင်္ခါဒယောပိ နာမာဒီဟိ အတ္ထတော အဝိသိဋ္ဌာ ဝုတ္တာတိ အာဟ **“သင်္ခါဒိသဒ္ဒာနံ သမာနတ္ထတ္တာ”** တိ။ **ဝစနဂ္ဂဟဏံ** ဝစနုစ္စာရဏံ။ **အညဿာ** တိ နာမပညတ္တိံ သန္ဓာယာဟ။ **တေသန္တိ** သင်္ကေတဂ္ဂဟဏဝစနဂ္ဂဟဏာနံ။ အသမတ္ထတာ န သမ္ဘဝတီတိ ယောဇနာ။ တမေဝ အသမ္ဘဝံ **“ယဒိ ဟိ”**တိအာဒိနာ ဝိဝရတိ။ **ပညတ္တိယာ** တိ နာမပညတ္တိယာ။ **ပညတ္တိပညာပနေ**တိ ယာယ နာမပညတ္တိယာ ဥပာဒာယပညတ္တိ ရူပာဒယော စ ပညာပီယန္တိ, ယာ စ သောတဒွါရဝိညာဏသန္တာနာနန္တရမုပ္ပန္နေန ဂဟိတပုဗ္ဗသင်္ကေတေန မနောဒွါရဝိညာဏသန္တာနေန ဂယှတိ, သာ အယံ နာမာတိ တဿာ ပညာပနေ အသင်္ကရတော ဌပနေ။ အထ ဝါ သောတဒွါရဝိညာဏသန္တာနာနန္တရမုပ္ပန္နေန မနောဒွါရဝိညာဏသန္တာနေန ပညတ္တိယာ ဂဟာပနေ ပရိစ္ဆိန္ဒနေ။ **တဿာ အညာ ပညတ္တိ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ** တိ တဿာ နာမပညတ္တိယာ ဉာပနေ သင်္ကေတဂ္ဂဟဏဝစနဂ္ဂဟဏာနံ သဟကာရီကာရဏဘူတာ အညာ နာမပညတ္တိ အတ္ထီတိ ဝတ္တဗ္ဗာ အနုညာတဗ္ဗာ သိယာ။ **တတော အတ္ထဝိဇာနနမေဝ န သိယာ** တိ ကေဝလာနိ သင်္ကေတဂ္ဂဟဏဝစနဂ္ဂဟဏာနိ အတ္ထပညာပနေ ဝိယ ပညတ္တိဉာပနေပိ အသမတ္ထာနိ, ပညတ္တိ စ ဉာတာယေဝ တေသံ သဟကာရီကာရဏံ တံ ဇာနနတ္ထံ ပညတ္တိအနန္တရပရိကပ္ပနေ စ အနဝတ္ထာနာပတ္တီတိ အတ္ထာဓိဂမဿ သမ္ဘဝေါ ဧဝ န ဘဝေယျ။

သင်္ကေတော ရူပာဒီသု န ကိဉ္စိ ဟောတိ, ဘူတာဒိနိမိတ္တံ ဘာဝနာဝိသေသဉ္စ ဥပာဒာယ ဝေါဟာရိယမာနာ ကသိဏာဒိပညတ္တိ ဝိယ တံ တံ သင်္ကေတိတဗ္ဗံ သင်္ကေတကရဏဉ္စ ဥပာဒာယ ဝေါဟာရမတ္တော, တဿ စ ပညာပိကာ နာမပညတ္တီတိ ယထာဝုတ္တဒေါသာပတ္တိံ ဒဿေန္တော **“နာပိ သင်္ကေတဂ္ဂဟဏ”** န္တိ အဝေါစ။ နနု စ အတ္ထဝိဇာနနာသမ္ဘဝစောဒနေနေဝ သင်္ကေတဂ္ဂဟဏာဘာဝေါပိ ဒဿိတောတိ? သစ္စမေတံ, သင်္ကေတေ ပန အာစရိယာနံ မတိဘေဒော ဝိဇ္ဇတိ။ တတ္ထ ကေပက္ခိကော အယံ ဒေါသောတိ ဒဿနတ္ထံ တဿ ဝိသုံ ဝစနံ ဝုစ္စမာနာ ရူပာဒယော ဓမ္မာ ဝစနတ္ထာ ပညာပိတဗ္ဗာ စ, တဒဘိဓာယကော သဒ္ဒော ပညတ္တီတိ။ ဧတ္တာဝတာ သဗ္ဗဝေါဟာရော သိဇ္ဈတီတိ အဓိပ္ပာယေန **“ဝစန။ပေ။ ဇနံ နတ္ထိ”** တိ အာဟ။ **ပညတ္တိယာ ဝစနဘာဝေ သိဒ္ဓေ** ပဋ္ဌိဟနနသောတဗ္ဗတာဒီပကတ္တာ တေသံ ဟဋ္ဌာနန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ‘‘အတ္ထိ ကေစိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဝေါဟာရံ သုဏန္တိ, နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ’’တိ ဧဝမာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ‘‘ပညတ္တိဓမ္မာ’’တိ ပဒဿ ယထာဝုတ္တပညတ္တိယော အတ္ထောတိ တေသံ ပဏ္ဍေ မာတိကာဝဏ္ဏနာယ ဝိရောဓော, **အဋ္ဌကထာယံ** အဝုတ္တတာ, ဣမိဿာ ဟဋ္ဌိယာ အနနုဂမော, သဗ္ဗေ ဓမ္မာ ပညတ္တီတိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗတာ, ပညတ္တိပထပဒဿ နဝတ္တဗ္ဗတာ, အနဝတ္ထာနာပတ္တိတော အတ္ထဝိဇာနနာသမ္ဘဝေါတိ အနေကေ ဒေါသာ, ဝိညတ္တိဝိကာရသဟိတဿ ပန သဒ္ဒဿ ပညတ္တိဘာဝေ ယထာဝုတ္တဒေါသာဘာဝေါ အနေကေသံ ဟဋ္ဌပ္ပဒေသာနဉ္စ အနုလောမနံ, တသ္မာ။ တတ္ထ ယုတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယေနာဟ **“ဟဋ္ဌိ။ပေ။ တဗ္ဗော”** တိ။

ယဒိ သတ္တာ တိအာဒိနာ သဒ္ဒသ္သ ပညတ္တိဘာဝေ အဋ္ဌကထာယ ဝိရောဓမာဟ။ ဧဝံ ပညတ္တိဘာဝေ ယဒိ သဒ္ဒ
သ္သ ပညတ္တိဘာဝေ, တသ္သ ပရမတ္ထတော ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ရူပာဒိအတ္ထသ္သ စ ပညာပနတော ဝိဇ္ဇမာနပညတ္
တိဘာဝေ ဧဝ သိယာ, န အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝေ။ န ဟိ တေ သတ္တာဒယော ပညတ္တိတိ။ ဝေဠု အဝိဇ္ဇမာနပည
တ္တိယာ အဘာဝေ ဧဝ သိယာ။ ဝုတ္တာ စ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပ. ပ. အဋ္ဌ. ၁ မာတိကာဝဏ္ဏနာ) "အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ"တိ။
ဣတရော ဝိသယသ္သ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ တသ္သ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝေတိ ယထာဝုတ္တဝိရောဓာဘာဝံ ဒဿေ
န္တော **"အဝိဇ္ဇမာနာန"** န္တိအာဒိမာဟ။ ဣအနိ သတ္တာဒိဝိသယသ္သ ကေနစိပိ ပရိယာယေန အတ္ထိတာယ အဘာဝဒ
သ္သနေန တဗ္ဗိသယာယ ပညတ္တိယာ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝံယေဝ ဝဝတ္ထပေတိ **"အယမ္ဘ တအော"** တိ။ ဝိဇ္ဇမာ
နာ ဧဝ သတ္တာဒယော ရူပာဒိသဘာဝတဘာဝဝသေန "အဝိဇ္ဇမာနာ"တိ ဝုစ္စန္တိ, န သဗ္ဗထာ အဘာဝတော။ တထာ ဟိ
တထာ တထာ ပညာပိယမာနဘာဝေန ဝိညာယန္တိတိ ယထာဝုတ္တရူပေ တအော "ရူပံ အတ္ထီတိ? ဟေဝတ္ထိ ဟေဝ နတ္
ထီတိ။ သေဝတ္ထိ သေဝ နတ္ထီတိ။ န ဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ။ သေဝတ္ထိ သေဝ နတ္ထီတိ။ အာမန္တာ။ အတ္ထဋ္ဌော နတ္ထ
ဋ္ဌော"တိ (ကထာ. ၃၀၆) ဧဝံ ပဝတ္တာယ **ဟေဝတ္ထိကထာယ** ။ တတ္ထ ဟိ ရူပာဒယော ဓမ္မာ ရူပာဒိသဘာဝေန အတ္
ထိ, ဝေဒနာဒိသဘာဝေန နတ္ထိ, တသ္မာ သဗ္ဗမေဝိဒံ ဧဝံ အတ္ထိ ဧဝံ နတ္ထီတိ ဧဝံလဒ္ဓိကေ သန္ဓာယ "ရူပံ အတ္ထီ"တိ
ပုစ္ဆာ သကတဒိသ္သ။ "ဟေဝတ္ထိ ဟေဝ နတ္ထီ"တိ ဝိသ္သဇ္ဇနံ ပရတဒိသ္သ။ အထ နံ သကတဒီ ယဒိ ရူပမေဝ ဧဝံ အတ္
ထိ ဧဝံ နတ္ထီတိ လဒ္ဓိ, ဧဝံ သန္တေ သော ဧဝ အတ္ထိ သော ဧဝ နတ္ထိ နာမာတိ ပုစ္ဆန္တော "သေဝတ္ထီ"တိ အာဟ။ ဣ
တရော တေနေဝ သဘာဝေန အတ္ထိတံ, တေနေဝ နတ္ထိတံ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ။ ဒုတိယံ ပုဋ္ဌော သကဘာဝေန အတ္ထိ
တံ, ပရဘာဝေန နတ္ထိတံ သန္ဓာယ ပဋိဇာနာတိ။ တတော သကတဒီ "အတ္ထဋ္ဌော နတ္ထဋ္ဌော"တိအာဒိနာ အတ္ထိတာ
တ နတ္ထိတာ တ အညမညဝိရုဒ္ဓာ ကေသိံ ဓမ္မေ ဝိနာ ကာလဘေဒေန အသမ္ဘဝတ္တာတိ ကိံ ကေတ္တံ အာပဇ္ဇတီတိ ဒ
ဿေန္တော ပရတဒိ နိဂ္ဂဏှာတီတိ။ **ပဋိသိဒ္ဓော** တိ စ "ရူပံ 'ရူပ'န္တိ ဟေဝတ္ထိ, ရူပံ 'ဝေဒနာ'တိ ဟေဝ နတ္ထီ"တိ
အာဒိနာ (ကထာ. ၃၀၆) ဝုတ္တာယ ရူပဝေဒနာသညာသင်္ခါရဝိညာဏာနံ သကဘာဝေန အတ္ထိတာယ ပရဘာဝေန နတ္ထိ
တာယ စ ပဋိသေဓနေန သတ္တာဒီနမ္ပိ တထာဘာဝေ ပဋိသေဓိတော ဟောတီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။

ရူပာဒယော န ဟောန္တိ တိ ရူပာဒိသဘာဝ န ဟောန္တိ။ **တထာ တထာ**တိ သမူဟသန္တာနာဒိဝသေန။ **ဝိစိတ္တသညာ**
ပရိကပ္ပဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယဒိ သတ္တရထာဒိသညာဝလမ္ဗိတော ဝစနတ္ထော ဝိဇ္ဇမာနော န ဟောတိ, နနု သတ္တရထာဒိ
အဘိလာပ အနရိယဝေဟာရာ ဇာယန္တီတိ အာဟ **"န စ တေ အဘိလာပ"**တိအာဒိ။ အတ္ထနော ဝသေန ကိဉ္စိ အဟောန္
တံ ပညာပကသ္သ ဝစနဿေဝ ဝသေန ပညာပိတဗ္ဗတ္တာ **ပညတ္တိဝေဟာရံ လဘတိ။ ဣမိနာဝ အဓိပ္ပာယေနာ** တိ
အာဒိ "သယံ အဝိဇ္ဇမာနော"တိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သန္ဓာယာဟ။ **တန္တိ** သတ္တာဒိဂ္ဂဟဏံ။ "ဗ္ရဟ္မဝိဟာရစ
တုက္ကံ သတ္တပညတ္တိံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တတ္တာ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ နာမ ဟောတီ"တိအာဒိနာ **အဋ္ဌကထာယံ** (ဓ. သ.
အဋ္ဌ. ၁၄၂၁) တတ္ထ တတ္ထ **န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ** ။ ယဒိ ပရိတ္တာဒိဘာဝေန န ဝတ္တဗ္ဗံ, ကထံ အဝိဇ္ဇမာနသ္သ
သတ္တာဒိကသ္သ ပစ္စယဘာဝေတိ အာဟ **"ခန္ဓသမူဟသန္တာန"** န္တိအာဒိ။ **တန္တိ** ခန္ဓသမူဟသန္တာနံ။ **တဒုပာဒာနဘူတ**
န္တိ ပုဂ္ဂလောတိ ဂဟဏပညတ္တီနံ ကာရဏဘူတံ။ ယဒိ ပုဂ္ဂလသညာယ သေဝမာနသ္သ ကုသလာဒိဥပ္ပတ္တိ ဟောတိ,
ကထံ ပုဂ္ဂလဒဿနံ မိစ္ဆာဒဿနန္တိ ပဋိသိဒ္ဓန္တိ အာဟ **"ယသ္မာ ပနာ"** တိအာဒိ။ **ပထဝီဓာတု ဥပလဗ္ဘတီ** တိ ပုဂ္ဂ
လာဘာဝေ ဝိပက္ခဝသေန နိဒဿနမာဟ။ ဣဒဉ္စေဟတ္ထ အနုမာနံ။ **န ရူပာဒယော ဝိဝေစေတ္ဝာ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ**
တေသံ အဂ္ဂဟဏေ တထာရူပာယ ဗုဒ္ဓိယာ အဘာဝတော သေဝနာဒယော ဝိယာတိ။ ပုဂ္ဂလော ဥပလဗ္ဘတိ သစ္စိကဋ္ဌပ
ရမတ္ထေန ယော ဆဝိညာဏဝိညေယျောတိ သံသရတိ မုစ္စတိ စာတိ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိယာ ပရိကပ္ပိတပုဂ္ဂလောဝ ပဋိသေဓိတော,
န ဝေဟာရပုဂ္ဂလောတိ ဒဿေန္တော **"ပဋိသေ။ပေ။ ဒိဋ္ဌီ"** တိ အာဟ။

ကထာယ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ရူပံ ဝေဒနာ သညာ စေတနာ ဝိညာဏန္တိ ဧတေသု ကံ နာမ ဓမ္မံ သတ္တောတိ ဇာနာသိ နု,
ဧတေသု ကေမ္ပိ သတ္တောတိ ဂဏှာတိတုံ နာရဟတီတိ ဒဿေတိ။ အထ ဧတေဟိ အညော ကောစိ သတ္တော အတ္ထီတိ
ပစ္စေသိ။ ဧဝမ္ပိ မာရ ဒိဋ္ဌိဂတံ နု တေ။ နု-သဒ္ဒော ဒိဋ္ဌိဂတမေဝေတိ အဝဓာရဏတ္ထော။ ကသ္မာ? ယသ္မာ **သုဒ္ဓသင်္
ခာရပုဉ္ဇောယံ**။ တမေဝတ္ထံ ဝိဝရတိ **"နယိဓ သတ္တူပလဗ္ဘတီ"** တိ။ ယသ္မာ ပစ္စက္ခတော တ အနုမာနတော တ အနုပ
လဒ္ဓိတော နတ္ထိ ဧတ္ထ ကောစိ သတ္တော နာမာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယဒိ သတ္တော နတ္ထိ, ကထံ သတ္တော သံသာရမာပ
ဒီတိအာဒိ နီယတီတိ။ ကိမေတ္ထ နေတဗ္ဗံ, သတ္တောတိ ဝေဟာရသတ္တော အဓိပ္ပေတော, ယသ္မာ သတ္တ-သဒ္ဒော
ဝေဟာရေ ပဝတ္တတီတိ။ ဒုတိယကထာယ သမ္ဗန္ဓံ ဒဿေန္တော **"သတ္တော ပနာ"** တိအာဒိမာဟ။ **အင်္ဂသမ္ဘာရာ** တိ
အင်္ဂသမ္ဘာရတော အက္ခစက္ကပဉ္ဇရာဒိအင်္ဂသမ္ဘာရမုပာဒါယာတိ အတ္ထော။ **သတ္တော** တိ ဝေဟာရော။

အဝိဇ္ဇမာနသ္သာ တိ အစ္စန္တံ အဝိဇ္ဇမာနသ္သ သသဝိသာဏာဒိကသ္သ။ ယဒိ အစ္စန္တံ အဝိဇ္ဇမာနံ, ကထံ တံ ဂယှတီတိ အာဟ **“ပရိကပ္ပိတ”**န္တိ။ **လောကသညာတံ** ဃဋ္ဋာဒိ။ တွေ့ ပန ယထာ အတ္တာနံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇမာနကစိမ္မာနံ တံသန္တတိပတိတာနဉ္စ ကိလေသုပတာပဟာဘာဝေန အသ္သတ္ထဘာဝပစ္စယတာယ ဥပ္ပာအဒိရဟိတမ္ပိ နိဗ္ဗာနံ “အသ္သာသနကရသ”န္တိ ဝုစ္စတိ, ဇဝံ အတ္တာနံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တနကဓမ္မဝသေန ဥပ္ပာအဒိရဟိတာပိ ပညတ္တိ ပဝတ္တာတိ ဝုတ္တာ။ ဟေတုအတ္တော တ အန္တောနိတောတိ ပဝတ္တိတာ တေဟာရိတာတိ အတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တထာနာမပညတ္တိ ပညပေတဗ္ဗမတ္ထံ ဂဟိတာယေဝ ပညာပေတိ, ဝိညတ္တိ ဝိယ အဓိပ္ပာယံ ဝိညာပေတီတိ သာ ဂဟေတဗ္ဗဘာဝတော ဝုစ္စမာနတ္ထဒ္ဒတရေန ဝုစ္စမာနာတိ ဝုတ္တာ။ ပညာပိတဗ္ဗပညတ္တိယာ ပန ဝုစ္စမာနဘာဝေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ တထာ ပကာရတော ဉာပနဘာဝေန ဉာပေတဗ္ဗဉာပနန္တိ ကတ္တ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာယေဝ စ တသ္သာ အနိဒ္ဒါရိတသဘာဝတာ ပဋိက္ခိတ္တာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ န ဟိ သဘာဝဓမ္မာနံ ကက္ခဋ္ဌဖုသနာဒိ သရူပတော သဒ္ဒေန ဝစနီယဘာဝံ ဘဇတိ, အပိစ ခော နေသံ ကာလဒေသာဒိဘေဒဘိန္နာနံ ဝိနိဝတ္တအညဇာတိယကော သဇာတိယသာဓာရဏော ပုဗ္ဗသင်္ကေတာနုရူပံ အဇ္ဈာရောပသိဒ္ဓော သာမညာကာရော ဝစနီယော။ တတ္ထာပိ န ဝိနာ ကေနစိ ပဝတ္တိနိမိတ္တေန သဒ္ဒော ပဝတ္တတီတိ တသ္သ ပဝတ္တိနိမိတ္တဘူတော လောကသင်္ကေတသိဒ္ဓော တံတံဝစနတ္ထနိယတော သာမညာကာရဝိသေသော နာမ ပညတ္တီတိ ပုဗ္ဗာစရိယာ။ သော ဟိ တသ္မိံ တသ္မိံ အတ္ထေ သဒ္ဒံ နာမေတိ, တသ္သ တသ္သ တ အတ္ထသ္သ နာမသညံ ကရောတီတိ နာမံ, ပကာရေဟိ ဉာပနတော ပညတ္တိ စာတိ။

ကသ္သ ပန သော အာကာရဝိသေသောတိ? ပညာပေတဗ္ဗတ္ထသ္သာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အနေကာကာရာ ဟိ အတ္ထာတိ။ ဇဝဉ္စ ကတ္တ တသ္သာ ပညတ္တိယာ ဂဟေတဗ္ဗတာဝစနဉ္စ သမတ္ထိတံ ဘဝတိ, အဝသ္သဉ္စ တေမေဝံ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ အညထာ ဝစနဝစနီယဘေဒအနံ သင်္ကရော သိယာ, သဗ္ဗောပိ အတ္ထော သဗ္ဗသ္သ သဒ္ဒသ္သ ဝစနီယော, သဗ္ဗော စ သဒ္ဒော သဗ္ဗသ္သ အတ္ထသ္သ တစကောတိ န စေတ္ထ သင်္ကေတဂ္ဂဟဏေနေဝ တေသံ ပဝတ္တာတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ ဝဝတ္ထိတေသု ဇဝ တေသု သင်္ကေတဂ္ဂဟဏသ္သ ပဝတ္တိတော။

အပရေ ပန “ယထာ ခုမတော အဂ္ဂိအနုမာနေ န ကေဝလေန ခုမေနေဝ အဂ္ဂိ ဝိညာယတိ, ခုမသ္သ ပန အဂ္ဂိနာ အဝိနာဘာဝသင်္ခါတော သမ္ဗန္ဓော ဝိညာယမာနော ခုမေန အဂ္ဂိ ဝိညာယတိ, ဇဝံ သဒ္ဒေန အတ္ထဝိဇာနနေ န ကေဝလေန သဒ္ဒေန တဒတ္ထော ဝိညာယတိ။ တံတံသဒ္ဒသ္သ ပန တေန တေန အတ္ထေန အဝိနာဘာဝသင်္ခါတော သမ္ဗန္ဓော ဝိညာယမာနော တေန တေန သဒ္ဒေန အတ္ထံ ဉာပေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အညထာ အဂ္ဂဟိတသမ္ဗန္ဓေနပိ သဒ္ဒသဝနမတ္တေ တေန တဒတ္ထော ဝိညာယေယျာတိ။ ယော ယမေတ္ထ ယထာဝုတ္တရူပေဟ သမ္ဗန္ဓော, သော တသ္သ တသ္သ အတ္ထသ္သ သညာပနဘာဝေန နာမန္တိ ပရမတ္ထတော အဘာဝတ လောကသင်္ကေတဝသေန လောကသင်္ကေတောတိ တ သိဒ္ဓော ဉာတောတိ လောကသင်္ကေတသိဒ္ဓောတိ, သဒ္ဒေန ပကာသိယမာနာနံ အတ္ထပ္ပကာရာနံ အဓိဂမဟေတုတာယ ပကာရတော ဉာပနတော ပညတ္တီတိ စ ဝုတ္တော”တိ ဝဏ္ဏယန္တိ။

သင်္ခတာသင်္ခတဝိနိမုတ္တသ္သပိ ဥဒ္ဓေယျဝိသေသသ္သ အဘာဝေ ဃဋ္ဋာဒိသဒ္ဒာဘိဓေယျော ဝိယ ပထဝီဖသ္သာဒိသဒ္ဒဝစနီယောပိ န လဗ္ဘတိယေတတိ သဗ္ဗတေဟာရလောဟေ သိယာ။ ယသ္မာ စ ရူပာရူပဓမ္မာ ပဗန္ဓသင်္ခါတတံတံဝိသေသာကာရဝသေနေဝ ပဝတ္တန္တိ, န ကေဝလာ, တသ္မာ တေသံ တေ သဏ္ဌာနသမူဟအဝတ္ထာဝိသေသာကာရာ ယဒိပိ ပရမတ္ထတော ကိဉ္စိ န ဟောန္တိ, ပရမတ္ထတော ပန ဝိဇ္ဇမာနာနံ ရူပာဒီနံ ဥပာအနာနံ ဝသေန ဝိဇ္ဇမာနဘာဝံ လဘိတ္တ တံတံဂဟဏာနုရူပံ တံတံအဘိလာပာဓိကရဏံ ဘဝတိ။ ဥပာအယပညတ္တိ ဟိ ဥပာအနတော ယထာ အညာ အနညာတိ စ န ဝတ္တဗ္ဗာ, ဇဝံ သဗ္ဗထာ အတ္ထိ နတ္ထီတိ စ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ တယောပိ ဟိ ဇတေ သန္တာယေတတိ ဇဝံ တာဝမာတိကာဝဏ္ဏနာယ န ကောစိ ဝိရောဓော။ သင်္ခါယတိ သံကထီယတီတိ သင်္ခါတိ အယမတ္ထော ကထေတဗ္ဗဘာဝေန ဝစနတ္တေယေဝ နိရုဠ္ဌော, န ဝစနသ္မိန္တိ ဝစနပက္ခသ္သ ဥဇုကတာ သမ္ဘဝတိ။ ဝစနပက္ခောယေဝ ဟဋ္ဌိအနုဂတော, န ပရမ္ပရာဂတော ယထာဝုတ္တော အတ္ထောတိ ကုတော ပနေတံ လဗ္ဘာ။ န ဟိ အနီတော အတ္ထော ဟဋ္ဌိအနနုဂတော, နာပိ သဗ္ဗာ ဟဋ္ဌိနိတတ္ထာ ဇတေတိ ယထာဝုတ္တာ ဒုဝိဓာ ပညတ္တိယော အဋ္ဌကထာယံ ဆဟိ ပညတ္တီဟိ ယထာသမ္ဘဝံ ဝုတ္တာယေတတိ သိဒ္ဓမေတံ အတ္ထီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာတိ။

ယဒိ ပရမတ္ထတော အတ္ထိတာပဋိသေဓော, ဣဋ္ဌမေတံ။ အထ တေဟာရတော, သတ္တရထဃဋ္ဋာဒီဟိ သတ္တရထာဒိဝစနပ္ပယောကေယေဝ န သမ္ဘဝေယျာတိ။ န ဟိ ဝစနီယရဟိတော ဝစနပ္ပယောကေ အတ္ထီတိ။ ပရမတ္ထဓမ္မာနံ အ

သဘာဝဓမ္မဘူတာယ ပညတ္တိယာ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထာ အဓိဝစနာဒိဒုကတ္တယဒေသနာတိ န ပရမတ္ထဓမ္မာနံ ရူပါဒီနံ ပညတ္တိဘာဝပတ္တီတိ။ န စ ပညတ္တိပထပညတ္တိဓမ္မနိဒ္ဒေသာနံ အဝိသေသဝစနံ ယုတ္တံ, သဒ္ဒဿေဝ ပန ပညတ္တိဘာဝေါ သိယာ ကာစိ တေသံ ဝိသေသမတ္တာ။ ပညာပိတဗ္ဗဿ အပရမတ္ထသဘာဝဿေဝ ပညတ္တိဘာဝေါ အဓိပ္ပေတောတိ န သဗ္ဗော ပညတ္တိပထော ပညတ္တိသဒ္ဒေန ဝုတ္တော, ပညတ္တိ စ ပညာပေတဗ္ဗဘာဝေန ဝုတ္တာတိ ပညတ္တိပထပဒံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ။ ဧဝဉ္စေတံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ဣတရထာ သဒ္ဒဿ စ ပညာပိတဗ္ဗတာယ ပညတ္တိပထဘာဝေါတိ ပညတ္တိပဒံ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ စ သက္ကာ ဝတ္တုံ, နိက္ခေပကဏ္ဍေ ဝိဘတ္တာယေဝ ပညတ္တိ "ပုရိသော မာဂဏ္ဍိယော"တိ ဧတ္တာပိ ဒဿိတာတိ န န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ တထာပိ ဟိ ယထာဝုတ္တဥပါဒါယပညတ္တိနာမပညတ္တီနံ သဘာဝသမ္ဘဝတောတိ သင္ခါဒိသဒ္ဒါနံ သမာနတ္ထတာပိ တေသံ မတိမတ္တမေဝ, ဝိညတ္တိ ဝိယ အဓိပ္ပါယံ ဝိညာပေန္တာ သယံ ဉာတာယေဝ နာမပညတ္တိ ပညာပေတဗ္ဗမတ္ထံ ပညာပေတိ ဂဟိတသရူပတာယ ပဒီပေါ ဝိယ ရူပဂတဝိဓံသနေတိ န ပညတ္တိအန္တရပရိကပ္ပနေန ပယောဇနံ အတ္ထိ ပညာပေတဗ္ဗတ္ထပညာပနေ, နာမပညတ္တိပညာပနေ ပန ဥပါဒါနဘေဒဘိန္နာ ဥပါဒါယပညတ္တိ ဝိယ တံတံဝစနဝစနတ္ထဘေဒဘိန္နာ နာမပညတ္တီတိ အညာ ပညတ္တိ ဣစ္ဆိတာ ဧဝ။ န စ အနဝတ္ထာနဒေါသော တံတံဝစနဿ တဒတ္ထဝိဘာဝနေ သဟကာရီကာရဏဘာဝေန ပဋိနိယတသရူပတ္တာ။ ဧတေန သင္ကေတဂ္ဂဟဏာဘာဝေပိ ပဋိသိဒ္ဓေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တထာ နာမပညတ္တိယာ ပယောဇနာဘာဝေါ။ ဒဿိတပ္ပယောဇနာ ဟိ သာ ပုဗ္ဗေတိ။

"ဝေါဟာရော လောကိယသောတေ ပဋိဟညတီ"တိအာဒီသု သောတဗ္ဗဿ သဒ္ဒဿ ဝသေန တဗ္ဗိသယဘူတာ ဝေါဟာရာဒယော ပဋိဟနနသောတဗ္ဗတာပရိယာယေန ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ သဒ္ဒေါယေဝ တ တတ္ထ ဝေါဟာရာဒိသဟစာရိတာယ တထာ ဝုတ္တော။ န ဟိ သက္ကာ သဗ္ဗတ္ထ ဧကရသာ ဒေသနာ ပဝတ္တီတိ ဝတ္တုံ။ တထာ ဟိ ကတ္ထစိ သုခါ ဒုက္ခာ, သုခါပိ ဝေဒနာ ဒုက္ခာတိ ဝုစ္စန္တိ, ဒုက္ခာ သုခါ, ဒုက္ခာပိ သုခါတိ, ဧဝံ ယထာဝုတ္တာ ဒုဝိဓာပိ ပညတ္တိ အဓိဝစနာဒိပါဌဿ အတ္ထဘာဝေန အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တာယေဝါတိ။ အယံ သင္ခတာသင္ခတဝိနိမုတ္တံ ဉေယျဝိသေသံ ကင္ခန္တာနံ ဝသေန ဝိနိစ္ဆယော။

၁၃၁၆. သတိပိ ပရေသံ သာမညာဒိနာမကာရကာနံ နာမကရဏဘာဝေ ပရာနပေက္ခတာယ တတော အတိဝိယ ယုတ္တတော ဣဓ နာမကရဏသဘာဝေါ ဥက္ကံသပရိစ္ဆေဒေန နာမကရဏတ္တောတိ အဓိပ္ပေတောတိ ဒဿေတုံ **"အညံ အနပေက္ခိတွာ"**တိအာဒိမာဟ။ **နာမကရဏသဘာဝတာ န ဟောတိ** အသဘာဝိကတာယ ကဒါစိဒေဝ ပဝတ္တိတော စာတိ အဓိပ္ပါယော။ **သဘာဝသိဒ္ဓတ္တာ**တိ ဝေဒနာဒီနံ ဝေဒနာဒိနာမကရဏဓမ္မတံ အာဟ။ ယဒိ ဝေဒနာဒီနံ ကေနစိ အကတံ သကနာမံ အာဒါယယေဝ ပဝတ္တနတော ဩပပါတိကနာမာနံ နာမကရဏဋ္ဌေန နာမဘာဝေါ, ဧဝံ သတိ ပထဝီအာဒီနမ္ပိ နာမဘာဝေါ အာပဇ္ဇတိ, အညထာ ပထဝီအာဒိနိဒဿနမေဝ န သိယာတိ အနုယောဂံ မနသိ ကတွာ အာဟ **"ပထဝီအာဒိနိဒဿနေနာ"**တိအာဒိ။ ကေဒေသသာမညေန ဟိ ယထာဓိပ္ပေတေန ဥပမာ ဟောတိ, န သဗ္ဗသာမညေနာတိ။ ဧဝမ္ပိ ယဒိ သဘာဝသိဒ္ဓနာမတ္တာ ဝေဒနာဒယော နာမံ, ပထဝီအာဒီနမ္ပိ အနိဝတ္တနီယော နာမဘာဝေါတိ အာဟ **"နိရုဠ္ဟတ္တာ"** တိအာဒိ။ တေန ယံနိမိတ္တံ ဝေဒနာဒီသု နာမသဒ္ဒပ္ပဝတ္တိ, သတိပိ တဒညေသံ တံနိမိတ္တယောဂေ ကေ-သဒ္ဒေါ ဝိယ ကုက္ကုဋ္ဌာဒိသတ္တပိဏ္ဍေ နိရုဠ္ဟတော ဝေဒနာဒီသု နာမ-သဒ္ဒေါ ပဝတ္တောတိ ဒဿေတိ။ တထာ ဟိ အနေကေသု သုတ္တပဒေသေသု တေသံယေဝ နာမဝေါဟာရော ဒိဿတိ။ **နာမတာနာပတ္တိ ဝုတ္တာ** ကေသကုမ္ဘာဒိနာမန္တရာပဇ္ဇနတော။ တေမေဝတ္ထံ နိဒဿနဘာဝေန **"န ဟိ"**တိအာဒိနာ ဝိဝရတိ။ ယဒိပိ သမူဟာဒိဃနဝိနိဗ္ဘောဂကဘာဝတော ဝေဒနာဒိအရူပဓမ္မေသုပိ ပိဏ္ဍာကာရေန ဂဟဏံ ပဝတ္တတိ, တံ ပန ယေဘုယျေန အတ္ထာတိပရိကပ္ပမုခေန ကေဓမ္မဝသေနေဝ, န သမူဟဝသေနာတိ ဝုတ္တံ **"အညေန။ပေ။ နတ္ထီ"** တိ။

ပကာသကပကာသိတဗ္ဗဘာဝတော ဝိသယိဝိသယဘာဝတော ဧဝ။ **အဓိဝစနသမ္ဖဿော** မနောသမ္ဖဿော။ သော နာမမန္တရေန ဂဟေတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ ပါကဋောတိ နိဒဿနဘာဝေန ဝုတ္တော။ "အဓိဝစနသမ္ဖဿော ဝိယာ"တိ ဝစနေန မနောသမ္ဖဿတပ္ပကာရာနမေဝ နာမဘာဝေါ သိယာ, န ပဋိဃသမ္ဖဿတပ္ပကာရာနန္တိ အာသင္ကာယ နိဝတ္တနတ္ထံ **"ပဋိဃသမ္ဖဿောပီ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပဉ္စဝိညာဏသဟဂတော ဖဿော ပဋိဃသမ္ဖဿော။ **ပိ**-သဒ္ဒေါ သမ္ဘာဝနေ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဝိသယီဝိသယသင္ဃဋ္ဋနသမုပ္ပတ္တိယာ အညဖဿတော ဩဠာရိကောပိ ပဋိဃသမ္ဖဿော န ရူပဓမ္မာ ဝိယ ဝိဘူတာကာရော, တတော နာမာယတ္တဂဟဏီယဘာဝတော နာမဿေဝါတိ။ **အရူပတာယ တ**တိအာဒိနာ သာမညတော ဝိသေသတော စ ပဋိဃသမ္ဖဿဿ ဥပစာရဝသေန နာမဘာဝမာဟ။

ပစ္ဆိမပုရိမာနန္တိ ''နာမဥ္စ ရူပဥ္စာ''တိ ဣမံ အနုပုဗ္ဗိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **သတိပိ ရူပဿာ** တိအာဒိနာ နာမတောဟာရဟေတုံ အနညသာဓာရဏံ နိဗ္ဗာနဿ အဓိပတိပစ္စယဘာဝံ ဧဝ ဝိဘာဝေတိ, ယတော အရိယာနံ အညဝိသယဝိနိဿဋ္ဌံ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရဘာဝေန အသင်္ခတဓာတုယံ ဧဝ စိတ္တံ ပဝတ္တတီတိ။

၁၃၁၈. ဝဋ္ဋသိမ္ဗိ အာဒီနဝပဋိစ္ဆာဒနတော တဒဿာဒနာဘိနန္ဒနတော စ ဝဋ္ဋဿ မူလံ ပဓာနကာရဏန္တိ **ဝဋ္ဋမူလံ**။

၁၃၂၀. ကေကေသိမ္ဗိ ရူပာဒိကေ ယထာဘိနိဝိဋ္ဌေ ဝတ္ထုသိမ္ဗိ အဟံမာနာဓာရနိမိတ္တတံ ကုသလာကုသလတဗ္ဗိပာကလောကာဓာရတဥ္စ သမာရောပေတွာ **ပဝတ္တဂ္ဂဟဏဝိသေသော** ။ ယာ ကာစိ ဒိဋ္ဌိ နိဝိသမာနာ ဓမ္မသဘာဝံ အတိစ္စ ပရာမသနာကာရေနေဝ နိဝိသတီတိ ဝုတ္တံ **''ပရာမသန္တီတိ အတ္ထော''** တိ။

၁၃၂၂. စေတနာပဓာနော သင်္ခါရက္ခန္ဓောတိ ကတွာ **''ယာယ စေတနာယာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၁၃၃၃. ဒုန္နာမံ ကရဏယှဟနာမံ။ **အနုပသင်္ကမန္တဿာ** တိအာဒိနာ သေဝနဘဇနာနံ ဝိသေသမာဟ။

၁၃၃၆. အာပတ္တိအာပတ္တိဝုဋ္ဌာနပရိစ္ဆေဒဇာနနူပာယဒဿနံ သဟ ဝတ္ထုနာ သဟ ကမ္မတစာယာဒိဝစနန္တိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော **''ဝတ္ထုဝီတိက္ကမတော''** တိအာဒိမာဟ။ ''အာပတ္တိကုသလတာ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကုသလတာ''တိ (ဓ. သ. ဒုကမာတိကာ ၁၃၉) ဟိ ဝုတ္တန္တိ။ ကာရဏဇာနနေန ဖလံ သုဋ္ဌု ဉာတံ ဟောတီတိ တံ ဒဿေတုံ **''အာပတ္တိယာ တ''**တိအာဒိမာဟ။

၁၃၄၂. တဿာ တိ မနသိကာရကုသလတာယ။

၁၃၄၄. အနုပဗ္ဗဇ္ဇမာနာနေဝ အနုပဗ္ဗဇ္ဇန္တာနေဝ။

၁၃၄၈. အကရဏေန အနာဒရဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၃၅၀. ဖေဂ္ဂုရုက္ခဿ သိဂ္ဂုအာဒိကဿ။

၁၃၅၂. စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရဿာ တိ စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရဏဿ။ **အသံဝုတစက္ခုန္ဒြိယဿေဝ ဟေတု** တိ စက္ခုဒွာရိကဿ အဘိဇ္ဈာဒိအန္ဝာဿဝနဿ တံဒွာရိကဝိညာဏဿ ဝိယ စက္ခုန္ဒြိယံ ပဓာနကာရဏံ။ သတိ ဟိ အသံဝုတတ္တေ စက္ခုန္ဒြိယဿ တေ တေ အန္ဝာဿဝန္တီတိ အသံဝရိယမာနစက္ခုန္ဒြိယဟေတုကော သော အသံဝရော တထာဝုတ္တောတိ အဋ္ဌကထာယ အဓိပ္ပာယံ ဒဿေတိ။ ဣအနိ ယထာဝုတ္တေ အဓိပ္ပာယေ ဌတွာ **''ယတွာဓိကရဏန္တိ ဟိ''**တိအာဒိနာ ပာဠိယာ ယောဇနံ ဒဿေတိ။ **ကဿ စာ** တိ ပကာရံ ပုစ္ဆတိ, ကထံဝိဓဿ ကထံသဏ္ဌိတဿာတိ အတ္ထော။ န ဟိ သရူပေ ဝုတ္တေ ပုန သရူပပုစ္ဆာယ ပယောဇနံ အတ္ထိ။ **အန္ဝာဿဝန္တိ** အဘိဇ္ဈာဒယော။ **တဒုပလက္ခိတ** န္တိ အန္ဝာဿဝူပလက္ခိတံ စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတန္တိ ယောဇနာ။

ယထာသမ္ဘဝ န္တိ ဒုဿီလျာသံဝရော မနောဒွာရဝသေန, သေသာသံဝရော ဆဒွာရဝသေန ယောဇေတဗ္ဗော။ မုဋ္ဌဿစ္စာဒီနံ သတိပဋိပက္ခာကုသလဓမ္မာဒိဘာဝတော သိယာ ပဉ္စဒွာရေ ဥပ္ပတ္တိ, န တွေဝ ကာယိကတစသိကဝီတိက္ကမဘူတဿ ဒုဿီလျဿ တတ္ထ ဥပ္ပတ္တိ ပဉ္စဒွာရိကဇဝနာနံ အဝိညတ္တိဇနကတ္တာတိ တမေဝ ယထာသမ္ဘဝံ **''န ဟိ ပဉ္စဒွာရေ''** တိအာဒိနာ ဝိဝရတိ။

ယထာ ကိ န္တိ ယေန ပကာရေန ဇဝနေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော အသံဝရော ''စက္ခုန္ဒြိယေ အသံဝရော''တိ ဝုစ္စတိ , တံ နိဒဿနံ ကိန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထာယံ ပဝတ္တိက္ကမော – ပဉ္စဒွာရေ ရူပာဒိအာရမ္မဏေ အာပာထဂတေ နိယမိတာဒိဝသေန ကုသလာကုသလဇဝနေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတိဏ္ဏေ မနောဒွာရိကဇဝနံ တံယေဝာရမ္မဏံ ကတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ, ပုန တသ်ိမ်ယေဝ ဒွာရေ ''ဣတ္ထိပုရိသော''တိအာဒိနာ ဝဝတ္ထပေတွာ ဇဝနံ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။ ပုန တရေ ပသာဒရဇ္ဇနာဒိဝသေန ဇဝနံ ဇဝတိ။ ပုန ယဒိ တံ အာရမ္မဏံ အာပာထံ အာဂစ္ဆတိ, တံသဒိသမေဝ ပဉ္စဒွာရာဒီသု ဇဝနံ

တအာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနကံ သန္ဓာယ “ဧဝမေဝ ဇဝနေ ဒုဿီလျာဒီသု ဥပ္ပန္နေသု တသ္မိံ အသံဝရေ သတိ ဒွါရမ္ပိ အဂုတ္တ”န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အယံ ပန ဥက္ကဋ္ဌနယော ပရိစိတာရမ္မဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တော, အပရိစိတေ အန္တရန္တရာ ပဉ္စဒွါရေ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ တဒနုရူပံ မနောဒွါရေပိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ ဒွါရဘဝင်္ဂါဒီနံ ဇဝနေန သမ္ဗန္ဓော ကေသန္တိပရိယာပန္နတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သတိ ဒွါရဘဝင်္ဂါဒိကေ တိ ပစ္စယဘာဝေန ပုရိမနိပ္ဖန္နံ ဇဝနကာလေ အသန္တမ္ပိ ဘဝင်္ဂါဒိ စက္ခာဒိ ဝိယ ဖလနိပ္ဖတ္တိယာ သန္တေညေဝ နာမာတိ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ရေမာနံယေဝ သန္တန္တိ ဝုစ္စတီတိ။ **ဗာဟိရံ ဝိယ ကတ္ဝာ**တိ ပရမတ္ထတော ဇဝနဿ ဗာဟိရဘာဝေ ဣတရဿ စ အဗ္ဘန္တရဘာဝေ အသတိပိ “ပဘဿရမိဒံ , ဘိက္ခဝေ, စိတ္တံ, တဉ္စ ခေါ အာဂန္တုကေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌ”န္တိအာဒိဝစနတော (အ. နိ. ၁.၄၉) အာဂန္တုကဘူတဿ ကအာစိ ကအာစိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿ ဇဝနဿ ဗာဟိရဘာဝေ တဗ္ဗိဓုရသဘာဝဿ ဣတရဿ အဗ္ဘန္တရဘာဝေ ပရိယာယတော ဝုတ္တောတိ ဒဿေတိ။ **အသံဝရဟေတုဘာဝတပတ္တိတော** တိ ဒွါရာဒီနံ အသံဝရဟေတုဘာဝပဇ္ဇနဿ ဟာကဋ္ဌာဘာဝံ သန္ဓာယာဟ။ ဥပ္ပန္နေ ဟိ အသံဝရေ ဒွါရာဒီနံ တဿ ဟေတုဘာဝေ ပညာယတီတိ။ **ဒွါရဘဝင်္ဂါဒိမူသန** န္တိ ဒွါရဘဝင်္ဂါဒီသု မူသနံ။ ယသ္မိဉ္စဟိ ဒွါရေ အသံဝရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော တတ္ထ ဒွါရာဒီနံ သံဝရူပနိဿယဘာဝံ ဥပစ္ဆိန္ဒန္တောယေဝ ပဝတ္တတီတိ။ တေနေတဟ **“ကုသလဘဏ္ဍဝိနာသန”** န္တိ။

ဧတ္ထ စ “စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ”တိအာဒိဟဋ္ဌိယံ သံဝရော, သံဝရိတဗ္ဗံ, သံဝရဏုပာယော, ယတော စ သော သံဝရော, ယတ္ထ စ သော သံဝရောတိ ဣမံ ပဘေဒံ ဒဿေတွာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ ကထံ? “ရက္ခတိ။ပေ။ သံဝရံ အာပဇ္ဇတီ”တိ ဧတေန **သံဝရော** ဝုတ္တော။ သတိ ပစ္စုဋ္ဌုပေတီတိ အယညေဟတ္ထ အတ္ထောတိ။ စက္ခာဒိ **သံဝရိတဗ္ဗံ** ။ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီတိ **သံဝရဏုပာယော**။ “ယတ္ဝာဓိကရဏ”န္တိအာဒိနာ **သံဝရဏာဝဓိ**။ ရူပာဒယော **သံဝရဝိသယော**တိ။ ကိဉ္စ ပဋိသင်္ခါဘာဝနာဗလသင်္ဂဟိတဘာဝေန ဒုဝိဓောပိ ဣန္ဒြိယသံဝရော? တတ္ထ ပုရိမေန ဝိသယေသု အာဒီနဝဒဿနံ, ဣတရေန အာဒီနဝပ္ပဟာနံ။ တထာ ပုရိမေန ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာနံ, ဣတရေန အနုသယပ္ပဟာနံ ။ တထာ ပုရိမော လောကိယမဂ္ဂသင်္ဂဟိတော, ဒုတိယော လောကုတ္တရမဂ္ဂသင်္ဂဟိတောတိ အယမ္ပိ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၃၅၃. ဒဝတ္ထာဒိအဘိလာသော တိ ဒဝေ ဧဝ အတ္ထော ပယောဇနန္တိ ဒဝတ္ထော, သော အာဒိ ယေသံ တေ ဒဝတ္ထာဒယော။ တေသု, တေသံ ဝာ အဘိလာသော, ဒဝေ ဝါ အတ္ထော ဧတဿာတိ ဒဝတ္ထော, တအာဒိကော ဒဝတ္ထာဒိ, ကော ပန သောတိ အာဟ **“အဘိလာသော”**တိ။ **အာဟာရပရိဘောဂေ အသန္တုဋ္ဌဿနာ** တိ အာဟာရပရိဘောဂေ အတိတ္တိ။ ဗဟုနော ဥဋ္ဌာရဿ စ ပတ္ထနာဝသေန ပဝတ္တာ ဘိယ္ယောကမျတာ အသန္တုဋ္ဌဿနာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ယုဇ္ဇတိ။

၁၃၅၅. မဇ္ဇနာကာရေန ပဝတ္တိ မာနဿေတတိ ကတ္ဝာ **“မာနော၀ မာနမဒေ”**တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဇာတိမဒာဒယော “မာနော မညနာ”တိအာဒိနာ မာနဘာဝေနေ၀ ဝိဘတ္တာတိ။ **ခုဒာ** နာမ ကမ္မဇတေဇော။ တံ ပန အဘုတ္တေ ဘုတ္တေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ယံ တတ္ထ အာမာသယသင်္ခါတဿ သရီရဒေသဿ ပီဠနတော ဝိဟိံသာသဒ္ဒဝစနီယံ, တဒေဝ ဒဿေတဗ္ဗံ, ဣတရဉ္စ နိဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ အဘုတ္တပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇနကတ္တေန ခုဒာ ဝိသေသိတာတိ အာဟ **“ခုဒာယ ဝိသေသန”**န္တိ။ ယေ ပန “ကမ္မဇတေဇပစ္စယာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ခုဒာ”တိ ဝဒန္တိ, တေသံ အဘုတ္တပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇနကာတိ ဝိသေသနမေဝ န ယုဇ္ဇတိ။ သတိပိ တသ္မိံ ဘူတတ္ထကထနေ ဝိဟိံသူပရတိပုရာဏဝေဒနာပဋိဟနနနာနံ ဝိသေသာဘာဘာတေ အာပဇ္ဇတီတိ ပုရိမောယေဝေတ္ထ အတ္ထော။ **တောသံ ကော ဝိသေသော**တိ အဘုတ္တပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇနကဝေဒနာ, ဘုတ္တပစ္စယာ န ဥပ္ပဇ္ဇနကဝေဒနာတိ ဒွေပိ စေတာ ဝေဒနာ ယာဝတာ အနာဂတာယေဝတိ အဓိပ္ပာယော။ သတိပိ အနာဂတတ္တေ ပုရိမာ ဥပ္ပန္နသဒိသီ, ဣတရာ ပန အတံသဒိသီ အစ္စန္တံ အနုပ္ပန္နာတတိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။ တေနေဝ **“ယထာပဝတ္တာ”** တိ ပုရိမာယံ ဝုတ္တံ, ဣတရတ္ထ စ **“အပ္ပဝတ္တာ”** တိ။ အထ ဝါ အဘုတ္တပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇနကဝေဒနာ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မဿ ဝိပာကတ္တာ **ပုရာဏဝေဒနာ** နာမ။ အပ္ပစ္စဝေက္ခဏာဒိအယုတ္တပရိဘောဂပစ္စယာ ပစ္စဝေက္ခဏာဒိယုတ္တပရိဘောဂတော အာယတိံ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ ဘုတ္တပစ္စယာ န ဥပ္ပဇ္ဇနကဝေဒနာ **နဝဝေဒနာ** နာမ။ **ဝိဟိံသာနိမိတ္တတာ** ဝိဟိံသာနိဗ္ဗတ္တတာ။

ယာပေတ္တိ ဧတေနာတိ ယာပနာတိ ဝုတ္တာသု သရီရယာပနကာရဏာသု ဇီဝိတိန္ဒြိယသ္သပိယာပနကာရဏန္တိ က္လမသ္သ ဝိသေသသ္သဒဿနတ္ထံ "ဇီဝိတိန္ဒြိယယာပနတ္ထာယာ"တိ ဝတ္တ န ကေဝလံ ဇီဝိတိန္ဒြိယသ္သေဝ ယာပနကာရဏမာဟာရော, အထ ခေါ ဌာနာဒိပဝတ္တိအာကာရဝိသေသယုတ္တသ္သ သကလသရီရသ္သပိ ယာပနကာရဏန္တိ တံဒီပနတ္ထံ ယာတ္ရာတိ ဝစနန္တိ ယာပနာ မေ ဘဝိဿတီတိ အဝိသေသေန ဝုတ္တန္တိ ဒဿေန္တော **"စတုန္နံ ဣရိယာပထာနံ အဝိစ္ဆေဒသင်္ခါတာ ယာပနာ ယာတ္ရာ"**တိ အာဟ။ အဗ္ဘန္တရဃောဇနအပရိဘောဂဒုပ္ပရိဘောဂကဒိဝသေန သဒ္ဒာဒေယျသ္သ ဝိနာသနံ **သဒ္ဓာဒေယျဝိနိပါတနံ။ ယေနာ** တိ ဂဏဘောဇနလက္ခဏပ္ပတ္တသ္သ ထူပီကတာဒိက သ္သ တ ပဋိဂ္ဂဟဏေန။ သာဝဇ္ဇံ သနိန္ဒံ ပရိဘောဂံ ကရောတီတိ တ အတ္ထော။

ဣရိယာ။ပေ။ ဝုတ္တ န္တိ သုခံ ပဝတ္တမာနေဟိ ဣရိယာပထေဟိ တေသံ တထာပဝတ္တိယာ ကာရဏန္တိ ဂဟိတတ္တာ ဝိဒိတတ္တာ ယထာဝုတ္တဘုဥ္စနပိဝနာနိ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာဘာဝေန ဝုစ္စမာနာနိ ဣရိယာပထကတ္တုကာနိ ဝိယ ဝုတ္တာနီတိ အတ္ထော။ ယထာ ဟိ "ပညာယ စသ္သ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ"တိ (မ. နိ. ၁.၂၇၁; ၂.၁၈၂) ဒဿနသ္သ ခယဟေတုတာ, "ဃတံ ပိဝိတွာ ဗလံ ဘဝတိ, သီဟံ ဒိသွာ ဘယံ ဘဝတီ"တိ စ ဟနဒဿနာနံ ဗလဘယဟေတုတာ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ဘုဥ္စနပိဝနာနံ ဣရိယာပထသုခပ္ပဝတ္တိဟေတုဘာဝေ ဝုတ္တောတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သုလဘာနဝဇ္ဇဘာဝေ ဝိယ အပ္ပဘာဝေပိ ပစ္စယာနံ ပရမသလ္လေခဝုတ္တီနံ သုခဝိဟာရာယ ပရိယတ္တောတိ စီဝရ သေနာသနာနံ အပ္ပဘာဝဝုက္ကံသာနုဇာနနဝသေန ပဝတ္တာဟိ အနန္တရကထာဟိ ဣဏာပိ ခမ္မသေနာပတိနာ သုခဝိဟာရာယ ပ ရိယတ္တော အပ္ပဘာဝုက္ကံသော အနုညာတောတိ ဝိညာယတီတိ **"ပုနပီ"**တိအာဒိနာ "ဘုတွာနာ"တိ ဟဒ်ဒံ သမတ္ထ ယတိ။

၁၃၆၈. သတိအာဒိဓမ္မာ တိ သတိပညာသမာဓိဝီရိယသမ္မာတစာဒိဓမ္မာ, ယေ ဆဟိ ဒုကေဟိ ပရိဂ္ဂဟိတာ။

၁၃၇၃. ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗေဟိ ပဋိဝေဓော ဝုတ္တော ။ ဝိသယေနပိ ဟိ ဝိသယီ ဝုစ္စတိ သဟစရဘာဝတော။ ယထာ –

> "ဥပ္ပာဒေတွာန သံဝေဂံ၊ ဒုက္ခေနသ္သ စ ဟေတုနာ။
> ဝဓုယိတွာ သမ္မသိတွာ၊ မုတ္တိယာ မဂ္ဂမဗ္ဗရီ"တိ

"သစ္စပရိယောသာနေ"တိ စ။

ယထာ ဒုက္ခာဒီနံ ပရိညာဒိဝသေန ပဝတ္တမာနံ ပဋိဝေဓဉာဏံ အသမ္မောဟတော တေ အဝိလောမေတွာ အဝိရောဓေတွာ ပဝတ္တတီတိ နာမ, ဧဝံ တဒုပနိဿယဘာဝံ ဝိပဿနာဉာဏမ္ပိ ယထာဗလံ တေ အဝိလောမေတွာ ပဝတ္တတီတိ **စတုန္နံ သစ္စာနံ အနုလောမန္တိ ဝုတ္တ** န္တိ ဒုတိယော အတ္ထဝိကပ္ပော ဝုတ္တော။ တွေ စ "စတုန္နံ သစ္စာန"န္တိ ပဒံ ဝိနာ ဥပစာရေန ဝုတ္တံ, ပုရိမသ္မိံ ဥပစာရေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိပ္ပဓာနတ္တာ တ သေသမဂ္ဂင်္ဂါနံ မဂ္ဂသစ္စေက ဒေသသ္သ ပဋိဝေဓဿ အနုလောမံ သမုအယာနုလောမံ ဝုတ္တံ, စတုသစ္စေကဒေသသ္သ မဂ္ဂသ္သ တ။

၁၃၈၀. ခယသမယေတိ ခယသမူဟေ။ "ကိလေသာနံ ခယဝသေန ပဝတ္တဓမ္မပုဉ္ဇေ"တိ စ ဝဒန္တိ။

၁၃၈၁. အပရိဗန္ဓဘာဝေန နိရာသင်္ကာ, အာရမ္မဏေ အဘိရတိဘာဝေန စ ပဝတ္တိ အဓိမုစ္စနဌောတိ အာဟ **"အနိ။ပေ။ တ္တနဋ္ဌေနာ"**တိ။

၁၃၈၂. အရိယမဂ္ဂပ္ပဝတ္တိယာ ဥတ္တရကာလံ ပဝတ္တမာနံ ဖလဉာဏံ တံတံမဂ္ဂဝဇ္ဈကိလေသာနံ ခယပရိယောသာနေ ပဝတ္တတ္တာ "ခီဏေ ဉာဏ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန တံ မဂ္ဂနန္တရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ မဂ္ဂေန ဌာနသော ခီ ဏေသု ကိလေသေသု တေသံ ခီဏဘာဝနန္တရံ ပဝတ္တမာနံ ခီဏဘာဝတနံ ပဌမကာလေ ပဝတ္တန္တိပိ ဝုစ္စတီတိ ဒုတိ ယော ဝိကပ္ပော ဝုတ္တော။

ဒုကနိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိက္ခေပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အဌကထာကဏ္ဍံ

တိကအတ္ထုဒ္ဓါရဝဏ္ဏနာ

၁၃၈၄. နယဂမနန္တိ နီယတိ, နေတိ, နီယန္တိ ဝါ ဧတေနာတိ နယော, ဂမ္မတိ ဧတေနာတိ ဂမနံ, နယောဝ, နယဿ ဝါ ဂမနံ နယဂမနံ။ ဂတိ ဧဝ ဝါ ဂမနံ။ ပဌမေန **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဘိဓမ္မဘာဇနီယာဒိသင်္ဂဟာသင်္ဂဟာဒိကေကာဒိသုဒ္ဓိကသစ္ဆိ ကဌာဒိမူလမူလာဒိကာ ပဉ္စပကရဏိကာ နယဂတိ သင်္ဂယှတိ။ **အနုလောမာဒီ**တိ ပန ပစ္စနီယအနုလောမပစ္စနီယပစ္စနီယာနုလောမပကာရာ ဧကမူလာဒိပ္ပကာရာ စ။ **တ္ထေ အတ္ထေသု နိစ္ဆိတေသူ**တိ ဧတသ္မိံ အဌကထာကဏ္ဍေ စိတ္တုပ္ပါဒဝသေန ဘူမန္တရဝိသေသယောဂတော သဗ္ဗေသံ မာတိကာပဒါနံ အတ္ထေသု သင်္ခေပတော ဝဝတ္ထာပိတေသု။

ပဉှုဒ္ဓါရန္တိအာဒီသု “သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ”တိအာဒိနာ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၂၅) ကုသလပဒံ အာဒိံ ကတွာ ကုသလာကုသလာဗျာကတန္တာ တိဿော ကုသလာဒိကာ, ကုသလာဗျာကတအကုသလာဗျာကတကုသလာကုသလန္တာ တိဿော, ကုသလာကုသလာဗျာကတန္တာ ဧကာတိ ကုသလာဒိကာ သတ္တ ပုစ္ဆာ, တထာ အကုသလာဒိကာ, အဗျာကတာဒိကာ, ကုသလာဗျာကတာဒိကာ, အကုသလာဗျာကတာဒိကာ, ကုသလာကုသလာဒိကာ, ကုသလာကုသလာဗျာကတာဒိကာတိ သတ္တန္နံ သတ္တကာနံ ဝသေန ဓမ္မာနုလောမေ ကုသလတ္တိကံ နိဿာယ ဟေတုပစ္စယေ ဧကူနပညာသ ပုစ္ဆာ, တထာ သေသပစ္စယေသု သေသတိကေသု ဓမ္မပစ္စနီယာဒီသု စ။ တံ သန္ဓာယ **“ဧကူနပညာသာယ ဧကူနပညာသာယာ”**တိ ဝုတ္တံ။ “သိယာ ဟေတုံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ဟေတုဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ”တိအာဒိနာ (ပဋ္ဌာ. ၃.၁.၁) “ဟေတုံ ပဋိစ္စ ဟေတု, ဟေတုံ ပဋိစ္စ နဟေတု, ဟေတုံ ပဋိစ္စ ဟေတု စ နဟေတု စ။ နဟေတုံ ပဋိစ္စ နဟေတု, နဟေတုံ ပဋိစ္စ ဟေတု, နဟေတုံ ပဋိစ္စ ဟေတု စ နဟေတု စ။ ဟေတုဉ္စ နဟေတုဉ္စ ပဋိစ္စ ဟေတု, ဟေတုဉ္စ နဟေတုဉ္စ ပဋိစ္စ နဟေတု, ဟေတုဉ္စ နဟေတုဉ္စ ပဋိစ္စ ဟေတု စ နဟေတု စာ”တိ ဧကေကသ္မိံ ဒုကေ ဟေတုပစ္စယာဒီသု ဧကမေကသ္မိံ ပစ္စယေ နဝ နဝ ပုစ္ဆာ ဟောန္တိ။ တာ သန္ဓာယ **“နဝသု နဝသု ပဉှေသူ”**တိ ဝုတ္တံ။

လဗ္ဘမာနဿာတိ ကုသလတ္တိကေ တာဝ ပဋိစ္စဝါရေ ဟေတုပစ္စယေ “ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ, ကုသလံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ”တိအာဒိနာ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၅၃) ကုသလေန ကုသလံ, ကုသလေန အဗျာကတံ, ကုသလေန ကုသလာဗျာကတံ, အကုသလေန အကုသလံ, အကုသလေန အဗျာကတံ, အကုသလေန အကုသလာဗျာကတံ, အဗျာကတေန အဗျာကတံ, ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ, အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတန္တိ နဝန္နံ နဝန္နံ ပဉှာနံ အတ္ထတော သမ္ဘဝန္တဿ ပဉှဿ ဝိဿဇ္ဇနဝသေန **ဥဒ္ဓရဏံ**, တထာ သေသပစ္စယဝါရတ္တိကာဒီသု။ **တေသုယေဝါ**တိ ယထာဝုတ္တေသု ဧဝ ပဉှေသု အတ္ထသမ္ဘဝတော ယထာဝိဘတ္တာနံ ပဉှဝိဿဇ္ဇနာနံ “ဟေတုယာ နဝ”တိအာဒိနာ **ဂဏနာဒဿနံ**။ **ပသဋေ ဓမ္မေ**တိ ယထာ ဟေဋ္ဌာ ကဏ္ဍဒွယေ “ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တ”န္တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၁) ဝိပ္ပကိဏ္ဏေ မုတ္တပုပ္ဖေ ဝိယ ဖဿာဒယော ဓမ္မေ။ အဝိသိဋ္ဌနိဒ္ဒေသော သာမညနိဒ္ဒေသော။ **ဝိညာတဓမ္မဿ** ပုဂ္ဂလဿာတိ အဓိပ္ပာယော။

ယဒိ စိတ္တုပ္ပါဒရူပကဏ္ဍေသု စတုဘူမိစိတ္တုပ္ပါဒာဒိဝသေန ဝိညာတဓမ္မဿ အတ္ထုဒ္ဓါရဒေသနာ အာရဒ္ဓာ, ဧဝံ သန္တေ ကသ္မာ ကုသလတ္တိကနိဒ္ဒေသော ဝုတ္တောတိ အာဟ **“ယဒိပိ ကုသလတ္တိကဝိတ္ထာရော”**တိအာဒိ။ **ဓမ္မဝိသေသနဘာဝတော**တိ “ဓမ္မာ”တိ ပဒဿ ပဓာနဘာဝံ ဒဿေတိ။ အတော ဟိ တဒဘိဓေယျာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ ဇာတာ။ **ဝိညာတာ ဟီ**တိ ဘူမိနံ ဝိသေသနလက္ခဏယောဂမာဟ။ **တ္ထေ ပဓာန**န္တိ ကိဉ္စာပိ ဥဒ္ဒေသေ ကုသလပဒေန ဓမ္မာ ဝိသေသိတဗ္ဗာ, “စတူသု ဘူမီသု ကုသလ”န္တိ ကမသ္မိံ ပန နိဒ္ဒေသေ ဘူမိဟိ ဝိသေသိတဗ္ဗတ္တာ ကုသလပဒံ ပဓာနန္တိ ဝိသေသနဘာဝေန ဝစနိစ္ဆာယ အဘာဝတော သတိပိ ဝိသေသိတဗ္ဗဓမ္မာနံ ကာမာဝစရာဒိဖဿာဒိဘေဒေ တဒနပေက္ခံ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကတာသင်္ခါတံ အတ္တနော ကုသလာကာရမေဝ ဂဟေတွာ ပဝတ္တမာနတ္တာ **“ဧကတ္တမေဝ ဥပါဒါယ ပဝတ္တတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ ကုသလာ ဓမ္မာ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကတာယ ဧကသဘာဝာ ယေဝါတိ။

၁၃၈၅. ယထာယောဂံ ယောဇေတဗ္ဗ န္တိ စတူပိ ဘူမိပိ အာဏာရဘူတာဟိ ဝိသေသေတွေတ သမယဖဿာဒိဘေဒံ အနာမသိတွာ ဝိပာကဘာဝေန ဧကတ္တံ နေတွာ "စတူသု ဘူမိသု ဝိပာကော"တိ ဝုတ္တန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သေ န ယော "တီသု ဘူမိသု ကိရိယာဗျာကတ"န္တိအာဒီသုပိ။

ဥပ္ပဇ္ဇတိ စတ္တောတိ ဥပ္ပာဒေ, စေတသိကာ။ တေ ဟိ စိတ္တဿ သဗ္ဗထာပိ နိဿယာဒိပစ္စယဘာဝတော တေ ထ စ ဥပ္ပတ္တိယာ အာဏာရဘာဝေန အပေက္ခိတာ။ ယထာ စ စေတသိကာ စိတ္တဿ, ဧဝံ စိတ္တမ္ပိ စေတသိကာနံ နိ ဿယာဒိပစ္စယဘာဝတော အာဏာရဘာဝေန ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟတီတိ ယထာဝုတ္တံ ဥပ္ပာဒသဒ္ဒာဘိဓေယျတံ န ဝိနိဝ တ္တတိ။ ကြံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – "စိတ္တုပ္ပာဒေ"တိ ဧတ္ထ ဥပ္ပာဒဿ ဝိသေသနဘာဝေန ပဝတ္တမာနမ္ပိ စိတ္တံ အတ္တနိ ယထာဝုတ္တဥပ္ပာဒအတ္ထသမ္ဘဝတော အပရိစ္စတ္တဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝမေဝ ဟုတွာ တဿ ဝိသေသနဘာ ဝံ ပဋိပဇ္ဇတီတိ။ ယဒာဟ **"အဝယဝေန သမုဒာယောပလက္ခဏဝသေန အတ္တော သမ္ဘဝတီ"** တိ။ စိတ္တသမာနဂတိ ကဿ ကြမ စိတ္တဂ္ဂဟဏေန ဂဟေတဗ္ဗတာယ "ဒွေဝပဉ္စဝိညာဏာနီ"တိ နိဒဿနေန ဝက္ခမာနတ္တာ **"စိတ္တ။ ပေ.။ ဂဟဏံ ကတ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အညဿာ** တိ ရူပဿ။

၁၄၂၀. ပဉ္စဒွာရေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ ဧကန္တပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ ပဉ္စဒွာရိကစိတ္တာနံ။ **ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမ္မ ဏာနုဘဝန**န္တိ ဝိပာကဿ ပကပ္ပေတွာ အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏာဘာဝမာဟ။ တတော ကမ္မာနုရူပံ ပဝတ္တမာနော ဝိပာ ကော ပရိတ္တကမ္မဝိပာကတာယ ပရိတ္တာရမ္မဏေယေဝ ပဝတ္တိတုမရဟတိ, န မဟဂ္ဂတပ္ပမာဏာရမ္မဏေတိ အဓိပ္ပာ ယော။ သမာဓိပ္ပဓာနဿပိ ကဿစိ ကမ္မဿ အပ္ပနာအပ္ပတ္တဿ ဧကန္တေန သဒိသဝိပာကတာအဘာဝတော **"အပ္ပနာပ္ပတ္တဿာ"** တိ ကမ္မံ ဝိသေသိတံ။ ဝဏ္ဏလက္ခဏာဒိ အဂ္ဂဟေတွာ လောကသညာနုရောဓေနေဝ ဂဟိတေ ပ ထဝါဒိကေ ပရိကမ္မသညာယ သမုပ္ပာဒိတတ္တာ ပဋိဘာဂနိမိတ္တသင်္ခါတံ သညာဝသံ အာရမ္မဏံ အဿာတိ **သညာဝ သာရမ္မဏံ။ တာဒိသေနေဝတ**တိ သမာဓိပ္ပဓာနတာယ အပ္ပနာပ္ပတ္တိဟိ ဝိယ သညာဝသာရမ္မဏတာယ စ နိဗ္ဗိသေသေ နေဝ။ **သောပီတိ ပိ-**သဒ္ဒော သမ္ပိဏ္ဍနတ္တော။ တေနေတံ ဒဿေတိ "အတ္တနော ကမ္မဿ သမာနဘူမိကဓမ္မာရမ္မ ဏတာယ ဝိယ တဿ အာရမ္မဏာရမ္မဏတာယပိ ဝိပာကော ကမ္မာနုရူပေယေဝ နာမ ဟောတီ"တိ။

ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ မဟဂ္ဂတပ္ပမာဏာရမ္မဏဿ ပရိတ္တကမ္မဿ ဝိပာကော တဒါရမ္မဏာရမ္မဏော န ဟော တီတိ? အပ္ပနာပ္ပတ္တကမ္မဝိပာကဿ ဝိယ တဿ ကမ္မာရမ္မဏာရမ္မဏတာယ နိယမာဘာဝတော ကမ္မာနုရူပတာယ စ အနေကရူပတ္တာ။ ယထာ အတ္တနော ကမ္မသဒိသဿ မဟဂ္ဂတဇဝနဿ ပရိတ္တာရမ္မဏဿပိ တဒါရမ္မဏံ နာနုဗန္ ဓကံ ပရိစယာဘာဝတော, ဧဝံ အတ္တနော ကမ္မဿ နိမိတ္တဘူတေပိ တဿ သဟကာရီကာရဏာဟိ အပရိယာဒိန္နေ မ ဟဂ္ဂတပ္ပမာဏေ အာရမ္မဏေ ပရိစယာဘာဝတော ပရိတ္တဝိပာကော န ပဝတ္တတိ, ကမ္မနိမိတ္တာရမ္မဏော ပန ဇာယ မာနော ပရိတ္တေနေဝ တေန ဟောတီတိ အာဟ **"ပဋိသန္ဓိအာဒိဘူတော"**တိအာဒိ။ **ယသ္မာ ပနာ** တိအာဒိနာ ဟဋ္ဌိယာဝ ယ ထာဝုတ္တမတ္ထံ နိစ္ဆိနောတိ။ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယော ဟိ ဧတ္ထ အဓိပ္ပေတော ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နာနံ ဘိန္နာရမ္ မဏတာယ ဝုတ္တတ္တာ။ **န စာ**တိအာဒိနာ ပရိတ္တဝိပာကာ ဧဝ ကြမ ပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေန ဝုတ္တာတိ ဒဿေတိ။ **ဣဓာ** တိ ဣမသ္မိံ အတ္ထုဒ္ဓာရကဏ္ဍေ။

သတိဝေပုလ္လပ္ပတ္တာနံ သတိဝိရဟိတဿ ကာယကမ္မဿ သမ္ဘဝံ ဒဿေတုံ **"တသနာဝသေနာ"**တိ ဝုတ္တံ။ အဝီတရာကနံ အပရိတ္တေပိ ကတ္ထစိ အာရမ္မဏေ သိယာ စေတသော ဥပ္ပိလာဝိတတ္တန္တိ **"ကိလေသဝိရဟော"**တိ ဝိ သေသေတွာ ဝုတ္တံ။ **အာဒရာကရဏဝသေနေဝာ**တိ အာဒရာကရဏမတ္တဝသေနေဝာတိ ဝိသေသနိဝတ္တိအတ္တော **ဧဝ-**သဒ္ဒော တမေဝ နိဝတ္တေတဗ္ဗံ ဝိသေသံ ဒဿေတိ, နာညထာ။ **ကောသဇ္ဇာဒီ** တိ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန အေသာဒယော သင်္ဂ ဏှာတိ။ **အာဒရာကရဏံ နိရုဿုက္ကတာ တေ** တိ အာဒရံ ကရောန္တာ နိရုဿုက္ကဘာဝေနေဝ န ဟောန္တိ, န ပန အာဒရံ န ကရောန္တီယေဝာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧကေစ္စေ ပန "အကမ္မညသရီရတာယ အညဝိဟိတတာယ စ ခီဏာသဝာနံ အသက္ ကစ္စအနာဒိပဝတ္တိ န အနာဒရဝသေနာ"တိ ဝဒန္တိ။

၁၄၂၁. အတိပဂုဏာနန္တိ သုဘာဝိတာနံ သုဋ္ဌုတရံ ဝသိပ္ပတ္တာနံ။ **ဧဝံ ပဂုဏဇ္ဈာနေသုပိ ပဝတ္တိ ဟောတိ** တတ္ထ ဝိ စာရဏာဿာဟဿ မန္ဒဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပုဗ္ဗေ ဒဿိတ** န္တိ "တီဏိ လက္ခဏာနီတိ အဟန္တိ တ"တိ အာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ဒဿိတံ။ **"အဝိဇ္ဇမာနော** အပရမတ္ထဘာဝတော, **ဝိဇ္ဇမာနော စ** လောကသင်္ကေတသိဒ္ဓိယာ သမ္မုတိ

သစ္စဘာဝတော **အတ္ထော** အရိယတိ စိတ္တေန ဂမ္မတိ ဉာယတီ”တိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။ ယတော တဗ္ဗိသယာ စိတ္တုပ္ပ
ဟာအ **နဝတ္တဗ္ဗံ အာရမ္မဏံ ဧတေသန္တိ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ** တိ အညပဒတ္ထသမာသဝသေန ဝုစ္စန္တိ။ အယံ ပန
တအေ ဟေဝတ္ထိကတအေ ဝိယ ဟောတီတိ တဿ အစ္စန္တံ အဝိဇ္ဇမာနတံ မညန္တော ဣတော စ အညထာ အဝိဇ္ဇ
မာနပညတ္တိံ ဒဿေတုံ **“သမ္မုတိသစ္စေ ပနာ”** တိအာဒိမာဟ။ ကထံ ပန တဿ အစ္စန္တမဝိဇ္ဇမာနတ္တေ တဗ္ဗိသ
ယာနံ ဓမ္မာနံ ပဝတ္တိ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏဘာဝတော စာတိ အာဟ **“အဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ”** တိအာဒိ။ **ပရိတ္တာဒိအာရမ္မဏာတိ န
ဝတ္တဗ္ဗာတိ ဝုတ္တာ**တိ ပရိတ္တာဒယော ဝိယ တဿ ဝိသုံ ဝဝတ္ထိတဘာဝံ နိသေဓေတိ။

ဝိက္ခိပနံ နာနာရမ္မဏေသု စိတ္တဿ ပဝတ္တနံ။ **အနုဝဋ္ဌာနံ** ဧကသ္မိံယေဝ ပဝတ္တိတုံ အပ္ပဒာနံ။ ဒုတိယာဒိမဂ္ဂပု
ရေစာရိကံ ဖလသမာပတ္တိပုရေစာရိကဉ္စ ကာမာဝစရဉာဏံ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတာယ လောကုတ္တရစိတ္တဿ အာဝဇ္ဇ
နဋ္ဌာနိယတာယ စ ပဌမမဂ္ဂပုရေစာရိကဉာဏေန သမာနန္တိ ကတွာ ဝုတ္တံ **“ဂေါတြဘုတေအနေ ဂေါတြဘူတိ ဂ
ဟေတွာ”**တိ။

သဗ္ဗတ္ထဟာဒက န္တိ နိပ္ဖာဒေတဗ္ဗေ, ပယောဇနေ တ ဘုမ္မံ “စေတသော အဝူပသမေ”တိအာဒီသု ဝိယ။ တေန
သဗ္ဗေသု ဝိပဿနာဒီသု နိပ္ဖာဒေတဗ္ဗေသူတိ အတ္ထော။ တေနေတဟ **“သဗ္ဗေသူ”** တိအာဒိ။ အတီတံသဉာဏဿ
ကာမာဝစရတ္တာ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒီသု တဿ အဂ္ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တဿ ပန အတီတသတ္တဒိဝသတော ဟေဋ္ဌာ ယာဝ ပစ္စု
ပ္ပန္နပဋိသန္ဓိ, တာဝ ဝိသယောတိ ဝဒန္တိ။ အတီတသတ္တဒိဝသေသုပိ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓာနံ တဿ ဝိသယဘာဝတော ယုတ္တော
ဝိယ ဒိဿတိ။

ဟာဒကဇ္ဈာနစိတ္တံ ပရိကမ္မေဟိ ဂဟေတွာ တိ ဟာဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ “ဣဒံ စိတ္တံ ဝိယ အယံ
ကာယော သီဃဂမနော ဟောတူ”တိ ပုဗ္ဗဘာဂပရိကမ္မေဟိ ရူပကာယဿ ဝိယ ဟာဒကဇ္ဈာနစိတ္တဿပိ ဂဟေတဗ္ဗ
တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဣဒံ ပန အဓိဋ္ဌာနံ ဧဝံ ပဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဓိပ္ပေတဋ္ဌာနဟာပုဏနတ္ထံ ဂန္တုကာမတံ ပုရ
က္ခတွာ ဟာဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ “ဣဒံ စိတ္တံ ဝိယ အယံ ကာယော သီဃဂမနော ဟောတူ”တိ ကရဇကာ
ယာရမ္မဏံ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတရိတွာ ဝုဋ္ဌာယ ဟာဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ပုန ဘဝင်္ဂေ ဩတိဏ္ဏေ မ
နောဒွါရာဝဇ္ဇနံ ရူပကာယံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အနုလောမာနိ စ။ တတော အဓိဋ္ဌာနစိတ္တမ္ပိ တမေဝါရမ္မ
ဏံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဿာနုဘာဝေန ယထာဓိပ္ပေတဋ္ဌာနံ ဂတောယေဝ ဟောတိ။ ဧဝံ အဒိဿမာနေန ကာယေန
ဂစ္ဆန္တော ပနာယံ ကိံ တဿ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ ဂစ္ဆတိ, ဥဒါဟု ဌိတိက္ခဏေ ဘင်္ဂက္ခဏေ တ
တီ? တီသု ခဏေသု ဂစ္ဆတီတိ ဣစ္ဆန္တိ။ **စိတ္တေ** တိ ဟာဒကဇ္ဈာနစိတ္တေ။ **သမောဒဟတီ**တိ စိတ္တာနုဂတိကံ စိတ္
တံ ဝိယ သီဃဂမနံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ ယထာ ဟိ စိတ္တံ ဣစ္ဆိတက္ခဏေ အတိဒူရေပိ ဝိသယံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တ
တိ, ဧဝံ ရူပကာယဿပိ လဟုပရိဝတ္တိဘာဝတဟာဒနံ စိတ္တဝသေန ကာယပရိဏာမနံ။ န စေတ္ထ ရူပဓမ္မာနံ ဒန္ဓပရိဝတ္
တိဘာဝတော ဧကစိတ္တက္ခဏေန ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိ န ယုဇ္ဇတီတိ ဝတ္တဗ္ဗာ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တေန ရူပကာယဿ
လဟုပရိဝတ္တိဘာဝဿ အာဟိတတ္တာ။ တေနေတဟ “စိတ္တဝသေန ကာယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ သုခသညဉ္စ လဟုသ
ညဉ္စ ဩက္ကမိတွာ အဒိဿမာနေန ကာယေန ဗြဟ္မလောကံ ဂစ္ဆတီ”တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၃၉၇)။ အစိန္တေယျော ဟိ
ဣဒ္ဓိမန္တာနံ ဣဒ္ဓိဝိသယောတိ။

စိတ္တသန္တာနံ ရူပကာယေ သမောဒဟတိန္တိ ယတ္တကေဟိ စိတ္တေဟိ ဒိဿမာနေန ကာယေန ယထာဓိပ္ပေတဋ္
ဌာနပ္ပတ္တိ, တတ္တကာနံ စိတ္တာနံ ပဗန္ဓဿ ဒန္ဓဂမနကရဏတော ဣမဿ အဓိဋ္ဌာနဿ ကရဇကာယေ အာ
ရောပိတံ တဒနုဂုဏန္တိ အတ္ထော။ ဣဒမ္ပိ အဓိဋ္ဌာနဟာဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ “အယံ ကာယော ဝိယ ဣဒံ
စိတ္တံ ဒန္ဓဂမနံ ဟောတူ”တိ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌိတဇ္ဈာနစိတ္တာရမ္မဏံ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတရိတွာ ဘဝ
င်္ဂတော ဝုဋ္ဌာယ ဟာဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ပုန ဘဝင်္ဂေ ဩတိဏ္ဏေ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ ဟာဒကဇ္ဈာနံ အာရမ္မဏံ
ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အနုလောမာနိ စ။ တတော အဓိဋ္ဌာနစိတ္တမ္ပိ တမေဝါရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဿာနုဘာ
ဝေန အန္တရာ ပဉ္စဝိညာဏာဒီသု ဥပ္ပန္နေသုပိ အပတန္တော ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တော စ သစေ ဣစ္ဆ
တိ, ပထဝီကသိဏဝသေန အာကာသေ မဂ္ဂံ နိမ္မိနိတွာ ပဒသာ ဂစ္ဆတိ။ သစေ ဣစ္ဆတိ, ဝါယောကသိဏဝသေန ဝါယုံ
အဓိဋ္ဌဟိတွာ တူလပိစု ဝိယ ဝါယုနာ ဂစ္ဆတိ။ အပိစ ဂန္တုကာမတာဝ ဧတ္ထ ပမာဏံ။ သတိ ဟိ ဂန္တုကာမတာယ ဧဝံ
ကတာဓိဋ္ဌာနော အဓိဋ္ဌာနဝေဂက္ခိတ္တောဝေသော ဣဿာသပက္ခိတ္တော သရော ဝိယ ဒိဿမာနော ဂစ္ဆတီတိ။

တတ္ထ အာကာသေ မဂ္ဂံ နိမ္မိနိတွာ ဂစ္ဆန္တော ဝိနာပိ အဘိညာဉာဏေန ပကတိပထဝိယံ ဝိယ ဂစ္ဆတိ။ တေနေဝ “ပဒသာ ဂစ္ဆတီ”တိ ဝုတ္တံ။ တယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဂစ္ဆန္တော အဘိညာဉာဏသမုဋ္ဌိတတေဇောဓာတုပရိပ္ဖရာယ ဂစ္ဆတိ။ ဥဘယတ္ထာပိ အန္တရာ ဝနရာမဏီယကာဒီနိ ပေက္ခမာနော အာပါထဂတေ သဒ္ဒေ စ သုဏမာနော ဂစ္ဆတီတိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ပန “အဒိဿမာနေန ကာယေန ဧကစိတ္တက္ခဏေနေဝ ဂစ္ဆိတဗ္ဗာနဂမနေ ဒိဿမာနေန ကာယေန ပဒသာ တယုနာ စ ဂမနေ အဘိညာစိတ္တသမုဋ္ဌိတကာယဝိညတ္တိဝိပ္ဖာရေန ဂမန”န္တိ ဝဒန္တိ။ အပရေ “အဘိညာစိတ္တဿ ဝိညတ္တိနိဗ္ဗတ္တနကိစ္စံ နတ္ထီ”တိ ဝဒန္တိ။

အဓိဋ္ဌာနဒွယန္တိ စိတ္တကာယဝသေန ကာယစိတ္တပရိဏာမနဘူတံ ရူပကာယပါဒကဇ္ဈာနစိတ္တာရမ္မဏံ ဥဘယံ အဓိဋ္ဌာနံ။ **တံသမ္ပယုတ္တာယာ**တိ ယထာဝုတ္တအဓိဋ္ဌာနဒွယသမ္ပယုတ္တာယ။ **သုခသညာလဟုသညာဘာဝတော**တိ သုခသညာလဟုသညာသဗ္ဘာဝတော, တဗ္ဘာဝံ အာပဇ္ဇနတောတိ အတ္ထော။ **သုခသညာ**တိ စေတ္ထ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ္တာ သညာ။ ဥပေက္ခာ ဟိ “သန္တံ သုခ”န္တိ ဝုတ္တာ။ သာယေဝ စ သညာ နီဝရဏေဟိ စေဝ ဝိတက္ကာဒီဟိ ပစ္စနီကေဟိ စ ဝိမုတ္တတ္တာ “လဟုသညာ”တိပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တာဟိ သမောက္ကန္တာဟိ ရူပကာယောပိ တူလပိစု ဝိယ သလ္လဟုကော ဟောတိ။ သော ဧဝံ ဝါတက္ခိတ္တတူလပိစုနာ ဝိယ သလ္လဟုကေန ဧကစိတ္တက္ခဏေန အဒိဿမာနေန စ ကာယေန ယထာရုစိ ဂစ္ဆတီတိ။

“မုတ္တော ဝတမှိ တာယ အနတ္ထသံဟိတာယ ဒုက္ကရကာရိကာယ, သာဓု ဝတမှိ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ သမ္ဗုဇ္ဈ”န္တိ (သံ. နိ. ၁.၁၃၇) ပဝတ္တံ ဘဂဝတော စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ မာရော “အမုတ္တဘာဝမဿ ကရိဿာမီ”တိ,

“တပေါကမ္မာ အပက္ကမ္မ, ယံ န သုဇ္ဈန္တိ မာဏဝါ။
အသုဒ္ဓေါ မညသိ သုဒ္ဓေါ, သုဒ္ဓိမဂ္ဂါ အပရဒ္ဓေါ”တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၃၇) –

အာဟာတိ ဝေမာဒိံ သန္ဓာယ **“မာရာဒီနမ္ပိ ဘဂဝတော စိတ္တဇာနနံ ဝုတ္တ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏဉ္စ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏေန နိဗ္ဗာနာ။ပေ။ ဉာတေသု ပဝတ္တတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **နိဗ္ဗာနာ။ပေ။ ဉာတေသူ**တိ ဣဒံ အဘိညာဉာဏဿ ပရတော ပဝတ္တမာနံ ပစ္စဝေက္ခဏံ အဘိညာဉာဏဿ ဝိသယေ ဝိယ အဘိညာဉာဏဝိသယဝိသယေပိ ကဒာစိ ပဝတ္တိတုံ အရဟတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **အပ္ပမာဏာရမ္မဏတ**န္တိ အပ္ပမာဏခန္ဓာရမ္မဏတန္တိ အတ္ထော။ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏဘာဝဒီပကော ကောစိ ဟေတု နတ္ထိ, တသ္မာ။ **ပစ္စဝေက္ခဏကိစ္စေ ဝုစ္စမာနေ**တိ ရုဠှီ အဂ္ဂဟေတွာ မဂ္ဂါဒီနံ အတီတာနံ ပတိ ပတိ အဝေက္ခနံ အနုဿရဏံ ပစ္စဝေက္ခဏန္တိ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ ကိစ္စံယေဝ ပစ္စဝေက္ခဏန္တိ ဝုစ္စမာနေတိ အတ္ထော။ **အနုညာတာတိ ဒိဿတီ**တိ “မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏတော”တိ ဣဒမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အယမေတ္ထ အတ္ထော – ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏေန နိဗ္ဗာနာရမ္မဏေ ခန္ဓေ ဒိသွာ “ဣမေ ဓမ္မာ ကိံ နု ခော အာရဗ္ဘ ပဝတ္တာ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏံ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏေ ပဝတ္တတီတိ။ အနာဂတံသဉာဏေပိ ဧသေဝ နယော။

ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ ပရိတ္တတ္တိကေ “အပ္ပမာဏော ဓမ္မော မဟဂ္ဂတဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၂.၅၈) ဧတ္ထ “အပ္ပမာဏာ ခန္ဓာ စေတောပရိယဉာဏဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသအနာဂတံသဉာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ အဇ္ဈတ္တတ္တိကေ စ “ဗဟိဒ္ဓါဓမ္မော ဗဟိဒ္ဓါဓမ္မဿ, ဗဟိဒ္ဓါဓမ္မော အဇ္ဈတ္တဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဧတေသံ ဝိဘင်္ဂေသု “ဗဟိဒ္ဓါ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ စေတောပရိယပုဗ္ဗေနိဝါသယထာကမ္မူပဂအနာဂတံသအာဝဇ္ဇနာယ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၂၀.၂၉) ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ နိဗ္ဗာနန္တိ။ စေတောပရိယဣဒ္ဓိဝိဓာဒိဉာဏေဟိ သဟ ဝုတ္တတ္တာတိ စေ, ဧဝမ္ပိ ဝိသုံ ဝိဘဇိတဗ္ဗံ သိယာ။ န ဟိ ဝိသုံ ဝိဘဇနာရဟံ သဟ ဝိဘဇတီတိ? န, အဝစနဿ အညကာရဏတ္တာ။ ယာနိ ဟိ ပုထုဇ္ဇနာနံ ပုဗ္ဗေနိဝါသအနာဂတံသဉာဏာနိ, တေသံ အဝိသယော ဧဝ နိဗ္ဗာနံ။ အရိယာနံ ပန မဂ္ဂဖလပစ္စဝေက္ခဏေဟိ သစ္ဆိကတနိဗ္ဗာနာနံ ဣမေဟိ ဉာဏေဟိ ပစ္စက္ခကရဏေ ပယောဇနံ နတ္ထီတိ သာဓာရဏေန ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏာဒီနံ ဂဟိတတ္တာ နိဗ္ဗာနံ န ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ။ **နိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓဇာနနမာဟ,** န နိဗ္ဗတ္တကက္ခန္ဓဇာနနံ။ ယထာကမ္မူပဂဉာဏကိစ္စဉှိ တန္တိ။ **အတ္ထော သမ္ဘဝတီ**တိ ဣဒံ အနာဂတံသဉာဏဿပိ အနိဗ္ဗာနာရမ္မဏတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၁၄၂၉. မဂ္ဂရမ္မဏတ္တိကေ ယသ္မာ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ ဗောဓိတေသု စိတ္တုပ္ပာဒေသု ကေန္တတော မဂ္ဂရမ္မဏာယေဝ ကေစိ နတ္ထိ, မဂ္ဂရမ္မဏာယေဝ ပန ကအစိ မဂ္ဂဓိပတိနော ဟောန္တိ, တသ္မာ ''ကတမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂရမ္မဏာ''တိ ဧကမေဝ ပုစ္ဆံ ကတ္ဝာ တဒုဘယံပိ ဧကတော ဝိဘတ္တာ။ ဣမိနာ နယေန ပရတောပိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ''စိတ္တုပ္ပာဒ''တိ, ''မဂ္ဂရမ္မဏာ''တိ စ ဝုတ္တဓမ္မာနံယေဝ မဂ္ဂဟေတု ကတ္တာဘာဝံ သာဓေတုံ **''အသဟဇာတတ္တာ''** တိ ဣဒံ ဟေတုဝစနန္တိ **''အသမ္ပယုတ္တတ္တာတိ အတ္ထော''** တိ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ **''န ဟိ အရူပဓမ္မာန''** န္တိအာဒိ။ ''အညဓမ္မာရမ္မဏကာလေ တေ''တိ အဝဓာရဏာသ္ သာ အဂ္ဂဟိတတ္တာ ဂရုံ အကတ္ဝာ မဂ္ဂရမ္မဏကာလေပိ မဂ္ဂဓိပတိဘာဝေန န ဝတ္တဗ္ဗာတိ အယမ္ပိ အတ္ထော အဓ္ဓကထာယံ ပရိဂ္ဂဟိတောယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ''ဂရုံ ကတ္ဝာ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ''တိ ဟိ ဝုတ္တတ္တာ ဂရုံ အကတ္ဝာ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေပိ အတ္ထိ ဧဝ။ တအာ စ မဂ္ဂဓိပတိဘာဝေန န ဝတ္တဗ္ဗာ တေ ဓမ္မာတိ ဘိယျောပိ သိဒ္ဓေါတယမတ္ထော။

၁၄၃၄. **အတီတာရမ္မဏာတ** တိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ, ''အတီတာရမ္မဏာ''တိ ပန အဋ္ဌကထာဟဋ္ဌော ဗဟူသု ပောတ္ထကေသု ဒိဿတိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ **ပဋိသန္ဓိသမုပ္ပာဒဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာယံ** (ဝိဘ. အ. ၂၂၇) ''မရဏာသမယေ ဉာတကာ 'အယံ, တာတ, တဝတ္ထာယ ဗုဒ္ဓပူဇာ ကရီယတိ, စိတ္တံ ပသာဒေဟီ'တိ ဝတ္ဝာ''တိအာဒိနာ ပဉ္စဒ္ဒါရေ ရူပာဒိအာရမ္မဏူပသံဟရဏံ တတ္ထ တအာရမ္မဏပရိယောသာနာနံ စုဒ္ဒသန္နံ စိတ္တာနံ ပဝတ္တိဉ္စ ဝတ္ဝာ တသ္မိံယေဝ ဧကစိတ္တက္ခဏဋ္ဌိ တိကေ အာရမ္မဏေ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏဘာဝံ ပဋိသန္ဓိယာ ဝက္ခတိ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ ဒွေဝ ဘဝင်္ဂါနိ အာဝဇ္ဇနံ မရဏာသန္နဘာဝေန မန္ဒီဘူတဝေဂတ္တာ ပဉ္စ ဇဝနာနိ ဒွေဝ တအာရမ္မဏာနိ စုတိစိတ္တန္တိ ဧကာဒသ စိတ္တက္ခဏာ အတီတာတိ အာဟ **''ပဉ္စစိတ္တက္ခဏာဝသိဋ္ဌာယုကေ''** တိ။ **ဣတရဋ္ဌာ** တိ အညတအာရမ္မဏာယ စုတိယာ။ ဣအနိ တမေဝ ''ဣတရဋ္ဌာ''တိ သင္ဓေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **''ယအာ ဟီ''**တိအာဒိမာဟ။ စုတိယာ တအာရမ္မဏရဟိတတ္တာ ပဋိသန္ဓိယာ စ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတ္တာ **''ရူပာ။ပေ.။ ဖုဋ္ဌဗ္ဗသာ''**တိ ဥဒာဟဋံ။ **ဆ ဘဝင်္ဂါနိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာနိ ဟောန္တိ,** နဝ စိတ္တက္ခဏာ အတီတာတိ သတ္တစိတ္တက္ခဏာ ဝသိဋ္ဌာယုကေ ဂတိနိမိတ္တေ ပဋိသန္ဓိယာ ပဝတ္တတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဝိဇ္ဇမာနမေဝ ကာယံ အာရမ္မဏံ ကရောတီ တိ ဧတေန သုခလဟုသညောက္ကမနေန ပစ္စုပ္ပန္နဿေဝ ဘူတုပဟ အယရူပသင်္ဃာတဿ လဟုပရိဝတ္တိဘာတဟဒနံ, န ဘာဝိနောတိ ဒဿေတိ။

ဇွေတ္တန္တရေ တိ အဟာကဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဟာကဋ္ဌကာလော, တေသ္မိံ အန္တရေ။ ယသ္မာ ပန ကဿစိ ကိဉ္စိ သီဃံ ဟာကဋ္ဌံ ဟောတိ, ကဿစိ ဒန္ဓံ, တသ္မာ **''ဧကဒွေဝသန္တတိတရာ''** တိ အနိယမေတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ ''ဝစနသိလိဋ္ဌတာဝသေန ဝုတ္တ''န္တိ ဧကေ, ကေစိ ပန ''ဇွေတ္တန္တရေ ပဝတ္တာ ရူပဓမ္မာ အရူပဓမ္မာ စ ပစ္စုပ္ပန္နာတိ ဂဟိတေ ဧကော သန္တတိတရော ဟောတိ, တံ ပန ဒွိဓာ ဝိဘဇိတ္ဝာ အဟာကဋ္ဌကာလံ အာဒိံ ကတ္ဝာ ယေဘုယျေန ဟာကဋ္ဌကာလတော ဩရဘာဂေ ဧကော ကောဋ္ဌာသော ယေဘုယျေန ဟာကဋ္ဌကာလံ အာဒိံ ကတ္ဝာ ယာဝ သုဟာကဋ္ဌကာလော ဧကောတိ ဧတေ ဒွေဝ သန္တတိတရာ။ ဣမိနာ နယေန သေသသန္တတိတရဘေအာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ကာလဝသေန သဗ္ဗေသံ သမာနဘာဝံ အဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဓမ္မာနံ သဒိသပ္ပဝတ္တိဝသေန သန္တတိပရိစ္ဆေဒေ ဒီပိတဗ္ဗော''တိ ဝဒန္တိ။ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ ကာလံ သဒိသံ ပဝတ္တမာနာပိ ဟိ ဥတုစိတ္တာဒိသမုဋ္ဌာနာ ရူပဓမ္မာ သန္တတိတရာတိ ဝုစ္စန္တိ။ ယအာဟ **''အတိပရိတ္တာ''** တိအာဒိနာ, အရူပသန္တတိပိ စေတ္ထ ယထာဝုတ္တရူပသန္တတိပရိစ္ဆိန္နာ သင်္ဂဟိတာယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတီ** တိ တဏှာဟာဒိဋ္ဌိဟိ အာကမုနီယဋ္ဌာနဘာဝေန ဝုတ္တံ။ ''ယော စာဝုသော, မနော ယေ စ ဓမ္မာ''တိ ဝိသယိဝိသယဘူတာ ဧကဘဝဘူတာ စ ဧကသန္တတိပရိယာပန္နာ ဓမ္မာ ဝိဘာဂံ အကတ္ဝာ ဂယှမာနာ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ ဟောတိ, သတိ ပန ဝိဘာဂကရဏေ ခဏသန္တတိပစ္စုပ္ပန္နတာ လဗ္ဘတီတိ အာဟ **''အဒ္ဓါ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဟောန္တံ တေဝံ ဥဘယံ ဟောတီ''**တိ။

တဿာ တိ မဟာဇနဿ။ **အတီတာဒိဝိဘာဂံ အကတ္ဝာတိ** အာဝဇ္ဇနာဒီနံ သမာနာကာရပ္ပဝတ္တိယာ ဥပာယံ ဒဿေတိ။ **သိဒ္ဓံ ဟောတီ** တိ ခဏပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတ္တေပိ ပရိကမ္မစေတောပရိယဉာဏာနံ အယံ ဟဋ္ဌိ သုဋ္ဌု နိတာ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အတီတတ္တိကော စ ဧဝံ အဘိန္နော ဟောတီ** တိ ဧဝံ ခဏပစ္စုပ္ပန္နေယေဝ ဓမ္မေ ဣဓ ပစ္စုပ္ပန္နောတိ ဂယှမာနေ အညပဒသင်္ဂဟိတဿေဝ အနန္တရပစ္စယဘာဝံ ပကာသေန္တော အတီတတ္တိကော စ ပဋ္ဌာနေ အဘေဒတော သမ္မာ အတ္ထဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ အဝိနာသိတော ဟောတိ။ အထ တ **အတီတတ္တိကော** တိ ပဋ္ဌာနေ အတီတတ္တိ

ကဟာဠွိ, ဣမာယ အတီတတ္တိကဟာဠွိယာ ယထာဝုတ္တကာရဏာတောယေဝ အဘိန္နော အဝိသိဋ္ဌော အညဒတ္ထု သံသန္ဒတိ သမေတီတိ အတ္ထော။

ယထာသမ္ဘဝန္တိ အာဝဇ္ဇနာယ အနာဂတာရမ္မဏတာ, ဇဝနာနံ ပစ္စုပ္ပန္နာတီတာရမ္မဏတာ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာတီတာရမ္မဏတာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **နာနာရမ္မဏတာ န သိယာ** အဒ္ဓာဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ အယဥ္စ အတ္ထော ကေဝိသ္သာ ဇဝနဝီထိယာ ကေသိဉ္စိယေဝ စိတ္တေ ပဝတ္တိယံ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ အနာဂတာဒိအာရမ္မဏတာ သမ္ဘဝတီတိ သမ္ဘဝဒဿနဝသေန ဝုတ္တောတိ ယထာဓိပ္ပေတဿ အဘိညာစိတ္တဿ ခဏပစ္စုပ္ပန္နေ ပဝတ္တိံ ယောဇေတ္ဝာ ဒဿေတုံ **"တေနာ"**တိအာဒိမာဟ။ **တီကာ**တိ "အတီတာရမ္မဏော ဓမ္မော အတီတာရမ္မဏဿ ဓမ္မဿ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော, အနာဂတာရမ္မဏော ဓမ္မော အနာဂတာရမ္မဏဿ ဓမ္မဿ, ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏဿ ဓမ္မဿ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၁၉.၃၄) ပဒန္တရသင်္ဂဟိတဓမ္မာနပေက္ခာ ဓမ္မာ တီကာ ပဥှာဝိဿဇ္ဇနာနီတိ အတ္ထော။ **အနာသေဝနံ နတ္ထီ**တိ အာသေဝနလာဘေ သတိ ယထာဓမ္မသာသနေ အဝစနဿ ကာရဏံ နတ္ထီတိ အဝစနေန တတ္ထ ဣတရေသံ ပဥှာနံ ပဋိသေဓော ဝိညာယတီတိ အဓိပ္ပာယော။

တေဿ တဒဿာတိ "အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတ္တေပိ စေတောပရိယညာဏံ သိဒ္ဓ"န္တိ တဒဿ။ **နိဿယဘာဝေ**တိ အတ္ထသမ္ဘဝတော ယထာဝုတ္တနယဿ ဇောတကဘာဝေ။ **ယန္တိ** စိတ္တံ။ **တဿ သာ**တိ အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ ခဏပစ္စုပ္ပန္နနိရုဒ္ဓာရမ္မဏတာဝစနဿ။ တတ္ထ စ ကာလဝိသေသံ အာမသတိ, အနာဂတာယေဝ စ အာဝဇ္ဇနာ ပဝတ္တတီတိ နယိဒံ ယုဇ္ဇမာနကံ။ အထ "ယံ ဣမဿ စိတ္တံ ဘဝိဿတိ, တံ ဇာနာမီ"တိ အာဘောဂံ ကရောတိ, ဧဝံ သတိ ပရိကမ္မာဘိညာစိတ္တာနမ္ပိ အနာဂတာရမ္မဏတ္တမေဝာတိ သဗ္ဗတ္ထ အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတာ န သိဇ္ဈတီတိ အာဟ **"ပဝတ္တိ။ပေ။ ဝုတ္တတ္တာ"**တိ။ **အဘေဒပတ္တိယာ**တိ အဘေဒပဇ္ဇနေန, အဘေဒပတ္တိတော တ။ **ရာသိဧကဒေသာဝဇ္ဇနပဋိဝေဓေ**တိ ယထာရုတဝသေနေဝ ပုရိမတဒိပက္ခမာဟ, **သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တာဝဇ္ဇနဇာနနေ**တိ အတ္တနာ နိဒ္ဒာရိတပက္ခံ။ **ပုရိမတဒိနော နာနုဇာနေယျု**န္တိ အဒ္ဓာသန္တတိပစ္စုပ္ပန္နပဒတ္ထတာ အဘိဓမ္မမာတိကာယံ အာဂတပစ္စုပ္ပန္နပဒဿ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယေ ၎တ္ဝာ နာနုဇာနေယျုံ။ တတ္ထ စ သတိပိ သဘာဝဘေဒေ အာကာရဘေဒအဘာဝတော ဧကတ္တနယဝသေန အာဝဇ္ဇနပရိကမ္မာဘိညာစိတ္တာနံ နာနာရမ္မဏတာဒေါသော နတ္ထီတိ ခဏပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတာ စေတောပရိယညာဏဿ ပုရိမတဒီနံ အဓိပ္ပာယဝိဘာဝနမုခေန ဒဿိတာ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ပန "သဘာဝဘေဒေ သတိ နာနာရမ္မဏတာဒေါသာဘာဝေ နတ္ထိ ဧတတိ ကေသိဉ္စိ ဧဝ စိတ္တေ အဒ္ဓာသန္တတိဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတာ ဝိဘာဝိတာ"တိ ဒုဝိဓသုပိ တဒေသု ယံ ယုတ္တံ, တံ ဝိစာရေတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

တေနေဝတိ ယသ္မာ အတီတတ္တိကေ ဥပ္ပန္နတ္တိကေ စ စေတောပရိယညာဏဿ ဝတ္တမာနဓမ္မာရမ္မဏဘာဝဇောတနော ဟဋ္ဌော န ဒိဿတိ, တေနေဝ ကာရဏေန။ **ဒွိဝိသု ဉာဏေသူ**တိ ပုဗ္ဗေနိဝါသစေတောပရိယညာဏေသု ။ **ကမ္မမုခေန ဂဟေတ္ဝာ**တိ သတိပိ အာရမ္မဏဘာဝေ စတ္တာရော ခန္ဓာ ယထာကမ္မူပဂညာဏေန ကမ္မဒွာရေန ကုသလာကုသလာ ဣစ္စေဝ ဂဟေတ္ဝာ, န ပန ဝိဘာဂသောတိ ဒဿေတိ။ လောဘာဒိသမ္ပယောဂဝိသေသေန ဒုစ္စရိတဘာဝေ, အလောဘာဒိသမ္ပယောဂဝိသေသေန စ သုစရိတဘာဝေ လက္ခိယတီတိ ဒုစ္စရိတသုစရိတာနိ ဝိဘာဝေန္တံ လောဘာဒယောပိ ဝိဘာဝေတိယေဝ နာမ ဟောတီတိ အာဟ **"ဒုစ္စရိတ။ပေ။ ဘာဝနံ ဟောတီ"**တိ။

၁၄၃၅. အသဘာဝဓမ္မဿ "အဟ"န္တိအာဒိပညတ္တိယာ အဇ္ဈတ္တဓမ္မုပဟာအနတာယ သိယာ ကောစိ အဇ္ဈတ္တပရိယာယော, န ပန သဘာဝဓမ္မဿ အသတ္တသန္တာနေဝ တဿာတိ ဝုတ္တံ **"သဘာဝ။ပေ။ အဟောန္တ"**န္တိ။ တထာ ဟိ "အတ္တနော ခန္ဓာဒီနိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာ"တိ တတ္ထ "အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏာ"တိ ပဒဿ အတ္ထဝိဝရဏဝသေန "အဇ္ဈတ္တံ ဂဟေတ္ဝာမာနံ အဟန္တိ ပညတ္တိံ အာဒိ-သဒ္ဒေန ဂဏှာတီ"တိ ဝက္ခတိ။ ယဒိ ဧဝံ တဿ အဇ္ဈတ္တတ္တိကေပိ အဇ္ဈတ္တဘာဝေ ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ? န, ဗဟိဒ္ဓာဘာဝဿ ဝိယ အဇ္ဈတ္တဘာဝဿပိ အဇ္ဈတ္တတ္တိကေ နိပ္ပရိယာယဝသေန အဓိပ္ပေတတ္တာတိ။ ယအာဟ **"အသဘာ။ပေ။ န ဝုတ္တ"**န္တိ။ **အာကိဉ္စညာယတနာဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သာဝဇ္ဇနာနိ တဿ ပုရေစာရိကဥပစာရစိတ္တာနိ တဿ အာရမ္မဏေန ပဝတ္တနကပစ္စဝေက္ခဏအဿာဒနာဒိစိတ္တာနိ စ သင်္ဂဏှာတိ။

အာကိဉ္စညာယတနံ တံ-သဒ္ဒေန အာကမိုတ္တတ ဝဒတိ, န ပန တံ သဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ, ယဥ္စ တသ္သ ပုရေစာရိကန္တိ အတ္ထော။ **လေသဝစနန္တိ** ကေဒေသသာရုပ္ပေန သမာနာရမ္မဏဘာဝေန ကေဒေသသ္သေဝ ဝစနံ။ လိသ္သတိ သိလိသ္သတိ ကေဒေသေန အလ္လီယတီတိ ဟိ **လေသော။ ယေသန္တိ** ကာမာဝစရကုသလာကုသလမဟာကိရိယာဝဇ္ဇနစိတ္တာနံ ကုသလကိရိယာဘေဒဿ ရူပာဝစရစတုတ္ထဿ စ။ **ဇဝံ ဥပေက္ခာသဟဂတနိဒ္ဒေသာဒီသူ** တိ ယေသံ အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တတာ ဝုတ္တာ, တေသု ကေမေဝ ဥပေက္ခာသဟဂတနိဒ္ဒေသံ ဝတ္တတ ဣတရံ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ အတ္ထော။ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာမာဝစရာဒိနိဒ္ဒေသေ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထာပိ ဟိ ပရိတ္တသဟေတုကာဒိဘာဝေန ဝုတ္တေသု ဓမ္မေသု ကေမေဝ ဝတ္တတ ဣတရံ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ။ **အဘာဝနာနိဋ္ဌပ္ပဝတ္တိယာ**တိ အဘာဝနာနိဋ္ဌပ္ပဝတ္တိယာ အဘာဝနာကာရဿ ဥက္ကံသပ္ပဝတ္တိယာတိ အတ္ထော, အဘာဝဿ တ ဥက္ကံသပ္ပဝတ္တိယာ။ **နဝတ္တဗ္ဗံ ဇာတံ** အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏာဒိဘာဝေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **တာနီ**တိ အာကိဉ္စညာယတနေန သမာနာရမ္မဏာနိ အာဝဇ္ဇနာဒီနိ။ ယဒိ ဇဝံ ''အဘာဝနာသာမညေ''တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ။ န ဟိ အာကိဉ္စညာယတနာရမ္မဏဿ ပစ္စဝေက္ခဏအဿာဒနာဒိဝသေန ပဝတ္တစိတ္တာနံ အဘာဝနာကာရေန ပဝတ္တိ အတ္ထီတိ? န, အဘာဝဝေတဗ္ဗတာယ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ န ဘာဝီယတီတိ ဟိ အဘာဝနံ, န န ဘာဝေတီတိ။

ဂဟဏဝိသေသနိမိတ္တာနိ တိအာဒီသု အယမဓိပ္ပာယော – ယဒိပိ ဘာဝနာဉာဏနိမိတ္တာကာရမတ္တေသု သဘာဝတော အဝိဇ္ဇမာနေသု ဝိသယေသု ယေဘုယ္ယေန မဟဂ္ဂတာ ဓမ္မာ ပဝတ္တန္တိ, ဗဟိဒ္ဓာကာရဂ္ဂဟဏဝသေန ပန ကသိဏာဒီနံ ဗဟိဒ္ဓာဘာဝတေတိ တအရမ္မဏဓမ္မာ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာတိ ဝုတ္တံ။ ကသိဏာနဥဂ္ဃာဟိ သန္တာနံ မုဉ္စိတ္တတ ဥပဋ္ဌာနံ ဝိသေသတော ဝမိုတကသိဏဝသေန ဝိညာယတိ, ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏာဘာဝဿ ပန န ဗဟိဒ္ဓာကာရော, နာပိ အဇ္ဈတ္တာကာရောတိ ဥဘယာကာရဝိခုရေ တသ္မိံ အနညသာဓာရဏေန ပဝတ္တိယာကာရေန ပဝတ္တမာနံ အာကိဉ္စညာယတနမေဝ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ ဝုတ္တံ, န ဣတရေ ဣတရာကာရပ္ပဝတ္တိတောတိ။ **ကာမာဝစရကုသလာန**န္တိ နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အာကိဉ္စညာယတနဝိပာကံ နေဝသညာနာသညာယတနဿ ဝိပာကာဒိကဿာတိ အတ္ထဝသေန ဝိဘတ္တိ ပရိဏာမေတဗ္ဗာ။ **အဘိနီဟာရာသမ္ဘဝတော** တိ သမာပတ္တိစိတ္တဿ အဘိနီဟရဏာသမ္ဘဝတော။ ကုသလမေဝ ဝိပာကဿ အာရမ္မဏန္တိ ကတ္ဝာ **''ဝိပာကဿာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

အသဘာဝဓမ္မတ္တေပိ ဗဟိဒ္ဓာကာရေန ဂဟဏီယဘာဝတော ကသိဏာနံ ဗဟိဒ္ဓာဘာဝတေ ဝိယ ကေန္တတော ဣဓ အဇ္ဈတ္တဓမ္မုပ္ပာဒနတာယ အဟာန္တိ ပညတ္တိယာ သိယာ အဇ္ဈတ္တဘာဝတေတိ ဝုတ္တံ **''အဇ္ဈတ္တ''**န္တိအာဒိ။ **''ခန္ဓာဒီတိ အာဒိ-**သဒ္ဒေန ဓာတုအာယတနာဒိ သင်္ဂယှတီ''တိ စ ဝဒန္တိ။ **သေ နယော**တိ ''အရူပက္ခန္ဓေ ခန္ဓာတိ ဂဟေတွာ''တိ အာဒိကံ ဝဏ္ဏနာနီတိ အာဟ။ **ပရေသံ ခန္ဓာဒိဂ္ဂဟဏေ** တိ ပရေသံ ခန္ဓာဒီတိ ဣမဿ ပဒဿ ကထနေ ဥစ္စာရဏေ။ သဗ္ဗံ ဥပာဒာပညတ္တိ အာဟ အာဒိသဒ္ဒေနာတိ သမ္ဗန္ဓော။

တိကအတ္ထုဒ္ဓာရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကအတ္ထုဒ္ဓာရဝဏ္ဏနာ

၁၄၇၃. **အညထာ**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရဿ ဒဿနေ။ ဝုတ္တပ္ပကာရဿ ဒဿနတော ဧဝ ဟိ အဌကထာယံ သသင်္ခာရိကာနံ ထိနမိဒ္ဓဝိရဟေ အသင်္ခာရိကသဒိသီ ယောဇနာ န ဒဿိတာ။ **ဘဝရာဂါဒီသူ**တိ ဘဝရာဂမူလိကာဒီသု ယောဇနာသု။

၁၅၁၁. **ဒွေဝ**တိ ဥဒ္ဒိစ္စာဝိဇ္ဇာနီဝရဏာနိ။ **တီဏီ**တိ ကာမစ္ဆန္ဒဗျာပာဒဝိစိကိစ္ဆာသု ကေကေန ဥဒ္ဒစ္စာဝိဇ္ဇာနီဝရဏာနိ။ **ဒွေဝ တ တီဏိ တ**တိ ဟဋ္ဌိယံ **တ-**သဒ္ဒဿ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌတံ အာဟ။ အထ တ နိဟတသဒ္ဒသန္နိဓာနေပိ နာမပအာဒီဟိ ဧဝ သမုစ္စယာဒိအတ္ထော ဝုစ္စတိ, န နိဟတပဒေဟိ တေသံ အတစကတ္တာတိ အန္တရေနပိ နိဟတပဒံ အယမတ္ထော လဗ္ဘတိ။ တထာ ဝစနိစ္ဆာယ သမ္ဘတေ ဧဝ ဟေတ္တ ပမာဏန္တိ ဟဋ္ဌိယံ ''ဒွေဝ တီဏီ''တိ ဝုတ္တံ။ **ယတ္ထ သဟုပ္ပတ္တီ**တိအာဒိနာ ''ဒွေဝ တီဏီ''တိ လက္ခဏဝစနန္တိ သဗ္ဗသာဓာရဏမတ္တမာဟ။ တထာ ဟိ **''ဧဝဥ္စ ကတ္ဝာ ကိလေသကေစ္ဆကေ စာ''**တိ ဝုတ္တံ။ တဿာယမဓိပ္ပာယော – ကိလေသဒွဝယသဟိတသ္သေဝ စိတ္တုပ္ပာဒဿ အ

ဘာဝေပိ ဟဒ္ဒယံ ဒွိဂုဏံ ကတံ, ကိလေသာနဥ္စ သမ္ဘာဝနတ္ထာနံ သဗ္ဗေသံ သရူပေန ဂဟဏံ န ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ တယောတိ လက္ခဏကရဏန္တိ ဝိညာယတီတိ။

ယဒိ သဗ္ဗာကုသလေ ဥပ္ပဇ္ဇနကသ္သပိ ဥဒ္ဓစ္စသ္သ ဧကော ဝေ စိတ္တုပ္ပာဒေ ဝိသယဘာဝေန ဝုစ္စတိ, အဝိဇ္ဇာ နီဝရဏသ္သပိ တထာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယေန **"ကသ္မာ ဝုတ္တံ"** န္တိအာဒိနာ စောဒေတိ။ ဣတရော ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏသ္သ သေဝ တထာ ဝတ္တဗ္ဗတံ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏသ္သ တထာ ဝတ္တဗ္ဗတာဘာဝဥ္စ ဒသ္သေတုံ **"သုတ္တန္တေ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုတ္တန္တေ ဝုတ္တေသု ပဉ္စသု နီဝရဏေသု** တိ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ ဥဒ္ဓစ္စသ္သ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏေန နီဝရဏသဟိတတံ အာသင်္ကိတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ နနု စ သုတ္တန္တေပိ ''အဝိဇ္ဇာနီဝရဏာနံ သတ္တာန''န္တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၂.၁၂၄) အဝိဇ္ဇာ ''နီဝရဏ''န္တိ ဝုတ္တာတိ? သစ္စမေတံ, ဈာနင်္ဂါနံ ပဋိပက္ခဘာဝေန ပန သုတ္တန္တေ ဗဟုလံ ကာမစ္ဆန္ဒာဒယော ပဉ္စေဝ နီဝရဏာနိ ဝုတ္တာနီတိ ယေဘုယျဝုတ္တိဝသေန ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကေစိ ပန ''ယထာ နိက္ခေပကဏ္ဍေ ကုသလပဋိပက္ခဘူတာနိ ဒုဗ္ဗလာနိပိ နီဝရဏာနိ ပဋ္ဌာနေ ဝိယ ဒသ္သိတာနိ။ တထာ ဟိ **ပဋ္ဌာနေ** (ပဋ္ဌာ. ၃.၈.၁) 'နီဝရဏံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ နီဝရဏော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ န ပုရေဇာတပစ္စယာ။ အရူပေ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ ပဋိစ္စ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏံ ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏ'န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ, န ဧဝံ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍေ။ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍေ ပန ဈာနပဋိပက္ခဘူတာနိယေဝ နီဝရဏာနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနီတိ 'ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏံ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ စိတ္တုပ္ပာဒေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ'တိ ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏသ္သ ကာမစ္ဆန္ဒာဒီဟိ ဧကတော ဥပ္ပတ္တိဒသ္သနံ နိက္ခေပကဏ္ဍာနုသာရေန ကတံ ဧကတော ဥပ္ပတ္တိယာ ပဘေဒဒသ္သနတ္ထံ။ တတ္ထ ဟိ ဟဒ္ဒယံယေဝ တာနိ ဝိတ္ထာရတော ဝုတ္တာနီ''တိ ဝဒန္တိ။ အယဥ္စ တအေ ''ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏံ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ စိတ္တုပ္ပာဒေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ ဣဒမေဝ ဝစနံ ဉာပကန္တိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တော။ အညထာ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏံ ဝိယ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ န တိ ဣတော အညံ ပရိယုဋ္ဌာနပဋ္ဌာယိနိယေဝ နီဝရဏာနိ အတ္ထုဒ္ဓာရကဏ္ဍေ အဓိပ္ပေတာနီတိ ဣမသ္သ အတ္ထသ္သ သာဓကံ ဝစနံ အတ္ထိ, ဣဒံ ဝစနံ ဒဋ္ဌဝတီဏံဝစနသ္သ သာမညေန သဗ္ဗ နီဝရဏသင်္ဂါဟကတ္တာ ယထာဝုတ္တဝစနသ္သ ဝိသယဝိသေသပကာသနသင်္ခါတေန ပယောဇနန္တရေန ဝုတ္တဘာဝ သ္သ ဒသ္သိတတ္တာ စ ဉာပကံ န ဘဝတီတိ ဒိသ္သတိ, တသ္မာ ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

အင်္ဂဟေတွာ တိ ယထာရုတဝသေနေဝ အတ္ထံ အင်္ဂဟေတွာ ယထာ နိက္ခေပကဏ္ဍပဋ္ဌာနာဒီဟိ န ဣမိဿာ ဟဒ္ဒယာ ဝိရောဓော ဟောတိ, ဧဝံ အဓိပ္ပာယော ဂဝေသိတဗ္ဗောတိ ယထာဝုတ္တမေဝတ္ထံ နိဂမေတိ။

၁၅၇၇. **တေသန္တိ** လောဘာဒိတော အညေသံ။ **ဒသ္သိတာ** တိ ကထံ ဒသ္သိတာ? မာနော တာဝ လောဘမောဟဥဒ္ဓစ္စအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, လောဘမောဟထိနဥဒ္ဓစ္စအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, တထာ ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ မောဟဥဒ္ဓစ္စအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, ထိနံ လောဘမောဟဒိဋ္ဌိဥဒ္ဓစ္စအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, လောဘမောဟမာနဥဒ္ဓစ္စအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, လောဘမောဟဥဒ္ဓစ္စအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, ဒောသမောဟဥဒ္ဓစ္စအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, ဥဒ္ဓစ္စံ လောဘမောဟဒိဋ္ဌိအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, လောဘမောဟဒိဋ္ဌိထိနအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, လောဘမောဟမာန အဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, လောဘမောဟမာနထိနအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, လောဘမောဟထိနအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, လောဘမောဟအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, ဒောသမောဟအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, ဒောသမောဟထိနအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, မောဟဝိစိကိစ္ဆာအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ, မောဟအဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ယထာ စ ဥဒ္ဓစ္စံ, ဧဝံ အဟိရိကာနောတ္တပ္ပာနိ စ ယောဇေတ္ဝာ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ကထံ? အဟိရိကံ လောဘမောဟဒိဋ္ဌိဥဒ္ဓစ္စာနောတ္တပ္ပေဟိ, လောဘမောဟဒိဋ္ဌိထိနဥဒ္ဓစ္စာနောတ္တပ္ပေဟိ, လောဘမောဟမာနဥဒ္ဓစ္စာနောတ္တပ္ပေဟိ, လောဘမောဟမာနထိနဥဒ္ဓစ္စာနောတ္တပ္ပေဟိ, လောဘမောဟထိနဥဒ္ဓစ္စာနောတ္တပ္ပေဟိ, လောဘမောဟဥဒ္ဓစ္စာနောတ္တပ္ပေဟိ, ဒောသမောဟဥဒ္ဓစ္စာနောတ္တပ္ပေဟိ, ဒောသမောဟထိနဥဒ္ဓစ္စာနောတ္တပ္ပေဟိ, မောဟဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စာနောတ္တပ္ပေဟိ , မောဟဥဒ္ဓစ္စာနောတ္တပ္ပေဟိ စ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အနောတ္တပ္ပံ လောဘမောဟဒိဋ္ဌိဥဒ္ဓစ္စာဟိရိကေဟိ, လောဘမောဟဒိဋ္ဌိထိနဥဒ္ဓစ္စာဟိရိကေဟိ, လောဘမောဟမာနဥဒ္ဓစ္စာဟိရိကေဟိ, လောဘမောဟမာနထိနဥဒ္ဓစ္စာဟိရိကေဟိ, လောဘမောဟထိနဥဒ္ဓစ္စာဟိရိကေဟိ, လောဘမောဟဥဒ္ဓစ္စာဟိရိကေဟိ, ဒောသမောဟဥဒ္ဓစ္စာဟိရိကေဟိ, ဒောသမောဟထိနဥဒ္ဓစ္စာဟိရိကေဟိ, မောဟဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စာဟိရိကေဟိ , မောဟဥ

ဒ္ဓစ္စာဟိရိကေဟိ စ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝေမေတ္ထ မာနာဒီနမ္ပိ ကေတော ဥပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

အဋ္ဌကထာကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣတိ ဓမ္မသင်္ဂဏီမူလဋီကာယ လီနတ္ထပဒဝဏ္ဏနာ

ဓမ္မသင်္ဂဏီ-အနုဋီကာ သမတ္တာ။